

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

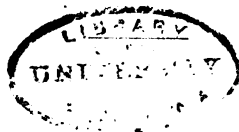
INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

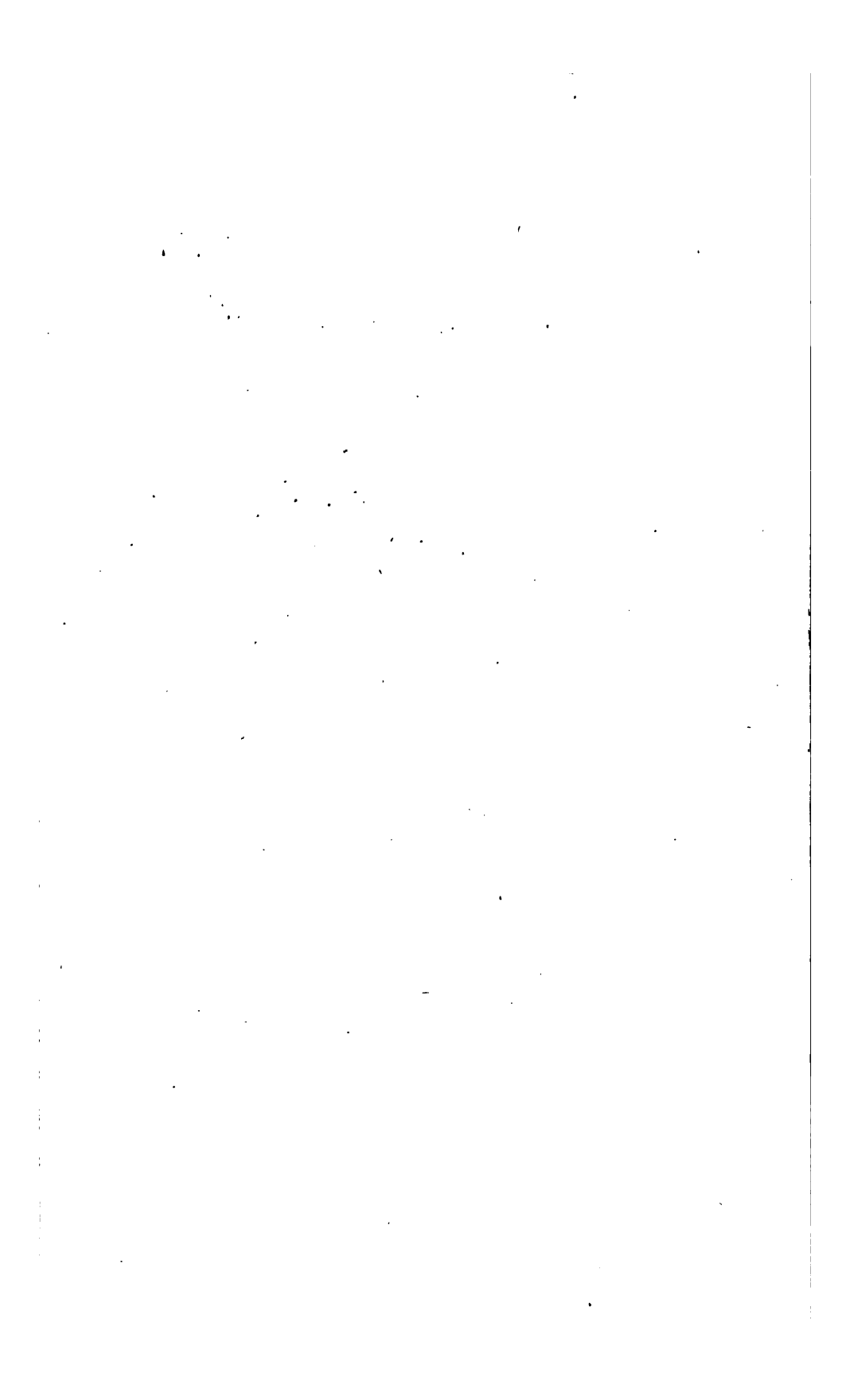
ANNA COMNENA.

VOLUMEN I.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIX.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI XV.

GRAECA AD CODD. FIDEM NUNC PRIMUM RECENSUIT, NOVAM
INTERPRETATIONEM LATINAM SUBIECIT, CAR. DUCANGII
COMMENTARIOS SUASQUE ANNOTATIONES

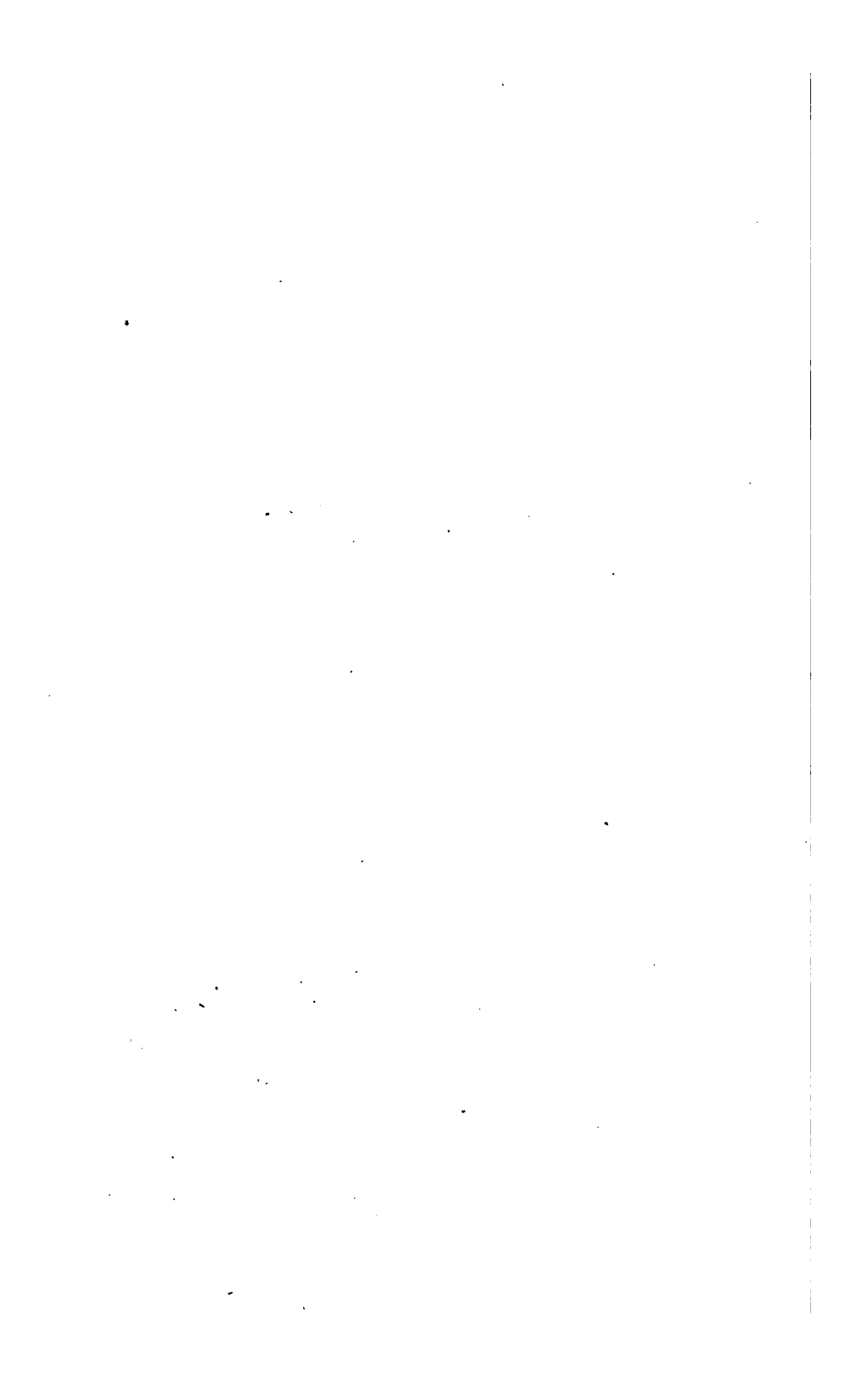
ADDIDIT

LUDOVICUS SCHOPENUS.

VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

VIRIS CLARISSIMIS
IACOBO GEELIO
ET
FRIDERICO WILKENO.

OBSERVANTIAE TESTIFICANDAE CAUSA

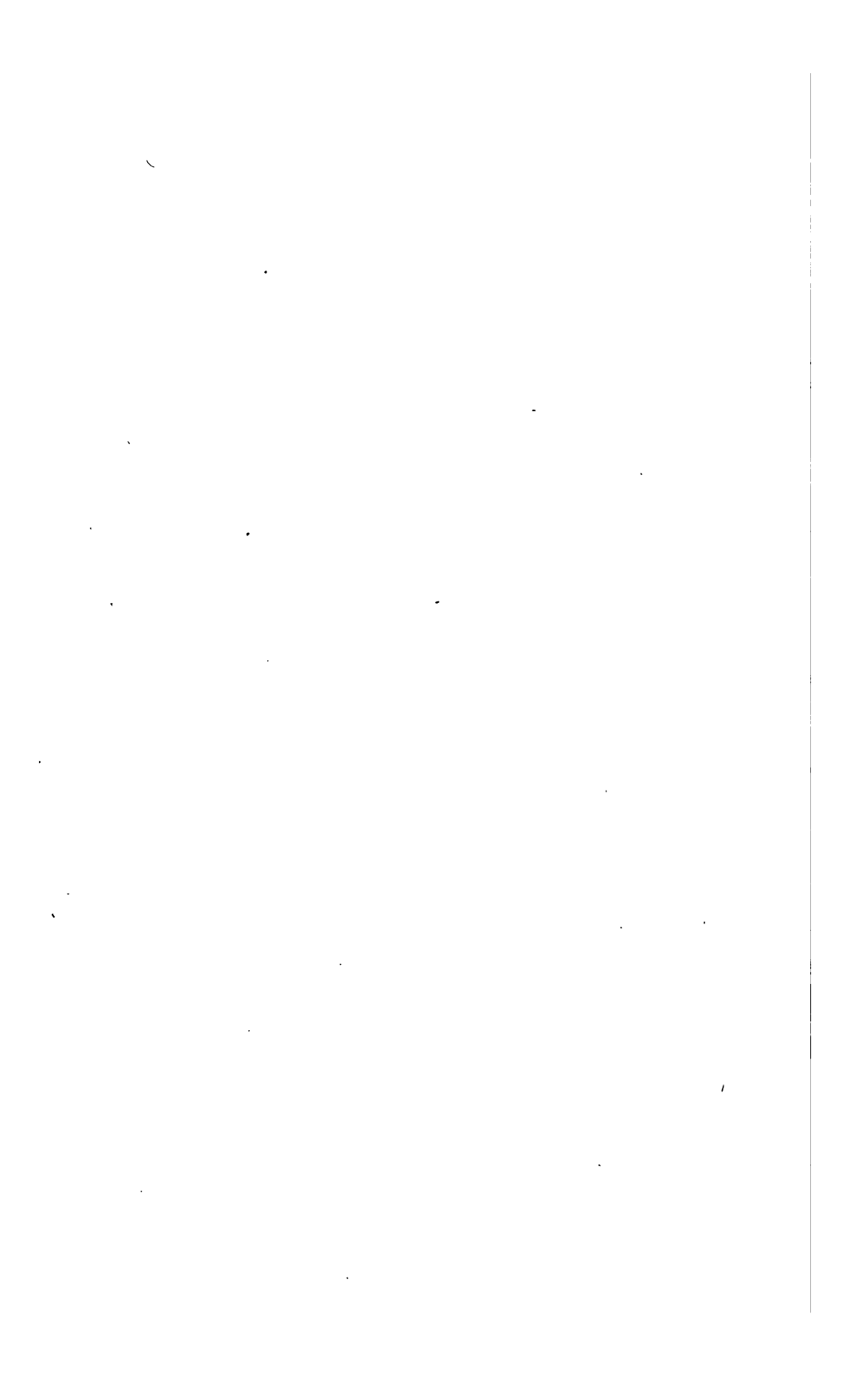
HANC EDITIONEM

DEDICAVIT

SCHOPENUS.

89280

LUDOVICI SCHOPENI

PRAEFATIO.

Quod de cura, in hoc opere et emendando et instruendo a me posita, ipsa tituli significatione professus sum, id si qui forte erunt qui certius edoceri cupiant: faciendum videtur, ut, quid haec editio novae dotis habeat, et quibus potissimum rebus a Parisina discrepet, paullo explicatius, dicam.

In omni igitur scriptorum numero, qui res Imperii Romani Orientalis prodidere, haud scio an nullus criticam operam minus expertus sit, quam quae historia, in laudem Alexii patris sui scripta, inclaruit, Anna Comnena. Etenim Petrus Possinus, quem constat primum ac solum hucusque integros Alexiadis libros in lucem protulisse, nihil aliud, quam codicem Bibliothecae Barberinae, quem multis partibus Lucas Holstenius ex Mediceo suppleverat, operis exscribendum dedit, ne manifestis quidem notatis erroribus, quippe qui editoris laudem potius ex paraphrasi sua Latina peteret. Idem postea nactus est copiam codicis Tolosani, qui olim Jacobi Cuia-

cii fuerat; cumque ex eius collatione, ut ipse in Praefat. ad Niceph. Bryenn. p. XV. ed. Bonn. ait, non modo lacunas libri sui editi suppleret omnes, sed diversas quoque lectiones facile bis mille enotasset, hanc criticam materiem in Notis, singulari volumine edendis, additurum se esse pollicitus est. Sed fidem non solvit; nec adversariis eius quid factum sit, magis hodie ignoratur, quam quo codex Tolosanus ipse pervenerit. Mox in provinciam, a Possino desertam, successit quidem Carolus Ducangius, longe omnium, qui his litteris operam navarunt, meo iudicio, princeps: qui, si tanta cura ingeniique felicitate in castigatione verborum elaborasset, quanta in rebus explicandis versatus est, nihil admodum aliis, quod agerent, relicturus fuisse videretur. Verum is, sive instrumentis ad eam rem necessariis destitutus, sive etiam quod omnino a critica severitate paullo alienior erat, textus emendationem adeo non tentavit, ut in amplis illis et magnificis doctrinae exquisitissimae copiis, quas ad Alexiadem ornandam Cinnamo suo subiunxit, vix decem locos reperiatis, in quibus critici munere fungatur.

Ita cum totum recensendi negotium mihi relictum esset integrum, ante omnia librorum subsidia circumspicere coepi, quibus textum a maculis, quas ex diutino situ multas variasque traxit, purgarem. Cui desiderio, quo minus per Alexiadis codicum paucitatem sperare licuit, fore ut aliqua ex parte satis fieret, eo gratius accidit, ut criticam suppellectilem nanciscerer, quae ad iustam editionem, qualem meditabar, suffectura videretur.

Ac primum quidem codicis Coisliniani lectionibus usus sum, quas Montsfauconius in Biblioth. Coislin. Catalogo p. 521. sqq. prodidit. Codex, ut idem p. 425. docet, membranaceus est, XII. saeculi, foliorum 247. Incipit a verbis Libr. I. c. 16. p. 75, 12.: *μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου*. Postrema folia lacera sunt; etsi continent quaedam, quibus lacunas, quas editio Parisina in fine habet, explere quodammodo contigit. Nec minus in aliis locis Coislinianus duobus, quibus illa nititur, codicibus integrior est, lectionesque suppeditat meliores, et eas proprias, quibus bonitas libri censi potest. Verum tamen fatendum est, eundem ex utroque genere vitia habere nec levia, nec numero pauca, quae a reliquis ferme absunt. Unde apparet, minus rei consentaneum esse, si quis Alexiadis codices, qui quidem hucusque innotuere, ex Coisliniano, tanquam e communi fonte, fluxisse statuatur. Vid. Wilken. Hist. Comn. p. XVI.

Proxime ad hunc accedit Apographum Annae Comnenae, quod mihi vir eximius, Jac. Geelius, pro singulari sua erga me benevolentia litterasque adiuvandi studio, ex Bibliotheca Leidensi suppeditavit. Confecerat id olim Io. Frid. Gronovius, cum in Italia a. 1641. commorabatur, partim sua, partim aliena manu, eo consilio, ut opus illud, quod etiam tum ineditum erat, in lucem proferret. Ex itinere autem redux, dum apparatus critici supplementum, a Luca Holstenio ipsi promissum, exspectat, praepropera festinatio Possini necopinantem, non sine fraudis suspitione, antevertit, et propositi exsequendi, ut

fit, odio implevit. Res satis nota est cum ex iis, quae in Syllog. Epist. Burm. Tom. III. p. 175. 179. 186. 192. sqq. et 575. narrantur, tum vero etiam ex Epistola Gronovii, ad Ant. Clementium a. 1656. data et libro de Sestertiis subiuncta. In ea Epistola vir praestantissimus haec scribit, p. 681.: „Narro tibi, me Romae partim mea, partim multo auro redempta manu descripsisse Alexiades Annae Comnenae, et quia mendosum erat exemplar, cum Florentino, ob hanc ipsam causam in eam urbem, quam iam videram, reversum contulisse. Fecit idem postea otiosius Lucas Holstenius, ex cuius codice meum exemplum paraveram, et si edere vellem, illum iam emendatiorem benigne obtulit. Erat tum in Italia Nic. Heinsius, et cum sarcinis librariis, quas Venetiis mittebat, curandi ad me studium pollicebatur. Sed non potuit induci Holstenius, ut eum thesaurum mari committeret: terrestris via potior visa. Interceptus est liber in Gallia, traditusque P. Possino, ut verteret ac publicaret. Id quum per literas indicasset mihi Cramoysius, respondi nos omnes bono publico profiteri operam: qua in re si alius alium anteverteret, non simultates suscipiendas, sed grates agendas, quod labore sublevati essemus: utique illis, quorum non restringuntur intra angustum copiae, et restat satis, in quo laudem occupare possumus.“ Ex his verbis illud simul intelligitur, Apographum Gronovianum, cui ne ulla quidem notula, unde originis notitiam haurias, adscripta est, ex duobus codicibus paratum esse. Quorum quidem unum, Florentinum dico, Bandinius in Catalogo Codd. Graec.

Biblioth. Laurentian. Tom. II. p. 656. ita describit: „Animadvertendum est, inquit, deesse in hoc exemplari totum fere Prologum, cuius tantum extant ultima verba: *τοίνυν ἐνθένδε τῆς ἱστορίας κ. τ. λ.* Mox incipit Ἀλεξιάς πρώτη. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος κ. λ. Desinit in Libro XIV. in verbis: *καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάσας*, quae incidunt in edit. Paris. p. 449., ubi adnotatur in margine: “Hic deficit Codex Florentinus.” Alius praeterea defectus duorum foliorum erat paullo ante finem Codicis, ut ex apposita marginali nota eruitur, *ἀπὸ τῶν ὧδε λείπουσι φύλλα δύο*, qui deinde manu item antiqua suppletus fuit. Codex membranaceus MS. in 4. maiori, Saec. XII., omnium praestantissimus, quem vel descriptum vel approbatum ab ipsa Anna doctissimus Langius suspicatur. Constat foliis scriptis 210.“ Cum hoc Florentino sive potius Mediceo codice liber Gronovianus ita congruit, ut tota Praefatio Alexiadis hic quoque desit, praeter verba extrema *τοίνυν ἐνθένδε* etc., quae p. 11, 7. ed. nostr. leguntur. Accedit, quod a folio inde vicesimo passim tam in margine quam inter lineas varietatem exhibet lectionum, modo litteris *FL.*, modo *F.* solo, distinctam. Quibus litteris codicem Florentinum designari, nemo non videt. Praeter has lectiones, quae, unde venerint, ipsae loquuntur, nonnullae etiam, maxime ex iis, quae lineis superscriptae sunt, omni eiusmodi significatione carent. Quoniam autem eandem plane scribendi diversitatem, ac reliqua ex Mediceo hausta, prae se ferunt, nihil mihi probabilius videtur, quam has quoque lectiones ex eodem fonte derivatas esse. Ceterum specimina ista

pleraque, ac prope dixerim omnia, praestantia sua se commendant, et ut Langii suspicio de codicis Medicei aetate ambitiosior sit quam verior, tamen reliquis eum et vetustate et optimarum lectionum multitudine antecellere, res ipsa docet; ut magnopere dolendum videatur, Gronovio totius libri curiosius excutiendi otium defuisse. De altero, quo usus est codice, illud tantum constat, olim eum fuisse Lucae Holstenii. Reliqua, quae ad certiore[m] notitiam faciant, hodie in obscuro sunt. Nec tamen ex ipso Apographo, quae eius forma et conditio fuerit, non coniecturam capere licet. Ac primum quidem is codex maxima libr. I. parte mutilus fuit, initiumque duxit, aequae ac Coislilianus, a verbis demum *μᾶλλον τοῦτον* etc. p. 75, 12. Gronovius certe ab his verbis, quibus Apographi folium 20. incipit, Alexiadem describere ingressus est. Quod vere dici, ostendit clarissime, ut alia taceam, litterarum series, quibus folia octona signavit. Siquidem illud ipsum, quod dixi, folium subtus litteram A quasi custodem habet. Quae praecedunt folia decem et novem, nullis insignita litteris, ea Gronovius tum addidit, cum Florentiae nactus esset codicem aliquanto auctiorem. Atque sic factum est, opinor, ut haec folia, quemadmodum supra monui, nullam prorsus codicis Medicei discrepantiam adscriptam habeant. Initium autem Holsteniani exempli etiam perquam mendosum fuisse, Apographum item arguit. Apponam hic verba, qualia primitus a Gronovio scripta sunt: *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλευθον προαιρούμενος· ἅμα δὲ καὶ τὴν*

ῥάσην τῷ στόλῳ περιποιούμενος. Καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῷ αἰγοκέρατι πλησιάζων ὑπέτεμνε τὰ ἡμεράσια διαστήματα. ἴν' οὖν μὴ ἐξ ὑδροῦντος ἀφ' ἧς ἀρχομένης ἡμέρας ναυπλώσειε καὶ κλύδωσι τισὶ προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ θυρράχιον ἐκ βρεντησίου ὄλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μήκη γὰρ τοῦ διαστήματος ἐνταῦθα συνετέμνετο ἐπιστευομένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖδι. Οὐ μέντοι οὐδὲ τὸν υἱὸν Ρογέρον κατόπιν ἀπέλιθ' ἀκαθάπερ βεβούλητο ἀπὸ ληίας κεχειροτονηκῶς κυρίου μου. Ἐπεὶ οὐκ οἶδα πῶς εἰς οἶα δοῖα πάλιν αὐτὸν συνετυπόμενον εἶχε· μεταξὺ δὲ πρὸς τὸ θυρράχιον ἀπέπλουν τὴν τε κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην, ἣν ἀλλ' ἀπομένας φρούργος ἐξ ἀποστολῆν κατήρχοντο. Ἐκ δὲ τοῦ γύρου πεκτελόγγι βάρσους καὶ ἀπουσίας ὄν, ἀλλὰ μεμέμουσι, καὶ τὴν χώραν ἀργυροκάστρον κατέτρωσαν καὶ φορολογήσας προσδοκησίας καὶ τῷ θυρραχίῳ προσεσχηνάει. Σοῦκας δὲ ὀπηνικαῦτα ἐτύχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατεύματος ὁ μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος βασιλέως αὐτοῦ ἀποσταλεῖς. καίτοιγε πρῶτον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμπετο, καὶ τηνικαῦτα ἦν ἐν πίστει ἐπὶ τῆς τὴν λειτουργίαν ταύτην καὶ δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτορος βουργίλος τε καὶ Γερμανὸς ἐστηκότες τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινὸν εἶρον κατ' αὐτὸν ἐννοοῦντες κατέϊπον αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα συρράψαντα ὅπου τε καὶ βεβούλουντο καὶ τοσοῦτον ἐνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν κ. τ. λ. Ita Holstenii codex locum exhibuit, postea a Gronovio Medicei ope correctum. Ne quis autem forte ex hoc initio,

omni vitiorum genere depravatissimo, de totius codicis virtute iudicium iniquius ferat, monendum est, quidquid deinceps Apographum inde habet, multo sanius esse, nec similem usquam corruptelarum nidulum inveniri. Omnino exemplum illud cum Coisliliano, quantum ex Apographo coniecere licet, maximam similitudinem habuit, ut alterum ex altero transcriptum putarem, nisi Holstenianum in ipsis illis, quae Coislilianum egregia affert, in reliquorum depravationem mira constantia discederet. Liber ultimus in Apographo ita desinit: *μη και αναγράφοντες τὰ λυπηρά ἐμπικραινοίμεθα*. Quibus verbis Gronovius postea (nam manus ab ea, qua praecedentia scripsit, admodum discrepat,) subscriptionem addidit his verbis:

Ερρίκου τοῦ Δορμαλίου

Ληξεν ὅπου βίοτιο Αλέξιος ὁ Κομνηνός

Ενθα καλὴ θυγάτηρ ληξεν Αλεξιάδης.

Eosdem versus editio Parisina exhibet. Quamquam ibi rectius in extremo *Αλεξιάδος* legitur; nec Henrici Dormalii mentio fit, quem codicem descripsisse suspicor. Iam vero in calce Apographi quatuor habentur appendices, a Gronovio itidem recentiore manu exaratae. Quarum quidem prima continet Fragmentum libri XIII. p. 394. A. — 385. A., uno folio constans, quod ex Mediceo codice desumptum videtur, idque eam ob causam, quia Holstenianus ibi lacunosus erat, ut ex Apographo patet. Hoc autem Fragmentum excipit Epitome libri XII., quae inscripta est: *ΑΛΕΞΙΑΚ ΔΩΔΕΚΑΘΗ*. Sic incipit: *Τὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης διαπεραιώσεως ἔργα*

τοῦ Βαϊμούνδου· καὶ ὅποσα ἐπραγματεύσατο κατὰ τοῦ βασιλέως τὴν βασιλείαν γυρεύων· καὶ ὅπως μετὰ πονηρίας ἐξέφυγε· καὶ ὡς νεκρὸς εἰς τὴν κορυφὴν κατέλαβεν, ἤδη ἐγράφησαν. Λεγέτω δὲ καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα εἰργάσατο. Folia implet undecim, desinitque in haec verba: ὁ βασιλεὺς δὲ φρονήματος ὦν μεγάλου, καὶ ψυχὴν ἀνανδρείαν (immo ἀνδρείαν) ἔχων, λίσσων τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, οὐ συννεστάλη· ἀλλ' εἶπε: πρὸς τὸ παρὸν ἄς ὑπάγωμεν ἵνα φάγωμεν· καὶ τὰ κατὰ τοῦ Βαϊμούνδου πάλιν ἵνα σκεψώμεθα. Proximis foliis quindecim continetur Epitome libri XIII., hoc titulo: ΑΛΕΞΙΑΣ ΤΡΙΠΙΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. Initium est: Ἐξεπλάγησαν μὲν οὖν ἅπαντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στερεότητα τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς· αὐτὸς δὲ τότε πρὸς τὰ μηνύματα ἐκεῖνα οὐ κατεφρόνησεν· ἀλλ' ἔσωθεν περὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ πολλὴν εἶχε τὴν ταραχὴν. διελογίσασατο οὖν ἵνα ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ταῦτα καὶ ἐν τῇ πόλει τότε πράγματα ὄντα ταραχῆς γέμοντα· ὅμως ἐξασφαλισάμενος καλῶς τὰ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τὰ τῆς πόλεως, καὶ εἰς φύλαξιν τούτων καταλείψας τὸν μέγαν δρογγάριον τοῦ στόλου τὸν εὐνοῦχον Εὐστάδιον τὸν κυμνιανὸν· καὶ τὸν Νικηφόρον τοῦ δεκανοῦ λεγόμενον. Οὕτως ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς πόλεως μετὰ ὀλίγων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος πρώτης. καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἔξω λεγόμενον Γεράνιον. ἔνθα ἔστησαν αἱ βασιλικαὶ τένται. In fine desunt nonnulla. Quae enim ibi leguntur: Προσέτι ὀμνύω καὶ συμφωνῶ, ὡς ὅσαι πόλεις καὶ χῶραι, ea non ultra narrationem Annae p. 411. D. pertinent. Denique Epitome libri XI. sequitur, et titulo et ca-

pite mutila. Constat foliis octo. Ita incipit: χρήματα ἀρεκτὰ δούς αὐτῷ· ὅταν τούτους ἀγοράσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ γράψας καὶ πρὸς τὸν Ἀμεριμνῆ πολλά περὶ τούτων. Ο δὲ ἀπελθὼν καὶ τὰς γράφας δούς καὶ ὑπαναγνοὺς χωρὶς τιμῆς, ἀπέδωκε τοὺς κόμητας ἅπαντας ἀνευ τοῦ Γοντοφρέ· ἐκείνον γὰρ προέφθασε παλῆσαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Βαλδουῖνον. ἔλθοντας δὲ τοὺς κόμητας εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐντίμως ὁ βασιλεὺς ἀπεδέξατο· καὶ χρήματα ἐπίδους καὶ ἀναπαύσας μετὰ χαρᾶς ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ αὐτῶν ὀσπήτια. Ο δὲ Γοντοφρέ πάλιν δούξ ἐς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀποκατασταθεὶς, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βαλδουῖνον ἀπέστειλεν εἰς Ἐδεσαν. Quae verba incidunt in edit. Paris. p. 328. D. Finis hic est: Εγὼ πρὸς τὴν ἰδίαν ἡλθὼν χώραν κακὰ κατὰ σου βουλευόμενος· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ ζῶν τὴν Ρωμανίαν ἐτάραξα. καὶ ἀποθανὼν πάλιν μέλλω ταραξάει. Ἐνταῦθα γὰρ ἔλθων πᾶσαν τὴν Λογγιβαρδίαν καὶ τοὺς Νορμανοὺς καὶ τοὺς Φράγγους καὶ Αλαμάνους κατὰ σοῦ καὶ τῶν σῶν χωρῶν κινήσω. ἕως ἂν τὸ κοντάριν μου εἰς τὴν πόλιν πῆξω. εἰς τοσαύτην ἀλαζονείαν ἐπήρθη ὁ βάρβαρος. His subscriptum est: ΤΕΛΟΣ ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗC. Ipse Gronovius iam pridem in Obs. IV. 19. p. 747. duo ex hisce Epitomis protulit fragmenta, quae visum est hic apponere, quo certius libellorum istorum ratio cognoscatur. „Fragmentum, inquit, Alexiados Annae Comnenae translatum in linguam vulgarem Graecis ante captam Constantinopolim, lib. 13. εἰσελθόντος δὲ τῆς τέντας ἐντὸς τὴν χεῖρα ἀπλώσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν τούτου κρατήσας χεῖρα· καὶ τὸν βασιλέα προσκνήσαντος ἐκεί-

γου κατὰ τάξιν, πλησίον τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ
 οὗτος ἔστω. Pro quo ipsa doctissima Princeps scri-
 pserat: εἰσελθόντος δὲ τούτου ἐκτείνας τὴν χεῖρα ὁ
 βασιλεὺς καὶ τῆς ἐκείνου ἀψάμενες χεῖρὸς, καὶ τὴν
 συνήθη τοῖς βασιλεῦσι προσαγόρευσιν ποιησάμενος,
 ἐγγὺς τοῦ βασιλικοῦ παρεστήσατο θρόνου. Sic et
 lib. 12., ubi Dyrhachii situs describitur: ἐν τῷ μέσῳ
 δὲ εἶχε πέλαγος ἠπλωμένον πολὺ καὶ μακρὸν· κατὰ
 μὲν τὸ πλάτος παρατείνεται καὶ ἐξαπλοῦται εἰς τὰ
 πέραμα τῆς Ἰταλίας. Ipsa: ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑφήπλω-
 ται πέλαγος πολὺ καὶ μακρὸν, καὶ κατὰ πλάτος μὲν
 παρατεῖνον εἰς τὴν περαιάν τῶν Ἰταλῶν.“ His spe-
 ciminibus insunt sane plura, quae quotidianam lo-
 quendi consuetudinem redoleant, qualis hodieque
 apud Graecos obtinet. Nec tamen vulgari lingua ea
 scripta crediderim, quippe quod vel Comnenorum
 aetate, nedum iis temporibus, quibus vixit Epitomator
 iste, sermonem, quo vulgo Graeci utebantur, in bar-
 bariem multo foedioram iam degenerasse, certissimis
 argumentis videor mihi probare posse. Quare sic
 statuo, Epitomatorem, cum Alexiadem ad faciliorem
 intelligentiam accommodare vellet, pro vocibus lo-
 quendique formulis exquisitoribus, quibus orationem
 suam Anna distinxit, notiora passim, interdum etiam
 de trivio sumpta, substituisse. Quae licentia effecit,
 ut, quidquid discrepantium lectionum habet, per-
 quam dubiae auctoritatis putandum sit. Quin adeo
 pleraeque ne dignae quidem videntur, quibus in
 Variarum Lectionum apparatu angulus concedatur.

Ab his Epitomis diversa et multo maioris ad
 crisis momenti est alia Alexiadis Epitome, libris VIII.,

quae codice Augustano, nunc Monacensi, continentur. Eam opera Dav. Hoeschelii editam esse August. Vindel. a. 1610. 4., non ignorant eruditi. At illud nondum in libris de litteratura Graecorum relatatum invenio, hac Epitome non solum, ut vulgo existimant, ex Alexiadis libris octo prioribus, sed ex toto fere opere Excerpta contineri. Dudum id docuit, etsi parum accurate, Io. Christ. Wolfius in Catalogo Femin. olim illustr. p. 278. Nimirum editio Hoeschelii, si septem priorum librorum et initia et exitus comparaveris, cum Parisina plane congruit; liber autem ultimus complectitur res, a libro VIII. usque ad librum XIV. p. 445. A. perscriptas; sic ut l. IX. incipiat p. 133, 29., l. X. p. 137, 4., l. XI. p. 150, 20., l. XII. p. 161, 16. Utriusque reliqui libri Excerpta, ob codicis, ut videtur, folia turbata, alium ordinem habent, ac rerum series postulat. Liber enim XIII. incipit p. 163, 14. Tum sequitur p. 164, 14. initium l. XIV. Hunc rursus l. XIII. excipit p. 170, 24. Ultimis tribus paginis Fragmenta l. XIV. leguntur. Atque haec Augustana Epitome eas, quas Gronovius descripsit, longo intervallo vetustate praestat; siquidem confecta est ipsis Annae Comnenae temporibus. Cuius rei argumento est, quod Io. Zonaras, Annae aequalis, ea iam usus reperitur. Sic, ut hoc utar, Annal. Tom. III. p. 236., ubi rem, ab Anna L. V. 5. p. 248. traditam, refert, huius narrationem non ipse compendi fecit, sed qualis in Epitome legitur, ad verbum exscripsit. Nec dubito, quin olim hoc opusculum magis se legentium studiis commendaverit, quam ipsius Annae volumen, quod

magnitudine facile triplo maiori est. Etenim qui Epitomen paravit, non solum, ut Alexiadem in brevius contraheret, operam dedit, sed multo magis, ut ne quid exciperet, quod lectorum parum interfore videretur. Itaque tota subinde capita resecurit, et quominus defectus, hiantē oratione, apparerent, etiam verba contigua, modo parcius, modo violentius, conglutinando interpolavit, cum cetera pleraque servaverit integra, multo certe minus sibi licentiae, quam Gronovianus iste, sumserit. Vix autem crediderit quisquam, quam misere deformata Epitome illa ad nos pervenerit. Nulla enim ferme pagina editionis Hoescheliana est, quae, ut alia vitiorum genera omittam, non tres quatuor lacunas habeat. Vel sic tamen egregium ad textus emendationem adminiculum censi debet. Possinus quidem satis habuit, Alexiadis Praefationem, quae in omnibus codicibus deest, inde sumere; reliqua ne adspexisse quidem videtur. Ego vero accurato eius usu didici, nullum facile codicem esse, cui Anna tantum debeat, quantum huic Epitomae; quippe quae sola non modo lectionis veritatem saepissime tueatur, verum etiam plura, quae mutila leguntur in reliquis libris, sana et integra exhibeat. Ceterum cum Hoeschelius codicem Augustanum, ut ex speciminibus, a Friderico Windischmanno, Prof. Monacensi, ad me missis, cognovi, non ea, qua par erat, diligentia contulisset, perquam opportune accidit, ut beneficio Tafelii V. C. Apographum nanciscerer accuratius, quod in Bibliotheca Tubingensi asservatur. Exemplum illud Augustanum triginta quinque annis,

priusquam Hoeschelii editio in lucem prodiret, descripserat vir de his litteris optime meritus, Martinus Crusius, qui Tubingae quondam philologicam disciplinam profitebatur. Cuius marginibus libri adscriptae quoque erant eiusdem coniecturae aliquot textusque complementa: ex quibus ego, quae probabilia videbantur, suo loco commemoravi.

Denique silentio praetereundum non est Fragmentum Alexiadis parvulum, quod emendandae Praefationi adhibui. Quod Fragmentum, iam Fabricio *Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727.* commemoratum, exstat in Bibliothecae Parisinae codice bombycino, olim Colbertino. Initium tantum Praefationis continet usque ad verba *ὅσα ἢ φύσις*, quae p. 4, 14. ed. nostr. leguntur. Hanc collationem a Niebuhrio, viro desideratissimo, accepi.

Recensitis codicibus iis, quibus uti mihi contigit, non alienum videtur, etiam reliquos, quorum mentionem in scriptis eruditorum inveni, breviter hic commemorare. De codice Tolosano, supra iam monui, eum ex oculis usuque hominum dudum evanuisse. Iac. Cuiacius duos tantum, quod sciam, locos inde protulit, ad *Institut. II. 1. §. 24.*, quorum unus est libri I. 7. p. 40, 11 — 16., alter libri XIV. p. 422. B. *σκολιῶτατος — ποιούμενος*. In utroque loco nulla scripturae diversitas inest, nisi quod in priore *πρὸ καταλείπουσι* legitur *καταλιμπάνουσι*. Eaque lectio huic codici propria est: unde vix dubium arbitror, quin a libris, quos novimus, omnibus Tolosanus fuerit diversus. Atque id certius fortasse constaret, si eiusdem codicis locum alium in-

spicere licuisset, quem in Petri Fabri, Icti Tolosani, Commentario ad Leg. II. de Iust. et Iure p. 751. exstare, Ducangius ad Ann. Comn. II. 8. p. 114, 19. testatur. Verum hunc Commentarium, etsi studiose quaesivi, nancisci non potui. Alter codex est Vaticanus, qui cum exeunte saeculo proximo Roma a Francogallis Parisios ablati esset, ad pristinam sedem dudum rediit. Eius mentionem fecerunt Ste Croix, *Examen critique des anciens historiens d'Alexandre le Grand*, sec. edit. p. 759. et Frid. Wilken. *Hist. Comn.* p. XV. Minus recte postremo in loco Vaticanus alter appellatur. Error inde, ut opinor, venit, quod Fabricius in *Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727.* codicem, quo Possinus usus est, Vaticanum dixit, cum fuerit Bibliothecae Barberinae. Is igitur liber vere Vaticanus in schedulis, a Niebuhrio mihi traditis, accuratissime sic describitur: „Codex bombycinus, forma maxima, foliis 392., satis luculenta et grandi littera, saeculo XVI. exaratus est. In eo continetur Annae Comnenae Alexias initio et fine mutila. In uno ex foliis chartaceis praefixis haec scripta sunt manu Fulvii Ursini: „Annae Comnenae Alexias. Ἀλεξιάς. Emptum ex libris cardinalis Sirleti”, tituli instar; nam opus ipsum imperfecte incipit fol. I. recto, *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους* (sic) *ἐκεῖνον ἄμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλαιδον* (sic) *προαιρούμενος*, quae verba incidunt in lib. I. ed. Reg. 1651. fol. p. 37. D. Desinit fol. 391. verso: *μὴ καὶ ἀναγράφοντες τὰ λυπηρὰ* (hic lacuna indicatur) *ἐμπικρανοίμεθα*. Deinceps fol. 392. recto maximis rubrisque litteris subscriptio legitur: *τέλος σὺν δεῶ τοῦ παρόντος βιβλίου*.

Omnium librorum initia et fines cum editione conveniunt. In uno ex foliis praefixis, nescio cuius manu, nota perarata est eiusmodi: "Quae hic desunt in proximo libro, vide in impresso sub no. 6152. Caeterum in impresso plurima desunt, quae ex hoc mscto supplenda sunt." Sed hoc in fraudem ne ullum inducat. Nam intelligitur editio Hoeschelii admodum lacunosa. Regia autem editio, tantum abest, ut ex hoc codice compleri possit, ut ipse innumeris locis ex ista et supplendus sit et corrigendus. Etenim quae lacunae sunt in ed. Reg. lib. XIV. p. 421. D. lib. XV. p. 464. B. p. 470. B. p. 471. B. p. 499. A. et totis paginis 500—507., item eae in codice inveniuntur fol. 325. recto, 356. recto, 360. verso, 361. recto, 385. recto, 386. recto, sequentibusque foliis, et nonnulla, quae integra sunt in editione, in codice sunt manca, punctisque in vacuis spatiis notata. Eiusmodi locos offendimus lib. VII. fol. 119. verso, lib. VIII. fol. 147. verso, lib. XV. fol. 354. verso, alibi. In margine scholiola leguntur, rubricata plerumque. Fol. 109. verso, ubi Alcibiades Atheniensium muros contra Lacedaemoniorum voluntatem instaurasse scribitur (lib. VII. p. 174. D.), adnotatur: τὸν ἄριστον στρατηγὸν, Θεμιστοκλῆ, φησιν ὁ Θουκυδίδης τοῦτο πεποιημέναι. Fol. 122. recto, de Danubio (lib. VII. p. 192. B.) Ἴστρος ὁ ποταμὸς, ὁ παρ' Ἑβραίοις Φυσῶν (sic), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς Γάγγης, παρὰ Αἰθίοψιν Ἰνδός, παρ' Ἑλλήσι δὲ Δανούβιος. Fol. 151. verso, de Scytharum invasione (lib. VIII. p. 225. C.), quos paullo ante ab Alexio victos Anna scripserat, ποῖα οὖν ἦ τοῦ βασιλέως νίκη, ὧ

συγγραφεῦ, τῶν Σκυθῶν, ὡς φῆς, ληϊζομένων ἀπαντα, ὡς καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποκλίνεσθαι. Quorum scholiorum nonnulla in ed. Reg. latine versa videmus et edita.“ Ab hoc codice Vaticano non diversum puto eum, unde Leo Allatius, cum editio Parisina nondum prostaret, satis ampla fragmenta descripta inseruit libro de Eccles. Occident. et Orient. perpetua Consensione, qui Colon. Agripp. a. 1648. 4. prodiit. Ipse quidem Allatius, qui incommodus saeculi mos erat, nihil de codice suo addidit. Sed tamen coniectura mea multum inde habet probabilitatis, quod Allatius ei ipsi Bibliothecae olim praefuit, quae codicem illum possidet, a Fulvio Ursino, ut arbitror, legatum. Vid. F. Blumii Iter Ital. III. p. 39. Iam vero fragmenta, ab Allatio l. II. c. 10. p. 625. 629. 631. 633. 636. prodita, haud exiguam variantium lectionum copiam continent; quas inde exsignatas sedibus suis memorassem, nisi Allatii librum sero inspexissem. Itaque eas, quatenus ad hoc Volumen pertinent, nunc libet adscribere; reliquas alteri Volumini seponam. Sunt autem hae: p. 265, 15. ed. nostr. τὰδελφοῦ. 19. ἀλλάτα. 266, 4. κατὰ τὸν φάμενον — γαρυδᾶν. 5. ἐαυτὸν. 7. ἐφ' ἐαυτοῦ. 8. τουτουὶ om. 10. τῶν om. 12. τούτων τῶν δογμάτων. 14. κακῶς τῷ Ἰταλῷ. 18. παντός — λέγοντος. 267, 1. παραιτούμενος. 11. ἔσπευσε. 286, 15. διανείμασθαι — ἐκέλευσεν. 17. ὑπαρόρους. 286, 4. ὄπη. Quas quidem lectiones, etsi numero illas pauciores, si quis cum reliquorum codicum scripturis comparaverit, satis liquido apparbit, exemplum illud cum Holsteniano, quo Gro-

novius usus est, cognationem habere maximam, quamvis rursus non desint, quae utriusque libri diversitatem arguant.

Iam de consilio, quod in adornando Alexiadis textu secutus sum, pauca dicam. In quo genere hanc mihi legem constitui, ut verba ad solam codicum auctoritatem exhiberem, neque usquam a scriptura, qualis in editione Parisina extat, recederem, nisi aliorum librorum lectio vel rei veritati, vel analogiae grammaticae, vel denique Annaei sermonis consuetudini elegantiaeque magis consentanea videretur. Ubi vero libri ob depravationis communionem me destituerent, a coniectandi arte, quae codicum vicaria est, auxilium petii. Quamquam eiusmodi in locis sedulo cavi, ne, siquid ingenio a me repertum esset, in ordinem temere reciperem. Praeterea interpunctionem, quam Possinus ex codice suo perversissimam reliquerat, passim mutavi, eaque sola re effeci nonnunquam, ut loci, ad intelligendum antea impediti, lucem nanciscerentur suam. Codices litteris suis initialibus distinxi. Igitur P. significat codicem Possini sive editionem Parisinam, F. Florentinum, C. Coislinianum, G. Gronovianum, A. Augustanam Epitomen, E. Epitomas Gronovii, Fr. Fragmentum codicis Parisini. Sicubi in apparatu critico unius editionis Parisinae lectionem indicavi, quod aliquoties factum memini, sciendum est, textus scripturam reliquorum codicum fide niti.

Volumine altero exhibebuntur Annotationes meae, in quibus cum locos difficiliore vel obscuriores illustrabo, tum lectionis, sive novae sive intactae

veteris, ubi opus videbitur, rationes reddam, et si forte longior usus, ut assolet, meliora me docuerit, ea addam. Nam etsi vix ulla editionis Parisinae pagina est, in qua non ter amplius vel librorum scriptura melior restituta, vel coniectando veritas lectionis inventa sit, tamen tantum abest, ut perpurgasse iam textum mihi videar, ut non pauca etiam nunc residere doleam, quae emendari possunt. Quin nunc ipsum, dum hoc Volumen, pridem a me absolutum, tanquam alienus spectator, perlustro, vitia nonnulla deprehendi, vel prorsus a me neglecta, vel minus feliciter tentata. Cuius duplicis generis exempla aliquot hic proponam. Pag. 9, 10. pro corrupto *δειοτέρας* lege *δειοτέρου*. Mox l. 15. recipere debebam, quod Hoeschelius coniecit, *ἀφ' ἧς*. 17, 21. pro *οἱ μὲν γὰρ* scribe *οἱ μὲν οὖν*. 18, 13. *ἡμῖν* sanum est. 21, 2. in verbis *ἠπλωτο μὲν τῆ γῆ*, dativus non habet, unde pendeat. Quare lege *ἐφήπλωτο*. Quod verbum etiam apud Glycam p. 623, 9. in vitium abiit, a Bekkero notatum. Deinde l. 7. recte A. *ἐγκείμενον*. Nec minus probum est, quod l. 10. in G. legitur, *πανταχόθεν*. Eadem corruptela p. 32, 14. tollenda, licet omnes libri *πανταχόδι* habeant. 24, 15. *τοσοῦτο*, quod G. dat, non recipiendum erat pro rariore *τοσοῦτος*. Locutionem exemplis cum aliorum scriptorum, tum ipsius Annae p. 381. B. firmavit Lobeck. ad Phryn. p. 424. 27, 10. lege cum A. *μεμαθήκει*. 29, 6. pro vitioso *ἀπελάττειν*, nunc non dubito, quin reponenda sit lectio A. *φυλάττειν*. 37, 5. *μεμηνόσιν ἐάκει καὶ οὔτε ῥαστώνης ἐν χρεῖα ἦν*. Frustra conieci *καὶ οὔτι γε*. Lege *καὶ οὐ τῆς ῥ*. Ita

alibi loquitur, velut in Praefat. p. 4, 13. *δεῖ γὰρ ἐξορ-
χεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα.*
Vid. Schaefer. ad Apoll. Rhod. T. II. p. 218. Mox
l. 11. recte A. *ἐκεῖθεν*. Formula Annae usitata: p.
139, 12. 366, 3. et, omisso *ἐνθεν*, 217, 18. 411, 13.
430, 10. 40, 6. malim *Βαρδάριον*, quod A. praebet.
Vid. Tafel. Mus. Rhen. V. 2. p. 185. 41, 13. *τοῖς*
ante *ἐκεῖδι* non delendum. 42, 16. placet conie-
ctura G. Dindorfii, in Thes. Steph. Vol. II. p. 1516.
pro *διώκλα* scribentis *διώκλαζε*. 45, 2. ante *μέσον*
excidisse videtur *εἰς*. In seqq. l. 12. restituendum
est *διηγῆσομαι*. Ibidem l. 16. pro *ἕνα* bene A. *εἶναι*.
49, 13. pro vitioso *τοῖς πρὸς ἡμᾶς* emendo τὸ πρὸς
ἡμᾶς. 51, 11. *ἄγεσθαι* mutandum censeo in *ἄρχε-
σθαι*. 59, 14. *γε* dele cum A. 31, 1. recipere de-
bebam *τούτῳ*, quod in F. legitur. Nempe inter-
punctio, qua locus laborat, imprudentem me dece-
pit. Ita scribendus est: *οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν
ὑποψίαν, ὅτι πατήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν, τὰ
κατορθώματα τούτῳ παραδραμούμεθα*. In seqq. l. 3.
recte idem F. *ταύτην*. Totam autem sententiam sic
scribe: *ἐμοὶ γὰρ ταύτην ἐχούση σκοπόν, ἀνωθεν κα-
θάπερ πολλάκις εἴρηται*. 96, 3. ex A. *μὲν* ascisci
oportuit. Vid. Niceph. Bryenn. II. p. 94, 16. 98, 5.
corrige *τῇ δὲ μετ' αὐτὴν*, ex constanti Annae usu:
p. 116, 5. 340, 14. 400, 5. 419, 12. 439, 20. 103,
13. pro *ἀφροντησίαν* scribendum est cum A. *ἀφρον-
τισίαν*, ut p. 139, 4. 181, 18. Vid. Lobeck. ad Phryn.
p. 510. 106, 10. *ἐκείνος δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑπο-
ζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ*. Nihili est *ἐπεισάξας*.
Corrige: *ἐπισάξας*. 111, 18. coniunctim scribe κα-

τασσοτάδην, quod Lexicis deest. 129, 2. *μονάδιον*, quod Hoeschelius coniecit, reponendum erat, suadente Ducangio Constant. Christ. IV. p. 125. 176, 13. *σωματικά δεύτερα τίθεται λόγου*. Locus restituitur facillime, si *δευτερον*, quod C. habet, in *δευτέρου* mutaveris. 193, 20. *ἐπεὶ ὁ Βαίμουνης καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο*. Ita nunc legitur, contra sensum. Emendo: *ἀπεμάχετο*. 215, 1. pro ἡ δὲ scribe ἦδε, pleniore interpunctione post *δέσις* posita. 273, 20. *κατὰ δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανχαίων ποιῆσαι ἐκέλευσε*. Pro inepto *ποιῆσαι* nunc malim *πορεύεσαι*. 328, 8. *lege οὐτινοσοῦν*. 337, 5. pro *τούτων* lege *τούτου*, ut ad solum Caesarem respiciat.

Verum haec obiter. Nam de eiusmodi locis plerisque, in quibus scriptoris manus nondum restituta videtur, tum proprie agendum erit, cum Annotationes scribam. Nunc reliquum est, ut de interpretatione Latina, quam huic editioni novam addidi, verbo moneam. Id negotium, molestiae taediique plenissimum, ut susciperem, res ipsa exigere videbatur. Nempe Possinus, cum non tam vertendo, quam enarrando operam daret, mirum quam libere non in verbis modo singulis, verum etiam in totis sententiis reddendis versatus est, circumscribendo, affluendo, primis postrema miscendo, omnia denique obruendo ingenti verborum flumine. Unde factum est, ut Alexias Latina in amplitudinem duplo maiorem excreverit, quam Graeca, et altera alterius ne umbram quidem referat. Quo minus autem Possiniana versionis luxuriam depascere licuit ad ali-

quam Graeci exempli similitudinem, eo fuerat optatius, quod Alexander Diesterwegius, discipulus quondam meus, suam mihi operam ad novam parandam ultro pollicitus erat. Iamque iuvenis egregius, quae erat diligentia animique alacritate, exantlaverat aliquantum laboris, atque etiam nonnullos locos, corruptelarum labe affectos, eadem opera ad sanitatem redegerat, cum, ecce, mors eius immatura, quae tristis et acerba nobis accidit, incepti persequendi spem omnem evertit. Itaque ipse de integro rem aggressus, legentium utilitati maxime consulturum me putabam, si, quantum a temeritate ac lascivia decessoris mei abessem, tantum morositatem illorum interpretum fugerem, qui singulis annumerandis verbis fidem constare opinantur. Hanc interpretandi viam, quae inter duas maxime diversas sola ad probabilem scriptoris imaginem ducere mihi videbatur, omni, qua potui, constantia tenere studui, ac nisi plane turpiter in alterutram partem peccavi, non verendum erit, opinor, ne aequi lectores, si quae leviora errata deprehenderint, non condonanda censeant. Ceterum Argumenta, singulis libris praeposita, nova et ipsa sunt. Libenter servassem vetera, nisi rerum ab Anna narratarum seriem parum perspicue ostenderent. In meis praecipua tantum historiae capita indicantur, quae, quo commodius reperiri possent, etiam in textu Graeco numeris distinguenda curavi.

E Possini Glossario, quod post Ducangii Commentarios, nobile illud eruditionis monumentum, nemo facile integrum requirat, resectis verborum

ambagibus, ea excerpta dabo, quae ad rem facere videantur. Denique extremo operi subiungentur et rerum et verborum Indices novi, quorum alter plura vocabula exhibebit, quae in Lexicis nostris frustra quaeras.

Scrib. Bonnae mens. Sept. a. 1839.

PETRI POSSINI
DEDICATIO ET PRAEFATIO.

AMPLISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE VIRO

D. D.

PETRO SEGUIERIO,
FRANCIAE CANCELLARIO.

Non eget apud Te quidem Interprete vetustas ulla, aut eruditarum litterae Gentium: Tamen haec Graecae Princeps facultudinae cuius arce dignum Opus e tenebris in lucem publicam nunc emergit, me interpretem apud te iubet esse, non orationis certe aut sermonis sui, ubi nihil eruditioni tuae non pervium est, sed animi grati atque officii, quorum significationes nunquam satis magnas, satisque vel tuo merito, vel suae voluntati respondententes edere se ulla putat posse, quantumvis accumulet plurimas. Anna ea est Comnena, decima Musarum, et Pallas quaedam Byzantinae Graeciae, cuius Porphyrogenitae licet ac primogenitae moderantis orbem Principis, si quis ingenii opes aestimet, Augustos natales, atque illam cunarum purpuram in minimis ornamentis numerabit. Haec nullius eruditarum rudis artium, praesertim autem Eloquentiae consulta; religionis quoque omnibus et humanitatis eliminata officiis; ac collectis iis cunctis una florens dotibus quae omnibus absolvere numeris non Regiam Matronam quamlibet, sed eam possent quam sui aevi miraculum iure diceret;

contenderat omnes nervos industriae in elucubratione operis ingentis, in quo decorum istorum omnium insignia specimina extarent: Historiae videlicet rerum longo Patris sui principatu maximarum ac mire variarum terra marique tota fere Asia Europaque gestarum: quas accuratissima collectionis diligentia, nec minus scita descriptione ordinis, atque explicationis ornatu complexa, simul praeclare a se consultum re-batur rationibus publicis tantae utilitatis libro vulgando; simul privatas spes famae ac memoriae perennis, quas isto pietatis eodem facultatisque suae consignasset monumento, non male constitutas gratulabatur. Caeterum quam vere illud olim scriptum a quodam sit: *Quantumvis docta diserta-que opera blattis nihilo secius ac tineis epulas datura, nisi potentis et benigni Genii efficaci providentia curentur*: non alio melius exemplo, quam huius Libri misera et lamentabili fortuna comprobatum est. Tam venusto is quidem elocutionis flore comptus ortu ipso primo prodiit, ut si fabellas et nugae meras ista elegantia garriret aniliter, ornatu solo dictionis honoratum inter Scriptores Atticos primi subsellii eblauditurus sibi facile locum fuerit. rursus tam grave tamque scitu necessarium, tali dispositionis arte, tantaque maturitate iudicii argumentum explicat ac digerit, ut si loqueretur inquinatissime, tamen splendore sensuum illuviem verborum, et historiae non alibi narratae praestantia, labem barbarae ac balbutientis orationis posset redimere. Postremo quod mulierem eandemque in regno natam ac nutritam Operis spissi prolixique fuisse autorem constat, res est profecto eiusmodi quae scriptioni nec styli alioqui nec materiae genere tolerabili, raritate ipsa et admirabilitate scriptricis Reginae pretium apud aequos aestimatores rerum abunde magnum conciliatura videretur; ut non ferri solum et legi sed celebrari etiam atque expeti iure deberet. Et tamen: O rem miramne magis dicam an miseram! tamen ille tot nominibus ad famam atque ad celebritatem commendatus Liber, spretus, abiectus, neglectu omnium obrutus annis quingentis in situ

ac tenebris iacuit: ac cum olim tot aliae nulla huic ex parte comparandae Graecorum, ultimae, mediae, citimae vetustatis lucubrationes, vel a Venetiensibus Aldi typis, vel a Basileensibus Frobenii, vel ab aliis alibi lucem acceperint; et cum multi extiterint utraque docti lingua homines qui Latine interpretandos e Graeco libros ambitiose conquirerent, una ferme omnium Annae Alexias fuit quam sua quaedam incredibilis infelicitas prohibuerit, ne in ullam umquam Graecum Typographum, in Latinum Interpretem ullum incideret. Nam Hoeschelianorum excerptorum Augustanam emissionem illam nemo aequus opinor magis gratulandam Caesarissae putaverit quam puerperae aborsum passae infelicem eiectionem foetus monstrose mutili et mortui. Fuit tamen cum respexisse Annam melior fortuna visa est. Iacobus Cuiacius vir longe omnium ingenio, Iuris scientia, Linguarum notitia clarissimus, Alexiadis codicem nactus, legit, suspexit, praedicavit. Denique, quo nihil Annae, nihil rei litterariae consulere opportunius potuit, viro illam ornatissimo eruditissimoque commendavit Petro Fabro, a quo editionem cum interpretatione Latina coniunctam sperare ipsam oporteret. At o fallacem reconciliatae cum sorte adversa gratiae fidem! recrudit brevi atrocior quam antea fatorum in Annam rigor: nunquamque desperavimus de illa iustius quam ubi proxime spem veneramus. Subtrahitur rebus humanis, re infecta Faber. Exemplar unicum Alexiadis ex eius scriniis clam aversum in nescio quod barathrum quasve latumias contruditur inexorabilis custodiae: nisi potius (quod verisimiliter alii rentur) casu quodam infesto absumptum est funditus. Hic tua quaedam, VIR AMPLISSIME, rerum fato prudentia maior et in rem litterariam nullis deterrenda difficultatibus, nullis coercenda finibus benignitas, velut e machina Deus, adfuit. Capessis hanc curam, adhibes animum, lustrari Bibliothecas iubes, versas, inquiris, qua vales propter summam auctoritatem potestate longe, prope, in nostrate, in extero solo, moliris, indagas, retegis, satagis plurima. Postquam satis constitit ni-

hil in Gallia, nihil in Germania, nihil usquam Cisalpinarum gentium spei aut praesidii ad Annam esse, in Italiam transvolas, Romae rem curas, accersitum inde Codicem Bibliothecae Barberinae non optimum aut integerrimum illum quidem, tamen eiusmodi quo Interpres non hebes, nec plane imperitus consolari desiderium melioris posset, cum nonnulla fiducia operae navandae; allatum, inquam, ad te Roma Lutetiam eiusmodi codicem ad me Tolosam mittis. Affixis implicitusque tum eram curis toto, ut ita dicam, caelo diversis; neque iis aut numero paucis, aut genere levibus. Hinc Marcus, Lucasque, Matthaeo iam perfecto promissam reposcebant operam. Aliunde divinae litterae professorem suum iure manu consortum tenebant ne ad humanae historiae interpretationem descenderem. Denique cepta varii generis complura clausulam colophonemque flagitabant. Quid agerem? tua Mecaenas haud mollia iussa. induciis utcumque impetratis; et quasi ab urgentioribus creditorum mora solutionis exorata, totum Annae me tribui, totum impendi; et totum ita res poscebat ut nec totus sufficerem. In scriptione passim incerta exemplaris tumultuaria collatione concinnati coniectura et suspicione utendum plurimum. Lacunae divinationibus supplendae. Cavendum ne longe ornatissima Comnenae oratio nimis inaequali versioni Latinae compararetur; non minori fastidio convitioque oculorum, quam si holosericus viva purpura lucens pannus sacco cilicino aut pullo centoni assueretur. Verendum ne (quod parum vitasse aliquos querela multorum est) interpretationem Latinam facerem similem setacei cribelli, quod immissae in cerniculo farinae florem ipsum ac purum pollinem transmittit, furfures ac sordes meras retinet et exhibet. Ad haec quoniam in Caesariissae familiam nomine atque autoramento Interpretis transcribebar; tenenda vis huius officii, quod quale sit, ex munis eiusdem generis, principalium scribarum et palatinorum commentariensium potest intelligi. Iis Reges Reginaeque uti solent ad scribendas quas quoquoversum missitant litteras,

quarum sententiam ubi verbo aut nutu indicarunt, istorum iam negotium est, pro sua cuiusque facultate, mentem subscripturi deinde Principis, ex eius dignitate reique merito quam aptissime quamque disertissime disserere. Postremo conandum ut Graeci quem exprimendum susceperam archetypi non superficialiam solum formam aut extima dumtaxat lineamenta (qualia viventium in mortuo restant cadavere) stylo utcumque assimulata redderem: verum illum insuper vigentem ac vegetantem intus, subindeque vivis ex arcano evibrationibus micantem Latinae quoque expositioni penitus inderem atque inhalarem, si possem, spiritum, velut ignem, aiunt, aetherea subductum domo luteo Prometheus operi miscuit, nihil alioqui supra massam vilem madefacti pulveris futuro. His ego tot cautionibus, tot circumspectionibus, ac destinationibus tam variis praemunitam, imo defixe intentam, atque anxie sollicitam mentem habui tota in functione demandati huius a te mihi muneris luculentissimae historiae Latinis edendae litteris. Quamquam meae me imbecillitatis conscientia nimium timere cogit, non modo ne quod sequer bar non assequutus sim, verum etiam ne in alias diversi generis reprehensiones incurrerim. Scio nimirum scio, haec de qua dixi, quam profiteor, libere politeque interpretandi secta et ratio, cui quantaequae offensionis exposita sit tristium censurarum. Sunt qui nares corrugent, qui superciliose renuant quoties excurrit Latina oratio supra Graecae modum; quoties vicissim fluentem velut sinum Asiatici Syrmatidis Romanae munditiae brevioris succinctum nodo cogunt. Quis omnes enumeret delicias fastidiorum, quarum in censum veniunt oscitationes male feriatorum supina interdum et semi-somni lectione nihil nisi ansas vellicandi captantium. *hic enimvero*, aiunt, *Graiae acumen argutiae pinguem interpretem haud pupugit*. Alias subsannant: *hui quam patulum circa orbem errat!* est ubi *flagitium!* increpent, *quod iudicio ipsorum strangulentur auctoris sensa, quod mutantur aurea plumbeis. quod stricti sales intemperanti Latinae copiae superfusione*

liquefiant. Denique interim bilem erumpunt indignantes: *exurdato barbarie palato non sapuisse salivam Atticam.* Haec et eius generis caetera praeterquam longum, etiam nec mihi promptum, et alioqui exitu anceps fuerit velle purgando ac pro me dicendo refellere. Nunquam equidem soleo mihi nimis tribuere. quin adeo plerumque ipse mihi parum aequus sum; quippe ingenii ac facultatis quanta sit tenuitas conscius animus, iudicia reprehendentium vel excipit assensu facili, vel ultro consciscenda censura praeoccupat. nunc vero etiam plusquam alias male metuo, ne alibi vis, alibi ars, alibi felicitas satagenti licet mihi frustra que molienti defaerit. Quamobrem singula obiecta si persequar, quaedam forte sint quibus diluendis nec coronae, nec iudicibus satisfaciam, nonnulla etiam in quibus accusatori reus sponte confitens palam dem manus. Innocentiae meae tamen et fidei hoc in negotio optimae non a criminationibus magis alienis quam ab ipsis mei morositate iudicii periclitantis, ne penitus causam deseram, profitendum hic est, me nutu ac iussu tuo suscepta provincia quam minime male defungi studuisse, in eo nec tempore nec labori, nec contentioni pepercisse unquam. Successus quis tandem conatui responderit, ut producendae nequidquam multis clepsydris apologiae compendium uno verbo faciam, tui VIR MAXIME, iudicii, tui arbitrii res esto. nemo erit omnium (sat scio) tam pervicax qui si minus propter amplissimum magistratum, quo iuris et aequi moderamen Tibi summum attributum est, certe propter notissimam omnibus, et ultra etiam quam Imperii fines Gallici pertinent, celebrem ac venerabilem aequitatem, doctrina varia omnisque generis sapientia coniunctam, non tuae standum definitioni putet: me quidem ipso, quocumque alea verterit, adeo nihil contra excepturo vel provocaturo, ut subscriptorem adstipulatoremque cuiuscumque sensus tui iam hinc ultro pollicear. Te fere in scribendo spectabam unice, tibi me fingebam parabamque: tibi si placui, abunde mercedis est. nam praeterquam quod laudis publicae praeiudicium, favor tantae

autoritatis certum habet : vel si probares solus damnantibus cunctis ad famae rationem fructumque animi, unus mihi tu instar millium, instar omnium merito fores. Sin vero reprehendis, non continuo luisse me operam aut plane votis excidisse iudicabo. Ab irretorta mentis vi, ab aquilina intelligentiae illa tuae acie, cui fucum nullus color facere, nulla se probare mendax gratia, nulla placere nisi viva nativaeque pulchritudo potest, ad indulgentissimam clementiam benignissimae humanissimaeque voluntatis me recipiam; ibique asylo tutus certissimo spem in sinu dulcem alam, fore ut venia consoleris quod remunerari laude minus potes; et trans vitia ineruditae manus, benevoli pectoris officio agnito nec spreto, quodcumque hoc est quamvis illepidi munusculi, monumentum aeternum esse patiaris eius observantiae ac venerationis qua te summa verissimaque prosequitur,

ILLUSTRISS. AMPLITUDINI TUAE,

Scribebam Tolosae III. Kalend.

Quintiles anno CIOICXLIX.

Deditissimus PETRUS POSSINUS
e Societate IESU.

L E C T O R I.

Nec miror nec aemulor mature disertos illos qui libros in librorum principiis faciunt, et inexhausta loquacitate Prooemiorum sedulo id agunt, ut oculi legenti doleant priusquam is primum Operis versum viderit. Ego tibi, LECTOR, quominus statim fruaris tamdiu optato Byzantinae Caesarissae colloquio, moram viam obiiicio (nam Glossarium Annaeum,

transvoles licet: non enim ante omnia perlegendum; sed in tempore consulendum seponitur) moram, inquam necessariam interpono unicam, Praefatiunculae paucis complexurae; quo casu, quove statu Alexias Annae Comnenae meas in manus venerit; qua spe quave conditione in tuas transeat.

Iam tum ab adolescentia, quam mihi transigere Tolosae contigit, ingenti desiderio flagravi Alexiados Annae Comnenae explicandae Latinis litteris, et luce publica donandae. Alebat id votum lactabatque blanda spe sedes illa ipsa studiorum: quod in qua vivebam litterisque operabar civitas unicum eius operis antiquissimum et integerrimum exemplar habere dicebatur. Egi ergo, satégi, per me, per amicos movi multa, quo istius mihi copia fieret codicis. a nobilissima clarissimaque Fabrorum Saniorianorum familia in Musaeum τοῦ μακαρίτου eruditissimi Petri Fabri humanissime admissus, versatis illic otiosissime curiosissimeque cunctis multum frustra bibi pulverem. Indagavi etiam omnibusque vestigiis odoratus sum ecquam in urbis aliam rara et peregrina haec avis evolasset domum. non plus profeci quam Cadmus cum Europam quaereret. Atque hic praedicandae locus est officiosissimae benignitatis Illustrissimi D. Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani, qui pro caetera humanitate qua studia semper mea prosecutus est, tunc etiam non indignum celsitudine sua credidit in istam mecum curam descendere; et autoritatis interpositione suae tantae huius effectum voti mihi conficere conari. Elusit tamen indagationes, petitiones, machinationes omnes vel nescio quis casus alius, vel obstinatissima iniquitas eorum, qui captivam illustrem aeternis detinere tenebris cum incommodo et gemitu Orbis totius deliberatissimum habent. Multi deinde anni mihi alia cogitanti omnia et Alexiados iam plane oblito fluxerant, cum vir honoris causa nominandus Petrus Seguerius Cancellarius Franciae, qui amplissimae dignitati parem Religionis, Iustitiae, virtutisque omnis; tum vero etiam eloquentiae et eruditionis excellentiam adiunxit, animadvertens a collectione Historiae Byzantinae quam Typis edi Regiis iusserat, Alexiadem Annae Co-

mnenae non tolerabilius abesse posse quam ver ab anno, egit Romae per litteras et certos homines cum Eminentissimo Cardinali Francisco Barberino, Principe iuvandis litteris nato, ut si quem locupletissima sua librorum veterum et rarissimorum penu Annae Comnenae codicem haberet, eius copiam ad editionem Praelis Regiis ne commodare gravaretur. Misit is statim librum in charta scriptum non antiqua manu, nec integrum: sed Lucae Holstenii viri doctissimi Barberinae Bibliothecae curatoris diligentia solers fecerat, ut usui esse pene pro integro posset. Is codicem hunc multis locis mutilum cum alio pervetusto in membranis, imperfecto et ipso lacunisque deformato, quem ante hos paucos menses in Bibliotheca Medicea Florentiae vidi, accuratissime contulerat: ac quia non fere iisdem locis ambo exempla deficiebant, unius hiatibus ex altero explendis, non exiguo nec parum nobis praedicando labore suo proxime integritatem perduxerat Barberinum codicem; quem Illustrissimus Cancellarius ad se Roma perlatum, cui vertendum Latine traderet, non diu quaesivit. Magnarum est et regendis terris a coelo paratarum mentium, nihil quamvis obscurum atque humile nescire. Igitur mei quoque nominis quadam usque ad istum apicem forte appulsa mentione; cum praeterea memoraretur me operam olim aliquam in quaerendo posuisse Tolosano Fabri Codice; voluntatemque ostendisse Alexiados interpretandae, negotium statim datum est honesto in primis viro Sebastiano Cramoisy Officinis Typographiae Regiae Praefecto, mittendi quamprimum ad me recens allati Roma Codicis: quod ille fide summa, mora nulla praestitit, adiunctis litteris quibus significabat, gratum me, Amplissimo Cancellario facturum, si, quod primum suppeteret otium, in versionem Alexiadis conferrem. Eram ego tum haud parum diversis sacrarum litterarum studiis immersus: primusque ille ac iuvenilis ardor operae navandae in Graecis interpretandis, et tempore ipso consenuerat, et experientia molestiae nequaquam pari fructu compensatae quae pertritoso isti negotio inest, refrixerat sane plurimum. Tamen reverentia venerandi nominis instinctus, sublatis repente

ac sepositis quae in manibus erant cunctis, totus ad exhauriendum tantae auctoritatis mandatum incubui. Ac principio sic constitueram: duo esse praecipua in quibus elaborare me oporteret. nam et faciendum esse, ut Graecum exemplar quam emendatissimum exiret, tum annitendum postea, ut quae ex eo exprimeretur Latina versio, veram Auctoris sententiam rectissime assequeretur, planissimeque redderet. Quarum rerum cum is ordo comparatus natura sit, ut illam huic praeverti sit opus, appellenti mihi ad priorem animum, experientique operam, gravis. ecce primo difficultatis oborta species, paulo etiam post desperationem iniecit cepti perpetrandi. Codex qui ad manum erat unicus tumultuarie, ut dixi, ex duobus mutilis congestus consutusque passim incertae, palamque interim mendosae lectionis vocibus scatebat; lacunis ad haec hiabat toto sparsis Operis corpore, cuius caput ipsum, hoc est elegantissima et libro dignissima Praefatio Annae desiderabatur tota; quam ex Augustanis Excerptis, prout licuit, supplevimus. Clausula porro Historiae, postrema scilicet quintidecimi pars libri, creberrimis fatiscens rimis, pertusi passim vetusta carie centonis, aut collabascens ruinosaque maceriae speciem habet. Quid hic auderem speraremve? Aggrederer ad emendationem archetypi contextus? quam non nisi coniecturis et divinationibus, tam multae contentionis, quam nullius auctoritatis, in exemplarium defectu meliorum, repraesentare me putarem posse? An desponderem continuo animum, editionisque consilium abücerem? ac cum Davidi Hoeschelio sua viros apud doctos gratia constiterit, quod is non dubitasset mendosa incredibiliter et lacera Historiae Annae fragmenta, pauca, temere coacervata, praefixo Alexiadis titulo edere; Ego totos quindecim eius Operis libros nactus, propter nescio quos naevos magis interpellaturos in lectore sensum elegantiae, quam rerum cognitioni gestarum, aut Historiae integritati subtracturos quidquam, publicis invidendos desideriis et aeternarum rursus addicendos tenebrarum ergastulo censerem? Neutrum opinor quisquam aequus eruditusve suasisset; ne probasset quidem. Illa igitur mihi

sententia necessario reliqua facta est, qua decernerem: contextum quidem Graecum plane intactum relinquere: ne manifestis quidem sollicitandis mendis, quamdiu verae lectionis fundum non haberem maioris antiquitatis et autoritatis codicem. totam vero industriam in elaboratione Latinae versionis expromere, qua, iudicio, si quod esset, ac diligentia in subsidiorum deficientium locum subrogandis, explendis hiatibus, corrigendis ex coniectura vitiosis locis, modis denique omnibus assequi conarer, ut nitor primigenius Operi pulcherrimo, quoad per quinque saeculorum squalorem, et exitiabiles infestissimorum omnis generis casuum iniurias liceret, hodierna editione redderetur. En quid voluerim, quo studium et conatum intenderim. Nam reipsa quid perfecerim, non meae professionis, tuae, Lector, sententiae definitio est. Cuius ut non eblandiri gratia favorem; ita nec deprecari abiecta demissione severitatem: multo autem minus contumaci pervicacia refragari censurae velim. utere ut libet iure atque arbitrio quod tibi ego, vel si non per se suppeteret, ultro largirer, probandi reprehendendique quod dignum duxeris. Paratum ecce me in utrumvis habes; et quocumque alea verterit, proviso receptu quieturum. Gratificari publico volui, servire amicis, obsequi viris magnis: voluntate ac fide optima in negotio versatus sum. Hic semper, utcumque alia ceciderint, conscientiam sustentabit fructus. Peto tamen, id quod aequitatis est tuae, ne praecipites atram calculum ad quamvis se primum offerentem speciem culpae. Fere, non primas; ac ne secundas quidem saepe, quas vulgo laudant, cogitationes chartae illevis. at nonnumquam quartas quintasve. Fieri potest ut quod tibi primum advertenti animum in mentem venerit, ne me quidem ipsum fugerit: caeterum ego illud alteri nondum tibi animadverso posthabuerim; te paria facturo si ibi esses, probaturo quin etiam ubi cognoveris. Cognoscere autem poteris quaedam quidem e Glossario, longe plura e Notis; quorum illud nunc damus; has retinere adhuc cogimur, paulo post cum tibi grato publiceque utili auctario reddendas. Quando nimirum Annae nostrae, quam modo

*solam emittimus sua unius ornatam maiestate, Comitatum addemus proprium, iusto brevi edendo volumine, quo Caesaris-
sae primum vita ipsius e veteribus collecta monumentis exhibetur. Alexii deinde Augusti Panegyricus, ipsi coram a Theophylacto dictus, Alexiadis totius elegans compendium, addetur. Subiicietur abacus Chronologicus certo digerens ordine res omnes quindecim Alexiados libris expositas. Postremo iidem ipsi libri quindecim, partim universi recensebuntur ope Codicis optimi, cuius recentissime nobis inopinata ostentata spes est: partim in locis obscurioribus, collatione aliorum Scriptorum, et caetera eius generis accuratatione, pro captus ac tenuitatis nostrae modulo illustrabuntur.*

DAVIDIS HOESCHELII

DEDICATIO ET PRAEFATIO.

VIRIS NOBILIBUS ET ILLUSTRIBUS

MARCO VELSERO, sacrae Caes. M. a Consiliis, IOANNI
IACOBO REMBOLDO, Aug. Vindel. II. viris Praefect.
VII. virumque Collegio, Dominis ac Patronis pl. ob-
servandis S. P.

Quod Democritus Abderites optandum censuit, eae ut imagines hominum sive oculis sive animis obversarentur, quae virtutis et commodi potius alicuius, quam vitii atque incommodi administratae ipsis essent: in eo ridiculum et superstitiosum illum fuisse, non iniuria dicas. Ad vitae enim rationem quamcunque laudabiliter ineundam, nihil nobis opus est τῆ κατ' εἶδωλον φαντασίᾳ Democritica, quum exempla ante oculos viva quotidie versentur, ex iucundissima etiam historiarum lectione quam plurima peti possint: unde quid decorum, quid indecorum, quid honori atque emolumento, quid ignominiae ac detrimento futurum, perspiciatur.

φεῦ, φεῦ, τί τοῦτον χάρισμα μεῖζον ἂν λάβοις;

πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργότερον; ut philosophus Chaeronensis pulchre asseverat. Ne abeamus longius, vel in his Alexiados VIII. libris, modo in lucem quos edimus, quot occurrunt virtutis, quot vitiorum exempla! Hos autem, viri nobilissimi, A. V. cur dedicem, satis causae vel hoc esse arbitror, quod ab annis quinquaginta illorum editio aliunde expectata fuit frustra, a doctis non semel expetita: nunc e vestra Bibliotheca eruti illi, iuris publici fiunt. In quibus

partim menda librarii tollendo, partim lacunas explendo, nonnusquam etiam Notis quaedam illustrando, quantum ingenii tenuitas est passa, temporisque angustia, si quod operae pretium candide iudicaturis videbor fecisse, laboris non absque magni viri autoritate suscepti minus me poenitebit; et ad alios scriptores vel integrius atque emendatius, vel etiam novos ex eadem vestra illust. Bibl. publicandos facilius invitabor. Deus Opt. M. A. V. cuius auspicio et liberalitate laboribus id genus vacare possum, florentem atque incolummem quam diutissime conservet.

Augustae Vind. pridie Non.
Septembr. A. S. N. MDCX.

A. V. O.
DAVID HOESCHELIUS. A.

A D L E C T O R E M.

Ex quindecim Annae Comnenae Porphyrogennetae Alexiadis libris, quos illustrium Bibliothecarum Catalogi dudum iactant, octo hic damus perpetuo fere lacunatos: quot et quales nimirum ex Augustano autographo repraesentare licuit. Satius enim visum rem litterariam nobis hunc semissem nunc quidem debere, quam toto aeternum carere. Integriorum et meliorum exemplarium domini, utinam invidiam non ferant, et luminibus nostris quamprimum obstruant. Praestantissimum Fabrum Regium Tolosae senatorem nominatim appellamus, apud quem magni Cuiacii codicem exstare aiunt.

Porro Annae fidei periculum in me non recipio, memini apud Vopiscum legere, neminem scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: cum contentionibus incaluere animi, difficile veritatem recto oculo tuentur, et vix est quin aliquid patriae et propinquis, inter quos pater primo loco, concedant, si praesertim foeminae manus calamum ducat. Hic est foedissimorum convitiolorum fons, quibus Anna interdum muliebriter in Latinos, Pontificem, alios-

que Principes indulget. Cordatus lector historiam suis momentis, non Auctorum affectibus ponderet: Tacitum et Suetonium adversus Christum et Christianos iniurios, manibus tamen excuti non patimur. Quo ordine apud posteriores Graecos Romani omnes, scimus; Anna praeterea proprias se odii causas habere existimabat, quod Gregorius Pontifex acerrimum Alexii hostem Robertum Guiscardum, patrem Boemundi, quem illa etiam mirifice insectatur et exagitat, in amicitiam receperat. Bertoldus Constantiensis anno 1084. haec habet. His temporibus Constantinopolitanus maximam pecuniam Heinrico quondam Regi transmisit, ut Ruodbertum Wiscardum, ducem Calabriae et Apuliae, coniuratum militem domini Papae, in ultionem eiusdem Regis bello appeteret. Nam Ruodbertus iam dudum fines Constantinopolitanorum invasit, iterumque illud expeditionem movere disposuit: sed Henricus acceptam pecuniam, non in procinctum contra Ruodbertum, quod iuramento promisit, sed ad conciliandum sibi vulgus Romanorum impendit. Cum Urbano deinde Pontifice Alexius in gratiam rediit anno 1089. ut idem Bertoldus habet. Dominus Papa Constantinopolitanum ab excommunicatione per legatos suos absolvit. Quin ex Casinensi chron. 4. c. 48. colligimus, eum postmodum Occidentis Imperium a Paschali Pont. sperare ausum. Alexius imperator strenuissimos ex suo imperio viros Romam cum suis litteris misit, quibus se iniuriam ab Imperatore illatam Pontifici atque Romanis, dolenter audisse significans, agebat postmodum gratias, eosque laudabat quod viriliter illi obstitissent. Atque ob id, si illorum animos paratos promptosque sensisset (ut sibi iam dudum nunciatum fuerat) velle vel se, vel Ioannem suum, iuxta morem priscorum fidelium Imperatorum, a summo Pontifice Romae coronam Imperii sumere. Verum eo redeamus; ut Annae fidem in iis, quae contra nostros scripta reliquit, praestare non lubet, ita et eorum, quae nostri adversus Alexium pleno horreo remensi sunt, auctoritatem defugimus: nam largiter hanc Comnenae retulere gratiam, quod sequentia aliquot loca docebunt, longum visum omnia exscribere.

LATINORUM ALIQUOT
DE ALEXIO COMNENO
TESTIMONIA.

GUILIELMUS TYRIUS DE BELLO SACRO LIB. II. CAP. V. Praerat autem per id tempus Graecorum Imperio vir nequam et subdolos, Alexius nomine, cognomine Comutio (*Comnenus*) dictus. Qui cum esset in imperiali palatio a domino Nicephoro, cognomento Bothomath (*Botaniate*) qui tunc in sceptris agens principabatur, plurimum honoratus, et Megadomestici dignitate (quem nos maiorem Senescallum appellare consuevimus) fungeretur officio, ab Imperatore secundus, contra dominum et benefactorem suum malitiose recalitrans, quinto vel sexto anno antequam populus noster accederet, depulso domino imperium invaserat, et retinere praesumebat quod violenter occupaverat. CAP. X. Dum vero haec in castris aguntur, ecce domino Boamundi nuncius praesens ante Ducem astitit, praedicti Principis litteras deferens in haec verba: Noveris virorum optime, quod tibi contra feram pessimam et cum homine nequam (*Alexio*) incumbit negotium: cuius propositum est semper fallere, et omnem Latinorum nationem usque ad mortem modis omnibus persequi: et quod de eo recte sentiam, tuo aliquando approbabitur iudicio, novi enim Graecorum malitiam, et odium adversus Latinorum nomen pertinax et obstinatum. CAP. XIII. Veruntamen sicut vir erat (*Alexius*) subdolos, potens simulare et dissimulare propositum, missis quibusdam nobiles ex suis domesticis ad eundem virum egregium, verbis pacificis ei locutus est in dolo, tentans si quoquo modo eum posset decipere. CAP. XIV. Hic demum plenius innotuit, quod quicquid eis Imperator (*Alexius*) loquebatur, fraus erat et circumventio. CAP. XIX. Quodque Principibus liberaliter contulerat (*Alexius*) nec liberalitatis erat nec gratiae, sed timoris desperati, et fraudulentae versutiae. Nostris autem in simplicitate spiritus et sincera fide incedentibus, vix persuaderi poterat Graeco-

rum malitia, et nequam illorum Principis fraus et circumventio pertinax, maxime cum erga eos tanta liberalitate et simulata gratia redundaret. CAP. XX. Sicque quotidie magis et magis Graecorum dolus, et fraus Imperatoris (*Alexii*) de-tegebatur, ita ut iam nemo esset de Principibus cui non esset manifestum, et luce meridiana clarius, quanto odio pro-sequebatur populum nostrum, et omne genus Latinorum haberet invisum. CAP. XXI. Quidquid autem loquebatur (*Alexius*) dolus erat et circumventio. LIB. VII. CAP. XX. Fraudes enim Imperatoris (*Alexii*) et eius versutia, quas saepius experti fuerunt, declinare iudicabant commodius, ne eius labyrinthis et ambagibus iterum se involverent, a quibus non satis facile postmodum possent expediri. LIB. X. CAP. XII. At vero idem (*Alexius*) Imperator, vetusto Graecorum more nostrorum successibus invidens, quamvis eos, ut praediximus, apud se satis benigne habuisset, occulte inde per internuncios frequentes in eorum perniciem hostes sollicitabat, et ab eorum adventu crebris epistolis et nunciorum discursibus reddebat instructiores, eos praemonens, ne tantum populum suo periculo libere transire patiantur. Vicem scorpionis agens, qui cum non sit in facie quod formides, prudenter feceris si caudae posterioris declinare poteris maleficium. LIB. XII. CAP. V. Per idem tempus (*anno 1118.*) Constantinopolitanus Imperator *Alexius*, Latinorum maximus persecutor, rebus humanis exemptus est.

ROBERTUS MONACHUS DE CHRISTIANORUM PRINCIPUM PROFECTIONE IN SYRIAM LIB. II. Subdolos itaque Imperator (*Alexius*) videns crescere castra Dei, et de die in diem augmentari, inops animi, expers sensus, pauper consilii, ira vehementi coepit anxari. Mens enim fraude plena semper anxatur et est sollicita, et quod machinatur alteri pertimescit sibi semper machinari. In mente Imperatoris semper mansit fraudulenta fictio. Quidquid iuravit totum exinanivit, quia periurii noxam incurrere maluit, quam gentem Francorum a suis finibus non elongari.

CONRADUS ABBAS URSPERGENSIS CHRON. ANNO MCI. Ecce subito murmur exoritur, invisum Imperatorem (*Alexium*) Turcorum potius quam Christianorum parti fa-

vere, exploratisque quae circa nos erant, frequentibus illos contra nos nunciis animare. Hic est inquit, perfidus ille Alexius, qui domino suo Nicephoro, per quorundam Alamanorum conductitiorum auxilium depulso, Imperium eius usurpavit, ipsosque sui sceleris cooperatores, exilio damnatos necari fecit: nuncque se tanti dixit facere Francos cum Turcis praeliantes, quanti canes se invicem mordentes. Cum autem navigia quisquam conducere tentaret, audivit Caesarem insidias peregrinis etiam in mari posuisse, multasque dudum eodem facinore naves eum submersisse. Quapropter omnes eum maledicebant et anathematizabant, omnes illum linguae non Imperatorem, sed traditorem appellabant. Anno 1106. invidus et occultus eatenus Ecclesiae persecutor Alexius, diu tectam suae perfidiae toxicatam rabiem evaginat: Turcis, quibus iam nulla vel rara in Oriente regnandi spes remanserat, se tutissime conciliat, et o turpissimum facinus! Nicaeam, quam olim fidei nostrae turrinam, dudumque multo Christianorum sanguine comparatam praescipsimus, Solimanni tyranni filius reddidit: custodias ad prohibendum transitum peregrinis terra marique constituit. Cuius classes contra Antiochenos directas, ipsi bello ceperunt, et in confusionem Alexii, nasis atque pollicibus omnibus abscissis, unam de scaphis inde onerantes, huiusmodi pulmentum eidem reo multorum millium homicidae, transmiserunt. ALBERTUS STADENSIS *eadem fere ad verbum habet.* OTTO FRISINGENSIS CHRONIC. LIB. VII. CAP. X. Alexius Imperator perfidissimus, iamdiu conceptam corde malitiam celare amplius non valeas, cum Turcis, qui iam paene desperati erant, turpissime foederatur, eisque Nicaeam, multo nostrorum sanguine acquisitam, impiissime tradidit.

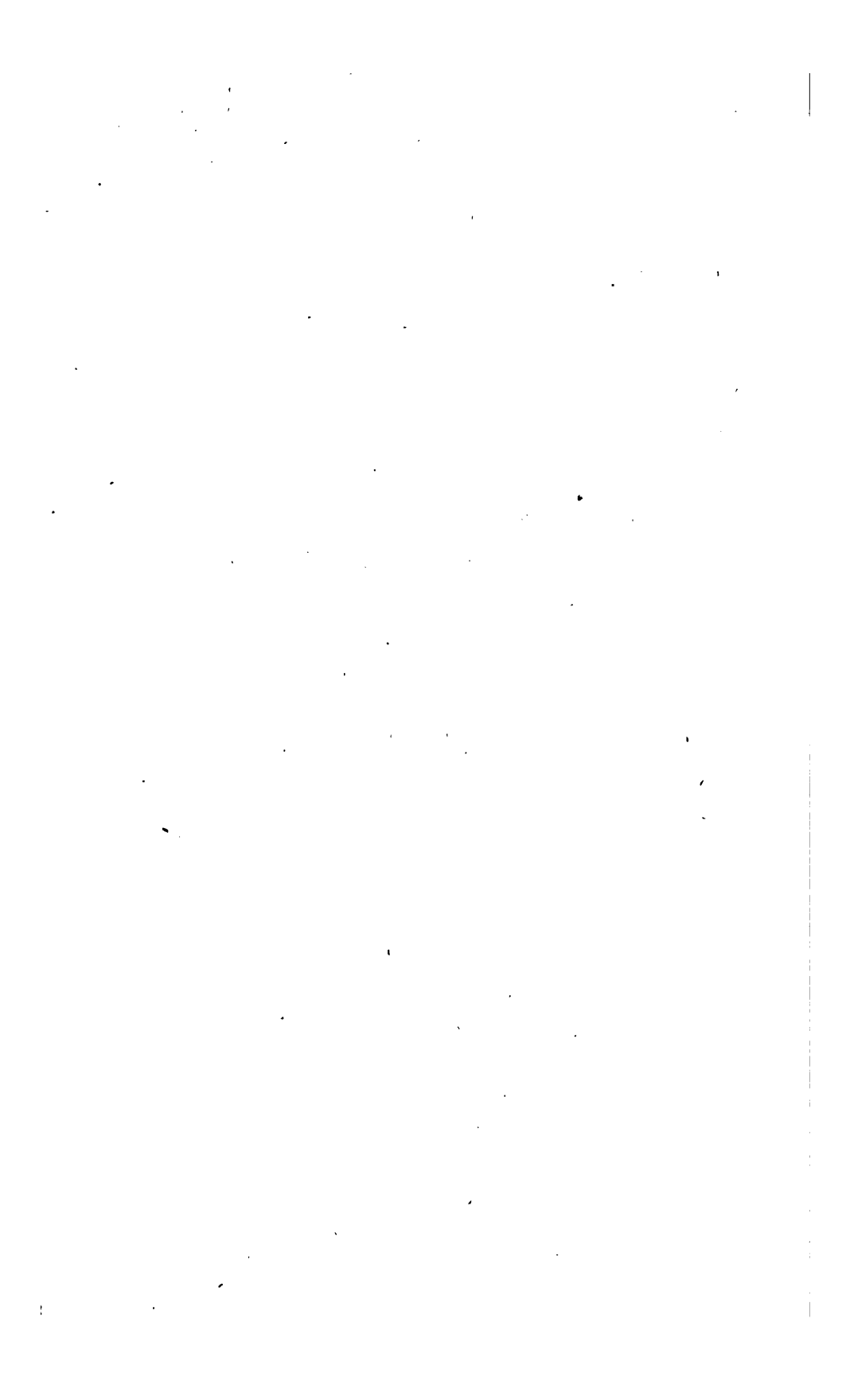
GOTFRIDUS VITERBIENSIS CHRONIC. PARTE XVIII. Constantinopolim pervenerunt, ubi multum dolum et impedimentum a Rege Alexio perpassi. Tunc Alexius rex Constantinopolitanus, Christianae prosperitatis adversarius, Turcos in desperationem iam positos, in amicitiam suam confoderavit, eisque turrinam Nicaeam, Christianorum sanguine conquisitam, concessit. MATTHAEUS PARIS IN HISTORIA MAIORI ANNO MCVI. Alexius autem Imperator Graecorum,

vir nequam et subdolos, cum, esset in palatio Nicephori decessoris sui summus, et princeps militiae, contra dominum suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto ante hanc expeditionem anno, domino depulso imperium invaserat, et invasum nequiter detinebat. Hic semper propositum habens fallendi, saepe cum peregrinis verba pacifica loquebatur in dolo, suspectam iugiter habens multitudinem cruce signatorum, et militiae probitatem. Unde si quandoque nocere cessavit, non hoc virtutis extitit, sed timoris. Anno MCHII. Tunc Imperator Alexius, et proditor nequissimus, nostrorum invidens successibus, Turcis infidelibus, per quorum terras peregrini transituri erant, crebras transmisit epistolas, exhortans attentius, ne tantum Christianorum populum libere transire in suam perniciem paterentur.

MATTHAEI WESTMONASTERIENSIS FLORES HISTOR. ANNO MCV. Alexius tunc temporis Graecis imperabat, vir quidem subdolos, et nostratibus semper parans cum insidiis nocumentum.

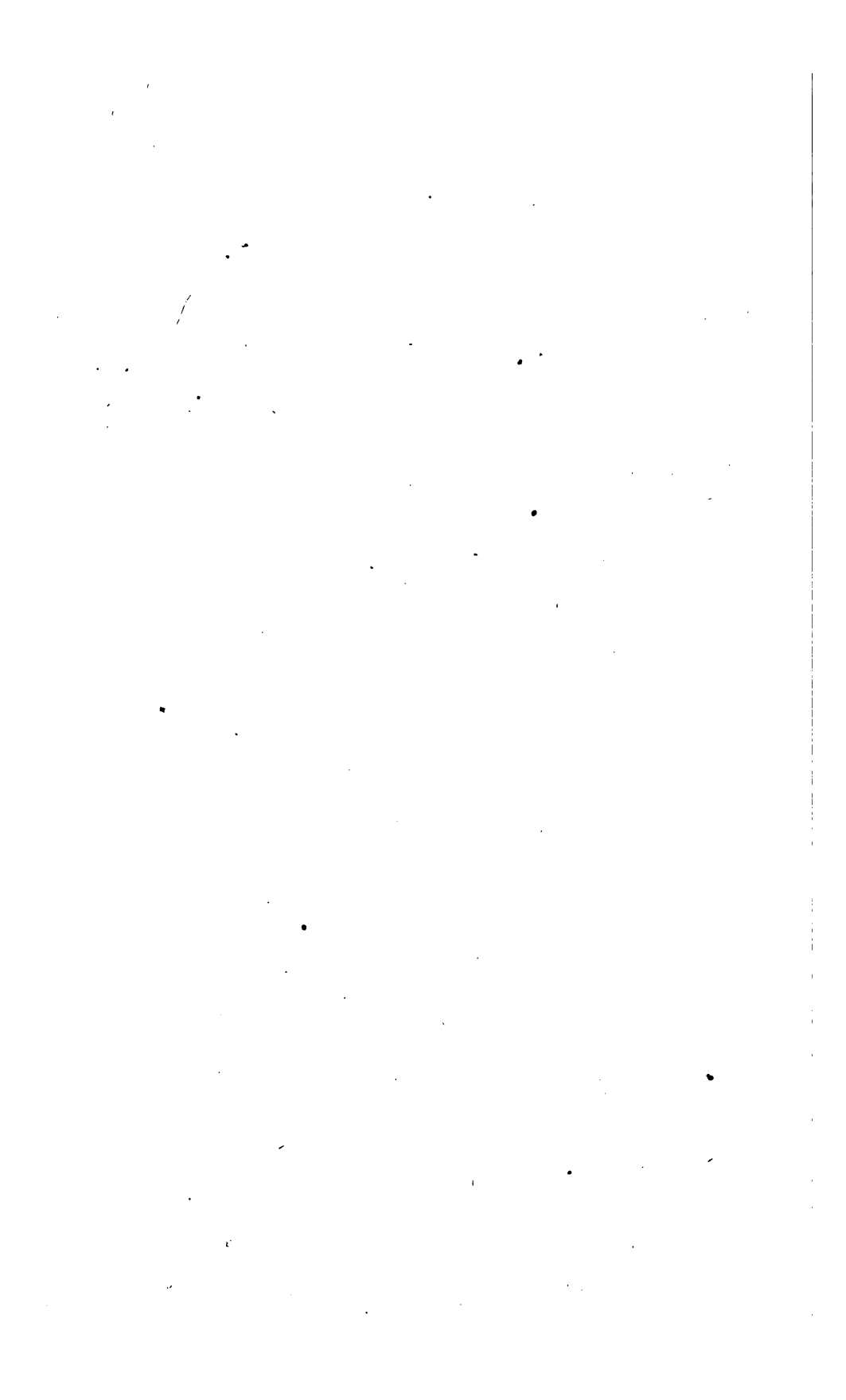
Atque haec de Alexii moribus vulgo apud Latinos opinio obtinuit: unus quem ego legerim ALBERTUS CANONICUS AQUENSIS, a Reineccio titulo chronici Hierosolymitani, sine auctoris nomine editus, commodius de illo non uno loco sensit. sic ut alicubi eius apolegetem fere ex professo egerit, LIB. VIII. CAP. XLVI. Fecit enim fama in populo Catholico, quod ipsius Imperatoris (Alexii) occultis et perfidis consiliis, a comite Reymundo et militibus Turcopolis, deductus sit exercitus Longobardorum per deserta et invia et solitudines Flaganiae, ut illic a Turcis facile prae fame et siti exhaustus, superatus occideretur. Verum ut a veridicis et nobilibus viris relatum est, nequaquam hoc nefando scelere culpandus erat. Nam saepius exercitum praemonuit, et edocuit solitudines et defectiones, et Turcorum insidias in inviis Flaganiae, et ideo eos non secure et tutos per hanc viam posse incedere. CAP. XLVII. Imperator (Alexius) universam petitionem Regis, cum muneribus sibi praesentatis, in bono accepit, et de omni suspicione necis Longobardorum, quam adversus eum Christiani habebant, iusiurandum in Dei nomine faciens, se excusavit, promittens se deinde omnibus misericordem

fieri, Regem Baldwinum se velle honorare et amare. In eadem legatione ab imperatore decretum est, ut Episcopus de Barcinona eum apud Romanum Pont. Paschalem, de traditione sibi imposita excusaret. *Sed praevaluisse suspiciones, ex sequentibus apparet.* CAP. XLVIII. Engelradus autem miles quidam in Ierusalem repertus, muneribus magnis ab Imperatore honoratus, bona nuncia reportavit, et amicitiam et fidem Regi Baldewino Imperatorem velle observare, et peregrinos non ultra offendere. Sed Episcopus aliquantulum renisus est Imperatori, propter infidelitatem erga Gallos, quam ab eo extorsit. Quapropter in amaritudine animi Romam tendens, ipsum Imperatorem criminatus est in ecclesia Beneventana, et ideo assumptis litteris ipsius Apostolici, querimonia gravis apud omnes Principes Galliae super ipso Imperatore facta est.

ΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ

Α Δ Ε Ξ Ι Α Σ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΤΗΝ ΘΕΩ.

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΝΑΚΤΑ ΚΥΡΡΟΝ ΑΛΕΞΙΟΝ
ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ

ΠΟΝΗΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΑΣ

ΑΝΝΗΣ

ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ,
Ο ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗ ΑΛΕΞΙΑΣ ΠΑΡ' ΑΥΤΗΣ. *)

S Y N T A G M A

DEO IUVANTE

RERUM AB IMPERATORE ALEXIO COMNENO
GESTARUM,

AB EIUSDEM FILIA ANNA PORPHYROGENITA PRINCIPE

FACTUM ET ALEXIAS INSCRIPTUM.

1. *Ῥέων ὁ χρόνος ἀκάθεκτα καὶ ἀεὶ τι κινούμενος πα- Par. 1
ρασύρει καὶ παραφέρει πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ ἐς βαθὺ ἀφα- Ven. 1
νείας καταποντοῖ, ὅπου μὲν οὐκ ἄξια πράγματα, ὅπου*

*) Hunc titulum habet A, quo omisso, Possinus novum sibi finxit inscripsitque ΠΡΟΛΟΓΟΣ. 2. τὰ add. Fr. ἐς βυ-

θὸν ἀπωλείας Fr. 3. ἄξια λίσσιον A, unde Hoeschel. conl. λίσσιον, ego λόγου. Fr. ὅσα μὲν οὐκ ἄξια μνήμης, ὅσα δὲ καὶ ἄξια καὶ τὰ τε. vid. annotat.

1. Tempus praecipiti et assiduo cursu fluens fert agitque secum omnia quae fiunt, et in profundum oblivionis immergit, modo levia, modo magna et memorabilia, in lucem, ut in tragoedia est,

δὲ μεγάλα τε καὶ ἄξια μνήμης, καὶ τὰ τε ἄδηλα φύων κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ τὰ φανέντα κρυπτόμενος. ἀλλ' ὁ γε λόγος τῆς ἱστορίας ἔρμα κυρτερώτατον γίνεται τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἴσῃσι τρόπον τινὰ τὴν ἀκάθεκτον τοῦτον ῥοήν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γενόμενα πάντα, ὅποσα ὑπερείληφε, 5
 ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ ἐᾷ διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθοῦς. ταῦτα δὲ διεγνωκυῖα ἐγὼ Ἄννα, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Εἰρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα, οὐ γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακυῖα, καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελετήτως 10
 τοὺς Πλάτωνος διαλόγους, καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πνικάσασα, (δεῖ γὰρ ἐξορῆσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα, ὅσα ἢ φύσις καὶ ἢ περὶ τὰς ἐπιστήμας σπουδὴ δέδωκε, καὶ ὁ θεὸς ἄνωθεν ἐπεβράβευσε, 15
 καὶ ὁ καιρὸς συνεισηγήκε,) βούλομαι διὰ τῆσδέ μου τῆς P. 2 γραφῆς τὰς πράξεις ἀφηγήσασθαι τοῦμοῦ πατρὸς, οὐκ ἄξιας σιγῆ παραδοθῆναι, οὐδὲ τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου παρασυρῆναι καθάπερ εἰς πέλαγος ἀμνημοσύνης, ὅσας τε τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένος κατεπράξατο καὶ ὅσας πρὸ τοῦ διαδήματος 20
 ἔδρασεν, ἑτέροις βασιλεῦσιν ὑπηρετούμενος.

2. ἀποκρυπτόμενος Fr.

6. ξυνέχει Fr., ξυνάγει A, unde

Hoeschel. ξυνάγει dedit.

7. δὲ add. Fr. τῶν add. Fr.

9. οὐ add. Fr.

11. καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους om. Fr.

13. καθάπερ ταυτολογία A, Hoeschel. conii. εἰ καὶ περιαντολογία, Jacobs. ad Achill. Tat. p. 710 κἀν περιαντολογία. quod ego dedi, habet Fr.

protrahens occulta et illustria tenebris obruens. sed rerum gestarum narratio, velut moles firmissima temporis torrenti opposita, inhibet quodammodo praecipitem eius lapsum, ac quaecunque gesta sunt, quorum quidem memoriam accepit, retinet servatque nec oblivione deleri sinit. haec cum reputassem ego Anna, imperatorum Alexii et Irenes filia, in purpura nata et educata, quae non solum non expers sum litterarum, verum etiam perfectae graeci sermonis facultati studui, nec rhetoricas exercitationes neglexi, et Aristotelis artes Platonisque dialogos diligenter legi, ac mentem disciplinarum quadrivio excolni, (res enim poscit, nec gloriandi causa facio, ut palam ea commemorem, quae vel ingenio et litterarum studio debeo, vel divinitus accepi, vel rerum opportunitate nacta sum,) decrevi res a patre meo gestas, quae sane non merentur, ut silentio damnatae temporis flumina in oblivionis velut mare ferantur, hisce libris exponere, tum quas imperium adeptus peregit, tum quas ante principatum aliorum imperatorum auspiciis gessit.

2. Ταύτας δὲ λέξουσα ἔρχομαι, οὐχ ὡς ἐπίδειξιν περὶ τῆς περὶ λόγους ποιουμένη ἀσκήσεως, ἀλλ' ὡς ἂν μὴ πρῶ-
γμα τηλικούτο τοῖς ἔπειτα γενησομένοις καταλειφθεῖν ἀμάρ-
τυρον· ἐπεὶ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων, εἰ μὴ πως ἄρα
5 διὰ τῶν λόγων φυλαχθεῖν καὶ τῇ μνήμῃ παραδοθεῖν, τῆ
τῆς σιωπῆς ἀποσβέννυται σκότῳ. ἦν γὰρ ὁ ἔμῳς πατήρ, ὡς
αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν, ἐπιστάμενος ἄρχειν καὶ ὑπεί-
κειν, εἰς ὅσον χρή, τοῖς ἄρχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκεί-
νου πράξεις προελομένη συγγράφειν, δέδοικα τὸ ὑφοροῦν
10 τε καὶ ὑποτρέχον, μὴ ποτε λογισαίτο τις τὰ τοῦ ἐμοῦ
πατρὸς συγγράφουσαν τὰ ἐαυτῆς ἐπαινεῖν, καὶ ψεῦδος
ἅπαν δόξῃ τὸ τῆς ἱστορίας πρᾶγμα καὶ ἐγκώμιον ἀντι-
κρῆς, εἴ τι τῶν ἐκείνου θαυμάζοιμι· εἰ δέ που αὐτὸς
ἐνέγκοι καὶ τὸ πρᾶγμα βιάζοιτο, ὥστε καθάπτεσθαι τι καὶ
15 τῶν ἐκείνου, οὐ δὲ ἐκείνου, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων
φύσιν, δέδοικα πάλιν τοὺς φιλοσκώμμονας, μὴ μοι τὸν
τοῦ Νῶε Χάμ ἐπενέγκοιεν ἐποῶν . . . αλμῖ . . . ἅπαντες πρὸς
ἅπαντα, καὶ οὐ καθορῶντες τὸ καλῶς ἔχον ὑπὸ βασκανίας
καὶ φθόνου, καὶ τὸν ἀναίτιον καθ' Ὁμηρον αἰτιώων-
20 ται. ὅταν γὰρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἡθὸς ἀναλαμβύνη, ἐπι- P. 3
λαθέσθαι χρή εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πόλλαις κοσμεῖν τοὺς

1. λε . . . σα A, λέξουσα suppl. Crusius, λέξασα male Hoeschel.
15. ἐκείν . . . δια τὴν A, suppl. Hoeschel. 17. Ita A, non
αλμοι ut Hoeschel. edidit. fortasse leg. ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς
ἅπαντα. 18. ἅπαντα A, non ἅπαντας, ut apud Hoeschel.
ἔχον . . . νίας καὶ φθόνου A, suppl. Hoeschel. 20. γὰρ εἰς
τὸ A, em. Hoeschel. totus locus ὅταν — ἐγὼ δὲ desumptus est
ad verbum e Polyb. I, 14.

2. Haec autem non eo consilio scriptura sum, ut eruditionis
meae specimen aliquod edam, sed ne tantarum rerum memoria po-
steri careant, cum vel maxima facinora, nisi litteris tradita memo-
riae commendentur, in silentium tenebrasque abeant erat enim pa-
ter meus, ut ex rebus ipsis apparuit, et imperandi peritus et impe-
rantibus, quatenus fas est, obsequendi. sed cum facta illius enar-
randa mihi sumserim, offensionem reprehensionemque vereor: ne
quis forte patris res enarrantem domesticae me gloriae servire putet,
ac historiam plane pro commento habeat et manifesta laudatione, si
quid ab eo gestum admirata fuero. sin autem ipse adegerit resque
postulaverit, ut reprehenderem nonnihil, non illius quidem causa,
sed ob rerum indolem, rursus vereor, ne maledici in me Chami,
Noe filii, exemplum impingant, invidia quidvis insectantes, nec
quid deceat prae livore obtrectandique Ebidine animadvertentes,
etiam culpae expertem, ut Homerus ait, culpent. etenim qui histo-

ἐχθρὸς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι
 τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. διόπερ
 V. οὔτε τῶν φίλων καθύπευθαι, οὔτε τοὺς ἐχθρὸς ἐπαίνειν
 δκνητέον. ἐγὼ δὲ καὶ τούτους κἀκείνους, καὶ τοὺς πληττο- 5
 μένους ὑφ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἀποδεχομένους ἡμᾶς, παραμυθη-
 σαίμην ἄν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐωρακίτων
 τὰ πράγματα, αὐτούς τε καὶ τὰ πράγματα μαρτυραμένη.
 ἐνίων γὰρ τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων οἱ μὲν πατέρες, οἱ δὲ
 πάπποι ἐγένοντο οἱ τούτων συνίστορες. 10

3. Μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐλήλυθα τῶν τοῦ πα-
 τρὸς πράξεων ἐκ τοιαύσδε αἰτίας. ἐμοὶ ἀνὴρ ἐγένετο κατὰ
 νόμους συναφθεὶς ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος, εἰς τὴν τῶν Βρυ-
 εννίων σειρὰν ἀναγόμενος; ἀνὴρ καὶ κάλλους ὑπερβολῆ καὶ
 συνέσεως ἀκρότητι καὶ λόγων ἀκριβεῖα μακρῷ τοὺς κατ' αὐτὸν 15
 ὑπερβάλλον. θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρὺς καὶ ὑψώμενος καὶ
 ἀκροώμενος. καὶ ἵνα μὴ ὁ λόγος τῆς λεωφόρου ἐκτρέπεται,
 τὸ παρὸν τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. ἦν μὲν οὖν ἐν πᾶσιν ἐπι-
 φανεστάτος, συνεστράτευσεν δ' Ἰωάννη τῷ αὐτοκράτορι ἐμῷ
 P. 4 ἀδελφῷ καὶ κατ' ἄλλων μὲν βαρβάρων ἔχοντι 20
 τὴν Ἀντιόχου πόλιν. ἀλλ' ὃ γε Καῖσαρ οὐκ εἰδῶς ἀμελεῖν

2. δὲ ἐλέγχειν A cum Polybio, ὃ ἐλέγχειν Hoeschel. 3.
 τοῦ καθ' ὑποδεικν. A, unde Iacobseius l. l. τοῦτο καθυποδεικν.
 rectius Hoeschel. τοῦθ' ὑποδεικν. quod Polybii est. 6. ἐφ'
 ἡμῖν A, em. Hoeschel. 8. μαρτυρομένη Hoeschel., μαρ-
 τυραμένη A. 17. καὶ: an ἀλλ'? 20. indicavi lacunam.

rici partes suscepit, eum oportet, odii pariter ac studii immemorem, hostes saepe maximis laudibus ornare, ubi id facta eorum exigunt, saepe etiam reprehendere necessitate coniunctissimos, cum admissa in rebus susceptis peccata iubent. quapropter et accusandi sunt amici et inimici sine cunctatione laudandi. ego vero utrosque, et offensos a me et quibus placuero, acquiescere iubeo in rerum ipsarum easque spectantium testimonio, quo usa sum. aliquot enim, qui nunc sunt, hominum vel patres vel avi suis illa oculis viderunt.

3. Maxime autem, ut patris mei res gestas conscribendas suscipere, haec me causa impulit. maritus mihi fuit legitime coniunctus Nicephorus Caesar, e Bryenniorum stirpe oriundus, vir et formae praestantia et consilii vi et accurata doctrina aequalibus antecellens. mirificus prorsus homo erat, sive spectabatur sive audiebatur. sed ne oratio a via deflectat, iam quod propositum est, dicamus. is igitur cum inter omnes tantopere praestaret, imperatori Iohanni, fratri meo, operam navavit in expeditionibus, quas cum in alios barbaros, tum adversus illos, qui Antiochiam tenent, suscepit. at Caesar, qui

τοῦ λόγου καὶ ἐν κόποις καὶ πόνοις, συντέγραψε μὲν καὶ ἄλλ' ἅττα συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια, προείλετο δὲ μάλιστα τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξιον τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἐμὸν πατέρα συγγράψαι ἐξ ἐπιτυχῆς τῆς βασιλείδος, καὶ ἐν βίβλοις 5 ἐνδεῖναι τὰς πράξεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν ᾗπερ ὁ καιρὸς ἐδίδου τοῦτε, τῶν ὅπλων καὶ τοῦ πολέμου βραχὺ τι ἀπαλλαγέντι, ἐπιβλέψαι πρὸς συγγραφὰς καὶ λογισούς τινας πότους. καὶ δὴ καὶ ἤρξατο τῆς συγγραφῆς, εἰς τοὺς ἀνέκαθεν ἀνεπύκτους χρόνους τὸν λόγον, τῇ τῆς δεσποίνης ἡμῶν καὶ 10 τοῦτε ὑπαίκων προστάγματι, ἀπὸ Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἐρξάμενος καὶ κατευβαίνων εἰς αὐτὸν ἐκείνον, περὶ οὗ τὴν πρόθεσιν ἐποίησατο. τότε γὰρ καὶ ἀνθρῶν εἶχεν ὁ χρόνος τὸν ἐμὸν πατέρα μαιράκιον παρωγαλιαντα. τὴ γὰρ πρὸ τοῦδε οὐδὲ μαιράκιον ἦν καὶ οὐδὲν ὁ τι καὶ ἄξιον συγ- 15 γραφῆς αὐτῷ κέπρακτο, εἰ μὴ τις ἐγκωμίου λόγον καὶ τὰ παιδικὰ αὐτῷ θῆσοιτο. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῇ Καισαρι τοιοῦτες, ὡς ἢ τοῦτου συγγραφῆ βούλεται. σὲ μὲν τὰ τῆς ἐλπίδος ἐκβέβηκεν, οὐδὲ τὴν ἱστορίαν πῶσαν ἐτελεύσατο, ἀλλὰ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτανιασταίου τὸν λόγον ἐφαλκυσάμενος, ἐκάλεσε τοῦ συγγράφειν

1. Ἄλλα τὰ συγγράμματα A, corr. Crusius. 5. lege ἐκεί-
 ναί. 6. βρα . . τι A, suppl. Hoeschel., praesunte Crusio.
 10. ἀπὸ διο . . . τοῦ αυτοκρ. A, nomen suppl. Crusius. 11.
 ἐκείνοισι A, corr. Hoeschel. 12. πρόθεσιν A, non quod Hoeschel. dedit πρόθεσιν. lege ὑπόθεσιν. 13. τὸ γὰρ Hoeschel., τὰ γὰρ A. 15. ἐγκωμίου λόγον A, quod Hoeschel. male mutavit in ἐγκώμιον λόγου. 16. θήσασαι A, corr. Hoeschel.
 19. Βοτανιαίου A, correxi.

ne inter belli quidem labores litteris carere posset, cum alia nonnulla scripsit luce laudeque digna, tum potissimum, iubente Augusto, Alexii imperatoris Romanorum meique patris gesta enarrare litterisque tradere constituit, siquando, armorum bellique contentione paulisper intermissa, animum ad scribendum litterisque tractandas convertere liceret. iamque rem aggressus erat, et altius a Diogene, Romanorum imperatore, initio repetito, (nam hac quoque in re voluntati dominæ nostræ obsecutus erat,) ad illum ipsum descendebat, de quo scribere sibi proposuerat. illo nimirum imperante, pater meus primam adolescentiam ingressus est. nam antea ne adolescens quidem erat, neque quidquam memorata dignum gesserat; nisi quis laudandi argumentum etiam e puerilibus nugis petendum existimet. hoc igitur Caesaris consilium erat, ut eius historia significat, verum spes eventu caruit, nec opus absolvit; sed narratione ad tempora Nicephori Botaniastae perducta, ibi scribere desit. nam ultra progredi eum

- P. 5 ἐπαύσατο, πέραιτέρω τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος προκόψαι τὴν συγγραφὴν, ζημίαν μὲν τοῖς ὑπὸ τὴν συγγραφὴν πράγμασιν περιποιησαμένον, ἡδονὴν δὲ ἀποστερήσαντος τοῖς ἀναγινώσκουσι. διὰ τοῦτο αὐτῇ, ὅσα τῷ ἐμῷ πατρὶ πέπρακτο, συγγράψασθαι προειλόμην, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἔργα τοὺς ἐς ὕστερον παραδράμῃ. οἶαν μὲν γὰρ εἶχον τὴν ἀρμονίαν, ὁπόσην δὲ τὴν χάριν οἱ τοῦ Καίσαρος λόγοι, ἴσασιν ἅπαντες οἱ τοῖς ἐκείνου ἐντετυχηκότες συγγράμμασιν. ἀλλὰ μέχρι τούτου ἐλθὼν, καθάπερ εἶπον, καὶ τὸ σύγγραμμα σχεδιάσας καὶ
- V. 3 ἡμιτελὲς ἐκ τῆς ὑπερορίας κομίσας ἡμῖν, συναπεκόμισεν, 10 οἶμοι, καὶ θανάσιμον νόσημα, τάχα ἐκ τῆς ἀπείρου κακοπαθείας, τάχα ἐκ τῶν συχνοτέρων στρατηγημάτων, τάχα ἐκ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀφάτου μερίμνης· μερίμνα γὰρ ἐμφυτος καὶ πόνοι ἀνένδοτοι· πρὸς δὲ καὶ ἄεθρον ἀνωμαλίας τε καὶ κακότητες ποτήριον αὐτῷ θανάσιμον ἐκεράσαντο. ἔνθεν μὲν 15 γὰρ εἰς Σύρους καὶ Κίλικας δεινῶς νοσῶν ἐξεστράτευεν· εἶτα κατέειδεν Συρία τούτον μὲν ἀπέδωκεν ἀρρωστοῦντα Κίλιξ, Κίλικες δὲ Παμφυλίους, Παμφύλιοι δὲ τοῖς Λυδοῖς καὶ ἡ Λυδία τῇ Βιθυνίᾳ· καὶ ἡ Βιθυνία τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων καὶ ἡμῖν, ἐξωδηκότε ἤδη τὸ σπλάγγχον ἐκ τῆς πολλῆς κακο-
- P. 6 παθείας. καίπερ δὲ οὕτως ἔχον ἀσθενείας καὶ θάλων τὰ συμπεσόντα οἱ ἐπραγῶδειν, τὸ μὲν ὅτι νοσῶν οὐκ ἠδύνατο,

14. ἀνένδοτοι A, em. Crusius. 16. ἐξεστράτευον A, em. Hoeschel. 17. Κίλιξ add. Hoeschel. 22. ὅτι: lege ἄτε.

tempus non sivit: quod et rebus, quas tractaturus erat, detrimento fuit, et lectores voluptate privavit. quamobrem ipsa, quae pater meus gesserit, conscribere suscepi, ne tantae res posteros fugiant. nam quanta concinnitate quantaque suavitate futurae fuissent Caesaris historiae, omnes norunt, qui scripta illius legerunt. verum cum eo pervenisset quo dixi, et exaratos imperfectosque libros peregre nobis adferret, simul, heu mihi, mortiferum adferebat morbum, sive ex innumeris miseriis contractum, sive ex crebrioribus militiae muneribus, sive ex incredibili cura nostri. cura enim ea penitus inhaerebat, nec a laboribus remissio dabatur. praeterea etiam coeli inaequalitas atque intemperies letale ipsi poculum miscebant. illinc enim, licet graviter aegrotans, ad bellum adversus Syros et Cilices profectus est. Syria autem infirmum valetudine eum reddebat Cilicibus, Cilices Pamphyliis, Pamphylii Lydis, Lydia Bithyniae et Bithynia reginae urbium atque nobis, tumefactis iam ex multa miseria visceribus. in tanta autem valetudinis infirmitate cum nihilominus vellet, quae in expeditione sibi acciderant, miserabiliter describere, tum morbo fra-

τὸ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἐκωλύετο, ὡς μὴ τὸ τραῦμα ἁπο-
ξοὶ διηγούμενος.

4. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα μέτη, σκατοδίνης ἐμπίπλα-
μαι τὴν ψυχὴν καὶ ρεΐθροις δακρῶν περιέγγω τοὺς ὀφθαλ-
5 μούς. ὃ οἶον ἢ Ῥωμαίων ἀπόλωλε βούλευμα· ὃ πείρας μὲν
ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα καὶ ὄσσην ἐκείνος συνειλοχε·
λόγων δὲ ἐπιστήμης, ποιικίλης δὲ σοφίας, λέγω δὴ τῆς Θυραίας
καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς· ὃ καὶ χάριτος ἐπιτροχούσης τοῖς μέ-
λεσι καὶ εἶδους οὐκ ἀξίου τυραννίδος, ὡς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ
10 καὶ θειοτέρας καὶ κρείττονος. ἔγωγ' οὖν πολλοὺς ἄλλοις προσ-
αμυλῆκειν δεινοῖς ἐκ μέσων τῶν πορφυρόθεν σπαργάνων, ὡς
οὕτως εἶπεν, καὶ τύχαις ἐχρησάμην οὐκ ἀγαθαῖς, εἰ μὴ τις
θεῖτο τύχην οὐκ ἀγυμῆν καὶ προσμειδιώσάν μοι τὴν τε γει-
ναμένην αὐτὴν καὶ τὸν τεκόντα τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ τὴν
15 πορφύραν ἐφ' ἧς ἐβλάστησα· τὰ γὰρ ἄλλα φεῦ τῶν κυμά-
των, φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων. Ὀρφεὺς μὲν οὖν ἄδων καὶ
λίθους ἐκίνει καὶ ξύλα καὶ τὴν ἄψυχον ἀπλῶς φύσιν, Τιμό-
θεος δὲ ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρθιδόν ποτε Ἀλεξάνδρῳ αὐλήσας,
εἰς τὰ ὄπλα παραχρήμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίνει τὸν Μακεδόνα·
20 τὰ δέ γε κατ' ἐμὲ διηγήματα οὐ τοπικὴν τινα κίνησιν, οὐδὲ p. 7
πρὸς ὄπλα καὶ μάχην, ἀλλ' ἐς δάκρυα τὸν ἀκροατὴν συγκι-

1. ἀνήξοι A, ἀν δήξοι conl. Hoeschel., ego ἀναρρήξοι, lenissime
Naekius ἀνοξοι, quod restitui. 3. supple γενομένη. vid.
annotationes. Hoeschel. conl. τούτων μεμνημένη. 15. ἀφ' ἧς
conl. Hoeschel.

ctus id exsequi non poterat, tum quia a nobis prohibebatur, ne vol-
nus narrando renovaret.

4. Mihi vero, cum in narratione huc progressa sum, caligine
obducitur animus et lacrimarum vi oculi opplentur. o qualem res
publica Romana perdidit consiliorum auctorem! o quam accuratam
rerum experientiam ille et quantam sibi paraverat! quanta litterarum
cognitione erat variaque eruditione, et externam dico et nostratem!
quanta denique gratia toto corpore diffusa, et forma non rege modo, ut
aiunt, digna, sed divinam adeo spirante maiestatem! multis equidem
aliis calamitatibus a mediis, ut ita dicam, incunabulis regis conflicita
sum et rebus usa adversis; modo ne quis pro adversa mihique non
arridente fortuna ducat, quod et genitrice ipsa et patre imperatori-
bus in purpura nata sum. reliqua quod attinet, vae mihi, quanti
malorum fluctus impetusque subeundi erant! Orpheus quidem can-
tando et saxa movit et silvas et sensu prorsus carentem naturam,
Timotheusque tibicen, cum orthium quod vocant coram Alexandro
quondam modularetur, adeo commovit Macedonem, ut arma confe-
stium et gladium arriperet: calamitatum autem mearum enarratio non

νήσειε, καὶ οὐκ αἰσθητικὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄψυχον φύσιν εἰς πάθος καταναγκάσῃ. τὸ μέντοι πάθος τὸ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ ὃ κατ' αὐτὸν ἀνέλπιστος θάνατος αὐτῆς μου καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ ἐς βλάβος τὸ τραῦμα εἰργάσατο. καὶ ἠγοῦμαι τὰς πρόσβληφους συμφορὰς πρὸς ταύτην τὴν ἄπλη-5 στον συμφορὰν πεκάδα ὡς ὄντως πρὸς ὕλον Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τὰ κύματα· μᾶλλον δέ, ὡς εἴοικεν, ἦσαν ἐκεῖναι τούτων προοίμια, καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ἡ καύσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρήτου ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ καθ' 10 ἡμέραν πυρὸς τῆς ἀφάτου πυρκαϊᾶς. ὃ πυρὸς ἄνευ ὕλης ἀποτεροῦντος, πυρὸς ἐν ἀπορρήτοις θαλασσομένον καὶ V. 4 καίοντος μὲν, μὴ καταφλέγοντος δέ, καὶ τὴν καρδίαν μὲν περιφρύνοντος, δόξαν δὲ παρέχοντος, ὅτι οὐ συνεφρύνημεν, καίτοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς τὰς 15 πυρκατωσεις δεξιόμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐμαντῆς αἰσθάνομαι διὰ ταῦτα παρενηνεγμένης τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ Καῖσαρ μοι ἐπιστάς καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος πένθος πένθος μοι ἐπέσταξε διωλύγιον. ἀποψήσασα οὖν τὸ δάκρυον τῶν ὀμμάτων καὶ P. 8 ἐμαντῆν ἀναλεξαμένη τοῦ πύθους, τῶν ἐξῆς ἔξομαι, διπλᾶ 20 κατὰ τὴν τραγηδίαν κερδαίνουσα δάκρυα, οἷον ἐπὶ συμφορᾷ

2. καταναγκάσαι? 6. ὄντως A, em. Hoeschel. 13. καρδία περιφρ. A, suppl. Hoeschel. 18. τὸ : τῆ A, corr. Hoeschel. 19. ἀποψ . . . ασα A, suppl. Crusius.

e loco quidem ullo modo, nec ad arma pugnamus, sed ad lacrimas audientem commoveat, neque solum sensu praeditam, verum etiam inanitatam naturam ad misericordiam adigat. at vero ille de Caesare dolor et inopinata eius mors ipsum animum meum tetigit et altum vulnus infixit. priora mala, huic ingenti casui collata, profecto guttae instar habeo ad totum Atlanticum Oceanum vel Adriatici maris fluctus. quinimo ea, ut videtur, huius miseriae prolusio fuit, neque ante corripuit fumus huius quasi fornaecalis ignis, ardor ille infandae huius flagrantiae, atque immensi incendii flamma quotidiana. o ignem sine materia flagrantem, ignem arcana face subditum, et urentem quidem, non consuementem tamen, quique conficit plane cor nostrum, sed tamen ita, ut confecti non videamur, licet ad ossa medullasque flamma penetrarit et animam a corpore paene divellerit. at sentio me vi doloris ab eo, quod institui, abreptam esse. Caesaris enim recordatio luctuosa luctum mihi instillavit gravissimum. abstersis igitur lacrimis animoque revocato a moestitia, in viam redam, duplices, ut in tragedia est, lacrimas lucrans, quippe quae uni miseriae mentionem alterius addam. nempe cum talis imperatoris tam-

συμφορᾶς μεμνημένη. τὸ γὰρ εἰς μέσον προθεῖναι τοιοῦτου βασιλέως ὑπόθεσιν καὶ τοσούτου πρὸς ἀρετὴν ἀνάμνησίς ἐστι καὶ τῶν κατ' ἐκείνον θαυμάτων, ἅπερ καμὲ πρὸς δάκρυα θερμότερα καταφέρει, μετὰ πάσης τῆς οἰκουμένης δακρύουσαν. τὸ γὰρ ἐκείνοσ μέμνησθαι καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς μέσον ἄγειν ἔμοι μὲν θρήνων ὑπόθεσις, τοῖς ἄλλοις δὲ ζημίας ἀνάμνησις. ἀρκτέον τοίνυν ἐνθένδε τῆς ἱστορίας τοῦμοῦ πατρός, ὅθεν καὶ ἄρχεσθαι ἄμεινον· ἄμεινον δὲ ὅθεν σαφέστερός τε καὶ ἱστορικώτερος ὁ λόγος γενήσεται.

que praeclara indole vitam in medium profero, reedit etiam admirabilem eiusdem virtutum memoria, quae mihi lacrimas fervidissimas affert, toto terrarum orbe collacrimante. nam illius meminisse et imperii eius imaginem exhibere non solum mihi lamentandi causam praebet, verum etiam reliquos communis iacturae admonet. sed inchoanda historia patris mei hinc est, unde inchoare praestat; praestat autem, unde certior atque ad cognitionem aptior narratio futura est.

ΑΛΕΞΙΑΣ Α.

ALEXIADIS LIBER I.

ARGUMENTUM.

Alexius quatuordecim annos natus, Diogenis Romani contra Turcas expeditioni interesse cupit. sub Michaele Duca cum imperio ad Urselium debellandum proficiscitur (1). is a Tutacho captus, Alexio traditur, qui Amasenos rogat, ut pactam proditionis mercedem solvant (2). turbas inde ortas callide componit Urseliumque Cpolin adducit (3). Nicephorus Bryennius imperium affectat. miserimus status militiae romanas. Alexius ab imp. Nicephoro Botaniate contra illum mittitur (4). utriusque ducis comparatio. proelium ad Calauram (5). Bryenniani fusi, dux ipse capitur (6). Basilacio regnum iidem appetente, belli cura Alexio committitur (7). proelium nocturnum (8). Basilacius Thessalonicam fugit, ubi paullo post Alexio deditus, a Botaniatae ministris excaecatur. Alexius Sebasti titulo auctus (9). Robertus Normannus bellum adversus Romanos molitur. eiusdem patria, genus, mores (10). e latrone fit gener Gulielmi Mascabelis, quem in vincula missum oculis privat (11). eius ditione potitus, dux fit Longibardiae atque ipsum imperium appetit. ne belli causa deesset, Pseudomichaellem monachum subornat (12). papa cum Henrico Germaniae rege dissidens, foedus cum Roberto inicit (13). eius filius Boemundus Aulonem occupat. interim ipse naves et milites parat (14). Raul legatus Cpoli reversus bellum dissuadet (15). tamen Robertus Brundusio Dyrrachium solvit. Corypho urbs capta. Georgius Monomachus, dux Illyrici, Alexio rerum iam potito auxilia denegat (16).

P. 3 1. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ τῶν
V. 7 σκήπτρων ἐπειλήφθαι τῆς βασιλείας μέγα ὕψελος τῆ βασι-

ΑΛΕΞΙΑΣ Α om. A. 1. Ὁ om. A.

1. **I**mperator Alexius, pater meus, etiam ante susceptum imperium magno rebus Romanis praesidio fuit. etenim stipendia facere

λείψαι Ῥωμαίων γαγένηται. ἤρξατο μὲν γὰρ στρατεύειν ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Διογέουσι. θαυμαστός τις γὰρ ἐφαίνετο ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν καὶ φιλοκινδυνώτατος. οὗτος γὰρ τεσσαρεσκαίδεκάτου ἔτους ὦν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνεκστρατεύειν ἠπείγετο 5 τῷ βασιλεὶ Διογέει κατὰ Περσῶν βαρυνάτην ἄγοντι στρατιάν, καὶ ἀπὸ γε τοῦδε ὀρμήματος ἀπειλὴν κατὰ τῶν βαρβάρων ἐμφαίνων καὶ ὡς εἰ συμπλακῆσεται τοῖς βαρβάροις, τὸ ζήφος αὐτοῦ μεθύσει ἀφ' αἵματος· οὕτως ἦν φιλοπόλεμος ὁ νεανίσκος. ἀλλὰ τότε οὐκ ἐπεχώρησεν ὁ αὐτοκράτωρ Διογένης αὐτῷ ξυπέσοθαι, ἅτε πάθους καταλαβόντος τὴν μητέρα βαρυνάτου. ἐδρῆνει γὰρ τὸ τηρικαῦτα θάνατον τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ Μανουήλ, ἀνδρὸς μεγάλα καὶ ἀξιάγαστα ἔργα ἐνδοειγμένον τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ· καὶ ἵνα μὴ ἀπαρამύθητος εἴη ἐκείνη, τὸν μὲν τῶν υἱέων μηκέτι γωνιά 15 σκουσα οὐ κατορῦνεις, τὸν δὲ ἀποστέλλουσα ἐν πολέμοις καὶ δεδοικνῖα, μὴ τι ἀπαίσιον συναντήσῃ τῷ νεανίσκῳ καὶ οὐδ' οἱ γῆς πεσεῖται ἐπιγνώσται, διὰ ταῦτα ἔποστρέψαι πρὸς τὴν μητέρα τὸ μειράκιον Ἀλέξιον κατηνάγκασε. καὶ τότε μὲν ἀπέλειψθη καὶ ἄκων τῶν συστρατευομένων, ἀλλ' ὃ γε ἐφεξῆς 20 καιρὸς πέλαιος. ὑπανάωξεν αὐτῷ τῶν ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ γὰρ τοι τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Δούκα μετὰ τὴν τοῦ

1. γὰρ om. A. 2. τις add. G, θαυμαστόν τε γὰρ ἐγένετο A.
 3. τεσσαρεσκαίδεκα ἔτων G, ἔτος τεσσαρεσκαίδεκάτου γὰρ ἄγων A.
 4. ὀρμήματος A, μηνίματος P, μήματος G. 5. αὐτοῦ om. G.
 6. ἐπεχώρησεν G, ἐξεχώρησεν PA. 7. πολέμῳ G.
 8. συναντήσῃ A, συναντίσοι P, συναντήσοι G. 9. τῶν add. A, αὐτῷ ἀνδραγαθησύνης G.

Diogene Romano imperante coepit. mirè enim inter aequales excellēbat et ad pericula promptissimus erat. namque decimum quartum eo tempore annum agens, imperatorem Diogenem, expeditionem in Persas gravissimam suscipientem, comitari cupiebat, vel hoc ipso desiderio terribilem barbaris animum prodens significansque, se, ubi pugnae copia foret, gladium sanguine eorum madefacturum esse. adeo flagrabat pugnandi cupiditate adolescens. verum tum ei non permisit imperator Diogenes, ut se comitaretur; quippe matrem Alexii dolor afflixerat gravissimus. lugēbat enim ea tum casum filii nati maximi Manuelis, qui rebus praeclare gestis de imperio Romano optime meruerat. itaque ne omni solatio mater destitueretur, si filiorum alterum ubi sepeliret adhuc incerta, alterum in proelia dimittere vererique deberet, ne quid ei accideret et, ubi locorum periisset, non rescisceret quidem: eam igitur ob causam Diogenes Alexium puerum ad matrem redire coegit. ac tum quidem is, licet invitus, commilitones valere iussit; tempus autem insequens amplissimum ei campum

Διογένους βασιλέως καθάρσιν, ὅσος ἦν εἰς ἀνδρείαν, παρὰ
 δεῖξε τὰ κατὰ τὸν Οὐρσέλιον πράγματα. ἦν μὲν γὰρ οὗτος
 D Κελτός ἀνέκαθεν τῆ στρατιῇ Ῥωμαίων κατελεγμένος, εἰς δὲ
 μέγα τύχης ἐξογκασθεὶς καὶ δύναντι συναθροίσας ἀμφ' αὐτὸν
 καὶ στρατιῶν ἀξιόλογον, πᾶν μὲν ἐκείθεν ὄντων ἄσπιν
 αὐτὸς ὄρωμιτο, τῶν δὲ καὶ ἐξ ἄλλου γένους παντοδαποῦ,
 βαρῦς ἦν αὐτόθεν τυραννος· πολλὰς δὲ ταλαντεύσεις λαβο-
 σης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας καὶ τῶν Τούρκων καθυπερ-
 κρησάσκων τῆς σύχης Ῥωμαίων, τῶν δὲ εἰς τὸ κατέπι-
 ἀπαρχθέντων, ὡσπερ ψάμμον ποδῶν ὑποσπασθείσης, τηνι- 10
 P. 4 κᾶντα καὶ οὗτος τῆ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἐπέδρα. καὶ ἄλλως
 μὲν ὢν τυραννικώτατος τὴν ψυχὴν, τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐξα-
 φθεις πρὸς καθαρὰν τυραννίδα διὰ τὸ κατηφές τῶν τῆς βα-
 σιλείας πραγμάτων, τὰ τῆς ἐφᾶς πάντα σχεδὸν ἐλήϊσεν.
 πολλῶν δὲ πιστευθέντων τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον ἐπ' ἀνδρείᾳ 15
 διαβεβημένων καὶ πείραν εἰσενεγκαμένων πλείστην πολέμεν
 καὶ μάχης, οὗτος ἀπερπαίτων ἐφαίνετο καὶ τὴν ἐκείνων πε-
 λυπεριάν, πῆ μὲν αὐτὸς προσβάλλον καὶ τρέπων καὶ καθύ-
 περ προσητῆρ ἐμπήκων τοῖς ἀντικαθισταμένοις αὐτῷ, πῆ δὲ
 καὶ ἀμμιμαχίαν λαμβάνων ἀπὸ τῶν Τούρκων. ἀνυπόστατος 20
 ἦν ταῖς ὁρμαῖς, ὥστε καὶ τῶν πάντων μεματιάνων τιγὰς κατα-
 Βσχεῖν καὶ τὰς ἐκείνων κλονῆσαι φάλαγγας. ὅτε δὴ καὶ ὑπὸ

6. τῶν ante Τούρκων om. A. 10. ὡσπερ: ὑπερ P. 11. τῶν
 Ῥωμαίων G. 17. αὐτὸς P.

operuit rerum bene gerendarum. nam Michaelē Duxa post remotum
 Diogenem imperante, quanta esset fortitudine, rebus in Urselium edi-
 tis probavit. is, Gallus genere, in Romanorum exercitu olim mili-
 taverat, sed fortuna admodum elatus, copiis haud exiguis partim
 ex eadem gente, unde ipse oriundus erat, partim ex alia quavis na-
 tione collectis, gravem iam exercebat dominationem. ac Romano-
 rum imperium vehementer vacillans, cum Turcae superiores essent
 et ipsi, tanquam arena sub pedibus fallente, retrorsum laberentur,
 etiam ab isto homine haud leviter lacescebatur; nam cum alioqui do-
 minandi cupidissimus esset, tum propter imminentem imperii Romani
 ruinam ad capessendam tyrannidem magis etiam incensus, orientales
 provincias omnes fere infestabat. quique adversus eum missi erant
 viri bellica laude insignes rei que militaris peritissimi, eos omnes lon-
 ge superabat, cum nunc suis ipsius copiis fretus, turbinis iustar eos
 invaderet inque fugam coniceret, nunc Turcarum auxilio usus: susti-
 nerique adeo eius vis non poterat, ut ex ipsis proceribus nonnulli
 caperentur, copiis eorum terga vertentibus. quo tempore pater quo-
 que meus Alexius auspiciis fratris, qui universis tam Orientis quam

ταδελφῶ ἐτάτετο ὁ ἑμὸς πατὴρ Ἀλέξιος καὶ ἄντικρος ὑπε-
στρατηγὴ τούτῃ, τὰ στρατεύματα πάντα ἕως καὶ ἑσπερίου
λήξεως ἐγκραχευμένῃ. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀμηχάνοις ἦν τὰ πράγματα
τηρικῶτα Ῥωμαίαις, τοῦ βαρβάρου τούτου δίκην κεραυνοῦ τὰ
5 πάντα ἐπερχομένου, εἰς ἀξιόμαχον ἀντικατάστασιν ἐπινοεῖται
ὁ ἀξιόμιστος αὐτός Ἀλέξιος, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ V. 8
βασιλέως Μιχαὴλ ἀναθεστυγμένου. ὅς δὴ καὶ πᾶσαν ἀνακι-
νήσας φρόνησίν τε καὶ πολυπειρίαν στρατηγικὴν τε καὶ στρα-
τιωτικὴν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ ταύτην συλλεξάμε-
10 νος, (ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ πᾶν φιλόπονον τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ παν-
ταχόθεν ἐγρηγορὸς εἰς ἄκρον ἐληλυθῆναι στρατηγικῆς ἐμπει- C
ρίας τοῦ τῶν Ῥωμαίων λογάσιν ἔδοξεν, οἷος Αἰμίλιος ἐκατ-
τος ὁ Ῥωμαῖος, ὁποῖος ὁ Σηπίων, οἷος Ἀννίβας ὁ Καρχη-
δόνιος· κείατος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρώτως ὑπηγήτης, ὃ
15 φασί,) τὸν τε Οὐρσέλιον ἐκεῖνον εἶλε τὰν πολὺν κατὰ τῶν
Ῥωμαίων ῥέοντα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἔω κατέστησεν, οὐ
πολλῶν δεηθεὶς ἡμερῶν. ἦν γὰρ καὶ ὄξυς φρωῶσαι τὸ ζυμ-
φῆρον καὶ ὄξύτερος καταπράξασθαι· τίνα δὲ τὸν τρόπον
εἶλεν ἐκεῖνον, δηλοῦ μὲν καὶ ὁ Καίσαρ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς
20 κατ' αὐτὸν ἱστορίας βιβλῷ πλατύτερα, δηλώσομεν δὲ καὶ
ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν συνήνεγκεν.

2. Ἄρτι γὰρ τοῦ βαρβάρου Τουτάχ ἐκ τῶν βαθυτέρων D

1. ἐπεστρατηγὴ A. 7. καὶ om. A. 10. τὸ ante πανταχόθεν
add. A. 12. Αἰμίλιος A. 20. πλατύτερον GA.

Occidentis exercitibus praeerat, militabat ac plane legati munere fun-
gebatur. iam vero cum res Romana in tali discrimine esset, barbaro
isto fulminis pernecitate incursante, ad eum fortiter propul-
sandum eligitur praeclarus ille Alexius summusque exercitus dux ab
imperatore Michaelē declaratur. adhibita igitur omni animi sollertia
et rei bellicae experientia, quam et militando et imperando, licet
non ita longo tempore, nactus erat summam, (etenim mira animi
alacritate et industria effecerat, ut perfectam imperatoris facultatem
primoribus Romanorum consecutus videretur, quemadmodum Romanus
ille Aemilius vel Scipio vel Hannibal Carthaginiensis, licet admodum
adolescens et vix barbatus esset.) Urselium istum, Romanorum
fines magna vi incursantem, paucorum dierum spatio cepit Orien-
temque pacavit. erat enim ad ea, quae opus erant, perspicenda
promptus, promptior ad eadem perficienda. sed qua Alexius ratione
eum ceperit, tum Caesar secundo historiae suae libro narravit fusius,
tum nos quoque, quatenus ad nostram id historiam pertinere vide-
tur, narrabimus.

2. Moverat enim Tutachus barbarus ex interioribus Orientis

τῆς ἀνατολῆς μερῶν κατεληλυθότος μετὰ βαρυτάτου στρατεύ-
ματος, ἐφ' ᾧ τὰ τῶν Ῥωμαίων ληΐζεσθαι, ὁ Οὐρσέλιος πολ-
λάκις ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου στενοχωρούμενος καὶ ἄλλα
ἐπ' ἄλλοις φρούρια ἀφαιρούμενος, καίτοι στρατιᾶν πολλὴν
ἐπαγόμενος καὶ πάντας λαμπρῶς καὶ γέννητως καθωπλισμέ- 5
τους, εὐμηχανίᾳ παρὰ πολὺ ἤττατο τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλέξιου.
τέως δ' οὖν ἐπ' ἐκεῖνο καταφυγεῖν ἔδοξεν. τελευταῖον τοῖς
πᾶσιν ἔξαπορούμενος ἑνμύγνυσι τῷ Τουτάχ καὶ φίλον ποιεῖται
P. 5 καὶ εἰς συμμαχίαν αὐτὸν καταλιπαρεῖ. ἀλλ' ὁ στρατοπεδάρχης
Ἀλέξιος ἀντιστρατηγεῖται πρὸς ταῦτα καὶ ὀξύτερον οικειοῦται 10
τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπισπάται πρὸς ἑαυτὸν καὶ λόγους καὶ
δώρους καὶ πᾶσι τρόποις καὶ μηχανήμασιν. ἦν γὰρ εἴπερ τις
ἄλλος ἐφρευρετῆς καὶ πόρους ἐν τοῖς ἀπρωτάτοις ἑνμυμηχανώ-
μενος. ὁ γοῦν δυνατώτατος αὐτῶ τῶν τρόπων τοιοῦτός τις
ἦν, ὡς ἐν τύπῳ εἶπεῖν, δεξιώσασθαι τὸν Τουτάχ· καὶ φησι 15
“φίλοι μὲν ἄμφω ἀλλήλοις ὁ τε σὸς σουλτάνος καὶ ἐμὸς βα-
σιλεύς. ὁ δὲ βάρβαρος οὗτος Οὐρσέλιος καὶ πρὸς ἄμφω ἀν-
Β ταιρεῖ τὰς χεῖρας, καὶ ἐχθρὸς καὶ ἀμφοτέροις καθίσταται
φοβερώτατος, ἐκείνον μὲν κατατρέχων καὶ αἰεὶ τι τῆς μερίδος
Ῥωμαίων κατὰ μικρὸν ὑποσπώμενος, ἀποστρέψαν δὲ τῆς 20
Περσίδος ἄπερ ἂν καὶ ἔξῃν κἀκείνη περιγενέσθαι. τέχνη δὲ
τὸ ἅπαν μετέρχεται, νῦν μὲν ἐμὲ παρασκιάζων διὰ τῆς σῆς

7. lege ἐκείνον. 20. τῆς Περσίδος A, τῆ Περσίδι PG. 21.
καὶ om. A. lege ἀποστ. δὲ καὶ τῆς Π. ἄ. ἂν ἔξῃν. περιγενέ-
σθαι: an παρελέσθαι? 22. ἐπέρχεται P. παρασκιάζων: an
ἀποσκευάζων? vid. annot.

partibus cum exercitu validissimo, Romanorum fines populandi causa. interim Urselius saepe ab Alexio in angustias redactus est et, aliis atque aliis privatus castellis, quamvis magna et idonea militum copia instructus, consiliis patris mei Alexii longe inferior apparuit. itaque dudum confugere ad Tutachum meditatur; tandem rebus destitutus omnibus, adit barbarum eiusque amicitia comparata, ut foedus secum iniret, enixe rogat. cui consilio Alexius imperator occurrens, animum Tutachi praeoccupat inque partes suas verbis, donis, modis denique et artibus omnibus eum trahit. erat enim, si quis alius, consilii plenus ac facile se ex angustiis vel difficillimis expedire poterat. quae autem ad Tutachi gratiam conciliandam ratio plurimum valuit, ea eiusmodi fere fuit. “amicitiam, inquit, inter se colunt tuus sultanus et imperator meus. barbarus vero hic Urselius vim utrique intentat et animo adversus ambos infestissimo est. nam et illius regiones vastat Romanumque imperium paulatim carpit, et Persidi detrahit quaecunque etiam hic rapere licet. callide autem totam rem aggreditur. siquidem nunc me amoliri studet adiutore te, mox, ubi occasio

δουκίμεως, αὐθις δὲ τοῦ καιροῦ τούτου συμπνεύσαντος, ἀφήμενος
 ἐμοῦ ὡς ἤδη ἐν ἀκινδύνῳ καθεστηκώς, πάλιν ἐξ ὑποστροφῆς
 κατὰ σοῦ ἀρεῖται τὰς χεῖρας. ἀλλ' εἴ τι ἐμοὶ περὶ θη, ἐπειδὴν
 καὶ αὐθις ἐλευσεται πρὸς ὑμᾶς, χρημάτων πολλῶν κρατῆσαι
 5 τὸν Οὐρσέλιον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξαποστεῖλαι δεσμώτην. τρία C
 γὰρ ἐντεῦθεν" φησι "κερδανεῖς, ἐν μὲν χρημάτων πλῆθος
 ὅσον καὶ οἶον οὐδεὶς πω πρότερον, ἕτερον δὲ τὴν εὐνοιαν τοῦ
 αὐτοκράτορος συνεπισπάσῃ, ἀφ' οὐπερ εἰς ἄκρον εὐδαιμονίας
 φθάσεις ἐλληλυθώς, τρίτον δὲ ὅτι καὶ ὁ σουλτάνος τὰ μεγάλα
 10 ἡσθήσεται, ἐχθροῦ τηλικούτου ἐκποδῶν γεγονότος καὶ τὰς χεῖρας V. 9
 ἀσκοῦντος καθ' ἑκατέρων κατὰ τε Ῥωμαίων καὶ Τούρκων."
 ταῦτα διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν ἄνωθεν εἰρημένον Τουτάχ
 ὃ ἐμὸς πατήρ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἀρχηγὸς κατ' ἐκεῖνο
 καιροῦ, καὶ ἅμα καὶ ὁμήρους πέμψας τῶν ἐνδοξοτάτων τι-
 15 νᾶς ἐπὶ συγκαμίνῳ χρόνῳ καὶ χρημάτων ποσότητι, πείθει
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Τουτάχ βαρβάρους κατασχεῖν τὸν Οὐρσέλιον. D
 καὶ τούτου ταχὺ γεγονότος, ἀποστέλλεται εἰς Ἀμάσειαν τῷ
 στρατοπεδάρχη. ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐχρονολογίβει τὰ χρήματα.
 αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ εἶχεν ὁπόθεν ἀποπληρώσειε, τὰ δ' ἐκ
 20 βυσιλέως ἡμέλητο· καὶ οὐχ ὅτι βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγυ-
 δίαν ἔσπιγεν, ἀλλ' οὐδαμοῦ καταφαιγέτο. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ
 τὸν Τουτάχ ἐνέκειντο, τὸν τῶν χρημάτων ἀπαιτοῦντες ὄγκον
 ἢ τὸν ἐωνημένον ἐξόπισθεν λαμβάνειν καὶ παλινδρομεῖν ἔαν

9. καὶ om. P. 14. καὶ alterum om. A. 17. πέμπεται A.
 20. οὐχ ὅτι A, οὐχ ἐπὶ PG. 21. μὲν γὰρ : δὲ A.

obveniret, me omisso, utpote ab hac parte iam securus, rursus in
 te se convertet bellumque tibi inferet. quare si me audis, cum ite-
 rum Urselius ad vos venerit, eum capies et magna mercede nobis
 victum trades. inde tria tibi commoda evenient; primum pecunias
 tibi parabis, quantas nemo lucratus est unquam; deinde gratiam
 apud imperatorem inibis, a quo in summam felicitatem mox prove-
 heris; postremo sultanus ipse magnopere laetabitur, sublato tam
 potenti hoste quique dudum arma exercet contra utrosque, Romanos
 atque Turcos." haec cum per legatos Tutacho pater meus exercitusque
 Romani dux significasset, obsidibus ex primorum civitatis numero
 missis, qui de pecunia suo tempore solvenda caverent, persuadet
 Tutacho barbaro Urselium capere. quo celeriter facta, mittitur is
 Amaseam ad imperatorem. sed iam pecunia desiderabatur, cum nec
 ipse unde solveret haberet, et imperator rem negligeret. neque etiam
 tardo, ut in tragoedia est, incedebat pede, sed plane nusquam ap-
 paruit pecunia. interim instabat Tutachus, ut aut pretium solveretur
 aut Urselias restitueretur et unde adductus fuisset, rediret. at ille

τοῦτον ἴδεν καταλήκτο· ὁ δὲ οὐκ εἶχεν ἴδεν ἀποδοίη τὴν
 P. 6 τοῦ ἐπισημένου τιμῆν. τοὺς δὲ τοῖς οὖν δι' ὅλης νυκτὸς ἔξαπο-
 ρούμενος, ἐρασίωςθαι παρὰ τῶν οὐλητῶρων Ἀρασείας ἐλογί-
 σατο τὴν τιμῆν. καὶ ἀνταξίουσης ἡμέρας, κῆν ἀργαλέον ἐδό-
 κει, ἀλλ' ὅπως συνεκαλεῖτο ἀπαντὰς τε καὶ μᾶλλον τοὺς τὰς
 πρῶτα φέροντας καὶ χρημάτων ἐμποροῦντας. πρὸς οὓς μάλ-
 λον θεουσίμενος ἔφη. ἴστε πάντες, ὅπως ὁ βάρβαρος οὐτοσί-
 τως τοῦ Ἀρμενικοῦ διέθετο πόδας ἀπάσας, ὅσας τε κωρο-
 πόκεις ἐπόρθησε, καὶ ὀκόντους κακῶς διέθετο συμφοραῖς ἀφο-
 ρήτους ἐποφθαλῶν, ὅποσα τε χρῆματα ἀπ' ἑμῶν ἐκομίσατο. το
 B ἀλλὰ κειρὸς ἤδη πάρεσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἑμῶς ἀπαλλάττειν
 κακῶτερον, εἰ βούλεσθε. δεῖ τοιγαροῦν μὴ προσέσθαι τοῦτον.
 ὁρᾶτε γάρ ὡς δεσπότης ἡμῶν ὁ βάρβαρος νεύσει κἀντως θεοῦ
 καὶ ἡμετέρι σπουδῆ. ὁ δὲ τοῦτον ζαγορήσας Τουτᾶχ ἐξ ἡμῶν
 αἶκετ τὴν τιμῆν. ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν παντάπασιν, ἐπ' ἄλλο- 15
 δακῆς τε ὄντες καὶ συγχῶν ἤδη χρόνον μετὰ τῶν βαρβάρων
 μαχόμενοι καὶ τὴν προούοντα δεδαπωηκότες. εἰ μὴ γοῦν πόρρω
 ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ καιρὸν ἀναιμονῆς ἐδέχθαι ὁ βάρβαρος, ἔσπευ-
 σα ἂν ἐκεῖθεν κωροσθῆναι τὴν τῆς τιμῆς. ἐπεὶ δ', ὡς ἴστε
 καὶ αὐτοί, οὐδὲν τούτων ἔξεσσι πράττειν, δέον ἑμᾶς συνεισ- 20
 ενεγκεῖν τὴν τιμῆν, καὶ λήψασθε πάντα δι' ἡμῶν ἐκ βασι-

5. post ἀπαντὰς add. τὰς G. 6. χρῆματα G. 7. θεουσίμε-
 νος: ἱνατενίσας A. 9. συμφοραῖς: ποιναῖς A, ut Niceph.
 Bryenn. p. 88, 7, quem ad verbum expressit coniux. 13. ἡμῶν
 A. ἀν νυνί? Bryennius p. 88, 11 ὁρᾶτε νῦν δεσμῶτην. 15.
 δ' om. P.

cum emtionis mercedem numerare nullo modo posset, tota nocte
 deliberando consumpta, tandem ab Amarenis pecuniam exigere con-
 stituit ac primo mane, necet difficilis res videretur, populum convo-
 cavit, maxime eos, qui auctoritate et opibus plurimum pollebant.
 atque ad hos potissimum conversus, "nostis" inquit "omnes, quo-
 modo hicce barbarus habuerit cunctas Armeniaci civitates, quot oppida
 vastaverit, quot cives malis non ferendis affecerit, quantam pecuniae-
 vim a vobis extorserit. sed tempus iam adest, quo, si volueritis, liberare
 vos ab eius iniuriis possitis. nimirum hunc non dimitti oportet,
 quem divino plane consilio et nostra diligentia victum cernitis.
 verum qui illum cepit Tutachus mercedem a vobis postulat; nos
 autem, quoniam et peregre sumus et diuturno cum barbaris bello
 facultates nostras exhausimus, solvendo prorsus non sumus. quodsi
 a rege non ita procul abessem et barbarus pateretur differri, pecu-
 niam inde celerrime afferendam curarem. nunc quoniam nihil, ut
 scitis ipsi, harum rerum fieri potest, vos pecuniam conferre oportet;
 imperator vobis per me, quaecumque praestiteritis, restituet." quae

λέως ἐπόσα παρώχγητε." εἶπε ταῦτα, καὶ ἔξεκροσέθη πα-
 ραυτικά καὶ θόρυβον ἀνήψε σφοδρότατον, τῶν Ἀμασειανῶν
 εἰς ἀποστασίαν κεκνημένων. ἦσαν γὰρ οἱ τούτους εἰς θυμὸν
 καὶ θόρυβον ἠρόθειον ἄνδρες κακουργότατοί τινες καὶ ῥέκται
 5 ππραγμαίων, εἰδότες δτρύνειν δῆμον εἰς ταραχὴν. θόρυβος
 τοίνυν ἦρτε πολὺς, τῶν μὲν βουλομένων σώζεσθαι τὸν Οὐρ-
 σέλιον καὶ τὸ πλῆθος ἀντιλαβέσθαι τούτου ἐρεθιζόντων, τῶν
 δὲ ἔκταρατομένων (τοιοῦτον γὰρ τὸ συρφετιῶδες πλῆθος,)
 καὶ τὸν Οὐρσέλιον ἀρπάσαι θελώντων καὶ τῶν δεσμῶν ἀπο-
 10 λύειν. δῆμον οὖν ὁ στρατοπεδάρχης τοσοῦτον ὄρων μαινό-
 μενον, ὡς ἐν στεγῇ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἄγνάκει, καταπε-
 πτώκει μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐπιρρώσας ἑατὸν κατσειγάζε τῇ
 χειρὶ τὸν θόρυβον. οὐδὲ δὲ καὶ μόλις τούτους καταπαύσας
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸν λόγον μετενεγκῶν ἔφη. "Θαυμάζειν V. 10
 15 ἔπεισὶ μοι, ἄνδρες Ἀμασειανοί, ὅπως τὴν οὐσκευὴν τουτωνὶ
 τῶν ἐξαπατώντων ὑμᾶς παντάπασι ἠγνοήσατε, τὴν σφῶν
 αὐτῶν σωτηρίαν τῷ ὑμετέρῳ αἵματι ἐξωνουμένων καὶ μεγί-
 στην ὑμῖν τὴν βλάβην προξενούντων αἰεί. ποία γὰρ ὑμῖν τῆς
 τοῦ Οὐρσελίου τυραννίδος ἡ ἀφέλεια, εἰ μὴ σφαγαὶ καὶ πη- P. 7
 20 ρώσεις καὶ ἀκρωτηριασμοὶ μελῶν; οὗτοι δὲ οἱ τῶν τοιούτων
 ὑμῖν προξενοὶ ἔνθεν μὲν τὰ οἰκεῖα αἰνῆ διατήρουν τὸν βάρ-

1. ὄσα A. παρώχοιτε PG, alterum A cum Bryennio. 3.
 θυμὸν καὶ om. G. 11. καταπεπτώκει AG. 14. ἀνέγνω-
 κων PG, alterum A. 15. ὅπως: ὅτι P. ταύτην PG, κατα-
 συσκευὴν τουτωνὶ A. 18. ποία A, τοῦ P, π . . . G. 19.
 εἰ om. P, εἰ μὴ A, ἐς μὴ G.

tibi dixit, illico explosus est vehementemque concivit tumultum, Ama-
 senis defectionem molientibus. non deerant enim, qui populum ad sedi-
 tionem cicerent, homines quidam pessimi turbarumque machinatores,
 qui plebis concitandae erant periti. tumultus igitur ortus est ingens,
 dum alii servatum Urselium cupiunt populumque ad opem ei ferendam
 incitant, alii, quale est vilis plebeculae ingenium, tumultuantur, Ur-
 selium e custodia liberaturi. multitudinem igitur tantam ubi Alexius
 furentem vidit, rei difficultate perspecta, nequaquam tamen diffidere
 sibi coepit, verum animo confirmato, silentium manu indixit. quod
 eum tandem aegre impetrasset, ad multitudinem iam conversus,
 haec dixit. "mirari subit, viri Amaseni, quod consilia istorum homi-
 num, qui vos decipere student, plane ignoretis, cum suam ipsorum
 salutem vestro quaerant sanguine gravissimamque semper calamitatem
 vobis parent. quis enim ex Urselii dominatione in vos fructus redun-
 davit, nisi caedes, excaecationes truncationesque membrorum? isti
 vero, qui talium rerum vobis auctores sunt, partim rei familiari bene
 prospexerunt barbarum demerentes, partim in praemia ab imperatore

βαρον θεραπεύοντες, ἐκείθεν δὲ αὐθις τῶν ἐκ βασιλείως ἐνε-
φοροῦντο δορημάτων, χαριζόμενοι τούτῳ, ὅτι μὴ ὑμῶν τε
καὶ τῆς πόλεως Ἀμωσειᾶς παρεχώρησαν τῷ βαρβάρῳ, καὶ
ταῦτα μηδένα λόγον ὑμῶν ποιησάμενοι πώποτε. διὰ τοῦτο
καὶ τὴν τυραννίδα συνίστασθαι βούλονται, ἵνα τῷ μὲν τυ- 5
ράνῳ χρηστὰς ὑποσαινόντες ἐλπίδας, ἀσινῇ τὰ οἰκεία διατη-
ρῶσιν, ἐκ βασιλείως δὲ αὐθις ἀπαιτῶσι τιμὰς τε καὶ δωρεάς.
ἦν δέ τι καὶ νεωτεροσθείη, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ
δράματος ἐξάγωσιν, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν καθ' ἑμῶν ἐξά-
ψωσιν. εἴ τι οὖν ἐμοὶ πεῖθεσθε, τούτους μὲν ὑμᾶς πρὸς θό- 10
ρυβον ἐρεθίζοντας τὸ παρὸν ἐρρωσθαι εἰάσατε. ἕκαστος δὲ
ὑμῶν οἴκαδε ἀπελθὼν τὰ λεχθέντα σκοπεῖτω, καὶ εἴσεσθε
ὁποῖος ὑμῖν τὸ ξυμφέρον βουλεύεται."

3. Τούτων ἀκούσαντες τῶν ῥημάτων, ὥσπερ ὀστράκον
μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλάντες οἴκαδε ἀνεχώρουν. ὁ 15
δὲ στρατοπεδάρχης γινώσκων τὸν δῆμον ἐν ῥοπῇ τὰς γνώμας
C μεταβάλλειν εἰσώθῳτα, καὶ μᾶλλον εἰ ὑπὸ χαιρεκάκων ὀτρύνε-
ται, δεισας μὴ διὰ τῆς νυκτὸς κατ' αὐτοῦ μελετήσαντες
ἐπέλθωσι καὶ τὸν Οὐράελιον ἐξαγαγόντες μὲν τῆς φρουρᾶς,
λύσαντες δὲ τῶν δεσμῶν ἀφῶσιν, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρίας εἶχε 20
δυνάμεις πρὸς τοσοῦτους ἀντικαταστήναι, μηχανᾶται τὸ ἐν-

1. βασιλέων hic et infra P. 4. ταῦτα μηδὲν οἱ πολλοὶ ὑμῶν
P, ταῦτα μ. . . . οἱ πολλοὶ ὑμῶν G, ταῦτα δένα λό-
γον ὑμῶν A, correxi. 5. καὶ τὴν: an καὶ νῦν τὴν? Bryennius
p. 89, 20 καὶ αὐθις. βούλονται ἵνα τῷ A, βουλόμενοι τῷ PG.
11. ἐρεθίζονται P, fortasse οὗ ὑμᾶς — ἐρεθίζονται. ἐρρεῖν
A cum Bryennio. 16. ὄχλον A. 17. ὀτρύνουτο A.

missa rursus se ingurgitavere, huius gratia factum iactantes, quod vos-
que et Amaseam urbem barbaro non tradidissent, vestri ne ulla qui-
dem unquam ratione habita. quapropter etiam tyrannidem restitutam
volunt, ut et barbaro commoda spe subblandientes, rem familiarem
intactam servant, et ab imperatore rursus honores et praemia expe-
tant. et si qua seditio orta fuerit, semet ipsos e periculo subducent,
imperatoris autem in vos iram vertent. itaque istis, qui ad tumultum
vos incitant, si quid mihi creditis, valere iussis, domum quis-
que suam abite et quas dixi perpendite. ita facile intelligetis, utri
melius vobis suadeant.

3. Quibus auditis, velut conversa testula, sententiam mutant
domumque abeunt. imperator autem, qui plebis in ipso discrimine
inconstantiam nosset, praesertim si a malitiosis hominibus incitaretur,
verebatur, ne insequente nocte iterum infesto se animo aggrederen-
tur et Urselium e custodia eductum vinculisque liberatum dimitte-
rent. quoniam autem tantae multitudini reprimendae copiae, quibus

τεῦθεν Παλάμηδειόν τι μηχανήματα. ἐς μὲν τὸ φανερόν ἀπο-
 τυφλοῖ τὸν Οὐρσέλιον· καὶ ἤπλωτο μὲν τῇ γῆ, ὁ δὲ δῆμος
 ἐπήγε τὸν σίδηρον, ὁ δὲ ἐπωδύρετό τε καὶ ἔστεινε καθάπερ
 λέων βρονχόμενος· σχῆμα δὲ πάντα ἦσαν τῆς τῶν ὀφθαλμῶν
 5 ἀποστερήσεως, παρήγγελλτο δὲ καὶ ὁ τῷ δόξαι τυφλούμενος D
 βοᾶν τε καὶ κεκραγῆναι, καὶ ὁ μέχρι τοῦ δοκεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μούς ἔξορύντων δοιμὺ τε ἐνορᾶν πρὸς τὸν ἐκκείμενον καὶ μα-
 νιώδη τὰ πάντα δρᾶν, μᾶλλον δὲ σχηματίζεσθαι τὴν ἀποτύ-
 φλωσιν. καὶ ὁ μὲν ἀπετυφλοῦτο μὴ ἀποτυφλούμενος, ὁ δὲ
 10 δῆμος ἐκρότει καὶ πανταχόθι τὴν τοῦ Οὐρσελίου τυφλωσιν
 διεβόμβει. ταῦτα ὥσπερ ἐν σκηνῇ δραματουρηθέντα πέπεικε
 τὸν ὄχλον ὄλον, ὅσος ἐγχώριος καὶ ὅσος ἔξωθεν, εἰς ἔρανον
 κατὰ τὰς μελίσσας συλλέγεσθαι· τοῦτο γὰρ ἔκταν τὸ σκέμμα
 τῆς Ἀλεξίου φρονήσεως, ἵνα οἱ πρὸς τὸ δοῦναι χρήματα δυσ-
 15 χερῶς ἔχοντες καὶ ἀφελῆσθαι τὸν Οὐρσέλιον ἐπιβουλεύοντες P. 8
 ἐκ τῶν χειρῶν Ἀλεξίου τοῦμοῦ πατρός, ἀποκαρδοκῆσασί τε,
 ὡς ἐντεῦθεν αὐτοῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνωφελοῦς καθεστηκυίας,
 καὶ ταχὺ πρὸς τὸ βούλημα τοῦ στρατοπεδάρχου τράπωνται,
 τῆς πρώτῃ ἀστοχοῦντες βουλῆς, αὐτὸν τε φίλον ποιούμενοι
 20 καὶ δργῆν βασιλείως ἐκκλίνοντες. τοῦτον τοίνυν οὕτω κατα-
 σχῶν τὸν Οὐρσέλιον ὁ ἀξιάγαστος στρατηγός, εἰχον ὡς ἐν
 ζωργεῖω τὸν λέοντα, ἔτι ἐπικαλύμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς φέ-

5. τὸ δόξαν A. 7. ἐκκείμενον A. 8. ἀποτυφλωσιν G.
 10. πανταχόθεν G. 12. ὄλον om. A. 14. πρὸ τοῦ P.
 22. ζωργεῖω A, ζωργεῖω PG. ἐσι om. P.

instructus erat, non sufficerent, Palamedeum quendam excogitavit
 dolum. simulat excaecare Urselium; humi resupinato carnifex ferrum
 admovet; lamentatur ille atque eiulat, ut leonem rugire crederes.
 omnia excaecandi speciem prae se ferebant; iussus enim erat Urse-
 lius, qui excaecari fingebatur, clamores tollere, et qui oculos eruere
 videbatur, torvo prostratum vultu adspicere ac saeva illa omnia per-
 ficere, vel potius ita agere, ac si revera excaecaret. sic excaeca-
 tus est ille non excaecatus; vulgi autem rumoribus ubique incre-
 bruit, Urselium excaecatam esse. haec velut in scena acta omnem
 multitudinem eo adducebant, ut et indigenae et peregrini, apium
 more, symbolas darent. hoc enim erat Alexii consilium, ut qui pecu-
 niam detrectaverant Urseliumque emittere de manibus Alexii patris
 mei moliti erant, cum id conamen iam inane futurum esset, con-
 quiescerent et illico sibi dicto audientes essent, futuris consilii spe
 frustrati; quae quidem re et Alexium sibi conciliarent, et regis ira-
 cundiam evitarent. taliter modo cum Urselium in vinculis admirabilis
 imperator retinisset, custodivit eum tanquam in cavea leonem; at-

ροντα, τὰ σύμβολα τῆς δῆθεν ἀποτυφλώσεως. οὐ μὴν ἤρακείτο
 V. 11 οἷς εἴργασται, οὐδὲ ὡς μέγα κῦδος ἀράμενος πρὸς τὰλλα τῶν
 Βπραγμάτων ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ πόλεις τε ἄλλας πολλὰς καὶ
 φρούρια κατεκτήσατο καὶ ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἐξουσίαν
 πεποίηκεν, ὅσα ἐπὶ τῶν Οὐρσελίου καιρῶν πονηρῶς προπέ- 5
 πραχεν. ἐπεὶ οὖν τὰς ἡγίας στρέψας, εὐθὺ τῆς βασι-
 λίδος πόλεως ἤλαυνε. γενόμενος δὲ ἐν τῇ παπικῇ πόλει καὶ
 μικρὸν ἀναπαύων τῶν πολλῶν καμάρων ἑαυτὸν τε καὶ τὴν
 συμπασαν στρατιάν, πρῶγμα ἐπέστειλεν ὄπτο κεκοιτηκῶς, ὅπερ
 Ἡρακλῆς ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀδμήτου Ἀλκήστιδι. ὡς γὰρ 10
 εἶδεν ὁ Δοκειανὸς ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος Ἰσαα-
 κίου Κομνηνοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ τούτου ἐξαδέλφος, (ἀνὴρ δὲ
 οὗτος τῶν ἐπιδόξων καὶ γένει καὶ ἀξιώματι,) τὸν Οὐρσελίον
 C τὰ τῆς τυφλώσεως σύμβολα φέροντα καὶ ἐκ τοῦ χειραγω-
 γούμενον, βῦθιόν τι στενάξας καὶ ἐπιδακρύσας πρὸ Οὐρσελίου, 15
 ὁμότητα κατηγορῆκε τοῦ στρατηγοῦ καὶ μέμψιν αὐτῷ ἐπη-
 γαγε, τούτου καταβωόμενος ὡς τοιοῦτον ἄνδρα γεννάειν τε
 καὶ ἄντικρυς ἤρωα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφελαιμένου, ὃν ἐχρησ-
 ἄτιμωρητον διασώσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνος τότε μὲν "ταῖς αἰτίας
 τῆς ἀποτυφλώσεως εἰσαῦθις ἐπακούσειας," ἐπεικῶν "φίλιταέ 20
 μοι," μετὰ βραχὺ δ' εἰς οἰκίσκον ἀγαγὼν αὐτὸν τε καὶ τὸν
 Οὐρσελίον, ἀνακαλύπτει τὸ πρόσωπον καὶ δείκνυσιν Οὐρσε-

2. μέγα add. A. 3. ἐπεπτόκει A. τε om. P. 9. ἐκε-
 θε G. πεποικέναι G. 16. κατηγορεῖ A. ἐπήγαγε A,
 ἐπήγε PG. 17. γεννάει καὶ A. 21. δ' add. A.

que oculi etiam obtecti erant fasciis, quae excaecationis scilicet indi-
 cio essent. neque tamen quae gesserat satis ille putabat, nec tan-
 quam abunde parata gloria, in ceteris rebus supinus erat; immo alias
 urbes multas arcēsque recipiebat, et omnes regiones, quae Urselii
 temporibus defecerant, imperio restituebat. tum demum reversus, in
 urbem regiam contendit; cumque in oppidum pervenisset, unde avus
 eius oriundus erat, ibique se atque exercitum universam a multis
 laboribus paulisper recrearet, miraculum edidit, quale Hercules ille
 in Admeti coniuge Alceste. nam cum Doceanus, Isaaci Comneni,
 qui antea imperator fuerat, ex sorore nepos, Alexii patruelis, vir et
 genere et dignitate in primis clarus, Urselium conspiceret caecatio-
 nis signa oculis gestantem et manu a quodam ductum, graviter sus-
 spirans et illacrimans eius casui, crudelitatis Alexium arguit, atque
 invecus in eum exprobrat, quod homini tam generoso ac plane
 heroi oculos effuderit, quem servasse incolumem oportuisset. cui tunc
 quidem ille "huius," inquit "carissime, supplicii causas propediem ex
 me audies," mox autem in aediculam deduxit eum cum Urselio, ubi

λίον τὸν ὀφθαλμὸν πυρρῶν ἀπαστράπτοντας. Ἐσπλάγγ
ταῦτα ὡς ἐθεύσατο, καὶ ἐθαύμασεν ὁ Δοκεῖανός καὶ οὐκ
εἶχεν ὅ τι καὶ χρῆσαιτο τῷ πλήθει τοῦ θαύματος. καὶ θαμὰ
ταῖς ὄψεσι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλε, μὴ που καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ
5 θεώμενον ἢ τις μαγικὴ τερατεία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἄρτι
πρῶτως καινοτομούμενον. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῇ ἀνδρὶ φιλαν-
θροπίαν τοῦ ἑξιδέλθαι κατεμάχθαι καὶ μετὰ τῆς φιλαν-
θροπίας τὴν τέχνην, περιχυρῆς γεγονώς ἀνηγαλίζετό τε
αὐτὸν καὶ κατεφιλοῖ πολλύκις τὸ πρόσωπον, εἰς ἡδονὴν τὸ
10 θαῦμα μεταβαλὼν. ἐκείτῳ δὲ κοῦτῳ πεπόνθασι καὶ οἱ περὶ
τὸν βασιλεῖα Μιχαὴλ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πάγκα.

4. Ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν πέμπεται παρὰ P. 9
Νικηφόρον τοῦ ἀνταρκότορος ἡδὴ ἐκ Ῥωμαίων σκηπτρα κα-
τεσχότος κατὰ Νικηφόρον τοῦ Βρυενίου, τὴν δούσαν ἄλην
15 κλοουόντος καὶ τὸ διαδήμα ἑαυτῷ περιθεμένον καὶ βασιλεῖα
Ῥωμαίων ἀνακηρύσσοντος. ἄρτι γὰρ τῶν αὐτοκράτορος Μι-
χαὴλ τοῦ Δούκα τοῦ θρόνου καθαιρέθεντος καὶ ἀπὸ τῆς κομιῆς
τε καὶ χλαμύδος τὸν ποδήρη καὶ τὴν ἐπαμίδα τὴν ἀρχιερατι-
κήν ἐνδεδυμένον, ὁ Βοτανειάτης ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου
20 καθίσας καὶ τὴν βασιλίδι Μαρίαν, ὡς προῖων ὁ λόγος σα-
φέστερον παραστήσει, μνηστεύσάμενος, καὶ τῆς βασιλείας Β
διδύναε πρῶμαται. ἀλλ' ὁ Νικηφόρος Βασιλικὸς τὴν δουκι-

4. ἐπέβαλε PG, alterum A. 5. θεώμενον G, θεωρούμενον P,
φαινόμενον A. 6. πρῶτον G. 10. ταῦτον A. 13. Ῥω-
μαία P. 14. Βρυενίου P ubique. 18. χλαμύδος A, σιμά-
ματος PG. 21. παραστήσει P.

facilis amotis, velut igne micantes Urselli oculos ei monstravit. ob-
stupuit, ubi hoc vidit, Docemus atque admiratione correptus est,
nec habuit, quid de tanto miraculo sentiret; simul frequenter oculos
manibus contrectat, si forte somnium esset quod cerneret, aut ma-
gicæ præstigiæ aut alia quædam id genus scus nova. sed postquam
humanitatem et sapientiam Alexii perspexit, summo opere lætatus, eum
complexus osculatusque sæpius est, admiratione in gaudium versa.
idem accidit illis, qui circa imperatorem Michaellem erant, et impe-
ratori ipsi et ceteris omnibus.

4. Inde rursus in Occidentem Alexius mittitur a Nicephoro im-
peratore, qui principatum iam actus fuerat, adversus Nicephorum
Bryennium, qui occidentis provincias perturbabat omnes et, diade-
mate sumto, regem se Romanorum proclamarat. modo enim, ubi impe-
rator Michael Ducas imperio pulsus pro diademate chlamydeque ta-
larem et epomidem episcopalem induit, Botaniates solio occupato re-
gie et imperatrice Maria, ut accuratius narrahimus, in ma-
trimonium ducta, imperii administrationem susceperat. sed Nicephorus

κὴν περιεζωσμένους ἀρχὴν Δυρραχίου ἐπὶ τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, καὶ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Νικηφόρον βασιλεῖσθαι τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαήλ ἐμελέτησε. τὸ μὲν ὄθεν καὶ ὅπως, οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διηγεῖσθαι· φθά-
 νει γὰρ ἡ τοῦ Καίσαρος ξυγγραφή τὸ αἴτιον τῆς ἀποστασίας 5
 ἐξιστορήσῃ· τὸ δ' ὅτι ἐκεῖθεν ὡσπερ ἐξ ὄρητηρίου τινὸς
 τῆς πόλεως Δυρραχίου πάντα τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμεν
 καὶ ὄφ' ἐαυτὸν ἐποιήσατο, καὶ ὅπως οὗτος ἔαλω, τοῦτο τῶν
 C ἀναγκαϊοτάτων ἐστὶν ἐν βραχεῖ διηγήσασθαι. τὸ γὰρ ἀκρι-
 V. 12 βὲς τῆς ἱστορίας τὸν βουλούμενον μαθεῖν ἐς τὸν Καίσαρα κυ- 10
 ραπέμπομεν. κράτιστος γὰρ ὁ ἀνὴρ τὰ πολέμια καὶ ἄμα καὶ
 γένος ὦν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἀναδρομῇ σώματος καὶ κάλ-
 λει προσώπου κοσμούμενος, καὶ ἐμβροχίᾳ φρονήματος καὶ
 βραχιόνων δυνάμει τῶν κατ' αὐτὸν διαφέρων ἀνδρῶν, ἐπά-
 ζον ἣν βασιλείας τὸ χρῆμα, καὶ τοσοῦτο ἦν εἰς κειθῶ 15
 δυνατὸς καὶ πάντας ἐφέλκειν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ
 ὁμιλίας δυνάμενος, ὥστε πάντες πανδημεὶ καὶ στρατιῶ-
 D ται καὶ ἰδιώται τῶν πρωτείων αὐτῷ ξυνεχάρουν καὶ βασι-
 λείειν ἤξιον ἀπίσης ἔφασκεν καὶ ἐσπερίας λήξεως. καὶ γὰρ
 ἐπιόντα τοῦτον αἱ πόλεις ἅπασαι ὑπὲρ χειρῶν ὑπέδεχοντο, 20
 καὶ ἄλλη πρὸς ἄλλην μετὰ κρότου παρέπεμπεν. ταῦτα ἐτά-
 ραττε μὲν τὸν Βοτανειάτην, ἐξεκύκα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν

2. βασιλείαν P. 8. ἐποίησε PG, alterum A. 12. γένους AG.
 14. βραχιόνος G. 14. scripsit fortasse ἐπάξιος ἢ βασιλείας
 αὐτόχρημα. vid. annotat. 15. τοσοῦτο G, τοσοῦτος PA.

Bryennius, ad ducatum Dyrrhachii imperante Michaelē proventus, cum Nicephorus nondum regno potitus esset, imperium affectare coeperat et a Michaelē deficere meditatus erat. cuius incepti quae causa fuerit quaeque ratio, quoniam in Caesaris historia ea res iam perscripta est, nihil attinet exponere. verum ut Dyrrhachio tanquam ex arce omnes Occidentis regiones invaserit sibi subiecerit, utque ipse captus sit, enarrare breviter vel maxime est necessarium. nam qui accuratius ea nosse cupit, eum ad Caesarem remittimus. fortissimus enim cum is esset et nobilissimo simul genere ortus, ac proceritate corporis facieque pulchritudine insignis, et gravitate consilii non minus quam lacertorum robore aequalibus antecellens, dignissimus sane imperio erat. tantum etiam eloquentia valebat omnesque vel primo aspectu et alloquio ita sibi conciliare poterat, ut omnes omnino et milites et privati summam rerum ei concederent, atque occidentalis orientalisque limitis imperio dignum eum haberent. nam quascunque adibat urbes omnes et venientem supinis manibus excipiebant, et abeuntem alia alio cum plausu ac pompa prosequabantur.

στράτευμα καὶ εἰς ἀμηχανίαν τὴν βασιλείαν ὄλην ἐνέβαλλε. πέμπειν οὖν ~~διεγνωσείσασιν~~ τὸν ἐμὸν πατέρα τὸν Κομνηρὸν Ἀλέξιον κατὰ τοῦ Βρυεννίου, δομέστικον τῶν σχολῶν ἄρτι προχειρισθέντα, μετὰ τῶν ἐνουσῶν δυνάμεων. εἰς γὰρ τὸ 5 μέρος τοῦτο ἡ βασιλεία Ῥωμαίων εἰς τοῦσχατον ἐληλύθει. τὰ τε γὰρ ἔφα τῶν στρατευμάτων ἄλλο ἄλλαχού διεσκέδα- στο, τῶν Τούρκων ὑφαπλωθέντων καὶ πάντα σχεδὸν περι- P. 10 σχόντων, ὅσα Εὐξείνου πόντου ἐστὶ μεταξὺ καὶ Ἑλλησπόντου καὶ Αἰγαίου τε καὶ Συριακοῦ πελάγους κόλπων τε τῶν ἄλ- 10 λων καὶ μάλιστα ὀπόσοι Παμφυλίαν τε καὶ Κιλικίας παρα- μείβοντες ἐς τὸ πέλαγος ἐκπίπτουσι τὸ Αἰγύπτιον. τὰ μὲν οὖν ἔφα στρατεύματα οὕτως ἔσχον· τὰ δὲ τῆς ἐσπέρας ἐς τὸν Βρυέννιον συρρεύσαντα εἰς στενὸν κομιδῆ καὶ ὀλίγον 15 στράτευμα τὴν βασιλείαν ἀφῆκε Ῥωμαίων. ἀθάνατοί τε γὰρ 15 τινες αὐτῇ κατελείφθησαν χθὲς καὶ πρόωγν ξίφους ἡμίμενοι καὶ δόρατος, καὶ τινες ἐκ τοῦ Χώματος στρατιωτῆαι ὀλίγοι, B καὶ Κελτικὴ τις στρατιὰ εἰς ὀλίγους τινὰς περισταμένη. τούτους δὴ τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ διδόασι, καὶ ἅμα συμμέ- χους ἀπὸ τῶν Τούρκων προσκαλεσάμενοι, ἐξίεναι οἱ περὶ 20 τὸν βασιλέα προσέταττον καὶ ξυμμίξαι τῷ Βρυεννίῳ, οὗ μάλ- λον εἰς τὴν ἐφεπομένην στρατιὰν θαρροῦντες ἢ εἰς τὸ φρό-

9. πελάγους οὖρες καὶ τῶν ἄλλων G, Αἰγαίου καὶ Συριακοῦ πελάγους καὶ τῶν ἄλλων κόλπων ὀπόσοι A. 11. ἐκπέμπου- σι PG, ἐκπίπτουσι A.

haec terrorem Botaniati incutiebant, conturbabant etiam exercitum, quo instructus erat, et universum imperium in discrimen adducebant. visum est igitur Alexium Comnenum patrem meum, dignitate magni domestici scholarum nuper auctum, adversus Bryennium mittere cum tanta quanta licuit militum manu. nam rem militarem quod attinet, Romanorum imperium ad extremum devenerat; orientales siquidem exercitus alii alio loco dispositi erant, ut Turcis resisterent, qui fines paulatim protulerant et omnes fere regiones tenebant, quae mari Euxino Hellespontique et Aegaei Syriacique maris cinguntur sinibus cum aliis, tam praesertim iis, qui Pamphyliam Ciliciamque tangentes in mare Aegyptium delabuntur. orientales igitur exercitus ita se habebant; occidentales autem legiones ad Bryennium conflexerant, ut exilis admodum parvusque exercitus imperatori remanserit. nam et immortales nonnulli reliqui erant, qui nuper admodum gladius hastasque tractare coeperant, et pauci quidam qui e Chomate erant milites, et Gallicae copiae ad exiguum numerum redactae. has igitur copias patri meo Alexio imperator tradidit, simulque auxiliis a Turcis expetitis, ingredi expeditionem et confligere cum Bryennio eum iubet, non tam exercitu qui eum sequebatur fretus, quam con-

πρόντες, τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὐς καὶ τῶν ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας παταγουσῶν, πολλή τις αὐγὴ αὐτῶν τε καὶ τῶν κορύθων ἐκεῖθεν ἐξέπιπτε μετὰ δαίματος. ὁ δὲ
 εἰς μέσους κυκλούμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ
 Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πάντων ὑψού- 5
 μενος, καὶ ἀντόχημα θάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ-
 νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὄλον, ὥσανει δυοῖν στα-
 δίων διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβαρικοῖς
 κεκοσμημένοι τοῖς ὄπλοις, παρήγγελο δέ, ἐπειδὴν οἱ πολέ-
 μοι προφανέην καὶ ἡ σάλπιγξ πολέμιον ἀλαλάξειεν, εὐθύς 10
 κατὰ νότων ἐμπίπτειν καὶ βάλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε-
 μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πυκνοῖς καὶ συνεχέσι το-
 ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πυκνὰ συνασπισαμένους ἐμπί-
 πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. αὐτῷ μὲν οὕτως τοὺς ἄμφ'
 Δαυτὸν διετάξατο ὁ δὲ γὰρ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος 15
 τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασκευάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ-
 ματος κατέστησεν ἕν τισι κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἐστήσῃ
 τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παραταξάμενος καὶ τὸ
 ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ περὶ ἄσας λόγους ἄνδρα
 ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ- 20
 λοχιζόντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε-
 μίων, ἐξ αἰφνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ ξύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς : εἰς A. αὐγὴ τῶν τε κορύθων καὶ αὐτῶν ἐξέπι-
 πτε A. 7. τάγματος G, σχήματος P, εὐωνύμου κέρματος A.
 15. ὁ πατήρ P. 17. κατέκρουσε ταῖς κοιλάσι A. 18. ἄμφω κα-
 θοπλίσας καὶ τὸ ὑποκαθ. A, unde καὶ ascivi. 21. γέωνται
 A. 22. ξύμης A, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat iniiciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scythae nonnulli auxiliares positi erant, barbaris instructi armis; quos, simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi aeque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utrisque, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquemque oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecipit illis, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissime

καὶ σφοδρῶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρατος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγόμενους καὶ τινὰς ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἐαυτῶ πα- P. 12
 ροκατέσχε καὶ τούτων προστέτακτα. τῶν δὲ Χωματηγῶν καὶ
 Τούρκων ἔξαρχον τῶν Κατακαλῶν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἄπαν ἔχειν τὸν νοῦν καὶ τὰς διακδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκαλεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε καὶ ἐπεὶ
 κατὰ τοὺς κοιλώδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρα-
 τευμα, εὐθὺς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βῆης καὶ ἀλειλαγοῦ ἐμπηδῆσαν τὸ περὶ τὴν ἐνδέραν.
 10 στρατεύματα τῷ τε αἰφνιδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἑκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήτων τε καὶ φονεῦσθ, καὶ εἰς
 φυγὴν κατηγάγκυσαν. ἀλλ' ὁ Βρυέννιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος αὐτάδελφος μνησθεὶς ἐπταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ Β.
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπιόντα στρα-
 15 τιώτην ἀθύνατον πληγῇ μᾶ καταβαλὼν, ἔστησέ τε κλονου-
 μένην τὴν φάλαγγα καὶ οὕτω συντάξας ἀπῶσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπύδην μετὰ τινος ἀκοσμίας ἔφρευ-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόνιν ἀεὶ στρατιωτῶν ἀποκτινύμενοι. ὁ δὲ
 γε ἐμὸς πατήρ εἰς μέσους ἑαυτὸν ἐμβαλὼν τῶν πολεμίῶν
 20 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόκει μὲν καὶ οὕτος τὸ μέρος,
 ἔφ' ᾧπερ ἂν παρογίνοιτο, πλήτων ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἴοντα καὶ εὐθὺς καταβύλλων, ἐπλίζων δὲ ξυνέπεσθαι καὶ τι.

3. Χωματικῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψαλλίῳ A. τρέψας P.
 18. στρατ. ἀεὶ ἀποκτινύμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήτων: τειρώσκειν τε τὸν εἰς χείρας ἴοντα A.

in cornu dextrum invehentur. immortales qui dicuntur et quosdam e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praeiuit. Chomatenis ac Turcis Catacalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fauces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio. patre meo dato, ingenti clamore irruunt qui in insidiis positi erant, imprudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fugam vertunt. tunc vero Bryennius Iohannes ducis frater, virtutis ac fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, praelioque restituto hostes repellit. quo factum est, ut immortales in effusam et inconditam fugam se conicerent, hostibus semper terga caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pugnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret; omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit; cumque nonnullos de suis subsequi sibi adesse putaret, certa-

πρότες, τῶν τε ἡππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὐδὲ καὶ τῶν ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας πυταγούσων, πολλή τις αὐγὴ αὐτῶν τε καὶ τῶν κορυθῶν ἐκεῖθεν ἐξέπιπτε μετὰ δειμάτος. ὁ δὲ εἰς μέσους κυκλούμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πάντων ὑψού-5
μενος, καὶ αὐτόχρομα δάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ-
νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὄλου, ὥσανεὶ δυοῖν στα-
δίων διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβαρικοῖς
κεκοσμημένοι τοῖς ὄπλοις. παρήγγελτο δὲ, ἐπειδὴν οἱ πολέ-
μιοι προφανέην καὶ ἡ ἀπλιγὴ πολέμιον ἀλαλάζειεν, εὐθύς 10
κατὰ νότων ἐμπίπτειν καὶ βύλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε-
μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πυκνοῖς καὶ συνεχέσι το-
ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πυκνὰ συνασπισμένους ἐμπί-
πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. αὐτῷ μὲν οὕτως τοῖς ἄμφ'
Δαυτὸν διετάξατο ὁ δὲ γε ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος 15
τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασκευάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ-
ματος κατέστησεν ἐν τισὶ κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἔστησε
τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παρατάξάμενος καὶ τὸ
ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ πτερώσας λόγους ἄνδρα
ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ- 20
λοχίζοντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε-
μίων, ἐξ ἀφηνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ δύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς: εἰς Α. αὐγὴ τῶν τε κορυθῶν καὶ αὐτῶν ἐξέπι-
πτε Α. 7. τάγματος G, σχήματος P, εὐωνύμου κέρατος Α.
15. ὁ πατήρ P. 17. κατέκρουσε ταῖς κοιλάσι Α. 18. ἄμφω κα-
δοπλάσας καὶ τὸ ὑποκαθ. Α, unde και ascivi. 21. γένωνται
Α. 22. δύμης Α, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat iniciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scythae nonnulli auxiliares positi erant, barbaris instructi armis; quos, simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi seque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utrisque, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquemque oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecepit his, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissime

καὶ σφοδρῶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρατος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγομένους καὶ τινὰς ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἐαυτῷ πα- P. 12
 ρκατεῖχε καὶ τοῦτων προὔτετατα: τῶν δὲ Χωματηγῶν καὶ
 5 Τούρκων ἔξαρχον τὸν Κατακαλῶν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἄπειν ἔχειν τὸν νόον καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκλεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε καὶ ἐπει-
 κατὰ τοὺς κοιλώδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρα-
 τευμα, εὐθὺς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐμπηδῆσαν τὸ περὶ τὴν ἐνέδραν
 10 στρατεύματα τῷ τε αἰφνιδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἔκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήτην τε καὶ φονεύσας, καὶ εἰς
 φρυγὴν κατηγάκασαν. ἀλλ' ὁ Βρυένιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος. αὐτάδελφος μνησθεὶς ἐνταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ B:
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπιόντα στρα-
 15 τιώτην ἀθάνατον πληγῇ μιᾷ καταβαλὼν, ἔστησέ τε κλονο-
 μένην τὴν φάλαγγα καὶ οὕτω συντίξας ἀπῶσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπύδην μετὰ τινος ἀκοσμίως ἔφρευ-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόπιν ἀεὶ στρατιωτικῶν ἀποκτιννύμενοι. ὁ δὲ
 γε ἐμὸς πατὴρ εἰς μέσους ἑαυτὸν ἐμβαλὼν τῶν πολεμίων
 20 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόνει μὲν καὶ οὗτος τὸ μέρος,
 εἴθ' ἴσπερ ἂν παραγίνοιτο, πλήτην ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἴοντα καὶ εὐθὺς καταβάλλων, ἐπιζῶν δὲ ξυνέπεσθαι καὶ τι-

3. Χωματικῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψαλλίῳ A. στρέψας P.
 18. στρατ. ἀεὶ ἀποκτιννύμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήτην: τετραίσκων τε τὸν εἰς χείρας ἴοντα A.

in cornu dextrum invehorentur. immortales qui dicuntur et quosdam
 e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praefuit. Chomatenis ac Tur-
 cis Catacalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et
 incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fau-
 ces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio. patre
 meo dato, ingenti clamore irruunt qui in insidiis positi erant, im-
 prudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fugam
 vertunt. tunc vero Bryennius Iohannes ducis frater, virtutis ac
 fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex
 immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, prae-
 lioque restituto hostes repellit. quo factum est, ut immortales in
 effusam et inconditam fugam se conicerent, hostibus semper terga
 caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pu-
 gnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret;
 omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit;
 cumque nonnullos de suis subsequi sibi que adesse putaret, certa-

παθεῖν ἕνεκα παρὰ τούτων· αἰεὶ δέ τι συρρέον ἐπὶ τούτους, P. 13
 ὅσον ἐξέφυγε τὰς χεῖρας τὰς Σκυθικὰς, σύγχυσιν οὐ μικρὰν
 ταῖς τάξεσιν ἐνεποίησε, τῶν σημαιῶν ἀναμιχθειῶν ἀλλήλαις.
 ἐν τούτοις δὲ ἐναπειλημμένος ὢν οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, ὡς
 5 καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν, περιχορευῶν ἐντὸς τοῦ στρατεύματος τοῦ
 Βρυεννικοῦ, ὄρᾳ τῶν ἵπποκόμων ἓνα τοῦ Βρυεννίου ἵππον τινα
 τῶν βασιλικῶν ἐπισυρόμενον, τῇ τε ἀλουργῇ ἐφαστρίδι κεκο-
 σμημένον καὶ κατάχρυσα τὰ φάλαρα ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 κατέχοντας τὰς ἑξ ἕθους τοῖς βασιλεῦσι παρεπομένας ὄμο-
 10 φαίας ἐγγύθεν αὐτῷ παραθέοντας. τοῦτο οὖν θεασάμενος,
 καλύπτει μὲν τὸ πρόσωπον τῷ θωρακιδίῳ, ὃ τῆς κόρυθος
 κύκλῳ ἐξήρητο, σφοδρῶς δὲ κατ' αὐτῶν ἐξηρημάσας σὺν τοῖς B
 ἑξ στρατιώταις, οὓς ἄνωθεν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, καταβάλλει
 μὲν καὶ τὸν ἵπποκόμον, αἶρει δὲ καὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον,
 15 συναφαιρεῖται δὲ καὶ τὰς ὄμοφαίας, καὶ λάθρα ὑπέξεισι τοῦ
 στρατεύματος. ἐν τῷ ἀκινδύνῳ δὲ καταστάς, τὸν τε χρυσο-
 φάλαρον ἐκείνον ἵππον ἐξέπεμψεν καὶ τὰς παρ' ἐκάτερα τοῦ
 βασιλικοῦ σώματος στρεφόμενας ὄμοφαίας καὶ κήρυκὰ τινα
 μεγαλοφωνότατον, παρακελευσάμενος ἀπανταχοῦ τοῦ στρα- V. 15
 20 τεύματος διαθέοντα βοᾶν ὡς ὁ Βρυέννιος ἐπεπτόκει. τοῦτο
 γενόμενον πολλοὺς τῶν σκεδασθέντων τοῦ στρατεύματος τοῦ
 μεγάλου δομεστίκου τῶν σχολῶν καὶ ἐμοῦ πατρὸς ἀπανταχοῦ C
 θεν ξυνέλεγε καὶ παλιμπορευτοὺς ἐποίει, τοὺς δὲ καὶ ἐπειθεν

4. τούτῳ A.
 πομίας A.

6. ἐμὸς A.

11. θωρακισίῳ A.

5. ἐν τῷ τοῦ G.

9. παραπεμ-

scabant. quos cum semper sequerentur quicumque e barbarorum manibus effugerant, factum est, ut non exigua ordinum perturbatio oriretur et signa inter se confunderentur. interea pater meus Alexius, qui, ut supra diximus, interclusus versabatur in ipso Bryennii exercitu, videt quendam ex equisonibus regium Bryennii equum ducere, purpureo stragulo ornatum et phaleris aureis; quin etiam iuxta currebant, qui romphaeas, ad imperatorum latera portari solitas, gestabant. quibus conspectis, Alexius lorica, in fronte galeae pendente, faciem operuit, summaque vi cum sex quos dixi militibus invasit et deflecto equisone, non solum equo regio, sed etiam romphaeis potitus, clam se acie subduxit. cum in tuto constitisset, phaleris aureis instructum equum et romphaeas, quae ab utroque latere imperatoris gestari solebant, misit qui per exercitum ubique ostentarent; simul praeconem, maxima voce praeditum, Bryennium cecidisse renuntiare iussit. quo facto, multi ex magni domestici scholarum patris mei exercitu, qui fuga dispersi erant, undique conveniebant in proelium-

ἐγκαρτερεῖν. οἱ δὲ ἐστήκεισαν ἀτρεμοῦντες, ἵνα ἕκαστος ἐτυχε, καὶ εἰς τοῦπίσω τὰς ὄψεις στρέψαντες, ἐξεπλήττοντο ἐφ' οἷς παρ' ἐλπίδα εἴρων. καὶ ἦν ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῖς καινόν τι γινόμενον, τῶν ἵππων ἐν οἷς ἐπωχοῦντο τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τὸ πρόσω ὀρώσας, τὰ δ' αὐτῶν πρόσωπα εἰς τοῦπίσω ἐστραμμένα, καὶ μῆτε ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦντας, μῆτε εἰς τοῦπίσω στρέψαι τοὺς χαλινούς ἐθέλοντας, ἀλλ' ἐκθάμβους ὄντας καὶ ἔξαπορουμένους οἷον ἐπὶ τοῖς ξυμπεσοῦσιν. οἱ τε γὰρ Σκύθαι νόστον μνησάμενοι καὶ οἴκαδε ἀπίοντες, οὐκ ἔμελλον ἔτι ἐπιδιώκειν, ἀλλὰ πόρρω τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν γεγονό- 10 τες μετὰ τῆς λείας αὐτοῦ που περιπεπλάνητο. τὸ τε διακρηκευόμενον, ὡς ἄρα ὁ Βρυέννιος ἐάλω καὶ κατενήνεκτο, ἔθαρσοποιεῖ τοὺς τέως δειλοὺς καὶ φρυγὰδας, καὶ τὸ κηρυττόμενον αὐτόθεν εἶχε τὸ πιθανόν, ἐνδεικνυμένον πανταχόθι μετὰ τῶν βασιλικῶν παρασῆμων τοῦ ἵππου καὶ τῶν ὄμφαιῶν 15 μόνουσι διαγγελουσῶν, ὡς ὁ φυλαττόμενος ταύταις Βρυέννιος χειρὸς πολεμίας γέγονεν ἔργον.

6. Ἐῖτα ἡ τύχη ξυνέβαλε καὶ τι τοιοῦτον. ἀπόμοιρά τις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Τούρκων καταλαμβάνει τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν Ἀλέξιον, καὶ ὡς καθεισθηκεῖ τὰ τοῦ πο- 20 P. 14 λέμου μαθόντες καὶ τοὺς πολεμίους ὕπου καὶ εἰεν ἐπιζητήσαντες, ἐπὶ λόφου τινὸς συνελθυσθότες τῷ Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἐμῷ πατρὶ, ἐκείνου δεικνύντος τῇ χειρὶ τὴν στρατιάν,

16. ταύτας P.

que redibant, alii ut sustinerent confirmabantur. qui autem constitere, quo quisque loco forte erat, oculis retro versis, obstupesciebant iis, quae praeter expectationem videbant. ac novum quoddam praebebant spectaculum. dum enim equorum, quibus insidebant, capita recta spectant, ipsi retorquebant oculos, ac neque porro vehebantur, neque equos convertebant, percussi ob id quod acciderat. nimirum Scythae, de reditu cogitantes domumque iam abeuntes, non amplius persecuturi erant, sed procul ab utroque exercitu, praedam onusti, palabantur. atque nuntius de capto caesoque Bryennio ignavis hucusque et fugientibus animos reddebat, praesertim cum nuntiatum fiderent ostentatus ubique imperatorio ornatu equus et romphaeae tantum non clamantes, Bryennium, cui custodiendo illae erant, hostili manu interemtum esse.

6. Cum in hoc loco res essent, peropportune ad Alexium domesticum scholarum advenit cohors auxiliarum Turcorum. qui cum proelium restitutum audivissent et hostes ubi essent sciscitarentur, Alexius Comnenus pater meus iis de colle, quem una ascenderant,

ἔθεῶντο τούτους ὡσπερ ἀπὸ τινος σκοπιᾶς. εἶχε δὲ ὧδε τὰ
καὶ αὐτούς. συγκεχυμένοι τε γὰρ ἦσαν μῆπω συντάξαντες
ἑαυτούς, καὶ ὡς τὴν νίκην ἤδη ἀράμενοι καταφρονητικῶς
εἶχον καὶ ἔξω κινδύνων ἑαυτούς ὦντο· μάλιστα δὲ ἀναπε-
5 πτώκεισαν, τῶν τῷ ἑμῷ πατρὶ ξυνεπομένων Φράγγων προσ-
κεχωρηκότων τῷ Βρυεννίῳ διὰ τὴν προγεγενημένην τροπὴν.
καὶ γὰρ τῶν ἵππων ἀποβεβηκότων τῶν Φράγγων καὶ δεξιᾶς B
διδόντων αὐτῷ, καθάπερ δὴ πάτριόν ἐστι διδόναι τὰς πίστει,
ἄλλος ἀλλαχόθεν πρὸς τούτους ξυνέρρεον, θεασόμενοι τὸ γι-
10 νόμενον. διεσάλπιξε γὰρ ἡ φήμη τὸ στράτευμα, ὡς ἄρα καὶ οἱ
Φράγγοι τούτοις προσέθεντο, τὸν ἀρχιστράτηγον καταλελοι-
πότες Ἀλέξιον. οὕτω δὴτα συγκεχυμένως ἔχοντας τούτους οἱ
ἀμφὶ τὸν ἑμὸν πατέρα καὶ τοὺς νεήλυδας Τούρκους θεασά-
μενοι, εἰς τρεῖς μοῖρας ἑαυτούς διενείμαντο, καὶ τὰς μὲν
15 δύο ἔλλοχεῖν αὐτοῦ που διέταττον, τὴν δὲ τρίτην μερίδα χω-
ρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευον. καὶ τὸ ξύμπαν τῆς τοιαύ-
της διαταγῆς ἐς τὸν ἑμὸν πατέρα Ἀλέξιον ἀνεφέρετο. οἱ C
μὲντοι Τούρκοι οὐ κατὰ φάλαγγα συντεταγμένως ἐπήεσαν
ἅμα πάντες, ἀλλὰ μεμερισμένως κατὰ τινὰς ὀμίλους, ἀπ'
20 ἀλλήλων διεστηκότες ἕκασταχοῦ· εἶτα προσβάλλειν ἐκάστην
ἕλην, τοὺς ἵππους ἐπὶ τούτους ἐλαύνοντι, καὶ πυκνοῖς ἀπο-
χρηῆσθαι τοξέσμασιν. συνείπετο δὲ τούτοις καὶ ὁ τὴν ὕλην
στρατηγίαν ἀναδησάμενος ἑμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, συλλέξας ἀπὸ

19. μεμερισμένως καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τινὰς ὀμίλους διεστη-
κότες AG. 21. ἐλαύνοντες A. 23. ἀναδεξάμενος A.

velut e specula hostium exercitum monstravit. et hi quidem ita se
habebant. temere erant permixti, ordinibus nondum restitutis, et
tanquam victoria iam potiti, in summa securitate debebant seque
extra periculum arbitrabantur. maxime vero supinos eos Francorum
defectio reddidit, qui, nostris iuitio, ut diximus, in fugam versis,
a patre meo ad Bryennium desciverant. cumque equis desilirent
et, qui patrius ipsis fidem dandi mos est, dextram offerrent, alii
aliunde ibi confluxere, spectaturi, quid ageretur. percubuit enim
toto exercitu fama, etiam Francos, relicto duce suo Alexio, ad
Bryennianos transiisse. cum igitur et pater meus et qui modo ad-
venerant Turci ita confusos hostes cernerent, trifariam copiis suis
distributis, duas partes in insidiis alicubi subsistere, tertiam in ho-
stes impetum facere placuit; idque consilium a patre meo Alexio
profectum erat. sed Turci non acie omnes simul adoriebantur, sed
separatim singulis turmis, spatio inter se distantes. quarum turma-
rum quaeque iussa est incitatis equis in hostes irruere telaque plu-
rima conicere. sequebatur Alexius pater meus, qui universi exerci-

τῶν σκεδασθέντων ὄσους δ καιρὸς ὑπηγόρευε στρατιώτας.
 V. 16 ἐνταῦθα τις τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον ἀθανάτων, θρασύπλευ-
 χνός τις ὢν καὶ τολμητίας, προεξελάσας τὸν ἵππον καὶ τῶν
 D ἄλλων προεκδραμών, ἀντικρὺς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ὄλους
 χαλάσας ἑντῆρας ἐφέρετο. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ δόρυ μάλα 5
 σφοδρῶς ἐρείδει κατὰ τῶν στέρνων ἐκείνου, ὃ δὲ γοργῶς τοῦ
 κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐλκύσας, μήπω φθάσαντος τοῦ δόρατος
 κραταιότερον ἐρεισθῆναι, τοῦτό τε ἀπέκοψεν αὐτίκα καὶ τὸν
 τρώσαντα κατὰ τῆς κλειδὸς πληξίας, ὄλω βραχίονι κατενεγκὼν
 τὴν πληγὴν, ἅμα τὴν χεῖρα πᾶσαν ἐξέτεμεν αὐτῷ θώρακι. 10
 οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ καταλαμβάνοντες, τοῖς
 συνεχέσι βέλεσι τὸ στράτευμα κατεσκίαζον. οἱ δὲ γε περὶ
 τὸν Βρυέννιον ἐπλήγησαν μὲν τῷ αἰφνιδίῳ, ὁμῶς συλλέξαν-
 P. 15 τες ἑαυτοὺς καὶ εἰς τάξεις καταστησάμενοι, τὸ τοῦ πολέμου
 βάρος ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον παρακαλοῦντες ἀνδρίζεσθαι. 15
 οἱ μέντοι Τοῦρκοι καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ βραχύ τι πρὸς τοὺς
 πολεμίους ἀντικαταστάντες, ἐξῆς φεύγειν ἐσχηματίζοντο, κατ'
 ὀλίγον ἐφέλκοντες εἰς τὰς ἐνέδρας τοὺς πολεμίους καὶ τεχνι-
 κῶς ὑποσύροντες. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρώτην γεγόνασιν ἐν-
 ἐδραν, ἐξ ὑποστροφῆς κατὰ μέτωπον τούτοις εἰστήκεσαν. καὶ 20
 συνδήματός τινας γεγονότος, εὐθὺς καθάπερ σφηκίαι τινες
 ἄλλος ἀλλαχόθεν διεξιπνάζοντο τῶν ἐλλοχιζόντων, καὶ ἀλα-
 λαγμῷ πολλῷ καὶ βοῇ καὶ τοῖς ἐπαλλήλοις τοξεύμασι τὰ τε

5. χαλάσας P. 7. κουλεοῦ G, κολεοῦ PA. 9. κατενεγκεῖν P.
 17. ἐξ. φεύγειν : ἐκφεύγειν P.

tus dux erat, collectis circa se ex dispersorum numero, quotquot
 tempus suggesserat. ibi unus eorum, qui circa Alexium immortales
 erant, summae audaciae homo, concitato equo ultra ordines progres-
 sus, ipsum Bryennium, habenis immissis, recta petiit hastaque quam
 vehementissime in pectore percussit. verum torvo is vultu, priusquam
 hasta thoraci infingeretur altius, gladio e vagina educto, et hanc sta-
 tim fregit, et hominis humero percusso, cum summa vi ictum inflig-
 eret, brachium totum abscidit cum ipsa lorica. ac Turci alius alii
 succedentes, sagittarum quasi nube agmen Bryennii paene inumbrant;
 contra quos Bryennii milites, licet repentino impetu perterriti, tamen
 mox ordinibus restituti, cum alius alium ad virtutem adhortaretur,
 proelium sustinent. Turci autem et pater meus, ubi aliquamdiu hosti-
 bus restiterunt, alius post alium fugere simulant ac paulatim ad insi-
 diarum locum necopinantes eos callide ducunt. cumque eo perventum
 esset, ubi primae collocatae erant insidiae, versa acie, a fronte hosti
 insistent, et qui subsederant, signo dato, statim tanquam vesparum
 examen irruunt et multo clamore atque perpetua iaculatione et aures

ἄτα κατακροτα τῶν ἀμφὶ τὸν Βρυέννιον ἐποιήσαντο, καὶ τὰ
 ὄμματα ξυνεξόφωσαν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν ἀπανταχόθεν B
 διεκπιπτόντων. ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀντιστῆναι δυνάμενον τὸ τοῦ
 Βρυέννιδου στράτευμα, (ἤδη γὰρ πᾶς κατετέρωτο καὶ ἵππος
 5 καὶ ἄνθρωπος,) πρὸς τροπὴν ἀπέκλινε τὴν σημαίαν καὶ τὸν
 νῶτον· παλεῖν παρέσχε τοῖς ἐναντίοις. ἀλλ' ὃ γε Βρυέννιος,
 καίτοι πολλὰ βαρυνόμενος ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ σὺν βίῃ
 ὠθούμενος, ἐδείκνυ τὸ ἀνδρεῖον καὶ εὐψυχον, αἰεὶ μὲν ἐπι-
 στροφάδην τύπτων τὸν ἐπίοντα, αἰεὶ δὲ τὰ τῆς φυγῆς καλῶς
 10 καὶ ἀνδρείως διοικονομούμενος. συνήρατο δὲ τούτῳ καὶ ὁ
 ἀδελφὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ὁ νίδος, καὶ κατ' ἐκεῖνο και-
 ροῦ Θαῦμα τοῖς πολεμίοις ἐδείχθησαν ἡρωϊκῶς ἀνταγωνισά- C
 μενοι. ἤδη δὲ τοῦ ἵππου καμόντος καὶ μὴ δυναμένου φεύ-
 γειν ἢ καὶ διώκειν, (ἄγγυς γὰρ ἦν τοῦ ἀποπεπνευκέναι διὰ
 15 τοὺς ἐπαλλήλους δρόμους,) ἀνασειράσας τοῦτον ὁ Βρυέννιος,
 καθάπερ τις ἀθλητῆς γενναῖος, εἰστήκει πρὸς τὰς λαβὰς καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν δύο τῶν Τούρκων γενναίους ἐξεκαλέσατο. ὧν ὁ
 μὲν εἷς παλεῖ τῷ δόρατι, ἀλλ' οὐκ ἔφθη δοῦναι βαρεῖαν
 πληγὴν, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τὰνδρὸς βαρυντέραν.
 20 φθάνει γὰρ ἀποκόψας τούτου τὴν χεῖρα ὁ Βρυέννιος τῷ
 ξίφει, ἢ μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τοῦδαφος ἐξεκυλίσθη. ἄτε-
 ρος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηδήσας, καθάπερ τις
 πάρδαλις ἤλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βρυέννιου, ἐναρμόσας D

2. ὄμματα A, σώματα PG. 8. εὐψυχον P. 11. τοῦ add. A
 ante μέρους. 14. καὶ om. A. 23. ἤλατο codices, corr.
 Diesterweg.

Bryennii militum obtundunt, et oculos telorum involvunt tenebris.
 itaque cum omnes et equi et homines vulneribus iam essent aperti,
 resistere diutius Bryennii copiae non poterant, versisque signis terga
 dabant. at Bryennius, licet admodum fatigatus pugna cedere co-
 actus, quam fortis et strenuus esset, ostendit. non enim destitit, quo-
 quo versus instantes caedere et fugam suorum egregie ac praesenti
 animo ornare. in quo adiutores utrimque habuit et fratrem et filium,
 quorum eximia virtus hostibus eo die miraculo erat. sed cum equus
 Bryennii deficeret et neque fugere posset, nec vero etiam persequi,
 (non multum enim ab expirando aberat ob assiduam currendi mo-
 lestiam) retraxit hunc ille loro ac, velut gladiator generosus, ad
 certamen paratus constitit duosque Turcorum ferociores ultro provo-
 cavit. quorum cum alter hasta eum peteret, priusquam perferret
 ictum, gravius percussus est. abscidit enim Bryennius eius manum
 gladio, quae una cum hasta in humum decidit. alter, relicto suo equo,
 velut pardalis in Bryennii equum transiit lumbisque insedit. cum-

εαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος. καὶ ὁ μὲν εἶχετο τούτου ἀπριξ καὶ
 ἐπιβαίνειν ἐπειράτο τοῦ νότου, ὁ δὲ καθάπερ θηρίον ἐπι-
 στρέψας εαυτὸν, ἐκκεντεῖν διὰ τοῦ ξίφους ἐβούλετο. οὐ μὲν-
 τοι κατὰ νοῦν ἐχώρει αὐτῷ τὰ πράγματα, αἰεὶ τι τοῦ κατὰ
 νῶτον Τούρκου λυγίζομένου καὶ τὰς τρώσεις - ἐκφύγοντος. 5
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῷ ἀπειρήκει κενεμβατούσα καὶ ἀπέ-
 πειν ὁ ἀθλητῆς, ἐνταῦθα πρὸς ἅπασαν χεῖρα πολεμίον ἐνδέ-
 δωκεν εαυτὸν. οὐ καὶ συλλαβόμενοι τούτον καὶ ὥσπερ μέγα
 κύδος ἀράμενοι, κομίζουσιν Ἀλέξιῳ τῷ Κομνηνῷ, οὐ πάν-
 μενοι πορρωτέρω καθεστηκότι τῆς τοῦ Βρυεννίου ἀλώσεως, 10
 ἐκτάττοντι δὲ τὰς τε τῶν βυρβάρων καὶ τὰς εαυτοῦ φάλαγ-
 V. 17 γων καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐρεθίζοντι. καὶ πρότερον μὲν διὰ
 P. 16 τινων κηρύκων τὴν ἄλωσιν τοῦ ἀνδρὸς διεπέμψαντο, ἔπειτα
 δὲ καὶ αὐτὸν παριστώσι τῷ στρατηγῷ, θέαμα ὕψους φοβερὸν
 καὶ πολεμοῦντα καὶ ἀλισκόμενον. οὕτω μὲν οὖν τὸν Βρυν- 15
 νιον εἰς χεῖρας ἔχων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, δορυκῆτον τῷ
 βασιλεῖ ἐκπέμπει Βοτανειάτῃ, μηδὲν μέντοι λυμηνάμενος τὰ
 ὄμματα ὕλως ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἦν τοιοῦτος ὁ Κομνηνός, ὥστε
 μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπέξερχεσθαι τοῖς ἐπὶ αὐτὸν κατασταῦσιν,
 ἀλλ' εἰς τιμωρίαν αὐτάρκη ἐνόμιζε τὴν τοῦ πολεμίον ἄλωσιν. 20
 τὰ δ' ἐντεῦθεν φιλανθρωπίαι τε καὶ φιλοφροσύναι καὶ φι-
 Βλοτιμία πολλή. ὅπερ καὶ τῷ Βρυεννίῳ ἐνεδείξατο. καὶ γὰρ
 ἰκανὸν αὐτῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν συμπορευθεὶς διάστημα, ἐπὶ

ἡ. τι Α, τοι Ρ, om. G. 5. νότου G. λογιζομένου Ρ. 18.
 ἄλωσ om G, μηδὲν τι λυμηνάμενος εαυτῷ τοῦ σώματος ὁ ἀνὴρ
 Α. an τῷ ἀνδρὶ?

que firmiter ibi adhaeresceret et tergum inscendere niteretur, Bryen-
 nius ut belua sese convertens, perfodere eum gladio voluit; neque
 tamen ex sententia res cessit, cum Turca pone tergum semper ictus,
 inclinatio corpore, evitaret. denique lassata dextra iactandis in vanum
 ictibus, cum Bryennius desperaret, in mediam se hostium turbam
 iniecit; qui comprehensum hominem, velut magnam gloriam adepti,
 ad Alexium Comnenum ducebant, qui haud procul aberat et suos
 Turcorumque ordines instruebat atque ad pugnam incitabat. iam-
 que praemissis nuntiis illi de capto Bryennio certiorum eum fece-
 rant; mox ipsum adducebant, qui terribilis sane ad aspectum et pugnans
 et vincus erat. tali modo captum Bryennium Alexius ad imperatorem
 duxit Botaniam, nihil omnino afflictis oculis eius. non enim is erat
 pater meus, qui captis hostibus insultaret, sed ad poenam satis capti-
 vitate ducebat; quin immo post victoriam magna in eos erat huma-
 nitate et benignitate et munificentia. idque etiam in Bryennio ostendit.
 nam absoluto iam cum eo satis longo itinere, ubi ad locum

τὸν οὕτω καλούμενον τόπον κατέλαβεν, ἀνακτῆσα-
σθαι τῆς λύπης χρησταῖς ἐλπίσι τὸν ἄνδρα βουληθεῖς, πρὸς
αὐτὸν ἔφη "ἀποβάντες τῶν ἵππων καθεζώμεθα μικρὸν ἑαυ-
τοὺς διαναπαύσοντες." ὁ δὲ τὸν περὶ ψυχῆς δεδιώς κίνδυνον,
5 μεμηγόσιον ἔφκει καὶ οὔτε ἕλασάνης ἐν χρεῖα ἦν· πῶς γὰρ
ὁ καὶ αὐτὴν ἀπολεγόμενος τὴν ζωὴν; ἀλλ' ἤμωσ τῷ τοῦ στρα-
τηγοῦ εὐθύς ὑπετάγη βουλήματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ δοῦλον
πρὸς ἅπαν τὸ ἐπιταττόμενον ἠαδίως ὑπέκον, καὶ μᾶλλον εἰς
δορυάλωτον ἄγοιτο. ἀποβάντες τοίνυν οἱ δημαγωγοὶ τῶν ἵππων,
10 ὁ μὲν ἔνθεν ὡς ἐπὶ στιβάδος ἐπὶ πόας εὐθύς ἀνέκειτο χλοε-
ρᾶς, ἐκεῖθι δ' ὁ Βρυέννιος, ῥίζης ὑπερθεῖν ὑψικλόνου δρυὸς
τὴν κεφαλὴν ἀνέχων. κακείνος μὲν ἐκάθευδε, τὸν δ' οὐκ
ἔχε νήδυμος ὕπνος, τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἴγλυκείας ποιήσεως.
ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνατείνας καὶ τὸ ἀπρωρημένον τοῖς πτόρ-
15 θοῖς ξίφος θεασάμενος, ἐπεὶ μηδένα μηδαμοῦ τότε παρόντα
ἑώρα, ἀνακτῆσάμενος τῆς ἀθυμίας ἑαυτὸν, κρείττονος γίνεται
λογισμοῦ καὶ ἀποκτείνει τὸν ἐμὸν πατέρα βουλεύεται. καὶ
τάχα ἂν εἰς ἔργον ἀπέβη τὸ βούλευμα, εἰ μὴ τις ἄνωθεν
20 θεία τοῦτον διεκάλυψε δύναμις, τὸ ἄγριον τοῦ θυμοῦ ἐξη-
μερώσασα καὶ ἰλαρὸν τῷ στρατηγῷ ἐνατενίζειν παρασκευά-
σασα. ταῦτα ἐγὼ ἐκείνου διηγουμένον πολλάκις ἤκουον.
ἔνστι δὲ τῷ βουλομένῳ ἐντεῦθεν καταναεῖται, ὅπως τὸν Κο-
μμηγὸν ἐς μείζονα ἀξίαν παρεφυλάττετο ὁ θεὸς καθάπερ τι

3. καθεδόμεθα A.

5. οὔτε: οὔτι γε?

* 11. ἐκεῖθεν A.

ὑψικλόνου: lege ὑψικόμου.

13. εἶχε AG.

16. ἀνακτῆσά-

μενος A.

17. βούλεται A.

18. βούλημα G.

dictum venit, hominis moerore levandi adque spem erigendi causa,
"age" inquit "descendamus ex equis, ut paulisper ab itinere con-
quiescamus." verum ille vitae suae timens, furenti similis erat nec
quietem admodum requirebat. quid mirum? omnem salutis spem ab-
iecerat. tamen imperatori statim dicto audiens fuit. nam tale est in-
genium servorum, ut in quavis re dominis facile obediant, praeser-
tim si qui bello capti sunt. itaque ubi desilierunt duces ex equis,
Alexius statim in viridi herba, velut toro, recubuit, Bryennius
autem, capite in alta quercus radice imposito, dum ille obdormit,
non dulci, ut in suavissimo poemate est, inclinat lumina somno; sed
ubi resupinus, sublati oculis, pendentem e ramis gladium Alexii
conspexit neque ullum circa arbitrum vidit, moerore in audaciam
mutato, patris mei interficiendi consilium capit. et perfecisset sane,
nisi divina quaedam obstitisset vis, quae eius saevitiam mitigavit
atque ut comiter imperatorem adspiceret, effecit. haec ego ex ipso
saepe audire memini. unda perspiciere cuius licet, Commenum a deo

χοῖμα τίμιον, τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα δι' αὐτοῦ θανακαλέσαι
σθαι θέλων. εἰ δέ τι μετὰ ταῦτα συμβέβηκε τῷ Βρυεννίῳ
τῶν ἀβουλήτων, αἰτία τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα τινῶν, ὃ ἐμὸς
πατὴρ ἀναίτιος.

7. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρυέννιον οὕτω διήγηστο. ὃ 5
P. 17 δὲ μέγας δομῆστικός Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ οὐκ ἔμελλεν
ἀτρεμῆσειν, ἀλλ' ἐξ ἀγῶνων εἰς ἀγῶνας μεταχωρεῖν. ὃ γὰρ Βο-
ρῖλος τῶν ἀμφὶ τὸν Βοτανειάτην οἰκειότατος βάρβαρος ἐξελ-
θὼν τῆς πόλεως καὶ ὑπαντήσας τῷ μεγάλῳ δομῆστικῷ καὶ ἐμῷ
πατρὶ, τὸν Βρυέννιον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ παραλαβὼν ἔδρασε 10
ὃ τι δὴ καὶ ἔδρασε· ἐπισκῆπτει δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως
τῷ ἐμῷ πατρὶ χωρεῖν ὡς ἐπὶ τὸν Βασιλάκιον, ἧδη καὶ τοῦ-
τον βασιλείας περιθέμενον διάδημα καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ γε
τὸν Βρυέννιον ἀκατασχέτως κυμαίνοντα. ὃ γὰρ τοι Βασι-
λάκιος οὗτος ἀνὴρ μὲν ἦν τῶν πάνυ θαυμαζομένων ἐπ' 15
Β ἀνδρείᾳ τε καὶ θυμῷ καὶ τόλμῃ καὶ ῥώμῃ· ἄλλως δὲ ἄν-
θρωπος τυραννικὴν ψυχὴν ἔχων, ἐφεῖλκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς
V. 18 ὑπερηφάνους τιμὰς, καὶ ἀναρρήσεις τὰς μὲν ἐπεροεῖτο, τὰς
δὲ προσέταττε. τοῦ γὰρ Βρυεννίου καταιρεθέντος, οὗτος
καθ' ἑαυτὸν διάδοχος γεγονὼς τὴν πᾶσαν εἰς ἑαυτὸν ἀνε- 20
δῆξατο τῆς τυραννίδος ὑπόθεσιν. καὶ ἀπὸ τῆς Ἐπιδάμου
ἀρξάμενος, (μητρόπολις δὲ αὕτη προκαθημένη τοῦ Ἰλλυρι-

1. τῶν add. A ante Ῥωμαίων. 4. αἰτία P. 8. βορῖλος A.
10. ἔδρασε δ,τι G, ἔδραμεν δ,τι A, ἔδραμεν πρὸς δ,τι P. 12.
ὡς om. A. 15. μὲν post ἦν add. P.

velut carum caput ad maiora servatum esse; nempe eius opera rem
Romanam restituere volebat. ceterum si quid postea Bryennius passus
est mali, id culpa quorundam factum est, qui circa imperatorem
erant, pater meus culpa caret.

7. Hunc exitum expeditio adversus Bryennium habuit; magno
autem domestico Alexio patri meo nulla remissio laborum dabatur,
sed nova semper pericula subeunda erant. etenim Borilus barbarus,
Botaniatae admodum familiaris, Cpoli egressus et magno domestico
patri meo obviam factus, postquam Bryennium ex manibus eius ac-
cepit et infandum facinus perpetravit, imperatoris nominae patrem
meum iubet contra Basilacium proficisci, qui et ipse diadema sumerat
et occidentem, ut paullo ante Bryennius, vehementissime miscerat.
erat autem hic Basilacius vir ea tempestate inter omnes praeccellens
virtute, animo, audacia atque robore; cumque praeterea dominandi
cupidus esset, summa ad se munera rapiebat et honores alios ambibat,
alios poscebat. devicto enim Bryennio, ille quasi eiusdem successor
rerum potitus, ab Epidamno, quod est Illyrici caput, usque ad Thes-

κοῦ,) μέχρι τῆς τῶν Θετταλῶν πόλεως ἤκε πάντα καταστρε-
 ψάμενος, αὐτὸς ἐαυτὸν καὶ χειροτονήσας εἰς βασιλέα καὶ
 εὐφημήσας καὶ τὸν πλάνητα τούτου στρατὸν ὄποι καὶ βούλοιο
 μεταφέρειν. ἦν γὰρ καὶ ἄλλως μὲν θανατούμενος ὁ ἀνὴρ C
 5 ἐπὶ τε μεγέθει σώματος καὶ κράτει βραχιόνων καὶ προσώπου
 σεμνότητι, οἷς μᾶλλον ἀλίσκεται τὸ ἀγροικικὸν τοῦτο καὶ
 στρατιωτικὸν ἔθος. οὐ γὰρ διορᾷ εἰς ψυχὴν, οὐδ' ἐνατενί-
 ζει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν ἴστα-
 ται, τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ δρόμον καὶ μέγεθος θανατούσων
 10 καὶ ταῦτα κριτὸν ἄξια ἀλουργίδος καὶ διαδήματος. ὁ δὲ καὶ
 ταῦτα ἔχων οὐκ ἀγενῆ, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἀνδρείαν καὶ
 ἀκατάπληκτον· καὶ ὅλως οὗτος ὁ Βασιλάκιος τυραννικὸν τε
 καὶ ἔπνει καὶ ἔβλεπε. φθέγμα τε γὰρ αὐτῷ βροντῶδες καὶ
 οἶον καταπλήξαι στρατιᾶν ὄλην, καὶ ἐμβόημα ἰκανὸν σοστεῖλαι
 15 ψυχῆς θράσος. καὶ ἄμαχος ἐν λόγοις ἐπίσης ἐπιχειρῶν ἐπα- D
 ραί τε καὶ σοστεῖλαι τὸν στρατιώτην εἰς πόλεμον καὶ φυγὴν.
 μετὰ τοιούτων πλεονεκτημάτων στρατευόμενος ὁ ἀνὴρ καὶ
 περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος ἄμαχον στρατιᾶν, τὴν Θετταλῶν
 πόλιν καταλαμβάνει, καθάπερ ἔφημεν. ὁ δέ γε ἐμὸς πατήρ
 20 Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὡς πρὸς Τυφῶνα μέγαν ἢ ἑκατοντά-
 χειρα Γίγαντα ἀντιπαρταξάμενος καὶ πῦσαν ἐαυτῷ ἀνεγείρας
 στρατηγικὴν μηχανὴν καὶ φρόνημα γενναῖον ὡς πρὸς ἀντί-

1. ἤλθε A.

21. ἀναγείρας A.

22. στρατιωτικὴν A.

salorum urbem omnia in potestatem redigit, a semet ipso imperator et creatus et acclamatus. milites Bryennii sine duce oberrantes eum, quocumque vellet, sequebantur, cum etiam ceteroquin ob corporis magnitudinem et lacertorum robur et oris dignitatem in maxima admiratione esset. his enim rebus agrestes et bellicosi homines magis capiuntur: nam ad animum non penetrant, neque virtutis rationem habent, sed in corporis praestantia subsistentes, audaciam, robur, celeritatem, magnitudinem admirantur easque dotes purpura ac diademate dignas iudicant. at ille non solum his virtutibus excellebat, verum etiam forti et intrepido animo erat praeditus. omnino regiam plane speciem Basilacius prae se ferebat; vox eius erat ingens quaeque totum exercitum percelleret; clamore sublato audacissimum quemque perterrefaciebat, et ut in fugam ipsa voce vertere poterat, ita ubi ad pugnandum accendere vellet, invictus in dicendo erat. his ornatus virtutibus et egregiis copiis instructus, Thessalorum urbem occupat, ut diximus. sed pater meus Comnenus Alexius velut cum Typhone magno vel centimano Gigante pugnaturus, omnem exprompsit militarem industriam ac fortitudinem sequens ita ad certamen paravit, ut adversarii virtus exigere videretur. nondum igitur prioris

P. 18 παλον ἀξιόμαχον παρεσκεύαστο. καὶ μήπω τὸν ἐκ τῶν προ-
 τέρων ἄθλων κοινωρτὸν ἀποτιναζόμενος, μηδὲ τὸν λυθρον-
 τοῦ ξίφους καὶ τῶν χειρῶν ἀποπλυνάμενος, ὥσπερ λέων
 ἐχώρει βλοσυρὸς πρὸς τὸν χαυλιόδοτον τοῦτον σὺν Βασιλεύ-
 κιον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀνεγείρας. καὶ καταλαμβάνει δῖτα 5
 τὸν ποταμὸν Βαρδάρων· οὕτω γὰρ ἐγχωρίως αὐτὸν ὀνομά-
 ζουσιν· ῥεῖ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν τῆς Μυσιάς
 ὄρων, παραμείβων δὲ πολλοὺς μεταξὺ τόπους, καὶ διορίζων
 πρὸς τε τὴν ἕω καὶ τὴν ἐσπέραν τὰ τε Βερροίᾳ καὶ Θεσ-
 σαλονίκη προσήκοντα, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ νοτίαν 10
 Βθάλασσαν. πάσχοσι δὲ οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τοιοῦτόν
 τι. ἐπειδὰν διὰ τῆς προσχώσεως ἀνάστημά τι ἀξιόλογον ἐπι-
 φορήσῃσι γῆς, τότε δὴ ἐπὶ τὰ κατάρροπα ῥέουσιν, ὥσπερ
 δὴ μεκαμείβοντες τὰς πρώτας κοίτας αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν πα-
 λαιὰν καταλείπουσι πάροδον διάκενον ὑγροῦ καὶ χηρένουςαν 15
 ὕδατος, ἣν δὲ νῦν διοδεύουσιν, ἐμπιπλῶσι ῥευμάτων πολλῶν.
 τούτων οὖν τῶν δυεῖν παρόδων, τῆς τε παλαιᾶς χαράδρας
 καὶ τῆς ἄρτι γενομένης πορείας, τὸ μεταξὺ θεασάμενος ὁ
 στρατηγικώτατος οὗτος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατήρ, καὶ τὸν μὲν
 ὄκλον τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀσφάλειαν θέμενος ἐκ θατέρου, τῇ δὲ 20
 C παλαιᾷ δίδωμ ἤδη φάραγγι γεγυυία ἐκ τῆς τοῦ ῥεύματος
 ἐπιρροίας καθάπερ αὐτοφνεῖ ἀποχρησάμενος διώρυχι, ἐστρα-
 τοπέδευσεν, οὐ πλεῖον τῶν δυεῖν ἢ τριῶν σταδίων ἀλλήλων
 ἀποδιεστηκότων. καὶ εὐθύς ἐν παραγγελίᾳ πάντες ἦσαν,

2. τὸ Α. 6. Βαρδάριον Α. 9. τὰ ante Θεσ. add. PG, om. A.
 17. δυοῖν hic et infra P.

certaminis excusso pulvere, neque etiam cruore ab ense et manibus
 abluto, ut leo torvus in freudentem istum aprum, anſmi firmatus,
 procedit. iamque ad fluvium, quem Bardarum incolae vocant, per-
 venit; oritur is e Mysiae vicinis montibus, multasque regiones prae-
 terfluens, et quae Berrohoeam et Thessalonicam adiacent, in duas partes
 occidentalem et orientalem divisit, influit in mare nostrum australe.
 facere autem solent fluvii maiores, ut cum alluvione terram satis
 multam invexerint, in loca declivia fluant et, veteribus relictis al-
 veis aquaque destitutis, novas sibi vias aperiant et aqua impleant.
 quod igitur inter utrumque novum veteremque alveum erat interval-
 lum ubi Alexius pater meus, qua erat sagacitate, conspicatus est,
 fluvii tractum ab altera parte pro munitione habens et veteri ab
 altera parte alveo, quem iam in faucium altitudinem fluminis vis
 excavaverat, tanquam fossa nativa usus, castra posuit. distabat autem
 uterque alveus non plus tribus stadiis. ac statim iussit omnes inter-

ἡμέρας μὲν ἀναπαύσασθαι καὶ παραμυθῆσαι ὄπῃ τὸ σῶμα
 καὶ τοῖς ἵπποις τροφήν δοῦναι τὴν ἄρκοῦσαν· μέλλουσι γὰρ
 τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀγρονπηῆσαι τε καὶ ἐλπίζειν ἀδό-
 κητὸν τι παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισυμβῆναι. ταῦτα δὲ, οἶμαι,
 5 διωκονόμετο ὁ ἑμὸς πατὴρ κίνδυνον ὑφορώμενος κατὰ τὴν
 ἐσπέραν ἐκείνην παρὰ τῶν πολεμίων. ἐπιθήσεσθαι γὰρ ἑαυτῷ D
 τοῦτους ἤλπιζεν, εἴτ' ἐκ πολυπειρίας τοῦτο προμαντευόμε- V. 19
 νος, εἴτε ἄλλως εἰκάσας. οὐ μὴν τὰ τῆς προφητείας αὐτῷ
 εἰς μακρὰν ἐλήλυθει, οὐδὲ προέγγο μὲν, οὐ τὸ δέον δὲ διω-
 10 κήσατο. ἀλλ' ἀπάρας τῆς τούτου σκηπῆς ἅμα τοῖς ἄμφ'
 αὐτὸν στρατιώταις σὺν ὄπλοις καὶ ἵπποις καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς
 μάχην ἐπιτηδεύουσιν, ἀπέστη μὲν τῆς σκηπῆς λαμπάδας τε κα-
 ταλελοιπῶς ἐκεῖθι πανταχόθεν φαινούσας καὶ τινα τῶν ἄμφ'
 αὐτὸν οἰκεῖον Ἰωαννίκιον πάλαι τὸν μοναχικὸν ἐλόμενον
 15 βίον, τὴν σκηπῆν καταπιστεύσας καὶ ὅσα ἐπεφέρετο εἰς τε
 τράπεζαν χρειώδη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν. αὐτὸς δὲ
 πορρωτάτω ἀπὼν ἐκάθητο μετὰ τῆς ἐνόπλου στρατιᾶς τὸ
 μέλλον καρδοκῶν, τοῦτο τεγναζόμενος, ἐν' ὃ Βασιλάκιος
 ἀνημμένως πανταχόθεν πυρκαϊᾶς ἰδὼν καὶ λαμπαδοχοιμένην
 20 τὴν τοῦμοῦ πατρὸς σκηπῆν, οἴησαιτο ἐκεῖθι τοῦτον εἶναι
 διαναπανόμενον, ὡς ἐντεῦθεν ἐκείνῳ τοῦτον ἀλώσιμον εἶναι. P. 19
 καὶ ὑποχείριον.

12. λαμπάδας καταλελοιπῶς τοῖς ἐκεῖθι PG, alterum A. 16.
 τ' ἄλλην P. 18. παραδοκῶν P. 19. lege λαμπαδοχοι-
 μένην.

diu quieti indulgere somnoque corpus reficere et lumentis pabulum
 dare; nam inumbrante vespera fore, ut vigilare debeant et improvi-
 sum hostium impetum expectare. idque, arbitrator, pater meus man-
 daverat, quod periculum sibi hoc vespere ab hostibus timebat. nam
 eos se aggressuros esse sperabat, sive rerum bellicarum usum, sive
 aliunde edoctus. neque praesagium eius intra longinquam spem hae-
 sit, nec praesagivit modo, quod autem facto opus erat neglexit.
 immo copias e castris cum armis et equis omnibusque, quae ad pug-
 nam necessaria sunt, eduxit, ignibus in castris relictis late lucen-
 tibus et uno ex familiaribus monacho veteri Iohannicio, cui castra
 commisit et comeatum, quem secum portabat, reliquumque appara-
 tum. ipse longissime a castris cum armato exercitu subsedit, exspe-
 ctans, quid futurum esset; idque eo consilio fecit, ut Basilacius,
 cum accensus undique ignes et splendens patris mei tabernaculum
 conspexisset, requiescere hunc ibi securum arbitraretur ac facili ne-
 gotio capi posse.

8. Ὅσα εἰς μάτην δέ, καθάπερ εἰρήκειμεν, ἡ μαρτεία τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου ἐγεγόνει. ἐπῆλθε γὰρ τῷ προσδοκωμένῳ στρατοπέδῳ ἀθρόον ὁ Βασιλάκιος σὺν ἱππεύσι τε καὶ πεζοῖς, μυριάδρον στρατιάν ἀπαγόμενος. καὶ τὰς μὲν κλισίας ἐφευρῶν ἕκασταχοῦ ἀναλαμπούσας πυρί, ἔξαστράπτουσαν δὲ καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκητὴν θεασάμενος, ὡς εἶχε ῥύμης εἰς ταύτην εἰσεληλύθει, πολυτάραχόν τι καὶ θορυβώδες βοῶν. ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ ὁ προσδοκώμενος, οὐδέ τις ἀνέπιτη στρατιώτης ἐκεῖθεν τὸ παράπαν ἢ στρατηγός, εἰ Β μὴ πού τινες καταλελειμμένοι τῶν θητευνόντων εὐκαταφρόνητοι, ἔτι μᾶλλον ἐβόα καὶ ἐκεκράγει "ποῦ ποτὲ ἔστιν ὁ τραυλός;" οὕτως καὶ τοῖς ῥήμασιν εἰς τὸν μέγαν δομestικὸν ἀποσκώπτων. ἦν γὰρ τᾶλλα μὲν οὗτος ὁ ἐμὸς πατήρ Ἀλέξιος· εὐστόμος καὶ οὐδέεις οὕτω ῥήτωρ ἦν αὐτοφυῆς ἔν τε ἐνθυμήμασι καὶ ἐπιχειρήμασι, μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ ῥῶ ὑπολλοθαιενέ τε μετρίως καὶ ἀσυμφανῶς διαέκλα ἡ γλώττα, καίτοι κατὰ τᾶλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάθεκτον ἔχουσα. ἀλλ' ὁ μὲν οὕτως ὀνειδίζων ἐβόα, καὶ διηρηνῶτο καὶ ἀνέτρπε πάντα καὶ κιβώτια καὶ σκίμποδας καὶ σκευὴ καὶ αὐτὴν C δὴ τὴν τοῦμοῦ πατρὸς κλίνην, μὴ πως ὁ στρατηγός ἔν τινι 20 τούτων κέκρωπτο. καὶ θαμὰ πρὸς τε τὸν μοναχὸν οὕτω καλούμενον Ἰωαννίκιον ἐνέβλεπε· καὶ γὰρ διὰ σπουδῆς ἐπε-

1. δὲ add. A. 2. ἐγεγόνει add. A. 5. ἐφευρε AG. πανταχοῦ A. 7. πολυτάρακτον τε καὶ G. 8. οὐδαμῆ A. 12. καὶ om. A. 15. τοῦ ῥῶ ὡς G, τοῦ ὡς P, recte A. 16. διέκλα coni. Hoeschel. 21. τε om. A.

8. Nec fefellit patrem meum, ut diximus, praesagium. Basilacius enim hostes, quorum adventum exspectaverat, cum omnibus equitibus et peditibus (decem millium numerum implebant) repente adortus, cum tentoria undique lucentia invenisset et resplendens etiam imperatoris tabernaculum videret, quanto impetu potuit eo irruit, ingenti clamore sublato. nusquam vero apparente Alexio, quem ibi deprehensurum speraverat, neque milite omnino ullo nec duce prodeunte, nisi siqui calones viles relictī erant, etiam vehementius, ubi tandem esset balbus iste, clamabat, vel ipsis dictis magnum domesticum cavillans. utebatur enim pater meus ceteroquin linguae volubilitate neque quisquam natura ad disserendum et argumentandum magis comparatus erat; in canina tantum littera leviter haesitabat et aliquantum balbutiebat, quanquam in reliquis optime senebat oratio. hinc igitur illudendi occasione Basilacius sumta, clamitabat pervestigabatque omnia et subvertebat arcas, mensas, vasa, ipsum denique patris mei lectum, ne forte imperator alicubi lateret.

ποίητο ἢ μήτηρ ἐν ἀπάσαις ταῖς αὐτοῦ ἐποτρατεύσαις θυμόσκη-
 τον ἔχειν τῶν τιμιωτέρων τινὰ μοναχόν, καὶ ὁ εὖνους οὗτος
 υἱὸς ἠπάεικε τῷ μητρικῷ θελήματι οὐ τὰ ἐν βρέφει μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐς μείρακας παραγγείλας καὶ μέχρις ἂν γυναικὶ συνηρ-
 5 μόσθη· καὶ τὰ τῆς σκηπῆς ἅπαντα ὁ Βασιλάκιος διηρουνᾶτα
 καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐρσβοδιφῶν οὐκ ἀνίει,
 πυρθανόμενος ἅμα καὶ τὸν Ἰωαννίκιον περὶ τοῦ δομεστίκου. D
 τοῦ δὲ πρὸ ὄρας ἐξίέναι ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι διαχυρίζο-
 μένου, γνούς ὅτι πολὺν τὸν πλάνον ὑπέμεινε, καὶ τοῖς ἅπασιν
 10 ἀπειπάμενος, ἄλλας ἐκ ἄλλων φωνὰς μεταμείβων ἐβόα “ἄνδρες
 συστρατιῶται, ἠπατήμεθα· ὁ πόλεμος ἔξωθεν.” οὕτω τέλος
 ἔσχεν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἐξιούσι τοῦ στρατοπέδου ἐπίσταται
 τούτοις ὁ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, προφητήσας τῆς V. 20
 στρατιῆς σὺν ἄλλοις τισὶ μετὰ σφοδρότητος. καὶ τινὰ εἰς P. 20
 15 τάξιν συνιστῶντα τὰς φάλαγγας θεασάμενος, (καὶ γὰρ οἱ
 πλείους τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Βασιλάκιον εἰς τὴν λείαν
 ἑαυτοὺς ἐπιδεδωκότες καὶ τὰ λάφυρα — τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι
 τοῦμῷ πατρὶ ἐμεμηγάνητα — οὕτω ἔφθησαν συνελθεῖν καὶ
 εἰς παρὰταξιν καταστῆναι, καὶ ἐπέστη αὐτοῖς ἀθρόον κακὸν
 20 ὁ μέγας δομεστικός,) ἰδὼν δὲ τὸν καθιστῶντα τὰς φάλαγγας
 καὶ νομίσας εἶτα ἀπὸ τοῦ μεγέθους εἶτε ἀπὸ τῆς τῶν ὄπλων
 λαμπρότητος (καὶ γὰρ ἀντίστυλβε τούτῳ τὰ ὄπλα πρὸς τὴν

12. αὐτοῦ G. 18. lego τῶμῳ.

quod dum facit, identidem monachum Iohannicium adspiciebat. et-
 enim studiose id egerat mater Alexii, ut quoties in bellum is profici-
 sceretur, contubernalem haberet ex venerabilioribus unum mona-
 chis; cui maternae voluntati pius filius non solum cum puer esset,
 verum etiam iuvenum numero adscriptus atque adeo donec uxorem
 duxit, obsecutus est. totum igitur tabernaculum Basilicum perscruta-
 batur et, ut Aristophanes dicit, ἐρσβοδιφῶν non desinebat, inter-
 rogans simul Iohanniciam de magno domestico. is cum Alexium ante
 horam cum universo exercitu egressum castris asseveraret, quanto in
 errore esset, sensit, sibi que prorsus desperans ac multum vociferatus,
 “commilitones” exclamat “decepti sumus; bellum extra est.” necdum
 loquitur, consierat, cum copias e castris exeuntes pater meus Commeneus
 Alexid. adoritur, agmen cum paucis suorum praecurrens maxima
 cum vehementia. ibi unum quendam aciem instrumentem cum animadver-
 teret, (plerosque enim Basilicii milites — id enim pater meus praestra-
 xerat — praedae ac rapinarum studio palantes, antequam in ordinem
 redierant, oppressit repentina pernicie magnus domesticus,) eum igitur
 cum aciem instrumentem videret et vel ex proceritate corporis vel
 ex armorum splendore (nam ea astrorum lumine fulgebant) ipsum Ba-

ἀστράφην βολήν,) ἐκείνον εἶναι τοῦτον τὸν Βασιλάκιον, συν-
 Βαντήσας αὐτῷ γοργῶς παίει κατὰ τῆς χειρός· ἢ δ' εὐθὺς
 μετὰ ταῦ ξίφος εἰς γῆν ἔρριπτο, ὅπερ μεγάλως τὴν φάλαγγα
 συνετάραξεν. οὐ μὴν ὁ Βασιλάκιος ἦν, ἀλλὰ τις τῶν περὶ
 τὸν Βασιλάκιον γενναιότατος, οὐδὲν τοῦ Βασιλακίου ὄσον γε 5
 τὰ εἰς ἀνδρείαν λειπόμενος. βαρὺς οὖν τοῦ λοιποῦ κατ' αὐτῶν
 κυλινοῦμενος καὶ τοξεύμασι βάλλον καὶ δόρατι τιτρώσκων
 καὶ ἀλαλαγμοῖς ἐμβοῶν καὶ νυκτὶ συγγέων καὶ πάντα καὶ
 τόπον καὶ χρόνον καὶ ὄργανον εἰς νίκην λαμβάνων καὶ τοῦ-
 τοις προσφωῶς ἀποχωρῶμενος ἀκλονήτω φρονήματι καὶ ἀσυγ- 10
 C χύτῳ τῇ διανοίᾳ καὶ ἄλλον ἄλλοσε φεύγοντα προλαμβάνων,
 πάντα διέκρινε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν φίλον. ἀλλὰ καὶ τις
 ἀνὴρ Καππαδόκης Γοίλης τὸ ἐπώνυμον, εὖνους θεράπων
 τοῦμοῦ πατρός, τὴν χεῖρα γενναῖος, τὸν θυμὸν ἐς πολέμους
 ἀκάθεκτος, τὸν Βασιλάκιον θεασάμενος καὶ ἀκριβῶς ἐγνω- 15
 κώς, παίει κατὰ τῆς κόρυθος. ἀλλὰ τὸ τοῦ Μενέλεω πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον πέπονθε. τὸ γὰρ ξίφος αὐτοῦ τριχθὰ τε
 καὶ τετραχθὰ διατρυφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός, τῆς λαβῆς κα-
 ταλειφθεῖσης ἐν τῇ χειρὶ. ὃν ὁ στρατηγὸς θεασάμενος εὐθὺς
 διελοιδόρεῖτο, ὅτι μὴ κατὰσχοι τὸ ξίφος καὶ ἄναδρον ἀπε- 20
 D κάλει τοῦτον. ἀλλ' ὁ στρατιώτης τὴν καταλειφθεῖσαν τοῦ
 ξίφους λαβὴν παραδεικνύς, πρῶτερον ἐποίησε τὸν μέγαν δο-

4. τῶν add. A.

12. φίλιον G.

13. Γουήλης P.

14. ἐν

πολέμοις P.

18. διατρυφθὲν G, διατρυφθὲν PA.

20. κα-

τάσχη A.

22. ὄπλον add. A post παραδεικνύς.

asilacium esse suspicaretur, atroci impetu irruit manumque percutit;
 quae statim una cum gladio in terram decidit. magnopere hostes ea
 re perturbati sunt. quanquam Basilacius non erat, sed eius comitum
 unus nobilissimus nec ipso Basilacio virtutis laude inferior. iamque
 vi Alexius invehitur, sagittis petit, ferit hasta, clamoribus terret,
 noctis miscet tenebris, denique ex omni et loco et tempore et re
 opportunitatem victoriae capit eaque commode utitur intrepido ac prae-
 senti animo. atque in summa trepidatione, cum alius alio fugeret, omnes
 tamen et hostes et suos discernebat. erat etiam Cappadox quidam
 Gules nomine, fidus patris mei famulus, manu promptus et animo in
 proeliis audacissimo: qui conspicatus Basilacium ac probe agnos-
 cens, galeam percussit; sed idem quod Menelao contra Paridem pu-
 gnanti accidit, ensis in terna quaternaque fragmina ruptus manu
 excidit, capulo solo relicto. quem ubi vidit imperator, reprehendit
 statim, quod gladius deesset, ignaviaeque insimulat; sed miles capu-
 lum, quem adhuc tenebat, ostendens, magnum domesticum placavit.

μέστικον. καί τις δ' ἄλλος Μακεδῶν, Πέτρος τὴν κλησὶν
 Τορνίκιος τὴν ἑπωνυμίαν, μέσον τῶν πολεμίων ἔμπροσθεν,
 πολλοὺς τούτων ἀνήρει. ἡ γὰρ φάλαγξ εἶπετο ἀγροοῦσα τὰ
 5 τε ἦσαν ἅπαντες τὰ γινόμενα ὄρα. ὁ δὲ Κομνηνὸς ἐπὶ τὸ
 μήπω διασπασθὲν τῆς φάλαγγος ἔτετο παίων τοὺς ἀντικαθι-
 σταμένους, καὶ ἀνθυποστρέφων ἀθῆς εἰς τοὺς ἰδίους, σπεύ-
 δων καὶ τὸ ἔτι συνιστάμενον τῆς τοῦ Βασιλακίου παραλῦσαι P. 21
 φάλαγγος καὶ διαπεμπόμενος εἰς τοὺς ὀπισθεν καὶ παρακα-
 10 λυνόμενος μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπεσθαί οἱ καὶ καταλαμβάνειν
 ταχύτερον. ἐν τοσοῦτῳ δὲ ἀνῆρ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τὸν
 δομέστικον, ἔν' ἐν βραχεὶ τὰ πάντα διηγήσομαι, γενναῖος
 στρατιώτης καὶ Ἄρεως ὄλος ἔμπλεως, τὸν ἐμὸν πατέρα ἰδὼν
 15 μὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναπέμπον ἀτμόν, καὶ τῶν πολεμίων
 νομίσας ἕνα, ἀθρόον αὐτῷ ἔμπροσθεν παῖσι τῷ δόρατι περὶ
 τὸ στέρνον, καὶ τάχα ἂν ἐξεδρον τὸν στρατηγὸν ἐπεποιήκει,
 εἰ μὴ αὐτὸς ἄμα τε πρὸς τὸ ἐδραιότερον ἑαυτὸν ἐφηδράσα-
 20 διὰ τοῦ ξίφους παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ ἐπειδὴ πως V. 21
 τὸν ἀγροοῦντα προσβάλλετο καὶ τὴν νύκτα καὶ τὸ συγκεχῶ-
 σθαι περὶ τὴν μάχην, μετὰ τῶν ζώντων ἠείθημητο.

3. γὰρ: δὲ? vid. Bryenn. p. 153, 3. 5. ἅπαντα rectius Bryen-
 nius. 10. ἀλλ' add. G. 12. διηγήσομαι P. 16. ἕνα:
 εἶναι A. 18. ἐφιδράσατο A. 22. περὶ om. A.

et alius quidam Macedo Petrus nomine, cognomento Tornicius, me-
 dios in hostes illatus, multos ex iis trucidavit. interea phalanx seque-
 batur ignara eorum, quas fiebant; quia enim noctu pugnabatur, non
 poterant omnes, quas fiebant, cernere. at Comnenus in aciei partem
 nondum inclinatum irruit caesisque obvius, cum qui e Basilacii exer-
 citu adhuc locum obtinebant, deiicere festinaret, proelio rursus ex-
 cessit suosque post tergum, ne cessarent, sed sequerentur et cele-
 rius accederent, missis nuntiis, hortabatur. tum Gallus quidam e do-
 mestici copiis, ut breviter cuncta perstringam, miles strenuus Mar-
 temque spirans, qui patrem meum ex mediis hostibus, stricto et de
 recenti caede fumante gladio, ad suos regredientem conspiceret, ra-
 tus hostium unum esse, vehementi impetu, hasta ferit circa pectus;
 nec multum abfuit, quin imperatorem equo deiiceret, nisi is et fir-
 mius insedisset, et nominatim hominem compellasset, illico caput ei
 abscissurum se esse minitans. ille cum ignorantiam quandam excusa-
 ret seque nocte ac pugna perturbatum asseveraret, incolumis evasit.

9. Τὰ μὲν νυκτὸς ἔργα τοῦ δομestίκοι τῶν σχολῶν
 σὺν ὀλίγοις τοιαῦτα· ἡμέρας δὲ ἄρτι διαγελώσης καὶ τοῦ
 ἡλίου τοῦ ὄριζοντος ὑπερκύψαντος, οἱ τοῦ Βασιλακίου φα-
 λαγγάρχαι ἔσπευδον ὄλη γνώμη ἐπισυλλέγειν τοὺς περὶ τὴν
 λείαν ἐσπουδακότας καὶ ἀπολειφθέντας τῆς μάχης. ὁ δὲ με- 5
 γας δομestικός τὸ ἴδιον καταστήσας στρατεύμα κατὰ τοῦ
 C Βασιλακίου αὐθις ἔετο. πόρωθεν δὲ τινος αὐτῶν οἱ τοῦ
 δομestίκοι θεασάμενοι καὶ κατ' αὐτῶν σφοδρῶς ἐξορμήσαν-
 τες ἐτρέψαντο καὶ τινὰς αὐτῶν ζαωρίαν ἐπανεληλυθότες προσ-
 ἤγγον. ὁ δὲ τοῦ Βασιλακίου ἀδελφὸς Μανουὴλ ἐπὶ λόφου 10
 τιτὸς ἀνελθὼν ἐπερρώννε τὸ στρατεύμα μέγα φωνῶν ὡς
 “τοῦ Βασιλακίου ἡ σήμερὸν ἐστὶν ἡμέρα καὶ νίκη.” εἰς δὲ
 τις Βασίλειος τὴν κλήσιν Κοιρτίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, γνωστός
 καὶ συνήθης τοῦ Βρυεννίου ἐκείνου Νικηφόρου, περὶ οὗ ὁ
 λόγος ἐμνήσθη, καὶ τὰ εἰς πολέμους ἀκάθεκτος, προθέων 15
 τῆς τοῦ Κοιρνήσου παρατάξεως ἄνισι πρὸς τὸν λόφον. ὁ δὲ
 D Βασιλάκιος Μανουὴλ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμενος, ὄλας
 ἠρίας χαλάσας σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ἔετο· ὁ δὲ Κοιρτίκιος
 οὐ διὰ ξίφους, ἀλλὰ τὴν ἀπηρωρημένην τῇ ἐφστριδί ξύβδον
 ἐφαλεύσας, παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κράνου καὶ παραχρῆμα 20
 καταβάλλει τοῦ ἵππου καὶ δεσμώτην τοῦτον ἐπισυρόμενος κα-
 θάπερ τι λάφυρον τῶμῳ πατρὶ προσῆγεν. ἐν τοσούτῳ δὲ καὶ
 τὸν Κοιρνήσον μετὰ τῶν ἰδίων ἀναφανέντα ταγματῶν τὸ ἐκ-

9. αὐτῶν G. 11. ἐπαρώννε P. μεγαφωνῶς P. 17. κο-
 λεοῦ A. 22. τῷ ἐμῶ A.

9. Atque haec quidem per noctem domesticorum scholarum cum paucis suorum gessit. postero autem die, ut primum lux orta est, Basilacii centuriones toto animo contendebant milites, qui, pugna omissa, praedabantur, in ordinem cogere; magnus autem domesticus et ipse acie denuo instructa, Basilacium adoritur; cumque procul hostium nonnullos Alexii milites conspexissent, summa vi irruentes, in fugam eos coniciunt, nonnullos etiam capiunt, quos ad imperatorem adducunt. interim Basilacii frater Manuel, colle ascenso, animos suorum erigit magna voce exclamans “hic dies, haec victoria Basilacii est.” sed Basilius quidam, Curticius cognomento, familiaris et comes Bryennii illius Nicephori, cuius mentionem fecimus, vir bello strenuus, ex acie Comneni in collem procurrit; contra quem cum Manuel, stricto gladio et habenis immixtis, ferociter rueret, Curticius non ense, sed baculo, quod e sella pendebat, capite percussus, eum statim ex equo deiecit captumque, velut spoliū, ad patrem meum raptat. interim etiam Comnenus cum copiis suis accedit: quo conspecto, quod reliquum erat Basilacii agmen, postquam paulisper ste-

λαικόμενον τοῦ Βασιλακίου στρατεύματα θρασυόμενον, μικρὸν
 ἀντισχὸν εἰς φηγὴν ἐξώρμησε. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος πρό-
 σθεν ἔφρευγεν, ὁ δὲ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐδίωκε. καταλαβόν-
 των δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, εὐθύς οἱ Θεσσαλονικεῖς τὸν Βασι-
 5 λάκιον ἐδέξαντο, τῷ στρατηγῷ ἐπιζυγώσαντες παραχορήμα τὰς
 πύλας. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνήκεν ὁ ἐμὸς πατήρ, οὐδ' ἀπέδυσάτε
 θώρακα, οὐδὲ τὸ κράτος ἀπέθετε, οὐδὲ τὴν ἀσπίδα τῶν P. 22
 ὤμων παρεῖτε, οὐδὲ τὸ ξίφος ἀπέρριψεν, ἀλλὰ στρατοπεδεύ-
 σας ἠπειλεῖ τειχομαχίας τῇ πόλει καὶ πόρθησιν ἄντικρυς. καὶ
 10 ἐθέλων διασωῶσαι τὸν ἄνδρα, διὰ τοῦ συσχεπομένου αὐτῷ
 μοναχοῦ Ἰωαννικίου (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος) τὰ
 περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Βασιλάκιον ἠρώτα, ὥστε τὰς πίστει
 λαβόντα μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι, ἐγχειρίζειν αὐτῷ ἑαυτὸν τε
 ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος ἀπειθῆς ἦν, οἱ
 15 δὲ Θεσσαλονικεῖς δέει τοῦ μὴ ἀλῶναι τὴν πόλιν καὶ δεινὸν
 κε παθεῖν, παρεχώρουν τῷ Κομνηνῷ τῆς εἰσόδου. ἀλλ' ὁ
 Βασιλάκιος αἰσθόμενος τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ πληθους, ἐπὶ
 τὴν ἀρόπολιν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην ἐβάλ-
 20 λεται. καὶ οὐδ' ὡς ἐπιλανθάνεται πολέμου καὶ μάχης, καί-
 τοι τοῦ ὁμοεστικού πιστεῖς αὐτῷ διδόντος μηδὲν τι παθεῖν
 ἀνῆκεστον. ἀλλ' ὠραῖτό γε ὁ Βασιλάκιος καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς
 καὶ ἐν οἷς ἔστενοχωρεῖτο λίαν ἀνῆρ. οὐδὲ γὰρ ἔφειναι τε
 τοῦ ἀνδρώδους καὶ τοῦ γενναίου ἠβούλετο, ἕως ἐκείθεν αὐτὸν

5. τῷ στρατηγῷ: τῷ μῦ πατρὶ A. 6. ὁ ἐμὸς πατήρ: οὗτος A.
 7. τὸν θώρακα? 8. ἀνέρριψεν G. 23. αὐτὸν om. A.

tit, terga vertit. Basilacium Alexius Comnenus persequitur. cum
 Thessalonicam venissent, statim Thessalonicenses, Basilacio admissio,
 Alexio portas claudunt. sed ne sic quidem pater meus destitit, immo
 nec lorica exuit, nec galeam deposuit, nec clypeum ab humeris
 removit, nec ens abiecit; sed castrametatus, urbem oppugnatam
 ac statim dirutum iri comminabatur. quoniam autem servare Basila-
 cium malebat, per Iohannicum monachum, comitem suum, specta-
 tae virtutis hominem, de pace cum eo egit, ea conditione, ut si
 seque et urbem dederet, nihil incommodi pateretur. abnuente Basila-
 cio, Thessalonicenses veriti, ne, urbe capta, graviter ipsi afflige-
 rentur, Alexium intromiserunt. Basilacium ubi quod a multitudine
 factum erat cognovit, in arcem se recepit. ac ne sic quidem ab ar-
 mis recessit, licet domesticus nihil eum indigni passurum esse, fide
 data, polliceretur. nam in adversis quoque rebus et cum premeba-
 tur, Basilacium strenuum se praestitit; neque quidquam de virtute
 et animi magnitudine remisit, donec arcis incolae et custodes eum
 vi inde pulsum, magno domestico tradidere. missis statim ad impera-

οὐ τῆς ἀνατολικῆς οἰκίτης καὶ φύλακες ἐξελεύσαντες ἄπαν-
 τες ἄπαντα καὶ βία τοῦτον τῷ μεγάλῳ δομestικῷ παρέδωκαν.
 εὐθύς δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὴν τοῦτον ἄλωσιν διαμεμηνη-
 κώς; αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐγκατετήσας καὶ τὰ
 C ἐν αὐτῇ καταστησάμενος, λαμπρὸς στεφανίτης ἐπαρήει. οἱ 5
 δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως πεμφθέντες μεταξὺ Φιλίππων καὶ
 Ἀμφιπόλεως τῶμῳ πατρὶ συναντήσαντες, τὰς περὶ αὐτοῦ
 ἐγγράφους προστάξεις βασιλικὰς αὐτῷ ἐγγχειρίσαντες, παρ-
 λαβόντες τὸν Βασιλαῖον περὶ τι χωρίον Χλεμπίναν καλού-
 V. 22 μενον ἀπαγαγόντες, ἐγγὺς τῆς ἐν αὐτῷ πηγῆς τοὺς ὀφθαλ- 10
 μούς αὐτοῦ ἐξορύττουσιν· ἐξ οὗ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἡ
 πηγή Βασιλαῖον κέκληται. τοῦτο τρίτον ἄθλον πρό γε τῆς
 βασιλείας καθάπερ τινὶ Ἡρακλεῖ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξίῳ γεγένητο.
 ἂν γάρ τις Ἐρυμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλαῖον τοῦτον καλέ-
 D σσειν, Ἡρακλέα δὲ τινὰ καθ' ἡμᾶς γενναϊότατον τὸν ἐμὸν 15
 πατέρα Ἀλέξιον, οὐκ ἂν ἀμάρτοιτο τῆς ἀληθείας. ταῦτα μὲν
 ἔστω πλεονεκτήματα καὶ πρὸ τοῦ θρόνου κατορθώματα τῷ
 Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ, ὧν ἀπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ
 αὐτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβαστὸς ἀναρρηθεὶς
 ἐκ μέσης συγκλήτου. 20

10. Καθάπερ, οἶμαι, τὰ πονηρευόμενα τῶν σωμάτων
 πῆ μὲν ταῖς ἐξωθεν αἰτίαις κακοῦνται, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ
 αἴτια τῶν νοσημάτων ἀφ' ἑαυτῶν ἀναβλύζουσι, καὶ αἰτιώ-

1. ἄπαντες om. A. 2. παρέδωσαν A. 14. καλέσῃ A. 16.
 ἀμάρτη τῆς A. lege ἀμάρτοι τὸ τῆς ἀληθείας. vid. annotationes.

torem, qui Basilacium captum nuntiarent, ipse Thessalonicae mansit, unde mox, rebus constitutis, triumphans Cpolim revertebatur. at qui obviam patri meo ab imperatore missi erant, cum Philippos inter et Amphipolim occurrissent, litterisque illius redditis, Basilacium acciperent, ad vicum quendam, Chlempinam dictum, abduxerunt eum ac prope fontem, qui ibi est, oculis privarunt; unde adhuc fons ille Basilacii appellatur. tertius hic fuit labor ante imperium a patre meo velut ab Hercule quodam exantlatus, siquis enim Erymanthium aprum Basilacium istum dixerit, patrem vero meum generosissimum Herculem quendam huius aetatis, a vero non aberret, et hactenus de iis, quae ante principatum Alexius Comnenus praeclare gessit; quorum omnium laborum hunc fructum tulit; ut augusti dignitate ab imperatore auctus, augustus in medio senatu renuntiaretur.

9. Ut corpora modo extrinsecus male afficiuntur, modo ipsae morborum causae existunt, ac saepe ab aëris intemperie victuque insalubri, nonnunquam etiam a corruptis humoribus febrium originem

μεθα πολλὰς μὲν τὰς τοῦ περιέχοντος ἀνωμαλίας καὶ τινὰς
 τροφῶν ποιότητος πυρετῶν γενέσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ χυμῶν
 σπηδόνας· οὕτω δῆτα καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων κακότης κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ νῦν μὲν ἀνεβλάστησε θανατώδεις κῆρας τοὺς
 5 προειρημένους ἄνδρας ἐκείνους, λέγω δὴ Οὐρσελίους καὶ Βα-
 σιλακίους καὶ ὅσοι τὸ τυραννικὸν συνεπλήρουν πλήθος, νῦν P.23
 δὲ ἔξωθεν τινὰς καὶ ἐπεισάκτους τυράννους τὰ τῆς τύχης
 ταύτης ἐπεισηγάγετο ἀπρόσμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνίατον νόση-
 μα, κατὰ γε καὶ τὸν ἐπὶ τυραννικῇ γνώμῃ διαβόητον Ῥομπέρ-
 10 τον ἐκεῖνον τὸν ἀλαζόνα, ὃν Νορμανία μὲν ἤνεγκε, φανλό-
 τῆς δὲ παντοδαπὴ καὶ ἐθρέψατο καὶ ἐμαίευσεν. ἡ δὲ Ῥω-
 μαίων ἐχθρὸν τηλικούτον ἐφ' ἑαυτῆς εἰλκυσε, πρόφασιν δε-
 δωκυῖα τῶν ἀπ' ἐκείνου πολέμων τοῖς πρὸς ἡμᾶς κῆδος ἐτε- B
 ρόφυλόν τε καὶ βάρβαρον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπροσάρμοστον,
 15 μᾶλλον δὲ ἀπροσεξία τοῦ τότε κρατοῦντος Μιχαὴλ τοῦ τὰς
 τοῦ γένους σειρᾶς πρὸς τοὺς Δούκας ἀνάπτοντος. εἰ δὲ καὶ
 καθαπτοίμην τινὸς τῶν καθ' αἰμά μοι προσηκόντων, (καὶ
 γὰρ κἀμοὶ τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεῖθεν καταρροεῖ,) νεμεσάτω μη-
 20 φειν καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ τὰς ἐξ ἀπάντων μέμψεις ἀνεστειλά-
 μην. ἐκεῖνος γὰρ ὁ εἰρημένος αὐτοκράτωρ ὁ Δούκας Μιχαὴλ
 τὴν τοῦ βαρβάμου τούτου θυγατέρα εἰς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν κα-
 τηγγύησατο Κωνσταντῖνον, κἀντεῦθεν ἀνεργάγη τὰ τῶν πολε- C

1. ἀνωμαλίας A, ὀμιλίας PG. 3. κακότης om. A. 5. δὲ G.
 18. μητέρος P.

repetimus, ita Romana etiam res affecta tunc temporis nunc ipsa le-
 tifera sibi fata peperit, Urselius dico et Basilacios, de quibus supra
 exposui, et si qui alii tyrannidem affectabant, nunc externis et pere-
 grinis tyrannis accitis, fortuna eam in mala praecipitavit, quae sanari
 nequeunt. in quorum numero Robertus ille fuit, immodica vir domi-
 nandi cupiditate ac iactantia, cui genitrix Normania, improbitas omnis
 generis obstetrix altrixque erat. hunc in se hostem res publica Romana
 proritavit, bellorum causam ex affinitate peregrina et barbara ac
 nobis quidem parum digna ipsi offerens: vel potius accessivit eum
 imprudentia, qui tum rerum potitus erat, Michaelis e Ducarum gente
 oriundi. ceterum si quem eorum, qui sanguine mecum coniuncti sunt,
 (nam ego quoque maternum inde genus repeto.) reprehendendum
 existimo, id nemo aegre ferat; nam veritatem usque quaque tradere
 mihi proposui et quantum ad illum attinet, nihil amplius dixi, quam
 necesse erat. hic igitur imperator Michael Ducas filiam istius barbari
 filio suo despondit Constantino; unde bellum illud profectum est.
 de quo imperatoris filio Constantino eiusque nuptiis et omnino de

μίων. καὶ περὶ μὲν τοῦ υἱέος τοῦ βασιλέως τουτουὶ Κων-
 σταντίνου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν γαμικοῦ συναλλάγματος καὶ
 ὅλως τοῦ βαρβαρικοῦ κήδους, καὶ δὴ καὶ ὅπως εἶχε κάλλους
 τε καὶ μέγεθους ὁ ἀνὴρ καὶ ὁποῖος ἦν τὴν φύσιν καὶ παδα-
 πός, κατὰ καιρὸν ἐροῦμεν, ἐπειδὴν ἀπολοφυροίμην καὶ τὰς 5
 ἡμᾶς συμφορὰς μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ κήδους τούτου διήγη-
 σιν καὶ τὴν ἤτιαν τῆς βαρβαρικῆς ἀπίσης δυνάμεως καὶ τὴν
 ἀπάλειαν τῶν Νορμανόθεν τυράννων, οὓς ἐξ ἀλογίας κατὰ.

Δ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐθρέψατο. ἀλλὰ πρότερον δεῖ ἀνωθέν που
 V. 23 τὸν λόγον ἀναγαγοῦσαν τὰ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου τούτου διη- 10
 γήσασθαι, ὅπως τε εἶχε γένους καὶ τύχης, καὶ εἰς οἶον κρά-
 τος καὶ ὕψος ἢ φορὰ τῶν πραγμάτων τοῦτον ἀνήνεγκε, μάλ-
 λον δέ, ἔν' εὐσεβέστερον φαίην, οὗ παρεχώρησε τοῦτον ἢ πρό-
 νοια προελθεῖν, ἐνδοῦσα πρὸς τὰς ἐκείνου κακοτρόπους ὀρ-
 μάς τε καὶ μηχανάς. ὁ δὲ Ῥομπέρτος οὗτος Νορμάνος τὸ 15
 γένος, τὴν τύχην ἄσημος, τὴν γνώμην τυραννικός, τὴν ψυχὴν
 πανουργότατος, τὴν χεῖρα γενναῖος, ἐπιθέσθαι μὲν δεινότητος
 P. 24 πλοῦτι καὶ περιουσίᾳ μεγάλων ἀνδρῶν, καταπραῖσαι δὲ ἀφν-
 κτότατος, ἐς τὸ ἀναντίρρητον τὰ τοῦ σκοποῦ περιμάγων. τὰ
 δὲ τοῦ σώματος τοσοῦτος εἰς μέγεθος, ὡς καὶ τῶν μεγίστων 20
 ὑπερανέχειν, πυρρός τὸ χρῶμα, τὴν κόμην ξανθός, τοὺς
 ὤμους εὐρύς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ πῦρ ἀπ' αὐτῶν μονον-
 ουχὶ ἀπεσπινθηρίζετο, καὶ ὅπου μὲν δεῖ διοργανῶσαι τὴν.

1. υἱέως P. 9. ἐτρέψατο? 13. οὐπερ ἐχώρησε P, alte-
 rum G. 22. fortasse leg. ὀφθαλμοὺς χαρπός καὶ πῦρ. vid.
 annotationes.

barbara hac affinitate, et qua pulchritudine atque proceritate corpo-
 ris, qua indole quibusque moribus fuerit, suo loco exponam, ubi et
 meas miseras lamentabor, brevi post affinitatis huius narrationem et cla-
 dem universi barbarorum exercitus ac tyrannorum e Normania exitium,
 quos imprudenter in imperium Romanum ille verterat; nam antea paulo
 altius repetendum et de Roberto isto exponendum est, quo genere
 ortus quaque fortuna usus sit, et ad quod potentiae fastigium eum tem-
 porum extulerint casus, vel potius, ut religiosius loquar, quo usque
 provehi eum divina providentia siverit, improbis consiliis et conati-
 bus eius, indulgens. erat Robertus hic Normanus genere, fortuna
 obscura, dominandi cupidus, summa vafricie, manu fortis, opibus
 inhians virorum potentium inque parandis iis pervicacissimus neque
 ulla ratione a proposito revocandus. corporis magnitudine vel maxi-
 mos superabat, colore erat rubro, coma flava, latis humeris, oculis
 caeruleis quique tantum non scintillarent, et ubi dilatari a natura
 corpus oportet, non carebat facilitate, ubi in angustum cogi, specie

φύσιν τὸ πλάτος, εὐμήχανον ἦν, ὅπου δὲ ἀποστενωῶσαι τοῦτο, εἰς τὸ εὐφροθυμον διωμάλιστο. οὕτως ἐξ ἄκρας κεφαλῆς ἐς πόδας ὁ ἀνὴρ κατερρύθμιστο, ὡς πολλῶν λεγόντων πολλὰκις ἀκήκοα. τὸ δὲ φθέγμα, Ὅμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίησεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου, φαντασίαν ἐσχίκεσαν οἱ ἀκούοντες πολλῶν θορυβόντων, τούτου δὲ τοῦ ἀνδρός, ὡς φρασι, τὸ ἐμβόημα πολλὰς ἐτρέπετο μυριάδας. οὕτως ἔχων καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς, ἀδούλωτος ἦν, ὡς εἰκός, μηδενὶ τῶν ἀπάντων ὑποταττόμενος. τοιαῦται γὰρ αἱ μεγά-
10 λαι φύσεις, ὡς φρασι, κἄν τύχης ὄσιν ἀφανροτέρας.

11. Τοιοῦτος δὲ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ ἄγεσθαι ὄλωσ μὴ ἀνεσχόμενος, ἀπὸ Νορμανίας ἀπάρας μετὰ τινων ἰππέων, πέντε δὲ ἦσαν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ τριάκοντα οἱ πάντες, ἐξελθὼν τῆς πατρίδος περὶ τὰς ἀκρολοφίας καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ὄρη τῆς
15 Λογγιβαρδίας διέτριβε, χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων καὶ τοῖς ὀδίταις ἐπιτιθέμενος, ὅπου μὲν ἰππους, ὅπου δὲ καὶ πράγματα ἄλλ' ἅττα καὶ ὄπλα προσεπικτώμενος. καὶ τὰ προοίμια τοῦ βίου τούτῳ αἱμάτων ἦσαν ἐκχύσεις καὶ ἀνδροφονίαι πολλαί. χρονοτριβῶν δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Λογγιβαρδίας,
20 οὐκ ἔλαθε Γελέλιμον τὸν Μασκαβέλην, ὃς κατ' ἐκείνο καιροῦ μέρους μεγίστου τῶν παρακειμένων τῇ Λογγιβαρδίᾳ ἠγεμῶν ἐτύγγανεν ὢν. ὅθεν τὰς εἰσόδους δαψιλεῖς ἀν' ἔτος ἐλάμβανεν, κἀντεῦθεν δυνάμεις ἱκανὰς ἀπαγόμενος ἐπιφανῆς D

10. ἀφανροτέρας G in margine.
τινα A, ἄλλὰ τα PG, correxi.

12. τινων: τῶν P. 17. ἄλλὰ ἐπετήσατο A.

erat aequabili et concinna. adeo a summo vertice usque ad talos formosus erat, ut e multis saepe audire memini. vocem quod attinet, Achillis quidem, Homero auctore, tanta fuit, ut qui eum audirent, percipere sibi viderentur tumultuantis multitudinis strepitum; at huius, ut perhibent, clamor sexcenta milia in fugam vertit. sic et fortuna et natura et animo comparatus, servitutis, ut facile intelligitur, impatiens erat nec cuiusquam imperium ferebat; quales esse dicunt, in quibus animus excelsior est, licet humili fortuna utantur.

11. Talis cum esset et obedire plane non posset, Normania patria cum equitibus quinque et peditibus omnino triginta relicta, circa Longibardiae saltus et loca avia commorabatur, ubi latrociniiis cum praedatoria manu in viatores exercendis equos, arma, alia sibi parabat. atque ita vitam a caedibus ac sanguine auspicabatur. cumque in Longibardiae finibus diutius versaretur, non latuit Guilelmum Mascabelem, qui per ea tempora finitimarum regionum maximam partem in ditione habebat; unde cum largos quotannis reditus caperet, satis magnum sibi exercitum alebat et dux erat nobilissimus. is ubi Robertum, qualis corpore

ἦν ἀρχηγός. μεμαθηκώς δὲ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου ὁποῖός ἐστι κατ' ἄμφω, ψυχὴν καὶ σῶμά φημι, προσήκατό τε ἀβούλως τὸν ἄνδρα καὶ μίαν τῶν θυγατέρων τούτῃ κατηγγυήσατο. καὶ πληρώσας τὸ κῆδος, θαυμάσας αὐτὸν τῆς τε φύσεως καὶ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρίας, σῦμενοῦν τὰ κατὰ γνώ- 5 μὴν ἠτύχησεν. καὶ γὰρ καὶ πόλιν καθάπερ εἰ τι ἔδνον αὐτῷ ἔδεδώκει καὶ ἄλλ' ἅττα προσεπεφιλοτιμήσατο. ὁ δὲ περὶ αὐτὸν δύσθους γενόμενος καὶ ἐπαράστασιν κατ' αὐτοῦ μελε- τήσας, τὰ μὲν πρῶτα τὸν εὖνοον ὑπεκρίνετο καὶ τὰς δυνά- P. 25 μεις προσετίθει τριπλασιάσας μὲν τοὺς ἵππεῖς, εἰς δὲ διπλα- σίους τοὺς πεζοὺς ποιησάμενος. καὶ τοῦντεῦθεν ὑπέρρει τα τῆς εὐνοίας καὶ κατὰ μικρὸν παρεγγυνοῦτο ἢ κακοῆθεια. καὶ V. 24 οὐ διελίμπανε προφάσεις καθεκάστην σκανδάλων διδοὺς καὶ λαμβάνων καὶ τρόπους συνεχεῖς μηχανώμενος, ἀφ' ὧν ἔρι- δές τε καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι εἰώθασι τίκεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ 15 ἔφηθεις Γελέλιμος ὁ Μασκαβέλης πλοῦτις καὶ δυνάμει κατὰ πολὺν διέφερον αὐτοῦ, ἀπογνούς ὁ Ῥομπέρτος τὴν κατὰ πρόσ- ωπον πρὸς αὐτὸν μάχην, βουλὴν βουλευέται πονηράν. καὶ B προσβάλλεται μὲν τὴν εὖνοιαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται, καὶ ὑπορύττει δόλον αὐτῷ δεινὸν καὶ δυσφώρατον, τὰς τε πόλεις 20 αὐτοῦ κατασχεῖν καὶ κύριος γενέσθαι τῶν προσόντων ἀπάντων τῷ Μασκαβέλει. καὶ πρῶτα μὲν τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπερωτᾷ καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους αὐτοπροσώπως διαπρεσβεύεται, ὁ

6. εὐτύχησεν G. καθάπερ τι A. 7. ἄλλ' ἅττα correxi, codices ut supra. προσεφιλοτιμήσατο A, προσεπιφιλοτ. PG, correxi. 9. τὸν: τὸ A. 10. τριπλασιάσαι P. 23. τὰ εἰς PG, τὰ om. A.

et animo esset, cognovit, accessivit hominem imprudenter et filiarum unam ei despondit. quippe eum cum ob ingenium, tum ob rei bellicae experientiam summopere admirabatur. verum ea res longe aliter ac speraverat, evenit. cum enim genero praeter alia munera etiam urbem tanquam in dotem dedisset, is brevi post socero insensus seditionem molitur. ac primum quidem amorem pietatemque simulat copias augendi causa; mox ubi peditum numerum duplicavit, equites in triplum auxit, iam voluntas illa elabitur et improbitas eius apparuit. neque intermisit iniuriarum quotidie causas et dare et accipere, denique omnia tentare, quibus simultates, proelia bellaque oriri solent. sed quoniam Guilelmus Mascabeles opibus atque potentia longe eum superabat, Robertus aperto certamini diffisus, pravum consilium excogitavit. simulata enim pietate ac poenitentia, dolum ei pessimum nec facile detegendum struxit, quo eius et urbes caperet et fortunis omnibus potiretur. ac primum quidem de pace cum eo egit et colloquium per

δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην ἀσπάζεται φιλῶν τὴν θυγατέρα
 ἑξόχως, καὶ συντίθεται τὴν ὁμιλίαν ἐς νέωτα. ὁ δὲ Ῥομπέρ-
 τος καταγγέλλει τόπον αὐτῷ, ἐν ᾧ συνελθόντας διαλεχθῆναι
 προσήκει καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους συνθέσθαι σπονδάς. ἀκρο-
 5 λοφίαι δὲ ἦσαν δύο ἐξ ἴσου τῆς πεδιάδος ἕξυπανέχουσαι κατὰ
 διάμετρον τὴν θέσιν λαχοῦσαι, τὸ δὲ μεταξὺ τούτων ἐλῶδες
 ἦν καὶ κατάσκιον δένδροις παντοδαποῖς καὶ φυτοῖς. ἔνθα
 καὶ λόγον ἐστῆσατο ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος τέσσαρας ἄν- C
 δρας ἐνόηλους γενναιοτάτους, παρεγγυησάμενος πανταχόσε
 10 παπταίνειν τὰ ὄμματα· ἐπειδὴν δὲ ἴδοιεν αὐτὸν μετὰ τοῦ
 Γελιέλμου συμπλεκόμενον, εὐθύς πρὸς ἐκεῖνον ἀναδραμεῖν,
 μὴδὲν τὸ παράπαν μελήσαντας. ταῦτ' οὖν προκατασκευάσας
 ὁ κακουργότατος ἐκεῖνος Ῥομπέρτος, τὴν μὲν τῶν ἀκρολοφίων
 εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μασκαβέλη ὁμιλίαν χρησιμεύουσαν κατέ-
 15 λπε, φθάσας ταύτην ὑποδείξει αὐτῷ, θατέραν δὲ οἶον ἰδιο-
 ποιησάμενος, πεντεκαίδεκα ἰππέας καὶ πεζοὺς ὡσεὶ ἕξ, καὶ
 πεντήκοντα μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος, ἀνελθὼν ἐν αὐτῇ
 συντάξας, τὴν βουλήν πᾶσαν τοῖς ἀξιολογωτέροις τούτων ἐξορ-
 χησάμενος, καὶ ἐνὶ τούτων παραγγείλας τὰ αὐτοῦ ὅπλα βυ- D
 20 στάζειν, ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ ἀκινάκην, ὡς ῥαδίως διὰ
 τούτων ἐξοπλισθεῖη, καὶ τοῖς λοχῶσι τέσσαρσιν ἐπισκήψας,
 ἔν' ὀπηρῆκα τῷ Μασκαβέλη συμπλακέντα τούτον θεάσονται,

2. καὶ που τίθεται G. 12. lege μελήσαντας. 14. κατέλοιπε
 P. 17. μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος add. G. ἀνελθεῖν P.
 21. λοχῶσιν P.

legatos petiit. Mascabeles, qui ob eximium erga filiam amorem pacem cum genero restitutam cuperet, colloquii diem brevem dixit. locum designavit Robertus, quo congressi colloquerentur, et de pacis conditionibus agerent, colles erant duo pari fere in planitie altitudine editi, e regione sibi oppositi, inter quos vallis palustris et frequens arboribus omnis generis fruticibusque. ibi nefarius iste Robertus in insidiis collocavit quatuor viros fortissimos armis instructos; quibus mandavit, ut quoquo versus dispicerent, et simulac manus cum Mascabele conferentem se cernerent, rebus omnibus relictis, statim accurrerent. his ita dispositis, fraudulentissimus iste Robertus alterum collem, quem tanquam colloquio commodissimum Mascabeli designaverat, missum fecit; alterum sibi quodammodo vindicavit eoque cum equitibus quindecim, peditibus fere quinquaginta sex conscensu, milites ibi disposuit et cum primis eorum consilium communicavit. uni eorum mandaverat, ut sua ipsius arma, clypeum, galeam acinacemque secum ferret: quae facile, cum opus foret, indueret. quatuor illis in valle subsidentibus imperaverat, ut quam primum manus se cum Mascabele conferentem cernerent, celerrime auxilio sibi

ῥᾶτιον ἀναδράμωσι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ Γελέλιμος κατὰ τὴν συγκειμένην ἡμέραν ἤρχετο πρὸς τὴν ἀκρόωσιαν εἰς τὸν τόπον, ὃν φθάσας αὐτῷ ὁ Ῥομπέρτος ὑπέδειξε, τὰς μετ' αὐτοῦ συνδήκας πληρώσων. ὃν ἰδὼν ἐγγύθεν ἐκεῖνος γενόμενον, αὐτῷ τε ἰππότης προσυπαντήκει, καὶ ἀσπασάμενος ἐδέξιούτο 5 μάλα εὐθύμως. ἔστησαν οὖν ἄμφω εἰς τὸ πραγὲς μικρὸν τῆς ἀκρολοφίας ὑποκλίναντες, ὁμιλοῦντες αἴττα καὶ ἔμελλον P. 26 ποιεῖν. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος λόγους ἐκ λόγων συνείρων ἔτριβε τὸν καιρὸν, εἰτὰ φησι πρὸς τὸν Γελέλιμον “ἵνα τί τοῖς ἵπποις ἐποχοῦμενοι κοπιῶμεν; ἀποβάτες καθεδού- 10 μεθα εἰς τοῦδαφος καὶ ἀφροντίστως περὶ ὧν χρῆ ὀμιλήσομεν.” πείθεται ὁ Μασκαβέλης νῆπιος ἀγγοῦσας τὸν δόλον καὶ οὐ κακοῦ φέρεται, καὶ ἀποβαίνοντα τὸν Ῥομπέρτον τοῦ ἵππου θεασάμενος, πεζὸς καὶ αὐτὸς τηρικαῦτα εἰστήκει καὶ τῇ γῆ τὸν ἀγκῶνα διερεισάμενος ἀθῆτις λόγων καταρχετο. δ 15 δὲ Ῥομπέρτος δουλείαν ὠμολόγει τοῦ λοιποῦ τῷ Μασκαβέλει καὶ πίστιν, εὐεργέτην αὐτὸν καὶ κύριον ὀνομάζων. Θεασάμενοι δὲ τούτους οἱ τοῦ Μασκαβέλη τῶν ἵππων ἀποβάτας καὶ λόγων ἄλλων ὥσπερ καταρχομένους, καμῶντες ἀπὸ τς τοῦ καύσωνος ἀπὸ τς τοῦ δεηθῆναι καὶ τροφῆς καὶ ποτοῦ, 20 (ὥρα γὰρ θέρουσ ἦν, δηρῶκα τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν εἶπυθε βάλλειν,) καὶ τῆς ἀλέας ἀφορήτου γινομένης, οἱ μὲν τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες τοὺς χαλινοὺς περὶ τοὺς

οὓς
 1. αὐτον G. 4. πληρώσας P. ἐκεῖνος ἐγγύθεν γενόμε-
 νος G. 5. lege προσυπαντήκει. 13. lege οἱ κακοῦ. 21.
 κατὰ κορυφὴν om. G.

accurrerent. Guilelmus constituta die in designatum sibi a Roberto locum processit, foederis sancienti gratia; quem ubi alter adventantem conspexit, obviam vehitur et amantissime eum excipit. cumque in proclivitate collis paullum infra verticem constitissent et de rebus ordinandis colloquerentur, nefarius iste Robertus sermonibus tempus terere coepit, dein “quid” inquit “incommodo nostro equis insidemus? quin descendimus et humi accumbentes, quae opus sunt, secure transigimus?” concedit Mascabeles imprudens, nulla suspicione doli et periculi imminenti, atque ut desilientem equo Robertum videt, et ipse descendit, cubitoque caput innisus sermonem continuat. Robertus obsequium Mascabeli fidemque in posterum pollicetur, benefactorem eundem saepius et dominum appellans. quos equis descendisse et novum iam sermonem inceptare Mascabelis comites conspiciat, cum et ipsi aestu et fame ac siti laborarent, (nam aestatis tempus erat, quo radios in verticem sol iacere solet,) calore intolerando, equis alii desiliunt frenisque ad arbores ligatis, humi

πτόρθους τῶν δένδρων ἀναδεδουμένους, εἰς τοῦδαφος κατε-
 κλίοντο, ταῖς ἀπὸ τῶν Ἰππων καὶ τῶν δένδρων σκιαίς ἀνα-
 ψυχόμενοι, οἱ δὲ οἰκιστὲς ἐχώρουν. ἀλλ' οὗτοι μὲν οὕτως.
 ὁ δὲ τὰ πάντα δεινὸς Ῥομπέρτος οὕτω ταῦτα προκαταστή-
 5 σαις, ἀθρόον ἐπιφύεται τῷ Μασκιβέλῃ, καὶ τὸ ἡμέρον ἀφείξ
 βλέμμα πρὸς τὸ ὀργιλώτερον μεταβάλλεται, καὶ φόνιον αὐτῷ
 ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα. καὶ συμπλακεῖς ἀντισυμπελέκετό τε καὶ
 εἶλκε καὶ εἶλκετο, καὶ ἐκυλλόντο ἄμφοι κατὰ τοῦ πρηνοῦς.
 τούτους δὲ οἱ λοχῶντες τέτταρες ἐκεῖνοι ἄνδρες θεασάμενοι,
 10 ἀναδύντες τοῦ ἔλους ἐπέδραμον ἤδη τῷ Γελιέλμῳ, καὶ ξυν-
 δήσαντες ἀπανταχόθεν ἀνέτρεχον ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐτέ-
 ραν ἀκρόρειαν ἰσταμένους ἰππεῖς τοῦ Ῥομπέρτου, ἤδη καὶ
 αὐτῶν ὑποκαταζόντων κατὰ τοῦ πρηνοῦς πρὸς αὐτούς.
 ὀπισθεν δὲ ἐδίωκον οἱ τοῦ Γελιέλμου. ὁ δὲ γὰρ Ῥομπέρτος
 15 ἐπιβὰς τοῦ Ἰππου, κράνος τε καὶ δόρυ λαβῶν καὶ γοργῶς
 ἀναγκυλισάμενος καὶ ἀσπίδι περιφράξας ἑαυτόν, ἐπιστραφεὶς D
 πλήττει ἕνα τῶν τοῦ Γελιέλμου διὰ δόρατος, ὁ δ' ἄμα τῇ
 πληγῇ καὶ τὴν ψυχὴν συναφῆρητο. ἐν τοσοῦτῳ τὴν φορὰν
 τῶν ἀμφὶ τὸν πενθερὸν ἰππέων ἀναγκαιτίσας καὶ τὴν ἀπὸ
 20 τούτων βοήθειαν ἀνακόψας, (οἱ δὲ γὰρ λοιποὶ τοὺς ὑπὲρ κεφα-
 λῆς αὐτῶν καταβαίνοντας ἰππότας τοῦ Ῥομπέρτου ὡς καὶ
 ἀπὸ τοῦ τόπου βοηθουμένους θεασάμενοι, παραχρῆμα τὰ
 νῶτα διδόασιν,) οὕτω γοῦν τὴν φορὰν τῶν τοῦ Μασκιβέλη

2. τῶν alterum om. G. 9. τέσσαρες P, alterum GA. 13.
 ὑποκαταζόντων P. 16. περιφραξάμενος A. 22. βοηθουμέ-
 νου G.

recumbunt et ex equorum arborumque umbra frigus captant, alii
 domum repetunt. ita illi; at veterator ille Robertus, rebus hoc
 modo praeparatis, subito vim Mascabelli adhibet et, blando mutato
 vultu, atrociter eum adspicit mortiferamque manum infert. ille cum
 vim vi propulsaret, lucta coorta, uterque proclivi colle devolvebat-
 tur. quo cognito, qui latebant in insidiis viri quatuor, e palude
 emersi advolant, Guilelmoque vinculis constricto, recurrunt ad equi-
 tes alterum collem insidentes, qui iam et ipsi per collis proclivitatem
 tolitum adequitabant. a tergo insequiebantur Guilelmi equites. at Ro-
 bertus, equo conscenso, induta galea, sumta hasta et vibrata seroci-
 ter, instructusque clypeo, conversus unum ex Guilelmi comitibus
 hasta percutit, qui protinus animam reliquit. refrigerato interim im-
 petu soceri equitum eorumque auxilio discusso, (ceteri enim, ubi ap-
 properantes desuper Roberti equites conspexere, ipsa loci opportunitate
 adiutos, celeriter terga dederunt,) tali igitur modo Mascabellis equitum
 impetu discusso, captivus vincetusque hic in arcem ducitur, quam

ἰππέων ἀνακόψαντος τοῦ Ῥομπέρτου, ἄγεται τρικαῦτα ὁ Μασκαβέλης δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος εἰς ἄπερ δέδωκεν αὐτῷ εἰς προῖκα φρούριον, ὅτε τὴν θυγατέρα τούτῳ καταγγυήσῃ. καὶ εἶχεν ἄρα τότε τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἢ πόλιν ἔμφρουρον, φρούριον ἐντεῦθεν εἰκότως προσαγορευομένη. οὐδὲν δὲ χεῖρον καὶ 5

P. 27 τὴν ὁμότητα τοῦ Ῥομπέρτου διηγήσασθαι. ἐπειδὴ γὰρ ἅπαξ ἐγκρατῆς ἐγεγόνει τοῦ Μασκαβέλη, τὰ πρῶτα μὲν τῶν ὀδόντων ἀπάντων ἀποστερεῖ, ἐφ' ἑκάστῳ τούτων προσαιπιῶν πολυτάλαντον ὀλκὴν νομισμάτων καὶ πνυθανόμενος, οὗ ταῦτα ἐναπέθετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔληγεν ἀπαράσσων ἔστ' ἂν ἅπαντα 10 ἔλαβε, καὶ ἅμα οἱ τε ὀδόντες ἐξέλιπον καὶ τὰ χρήματα, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Γελιέλμου ἐπιβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥομπέρτος, καὶ φθονήσας τούτῳ τῶν ὄψεων ἀποστερεῖ τῶν ὀμμάτων.

12. Πάντων οὖν ἐγκρατῆς γενόμενος ἠδξάνετό τε τὸ 15 ἐντεῦθεν ὁσημέραι, καὶ εἰς τὸ τυραννικώτερον ἀποκλίνων ταῖς Β πόλεσι τε προσετίθετο πόλεις καὶ τοῖς χρήμασι χρήματα. καὶ ἐν βραχεῖ πρὸς τὴν δουρικὴν περιοπὴν ἀναβεβηκώς, δοῦξ Λογγιβαρδίας ἀπάσης ὠνομάζετο. ἐντεῦθεν οὖν ἅπαντες πρὸς τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον ἤρεθίζοντο. ὁ δὲ φρενήρης ὢν ἀνήρ 20 ὕπου μὲν θωπείαις χρησάμενος πρὸς τοὺς ἀντικαθισταμένους αὐτῷ, ὕπου δὲ καὶ δωρήμασι, τοὺς μεταξὺ τοῦ πλήθους θορύβους ἐξωμαλίσαστο καὶ τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον τῶν μεγιστάνων εὐμηχάνως κατέστειλεν, ἔστι δ' οὗ καὶ ὄπλοις χει-

9. νομισμ. ὀλκὴν, πνυθανόμενος Δ. 13. ἀποστερεῖται ὀμμάτων G.

dono Roberto dederat, cum filiam ei collocaret; habuitque tum ipsum dominum suum urbs in custodia, unde merito φρούριον i. e. custodia ei nomen est. non autem ab re fuerit, etiam crudelitatem Roberti enarrare. nam postquam Mascabelem semel cepit, primum dentibus eum privavit omnibus, immensam pro singulis nummorum summam poscens et ubi reperiri posset, quaeritans. sed cum non prius desineret evellere, quam omnia exhausisset, et dentes simul et opes deficerent, ad oculos animum convertit ipsamque lucem invidens, eum excaecavit.

12. Itaque rebus omnibus potitus, crescebat in dies, auctaque dominandi cupiditate, urbes urbibus, opibus opes addebat. ac brevi in ducale propectus fastigium, dux universae Longibardiae nominabatur. unde omnium concitata invidia est; sed qua erat prudentia, modo blanditiis adversus adversarios usus, modo largitionibus, et multitudinis tumultus sedavit et invidiam potentiorum restinxit;

ρωσάμενος, ἔβαν τὸ κράτος Λογγιβαρδίας τε καὶ τῆς δημο-
 ρούσης χώρας εἰς ἑαυτὸν ἀνεδήσατο. αἰεὶ δέ τι ὁ Ῥομπέρτος
 οὗτος ἐπινοῶν τυραννικώτερον καὶ φανταζόμενος τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων, προφάσεως, ὡς ἔφην, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μι- C
 5 χαῖλ συμπενθερίας ἐπιδραξάμενος, τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀνερ-
 ρίπισε πόλεμον. ἔφθημεν γὰρ εἰρηκότες, ὅτι Μιχαῖλ ὁ
 αὐτοκράτωρ οὐχ οἶδ' ἄπως τὴν τοῦ τυράννου τούτου θυγατέρα
 (Ἐλέτη δὲ αὕτη προσηγορεύετο) τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ κατηγ-
 γυήσατο. πάλιν δὲ μεμνημένη τοῦ νεανίσκου τούτου, πα-
 10 θαίρομαι τὴν τε ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς συγχέομαι· ἀνα-
 κήτομαι δὲ τὴν ἀμφὶ τούτου διήγησιν, φυλάττουσα πάντα
 καιρῷ τῷ προσήκοντι. τοῦτο δὲ μόνον οὐχ ὑπομένω μὴ λέ- V. 26
 γειν, κἂν ἔξω τοῦ καιροῦ λέγοιμι, ὡς ἀγάλμα φύσεως ἦν
 ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ Θεοῦ χειρῶν, ὡς ὄντως εἶπεν· φιλοτί- D
 15 μμημα. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐθεάσατό τις αὐτόν, εἶπεν ἂν ὡς
 τοῦ παρ' Ἑλλῆσι μυθευομένου χρυσοῦ γένους ἀπορροή·
 οὕτως ἀμήχανον εἶχε τὸ κάλλος. ἐγὼ δὲ μετὰ τοσοούτους
 ἐνιαυτοὺς μεμνημένη τοῦ νεανίου τούτου, δακρυῶν ἐμπίπλα-
 20 μαί· ἐπέχω δὲ ὅμως τὸ δάκρυον καὶ ταμιεύω πρὸς τοὺς ἐπι-
 γυῖσα ταῖς ἱστορικαῖς διηγήσεσι, τὴν ἱστορίαν συγχέοιμι.
 οὗτος γὰρ ὁ νεανίσκος, περὶ οὗ κἀνταῦθα καὶ ἀλλαχόσε εἰρή-

5. ἀνεβδόκιζε PG, alterum A. 10. λογισμοὺς: ὀφθαλμοὺς A.
 14. malim οὕτως. 18. νεανίσκου G. ἐμπίπλωμαι G.

interdum etiam vi adhibita, totam Longibardiam et finitimas regio-
 nes in potestatem redegit. hinc cum semper altiora appeteret et
 ipsum Romanorum imperium somniaret, bellum commovit, cui illam
 cum imperatore Michaele affinitatem, ut dixi, praetendit. supra enim
 exposuimus, imperatorem Michaelem, ne scio quo consilio, tyranni
 istius filiam, Helenam nomine, Constantino filio despondisse. iterum
 autem mentione illius iuvenis facta, vehementer equidem commoveor
 ac perturbor; sed quae de eo dicenda habeo, praetermittam, suo
 loco totam rem narratura. illud unum silere non possum, etsi alieno
 loco dicam, specimen naturae fuisse iuvenem illum et dei manuum,
 vere dico, opus excellentissimum. quem qui adspiciebat tantummodo,
 non potuit, quin aurei saeculi, quod fabulis Graecorum celebratur,
 progeniem eum haberet: adeo erat mirifica pulchritudine. mihi certe
 tantos post annos cum iuvenis illius meminerim, lacrimae oboriun-
 tur. tamen eas cohibeo et in locos magis aptos reservo, ne privata
 lamentatio, rerum narrationi immixta, historiam turbet. hic igitur
 Constantinus, cuius et hic et alibi mentionem fecimus, natu nobis
 aliquanto maior, priusquam lucem adspexissemus, sponsus erat He-

P. 28 κειμεν, προχρόνιος πρὸ ἡμῶν καὶ πρὶν ἡμεῖς τὸν ἥλιον ἴδοι-
 μεν, μνηστῆρ ἐγεγόνει τῆς τοῦ Ῥομπέρτου Ἑλένης καθαρὸς καὶ
 ἀμόλυντος, καὶ τὰ ἐγγράφα συναλλάγματα ἐπ' αὐτῇ ἐγεγράφε-
 σαν, κἄν ἀτέλεστα καὶ ἐν ἐπαγγελίαις μόνον, ἀτελοῦς τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντος τοῦ νεανίσκου· διεσπᾶσθη δὲ ἅμα τῷ τῆς βασιλείας 5
 ἐπιβῆναι τὸν βασιλέα Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην. ἀλλ' ἐξετρα-
 πόμην τοῦ λόγου, ἐπανελεύσομαι δ' αὖθις ἀφ' οὐπερ ἐξετραπό-
 μην. ὁ γὰρ τοι Ῥομπέρτος ἐκεῖνος ἔξ ἀφανοῦς πᾶν τύχης
 περιφανῆς γεγὼνὸς καὶ πολλὴν δύναμιν ἀθροίσας περὶ αὐτόν,
 Β ἐπεβιάλλετο καὶ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ γενέσθαι. καὶ προφάσεις 10
 εὐλόγους δῆθεν ἐπλάττετο τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας
 καὶ τῶν πολέμων. διττός δὲ ἐντεῦθεν φέρεται ὁ λόγος. ὁ
 μὲν γὰρ φημίζεται τε καὶ διαρρεῖ καὶ μέχρι τῆς ἡμετέρας
 ἀκοῆς ἔφθασεν, ὅτι τις μοναχὸς Ῥαίκτηρ ὀνομαζόμενος ὑπε-
 κρίθη τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον τοῦτον 15
 καὶ συμπένθερον αὐτομολήσας τὰς οἰκείας συμφυρὰς ὠλοφύ-
 ρετο. οὗτος γὰρ μετὰ τὸν Διογένην τῶν σκήπτρων Ῥωμαίων
 ἐπειλημμένος καὶ βραχύν τινα χρόνον διαπρέψας τὴν βασι-
 λείαν, παρελίθη μὲν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Βοτανειάτου ἐπα-
 C ραστάντος αὐτῷ, τὸν δὲ τῶν μοναχῶν ὑπέδν βίον, μετὰ δὲ 20
 ταῦτα τὸν ἀρχιερατικὸν ποδῆρη καὶ τὴν κίδαριν ἡμφιέσαστο,
 εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν ἐπωμίδα. τοῦτο δὲ συνεβούλευσεν ὁ
 καῖσαρ Ἰωάννης ὁ πρὸς πατρός αὐτῷ θεῖος, τὸ κοῦφον εἰδὼς

1. ἴδομεν A. 3. ἐγγεγράφεισαν P. 12. ὁ prius add. A.
 13. καὶ ὁ διαρρεῖ P. 18. τῇ βασιλείᾳ A. an ἐνδιατρέψας τῇ
 βασιλείᾳ? vid. annotat.

Ienae Roberti filiae purus et integer, confectaeque iam erant tabulae
 dotis, quanquam incassum nec nisi promisso tenus. nam immatura
 pueri aetas erat; Nicephoro autem Botaniate imperium adeptō, tota
 res disiecta est. sed aberravit oratio; redeamus, unde defleximus.
 Robertus igitur ille, ex humili loco ad summa fortunae euectus, mul-
 tis opibus copiisque paratis, etiam Romanorum imperator fieri concu-
 pivit. ac causas inimicitiae cum Romanis et belli probabiles scilicet
 excogitavit de qua re duplex fama fertur. altera enim vulgatur et
 obtinet atque ad aures nostras pervenit, monachum quendam Raecto-
 ris nomine imperatorem Michaelē simulasse, et ultro ad Robertum,
 quippe consocerum suum, venisse fortunamque suam deplorassee. Mi-
 chael enim, post Diogenem imperium Romanorum adeptus, postquam
 brevi summam rerum administravit, regno pulsus est a Botaniate in
 ipsum rebellante; ex quo primum monachi vestem induit; dein epi-
 scopalem talarem et infulam, addo etiam epomidem; huius enim rei
 auctor ei fuerat caesar Iohannes eius patruus, qui levitate eius, qui

τοῦ τηρικαῦτα κρατοῦντος καὶ μὴ τε πάδη θεινότερον δε-
 δωκώς. τοῦτον ὑπεκρίθη ὁ εἰρημένος μοναχὸς ἐκείνος Ῥαίκτηρ
 ἢ καὶ ὡς οὕτως εἶπεν ῥέκτης τῶν ἀπανταχοῦ τολμηρότατος.
 πρόσσειε τε τῆ Ῥομπέρτῳ ὡς δῆθεν συμπεσθέρῳ καὶ τὰ τῆς
 5 ἀδικίας ἐκτραγῶδει, ὡς καθαιρεθεῖη μὲν τῶν βασιλικῶν θυρό-
 νων, καὶ εἰς ὅπερ νῦν σχῆμα τοῦτον ὄρε᾽ περιελθεῖν. καὶ D
 διὰ τούτων πάντων εἰς ἄμυναν ἐξεκαλεῖτο τὸν βάρβαρον. τὴν
 γὰρ καλὴν φησι μείρακα τὴν αἰτοῦ νύμφην Ἑλένην ἀπερί-
 στατον καταλεῖψαι καὶ χήραν ἀντικρυς τοῦ νυμφίου. τὸν
 10 γὰρ υἱὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὴν βασιλίδα Μαρίαν προσρῶναι
 τῆ Βοτανειάτῃ καὶ ἄκοντας διὰ τὴν τυραννίδα ἐβόα. ταῦτα
 λέγων παρωξύνε τε τὸν θυμὸν τοῦ βαρβάρου καὶ πρὸς πόλε-
 μον κατὰ Ῥωμαίων ἐξώπλιζε. τοιοῦτος μὲν λόγος περιρρεῖ V. 27
 μου τὰς ἀκοὰς καὶ οὐκ ἔχω γε διὰ θαύματος, εἴ τινες ἀδο-
 15 ξότατοι τινες τῶν ἐπὶ δόξης καὶ γένους εὐγενεῶς ὑποκρίνον- P. 29
 ται. ἕτερος δὲ με περιβομβεῖ πιθανώτερος λόγος ἐτέρωθεν
 φημιζόμενος, ὡς οὕτε μοναχὸς τις τὸν βασιλέα Μιχαῆλ ὑπε-
 κρίνατο, οὕτε τοιοῦτόν τι τὸν Ῥομπέρτον πρὸς τὸν κατὰ Ῥω-
 μαίων ἐκίνησε πόλεμον, ἀλλ' αὐτὸς ὁ βάρβαρος πολυτροπώ-
 20 τατος ὢν τὰ τοιαῦτα ῥαδίως ἐπλάττετο. ἔχει γὰρ ὡς τὰ
 ἐφεξῆς. αὐτὸς μὲν, ὡς φασιν, ὁ Ῥομπέρτος ῥαδιουργότατος

1. πάδη A, πάθοι PG. 2. καὶ Ῥαίκτηρ PG, alterum A. 6.
 νῦν add. A. ὄρε᾽ ἢ ὄρη PG, ὄρε᾽ A. 8. ἐαυτοῦ A. 13. διαρρεῖ
 PG, alterum A. 14. μοι G. γε om. A. 15. τοὺς PG, τῶν A.
 16. πιθανώτατος G. 17. ἐπιφημιζόμενος A. ὑπεκρίνατο A.
 18. οὕτε τι ἕτερον τὸν A. 19. ἀλλὰ P.

tum regnabat, perspecta, ne quid gravius pateretur, verebatur. hunc
 igitur simulans, monachus ille Raector vel, ut ita dicam, ῥέκτης i. e.
 fraudum machinator, omnium audacissimus, adit Robertum ut conso-
 cerum scilicet suum, et quid iniuriae passus sit, lamentabili voce
 exponit. regno expulsus, ad eam, quam nunc cerneret, condi-
 tionem redactum se esse. proinde postulat, ut auxilium sibi barbarus
 ferat. pulchram enim puellam Helenam, nurum suam, relicta a se
 esse sine tutela et sponso plane orbatam. nam Constantinum filium et
 imperatricem Mariam vel invitos in Botaniatis partes abstractos esse
 vociferatur. talia locutus, irritavit animum barbari et ad bellum Ro-
 manis inferendum quasi armavit. talis, ut dixi, fama aures meas
 circumfundit, nec mirum videtur, humillimo loco natus nobilissimorum
 ac summorum hominum personam sumsisse. verum alia me ali-
 unde eaque credibilior fama circumsonat, nec monachum quendam
 imperatorem Michaelem egisse, nec talem quandam ob causam Ro-
 bertum bellum Romanis intulisse. sed ipsum barbarum, summa cal-

ὦν καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων ᾠδίνων μάχην καὶ πρὸ πολλοῦ
 πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευαζόμενος, ἐκωλύετο μὲν ὡς ἀδί-
 κων πολέμων ἄρχων καὶ κατὰ Χριστιανῶν εὐτρεπιζόμενος
 Β παρὰ τινων τῶν περὶ αὐτὸν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γαΐτης καὶ ἀνεκώπτετο πολλὰκις ἐπιχει- 5
 ρήσας τῆς τοιαύτης ὁρμῆς· βουλόμενος δὲ πιθανῆν τὴν πρό-
 φασιν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι, πέμπει τινας ἀνδρας εἰς
 Κοτρῶνην τὰ ἀπόρητα καταπιστεύσας αὐτοῖς τῶν βεβουλευ-
 μένων καὶ ἐπισκῆπτει τοιαῦτα· ὡς εἰ τινα μοναχὸν εὐροίεν
 βουλόμενον ἐκεῖθεν ἐνθάδε διαπερᾶσαι εἰς προακύνησιν τοῦ 10
 νεῶ τῶν κορυφαίων καὶ πολιούχων τῆς Ῥώμης ἀποστόλων,
 εἴς αὐτῆς ὕψεως μὴ πάνυ τὸ δυσγενές ἐμφαίροντα, τοῦτον
 ἀσμένως ἐναγκαλίσασθαι καὶ οἰκειωσαμένους πρὸς αὐτὸν
 C ἀγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸν προειρημένον ἐφεύρον Ῥαίκτωρα, ἄν-
 δρα ποικίλον τε καὶ πρὸς πανουργίαν ἀπαράμιλλον, δηλοῦσι 15
 τῷ Ῥομπέρτῳ διὰ γραμμάτων κατὰ τὸ Σαλερηνὸν ἐνδιατρι-
 βοντι, ὅτι περ “ὁ σὸς κηδεστῆς Μιχαὴλ ὁ τῆς βασιλείας ἐξ-
 εωθεὶς κατέλαβε, τὴν ἀπὸ σοῦ ἐξαιτούμενος βοήθειαν.” οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς ὁ Ῥομπέρτος ἐπέθετο τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκθεῖναι
 γραφάς. ὁ δὲ ἐν χειρὶ ταύτας λαβὼν, παρενθύς μὲν τῇ 20
 ὀμμεντέτιδι ὑπαναγινώσκει, εἶτα συναγαγὼν ταύς κόμητας
 ἅπαντας, ὑποδείκνυσι καὶ τούτοις τὰ γράμματα, ὡς μηκέτι
 D κωλύσθαι παρ’ αὐτῶν, εὐλόγου τάχα αἰτίας δραξάμενος.

4. αὐτὸν : αὐτῶν P. 14. Ῥαίκτωρα P. 16. σαλερινὸν A.
 διατριβοντι P. 17. ἀξιωθεὶς A. lege ἐξωθεὶς.

luditate hominem, talia facile excogitasse. etenim cum bellum Roma-
 num animo moliretur et iam pridem parasset, tamen quoniam iniu-
 stum videbatur nec adversus Christianos suscipiendum, nobilissimi
 qui circa eum erant viri nonnulli et ipsa coniux Gaita obstabant et
 impetum eius saepe cohibebant. itaque ut idoneam belli occasionem
 nancisceretur, Crotonem misit, quibus arcana sua consilia crediderat
 mandaveratque, ut si quem monachum reperissent, qui inde ad apo-
 stolorum summorum patronorumque Romae religionis causa profecturus
 esset, nec ipso vultu ignobilitatem generis proderet, eum fami-
 liariter exceptum sibi conciliarent ad seque adducerent, qui cum
 Raectorem, quem dixi, versutissimum et mira astutia hominem, in-
 venissent, Roberto Salerni commoranti per litteras nuntiarunt, affi-
 nem eius Michaelē, imperio pulsum, advenisse, ut auxilium
 imploraret. ita enim a Roberto iussi erant litteras perscribere.
 quas ubi accepit, coniugi statim praelegit; dein etiam comiti-
 bus convocatis omnibus epistolam monstravit, ne diutius ab ipsis
 impediretur, tanquam iustam belli causam nactus. approbantibus cum-

συντίθενται ἅπαντες παραχρῆμα τῇ τοῦ Ῥομπέρτου βουλῇ,
 καὶ οὕτως προσήκατό τε αὐτὸν καὶ εἰς ὀμίλιαν ἐλήλυθεν. ἐν-
 τεῦθεν τὰ πάντα δραματουροεῖ καὶ σκηρὴν περιτίθουσι, ὡς
 ὁ βασιλεὺς εἶη *Μιχαήλ* ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη
 5 τῶν θρόνων, ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα καὶ τὰλλα πάντα
 πρὸς τοῦ *Βοτανειάτου* ἀφαιρεθεῖη τυράννου, καὶ ὡς τοῦτον
 ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον τῆς ταινίας τε καὶ
 τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθαντο σχῆμα, καὶ “νῦν
 10 *ικέτης ἦκε*” φησι “πρὸς ἡμῶς.” ταῦτα εἰς μέσους ἐδημηγό-
 ρει ὁ Ῥομπέρτος, τὴν τε βασιλείαν αὐτῷ διὰ τὸ κῆδος ἐπα-
 νασωθῆναι πρὸςβέβωσεν καὶ ἀξιώων ἐκάστης ἡμέρας τὸν μονα- P. 30
 χὸν ἐκεῖνον, ὡς δῆθεν τὸν βασιλέα *Μιχαήλ*, καὶ προεδρίας
 καὶ θρόνων ὑψηλοτέρων καὶ τιμῆς ὑπερβαλλούσης, καὶ ἄλ-
 λοτε ἄλλως τὰς δημηγορίας πλαττόμενος, νῦν μὲν ἐλεινολο-
 15 γούμενος, οἷα πέπονθεν ἐπὶ *Θυγατρὶ*, νῦν δὲ τοῦ συμπεπνέ-
 ρου φειδόμενος ἐφ’ ὅσοισι κακοῖς περιπέτωκεν, νῦν δὲ προσ-
 παροξύνων τε καὶ διεγείρων πρὸς πόλεμον τὸ περὶ αὐτὸν
 βάρβαρον, ποικίλως ἐπαγγελλόμενος τούτοις χρυσοῦ *Θημῶνας*,
 οὓς ἐκ τῆς *Ῥωμαίων* ἔχειν τούτοις κατεπηγγέλλετο. ἐντεῦθεν V. 28
 20 πάντας ἐλκυσάμενος τῆς ῥιγῆς καὶ πλουσιωτέρους καὶ πενε- B
 στέρους, ἀπάρας τῆς *Λογγιβαρδίας*, μᾶλλον δὲ πᾶσαν αὐτὴν
 ἐλκυσάμενος, καταλαμβάνει τὴν *Σάλερνον* μητρόπολιν οὖσαν
Μέλφης, ἐν ἣ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας *Θυγατέρας* αὐτοῦ πάντα

7. ante τῆς excidit ἀγτί.
 νος P. 17. προπαροξύνων P.

9. ἦλθε A.

14. ἐλεινολογούμε-

ctis, arcessit hominem et colloquium cum eo init. iamque totam
 rem comminiscitur et quasi fabulam fingit, imperatorem Michaellem
 esse hunc monachum, eum imperio esse pulsum, ad hoc uxore et filio
 et reliquis fortunis omnibus a Botaniate tyranno orbatum, postremo
 praeter omne ius fasque taenia ac diademate detractis, monachi veste
 indutum esse; nunc supplicem ad se eum venisse. ita Robertus co-
 ram omnibus dictitabat regnumque se huic propter affinitatem resti-
 tuturum esso pollicebatur. ac quotidie monacho, quippe imperatori
 Michaeli, et locum principem et altiore sedem concedebat praecipuo-
 que eum honore habebat. concionabatur etiam alias aliter, cum modo
 quae propter filiam passus esset, conquereretur, modo, ne laederet sci-
 licet consocerum, commemorare nollet, in quantam is calamitatem in-
 cidisset; interdum etiam ad bellum suos incitaret et impelleret, tan-
 tum non auri montes callide promittens. tali modo ubi locupletes
 iuxta atque inopes vana spelactavit, Longibardia relicta vel potius
 cuncta secum abrepta, Salernum contendit, quae Melphae metropolis

καταπράξας καλῶς, ἐπευῖθεν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξαρτέσ-
ται. δύο δὲ ἦσθη αὐτῷ· τὴν γὰρ τρίτην ἡ βασιλὶς τῶν πό-
λεων εἶχεν ἐξ αὐτοῦ θαλάμον δυστυχῆ. ὁ γὰρ νεανίας ἐκεί-
νος ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς οὐπω ἔφηβος ὧν ἀπεστρέφετο τουτὶ τὸ
κῆδος καθάπερ τοὺς μορμολυττομένους τὰ βρέφη. τούτων 5
C δὲ τὴν μὲν Ραίμουνην τῷ υἱῷ κόμητος Βραχενῶνος κατηγ-
γυήσατο, τὴν ἑτέραν δὲ συνέζευξε τῷ Εὐβούλῳ ἐπιφανέστατῳ
καὶ τούτῳ κόμητι. οὐδὲ ταῦτα τὰ συναλλαγμὰτα πρὸς τὸ
ἀσύμφορον ἑώρα Ρομπέρτῳ· ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ συνεκε-
κροτήτο καὶ συνηθροίζετο αὐτῷ δύναμιν, ἐκ γένους, ἐκ τυ- 10
ραννίδος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ ἄλλων τρόπων παντοδαπῶν, ὧν
ἂν τις οὐδὲ ἐπινοήσαιτο.

13. Ἐπιπίπτει δὲ μεταξὺ καὶ τι τοιοῦτον, ὅπερ ἄξιον
ἀφηγησασθαι. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο εἰς εὐφημίαν τούτου καὶ
εὐτυχίαν ἀναφερόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τῆς δύσεως ἅπαντας 15
D ἀρχηγούς ἀναχαιτίζεσθαι τῆς πρὸς τούτον φορᾶς σφόδρα
τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τῷ βαρβάρῳ λογιζομαι, ἅπαν-
ταχόθεν τῆς τύχης αὐτῷ συνεργούρης καὶ ἐπαιρούσης εἰς τυ-
ραννίδα καὶ πᾶν τὸ ἐπωφελές περαιομένης. ὁ γὰρ τοι πά-
πας τῆς Ρώμης (γενναία δὲ αὕτη ἀρχὴ καὶ στρατεύμασι 20
παντοδαποῖς περιφραττομένη) μετὰ τοῦ ἕηγος Ἀλαμανίας
Ἐνερίχου διαφορὰν ἐσχηκώς, ἐβούλετο πρὸς συμμαχίαν ἔλκυ-
P. 31 σαι Ρομπέρτον ἤδη περιφανέστατον γεγονότα καὶ πρὸς με-

10. αὐτῷ om. P. 12. ἐπινοήσατο P. 14. εἰς εὐτυχίαν τού-
του ἀναφερόμενον GA. 15. an καὶ τὸ τῆς? 22. ἠβούλετο A.

est. ibi postquam ceterarum filiarum res ordinavit, quae ad bellum
pertinebant parabat. erant autem ei duae filiae; nam tertia in re-
gina urbium commorabatur, ex ipsis nuptiis infelix. iuvenis enim
ille statim a principio, cum nondum pubes esset, has nuptias aversa-
batur, quemadmodum formidines infantuli. illarum autem alteram
Raïmundo despondit, comitis Barcinonensis filio, alteram Eubulo col-
locavit, illustrissimo et ipsi comiti. nec in his nuptiis Robertus non
commodi sui rationem habuit; immo undique opes colligebat, ex ge-
nere, ex tyrannide, ex affinitate, ex innumeris denique aliis rebus, de
quibus vix cogitaveris.

13. Interim accidit aliquid, quod silentio praetereundum non est.
nam id quoque ad felicitatem, qua usus est Robertus, pertinet.
quod enim Occidentis principes omnes impediti erant, quominus eum
aggredierentur, id admodum ad rerum prosperitatem barbaro profuisse
censeo, quem quidem fortuna ab omni parte adiuvit in regnumque extulit
et qualibet opportunitate auxit. etenim cum papa urbis Romae
(est is principatus valens omnique copiarum genere munitus,) cum

γάλας ἀρχαῖς ἀκμάσαντα. ἡ δὲ διαφορὰ φηγός τε καὶ πάπα
 τοιαύτη τις ἦν. ὁ μὲν γὰρ κατηγιάτο τὸν ῥήγα Ἐνέριχον ὡς
 τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα διδόντα, ἀλλὰ δωρημάτων ἀποδιδο-
 5 μενον καὶ που καὶ ἀναξίους ἀνδράσι τὴν ἀρχιερωσύνην κατα-
 πιστεῦοντα, καὶ τοιούτων ἐγκλημάτων ἐδίωκεν. ὁ δὲ γε ῥήξ
 Ἀλαμανίας τυραννίδος τὸν παπᾶν ἐγράφετο, ὡς ἄτερ γνώ-
 10 μης αὐτοῦ τὸν ἀποστολικὸν ἐξαργύσοι θρόνον. καί· που καὶ
 ἀπηναίσχυντήκει πρὸς τοῦτον καὶ ἰταμοτέροις ἐχρήσατο λό-
 γοις, ὡς εἰ μὴ ἔκοταίη τῆς ἀνθαιρέτου προεδρίας, μεθ'
 15 ὕβρεως ἐκαΐθεν ἀπελαθήσεται. τούτων οὖν ἀκούσας ὁ πάπας Β
 τῶν λόγων, κατὰ τῶν πρόσβειων εὐθύς ἐμεμῆγει, καὶ αἰκι-
 σάμενος πρότερον ἀπανθρώπως, εἶτα καὶ κείρας τὰς κεφα-
 λὰς καὶ ἐπικείρας τοὺς πώγωνας, τὰς μὲν ψαλίσι ξυρῶ δὲ
 20 τοὺς πώγωνας, καὶ ἄλλο τι προσεργασάμενος ἀτοπώτατον καὶ
 15 βαρβαρικὴν ὕβριν ὑπερελαύνον, ἀφῆκεν· εἶπον ἂν καὶ τὴν
 ὕβριν, εἰ μὴ με καὶ γυναικεία καὶ βασιλικὴ ἐπέιχεν αἰδώς.
 ἐκεῖνο γὰρ οὐχ ὅπως ἀνάξιον ἀρχιερέως τὸ παρ' ἐκείνου πρα-
 χθέν, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἀνθρώπου Χριστιανικὸν ἐπιφερομένου V. 29
 τοῦνομα, καὶ ἐβδελυξάμην καὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ βαρβάρου, C
 20 μήτοι γε τοῦργον, ἐπεὶ καὶ τὸν γραφέα κάλαμον καὶ τὸν
 χάρτην ἐμόλυνα ἄν, εἰ τὸ πραχθέν κατὰ μέρος διεξήειν.
 ἄλλ' εἰς παράστασιν καὶ βαρβαρικῆς ὕβρεως καὶ ὅτι ὁ χρό-

3. δωρήματα G. 4. που: πάντα A. 14. προσεξεργασόμε-
 νος P. 18. ἐπιφερ. καὶ τοῦνομα ἐβδελυξάμην PA, ἐπιφερ-
 ὄνομα G, ego καὶ transposui.

Germaniae rege Henrico dissideret, adiungere sibi Robertum illu-
 stre iam et viribus pollentem cupit. dissidium autem, quod inter
 regem et papam intercessit, eiusmodi fere erat. accusabat ille regem
 Henricum, quod ecclesias non gratis conferret, sed donis acceptis,
 interdum etiam indignis hominibus episcopatus committeret. talium
 eum facinorum arguit; Germaniae autem rex papae crimini dabat,
 quod ecclesiae principatum invasisset, quippe qui sine suo consensu
 in apostolicum se thronum intrusisset. in qua disceptatione etiam
 insolenter se gerebat et paulo ferocius, nisi pontificatu, quem occu-
 passet, sponte cederet, ignominiose eo eiectum iri, comminabatur.
 quibus papa auditis, iram in legatos vertit. verberibus eos misere
 caesos, capita forficibus barbas novaculis rasos, alio insuper genere
 immanis et plus quam barbarae contumeliae affectos dimisit. quam
 contumeliam quominus disertius significem, pudor prohibet, qui et
 feminam et principem decet. nam quod ille perpetravit, non modo
 pontifice, sed ne ullo quidem homine dignum, qui Christi nomen
 profitetur, atque ipsum etiam consilium barbari abominor, nedum

νος ἔλεον ἦδη ἀνδρῶν παντοδαπὰ πρὸς κακίαν ἀναφύει καὶ πάντολμα, ἀρχέσει αὐτὸ τοῦτο τὸ μηδὲ μικρὸν τι τοῦ πραχθέντος ἀνασχέσθαι ἡμῶς παρεμφῆναι ἢ διηγῆσασθαι, καὶ ταῦτα ἀρχιερέως, ὃ δίκη, καὶ ταῦτα πρώτου ἀρχιερέως, καὶ ταῦτα προκαθημένου τῆς οἰκουμένης ἀπάσης γενομένου, 5 ὥσπερ οὖν καὶ οἱ Λατίνοι λέγουσί τε καὶ οἴονται· ἔστι γὰρ D καὶ τοῦτο τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν. μεταπέπτωκότων γὰρ τῶν σκήπτρων ἐκεῖθεν ἐνθάδε εἰς τὴν ἡμεδαπὴν τε καὶ ἡμετέραν βασιλίδα πόλιν καὶ δὴ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ ἅμα πάσης τῆς τάξεως, μεταπέπτωκε καὶ ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ 10 τάξις. καὶ δεδώκασιν οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς τὰ πρεσβεῖα τῶ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Χαλιχδόνι σύνοδος εἰς περσιωπὴν πρωτίστην τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἀναβιβασαμένη, τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διοικήσεις ἀπάσας ὑπὸ τοῦτον ἐτάξατο. μήποτε οὖν ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς 15 P. 32 πρέσβεας ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομόφωτα οὔσα, οὐ μόνον ὅτι τούτους ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρώτος ἐξεύρατο. ἤνιττετο γὰρ δι' ὧν ἐποίησε τὸ τοῦ ῥηγός, ὡς οἶμαι, εὐκαταφρόνητον, ὥσπερ τις ἡμίθεος ἡμίονῳ διαλεγόμενος διὰ τῶν καθυβρι- 20 σμένων τουτωνὶ πρέσβεων. ὁ μὲν οὖν πάπας ἐπειδὴ ταῦτα

1. ἀνθρώπων A. 4. δίκαιον A. 5. γενομένου G in margine, γεόμενον GP. 9. καὶ τῆς ἄλλης βασιλικῆς τάξεως A.
 12. τῆς add. A. 15. ἐτάξατο: ἐποίησε A. 16. πεπομόφωτα
 * οὔσα G. 18. αὐτὸς add. G. ἐφεύρατο G.

factum, quod si distinctius referrem, calamum hunc chartamque polluerem. verum ut appareat, quo progredi usque barbara impotentia queat et quam scelesti nonnunquam et nefarii hominum mores decursu temporum existant, hoc unum sufficiat dicere, nullo modo a me impetrari posse, ut vel tantillum enuntiem facinoris commisi. et commissi ab episcopo, pro deus, atque adeo a summo episcopo quique universo orbi terrarum praeest: ita certe Latini et perhibent et credunt, neque id a cetera arrogantia eorum abhorret. nam cum imperium in nostram urbem regiam transiret, senatu et omnibus ordinibus inde huc traductis, transiit etiam episcopatus dignitas primaria. quem honorem cum imperatores pridem Cpolitano throno tribuerint, tum maxime synodus Chalcedonensis in amplissimum fastigium Cpolitanae sedem evexit eique omnes orbis terrarum subiecit dioeceses. sed illa quam dixi legatorum contumelia, dubitari nequit, quin ad regem ipsum pertinuerit, non ideo solum, quod eos pulsavit, verum etiam quod novum quoddam, quo illos afficeret, iniuriarum genus excogitavit. voluit enim eo, ut opinor, significare, quanto regem despectui haberet, quem quasi quidam semideus semiasinum, tanto in

πεπραγῶς καὶ τοὺς πρέσβεις οὕτως, ὡς εἶπον, ἀποπεμφάμε-
 νος πρὸς τὸν ῥῆγα, μέγιστον πόλεμον ἀνηρέδισεν· ἵνα δὲ μὴ
 τῷ Ῥομπέρτῳ προσθέμενος ὁ ῥῆξ ἀφορητότερος γένοιτο,
 φθάνει τὰ πρὸς εἰρήνην τῷ Ῥομπέρτῳ διακηρυκυσάμενος,
 5 οὐδὲ πρότερον φιλίῳ διακειόμενος πρὸς αὐτόν. ~~πυθόμενος~~ B
 γὰρ τὸν δοῦκα Ῥομπέρτον κατελιηφότα τὴν Σάλερνον, ἀπά-
 ρας ἐκεῖνος τῆς Ῥώμης εἰς Βενεβενδὸν παραγίνεται. καὶ διὰ
 πρέσβειον πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, εἶθ' οὕτως καὶ αὐτο-
 προσωπίως ἐντετυχηκότες ἀλλήλοις· καὶ γὰρ ὁ μὲν τῆς Βε-
 10 νεβενδοῦ μετὰ τοῦ οἰκείου ζυντάγματος, ὁ δὲ τῆς Σαλέρνου
 μετὰ στρατιᾶς ἐξιόντες, καὶ οὕτως τῶν στρατευμάτων γεγο-
 νότων ἐκ διαστήματος ἱκανοῦ, ἑκάτερος τοῦ οἰκείου τάγματος
 ἀποστάς, συνηλθέτην τε τῷ ἄνδρῳ καὶ πίστει παρ' ἀλλήλων
 καὶ ὄρκους λαβόντες ὑπέστρεψαν. οἱ δὲ ὄρκοι, ἔν' ὁ μὲν
 15 πάπας τὴν τε τοῦ ῥηγὸς ἀξίαν περιθεῖη αὐτῷ καὶ συμμαχίαν C
 δοίη καιροῦ καλοῦντος κατὰ Ῥωμαίων· ὁ δὲ δούξ ἀνθορ-
 κίζετο τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν ὅποι βούλοιο. μάταια δ' ἄρα
 ἦσαν τὰ τῶν ὄρκων παρ' ἀμφοτέρων τελούμενα. ὁ τε γὰρ
 πάπας κατὰ τοῦ ῥηγὸς εὖ μύλα παρῶζοντο καὶ ὁ πρὸς ἐκεῖ-
 20 νον πόνος κατήπειγεν, ὁ τε δούξ Ῥομπέρτος τῇ Ῥωμιαίων
 ἐποφθαλμία καὶ ὡσπερ τις κάπρος ἄγριος τοὺς ὀδόντας κατὰ
 τούτων ἐτεροίγει τε καὶ τὸν θυμὸν ἐθῆγεν, ὥστε μέχρι λόγων
 οἱ ὄρκοι τούτων. καὶ ὁμνύντες αὐτίκα τὸ πρὸς ἀλλήλους οἱ V. 30

16. δούξ τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖη A. lege ἀνθορκίζετο. 17.
 ὅπη A. 18. τῶν om. P. 19. παρῶζοντο A. 20. κατήπειγεν P.
 21. ἐποφθαλμία P. 23. αὐτίκα τὸ om. A.

legatos scelere edito, tractavit. papa igitur, ubi ista perpetravit ac
 legatos ita ut dixi dimisit, cum magnum sibi bellum imminere in-
 telligeret, veritus, ne rex, iuncta cum Roberto societate, etiam validior
 fieret, occupat de pace ad Robertum mittere, licet antea non amico
 erga eum animo fuisset. cumque certior esset factus, Salerni Robertum
 ducem degere, Roma Beneventum profectus est. primum per legatos
 transigebant, dein ipsi conveniunt. atque ille Benevento, hic Salerno
 cum militum manu egressi, postquam utriusque exercitus, quantum
 satis videbatur, appropinquarunt, ad colloquium ambo procedunt ac
 fide invicem data et iureiurando firmata, revertuntur. foedus ita
 pepigerant, ut papa regiam dignitatem Roberto tribueret et, ubi
 opus esset, auxilium contra Romanos ferret; Robertus autem pa-
 pae adesset quacunque vellet. at frustra fides utrimque data est.
 siquidem papa regi vehementer offensus, toto animo bellum adver-
 sus eum agitabat; et Robertus, qui Romanorum regno oculos ad-
 iecisset cupiditatis, velut aper ferus dentes animumque adversus hos

Δ βάρβαροι, τὸ παραντίκα καὶ παρεσπόνδων. ὁ μὲν δούξ
 Ῥωμπερτος αὐστρέφας τοὺς χαλινοὺς ἐπὶ τὴν Σάλερνον ἔσπευ-
 δει, ὁ δὲ κατάπτυστος ἔθτος πάπας (οὐδὲ γὰρ ἔχω τί ποτ'
 ἂν ἄλλα τοῦταν ἐπιναμάζειν, τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνην ὕβριν
 ἐνδυμηθεῖσα τὴν εἰς τοὺς πρέσβεις,) μετὰ πνευματικῆς χά- 5
 ριτος καὶ εὐαγγελικῆς εἰρήνης ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁ δεσπότης
 ἔχωρει ὅλη γνάμη καὶ ὅλαις χερσὶ τὸν ἐμφύλιον, ὁ εἰρηני-
 κὸς ταῦτα καὶ τοῦ εἰρητικοῦ μαθητῆς. τοὺς γὰρ Σάξονας
 αὐτίκα καὶ τοὺς Σαξόνων ἡγεμόνας Λαντούλφον τε καὶ Οὐέλ-
 P. 33 κων μεταπεμμάμενας καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐν ὑποσχέσε- 10
 αι μὴ ὑποτεινας καὶ ῥήγας ποιῆσαι τῆς ἐσπέρας ἀπίστης ἐπαγ-
 γειλάμενος, εἰς ἑαυτὸν ὑποσφύρει τοὺς ἄνδρας. οὕτως ἐκεί-
 νος εὐκόλον εἶχε τὴν δεξιὰν εἰς χειροθεσίαν ὄρηων, τοῦ Πλαύ-
 λου παρακούων, ὡς εἶπε, "χεῖρας ταχέως μηδεὶ ἐπιτίθει"
 λέγοντος. ὁ δὲ τὰν δούκα Λογγιβαρδίας ἐταιρίου καὶ τοὺς 15
 Σάξονας ταύτους ἔστεφε. ἀναγαροχότος ταίνην ἑκατέρου τὰς
 δυνάμεις αὐτῶν, τοῦ τε ἑγγὸς Ἀλαμανίας Ἐκερίχου καὶ τοῦ
 πάπα, καὶ πρὸς ἀλλήλους παραταξαμένων, ἢ τε κεραιτὴν σάλ-
 πυγῆ τὸ ἐνδόσιμον ἐδεδώκει καὶ συνερράγησαν εὐθὺς αἱ φά-
 B λαγγες καὶ μάχη εἶξ ἑκατέρων ἀνεροπίσθη μεγάλη καὶ παρα- 20
 μύνομος, ἐπὶ τσοῦτον γύρ εἶξ ἑκατέρου μέρους ἠνδρίσαντο
 καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν δούρων τρέσσει καὶ καξουμάτων βολαῖς
 ἀνεκατέρησαν, ὡς ἐν βραχέϊ χράμῃ πᾶσιν τῇ ἠποκιμένην

4. ἐπινομάσαιμι A.
 ὑπαγγελιάμενος A.
 αὐτὴν P.

5. εἰς: πρὸς A.
 12. εὐκόλως G.

8. γὰρ: δὲ G.
 19. ἐνδόσιμον ἐδεδι-
 αίει P.

aenebat. ita verbo tantum tenuis barbari inarunt, fidem mox vio-
 latum. quorum quidem Robertus admissio equo Salernum contendit,
 papa iste detestabilis. (nom enim habeo, quo alio eum nomine de-
 notem, cum atrocis illius in legatos crudelitatis recordor,) spiritaliam
 gratiam ac pacem evangelicam prae se ferens, toto pectore ad bel-
 lum fertur civile, quanquam idem pacificum se et pacifici discipulum
 esse iactat. accitis enim e vestigio Saxonum duces, Ladulphum et
 Velcum, cum aliis pollicitationibus cepit, tum vero maxime, quod
 universi occidentis illos se reges facturum promisit. adeo promptus
 erat ad reges inaugurandos, parum, ut videtur, Paulum curans, qui
 se cuiquam facile manum imponamus vetat. at iste et Longibar-
 diae duci taeniam et Saxonibus hisce coronam donabat. cum igitur
 Germania rex Henricus et papa copias coactas in acie collo-
 cassent, signo dato, concurrunt legiones atque ingens et diutinum,
 coortum est proelium. nam tanta utrimque fortitudine pugnabatur.
 atque hastas et tela adverso pectore excipiebantur, ut brevi tota pla-

πεδίαδα ὑπὸ τῶν αἱμάτων τῶν ἀπὸ τῶν φόνων ἐνθαλαττεύε-
 σθαι καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας ἐμπλέοντας τῇ πολλῇ λύ-
 θρῳ μάχεσθαι· ἔστιν ὅπου καὶ τοὺς νεκροὺς σώμασι συμπο-
 διζομένους διαπίπτειν καὶ τῇ ποταμῷ τῶν αἱμάτων ἐμπνίγε-
 5 σθαι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἄνδρες κατ' ἐκείνην
 τὴν μάχην, ὡς φασιν, ἐπεπτώκεισαν, πόσος ῥοῦς αἵματος κα-
 τερρήη, πόσον διάστημα γῆς τῷ λύθρῳ πεπάλακτο! εἶχον οὖν,
 ὡς οὕτως εἰπεῖν, ἴσας ὁσμίνην τὰς κεφαλὰς καὶ ἑκάτερα
 μερῖς, ἕως ὃ τῶν Σαξόνων ἡγεμῶν Λαντούλφου διεῖθε τὸν
 10 πόλεμον. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος καιρίαν ἐβλήθη καὶ αὐτίκα τὴν
 ψυχὴν ἀφῆκεν, ἔκλινεν ἢ φάλαγγ' τοῦ πάπα καὶ τὰ νῶτα
 τοὺς ἐχθροὺς ἐδεδώκει, οὐκ ἀναιμάκτως, οὐδ' ἄνευ τραυμά-
 των φεύγοντες. ἔφραπε δὲ τούτους κλονέων ὁ Ἐνέριχος καὶ
 μᾶλα θαρρήσας τὴν μεταδίωξιν, ἐξότου καὶ τὸν Λαντούλφον
 15 ἐπύθετο πεπτωκότα καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον γεγενημένον.
 ἀλλ' ἔστη τοῦ δρόμου καὶ ἀναπνεῖν ἐπέταττε τὰ στρατεύμα-
 τα. καὶ ἐξοπλισάμενος αὐθις ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔσπευδε, πε-
 λιθοκῆσειν αὐτὴν προθυμούμενος. ἐνθύμιον ἐνταῦθα λαμ-
 βάνει ὁ πάπας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους τοῦ Ῥομπέρ-
 20 του καὶ διαπροσβέβηται πρὸς αὐτόν, εἰς συμμαχίαν ἀποπει-
 ρώμενος. καὶ δὴ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ Ἐνέριχος συμμαχίαν
 ἐζήτηε πέμψας, κατὰ τῆς προσβυτάτης Ῥώμης ὀρμούμενος.
 ἀλλ' ἔδοξεν ἑκάτερος τότε Ῥομπέρτῳ λῆρος τοιαῦτα ἐπιζητῶν·
 ἐκεῖνος δὲ πρὸς μὲν τὸν ῥῆγα ἄλλον τρόπον καὶ ἀγράφως ἀπε-

6. ἐπεπτώκεισαν A. 7. γῆς om. G. 8. ὁσμίνην PG, recte
 A. 12. οὐκ ἀναιμάκτως: ἦσαν δ' οἱ αὐτοῦ οὐκ ἀναιμάκτως A.
 16. τῷ στρατεύματι A.

nities sanguine redundaret, quique supererant milites multo cruore
 perfusi niterentur: quin erant etiam, qui ad mortuorum cadavera
 prolapsi, sanguinis flumine submergerentur. nam si verum est quod
 dicunt, plus trīginta millia hominum eo proelio cecidisse, quantum
 sanguinis profusum est, quantum campi spatium cruore inquinatum!
 sed ancipiti Marte ab utraque parte pugnabatur, quamdiu Ladul-
 phus Saxonum dux suis praeerat; at ubi vulnere accepto animam
 statim efflavit, papae acies in fugam inclinatur, terga hostibus ma-
 gna strage caedentibus. Henricus enim cognito, Ladulphum etiam
 oecubuisse, persequeretur insistebatque alacriter; denique contulit
 suos et respirare iussit. ubi autem rursus ad bellum se paravit,
 ad oppugnandam Romam contendit. ibi papa foederis atque iuris-
 furandi Roberti memor, misit ad eum qui auxilia poscerent;
 eodem tempore etiam Henricus subsidia per legatos petiit, Romam
 veterem expugnaturus. sed utrosque Robertus irridens, regi quidem

κρίνατο, πρὸς δὲ τὸν πάντα ἐπιστολὴν διεγράφαξεν. εἶχε δὲ
 D τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὡδέ πως. “τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ καὶ κυρίῳ
 μου Ῥομπέρτος δούξ ἐν Θεῷ.” τὴν γεγενημένην κατὰ σοῦ
 τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον διακηκῶς, οὐ πάνυ τι τῇ ἀκοῇ προσε-
 θέμην, εἰδὼς ὡς οὐκ ἂν τις τολμήσειεν ἀντᾶραί σοι χεῖρας. 5
 : τίς γὰρ κατὰ τοσοῦτου πατρὸς ἐπιχειρήσειεν, εἰ μὴ μαίνοντο;
 ἂμὲ δὲ ἴσθι πρὸς πόλεμον βαρύτερον ἐξοπλιζόμενον καὶ πρὸς
 P. 34 ἔθνος δυσκαταγώνιστον. Ῥωμαῖοι γὰρ εἰσι πρὸς οὓς ὁ πό-
 V. 31 λεμος, οἱ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων ἐνέπλησαν. σοὶ
 δὲ ἄλλ’ ἀπὸ ψυχῆς βαθείας πίστιν ὀφείλω, ἣν καὶ καιροῦ 10
 καλοῦντος παράσχοιμι.” οὕτως ἐκεῖνος καὶ ἀμφοτέρων τῶν
 εἰς συμμαχίαν καλούντων τοὺς πρέσβεις, τοὺς μὲν τῇ ἐπι-
 στολῇ ταύτῃ, τοὺς δὲ πιθανοῖς τισὶ λόγοις διακρουσάμενος
 ἀπεπέμψατό.

14. Ἀλλὰ μὴ παρῶμεν τὰ κατὰ Λογγιβαρδίαν αὐτῷ 15
 διαπεπραγμένα πρὶν ἤκειν εἰς τὸν Αὐλῶνα σὺν τῷ στρατεύ-
 ματι. ὁ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἦν τυραννικὸς ἀνὴρ καὶ πικρό-
 B τατος, τότε δὲ καὶ Ἡρώδου μιμεῖται μανίαν. μὴ γὰρ ἀρ-
 κούμενος τοῖς ἀνέκαθεν ἐστρατευμένοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μά-
 χην ἐπισταμένοις ὀπλιζέσθαι, νεοσύλεκτον ποιεῖται στρατέν- 20
 μα, μηδεμίᾳς φειδύμενος ἡλικίας· ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωρον καὶ
 τὴν ἄωρον πανταχόθεν συναγαγὼς Λογγιβαρδίᾳς τε καὶ
 Ἀπουλητίας εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο. καὶ ἦν ἰδεῖν καὶ παῖδας

3. δούξ: ὄξ A.

7. ἐξοπλιζόμενον P.

10. ἄλλ’ om. G.

23. ἀφειλκύσατο P.

alio modo nec per litteras respondit; papae autem epistolam misit, quae his fere verbis conscripta erat. “summo pontifici et domino meo Robertus dux in deo. incursionem in te hostium fieri cum audirem, diu famae fidem non habui. quippe mihi persuasum erat, neminem ausurum in te insurgere. quis enim, nisi furore amens, arma adversus tantum patrem capiat? me vero scias gravissimum apparare bellum cum gente fortissima. etenim cum Romanis mihi res est, qui terras et maria omnia trophaeis impleverunt. tibi autem fidem ex intimo animo me debere profiteor, quam, cum opus erit, praestabo.” sic utrumque auxilia petentem, alterum hisce litteris, alterum verborum fallaciis elusit.

14. Sed ne omittamus, quae in Longibardia gessit, antequam Aulonem cum exercitu traiceret. is enim cum alioquin animo imperioso et saevo esset, tum vero Herodis immanitatem aemulatus, quoniam milites veterani armorumque periti non sufficerent, in novo delectu habendo nulli plane aetati pepercit, sed emeritos aequae atque immaturos per universam Longibardiam et Apuliam in militiam coegit.

καὶ μείρακίσκους καὶ γέροντας ἀνθρώπους οἰκτρούς, οὐ μὴδ' ὄσον ἐν ὄνειροις ὄπλον ἐθέσσαντο, τότε δὴ ἐνδεδυμένους θώρακα καὶ ἀσπίδα κρατοῦντας καὶ τόξον ἀφυῶς πάντη καὶ πλημμελεῶς τείνοντας καὶ κατὰ στόμα κέπτοντας, ἐπειδὴν 5 βαδίσειν ἐξῆν. ταῦτα δὴ ταῦτα θεοῦ βουλήν μὲν πρόφασις ἦσαν C τῇ χώρᾳ Λογγιβαρδίας ἀκαταπαύστου, καὶ πανταχοῦ κλαυθμὸς ἀνδρῶν καὶ ὀλολυγμὸς γυναικῶν, καὶ ἐμερίζετο ταύταις τὰ τῆς συγγενείας. ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀστράτευτον ἄνδρῳ ἐθρήνηι, ἡ δὲ ἀπειροπόλεμον παῖδα, ἄλλη δὲ ἀδελφὸν γεωργὸν 10 ἢ πρὸς ἄλλα ἔργα ἠσχολημένον. καὶ ταῦτα μὲν ἀντικρὺς, καθάπερ εἶπον, μανίας ἦσαν Ἡρώδου ἢ καὶ πλέον Ἡρώδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κατὰ τῶν βρεφῶν ἐμεμήνηι μόνον, οὗτος δὲ καὶ κατὰ παιδῶν καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἐχόντων τούτων ἀνασκήτως, ὡς οὕτω γε φάναι, ἐγύμναζε τε 15 καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ συνεκρότει τὰ τῶν νεοσυλλέκτων D σώματα. ταῦτα μὲν ἐν Σαλέρῳ συνεπεπτώκει Ῥομπέρτω, πρὶν εἰς Ὑδρουῖντα παραγενέσθαι. ἐκεῖσε γὰρ πρὸς ἐξέμψυξιν στρατεύματα ἰκανώτατον, αὐτὸν ἀπεκδεχόμενον, ἐπειδὴν ἅπαντα καταστήσειε τὰ κατὰ τὴν χώρᾳ Λογγιβαρδίαν καὶ πρὸς 20 τοὺς πρὸς βίβας τὰς προσσηκούσας ἀποκρίσεις ποιήσαιτο. τοσοῦτον μὲντοι τῷ πάπᾳ προσέθετο, ὅτι τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ, ὃν Ἀπουλητίας ἀπάσης κειροτόνηκεν ἄρχοντα καὶ Βο-

9. γεωργὸν A, νέον PG. 10. καὶ add. G. 14. ἀνασκήτως A, ἀνασκέπτως PG. οὕτως P. 16. σωμάτων G. 17. Ἑδρουῖντα GA. 21. δι; 22. ἄρχοντα om. G. Λοριτύλαν τὸν ἀδελφίδου con. Ducangius.

ibi cerneret et pueros et adolescentulos et senes miseros, qui ne per somnium quidem arma viderant, lorica indutos gestare clypeum arcumque inscite prorsus et imperite tendere ac, si ingredi oporteret, corruere. ea res, dici non potest, quanto luctu Longibardiam compleverit; ubique virorum fiebant fletus et lamentationes mulierum, suorum fortunam miserantium, audiebantur. alia enim maritum emeritum, alia belli rudem puerum, alia fratrem agro colendo aut aliis negotiis occupatum ad signa cogi conquerebatur. haec sane, ut dixi, crudelitas erat Herodis vel etiam Herode maior. siquidem ille in pueros tantum saeviit, hic et in pueros et in senes grassabatur. qui licet ita se haberent, ut nihil exercitatione profici posse videretur, tamen quotidie recens scriptos milites exercuit ac bello idoneos reddidit. haec Salerno gessit, priusquam Hydruntem se conferret. ibi enim satis magnus exercitus, quem praemiseraat, subsidere iussus erat, donec ipse Longibardiae res ordinasset et legatis, quae oporteret, responderet. ceterum papae eatenus rationem habuit, ut Rogerio filio et Bo-

ριτύλαν τὸν ἀδελφόν, ἐπέσκηψεν, ἐπειδὴν ὁ τῆς Ῥώμης
 θρόνος πρὸς βοήθειαν αὐτοῦς προσκαλοῖτο κατὰ τοῦ Ἐνερί-
 χου ἡγήσας, προθυμότερα πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι καὶ τὴν δυ-
 νατὴν εἰσενεγκεῖν συμμαχίαν. τὸν μὲντοι Βαϊμοῦντον, τὸν
 νεώτερον τῶν υἱέων αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα παρεμφερῆ τῷ 5
 πατρὶ καὶ τόλμαν καὶ ἑσώμην καὶ γενναιότητα καὶ θυμὸν
 ἀκατάσχετον, (ὄλωσ γὰρ οὗτος τοῦ πατρὸς ἀποσφράγισμα ἦν
 καὶ τῆς ἐκείνου φύσεως ἔμψυχον ἔκμαγεῖον,) μετὰ βαρυτά-
 P. 35 του στρατεύματος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀπεστέλλει χωροῖσι, τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Ἀυλώνα τόποις ἐπικηδέησοντα. ὁ δὲ αὐτίκα ζύν 10
 ἀπειλῇ καὶ ἀκατασχέτῃ ἑύμῃ καθάπερ τις ἐπίρρυνεῖς κεραυ-
 νόδς τῶν τε Κανίνων καὶ Ἰεριχῶ καὶ τοῦ Ἀυλώτος παντοῦς
 ἐπελύβετο καὶ αἰεὶ τι τὰ ξυμπαρακείμενα ἤροι καὶ ἐκυροῖλε
 μαχόμενος. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς πρὸ τοῦ πυρὸς κεννὸς δρι-
 μύτατος καὶ πρὸ τῆς μεγάλης πολιορκίας πολιορκίας προοί- 15
 μιον. βρούχους ἀντικρυς καὶ ἀκρίδας εἶπεν ἂν τῆς αὐτοῦς,
 τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· τὰ γὰρ κατάλοιπα Ῥομπέρτου ὁ
 τούτου υἱὸς Βαϊμοῦντος προσεπενείματό καὶ κατέφαγεν. ἀλλὰ
 Βμήνω γε τούτου εἰς τὸν Ἀυλώνα διαπερῶσμεν· προσεξε-
 ταξέσθω δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον αὐτῷ πεπρα- 20
 γμένα.

15. Ἀπύρας γὰρ ἐκεῖθεν γίνεται κατὰ τὸν Ὑδροῦντα,
 V. 32 εἴτ' ἐκεῖθι διακαρτερήσας ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν γυναῖκα

4. Βαϊμοῦντον A.

8. Ἐμφυλον P.

11. τῷ ἀκατασχέτῃ P.

12. Κανίνων A.

16. ἀντικρυς add. A.

19. προσεξεταξέσθω

coni. Diesterweg.

ritylae fratri, quos universae Apuliae praefecerat, mandaret, si pon-
 tifex Romanus auxilia adversus Henricum regem flagitaret, promptis-
 sime succurrerent et quantum possent opitularentur. Boëmundum
 autem filium natu minorem, qui patri simillimus erat et audacia et
 robore et fortitudine et animo effrenato, (omni enim ex parte hic pa-
 trem referebat et ingenii illius quasi viva imago erat,) hunc igitur
 cum validissimo exercitu in fines nostros praemiserat, ut regionem
 circa Aulonem vexaret is minitabundus et fulminis instar impetu
 haud sustinendo irruens, Canina et Hiericho Aulonemque adeo uni-
 versam occupat, dum igni ferroque regiones adiacentes vastat. erat
 res vera ignis secuturi fumus molestissimus et imminentis oppugna-
 tionis magnae quasi exordium. ac filium patremque apte quis bruchio
 et locustae comparaverit; nam quae intacta Robertus reliquerat, ea
 filius eius Boëmundus absumsit et comedit. sed priusquam Robertum
 traiciamus Aulonem, pergamus in enarrandis iis, quae in adversa
 continente gessit.

15. Salerno igitur profectus, Hydruntem venit, ubi cum paucis dies

Γαίταν ὑπεκδεχόμενος, (καὶ γὰρ καὶ αὐτῇ ξυνεστράτευε τῷ ἀνδρὶ καὶ χοῆμα ἦν ἡ γυνὴ φοβερόν, ἐπειδὴν ἐξοπλίσαίτο,) ὡς ἀνηγαλίετο ταύτην ἐπελθοῦσαν, ἕρως ἐκείθεν πάλιν ὄλη στρατεύματι τὸ Βρεντήσιον καταλαμβάνει· ἔστι δὲ τοῦτο 5 ἐπίγειον τῆς ὄλης Ἰαπυγίας ἐνλιμενώτατον. ἐνταῦθα δὲ καταπατὰς ἐκαρδοκεῖ τε τὸ στράτευμα πᾶν ἐνταῦθα συνα-
 10 θροισθῆναι καὶ τὰς νῆας ἀπίσας, ὅσαι τε φορτίδες ἦσαν καὶ ὅσαι μακρὰ καὶ πολεμιστήραιοι· ἐκείθεν γὰρ ἐπὶ τάδε τὸν ἀπόπλοον ἐδόκει ποιεῖν. καὶ ἅμα ὑπόταν κατὰ τὴν Σίλερον
 15 ἦν, πρόσβην ἐξυποστέλλει τινὰ τῶν ἄμφ' αὐτὸν μεγιστάνων 'Ραοὺλ ἐκονομαζόμενον πρὸς τὸν βασιλέα Βοτανιιάτην, ἧδη μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Δούκαν τῶν σκήπτρων ἐπιλημμένον· ἐκαρδοκεῖ καὶ τούτου τὰς ἀποκρίσεις. αὐτῷ τε γὰρ ἐπεπόμε-
 20 φει μέμπει τινὰς καὶ προφάσεις δῆθεν εὐλόγους τοῦ προ-
 15 κειμένου πολέμου, ὅτι τὴν Θυγατέρα μνηστευθεῖσαν τῷ βασι-
 25 λεὶ Κωνσταντίνῳ, ὡς ὁ λόγος φθάσας εἰδήλωσε, τὴν μὲν ἀπέλευσε τοῦ νυμφίου, τοῦ δὲ τὴν βασιλείαν παρείλετο, καὶ ὡς ἡδικοηκός πρὸς ἄμυναν αὐτός ἐντροπίζοιτο. τῷ δὲ τηρι-
 30 μίτων (οὗτος δ' ἦν ὁ ἐμὸς πατήρ 'Αλέξιος) δῶρά τέ τινα ἐπεπόμεφει, καὶ γράμματα φιλίων ἀπαγγελλόμενα. ταῦτα κα-
 35 ραδοκῶν ἠτρέμει τῷ Βρεντησίῳ. ἐπεὶ δὲ, μήπω τῶν στρα-
 40 τευμάτων συλλεγέντων ἀπάντων καὶ τῶν νηῶν ἀποσθειῶν

1. αὐτῇ P.

11. ὀνομαζόμενον G.

23. ἐπωθειῶν PG,

correxī.

commoratus esset, uxorem Gaïtam exspectans, (nam et ipsa maritum in bellum comitabatur, et cum arma induisset, horrenda sane res haec mulier erat,) hanc igitur advenientem postquam amplexatus est, omnibus copiis Brundisiam movit, qui est portus universae Iapygiae commodis-
 20 simus. quo eum celeriter descendisset, exspectabat, donec universa eodem exercitus navesque omnes tam onerariae quam longae et bello idoneae convenirent; inde enim trahere in has terras constituerat. simul etiam, Salerni etiam tum degens, legatum miserat unum quendam ex nobilibus, Raulum nomine, ad imperatorem Botaniatem, qui expulso
 25 Duca rerum potitus erat: eius igitur responsa itidem exspectabat. imperatori enim ut belli suscipiendi causas, satis scilicet probabiles, indicaret, Raulum Cpolin questum miserat, quod filiam suam, quam imperatori Constantino desponsatam supra docuimus, orbaverit sponso, Constantino autem imperium abstulerit: ad quas iniurias ulciscendas
 30 se iam paratum esse. praeterea magno tunc temporis domestico et copiarum Occidentalium ducl, qui pater meus Alexius erat, muneribus miserat cum litteris, quibus de amicitia eidem pollicebatur. utriusque

τῶν πλειόντων εἰς θάλασσαν, ἥντις Βυζαντόθεν καὶ ὁ Ῥαοῦλ
 μηδεμίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὰ μεμνημένα ἐπενεγκῶν, εἰς θυ-
 μὸν ἀνερρήπισε πλέω τὸν βάρβαρον, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ δι-
 καιολογίας ἤπιετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους πολέμων ἀπαγούσης. πρῶτα μὲν ὅτι ὁ ἐφεπόμενος 5
 P. 36 αὐτῷ μοναχὸς ὑποκριτὴς ἐστὶ καὶ γόης ἀνὴρ καὶ ὑποδύεται
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, καὶ ὅπως πλάσμα ἐστὶ τὸ κατ'
 αὐτόν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδεῖν φησὶ μετὰ τὴν ἀπὸ θρόνου καθαι-
 ρεσιν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει φαιὸν ἐνδεδυμένον τριβώνιον καὶ
 ἐν μοναστηρίῳ διάγοντα, ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς 10
 ὄψει τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεάσασθαι. ἔπειτα προσ-
 ετίθει καὶ τοῦτο, ὃ καὶ κατὰ τὴν ὑποστροφὴν συμπεπωκὸς
 ἠκηκόει. ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος,
 ὡς ὕστερον διηγῆσμαι, τὸν Βοτανειάτην τῶν βασιλείων ἐξή-
 B λασε καὶ τὸν τοῦ Δούκα υἱὸν τὸν περιφανέστατον Κωνσταν- 15
 τῖνον ἐκεῖνον ἐν τοῖς ὕψ' ἤλιον προσηκάμενος, μετεδίδου αὐθις
 τῆς βασιλείας. τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν ἀκηκὼς ὁ Ῥαοῦλ, εἰς
 πειθῶ καὶ ταῦτα προσῆγε, παραλύειν πειρώμενος τὴν τοῦ
 πολέμου σκευήν. "τίνι γὰρ δικαίῳ λόγῳ πρὸς Ἀλέξιόν" φησι
 "πολεμήσομεν, τοῦ Βοτανειάτου τὰς ἀρχὰς δεδωκότος τῆς ἀδι- 20
 κίας καὶ τὴν θυγατέρα τὴν σὴν Ἑλένην τῶν Ῥωμαϊκῶν σὴ-

1. ὁ om. G. 4. τῶν: τοῦ P. 5. lege ἀπεφούσης. 6.
 ἀποδύεται G. 8. φημί G. 10. ποιησάμενον G. 14.
 ἐξήλασεν P.

igitur responsa exspectans, Brundisii morabatur. ubi vero, nondum
 copiis omnibus collectis et navibus plerisque deductis, Byzantio
 reversus Raul nullum ad mandata responsum retulit, magis etiam
 iram barbari acuit, praesertim cum absurdas illas rationes, quibus
 ad probandam belli cum Romanis aequitatem utebatur, adversus ipsum
 exagitaret. primum, quem secum haberet monachum, simulatorem
 esse et hominem fraudulentum, qui imperatoris Michaelis personam
 subierit, ac totam rem merum commentum esse, nam Michaelem illum,
 amisso regno, pulla indutum veste et in monasterio degentem, vidisse
 se Cpoli, cum sedulo id egisset, ut suis ipse oculis imperatorem re-
 gno pulsum conspiceret. his addidit, quod, cum domum rediret, ac-
 cidisse audierat. pater enim meus, exacto Botaniate, ut infra narra-
 bimus, rerum potitus, Constantinum Ducae filium, omnium, quos
 terra sustinuit, illustrissimum arcessiverat regnique rursus participem
 fecerat. quae cum in reditu Raul accepisset, his quoque usus est, ut
 persuaderet Roberto eumque a bello apparando abduceret. "nam
 quo, inquit, iure Alexio bellum inferemus, cum Botaniates auctor
 fuerit iniuriae et filiam tuam Helenam imperio Romano privaverit?"

πρωιν ἀπόστέρησαντος; τὰ γὰρ παρ' ἄλλων εἰς ἡμᾶς γινόμενα, οὐκ ἂν ἐτέροις τοῖς μὴ προσκεκρουκόσι κατὰ δίκην ἐνέγκοι πόλεμον. μὴ ἔχοντος δὲ τοῦ πολέμου δικαίαν πρό-C
 φασιν, τὰ ζῦμπαντα φροῦδα, καὶ νῆες καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες
 5 καὶ παρασκευὴ πῦσα πολεμιστήριος." ταῦτα ῥηθέντα ἐξώρτισεν
 ἐπὶ πλέον Ῥομπέρτον· ἐμεμήγει γὰρ καὶ ἐμελλε τῷ χεῖρι τούτῳ
 ἐπιβαλεῖν. ἐκ θατέρου δὲ καὶ ὁ πεπλασμένος ἐκείνος Δούκας V. 33
 καὶ ψευδοβασιλεὺς Μιχαήλ, ὃν καὶ Ῥαίκτωρα ὠνομάμαεν,
 ἐσχετλιάζετο καὶ ἐδυσφόρει καὶ οὐκ εἶχεν, ὅπως κατὰσχοι
 10 τὴν ὁργὴν, οὕτω σαφῶς ἐξελεγχόμενος, ὥς οὐκ εἴη βασιλεὺς
 ἐκείνος ὁ Δούκας ἀλλὰ ψευδεπίπλαστος βασιλεὺς. ὦν δὲ καὶ
 ἄλλως ἐξωρτισμένος ὁ τύραννος κατὰ τοῦ Ῥαούλ, τοῦ ἀδελ- D
 φου Ῥογέρη πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντος καὶ διαμεμη-
 νυκτότος ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν παρασκευαζόμενον πόλεμον, ἤβου-
 15 λήθη κακὸν τι δρᾶσαι τῷ Ῥαούλ, τὸν παραντίκα θάνατον
 ἀπειλήσας. ὁ δὲ μὴδ' ὄλωσεν πρὸς τὴν φυγὴν ἐρραθυμηκῶς,
 πρὸς τὸν Βαϊμουῆτον ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ τι κρησφύγετον
 ἐκ τοῦ σχεδὸν αὐτὸν ἐφρευράμενος. ἐτραγῶδει δὲ καὶ ὁ Ῥαί-
 κτωρ τὰς παλαμναιοτάτας ἀπειλὰς τῶ ἀδελφῷ τοῦ Ῥαούλ τῷ
 20 πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντι, μεγάλα τε κεκραγῶς καὶ τὸν
 μηρόν τῃ δεξιᾷ πλήττων καὶ ἔξαιτούμενος τὸν Ῥομπέρτον καὶ
 λέγων "ἐν τούτῳ καὶ μόνον αἰτῶ, ὥς εἰ τῆς βασιλείας ἐπι-
 δραξαίμην καὶ ἀποκατασταίην τοῖς θρόνοις, παραδοῦναι μοι
 τὸν Ῥογέρην, καὶ εἰ μὴ τούτου οἰκτίστῳ θανάτῳ παραδοίην

9. ἐσχετλιάζετο καὶ G.
 μὴ P.

15. δράσας P.

22. ἐπιδραξοί-
 μην P.

etenim propter aliorum in nos commissa, iniuste agas, si eos, qui nihil offenderunt, bello persequi velis. iniusto autem bello suscepto, vereor, ne cuncta perdidideris, et naves et arma et viros et totum apparatus belli." quibus dictis, Robertus ira magis etiam incensus, adeo furebat, ut paene vim ei inferret. ab altera parte falsus ille Ducas et Pseudomichael, quem etiam Raectorem diximus, graviter ferre, indignari, nec habere, quo iracundiam reprimeret, quippe luculentissimo testimonio fraudis convictus. cumque Robertus etiam eam ob causam in Raulum exacerbatum esset, quod eius frater Rogerius ad Romanos transfugerat omnemque belli rationem prodiderat, gravi eum illico poena afficere voluit ac necem minatus est. at ille nequaquam ad fugam segnis, ad Boëmundum se tanquam in asylum proripuit. iactabat etiam Raector in Rauli fratrem, qui ad Romanos transfugerat, minas horrendas nec sine magna vociferatione, femur manu tundens, "id unum" Robertum appellans inquit "expeto, simul imperium adeptus inque regnum restitutus fuero, Rogerium

αὐτίκα ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀνασταυρώσας, τὰδε καὶ τὰδε πεί-
 P. 37 σομαι ἐκ θεοῦ." ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διηγήσεων τούτων γελῶν
 ἐπισί μοι τοὺς ἄνδρας τούτους καὶ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς
 κούφότητος, μᾶλλον δὲ τῆς κατ' ἀλλήλων ἀλαζονείας. ὁ μὲν
 γὰρ τοι Ῥομπέρτος πρόφρασιν εἶχε τὸν ἀπατεῶνα τούτον καὶ 5
 δέλεαρ καὶ οἶόν τι πρόσχημα τοῦ συμπευθέρου καὶ βασιλέως,
 καὶ διεδείκνυν τούτον ταῖς πόλεσι καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐπῆ-
 ρεν, ἐφ' οὗς ἄν παραγένοιτο καὶ συμπεῖθειν ἠδύνατο, ἐν τῷ
 ἔχων, ἐπειδὴν κατὰ ῥοὴν αὐτῷ τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τύχης
 ἐπέλθοι, ἐπὶ τοῦ τραχήλου ξακίσις ἀποπέμψαι σὺν γέλωτι· 10
 μετὰ γὰρ τὴν θήραν καταγελάται τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς
 B ἑλπίσιν ἠπατημέναις ἐτρέφετο, εἰ περ συμβαίῃ καὶ μετασχοῖ
 κρείτους τινός, οἷα φιλεῖ πολλάκις γίνεσθαι παραλόγος. ἀλλ'
 ἐκεῖνος μὲν τῆς βασιλείας ἀπρὶξ ἐπιδραῖζοιτο, ὡς οὐκ ἂν τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον προσηκαμένον εἰς βασιλείαν τοῦ Ῥωμαῖ- 15
 οῦ δήμου καὶ τοῦ στρατεύματος, αὐτῷ δὲ τῷ τέως ἀποχρῆστο
 καθάπερ ὄργανῳ εἰς τὴν ὄλην τῆς σκευωρίας οἰκονομίαν.
 ταῦτα ἐνθυμουμένη μοι μειδιᾶν ἐπέρχεται καὶ γέλωτος ἐπιτρέ-
 χει τοῖς χέλεσι πρὸς λύχρον ἐπισυρούση τὸν κάλαμον.

16. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος πᾶσαν δύναμιν συναγαγὼς 20
 κατὰ τὸ Βρετανίσιον τὰς τε ναῦς αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 C (αἱ μὲν γὰρ νῆες εἰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συνηρίθμητο,

5. εἶχεν P. 6. καὶ οἶόν : εἰς οἶόν G. 9. ἐπειδὴ P. 19.
 ἐπισυρούσει P.

mihī dedas, quem nisi cruci media in urbe suffixum acerbissima
 morte afficiam, quidvis a deo perpeti paratus sum." quae dum narro,
 ridere subit homines istos eorumque amentiam et levitatem, vel po-
 tius iactantiam, qua sibi invicem illudebant. nam Robertus fraudulentum
 monachum accessiverat, ut belli praetextum haberet eoque uteretur
 tanquam esca et simulacro quodam consoceri atque regis. ostentabat
 eum per urbes, et ad seditionem commovebat quoscumque adiit et
 inducere potuit, si prospere bellum successisset, praecipitem eum
 ignominiose ac cum ludibrio abactus; nam venatione finita, esca
 proiici solet. ipsum falsa spe lactabat, fore ut potentiam aliquam
 consequeretur; qualia plerumque evenire solet inopinato. at ille
 prorsus non dubitabat, quin regni potiretur. nam barbarum Rober-
 tum nullo modo ad imperium a populo exercituque Romano admis-
 sum iri; ceterum Roberto veluti instrumento ad consiliorum suorum
 fraudem perficiendam utebatur. quae cum considero, risus mihi obo-
 ritur vultuque diffunditur, ad lucernam haec exaranti.

16. Robertus igitur cum Brundusii omnes et naves et milites
 coegisset, (naves erant ad centum quinquaginta numero, militum

οὐ δὲ στρατιῶται εἰς τριάκοντα χιλιάδας ξύμπαντες ἐτύγγα-
 von συμποσούμενοι, ἐκάστης γῆς ἄνδρας ἀπολαμβάνουσης
 διακοσίους μεθ' ὀπλων καὶ ἵππων,) καὶ οὕτως ἐχόντων πα-
 ρασκευῆς, ἐπειδὴν οἷς προσοκείλειαν, ὀπλισμένοις τούτοις
 5 καὶ ἱππότηαις περιτυχεῖν, ἔμελλε διαφεῖναι πρὸς τὴν Ἐπίδα-
 μνον πόλιν, ἣν Δυρράχιον κατὰ τὸ νῦν ἐπικρατήσαν ἔθος
 προσονομάζομεν. ἐδόκει μὲν γὰρ ἐξ Ὑδρουντος πρὸς τὰς
 Νικοπόλεις διαπερῆν καὶ τὴν τε Ναύπακτον καὶ τὰ ξυμπα-
 ρακείμενα χωρία καὶ φρούρια πάντα κύκλῳ περιλαβεῖν. ἀλλ'
 10 ἐπειδὴ περ εἰς πολὺ πλάτος ἠνέφκτο τὸ ἐκεῖθεν ἐνθάδε πέλα-
 γος ἢ τὸ ἀπὸ Βρεντησιῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον, προείλετο
 μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν τα-
 χίστην κέλευθον προαιρούμενος, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἔρατωνῆν τῆς
 στόλῃ περιποιούμενος. καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος V. 34
 15 πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῷ αἰγόνε-
 ρωτι πλησιάζων ὑπετέμενετο τὰ ἡμερήσια διαστήματα. ἔν'
 οὖν μὴ ἐξ Ὑδρουντος ἀφείς ἀρχομένης ἡμέρας, νυκτοπλοή-
 σαι καὶ κλύδωσά τισι προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ἐκ
 Βρεντησιῦ ὅλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὴ μὴν
 20 γὰρ τοῦ διαστήματος τῆς ὁδοῦ ἐνταῦθα συντέμενετο, ἐπιστε-
 νουμένον τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖθε. οὐ μέντοι οὐδὲ
 τὸν υἱὸν Ῥογέρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλητο πρό-

2. ἐπιλαμβανούσης G. 3. παρασκηγῆς P. 11. παραίλετο P.
 12. τοῦτον κατείλους ἐκείνου G. 16. ἡμεράσια CG. 17.
 ἀφείς Iac. Gronovius, ἀφ' ἧς codices. ναυπλωήσειε PG, νυ-
 κτοπλοήσειε FC. 18. προσπελάσειεν ἐπὶ τὸ Βρεντησιον P. 20.
 τῆς ὁδοῦ om. CG, add. PF. 21. οὐδὲ : γε P.

triginta ferme millia, singulis navibus ducentos milites expleantibus
 cum armis equisque,) militibus ita instructis, quoniam ad quos appul-
 suri erant, in armis eos et equitatu paratos essent inventuri, traicere
 Epidamnum in animo erat, quam urbem hodie Dyrrhachium appellare
 consuevimus. antea quidem Hydrunte Nicopoles transmittere ac Nau-
 pactum quaeque circumiacent loca et castella omnia occupare statue-
 rat; sed cum latius ea patere mare quam Brundusium inter Dyrrha-
 chiumque animadvertisset, hic traiectus prae illo placuit, quippe qui
 et brevior et tutior esset. nam hibernum erat tempus et sol, ad cir-
 culos australes vergens et capricornum appropinquans, diei spatium con-
 traxerat. itaque ne Hydrunte oriente sole profectus, in noctem con-
 iiceretur et in tempestates incideret, Dyrrhachium Brundusio plenis
 velis navigare statuit. ita enim celerius propter Adriatici maris angu-
 stias traicere licuit. ceterum nec Rogerium filium in Italia reliquit,
 quemadmodum cum Apuliae eundem praeficeret, destinaverat; sed mu-

P. 38 τερον, Ἀπουλητίας αὐτὸν χειροτονηκῶς κύριον, ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως μεταδόξαν αὐτὸν πάλιν συνεφεπόμενον εἶχε. μεταξὺ δὲ τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον κατάπλου τὴν τε Κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην καὶ ἄλλ' ἅττα ἡμέτερα φρούρια ἐξ ἀποστολῆς κατέσχε. καὶ ὁμήρους ἔκ τε Λογγιβαρδίας καὶ Ἀπου- 5 λητίας ἀναλαβόμενος καὶ τὴν χώραν ἀργυρολογήσας ἅπασαν καὶ φορολογήσας, προσδοκῆσιμος ἦν τῷ Δυρραχίῳ προσεσχηκέναι. δοῦξ δὲ τηνικαῦτα ἐτύγγανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ Β Γεώργιος ὁ Μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βοτανειάτου ἀποσταλείς. καίτοι γε πρότερον τὴν ἀποστολὴν ἀπέπεμ- 10 πετο καὶ οὐδ' ὅλως ἦν εὐπειθῆς πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην, ἀλλ' οἱ γε βάρβαροι δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτορος (Σκυθαὶ γὰρ ἦσαν Βορὶλός τε καὶ Γερμανός,) ἐνεκόντων τε τῷ Μονομαχάτῃ καὶ αἰεὶ τι δεινότερον κατ' αὐτοῦ ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συρράψαντες ὅποσα γε καὶ 15 βεβούλοιοντο, καὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν, ὡς ἐπιστραφέντα ποτὲ πρὸς τὴν βασιλίδα Μαρίαν ἐρεῖν "ἐχθρὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας τὸν Μονομαχάτον τοῦτον ὁπάπτευκα." τοῦτο ἀκροασάμενος Ἰωάννης ὁ Ἄλανός, φίλος ἐς τὰ μάλιστα ὦν τοῦ Μονομαχάτου, γινώ- 20 σκων δὲ καὶ τὴν τῶν Σκυθῶν πρὸς αὐτὸν μῆνιν καὶ τὴν συν- χνάς κατ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις, ἅπαντα τὰ τε τοῦ βασιλέως

1. ἀλλ' F, ἐπεὶ PG. 2. οἶδ' F, οἶδα P, οἶδα πῶς G. μετα-
δόξαντα πάλιν αὐτὸν P, μεταδόξαν C, recte F. 4. ἄλλα τὰ
codices, correxi. 10. γε om. F. 13. Βορὶλος F, Βουργί-
λος P, βοργύλος G. ἐνεκόντων τε FC, ἐπιτηχόιες PG. 14.
αὐτὸν PG, αὐτοῦ F. 15. ὅποσα γε FC, ὅπου τε PG. 18.
τῆς G, τῶν P. 20. ἐς τὰ μάλιστα FC, ἐσιτάμενος PG.

tata nescio qua de causa sententia, expeditionis comitem habuit. in-
terea, dum Dyrrhachium navigavit, Corypho urbem munitissimam et
alias quasdam arces nostras misit qui occuparent. ac receptis ex Lon-
gibardia Apuliaque obsidibus tributisque per totam ditionem suam
exactis, Dyrrhachium eum appulsurum esse, expectabant. tum totius
Illyrici dux erat Georgius Monomachatus ab imperatore Botaniate de-
legatus. is initio quidem illud munus detrectaverat; sed servi impe-
ratoris barbari (Borilus enim et Germanus Scythae genere erant,) in-
videbant Monomachato, cui ut perniciem molirentur, crimina apud
imperatorem in eum iaciebant, quidquid volebant fingentes. denique
tantopere regis animum irritaverant, ut ad Mariam coniugem ali-
quando conversus, hostem sibi imperli Monomachatum videri, dice-
ret. quibus auditis Iohannes Alanus, summus amicus Monomachati,
qui Scytharum in eum invidiam et crebras criminationes cognos-

ρήματα τὰ τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχίτον ἀπελθῶν
 ἔξορχεῖται καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος βουλευσασθαι συμβου-
 λεύει. ὁ δὲ (νοννεχῆς γὰρ ἦν,) καὶ τῷ βασιλεῖ προσελθῶν
 προαρπάζει τὴν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργίαν, λόγοις κολα-
 5 κευτικοῖς καταδέλξας αὐτόν. καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐπίδαμνον
 συνταξάμενος καὶ τὰς ἐπὶ τῇ δουρικῇ ζώνῃ προστάξεις ἐγγρά-
 φως ἀνειληφώς, ἐπισπευδόντων εὖ μάλα πρὸς τοῦτο τῶν
 Σκυθῶν ἐκείνων Γερμανοῦ καὶ Βορίλου, εἰς δευτέραν ἡμέραν
 τῆς βυσιλίδος πόλεως ἔξεισι, τὴν Ἐπίδαμνον ἀφορῶν καὶ τὴν D
 10 Ἰλλυρίδα χώραν. ἀλλὰ περιτυγχάνει περὶ που τὴν λεγομένην
 Πηγῆν, ἔνθα καὶ ναὸς ὑποδύμηται τῆς ἐμῆς δεσποίνης παρ-
 θένου καὶ Θεομήτορος ἐν τοῖς ἀνὰ Βυζαντιδα πόλιν ναοῖς πε-
 ριβόητος, τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους, καὶ
 ὁ μὲν Μονομαχίτος ἄρχεται λόγων πρὸς τὸν μέγαν δομέστι-
 15 κον περιπαθῶν καὶ ὡς ὑπερόριος γίνεται δι' ἐκείνον καὶ τὴν
 πρὸς τοῦτον φιλίαν, καὶ ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ πᾶσιν ἐποφθαλ-
 μιῶντες Βορῆλος καὶ Γερμανὸς ὄλον τοῦ φθόνου τὸν τροχὸν κατ'
 αὐτοῦ ἐξεκύλισαν, καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῆς φιλιότητος ταύτης
 πόλεως εὐπροσώπως ἐξορίζουσι. καὶ πάντα κατὰ μέρος ἐκτρα-
 20 γηδῆσας, ὅσα τε πρὸς τὸν βυσιλέα συκοφαντηθεῖη καὶ πάθοι
 παρὰ τῶν δούλων, ἤξιούτο παραμυθίας ὅτι πλείστης παρὰ

2. ἐξηγεῖται GC.

3. προσελθῶν ἔξαιτεῖται. προαρπάζει PG.

ἔξαιτεῖται om. F.

6. δουρικῇ G, δουλικῇ P.

8. Βορῆλα G.

11. δεσπότιδος F.

13. εἶδον F, ἦδη PG.

14. λόγον —

περιπαθῆ G.

πρὸς: περὶ CG.

15. γίνεται GC, γένοίτο

FP. ἐκείνων F.

16. ἀποφθαλμιῶντες GC.

18. καὶ δὲ

τῶν F. lege καὶ δὴ.

οἰκιῶν G.

φίλης CF.

set, Monomachatum convenit eique omnia et regis et Scytharum dicta referens, ut salutis suae consuleret, suasit. hic, ut erat consilii plenus, ultro imperatorem adiit Dyrrhachique praefecturam praeripuit, ira blanditiis mitigata. itaque cum imperatorem salutasset ut Epidamnum discessurus, et litteras, quibus de munere edocebatur, accepisset, Scythis illis Borilo et Germano ad iter urgentibus, postero iam die Cpoli Epidamnum et Illyricum proficiscitur. sed haud procul a loco qui Pege dicitur, ubi aedes quoque in honorem dominae meae Virginis deiparae inter Cpolitanas celeberrima aedificata est, Alexio patri meo obviam fit. qui ut se conspicati sunt invicem, Monomachus statim lamentari incipit adversus magnam domesticum fortunam suam. exulandum sibi esse propter magnam quam cum eo gesserit amicitiam. Scythas istos, qui in omnes malevola mente essent, tota invidiae quasi rota in se acta, et domo et carissima hac urbe honoris specie se expellere. cumque singillatim lacrimans edocuisset, quantae servorum istorum apud imperatorem fuissent calumniae et qualia perpressus ab ipsis esset, eum quam be-

τοῦ δομestίκου τῆς δύσεως, οἷος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι
 P. 39 βαρυνομένην ταῖς συμφοραῖς. καὶ τέλος ἐπειπόντος ὡς ἄρα
 θεὸς εἶη τῶν τοιούτων ἐκδικητῆς καὶ ὡς μεμνησθαι φιλίας
 τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσαντος, ὁ μὲν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ὤρμα,
 τὸν δ' ἀφῆκεν εἰσδύναμι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν. ὁ δὲ Μω-5
 νμαχάτος καταλαβὼν τὸ Δυρράχιον καὶ ἀμφοτέρων τὴν πα-
 ρασκευὴν ἀκηκόως, τὴν τε τοῦ τυράννου Ῥομπέρτου καὶ τὴν
 V. 35 ἐπανάστασιν Ἀλεξίου, ἐν ζυγῷ καὶ σταθμῷ τὰ κατ' αὐτὸν
 διετίθετο. καὶ πρὸς μὲν τὸ φανερὸν ἀντίξως εἶχεν ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, εἶχε δὲ τι τὰ τῆς προδῆλου μάχης καὶ τοῦ φαινομένου 10
 Ββαθυτέρον. ὁ μὲν γὰρ μέγας δομestικός γραμμασιν αὐτῷ
 μεμνηνύκει τὰ συμπεσόντα, ὅτι τε τῶν ὀμμάτων ἀποστέρησις
 τούτῳ ἤπειλήτο καὶ ὡς ἄρα διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν
 μελετωμένην τυραννίδα τοῖς τυραννοῦσιν ἀντεπιτίθεται. καὶ
 χρῆ τούτων διαναστῆναι ὑπὲρ τοῦ φίλου καὶ πρὸς αὐτὸν 15
 ἐθελῆσαι πέμψαι ὅθεν δῆποτε χρῆμα τούτῳ συνειλεγμένον.
 δεῖ δὴ γὰρ, φησι, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γθ-
 νέσθαι τῶν δεόντων." ὁ δὲ χρήματα μὲν οὐκ ἔπεμψε, φι-
 λοφρονησάμενος δὲ τοὺς πρέσβεις, γράμματα τούτοις ἐπιτίθη-
 σιν ἀντι χρημάτων, τοιόνδε νοῦν περιέχοντα, ὡς αὐτὸς μὲν εἰς 20
 C τὴν τῆμερον τὴν ἀρχαίαν φιλίαν διαφυλάττει καὶ εἰς τὸ ἕξῃς
 φυλάττειν κατεπαγγέλλοιτο· περὶ δὲ τοῦ ἐπιτεταγμένου χρυ-

2. ὡς ἄρα: ἀλλὰ G, ὡς om. C. 8. ἐν add. F. 9. dele ἐν.
 10. τὰ G duobus punctis superimpositis, acsi deleri oporteret.
 vid. annotat. 15. διαστήναι CG. 17. δὴ om. CG. 21.
 διαφυλάττειν G. καὶ add. F. 22. κατεπαγγέλλεται G.

nignissima consolatione dignatus est magnus domesticus Occidentis, quo nemo ad erigendum animum afflicto efficacior erat. postremo ubi deum talium iniuriarum ultorem pollicitus, Monomachatum rogavit, ut amicitiae, quae ei secum intercederet, ne oblivisceretur, hic Dyrrhachium abiit, Alexius in urbem reversus est. at Monomachus cum Dyrrhachium pervenisset, nuntio hinc de Roberti apparatu, illic de Alexii seditione accepto, caute suis rebus prospexit. ac palam quidem inimicum se ferebat utrique, sed altius animo consilium agitabat. etenim magnus domesticus litteris ei nuntiavit, quae evenissent. excaecationis periculum sibi insitisse. propter hanc necessitatem et affectatum ab inimicis imperium insurrexisse se adversus tyrannos. debere illum pro amico arma capessere et, quantum posset, pecuniae vim sibi mittere; nam pecunia, inquit, opus est, qua deficiente perfici non possunt, quae necessaria sunt." at ille opes non misit; sed legatis bene exceptis, litteras pro pecunia tradidit, iisque amicitiam et servasse se semper et in

σίου σφόδρα μὲν καὶ αὐτὸν γλίχασθαι πέμπειν ὅποσα γε βου-
 λοιτο χρήματα. ἀλλὰ γὰρ ἐπέσχεα με πρῶγμα δίκαιον. καὶ
 γὰρ πρὸς τοῦ βασιλέως Βοτανειάτου πεμφθεὶς καὶ τὰς πί-
 στις τῆς δουλείας αὐτῷ δεδωκώς, οὐ καλὸς ἂν οὐδέ σοι
 5 δόξω καὶ εὖνος τὰ εἰς βασιλέως ἀνήρ, εἶγε τοῖς σοῖς ἐπιτά-
 γμασιν ἐκ τεῦ σχεδὸν ὑπαίξομαι. εἰ δὲ τὴν βασιλείαν σοι
 ἐπιβραβεύσεις ἢ ἀνωθεν πρόνοια, ὡς πρῶτον φίλος ἐγὼ
 πιστὸς ἦν, καὶ μετὰ ταῦτα δοῦλος πιστότατος ἔσομαι." ταῦτα
 10 ἐκ ταῦτ' αὐτὸν τε ἄμα, λέγω δὴ τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ τὸν D
 Βοτανειάτην ὑποποιουμένου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον γυμνοτέρους ποιησαμένου λόγους καὶ
 εἰς λαμπρὰν ἀποστασίαν ἀνορηγνυμένου, πολλὰ κατηγορεῖν
 ἔχω. ἀλλ' εὐκὲ πῶς τὰ τοιαῦτα ἦθη τῶν ἀνθρώπων πα-
 15 λήβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα κατὰ τὰς τῶν
 πραγμάτων μεταβολάς, καὶ τῷ μὲν κοινῷ οὐ τοιοῦτοι πάντες
 ἀξύνφοροι, ἕαυτοὶ δὲ εἰσιν ἀσφαλέστατοι τὰ κατ' αὐτοὺς
 καὶ μόνους ξυμφέροντα διοικουομένου, καὶ ὡς τὰ πολλὰ P.40
 ἀποτυγχάνοντες. ταῦτα μὲν οὕτως ὁ τῆς ἱστορίας ἵππος τῆς
 20 λεωφόρου ἐξέδραμε· πάλιν δὲ τοῦτον εἰς τοὺς προτέρους
 δρόμους ἀπαναγάγωμεν, καὶ γεγονότα ἐξήσιον. ὁ γὰρ τοι
 Ῥομπέρτος καὶ πρότερον σφαδάζων πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν πε-

2. με om. CG, add. PF. 5. εἰς τὰ βασίλεια G. 8. ἦν PF,
 εἶην CG. 11. τούτοις om. G. 12. γυμνοτέρου CG.
 13. ἀπορηγνυμένου CG. 15. χρήματα καταλαμβάνοντα G.
 17. ἕαυτοὺς P. 18. διακονούμενοι G.

posterum servaturum significavit; pecuniam autem imperatam quod
 attineret, cupivisse se ipsum, quantum poposcisset, mittere; sed iusta,
 inquit, causa me detinuit. nam cum in nomen imperatoris Bo-
 taniatae, qui me huc delegavit, iuraverim, ne tibi quidem iustus et
 bono erga imperatores animo esse viderer, si mandatis tuis statim
 obsecutus essem. quod si incepta tua deus fortunaverit, ego, ut
 fidus primum amicus fui, ita servus deinceps ero fidissimus." haec
 Monemachatum patri meo scripsisse et eodem tempore utriusque, et
 Alexii et Botaniatae, gratiam aucupatum esse, praeterea etiam cum
 Roberto egisse apertius ac palam defectionem attentasse, id non pos-
 sum, quia graviter reprehendam, verum ita solent homines incon-
 stantes quique fidem mutant, prout mutantur tempora. rei publi-
 cae eiusmodi omnes parum prosunt; sibi ipsis nunquam de-
 sunt, privata tantummodo commoda sequentes, quanquam plerumque
 falluntur. sed aberravit historiae quasi equus a via; itaque rursus in
 priorem cursum convertendus est, licet effrenatus. Robertus igitur
 cum iam antea mira flagrasset transiendi cupiditate et Dyrrhachium

ραιώσιν και τὸ *Δυρράχιον* φανταζόμενος, τότε δὴ και μᾶλλον ἐξεφλέγετο, και χεῖρας και πόδας ἀκαθεκτος ἦν πρὸς τὴν ναυτολίαν, και τοὺς στρατιώτας ἐπέσπευδε και λόγοις παροξυντικοῖς παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ *Μονομαχάτος* ταῦτα κατασκευάσας, και ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσφάλειαν ἐαυτῷ ἐπι-5 κοδομεῖτο. τὸν τε γὰρ *Βοδῖνον* και τὸν *Μιχαηλᾶν* τοὺς *Βεξάρχους* τῶν *Δαλματῶν* διὰ τινων γαφῶν ἐαυτῷ ὑπεποίησατο φίλους και δωρεαῖς προκατείληψε τὰς γνώμας αὐτῶν, θύρας παντοδυναῖς ἐαυτῷ ὑπανόγων. εἰ γὰρ τοῦ τε *Ρομπέρτου* και *Ἀλεξίου* ἀστοχήσεις και ἀμφοτέρων ἀποκριθεῖν, 10 εὐθὺ *Δαλματείας* ἐλάσεις, πρὸς τε *Βοδῖνον* και *Μιχαηλᾶν* αὐτόμολος γενησόμενος. ἐχθρῶν γὰρ τούτων ἀναφανέντων, λοιπὸς ἄρα ὁ *Μιχαηλᾶς* κατηλιπίζετο τούτῳ και ἐτέρωθεν ὁ *Βοδῖνος*, πρὸς οὓς και φυγεῖν παρεσκεύαστο, τῶν ἀπὸ τοῦ

V. 36 *Ρομπέρτου* δηλονότι και *Ἀλεξίου* ἀντιπνευσάντων αὐτῷ. 15 ταῦτα μὲν ἐχέτω ταῦτα. καιρὸς δὲ ἤδη τρυπέσθαι πρὸς τὴν *Βασιλείαν* τοῦ ἐμοῦ πατρὸς και ὕπως και ἐξ οἴων ἀφορμῶν εἰς τὸ βασιλεύειν ἐλήλυθε, διηγῆσασθαι. οὐ γὰρ τὰ πρὸ τῆς βασιλείας αὐτῷ ἐσκεψάμην ἐρεῖν, ἀλλὰ και ὅσα βασιλευόντων κατώρθωκεν ἢ ἐξῆμαρτεν, εἴτε τέως σφιλέντα τούτων εὐρη- 20 σομεν ἐν ἅπασι δι' ὧν βαδιούμεθα. οὐ γὰρ ὡς πατρὸς φεισαίμην, εἰ γέ μοι παρασταίῃ τι τῶν ἐκείνῳ μὴ καλῶς πεπραγμένων· οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πα-

5. τοιαύτην add. F.

10. εὐστοχήσεις CG.

13. τοῦτο G.

16. lege ἐχέτω ταύτην.

18. ἐλήλυθεν P.

19. εὐρεῖν CG.

22. περισταίῃ CG. ἐκείνου CG.

semper cogitaret, tum magis etiam incensus, manibus pedibusque expeditionem urgebat, et milites oratione confirmabat impellebatque. Monomachus autem, rebus ita paratis, etiam aliud sibi perfugum ita prospexit. nam Bodinum et Michaelam, Dalmatiae exarchos, litteris muneribusque missis, sibi conciliavit, quo plures sibi salutis quasi ianuae paterent. si enim spe et in Roberto et in Alexio posita excideret et ab utroque reiceretur, in Dalmatiam statim ad Bodinum et Michaelam transfugere placuit. nam illorum ubi animum hostilem cognovisset, reliquam spem cum in Michaela tum in Bodino collocabat; ad quos etiam fugiturus erat, Roberto et Alexio adversantibus. sed haec hactenus. iam enim tempus monet, ut ad patris mei imperium transeamus et quomodo quibusve de causis ad principatum evectus sit, exponamus. nam non solum, quae ante imperium egerit, referre nobis proposuimus, verum etiam, quae imperio potitus bene aut male gesserit, etiamsi in omnibus, quae enarranda nobis sunt, offendisse eum inveniamus. non enim parcam ut

τήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν τὰ κατορθώματα, τοῦτο πα-
ραδραμούμεθα. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἀδικήσομεν τὴν ἀλήθειαν.
ἐμοὶ γὰρ τοῦτον ἐχούσῃ σκοπὸν ἀπεθεῖν, καθάπερ πολλάκις
εἴρηται, ὑπόθεσις δὲ πατὴρ καὶ βασιλεὺς εὐποβέβληται. τὸν
5 οὖν Ῥομπέρτον ἐκεῖσε καταλειπότες, ὅσπερ ὁ λόγος αὐτὸν
ἠγάγετο, τὰ κατὰ τὸν βασιλέα σκοπῶμεν ἤδη· τοὺς τε πο-
λέμους καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἐν ἑτέρῳ
λόγῳ ταμιευσόμεθα.

1. τοῦτο F. 3. ταύτην B. 4. ὁ βασιλεὺς G. 5. ἐκεῖσε
FP, ἐκείνον CG. 6. τοὺς δὲ ? 8. ταμιευσάμεθα G.

patri, si quid cognovero, quod minus bene ab eo gestum sit; nec ut
suspicionem evitem, patrem esse, cuius res bene gestas conscribam,
id omittam. utraque enim ratione veritatem contaminarem. hoc ego
consilio, quemadmodum saepius significavi, res ab imperatore patre
meo gestas scribere aggressa sum. Roberti igitur historia illic quo
eam perduximus relicta, ad imperatorem Alexium iam animum con-
vertam, bella et proelia adversus Robertum alio libro enarratura.

ΑΛΕΞΙΑΣ Β.

ALEXIADIS LIBER II.

ARGUMENTUM.

Comneni tres, Manuel, Isaacius, Alexius, rerum gestarum gloria insignes. Isaacii et Alexii apud imperatorem Botaniatem gratia. ab invidia Borili et Germani tutatur Maria Augusta, quae Alexium adoptat (1). Synadenus quidam designatur regni successor, Constantino Mariae filio neglecto. matris inde mororem Comneni levant foedusque cum ea ineunt (2). capta a Turcis Cyzico, Alexius operam suam imperatori pollicetur (3). Comnenorum excaecationem Germanus et Borilius moliuntur. quo illi cognito, rebellare statuunt. nocturna secessio (4). Anna Dalassena Comnenorum mater in monasterio Petriorum includitur imperatoris iussu (5). coniurati Tzurulum conveniunt. Caesar Iohannes Ducas ad Comnenos deficit, cuius hortatu Cpolin tendunt (6). deliberatio Schizis habita, uter Comnenorum eligendus imperator. Alexio repugnanti Isaacius ipse purpuram deserit (7). Melisseni, imperium in Oriente affectantis, legatio artibus Manganis scribae ducitur (8). interea Cpolis velitationibus tentata. Botaniatis desperatio de rebus suis. immortales et Barangi fidissimi (9). Comnenorum ad Melissenum responsum. Cpolis capitur proditione (10). Botaniates Melissenum arcessit. Georgius Palaeologus ne id fiat impedit (11). eius pater Nicephorus, Botaniatae ad extremum fidus, de pace Comnenos frustra adit. patriarcha Botaniatae persuadet, ut imperio cedat (12).

P. 43 1. Ὄθεν μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὄρητο καὶ εἰς
V. 39 οἴου γένους, τὸν βουλόμενον εἰδέναι εἰς τὰς τοῦμου Καίσα-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Β Γ. 1. μὲν om. CG.

1. Unde et quo genere imperator Alexius ortus fuerit, qui nosse cupit, eum ad Caesaris mei historias remitto; indidem quae

ρος συγγραφεὺς παραπέμπομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἐκεῖθεν ἐλκύεται. Μανουὴλ μὲν οὖν τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν Ἰσαακίου καὶ Ἀλεξίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ 5 πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππου καταγομένων, στρατηγὸν αὐτοκράτορα ἢ Ἀσία εἶχεν ἅπασα, τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένης τοῦτον προχειρισαμένου, αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Β Ἰσαάκιον δοῦκα ἢ Ἀντιόχου ἐκληρώσατο, πολλοὺς πολέμους καὶ μάχας ἀγωνισαμένους, πολλὰ δὲ καὶ τρύπαια κατὰ τῶν 10 ἀντικειμένων στήσαντας. καὶ μετ' αὐτοὺς οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος στρατηγὸς αὐτοκράτωρ προῦβέβλητο κατὰ τοῦ Οὐρσελίου κατὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα ἀποσταλείς. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Νικηφόρος περιδέξιον τοῦτον περὶ τὰ πολεμικὰ ἐθεάσατο, ἀκηκῶς δὲ καὶ ὅπως περὶ 15 τὴν ἑω συνῶν τὰδελφῶ Ἰσαακίῳ ὑπὲρ τὸν αὐτοῦ χρόνον ἐν διαφόροις ἀγῶσιν ἐμπέπτωκεν ἀριστεύς ἀναφανείς καὶ ὅπως τὸν Οὐρσέλιον κατετροπώσατο, διαφερόντως ἡγάπα καὶ τοῦ Γ Ἰσαακίου οὐκ ἔλαττον. καὶ ἐνστερνιζόμενος ἄμφω τὰδελφῶ ἰλαρὸν ἐνητένιζεν, ἔστιν οὐ καὶ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἀξιώων. 20 ἀνέφλεγε τοῦτο τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον καὶ μᾶλλον τῶν εἰρημένων δύο βαρβάρων Σθλαβογενῶν, τοῦ τε Βορίλου φημὲ

2. ἐκεῖθεν : ἐκεῖνου C. 3. οὖν om. C. 4. τῶν prius add. GA. Ἰωάννη A. 5. κατηγμένων A et in margine CPG. 6. πᾶσα εἶχε AG. 8. δοῦκαν G. 9. ἀγωνισάμενον CG, ἀγωνισαμένου A. 10. στήσαντα CG. 15. τῶ ἀδελφῶ A. τοῦ αὐτοῦ χρόνου A. 19. τῆς αὐτῆς τρ. P. 20. αὐτόν A. 21. Βορίλα G.

ad Nicephorum Botaniatem imperatorem pertinent, petenda sunt. Manuel igitur, frater Isaacii et Alexii ceterorumque Iohannis Comneni, avi mei paterni, filiorum natu maximus, summa potestate Asiae universae praefuit: quam provinciam qui antea regno potius erat Romanus Diogenes ei demandaverat; Isaacius autem dux Antiochiae erat. uterque multa proelia et pugnas commisit, multasque de hostibus reportavit victorias. post hos Alexius pater meus imperator summus adversus Urselium a Michaeli Duca, qui tunc rebus praeerat, missus est. cuius ubi in rebus bellicis dexteritatem imperator Nicephorus cognovit audivitque, Alexium in Oriente sub Isaacii fratris auspiciis supra aetatem in variis certaminibus fortem se praeuisse, eiusdemque consilio Urselium oppressum esse, in praecipua eum nec minore quam Isaacium gratia habuit. cumque fratrem utrumque in sinu gestaret, benigno vultu eos adspiciebat, interdum ipsi mensae adhibebat. excitabat ea res cum aliorum in eos invidiam, tum maxime barbarorum, quos supra commemoravimus, Slavonici generis, Borilum

καὶ τοῦ Γερμανοῦ. ὄρωντες γὰρ τὴν τοῦ βασιλείως ἐς αὐτοὺς
 εὐμένειαν καὶ ὅτι καθ' ὥραν ταῖς τοῦ φθόνου τοξείαις βαλ-
 λόμενοι ἄτρωτοι διαμένουσιν, ἐξετήκοντο. τὸν γὰρ Ἀλέξιον,
 καὶ οὐπω τὸν Ἰουλον ἐπανθούντα εἶχεν, ἐν πᾶσιν εὐδοκι-
 μούντα ὄρων ὁ βασιλεὺς, στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐσπέ- 5
 ρας ἀναδείκνυσι, τῷ τῶν προέδρων τετιμηκῶς ἀξιώματι. ὅσα
 μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν οὗτος ἀνέστησε τρόπαια, καὶ
 ὀπόσους ἀποστάτας καταγωνισάμενος ζωοργίας ἦγε τῷ βασιλεῖ,
 ἀρκούντως προλέλεκται. ἀλλὰ ταῦτα τοῖς φθονοῦσιν οὐκ
 ἤρεσκεν, ἐξέκασ δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἀναφλέγοντα τὸν φθόνον. 10
 οἱ καὶ πολλὰ μὲν ὑπετονθόρουζον βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῶν,
 πολλὰ δὲ καὶ κρύφια λέγοντες τῷ βασιλεῖ, τινὰ δὲ καὶ εἰς
 P. 44 τοῦμφανές, ἀλλὰ δὲ καὶ δι' ἐτέρων, μεθοδείαις τισὶ χρώμε-
 νοι, ἐκποδῶν τούτους γενέσθαι παντοίως ἐσπούδαζον. ἀπο-
 ριὰ γοῦν συνεχόμενοι οἱ Κομνηνοί, δέον ἐλογίσαντο τοὺς 15
 περὶ τὴν γυναικωνίτιν ὑποποιήσασθαι καὶ δι' αὐτῶν τὴν τῆς
 βασιλίδος ἐπὶ πλεόν εὐμένειαν ἐπισπάσασθαι. ἐπαγωγοὶ γὰρ
 οἱ ἄνδρες καὶ λιθίνην καταμαλάξαι ψυχὴν δυνάμενοι καὶ
 παντοίοις ἐπιχειρήμασι. τοῦτο ἤδη κατώρθου ὁ Ἰσαάκιος,
 V. 40 πάλαι πρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἐξαδέλφῃ εἰς κῆδος προσλη- 20
 φθεῖς, ὁ γενναιότατος ὢν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τὰ πλεῖ-
 στα τοῦμῶ πατρὶ ἐμφορῆς. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ αὐτὸν καλῶς

7. καὶ prius^o om. G. 8. ζωοργίαν A. 9. φθονοῦσιν: δούλοις A.
 11. αὐτοῦ C, αὐτὸν A. 13. καὶ om. AF. 17. εὐμένειαν
 ἐπὶ πλεόν G. 20. αὐτὸν CG. ἀδέλφῃ A. 22. τῶμῶ?
 περὶ: πρὸς A.

dico et Germanum. qui cum Comnenos imperatoris gratia florere et,
 licet quavis occasione telis obtreccationis petitos, incolumes perma-
 nere animadverterent, contabescebant. quoniam enim Alexium, im-
 berbem adhuc iuvenem, imperator feliciter omnia gerentem vidit,
 Occidentis exercitibus summo imperio eum praefecit, dignitate prae-
 sidis iam ornatum. qui quam multa in Occidente constituerit tropaea,
 quot tyrannos debellarit captosque ad imperatorem duxerit, abunde
 narravimus. ea res nequaquam inimicis placebat, sed ardescentem
 eorum invidiam magis etiam inflammabat. itaque clandestinis eos op-
 pugnantibus consiliis, multa imperatori secreto deferebant, quaedam
 palam, alia etiam per alios, artibusque variis usi, ad perniciem eorum
 incumbebant. in tali periculo Comneni eos, qui gynaecei curam habe-
 bant, conciliandos sibi duxerunt, quo se magis in gratiam Augustae
 insinuarent. persuadendo enim isti valent et vel saeuum animum
 flectere possunt idque variis modis. Isaacio eo melius res cessit, quod
 Augusta ei dudum ipsam ex sorore neptem in matrimonium dederat,

προκεχώρηκε, πολλὰ φροντίζων ἦν περὶ τὰδελφῶν, καὶ ὄσον Β
 ἐκείνος τούτῳ εἰς τὴν τοῦ κήδους τότε συνηρητο ὑπόδειν,
 τοσοῦτον οὗτος ἐσπουδάκει μὴδ' αὐτὸν τῆς βασιλίδος πορρω-
 τέρῳ καθεστάναι. Ὀρέστην μὲν οὖν καὶ Πυλάδην φίλους
 5 ὄντας τοσοῦτον τὸν πρὸς ἀλλήλους πῶθον ἔχειν φασίν, ὡς ἐν
 καιρῷ μάχης ἀμελεῖν μὲν ἑκάτερον τῶν καθ' ἑαυτοῦ πολε-
 μίων, ἀμύνειν δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θάτερον, καὶ προαρ-
 πάζειν ἄτερον τὰς πρὸς θάτερον ἐρχομένας τῶν διαστῶν βολάς,
 τὰ στέρνα ὑπέχοντας. τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τεύτοις ἦν συνορῶν.
 10 ἄμφω γὰρ τὰδελφῶν καὶ τοὺς κινδύνους προαρπάζειν ἐβού-
 λοντο, καὶ τὰς ἀριστείας καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἀπλῶς τάγα-
 θὸν θάτερον ἴδιον ἄτερος ἐλογίζετο, καὶ αὐτὸνναντιῶν. το-
 σοῦτον τὸν πῶθον πρὸς ἀλλήλους εἶχον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὸν Ἰσαάκιον οὕτως ἐκ θείας ὑπενόμητο προνοίας· οὐ πολὺ
 15 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οὐ περὶ τὴν γυναικωνῆτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου
 ὑποθημοσύνας παραρείθουσαι τὴν βασιλίδια νιοθετήσασθαι
 τὸν Ἀλέξιον. κείθεται τούτοις, κἀπειδὴ περὶ τὰ βασιλεια
 κατὰ τινα κυρίαν ἡμέραν καὶ ἄμφω γεγόναιεν, ἡ βασιλὶς
 νιοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα περὶ τῶν
 20 τοιούτων πάλαι τύπον. ἀνέσφηλε γοῦν τοῦ λοιποῦ τῆς πολλῆς
 φροντίδος ὁ μέγας τῶν ἐσπερίων στρατευμάτων δομέστικος.
 κάκτοτε θαμὰ ταῖς βασιλείαις ἄμφω φοιτῶντες καὶ τὴν τοῖς

1. τ' ἀδελφῶν AF, τοῦ ἀδελφοῦ PG. 8. πρὸς τὰς εἰς θάτερον
 CG. 9. ὑπέχοντα A. 10. ἀδελφῶν A. ἠβούλοντο A.
 11. τε καὶ τιμὰς A. 12. θάτερους P. 16. κείθουσαι A.

quippe qui pacis bellique artibus unus omnium maxime floreret et
 pleraque patri meo similis esset. hanc igitur conditionis felicitatem
 nactus, ut frater se olim in impetrandis nuptiis adiuverat, ita ipse omni
 ope annitebatur, ne ille minore apud imperatricem in gratia esset.
 Orestem ferunt et Pyladem amicos tanto in se amore fuisse, ut in
 proelio alter alterum, suo quisque periculo neglecto, ab hostium
 impetu defenderet ac tela, quae alterum peterent, alter exciperet,
 suo oblata pectore. tale quid etiam in his cernere licuit. nam uter-
 que frater cum pericula alterius praecipere paratus esset, tum prae-
 mia et honores et bona denique omnia alterius alter habebat sua,
 et vice versa: tanto in se invicem flagrabant amore. atque Isaacii
 quidem rebus divina providentia ita constitutis, brevi post gynaecii
 administri, Isaacio auctore, imperatrici suasere, ut Alexium adoptaret.
 quibus illa obtemperans, die constituto, cum ambo in palatio ades-
 sent, Alexium adoptat more solenni. idque in posterum maxima certe
 sollicitudine magnum occidentalium exercituum domesticum liberavit.
 frequentes exinde ad domum regiam uterque ventitabat et salutata,

βασιλεῦσι προσήκουσαν ἀποπληροῦντες προσκύνησιν καὶ μικρὸν ἐγκατερουῦντες, τῇ βασιλίδι προσήρχοντο. ταῦτα ἐπὶ πλέον τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον ἐξέκαε. τοῦτο δὲ διὰ πολλῶν οἱ Κομνηνοὶ βεβαιούμενοι, δέισαντες, ἵνα μὴ ἀμφοτέροι ταῖς πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδένα τὸν ἐπαρήγοντα ἔχουσι, τρόπον 5 ἐζήτουν, δι' οὗ τὸ ἀσφαλὲς Θεοῦ συλλαμβανόμενον ἑαυτοῖς περιποιήσαιντο. πολλοὺς οὖν λογισμοὺς σύναμα τῇ μητρὶ P. 45 ἀνελέξαντες καὶ πολλὰ πολλάκις διασκεψάμενοι, μίαν ἔδρον κατὰ ἄνθρωπον σωτηρίας ἐλπίδα. ἣ δὲ ἦν τῇ βασιλίδι προσελθεῖν, ὀπηρῖκα αἰτίαν τινα εὐπρόσωπον πρὸς τοῦτο σχοίεν, 10 καὶ τὸ ἀπόρητον ἐξεπέιν. εἶχον δὲ ὅμως ὑποβρύχιον τὴν βουλὴν καὶ οὐδενὶ τὸ παράπαν τὸ σκοπούμενον ἐξεκάλυπτον. προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ θαλάττιοι, μὴ τὸ θήραμα προσοβήσωσιν. ἀποδρᾶναι μὲν γὰρ ἐμελέτων, ἐπεφόβηντο δὲ ἄρα τοῦτο πρὸς τὴν βασιλίδι εἰπεῖν, μὴ πως ἐκείνη φθῶσῃ τὰ 15 κατ' αὐτοὺς παραδηλώσῃ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀμφοτέρων κηδοβμένη καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀνδρῶν. τούτου τοίνυν κατεγκνωκότες τοῦ σκέμματος, ἄλλοσε τρέπουσι τὴν βουλὴν. δεινοὶ γὰρ τοῖς παραπεπτωκόσι καιροῖς ἀποχρήσασθαι.

2. Ἐπεὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τεκνογονεῖν διὰ τὸ γῆρας οὐκ ἐπε- 20 φύκει, δεδιῶς δὲ καὶ τὸ ἄφικτον τῆς τοῦ θανάτου τομῆς, περὶ τοῦ διαδεξομένου δισκοπεῖτο. ἦν δὲ τῆνικαῦτα Συναδηνός τις

1. ἀναπληροῦντες G.	3. κατ' om. G.	4. ἵνα om. A.	5.
οὐδὲ τὸν PA.	14. μὲν om. GA.	15. τῷ βασ. παραδηλ. τὰ	
κατ' αὐτοῦς P.	16. δηλώσῃ A.	19. περιπεπτωκόσι A.	
21. τε καὶ G.	22. διαδεξομένου C, διαδεξαμένου PGA.		

ut decet, imperatore, mox Augustam adibant. ea res inimicorum invidiam auxit. quod cum a multis Comneni rescivissent, veriti, ne si ambo circumventi essent insidiis, auxilio prorsus carerent, consultabant, quomodo incolumitatem deo iuvante servarent. postquam, multis deliberationibus cum matre habitis, varia dispexere, haec una humane aestimantibus salutis via visa est, ut imperatricem occasione oblata adirent et quid consilii ceperint, indicarent. tamen rem pectore reconditam servabant neque ulli omnino credebant, sed ut piscatores cavebant, ne praedam antea perterrefacerent. etenim fugae capessendae consilium ceperant; quod tamen cum Augusta communicare verebantur, ne imperatori renuntiaret, utpote de utrisque et viro et Comnenis sollicita. itaque hoc consilio omissa, alio se vertunt. nam ita comparati erant, ut temporum opportunitate optime uti possent.

2. Imperator procreando exacta aetate impar, cum mortem nemini non certam reformidaret, successorem imperii quaesivit. erat autem Synadenus quidam ex Oriente profectus, illustri genere, forma

ἐξ ἀνατολῶν ὁρμώμενος, ἐκ γένους λαμπροῦ, τὸ εἶδος ὄφρατος,
 τὴν φρένα βαθύς, ἔωμάλεός τὴν χεῖρα, τὴν ἡλικίαν εἰς μει-
 ράκιον. παραγγέλλων καὶ ἄλλως δὲ προσήκων αὐτῷ κατὰ γέ-
 νος· τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐσκέπτετο διάδοχον αὐτὸν τῆς βα-
 5 σιλείας καταλιπεῖν, καθάπερ τινὰ πάτριον κληρὸν τὸ κράτος
 αὐτῷ δίδους, κακῶς βουλευόμενος. ἔξὸν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀσφα-
 10 λές μέχρι τέλους περιποιήσασθαι, ἅμα δὲ καὶ δίκαιόν τι
 σκοπεῖν τὴν αὐτοκράτορος ἔξουσίαν τῷ τῆς βασιλείδος νιῶ
 Κωνσταντίνῳ καταλιπεῖν καὶ ὡς οἶόν τινα κληρὸν πρὸς πάπ-
 15 πον καὶ πατρὸς αὐτῷ διαφέρουσαν, καὶ τὴν βασιλῖδα μᾶλλον
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ θαρρεῖν καὶ τὸ εὐνοῦν ἐπαύξειν, λέλη-
 θεν ἑαυτὸν ὁ γηραλέος ἄδικά τε καὶ ἀξέμφορα διασκοπούμε-
 νος καὶ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τεκταίνων κακά. τούτων
 ὑποψιθουριζομένων ἦσθετο ἡ βασιλῖς καὶ περίλυπος ἦν, τὸν Δ
 15 τοῦ παιδὸς κίνδυνον ὑφορωμένη. καὶ ἦν ἀθυμοῦσα μὲν,
 οὐδενὶ δὲ τὴν λύπην ἐξορχουμένη. τοῦτο τῶς Κομνηνοῦς οὐ
 διέλαθεν. εὐκαιρίαν οὖν, ἣν ἐζήτουν, εὐρηκάτες, ἡ βασι-
 λῖς προσελθεῖν ἐβουλευσαντο. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν ὀμίλιας
 τὴν καταρχὴν ἡ μήτηρ τῷ Ἰσαακίῳ ἐπέτρεψε, συμπαρόντος
 20 αὐτῷ τᾶδελεφῶ Ἀλεξίου. τῶν δὲ προσελθόντων τῇ βασιλίδι,
 ὁ Ἰσαακίος φησι πρὸς αὐτὴν “οὐχ ὡς χθὲς καὶ πρότερον
 ὁρῶμέν σε, θέσπεινα, ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ λογισμῶν ἀνεκ-

2. ἐξ Α. 4. μᾶλλον τοῦτον ἐσκ. διαδ. αὐτοῦ Α. 11. ἐπ' αὐτῷ
 δι' αὐτὸ τοῦτο Α. ἐπάξειν C. 13. κατὰ om. P. 17. οὖν ἀνα-
 καλύπτουσα ἐζήτουν καὶ εὐρηκάτες G, οὖν ἐζήτουν καὶ εὐρηκάτες
 A, ἀνκαλύπτουσαν P in margine. 22. ὡ θέσπεινα A.

eximia, alto animo, mentis fortis, aetate adolescentulus. huic, etiam neces-
 situdine sibi iuncto, prae ceteris imperii tanquam paternam hereditatem
 tradere in animo erat, quanquam imprudenti consilio. cum enim in-
 columitate usque ad supremum diem frui licisset et, sicut aequum
 erat, regnum Constantino imperatricis filio relinquere, ad quem pa-
 tris avique quasi hereditate pertinebat: quo facto, ipsa quoque Augu-
 sta maiorem et fiduciam et benevolentiam erga maritum habuisset:
 senex, iniquo illo ac parum utili consilio inito, suo ipse capiti per-
 niciem imprudens struxit. id ubi rumore imperatrix accepit, maximo
 dolore afflicta est, de filii salute timens. ceterum quamvis animo
 esset sollicito, nemini doloris causam detexit. nequaquam tamen Co-
 mnenos res fugit, qui opportunitatem quam expetiverant nacti, adire
 imperatricem statuunt. Isaacius sermonem, praesente Alexio, ordiri
 a matre iussus, cum Augustam convenissent, “quid est, inquit, do-
 mina, quod te non ut heri ac nudius tertius hilarem cernamos, sed
 tacitis curis anxiam, quasi neminem habeas satis fidum, quocum com-

φύρων δακνομένην καὶ σκεπτομένην, ὡς μὴ θαρρεῖν ἔχου-
P. 46 σαι, πρὸς ὃν ἂν ἐκκαλύψειας τὸ ἀπόρητον." ἡ δὲ τέως
μὲν ἐμφαίνειν οὐκ ἤθελε, βύθιον δὲ τι στενάξασα "οὐδ' ἰσχυρῶς"
φησι "τοὺς ἀλλοτριῶν οἰκοῦντας ἐπερωτᾶν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
εἰς λύπην αὐτοῖς ἀξιοχρεῶν. ἐμὲ δὲ, φεῦ, οἷα ἐξ οἶων διε- 5
δέξατο καὶ ὀποῖά μοι, ὡς ἔοικε, μετ' οὐ πολὺ ταμιεύεται." οἱ δὲ
ἀποστάντες πλείω μὲν ῥήματα οὐ προσέθεντο· ἐς γῆν
δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπερείσαντες καὶ περιστείλαντες ἄμφω
τῷ χεῖρι, σύννους πρὸς μικρὸν εἰστήκεσαν, εἶτα τὴν συνήθη
προσκύνησιν ποιησάμενοι, οἰκαδὲ ἀπῆρσαν ἀγωνιωῦντες. τῇ δ' 10
ὑστεραία πάλιν προσερχόμενοι ἤκουσιν. ἰλαρότερον δὲ ἢ
B πρῶην ἀτενίζουσαν τούτοις ὄρωντες, προσίασιν ἄμφω καὶ φρα-
σιν "σὺ μὲν δεσπότης, ἡμεῖς δὲ δοῦλοι εὐνούστατοι, πᾶν ὄτι-
οὺν ἐτοίμως ἔχοντες ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας παθεῖν. καὶ
μή σε λογισμὸς τις διαταραττέτω, εἰς διψυχίαν ὄλων εἰσάγων." 15
ἐκ τούτων οὖν τῶν λόγων τὰ πιστὰ δεδωκότες τῇ βασιλίδι
καὶ ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ὑποψίας ἀπάσης, τὸ ἀπόρητον ἤδη
συνέσαν. ὄξεις δὲ ὄντες καὶ ἀγγίνοι καὶ δεινοὶ θηρῶσαι
ἀνθρώπων ἐξ ὀλίγων ῥημάτων βαθέως ἐγκειμένην γνώμην καὶ
τέως ἀπόρητον, καὶ αὐτίκα μάλα προσετίθειντό τε τῇ βασι- 20
C σιλίδι καὶ ἐκ πολλῶν εὐνοῦς αὐτοὺς φανερώς κατεστήσαντο
καὶ πᾶν εἰς ὅπερ ἂν αὐτοὺς προσκαλοῖτο, ἐκθύμως ἐπαμύνειν

2. ἂν ἐκκαλύψειας C, ἀνακαλύψειας P, ἀνακαλύψαι G. 3.
ἐκφαίνειν A. 9. σύννους PG, recte CA. 10. δὲ G. 13.
εὐγνώμονες A et in margine GP. 18. lege συνέσαν, ὄξεις
τε ὄντες, puncto post ἀπόρητον posito. 20. τε τῇ A, τότε
δὴ P, τότε τῇ G. 21. κατεστήσαντο G, καταστήσαντες PA.

municare rem possis?" Illa tunc se aperire noluit, sed suspirans "non decet, inquit, qui peregre degunt, qua re angantur, rogare; nam hoc ipsum ad aegritudinem satis causae est. me vero, eheu, ut aliud ex alio afflixit; quam vereor, ne graviora mox inferantur mala." ad haec illi nihil amplius locuti; sed deiectis in terram oculis complicatisque manibus, postquam solliciti aliquamdiu adstitero, consueta salutatione perfuncti, domum abeunt. postridie iterum allocuturi veniunt; cumque hilariorem eius vultum cernerent, propius uterque accedit et "tu quidem domina, inquit, nostra es, nos servi fidissimi, quidvis pro maiestate tua parati perpeti. ne cura te ulla conturbet neve suspensio sis animo." his dictis, cum imperatrici fidem dedissent, omni suspitione amota, percipiunt iam, quod occultum habebat. quippe acuti erant et sagaces atque ex paucis verbis hominum sententiam mente reconditam necdum prolatam assequi poterant. ac statim imperatricis causam amplexi, prolixè de voluntate aperteque confirmant et quodcumque iuberet periculum libenter se propulsaturos promittunt. gavisuros se cum gaudente,

κατεπηγγείλαντο. συγχαίρειν τε χαιρούση και λυπουμένη συν-
 ανιᾶσθαι, τούτο δὴ τὸ ἀποστολικόν, μάλα προθύμως συνέ-
 θετο. και ὡς ἀντιγενεῖς ἤξιον τούτους λογίζεσθαι και συν-
 ἦθεις κἀκείθεν ὀρμωμένους ὕθεν και αὐτή, τοσοῦτον ἐπει-
 5 πόντες, ὡς εἶ τι παρὰ τῶν φθονούντων αὐτῇ τε τῇ δεσποίῃ
 και τῷ αὐτοκράτορι κατ' αὐτῶν εἰσηγηθεῖη, τοῦτο αὐτούς
 μὴ διαλανθάνοι τὸ παραντίκα, ἵνα μὴ λάθῃσι ταῖς πάγαις
 τῶν ἐχθρῶν ἐμπεσούμενοι. τούτῳ τε ἤξιον και θαρρεῖν ἐκέ-
 λυσον, ὡς σὺν θεῷ γε φάναι τὴν δυνατὴν μετὰ προθυμίας D
 10 εἰσενεγκεῖν βοήθειαν, ὡς ἑαυτῶν γε ἔνεκα μὴ ἐκπεπτοκῆναι V. 42
 τῆς βασιλείας τὸν ταύτης υἱὸν Κωνσταντῖνον. και δὴ και δι'
 ὄρκων ἐμπεδοῦν ἤθελον τὰ συνδόξαντα· οὐδὲ γὰρ ἐνῆν δια-
 τρίβειν διὰ τοὺς ἐποφθαλμιῶντας. τῆς τε πολλῆς ἀνεκουφί-
 σθησαν λύπης οἱ ἄνδρες και ἔξανέφερον. και τὸ ἀπὸ τοῦδε
 15 μεθ' ἰλαρωτέρου προσώπου τῷ βασιλεῖ διελέγοντο, ὅποδαποι
 ἐκέينو και μᾶλλον ἄτερος τούτων Ἀλέξιος συσκιᾶσαι ἀπόρη-
 τον ἔνοιαν και βυσσοδομευομένην ἐπιβουλὴν τοῖς φαινομέ- P. 47
 νας προσχήμασιν. ἐπεὶ δὲ ὁ φθόνος μᾶλλον εἰς πυρσὸν
 ἀνήπιετο μέγιστον, και οὐδὲν τοῦ λοιποῦ τῶν πρὸς τὸν βα-
 20 σιλέα κατ' αὐτῶν λεγομένων αὐτούς διελάνθανε κατὰ τὰ πρῶην
 συνδόξαντα, ἐγίνωσκον δὲ και τοὺς δὴ παραδυναστεύοντας
 δούλους βουλευομένους ἀκποδῶν τούτους ποιήσασθαι, οὐκέτι

1. κατεπηγγεῖλαντο C. χαιρούση A, συγχαίρουση PG. 3.
 τούτοις G. 6. εἰσηγήσασθαι P, alterum G. 8. ἐκέλευεν

G. 15. ὅποδαπὲς οἱ ἐκέينو P, ὅποδαποι C, ὅποδαπος ἐκέι-
 νος G, .. ποδαποι ἐκέينو A. 17. βυσσοδομεῖν A. 18.
 μᾶλλον om. A. 21. ἐγίνωσκε GC. 22. βουλομένους A.

cum fente feturos, iuxta illud apostoli; quare se pro popularibus
 amicisque, eadem civitate ortis, haberet. id unum rogant, si quid
 inimici vel apud ipsam vel apud imperatorem adversus se pro-
 ferrent, extemplo renuntiaret, ne insidiis eorum opprimerentur. cete-
 rum bono animo sit, hortantur. deo iuvante se, quantum possent,
 alacriter auxilium laturos neque unquam passuros esse, ut Constans
 regno privaretur. atque etiam iureiurando, quae convenerant,
 firmare statuunt; diutius enim commorari apud eam non licuit, ne
 invidorum suspicionem moverent. ita aegritudine maximam partem
 liberati, hilariore iam fronte cum imperatore colloquebantur. erat
 enim uterque, maxime Alexius, peritus dissimulandi et quae animo
 volveret, speciose tegendi. at invidia in summum aestum exardesce-
 bat, neque quicquam in posterum eorum, quae barbari ad imperatorem
 deferrent, Comnenos ex pacto latebat. iam cum servos duo, qui in regni
 societatem irrepserant, se de medio tollendi consilium cepisse compe-

κατὰ τὸ σύνηδες ἴμοῦ τοὺς βασιλείους ἐφοίτων, ἀλλ' ἑτερή-
 μερος ἦν ἐκάτερος. τὸ δὲ σκέμμα σοφόν τε καὶ Παλαμή-
 δειον, ἔν' εἰ γένοιτο τὸν ἕτερον τούτων κατασχεθῆναι διὰ τὰς
 λαθραίας ἐπιβουλὰς τῶν παραδυναστευόντων ἐκείνων Σκυ-
 Β θῶν, ἄτερος ἀποδράσειε, καὶ μὴ ἅμα καὶ ἄμφω ταῖς πάγαις 5
 τῶν βαρβάρων ἐμπεσοῦνται. ἀλλὰ τὸ μὲν σκέμμα τοιοῦτον
 ἦν. οὐ μὴν κατὰ τὴν ὑποψίαν ἐκείνων ἀπηντήκει τούτοις τὰ
 πράγματα. ἔφθασαν γὰρ κρείττους γενέσθαι τῶν ἐπιβουλευόν-
 των ἀνδρῶν, ὡς ἔνθεν ὁ λόγος ἀφορηθεῖς διὰ πάσης σα-
 φηνείας δηλώσειε. 10

3. Τῆς πόλεως τοῖνον Κυζίκου κατασχεθείσης παρὰ
 τῶν Τούρκων, πυθόμενος τὴν τῆς πόλεως ἄλλωσιν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, τὸν Κομνηνὸν αὐτίκα μετεκαλεῖτο Ἀλέξιον. ἔτυχε γὰρ
 κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰσαάκιος ἐληλυθώς. ὡς δὲ εἰσερ-
 χόμενον τούτον παρὰ τὴν συνθήκην ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ἐθεά- 15
 σατο, προσελθὼν ἠρώτα ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δ' εὐθύς
 τὴν αἰτίαν εἰρήκει, "ὅτι μὲ" φησιν "ὁ αὐτοκράτωρ προσεκα-
 C λέσατο." εἰσελθόντων οὖν ἀμφοῖν καὶ τὴν συνήθη προσκύνησιν
 ποιησαμένων, ἐπεὶ ἀρίστου καιρὸς ἤδη παρῆν, προσμεῖναι
 μικρὸν παρακελευσάμενος, προστάττει κοινῆς αὐτῶν τραπέζης 20
 μετειλχέναι. καὶ δὴ διαιρεθέντες ὁ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κα-
 θῆστο τῆς τραπέζης, ὁ δὲ περὶ τὸ εὐώνυμον, ἀντικρὺ ἀλλή-
 λων. μετ' ὀλίγον δὲ ταῖς περιεστῶσιν ἐνατενίσαντες, μετὰ

1. τὸ om. A. 2. ἦν : an ἦει? 3. ἴνα P. 9. ἀφορμι-
 σθεις A. 16. ὁ δὲ P. 17. παρεκαλέσατο G. 18. ἄμφω A.
 20. κοινῆς αὐτῶν : τούτους κοινῆς A. 21. δεξιὸν μέρος τῆς
 τραπέζης P, δεξ. καθῆστο τραπέζης G, recte CA.

rissent, non ut antea consueverant, ambo simul, sed singuli alternis diebus aulam frequentabant. cuius sollertis et Palamedei consilii haec ratio erat, ut si alter Scytharum istorum dominantium insidiis interciperetur, alter fugeret neque uterque una in barbarorum laqueos incideret. sed longe aliter ac suspicabantur, res cecidit. nam prius superiores contra insidiatores evasere, quod iam accuratissime exponam.

3. Occupatae a Turcis Cyzici urbis nuntium cum imperator accepisset, Alexium Comnenum statim arcessivit. forte enim dies erat, quo in palatio aderat Isaacius; qui ut intrantem praeter pactum Alexium conspexit, propius accedens interrogavit, quam ob rem venisset. hic causam statim indicans, "imperator, inquit, me arcessivit." dein ingressos et solenni salutatione functos, quoniam prandii hora erat, morari paullisper et secum accumbere imperator iubet. ac seiuncti, alter dextra, alter sinistra, ex adverso accumbunt. paulo

συνθροπότητος ψιθυρίζοντας ἑώρων. δεισύντες οὖν μὴ τε
καὶ αὐτῶν ὄξυ μελετώσιν οἱ δοῦλοι καὶ ὑπόγυιός αὐτοῖς ὁ
κίνδυνος εἶη, λαθροῖδίοις βλέμμασιν ἀλλήλοις ἐνητένιζον, μὴ
ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν. ἐπεὶ δὲ πρὸ πολλοῦ τοὺς περὶ
5 τὸν βασιλέα ἅπαντας μελιχίοις λόγοις, προπομπαῖς τε καὶ D
παντοίαις δεξιῶσεσιν ἐσφρατερίζοντο, καὶ αὐτὸν τὸν ὄψοποιόν
δεξιωσάμενοι ἰλαρὸν αὐτοῖς προσβλέπειν ἀνέπεισαν, τούτῳ
προσελθὼν τις τῶν θαραπόντων Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ φη-
σὶν "ἀπάγγειλον τῷ κυρίῳ μου τὴν τῆς Κυζίκου ἄλωσιν.
10 γράμμα γὰρ ἐκεῖθεν ἦκει τοῦτο μνηνόν." ὁ δ' εὐθύς ἅμα τε
ὄψα τῇ τραπέζῃ παρετίθει καὶ ἄπερ παρὰ τοῦ ὑπηρέτου ἀνε-
διδάχθη, ἀνεδίδασκε τὸν Ἰσαάκιον ἡρεμαίᾳ φωνῇ. ὁ δὲ μικρὸν
ὑποκινήσας τὰ χεῖλη ἐσήμανε τὰ δελφῶ τὸ λεχθέν. ὄξυς δὲ
ᾧ περὶ τὸ νοεῖν καὶ πυρὸς θερμότερος ὁ Ἀλέξιος, ἀντίκα
15 ἤρπασε τὸ λεγόμενον. ἀνέπνευσαν οὖν καὶ ἄμφω τῆς κατα-
σχούσης αὐτοὺς ἐννοίας. καὶ γεγονότες ἑαυτῶν ἐσκοποῦντο, P. 48
ἐν' εἴ ποῦ τις αὐτοὺς ἔροιτο περὶ τούτου, ἐτοιμῶς ἀποκριθή-
σονται, εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς εἰς βουλήν ἀγάγοι,
προσηκόντως αὐτῷ βουλευσίοιντο. τοιαῦτα τούτων λογιζομέ-
20 νων, ὁ βασιλεὺς ἀπιστῶν πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς δὴ ἀγνοοῦν- V. 43
τας αὐτοὺς τὰ κατὰ τὴν Κυζίκον, τὴν ἄλωσιν αὐτῆς ἔλε-
γεν. οἱ δὲ (καὶ γὰρ ἦσαν ἐτοιμοὶ ψυχῇν θραυπεύσαι κυμαι-

5. μελιχίους λόγους G. 6. ἀξιώσεσιν et mox ἀξιωσάμενοι G.
9. ἄλωσιν : κατάσχεσιν A. 12. τῇ φωνῇ G. 15. προήρ-
πασε P. ἀνέπνευσαν CGA. καὶ om. G. 18. αὐτοὺς om.
G. 21. αὐτοῖς ἔλεγεν A. 22. ἐνυμοὶ G.

post ubi qui circumstabant moesto vultu invicem sibi insurrantes
conspexerunt, veriti, ne quid servi in se molirentur et periculum iam
instaret, furtim nonnunquam se adspiciebant, incerti quid agerent.
iam pridem autem omnes imperatoris ministros blando alloquio,
prosequendi honore et omni officiorum genere sibi conciliaverant,
quin ipsum dapiferum his artibus, ut hilari vultu se intueretur, ad-
duxerant. ad quem famulus Isaacii Comneni accedens, "nuntia, inquit,
domino meo captam Cyzicum; id enim litterae inde allatae indicant."
ille autem dum cibos mensae imponit, summissa voce Isaacio, quae
a famulo acceperat, refert, isque exiguo motu labiorum fratri idem
significat. hic ut erat promptus ad intelligendum et igne velocior,
percipit statim, quae frater innuit. ita postquam a metu respira-
runt, sui ipsorum compotes facti, rem secum reputabant, ut interro-
gati a quopiam, prompte respondere, aut si forte ipse imperator in
consilium se adhiberet, bene consulere possent. quae dum cogitant,
imperator Comnenos intuens, Cyzici cladem, ipsis, ut putabat, igno-

νομένην βασιλέως ἐπὶ πορθήσεσι πόλεων) ἀνῆγειράν τε τὸ
 πεπρωκὸς τοῦ αὐτοκράτορος φρόνημα καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀγα-
 Β θὰς ἀνεθέρημναν, ῥαδίως τὴν πόλιν ἐπανασωθῆναι κατεγ-
 γυάμενοι. “μόνον” φησὶ “τὸ σὸν κράτος ἐχέτω καλῶς· οἱ
 δέ γε πολιορκηταὶ τῆς πόλεως ἑπταπλάσιον εἰς τὸν κόλπον 5
 αὐτῶν ἀπολήψονται ἂν εἰργάσαντο.” τότε μὲν οὖν ἡγάσαστο
 τούτους ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς εὐωχίας ἀπολύσας τὸ ἐξῆς τῆς
 ἡμέρας ἀπεριμερίμνωσ ἔσχε. τὸ ἀπὸ τοῦδε τοῖνον ἐπιμελὲς
 ἔσχον οἱ Κομνηνοὶ τὰς βασιλείους προσιέναι καὶ τοὺς περὶ
 τὸν βασιλέα ἔτι μᾶλλον ἐναγκαλίζεσθαι, καὶ αὐτοὺς μὲν μὴ 10
 διδοῖναι λαβὴν τὸ παράπαν τοῖς κατ’ αὐτῶν μελετωσιν, μηδ’
 ἤρτιναοῦν πρόφασιν ἀπεχθείας αὐτοῖς ὑπανόγειν· πάντας
 C δὲ ἀναπεῖθειν στέργειν αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν
 τε καὶ λέγειν. προσεμηχανῶντο δὲ πλέον ὑποποιεῖσθαι καὶ
 τὴν βασιλῖδα Μαρίαν καὶ ὄλους αὐτοὺς ἐκείνην καὶ βλέπειν 15
 καὶ ἀναπνεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσαάκιος καὶ τὸ κῆδος τὸ ἐπὶ τῇ
 ἑξαδέλφῃ αὐτῆς προβαλλόμενος, τὴν παρρησίαν ξυνέτεινεν·
 ὁ δὲ ἐμὸς πατὴρ οὐχ ἤττον μὲν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀγχιστείας
 συγγένειαν, πλέον δὲ τὴν υἰοθεσίαν λαμπρὰν ὑπόθεσιν τῶν
 πρὸς τὴν βασιλῖδα εἰσόδων ποιούμενος, παντάπασιν ἀνέμψαν- 20
 τος ἦν καὶ τὸν φθόνον τῶν πονηρευομένων αὐτῷ συνεσκίαζεν.
 οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν τὸ βαρῦμνη τῶν βαρβάρων ἐκεί-
 D νων δούλων καὶ τὸ τοῦ βασιλέως κουφότατον. καὶ εἰκότως

1. ἐνῆγειραν CG. 3. ἐνεθέρημναν G. 4. φασὶ conl. Hoe-
 schel. 6. ἀπολήψονται G. 11. κατ’ om. P. 14. τὸ
 om. A. προσεποιῶντο P. δέ τι πλέον A. καὶ om. G.

tam, enarravit. at illi (erant enim afflictum imperatoris ob expugna-
 tas urbes animum lenire paratissimi) erigebant fractum et in melio-
 rem spem excitabant. facile urbem recipi posse; modo salvus esset
 ipse, brevi barbaros illos septupli poenam daturus. hac oratione im-
 perator delectatus, finito convivio, reliquum diei transegit cura va-
 cuus. Comneni ab eo inde tempore longe antiquissimum habebant,
 aulam frequentare, imperatoris ministros magis etiam amplecti, ca-
 vere ne ipsi adversariis sui perendi ansam darent, neve odii prae-
 textum ullum praebarent, quin potius omnes adducere, ut benevole de-
 se et sentirent et loquerentur. praeterea id agebant, ut Mariam im-
 peratricem arctius devincirent seque totos ipsam spirare et in oculis
 ferre confirmarent. Isaacius e matrimonio, cum sororis eius filia
 inuito, liberioris consuetudinis veniam habebat; pater meus cum illa
 affinitate, tum vero maxime adoptionis necessitudine nisus, impera-
 tricem visitabat sine suspicione cuiusquam et invidiam malevolorum
 obruebat. non enim latebant eum et barbarorum illorum implacabile

μη ἐκπεσεῖν τῆς ἐκείνης εὐνοίας ἐφρόντιζον, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τοὺς ἐχθροὺς παρανάλωμα γένοιτο. τὰ γὰρ τοι κουφότατα ἦδη εὐμετάφορά πως καὶ Εὐρίπου δίκην ὡς ἐν παλιρροίᾳ περιπλαζόμενα.

5 4. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ δοῦλοι καὶ ὅπως οὐ κατὰ σκοπὸν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα προῆει, οὐδὲ ἡ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἀπώλεια εὐχερῆς ἐστὶν αὐτοῖς, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐς αὐτοὺς εὐμενείας ὀσημέραι ἀξαναούσης, πολλὰ μὲν εἰπόντες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπειπόντες, ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν ἐτράπησαν. τίς δὲ αὐτῆ; ἵνα ἐν μιᾷ νυκτὶ μετακαλεσάμενοι τούτους βουλῆς ἕτεροῦ τοῦ κρατοῦντος, ἐκποδῶν τοὺς ἀνδρας ποιήσονται, τοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντες, ψευδῆ αἰτίαν ἀναπλασάμενοι. P. 49
τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ διέλαθε. καὶ ἐπεὶ πολλὰ γνωσιμαχῆσαντες ὑπόγειον τὸν κίνδυνον ἔγνωσαν, μίαν σωτηρίας
15 ἐλπίδα τὴν ἀποστασίαν ἐδόκουν, πρὸς ταύτην κατ' ἀνάγκην πολλὴν συνωθουμένοι. τί γὰρ δεῖ περιμένειν τὸν ἐπενεγκόντα μύθρον τοῖς ὄμμασι καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἥλιον ἀποσβέσσοντα; ὑποβρούχιον οὖν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν γνώμην ταύτην εἶχον. ἐπεὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ προσετέτακτο ὁ Ἀλέξιός τινα μερίδα
20 τῆς στρατιᾶς εἰσαγαγεῖν μέλλουσαν ἐξοπλίζεσθαι κατὰ τῶν πορθησάντων τὴν πόλιν Κυζικίου Ἀγαρηῶν, (ἔτυχε γὰρ τῆνικαῦτα δομέστικος ὢν τῆς ἐσπέρας,) ἀφορμῆς ἐβλόγου δραβζάμενος, τοὺς εὐνωσ πρὸς αὐτὸν ἔχοντας τῶν τοῦ στρατοῦ

7. αὐτοῖς om. A. 11. ποιῆσονται G. 12. ἐναπλασάμενοι G.
21. Κυζικίου om. C. 22. μέγας δομέστικος A. ὦν : ἐν P.

odium et imperatoris levitas summa. itaque non sine causa se ad Augustam applicuerunt, ne illico ab adversariis interirent. levia enim ingenia facile mutant et Euripi instar quasi reciproco aestu fluctuantur.

4. Ita ubi servi isti res sibi nequaquam ex sententia procedere, neque eiusmodi hominibus facile perniciem parari posse animadvertent, crescente in dies imperatoris in eos benevolentia, post multa ultro citroque tentata, aliam tandem viam ingressi sunt. quanam ea erat? statuunt eos una nocte arcessere, insciente imperatore, comprehensisque oculos effodere, falso conficto crimine. hoc Comnenos non latuit, cumque post deliberationem longam periculum proxime instare cognovissent, unam salutis spem in defectione sitam ducebant, eoque extrema necessitate protrudebantur. quid enim expectare oportet, dum ferrum, oculis admotum, luce privet? consilium igitur reconditum habebant brevi autem post cum Alexius iussus esset copiarum partem aliquam in urbem convocare, adversus Agarenos, qui Cyzicum urbem diriperant, profecturam, (erat enim tum temporis domesticus Occi-

ἡγεμόνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διὰ γραμμάτων μετεκαλέ-
 σατο. καὶ δὴ κινηθέντες ἅπαντες πρὸς τὴν μεγαλόπολιν
 ἠπειύοντο. ἐν τοσούτῳ δὲ εἰσελθόντες ἐξ ὑποθήκης θατέρου
 τῶν δούλων, τοῦ ἠλεγόμενου Βορίλου, ἤρατο τὸν βασιλέα, εἰ
 κατὰ γνώμην αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ἀπάσας ὁ μέγας δομέστι- 5
 V. 44 κος εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσάγει. ὁ δ' εὐθὺς μετακα-
 λεσάμενος τοῦτον ἠρώτα, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. καὶ
 C ὅς αὐτίκα τοῦτο μὲν οὐκ ἠροεῖτο, διτι στρατιά τις εἰσάγεται
 τῇ ἐκείνου κελεύσει, πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν ἀπανταχόθεν ἐνταυ-
 θαῖ συναθροίζεσθαι, πιθανῶς παρεκρούετο. “ὁ γὰρ τοι στρα- 10
 τός” φησιν “διεσπαρμένος ὢν ἀπανταχόθεν, ἄλλος ἄλλοθεν
 ἤκει λαβῶν τὸ ἐνδόσιμον· καὶ οἱ τούτους ὄρωντες ἐκ δια-
 φήρων μερῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀθρόους ἀφικνου-
 μένους, νομίζουσιν ὡς ἀπὸ συνθήματος πάντα τὸν στρατὸν ἐν-
 ταυθαῖ συναθροίζεσθαι, τῇ θεᾷ καὶ μόνῃ ἐξαπατάμενοι.” καὶ 15
 τοῦ Βορίλου πολλὰ πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἀνθυπενεγκόν-
 τος, ἰσχυρότερος καὶ οὕτως ἦν ὁ Ἀλέξιος καὶ ὄλαις ἐκράτει
 ψήφοις. ὁ δὲ Γερμανὸς ἀπλοῖστερος ὢν οὐ πᾶν τοῦ Ἀλε-
 D ξίου κατέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὰ εἰσηγηθέντα ταῦτα κατὰ
 τοῦ δομεστικῶν τὴν τοῦ βασιλέως ἐξετάραξε ψυχὴν, καιροῦ 20
 λαβόμενοι καὶ ἀδείας, (ἐσπέρα δὲ ἦν,) τὴν κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν ἐνέδραν ἐξήρτην. ἔστι μὲν γὰρ ἄλλως φύσει τὸ
 δούλον τοῖς δεσπόταις πολέμιον, ὅταν δὲ τῶν δεσποτῶν ἀστο-

4. βουρίλα P. 6. βασιλεύουσαν om. A. 8. δὲ G. 9.
 ἐνταυθαῖ: αὐτῇ A. 15. καὶ τοῦ: καιροῦ τοῦ P. 16. ἀντε-
 πενεγκόντος P. 18. δὲ om. G. 19. κατὰ τοῦ δομεστικῶν
 om. CGA.

dentis.) capta occasione, quos maxime sibi fides exercitus duces co-
 gnoverat, cum iis quibus praeerant, litteris scriptis convocavit. qui
 cum ad urbem festinarent, adiit imperatorem quidam ab altero ser-
 vorum, Borilo nominato, subornatus, quaesivitque ex eo, num iussu eius
 universas in urbem copias magnus domesticus cogeret. imperator statim
 Alexium arcessitum interrogavit, verane nuntiata essent. ille partem
 quidem exercitus suo iussu in urbem coire professus, de universis
 copiis pernegat, idque ita, ut fidem faceret. nempe exercitu ubique
 disperso, alium aliunde accepto mandato convenire. quos qui ex di-
 versis imperii Romani regionibus confluere cernerent, universum ex-
 ercitus quasi de composito urbem petere opinari, sola specie indu-
 ctos. contra haec licet Borilus multa disputaret, praevaluit tamen
 Alexii auctoritas, qui omnibus sententiis absolvebatur. Germanus
 natura simplicior minus tum Alexium lacessivit. igitur cum ne haec
 quidem delatio animum imperatoris commovisset, occasione ac fidu-
 cia arrepta, (erat autem vespera,) insidias Comnenis struunt. est

χῆσθι, ἔξουσίας δραξάμενον κατὰ τῶν ὁμοδούλων ἀνύποιστον γίνεται. τοιοῦτου γοῦν ἐπειράθη καὶ ἡθους καὶ φρονήματος τῶν εἰρημένων δούλων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος. ἐπευθῆν οἱ ἡδη ῥηθέντες οὐχ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τῶν Κομνηνῶν 5 ἐμήνιον. ἀλλ' ἐβασιλεία μὲν ὁ Βορίλος, ὡς τινες ἔφρασαν, ὁ δὲ γε Γερμανὸς κοινωτὸς ὦν αὐτῷ τοῦ σκέματος ἐπιμελῶς σὺν αὐτῷ ἐνέδραν ἐξήρτους. καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ βουλευόμενα διελέγοντο καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἀποβαίῃ P. 50 τὸ πρῶγμα· καὶ εἰς τοῦμφανὲς ἡδη ἐξέφερον τὸ ὑπ' ὀδόντα ἰοτέως λαλούμενον. ἤχροαὶ τὶς τῶν λεγομένων Ἀλανὸς τὸ γένος, μάλιστα τὴν ἀξίαν, ἐκ πολλοῦ προσωκειωμένος τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς οἰκείοις διατελῶν. τηνικαῦτα γοῦν ἐξελθὼν μέσης ἡδὴ φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἐκτρέχει πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς, ἀπαγγελῶν ἅπαντα τῷ μεγάλῳ δομestίκῳ. τινὲς δὲ 15 φασί, μὴδὲ τὴν βασιλίδαν τὴν πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς τοῦ μαγίστρου ἀφίξιν παντάπασιν ἠγνοηκέναι. ὁ δὲ εἰσάγει τοῦτον τῇ μητρὶ καὶ τὰδελφῷ. ἐνωτισθέντες δὲ τὴν ἀνευκταίαν B ἐκείνην ἀγγελίαν, δέον ἐλογίσαντο τὸ τέως κρυπτόμενον εἰς τοῦμφανὲς ἀγαγεῖν καὶ ξὺν θεῷ τὴν σφῶν σωτηρίαν περι- 20 ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμεμαθήκει τὸ στρατεύμα καταλαβεῖν τὴν Τζουρουλόν, (πολίχνιον δὲ τοῦτο περι-

2. ἡθους τε καὶ P, alterum G. 5. ἐμηνίων A. βορίλος CG, βόριλος A. 6. ὦν om. G. 10. τέως : κατὰ τῶν Κομνηνῶν add. A. 12. ἐξελθῶν om. CGA. 14. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγελῶν C, καὶ τὸ σκέμμα ὑποδηλοῖ A. 21. Τζουρουλῶν G.

omne servorum genus dominis infensum, quibus si nocere nequiverint, ira in conservos versa, intolerabiles fiunt. talem naturam atque ingenium duorum, quos dixi, servorum Alexius Comnenus expertus est. etenim tantum aberat, ut propter imperatoris salutem Comnenis infensi essent, ut Borilus imperium affectare diceretur, quem Germanus, consilii particeps, diligenter in struendis insidiis adiebat. ac consilia inter se, quomodo ex sententia res sibi procederet, agitabant et iam palam eloquebantur, quae hucusque non nisi sub lingua immurmuraverant. quo factum est, ut Alanus quidam, magistri officio fungens, qui dudum inter familiares imperatoris numerabatur, consilium perciperet. is media nocte ad Comnenos properavit, magno domestico, quae comperisset, nuntiatum. sunt qui dicant, haud inscia imperatrice, magistrum ad Comnenos adisse. Alexius igitur eum ad matrem fratremque ducit. accepto nefarii sceleris nuntio, omnes in eo consentiunt, iam perficienda consilia esse hucusque occulta et deo iuvante saluti consulendum. itaque cum domesticus copias tertio abhinc die Tzurulum, quod parvum in fini-

που τὴν Θρόκην κείμενον,) ὁ δομῆστικος περὶ πρώτην φυ-
 λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτᾷ πρὸς τὸν Πακουρμιανόν· ἀνὴρ δὲ
 οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλὴν ἀλλὰ μαχη-
 τῆς, γένους λαμπροῦ ἔξ Ἀρμενίων ὀρμώμενος· καὶ ἀνακοι-
 νοῦνται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μῆνιν τῶν δούλων, τὸν φθόνον, 5
 C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἔξ ὑπογυίου μελε-
 τωμένην τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκοπὴν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
 ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δρᾶσαντίαι τι γενναῖον ἐπιπέσειν,
 εἰ καὶ τούτου δεήσει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοφυΐας
 ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
 μέλλειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναϊότερον ἔργον
 ἐφάπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀναγκασθῆς τῆς αἰσίου ἔξέλθης
 τῶν ἐνταυθοῦ, συνέψομαι σοι κἀγὼ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
 νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμὲ γ'
 ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῷ βασιλεῖ, παραντίκα καὶ σοῦ 15
 D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
 δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὄρω σωτηρίας, Θεοῦ δὲ τοῦτο
 πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαι σου τῆς βουλῆς, πλὴν ἀλλὰ
 χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἔνθεν τοι καὶ
 πίστει πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
 τὸν βασιλείον θρόνον αὐτὸν ἀγάγη Θεός, ἐκείνον εἰς τὴν τοῦ
 δομῆστικῶν ἀξίαν ἀναγάγη, ἣν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἔην τὸ δέμας A.
 μένην G.

13. ἐπαγωνισάμενος A.
 τὴν A.

6. ὑπογυίου C ubique.

9. γὰρ om. G.

15. ἐμὲ om. A.

10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

20. ἐπιστωσά-

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pacurianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enarrat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se machinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori oportere; hoc esse magnorum animorum proprium. quibus Pacurianus cognitis, cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter audendum esse probe intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus es, et ego sequar teque defendam; sin autem in posterum rem differs, me ipsum scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorumque consilia indicatum.” cui Alexius “quoniam salutem, respondit, meam cordi tibi esse video, quod non dubito dei erga me benevolentiae tribuere, obsequar consilio tuo; prius tamen firmari utrimque fidem oportet iureiurando.” ita fide data et accepta, spondent, si regium solium deus Alexio dedisset, in illum magni domestici digni-

ἔξειδὼν οὖν ἐκείθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου- V. 45
 ριανοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάχιον τὸν Οὐμπερτόπουλον ἄπεισι καὶ τοῦτω τὸν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλεί-
 ται. ὁ δ' εὐθὺς κατενεύκει. “καμὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειντο δὲ καὶ τῷ Ἀλεξίῳ μᾶλλον οἱ εἰρημένοι ἄνδρες τὰ
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερει· φιλοδωρότατόν τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἴπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον λίαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάνν τι πλοῦτῳ περιρροέμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P. 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχηγνῶτων. τὸ γὰρ ἔλευθέριον οὐκ
 ἐν πλήθει παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἴωθεν, ἀλλὰ γνώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφικεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐνότων καταβαλόντα ἔλευθέριον εἶναι,
 τὸν δὲ γε πλοῦτον πολὺν ἔχοντα καὶ τῇ γῆ κατορύττοντα ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικά τε καὶ γλίσχρον καὶ ἓνα τῶν
 20 διαπρίοντων τὸ κίμνον εἰπῶν ἂν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιο οἱ
 ἦδη ἔηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πύλαι γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάχιον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλεξίῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τι : γε P. 15. πέφικεν om. A. 18. κατὰ :
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνάρρησιν τούτου ἐπηύχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Com-
 menus Alexius Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem,
 consilium cum eo communicavit causamque exposuit, propter quam
 defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim
 annuens, “etiam me, inquit, promptissimum habebis salutis tuae pro-
 pugnatorem.” horum autem virorum amicitias Alexius sibi paraverat
 cum aliunde, tum fortitudine prudentiaeque singulari. idem munificen-
 tia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat
 opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim
 liberalitas multitudine donorum aestimari solet, sed largientis ani-
 mo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus, pro facultate
 largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesauros in
 terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, cum
 siquis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit,
 a veritate non aberrat. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi,
 Alexium dudum ornatum cognovissent, ut imperium nancisceretur,

που τὴν Θράκην κείμενον,) ὁ δομέστικος περὶ πρώτην φυ-
 λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτᾷ πρὸς τὸν Πακουριανόν· ἀνὴρ δὲ
 οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλὴν ἀλλὰ μαχη-
 τῆς, γένους λαμπροῦ ἐξ Ἀρμενίων ὀρμώμενος· καὶ ἀνακοι-
 νοῦται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μῆνιν τῶν δούλων, τὸν φθόνον, 5
 C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἐξ ὑπογίου μελε-
 τωμένην τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκοπὴν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
 ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δράσαντάς τι γενναῖον ἀπολέσθαι,
 εἰ καὶ τούτου δεήσει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοψυχίας
 ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
 μέλλειν ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναϊότερον ἔργον
 ἐφάπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀναζούσης τῆς αὐριον ἐξέλθῃς
 τῶν ἐνταυθοῦ, συνέψομαι σοι καὶ γὰρ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
 νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμὲ γ'
 ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῷ βασιλεῖ, παραντίκα καὶ σοῦ 15
 D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
 δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὀρῶ σωτηρίας, Θεοῦ δὲ τοῦτο
 πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαι σου τῆς βουλῆς, πλὴν ἀλλὰ
 χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἐνθεν τοι καὶ
 πίστευς πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
 τὸν βασιλεῖον θρόνον αὐτὸν ἀγάγῃ Θεός, ἐκείνον εἰς τὴν τοῦ
 δομεστικού ἀξίαν ἀναγάγῃ, ἣν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἔην τὸ δέμας A.

6. ὑπογίου C ubique.

μεμελετω-

μένην G. 9. γὰρ om. G.

10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

13. ἐπαγωνισάμενος A.

15. ἐμὲ om. A.

20. ἐπιστωσά-

την A.

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pa-
 curianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis
 mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enar-
 rat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se ma-
 chinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non
 serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori opor-
 tere; hoc esse magnorum animorum proprium. quibus Pacurianus
 cognitis, cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter auden-
 dum esse probe intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus
 es, et ego sequar teque defendam; sin autem in posterum rem
 differs, me ipsum scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorum-
 que consilia indicatum.” cui Alexius “quoniam salutem, respondit,
 meam cordi tibi esse video, quod non dubito dei erga me benevo-
 lentiae tribuere, obsequar consilio tuo; prius tamen firmari utrimque
 fidem oportet iureiurando.” ita fide data et accepta, spondent, si re-
 gium solium deus Alexio dedisset, in illum magni domestici digni-

ἔξειθῶν οὖν ἐκεῖθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου- V. 45
 ριανοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάγιον τὸν Οὐμπερτόπουλον ἄπεισι καὶ τοῦτω τὸν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλεῖ-
 ται. ὁ δ' εὐθὺς κατενεύκει. “καὶ μὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειντο δὲ καὶ τῷ Ἀλέξιῳ μᾶλλον οἱ εἰρημένοι ἄνδρες τὰ
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερε· φιλοδωροτάτον τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἶπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον λίαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάνυ τι πλούτῳ περιορῶμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P. 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχνηότων. τὸ γὰρ ἐλευθέριον οὐκ
 ἐν πληθῆι παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἶσθεν, ἀλλὰ γινώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφυκεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐνότων καταβαλόντα ἐλευθέριον εἶναι,
 τὸν δὲ γε πλούτον πολὺν ἔχοντα καὶ τῆ γῆ κατορύντοντα ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικὰ τε καὶ γλίσχρον καὶ ἕνα τῶν
 20 διαπριόντων τὸ κύμιον εἰπὼν ἂν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιον οἱ
 ἦδη φηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πάλαι γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάγιον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλέξιῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τι : γε P. 15. πέφυκεν om. A. 18. κατὰ :
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνάβησιν τούτου ἐπηνύχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Co-
 mnenus Alexius Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem,
 consilium cum eo comunicavit causamque exposuit, propter quam
 defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim
 annuens, “etiam me, inquit, promtissimum habebis salutis tuae pro-
 pugnatorem.” horum autem virorum amicitias Alexius sibi paraverat
 cum aliunde, tum fortitudine prudentiaque singulari. idem munificen-
 tia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat
 opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim
 liberalitas multitudine donorum aestimari solet, sed largientis ani-
 mo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus, pro facultate
 largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesaurus in
 terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, cum
 siquis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit,
 a veritate non aberrat. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi,
 Alexium dudum ornatum cognovissent, ut imperium pascisceretur,

ἀνάρρησιν αὐτοῦ καὶ ἡγάπων καὶ ἐπηύχοντο· ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ἐξ αὐτοῦ αἰτήσας ὄρκον καὶ λαβὼν, δρομαίως ἀπεισιν οἰκάδε καὶ πάντα ἀνακρινούται τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ. γὰρ δ' ἦν ἡ τῆς τυροφάγου κυριακῆς, καθ' ἣν οὐμὸς πατήρ ταῦτα ἐσκέπετο. τὴν δὲ μετ' αὐτὴν ὄρθρον βαθείος μετὰ τῶν ἀμφ' 5 αὐτὸν ἐξεληλύθει τῆς πόλεως. ἔνθεν τοι καὶ τὸ πλήθος ἀποδεξάμενον τῆς ὁρμῆς τὸν Ἀλέξιον καὶ τῆς ἀγχινοίας, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀματίον αὐτῷ ἀνεπλέξαντο, ἐξ ἰδιώτιδος μὲν συγκείμενον γλώττης, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπινοίαν ἐμμελέστατα ἀνακρινόμενον καὶ παρεμφαῖνον τὴν τε 10 προαίσοθῆσιν τῆς κατ' ἐκείνου ἐπιβουλῆς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ C μεμηχανημένα. τὸ δὲ ἀσμάτιον αὐταῖς λέξεσιν εἶχεν οὕτως· “τὸ σάββατον τῆς τυρινῆς, χαρεῖς Ἀλέξιος ἐνόησές το, καὶ τὴν δευτέραν τὸ πρωῶ εἶπα καλῶς γεράκιον μου.” εἶχε δὲ ὡδὲ πως ἐνοίας τὸ διαφημιζόμενον ἐκεῖνο ἀσμάτιον· ὡς 15 ἄρα κατὰ μὲν τὸ τυρώνιον σάββατον ὑπέρευνέ σοι τῆς ἀγχινοίας, Ἀλέξιος! τὴν δὲ μετὰ τὴν κυριακὴν δευτέραν ἡμέραν καθάπερ τις ὑψηπέτης ἰέραξ ἀφίπτωσ τῶν ἐπιβουλευόντων βαρβάρων.

5. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ Κομνηνῶν ἡ Δαλασσηνὴ Ἄννα 20 γαμβρὸν ἔφθασεν. εἰσποιησασθαι ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μανουῆλ

1. ὁ δὲ Ἀλέξιος : ὄρκον οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐμπερτοπούλου λαβὼν A. 2. δρομαίως A. 3. οἰκείοις add. A. 4. δ' add. A. 5. βαθείος : ταχέως C. 6. αὐτῶν PG, correxi. 7. τῶν om. P. 8. ἀνεπλέξαντο G. 9. μὲν : δὲ C. 10. γλώττης om. C. αὐτὴν δὲ — ἀνακρινόμενον add. A. 11. κατεμφαῖνον CGA. 12. ὡς om. A. 13. τυρώνιον C, τυρώμενον G. 14. ἡμέραν om. P. 15. ἀφίπτωσ A, ἀφίπτωσ PG. 16. τῇ add. C.

admodum optabant. verum Alexius, ubi etiam Ubertopulum iureiurando obstrinxit, festinatione omni domum properat suisque cuncta enarrat. qua nocte pater meus haec gessit, ea die dominicae erat, quam tyrophagum nuncupant. insequentis die primo diluculo urbe cum suis egreditur. quo vulgus cognito, Alexium ob consilii calliditatem praedicans, ex ipsis rebus cantianculam contexuit, quae vulgari quidem sermone, ipsam tamen rei rationem praesensionemque insidiarum et quae ipse molitus fuerit, elegantissime significat. sententia eius haec fere erat: “sabbato, a caseo nuncupato, quam callide egisti, Alexi! altero vero post dominicam die velut praepes accipiter evoluti ex cassibus insidiantium barbarorum.”

5. Anna autem Dalassena, Comnenorum mater, cum Botaniatae imperatoris nepoti filiam Manuelis, filii nati maximi, in matrimo-

τοῦ πρωτοκόπου τῶν υἱῶν αὐτῆς τὸν τοῦ Βοτανειάτου ἔγγο- D
 νον, πτοηθεῖσα μὴ ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ γνοῦς τὴν ἐπιβουλὴν
 προσαγγελῆ τῷ βασιλεῖ, βουλὴν ἀρίστην βουλευέται. καὶ δὴ
 προσκυνήσεως χάριν τῶν τοῦ Θεοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀθροί-
 5 σθῆναι κελεύει πάντας ἐσπέρας. ἦν γὰρ αὐτῇ σύνηθες εἰς
 τὰ ἱερὰ τεμένη φοιτᾶν. γίνεται τοῦτο. καὶ δὴ πάντες, ὡς
 ἔθος, παρήσαν, ἐξῆλθον τε τοὺς ἵππους τῶν ἵπποστάδμων,
 ἐπιμελῶς στρωννύειν σχηματιζόμενοι τὰς γυναῖξι πρεπούσας
 ἐφεστρίδας. ὁ δὲ γε τοῦ Βοτανειάτου ἔγγονος σὺν τῷ παι-
 10 δαγωγῷ ὑπνωττον· ἀπομεμέριστο γὰρ τι τοῦτοις οἶκημα ἴδιον.
 περὶ πρώτην δὲ φυλακὴν τοὺς πυλωνας κλείσαντες οἱ Κο-
 μμηνοὶ μέλλοντες ἤδη ἐξοπλιζέσθαι καὶ τῆς βασιλευούσης πό-
 λεως ἀφίπτασθαι, τῇ μητρὶ παρέσχον τὰς κλεῖς, ἐκλεισάν τε
 ἀσφορητὶ καὶ τὰς θύρας τοῦ δώματος, ἐν ᾧ ὁ ἐπ' ἔγγονη γαμ- V. 46
 15 βρός αὐτῆς ὁ Βοτανειάτης ἀφύπνωττεν, οὐ μένοι ἀκριβῶς
 κατασφαλισάμενοι ὡς ἐπαρμόσαι ταύτας ἀλλήλαις, ἵνα μὴ P. 5a
 φόφος τις γεγωνὸς διυπνίση αὐτόν. τούτων οὕτω γινομένων,
 τὸ πλεῖστον παρφηγήκει τῆς νυκτός. πρὸ ἀλεκτροροφωνίας οὖν
 πρώτης τοὺς πυλωνας ἀνοίξαντες, τὴν τε μητέρα καὶ τὰς
 20 ἀδελφὰς καὶ τὰς σφῶν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία συμπαραλα-
 βόντες μέχρι τοῦ Κωνσταντινιανοῦ φόρου ὁμοῦ πεζῇ συνα-
 πήσαν. κἀκεῖθεν συνταξάμενοι ταύταις, ἐκεῖνοι μὲν πρὸς

1. τὸν : τῶν P. ἔγγονον CG. 2. αὐτῆς CG. 10. ὑπνω
 βαρούμενος PG, alterum P in margine. 11. πυλώνας C. 12.
 ὀπλιζέσθαι P. 14. ἐν ᾧ ἦν ὁ G. ἔγγονη G. 21. Κων-
 σταντινίου A. πεζοὶ C.

nium collocasset, verita, ne, comperta defectione, paedagogus ado-
 lescentuli rem imperatori nuntiaret, dolum finxit callidissimum. edixit
 vespere praesto esse omnes, tanquam ad adorationem, in sanctis dei
 ecclesiis pro more faciendam, proditura. aderant mox omnes, ut solebant,
 educebantque ex stabulis equos, quos diligenter matronis vecturis ster-
 nere simulabant. Botaniatae nepos dormiebat cum paedagogo in do-
 micilio, quo seorsim habitabant. circa primam autem vigiliam cum
 Comneni in eo iam essent, ut armis instructi fugat ex urbe capesse-
 rent, portis clausis, matri tradunt claves. occludunt etiam sine strepitu
 fores aedificii eius, in quo neptis sponsus dormiebat Botaniates; neque
 tamen satis apte valvas committere licuit, ne puer edito strepitu
 expergeret. inter quae maior noctis pars abierat. paulo igitur ante
 gallicinium primum, apertis vestibuli portis, cum matre, sororibus,
 coniugibus liberisque ad Constantini usque forum pedibus eunt. ubi
 postquam salutem sibi invicem dixerunt, ipsi ad Blachernarum pala-
 tium, mulieres ad magnae Sophiae templum properant. sed Botania-

τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεία μάλα δξέως ἐξέδραμον· αὐτὰ δὲ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Σοφίας νεὼν σὺν σπουδῇ ἔθρον. ὁ Β δὲ τοῦ Βοτανειάτου παιδαγωγὸς διυπνισθεὶς καὶ γνούς τὸ γενόμενον, ἐξῆει πρὸς αὐτούς, δῶδα ταῖν χεροῖν ἔχων, φθά-
νει τε κατὰ τάχος αὐτούς, τοῦ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα τε- 5
μένους ἐγγὺς μήπω κατελιφθότας. Θεασαμένη δὲ τοῦτον εὐθὺς ἢ Δαλασσηνὴ καὶ μήτηρ τῶν ἀριστέων ἐκείνων παιδῶν φησί
“κατεῖπον ἡμῶν τινές, ὡς ἐπυθόμην, τῷ βασιλεῖ. ἄπειμι
γούν εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τῇ αὐτῶν χρωμένη, καθὼς ἂν
δυναίμην, ἐπαρωγῇ· κἀκεῖθεν ἀναζούσης ἡμέρας ἀπελευ- 10
σομαι πρὸς τὰ βασιλεία. ἄπιθι τοίνυν αὐτός, ἵν’ ὀπρῆκα οἱ
πυλωροὶ ἀνοῖξωσι, περὶ τῆς ἡμῶν αὐτοῖς ἀπαγγελίης ἐλευσεως.”
ὁ δ’ εὐθὺς πρὸς τὸ κελυσθὲν ἠπείγετο. αἱ δὲ φθάνουσι πρὸς
C τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος, ὃ Προσφύγιον μέχρι τῆς
δεῦρο εἰώθασιν ὀνομάζειν, ἀγγοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ 15
πρωῖν ἐνιδρυμένον πάλαι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἐπ’ ἐγκλήμασιν ἄλι-
σκομένων, ὡς μέρος τυγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους καὶ ἐπί-
τηδες, οἶμαι, κατασκευασθὲν τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα πᾶς ὁ ἐπ’
ἐγκλήματι ἄλους καὶ φθίσας εἴσω τούτου γενέσθαι, τῆς ἐκ τῶν
νόμων τρηκαῦτα ἐλευθερῶται ποινηῆς. οἱ γὰρ πάλαι βασι- 20
λεῖς τε καὶ καῖσαρες πολλῆς προμηθείας ἤξίουν τὸ ὑπήκοον.
ὁ δὲ γε ἐν τῷ τοιοῦτῳ τεμένει προσμένων ταχέως αὐταῖς οὐκ
ἀπεξύγου τὰς θύρας, ἀλλ’ ἐπυνθάνετο, τίνες καὶ ὄθην εἶεν.

1. βασιλεία : παλάτια CG. παρέδραμον G. 2. σὺν : ἐν CG.
10. ἐπαρωγῇ G. 13. εὐθὺ G. 18. ἀρχείοις conl. Ducangius.

tae paedagogus ubi experrectus, quid actum esset, cognovit, face arrepta, domo se proripit fugientesque paulo ante assequitur, quam ad quadraginta sanctorum aedem pervenissent. quem conspicata Dallassena, fortissimorum filiorum mater, “delatum, inquit, ad imperatorem falsum de nobis crimen audivi; confugio igitur ad sanctas ecclesias, quarum auxilio, quantum potero, utar. inde prima luce in regiam me conferam. quare prae illuc, ut cum primum ianitores fores aperient, eos de adventu nostro certiores facias.” ille sine mora, quod iussus erat, exsequitur. mulieres ad episcopi Nicolai aedem properant, quod Refugium etiam nunc solet appellari, prope magnam ecclesiam dudum ad salutem eorum aedificatam, qui criminibus tenentur. ea magni templi veluti pars quaedam de industria, opinor, a maioribus exstructa est, ut quicumque, scelere commisso, eo confugisset, poena legitima liberaretur. prisci siquidem imperatores et caesares magna cura rationibus subditorum prospiciebant. verum eius templi custos, non illico reclusis portis, qui et undenam essent, percontabatur. hic aliquis ex comitibus “mulieres, inquit, ex Oriente;

εἰς δὲ τις τῶν σὺν αὐταῖς “γυναϊκῆς” φησιν “ἐξ ἀνατολῶν. Ὡ
 τὰ δὲ πρὸς χρεῖαν ἄπαντα δαπανήσασαι, ἐπισπεύδουσι τὴν
 προσκύνησιν, οἴκαδὲ ἐθέλουσαι ἐπανελθεῖν.” ὁ δ’ εὐθύς ἀπο-
 ζυγώσας τὰς θύρας παραχωρεῖ αὐταῖς τῆς εἰσόδου. τῇ δ’
 5 ἐπαύριον ἐκκλησιάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύγκλητον, ἐπειδὴ
 τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας ἔμεμαθήκει, τὰ εἰκότα πρὸς τοὺτους
 ἐδημηγόρησεν, καταδρομὴν τοῦ δομestίκου ποιούμενος. ἐκ-
 πέμπει δὲ τηνικαῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας τὸν τε καλούμενον
 Στραβορωμανὸν καὶ τινα Εὐφημιανὸν τὴν κλῆσιν, μετακα-
 10 λούμενος αὐτὰς εἰς τὰ βασίλεια. ἡ δὲ Δαλασσηνὴ πρὸς
 αὐτούς “εἶπατέ” φησι “πρὸς τὸν αὐτοκράτορα οἱ παῖδες οἱ
 ἐμοὶ δοῦλοι εἰσι πιστοὶ τῆς σῆς βασιλείας, καὶ προθύμως
 ἐξυπηροῦντες αὐτῇ ἐν πῦσιν, οὐκ ἐφείσαντο οὔτε ψυχῶν p. 53
 οὔτε σωματίων, ἀεὶ προκινδυνεύοντες ἐκθύμως ὑπὲρ τοῦ σοῦ
 15 κράτους. ὁ δὲ κατ’ αὐτῶν φθόνος μὴ φέρων τὴν εἰς αὐτούς
 εὐνοίαν τε καὶ κηδεμονίαν τῆς σῆς βασιλείας, μέγαν τὸν κίνδυ-
 νον κατ’ αὐτῶν καθ’ ὥραν ἐξήρτυεν· ὡς δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μούς αὐτῶν ἐξορύττειν ἐμελέτησαν, τοῦτο αἰσθόμενοι καὶ μὴ
 φέροντες τὸν τοιοῦτον ἄδικον κίνδυνον, οὐχ ὡς ἀποστάται ἐξῆλ-
 20 θον τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὡς δοῦλοι πιστοὶ, ἅμα μὲν τὸν ὑπόγειον
 ἀποδιδράσκοντες κίνδυνον, ἅμα δὲ τὰ κατ’ αὐτῶν μελετώμενα
 τὸ κράτος σου ἀναδιδάξοντες καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σῆς βασιλείας

2. δὲ om. A. 3. ἐπανελθεῖν θέλουσαι A. 4. ταύταις A.
 δὲ A. 6. μεμαθήκει A. 7. πέμπει δὲ πρὸς A. 19. κίνδυ-
 νον ἄδικον ὄντα A. 20. τῆς πόλεως οὐχ ὡς ἀποστ. ἐξῆλθον A.
 21. ἅμα δὲ καὶ τὰ A. 22. ἀναδιδάξαντες PA, alterum CG.
 καὶ τὸν — ἐξαιτησάμενοι ἔλεον A.

quae, consumto viatico, adoratione defungi cupiunt, ut quam primum domum repetant.” quibus ille auditis, fores aperuit intromisitque. postridie convocato imperator senatu, postquam illorum fugam cognovit, graviter, ut res postulabat, adversus eos dixit inque domesticum maxime invectus est. tum ad matronas misit quosdam, Straboromanum et Euphemianum nomine, qui eas in palatium adducerent. quibus Dalassena “renuntiate, inquit, imperatori, filios meos eius maiestati obedientissimos esse, et lubenti in omnibus animo inservientes, nec vitae, nec corporibus unquam pepercisse, nullis pro ea periculis non promptissime susceptis. at invidia, tuam in eos benevolentiam favoremque non ferens, occasionem eos in discrimen adducendi captare non desiit, atque adeo luce privare ipsos statuit. quod cum cognovissent, nec tantum periculi immerito sibi parari ferrent, urbe profugerunt, non ut defecturi, sed ut servi fideles, qui et imminens malum effugiant, et consilia istorum maic-

V. 47 *ἔξαιτησόμενοι βοήθειαν.*” οἱ δὲ ἐπέκειντο σφόδρα μετακα-
 Β λούμενοι ταύτην· ἀγανακτήσασα δὲ ἡ γυνή φησι πρὸς αὐτούς
 “ παραχωρήσατέ μοι εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν
 προσκυνῆσαι. ἄτοπον γάρ ἐστιν εἰς τοὺς πυλεῶνας αὐτῆς
 φθύσασαν, μὴ εἰσελθεῖν καὶ μοσίτιδι τῇ παναχράντῳ δε- 5
 σποῖνῃ καὶ Θεομήτορι χρῆσασθαι εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως ψυχὴν.” τὴν εὐλογον οὖν αἰτήσιν τῆς γυναικὸς
 αἰδεσθέντες οἱ πρέσβεις, παραχωροῦσιν αὐτῇ τῆς εἰσόδου. ἡ
 δὲ βραδέϊ ποδὶ στείχουσα ὡς οἶον ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τοῦ
 γήρωος κεκμηκυῖα, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν κεκμηκότα ὑποκρινο- 10
 μένη, περὶ τὴν αὐτὰ πον τὰ εἰσόδια τοῦ ἱεροῦ βήματος πε-
 λῶσασα καὶ γονυκλισίας δύο ποιησαμένη, περὶ τὴν τρίτην κα-
 θεσθεῖσα χαμαί, ἀπριξ τῶν ἁγίων εἶχετο θυρῶν, ἐπιβοω-
 C μένη ὡς “ εἰ μὴ τὰς χεῖρας ἀπομηθεῖν, οὐκ ἂν τοῦ ἱεροῦ
 τεμένους ἐξέλθοιμι, εἰ μὴ τὸν τοῦ βασιλέως ὥσπερ ἔχέγ- 15
 γον τῆς σωτηρίας δεξαίμην σταυρόν.” ἐμβαλὼν δὲ ὁ Στρα-
 βορωμανὸς ὄνπερ ἐπεφέρτετο σταυρόν ἐγκόλπιον ἐδίδου. ἡ δὲ
 “ οὐκ ἀφ’ ἡμῶν τὴν πληροφορίαν αἰτῶ, ἀλλ’ ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως ἐπιζητῶ τὴν εἰρημένην βοήθειαν. καὶ οὐδ’ ἀπλῶς
 ἐν μικρῷ μεγέθει τὸν διδόμενον ἂν σταυρόν δεξαίμην, ἀλλ’ 20
 ἀξιώλογον τὸ μέγεθος ἔχοντα.” (τοῦτο δὲ ἐπέζητει, ἵνα κατα-
 φανὸς πρὸς ἐκείνην τὸ ὄρκιον γένοιτο· ἐν μικρῷ γὰρ σταυ-
 ρίῳ τῆς ὑποσχέσεως γενομένης, τάχα ἂν τοὺς πολλοὺς τὰ

10. κεκμηκυῖα G.
 ἡμῶν Δ.

ΔΔ. ἀπομηθεῖν C, ἀπομηθεῖ PG.

18.

statu tuae patefaciant auxiliumque implorent.” nihilominus instabant illi ad imperatorem eam evocare. id Anna moleste ferens, “sinite, me, inquit, dei ecclesiam, ut ibi adorem, ingredi. parum enim decet, cum ad portas venerim, recedere, priusquam immaculatae dominae et dei-
 parae opem invocaverim ad deum et imperatoris animum mihi conciliandos.” cuius postulati aequitatem legati reveriti, intrare eam siverunt. itaque illa tarde incedens, ut quae et dolore et aetate confecta esset, vel potius infirmitatem simularet, postquam ad ipsum fere aditum sacri bematiss processit, genu bis flexo, cum tertium procumberet, humi subsedit sacrisque portis comprehensis, nisi manus, clamat, sibi abscederentur, templo se non ante discessuram, quam crucem imperatoris tanquam salutis pignus accepisset. Straboromanus, quam de collo pendentem gestabat, crucem ei obtulit; verum illa “non a vobis, inquit, fidem mihi dari cupio, sed ab ipso imperatore quam dixi cautionem postulo; neque omnino minutam talem crucem accipiam, sed magnitudinis idoneae.” (hoc ideo flagitavit, ut iusiurandum sibi praestitum palam fieret. si enim in parva cruce promissio facta

ἔμπεδούμενα διελάνθανον.) “ἐκείνου τοίνυν τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον ἀνάκαλοῦμαι. ἄπιτε, ἀπαγγεῖλατε αὐτῇ.” ἡ δὲ ἐπὶ τῆς Ἰσαακίῃ νύμφῃ αὐτῆς (προέφθασε γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἅμα τῷ τὰς πύλας ἀνεωχθῆναι διὰ τὸν ὄρθριον ὕμνον) 5 τὴν ἐπικαλύπτουσαν ὀδύνην τὸ πρόσωπον περιελοῦσά φησι πρὸς αὐτούς “αὕτη μὲν, εἰ βούλεται, ἀπερχέσθω· ἡμεῖς δὲ πληροφορίας ἄτερ τοῦ ἱεροῦ οὐκ ἐξερχόμεθα, κἂν θανεῖν ἡμᾶς πρόκειται.” ἰδόντες οὖν τὸ ἐνστατικὸν τῶν γυναικῶν καὶ ὕπως ἀναισχυρότερον αὐτοῖς ἢ πρότερον προσεφέροντο, καὶ πτοηθέν- 10 τες μὴ φόρουτος γένηται, ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν πάντα τῷ P. 54 βασιλεῖ. ὁ δὲ φύσει ἀγαθὸς ὢν, ἐπικαμφθεὶς καὶ τῆς γυναικὸς λόγοις, ἀποστέλλει τὸν ἐπιζητούμενον σταυρὸν πρὸς αὐτήν, πᾶσαν ἀφροντησίαν αὐτῇ διδούς. καὶ οὕτω τῆς τοῦ θεοῦ ἀγίας ἐκκλησίας ἐξελθοῦσαν περιορισθῆναι παρακελεύει 15 μετὰ τε τῶν θυγατέρων καὶ τῶν νυμφῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀγχοῦ τῆς Σιδηραῦ διακειμένην γυναικείαν μονὴν τῶν Πετριῶν. μετὰ κλητὸν δὲ ποιεῖται καὶ τὴν συμπενοθέραν αὐτῆς τὴν τοῦ καίσαρος Ἰωάννου νύμφην (πρωτοβεστιαρία δὲ ἦν αὕτη τὸ ἀξίωμα) ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους, ὃ ἐπ’ ὀνόματι τῆς 20 δεσπότιδος ἡμῶν θεομήτορος ἐκκοδόμετο, καὶ εἰς τὴν ὄθηθεσαν μονὴν τῶν Πετριῶν καὶ αὐτὴν εἶναι παρακελεύεται. καὶ Β προστάττει τοῖς τε πιθῶνας καὶ σιτῶνας αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ταμεῖα τηρεῖσθαι ἀμειγώγητα. καθ’ ἐκάστην οὖν

2. ἄπιτε P. 3. προέφθασε C, ἐφθασε PG. 6. βούλεται C, βούλοιτο PGA. 8. ἐντατικὸν C. 13. ἀφροντησίαν CA. 14. περιορισθεῖσαν C et in margine G. 15. θυγατρῶν G. πρωτοβεστιαρία C semper.

esset, multitudinem facile lateret.) “illius igitur, pergit, iudicium atque misericordiam imploro. ite et nuntiate haec ei.” atque Isaacii uxor, eius nurus, quae aedem ante intraverat, cum primum portae ob horas matutinas reclusae essent, velo, quo faciem obnupserat, demto, “illa quidem, inquit, abeat, si lubet. nos certe, nisi fide accepta, templo non egrediemur, vel mortis conditione proposita.” legati, perspecta constantia mulierum, quae audacius iam, quam antea, sese gerebant, veriti, ne tumultus oriretur, redeunt ad imperatorem eique cuncta narrant. qui, ut erat natura comis, matronae oratione commotus, crucem, quam petierat, misit ac plenam securitatem dedit. ita cum templo egressa esset, eam cum filiabus nuri- busque includi iussit in Petriorum monasterium feminarum, prope Sideram situm. etiam consoceram eius Caesaris Iohannis coniugem, pro- tovestiariam dignitate, ex dominae nostrae deiparae in Blachernis aede arcessitam, in eodem esse iussit Petriorum monasterio. ceterum cellas vinarias et penarias omnemque rem familiarem integram serva-

πρωτῶν ἄμφω τοῖς φυλάττουσι προσερχόμεναι θυνθάνοντο, εἴ τι ἀπὸ τῶν παίδων αὐτῶν μεμαθήκεσαν. οἱ δὲ ἀπλοῦ- κώτερον αὐταῖς προσφερόμενοι, ἀπήγγελλον ἅπαν τὸ ἀκου- σθέν. ἡ δὲ πρωτοβεστιαρία ἐλευθέρᾳ καὶ χεῖρα καὶ γνά- μῃ οὔσα, βουλομένη τε τοὺς φυλάσσοντας σφετερίσασθαι,⁵ ἐπέταττεν αὐτοῖς ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῶν βρωσίμων εἰς ἰδίαν χρῆσιν ὅποσα καὶ βούλοιντο· ἐφείτο γὰρ αὐτοῖς ἀπαρεμποδίτως εἰσάγεσθαι τὰ πρὸς χρείαν. ἐντεῦθεν προ- C θυμότεροι πρὸς τὰς ἀπαγγελίας οἱ φύλακες ἐγεγόνεισαν, κᾶκ- τοτε ἔκφορα πάντα ποιούντων ἐκείνων, οὐδὲν αὐτὰς διε- 10 λύνθανε.

6. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὰς γυναῖκας τοιαῦτα. οἱ δὲ γε Κομνηνοὶ φθάσαντες τὴν περὶ τὸ βραχιόνιον τῶν Βλαχερονῶν ἰσταμένην πύλην καὶ τὰς κλεῖς κατεάξαντες, ἀδεῶς ἐξεληλύ- θισαν εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἵπποστάθμους. καὶ τοὺς μὲν τῶν 15 V. 48 ἵππων αὐτοῦ που καταλιμπάνουσι, πρότερον τοὺς ὀπισθεν πόδας ἀπ' αὐτῶν τῶν μηρῶν τῷ ξίφει ἀποτεμόντες, τοὺς δ' ἀναλαβόμενοι ὅσοι τούτοις ἔδοξαν χρησιμώτεροι, ἐκείθεν τα- χέως τὸ ἀγχοῦ που τῆς μεγαλοπόλεως μοναστήριον, ὃ Κο- σμίδιον ἐπωνόμασται, καταλιμπάνουσι. καὶ γὰρ, ἵνα μεταξὺ 20 D πως ἐπιδιγησάιμην καὶ σαφέστερον ἡμῖν ὁ λόγος προῖη, τὴν εἰρημένην ἄνωθεν πρωτοβεστιαρίαν, πρηνὴ τὸν βασιλέα ταύ- τῃν μετακαλέσασθαι, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, κείθι κα-

2. μεμαθηκέωσαν CG.

3. ἀπήγγειλον G.

5. φυλάττον-

τας G.

6. ἐπέταττεν G.

βρωσίμων PG, recte C.

13.

Κομνηνοὶ : ἀποστάται A.

Βλαχερονῶν : βρόκων P in margine.

17. δὲ A.

19. πω G.

23. καταλαβόντες : καταλαβῶν τὰ G.

vit. quotidie mane adibant ambae custodes, ecquid de filiis audivissent, sciscitantes. illi, qui simplicius cum iis agerent, enarrabant quaecunque perceperant. quos ut sibi magis adiungeret protovestiar- ia, animo ingenuo ac summa liberalitate mulier, iussit eos, quan- tum cibi vellent, de sua copia capere. quae enim ad victum pertine- bant, quo minus importarentur, nihil obstabat. unde custodes tam faciles dehinc ad narranda omnia, quaecunque audiverant, habebant, ut nihil quidquam eas lateret.

6. Hactenus de mulieribus. Comneni porta, quae ad propugnacu- lum Blachernarum erat, occupata clavibusque fractis, tutum ad impe- ratoria stabula exitum habuere; unde abductis equis, qui utilio- res viderentur, reliquorum posterioribus pedibus ab ipsis femoribus ferro recisis, celeriter ad monasterium prope urbem, Cosmidium no- mine, se contulerunt. namque, ut hic nonnihil addam, quo παρὰ τὴν

ταλαβόντες, ταύτη τε συνετάττοντο ἐπὶ τῷ ἐξελάνειν ἐκείθεν
καὶ Γεωργίον τὸν Παλαιολόγον ἀνέπαυσον μεθ' ἑαυτῶν συλ-
λαβεῖν καὶ συναπαίρειν αὐτοῖς κατηγάκαζον. οὐπω γὰρ ἦσαν
ἔκφορα τὰ κατ' αὐτοὺς θέμενοι πρὸς τὸν ἄνδρα δι' ὑποψίαν
⁵ εὐπρόσωπον. ἦν γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου τουτουὶ τῷ βα-
σιλεῖ εὐνούστατος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τῆς τοιαύτης βουλῆς
πρὸς τοῦτον ἀπογύμνωσις οὐκ ἀκίνδυνος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα
ὁ Παλαιολόγος πρὸς τούτους οὐκ εἶχεν εὐαγώγως, πολλά τε
ἀντιτινόμενος καὶ προσονειδίζων τὸ εἰς ἐκεῖνον τούτων βού-
¹⁰ λημα καὶ ὅτι ὕστερον, τοῦτο δὴ τὸ πεπαρομιασμένον, νοῦν
οἰσάντες καὶ τοῦτον ἀνακαλοῦνται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πρωτοβε-
στιαρία ἡ τοῦ Παλαιολόγου πενθερὰ βραβεῖα ἐνέκειτο τούτῳ
συνεξελεθεῖν καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ τὰ δεινότερα, μαλακώτερος
γίνεται. φροντίζει δὲ τὸ ἐντεῦθεν περὶ τῶν γυναικῶν, τῆς P. 55
¹⁵ τε αὐτοῦ· γαμετῆς Ἄννης καὶ Μαρίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, τὰ
πρῶτα τοῦ γένους ἐκ τῶν Βουλγάρων ἐχοῦσης, κάλλους δὲ
τοσοῦτον ἐπισυρομένης καὶ εὐαρμοστίας μελῶν καὶ μερῶν, ὥστε
μηδεμίαν φανῆναι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὴν ταύτης ὄραιοτέραν.
οὐκ ἄνευ οὖν φροντίδος ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν τῷ Παλαιολόγῳ
²⁰ καὶ Ἀλεξίῳ. ταύτη τοι καὶ γνώμης ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέ-
ξιον, ἐκείθεν ἀνελόμενοι ταύτας, οἱ μὲν εἰς τι φροῦριον
ἀπαγαγεῖν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ ἐν Βλαχέρναις τέμενος

2. συλλαβεῖν om. P. 3. αὐτοὺς P. 8. οὐχ P. 12. τοῦτο
G. 14. τῆς ἑαυτοῦ P. 17. εὐαρμοστίας G. 18. τὴν
om. G. 20. γνώμην C.

fiat dilucidior, protovestiariam, cuius mentionem feci, priusquam impe-
rator eam, ut supra enarravimus, accessivisset, ibi convenerunt eique
hinc profecturi vale dixerunt; et Georgium Palaeologum in partes
suas traxerunt atque, ut secum deficeret, adegerunt. prius consilia
cum eo communicare ausi non erant, cum merito esset suspectus. nam
pater Georgii studiosissimus imperatoris erat, ut non sine periculo
aperiri tale consilium posset. ac primo Palaeologus haud se facilem prae-
buit; quin multum obnitens, reprehendit illorum contra imperatorem
inceptum et quod, deteriore inito consilio, se quoque in societatem
vocarent. sed cum etiam protovestiaria, Palaeologi socrus, ut una pro-
fiscisceretur, instaret et gravissima munitaretur, animo flectebatur.
nec nisi de mulieribus iam sollicitus erat, Anna uxore et Maria so-
cru, nobilissimo inter Bulgaros loco orta, tanta pulchritudine ac con-
cinnitate totius corporis, ut omnium illius temporis mulierum for-
mosissima haberetur. quas ut in tuto collocarent, cum Palaeologo et
Alexio cordi esset, hoc quidem loco eas amovendas censebant; sed
alter in arce quapiam, alter in deiparae aede in Blachernis sita

Β τῆς θεομήτορος. καὶ κρατεῖ ἡ τοῦ Γεωργίου γνώμη. εὐθύς οὖν ἀπελθόντες μετ' αὐτῶν παρέθεντο ταύτας τῇ πανάγῃ μητρὶ τοῦ τὰ πάντα συνέχοντος λόγου. αὐτοὶ δὲ παλινοστήσαντες ὕθεν ἐξήρσαν, ἐσκόπουν ὅ τι δὴ καὶ ποιήσαιεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος “ὕμᾶς μὲν” φησιν “ἀπέρχεσθαι χρῆ· ἐγὼ δὲ 5 τάχιον ὑμᾶς καταλήψομαι, τὰ προσόντα μοι χρήματα συνεπιφερόμενος.” ἔτυχε γὰρ πῦσαν τὴν ἐν κινήτοῖς αὐτοῦ θεωρουμένην περιουσίαν ἔχων ἐγκειμένην ἐκαίσε. μὴ μελήσαντες γοῦν εὐθύς τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἶχοντο· ἐκεῖνος C δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ, ὅπι- 10 σθεν αὐτῶν ἤλαυνε. καὶ φθάσας σὺν τούτοις εἰς Τζουρουλόν, (κώμη δὲ καὶ αὕτη Θρακικὴ διασώζεται,) κάκεισε τυχιώως τῷ ἔξ ἐπιταγῆς τοῦ δομεστίκου καταλαβόντι στρατεύματι ἠνώθησαν ἅπαντες. δέον οὖν κρίναντες περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς δηλώσαι τῷ Δούκῃ Ἰωάννῃ τῷ καίσαρι ἐν τοῖς 15 ἰδίοις κτήμασι τῶν Μωροβούνδου αὐλιζομένου, ἀπεστάλαξαι τὸν τὴν προῦξιν ἐκείνων μηνύσοντα. φθάσας δὲ ὁ τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην κομίζων περὶ δειλῆν ἔφασκε, ἔξω τῶν οὐδῶν τῆς ἀλλόθως εἰστέκει τὸν καίσαρα ἀναζητῶν. ἰδὼν δὲ τούτον ὁ ἔργον D νος αὐτοῦ Ἰωάννης, νέος ἔτι ὢν καὶ μῆπω μεριόκιον καὶ διὰ 20 τούτο ἀδιασπάστως συνῶν τῷ καίσαρι, δρομαίος εἰσεῖσι καὶ

3. τὰ add. C. 6. καταλείβομαι G. 8. lege μελλήσαντες.
 13. ἐπιταγος G. καταλαβόντι C, καταλαμβάνοντες A, κατα-
 λαμβάνοντι PG. 14. ἠνώθησαν G. κρίνοντες A. 16.
 τῶν : an τοῖς? Μωροβούνδου G, Μωροβίσδου con. Wilken. Hist.
 Comn. p 84. vid. annotat. ἐπεστάλαξαι A. 17. προῦξιν :
 ἀποστασίαν A. ἐκείνων CG, ἐκείνω PA. μηνύσοντα A,
 μηνύσαντα PG. 21. δρομαίως C.

collocandas existimabant. vicit tandem Georgii sententia. statim igitur feminas hinc abductas sanctissimae Verbi omnia continentis matri credebant; ipsi reversi, unde profecti erant, quid facto opus esset, consultabant. Palaeologus “vos, inquit, praeire oportet; ego mox sequar, rem meam familiarem mecum allaturus.” forte enim omnia sua bona, quae moveri poterant, illic deposuerat. itaque Comneni nihil cuactati viam ingrediuntur; ille vero, postquam monachorum iumentis bona imposuit, eodem pergit. cumque Tzurulum, qui est vicus Thraciae, una cum iis advenisset, percommode accidit, ut exercitus a domestico convocatus adesset. iam ad Ducam Iohannem Caesarem, in praediis suis Morobundianis commemorantem, miserunt, qui de iis, quae sibi accidissent, certiore faceret. accelerato nuntius itinere, diluculo extra aedium limina constitit atque ad Caesarem aditum periiit, quem conspicuus Iohannes, Caesaris nepos, qui adhuc puerulus

καθεύδοντα τοῦτον διυπνίσας, ἀπαγγέλλει τὸ παρὰ τῶν Κομνηνῶν γινόμενον. ὁ δ' εὐθὺς πληγίσι τῇ ἀκοῇ ἑαπίζει τὸν υἱὸν κατὰ κόρρης, καὶ μὴ τοιαῦτα ληθεῖν ἐπειπῶν, ἀπώσατο. κάκεινος μετὰ μικρὸν πάλιν εἰσελθὼν, τὴν αὐτὴν ἀγγελίαν 5 κομίζει, προσθέμενος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν πρὸς αὐτὸν ἀποποξυόμενον λόγον. εἶχε δὲ ὁ λόγος μεταξύ που καὶ τι ἀστειότατον, τὴν τοιαύτην πράξιν αὐτοῦ συναινιτιζόμενον ὡς “ἡμεῖς μὲν” φησιν “ὄψον μάλα καλὸν ἠτρεπίσαμεν καὶ κα- V. 49 ρυκείας οὐκ ἄτερ· σὺ δὲ ἀλλ’ εἰ βούλει τῆς εὐωχίας μετα- 10 λαβεῖν, τὴν ταχίστην ἦκειν τῆς πανδοσίας μεταληψόμενος.” ἀνακαθίσας οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιῶ ἀγκῶνος ἑαυτὸν ἐπερεί- σας, εἰσαγαγεῖν τὸν ἐκεῖθεν ἄλθοντα κελεύει. τοῦ δὲ πάντα τὰ κατὰ τοὺς Κομνηνοὺς διηγησαμένου, “φῶ μοι” ὁ καθσαρ εἰπὼν, εὐθὺς ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας ταῖς ὄψεσιν· ἐπὶ μι- 15 κρὸν δὲ καὶ τῆς ὑπῆνης περιδραξάμενος, οἷον ἐν τοσούτῳ P, 56 λογισμοὺς πολλοὺς ἀνελίττων, εἰς ἐν· τοῦτο ἤρεισεν ἑαυ- τὸν, συνακολουθῆσαι κάκεινον τῷ τούτων θελήματι. εὐθὺς οὖν μετακαλεσάμενος τοὺς ἵπποκόμους καὶ τοῦ ἵππου ἐπιβάς, τῆς πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς φεροῦσης ἤψατο. καὶ Βυζαντίῳ 20 δὲ τι καὶ ὄδον ἐντυχῶν χρυσοῦ βαλάντιον ἱκανὸν ἐπιφερο-

3. υἱωνόν P in margine. 6. ὁ λόγος : ἡ ἀγγελία A. 7. ἀστειότερον A. τοιαύτην πράξιν : τυραννίδα P in margine et A. 9. μεταλαβεῖν CG, μεταλαχεῖν PA. 10. ἦκειν A, ἦκε PG. πανδοσίας G. μεταληψόμενος G. 14. ταῖς ὄψεσιν om. CG. 15. καὶ om. G. 17. συναποστατήσαι του- τοῖς κάκεινος πρόθετο A. 19. φεροῦσης πορείας A. καὶ om. A. 20. βαλάντια ἱκανά A.

erat nec eam ob causam a Caesaris latere unquam discedebat, accurreret dormientemque excitans, defecisse Comnenos nuntiat. Caesar hac voce percussus, puerum alapa inflictā, ut nugari desineret, admonuit aspulitque. at ille, paulo post iterum ingressus, eundem nuntium refert, ipsa Comnenorum ad eum adhortatione addita. in qua quidem inerat sententia lepidissime expressa, qua simul quid factum esset ab Alexio, ita significabatur: “nos orpsonium paravimus opulentum nec sine condimentis; tu si adhiberi ad convivium vis, fac quam primum adsis, lautissimi epuli particeps futurus.” Iohannes, erectus in dextrum cubitum, introduci nuntium iubet, a quo cum audivisset, quae a Comnenis gesta erant, “heu mihi” exclamat, manus obtendens oculis. ac barba parumper prehensa, ut qui multa secum interea reputaret, in hoc tandem animum defixit, ut et ipse voluntati eorum obsequendum duceret. statim igitur equisonibus accessit et equo conscenso, ad Comnenos proficiscitur. in via obviam factus Byzantio, qui satis magnam vim auri Cpolim portabat, Homericis illis verbis eum interrogat, quis et unde gentium esset; cumque cognovisset, multum

μένω καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἀπιόντι, ἤρето αὐτόν, τοῦτο δὴ τὸ Ὀμηρικόν, “τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν;” καὶ ἐπειδὴ παρ’ αὐτοῦ ἐμάνθανεν, ὅτι τε πολὺν χρυσὸν ἐπιφέρειται ἀπὸ τινων εἰσπραξέων καὶ ὅτι πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦτον διακομίζει, βιάζεται τοῦτον συγκαταλῦσαι αὐτῷ, ἐπισγνούμενος ὡς ἅμα 5
 Β ἡμέρᾳ οὐπὲρ ἂν βούλοιο, βαδιεῖται. τοῦ δὲ ἐνισταμένου καὶ βαρέως φέροντος τοῦτο, ὁ καῖσαρ σφοδρότερον ἐπετίθετο καὶ ἔπεισε λέγων, ὁποῖος ἐκεῖνος ἐπιτρόχαλος ἐν λόγοις καὶ δεινὸς ἐν νοήμασι, πειθῶ τε ἐν γλώττῃ φέρων, ἤπερ Αἰσχίνης ἄλλος ἢ Δημοσθένης. συμπαραλαβὼν οὖν τὸν τοιοῦτον, 10
 καταλύει ἐν τινι δωματίῳ καὶ παντοίως φιλοφρονησάμενος τραπέζης τε ἀξιώσας καὶ διαναπαύσας καλῶς παρακατέσχευε τὸν ἄνδρα. κατὰ τὸ περίορθρον δὲ ἦδη, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα καταλαμβάνειν ἐπείγεται, ὁ μὲν Βυζάντιος ἐπιθέμενος τὰς ἐφειστροφίδας τοῖς ἵπποις ἐνθῷ Βυζαντιδος 15
 C ἐλαύνειν ἠερίετο. τοῦτον δὲ ὁ καῖσαρ θεασάμενος, “ἔα” φησί “καὶ συμπορευέου μεθ’ ἡμῶν.” ὁ δὲ μεθ’ ὅπου πορευέται γινώσκων, παντάπασιν δὲ καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν τῆς τοιαύτης φιλοφροσύνης ἠξίωται ἀγνοῶν, πάλιν δυσυνασχετῶν ἦν καὶ ἐνόπτως εἶχε πρὸς τὸν καῖσαρα καὶ τὰς φιλοφροσύνας 20
 τοῦ καίσαρος. ὁ δὲ ἐπέκειτο ἔλκων αὐτόν· ὡς δ’ οὐχ ὑπήκουσε, μεταβαλὼν τραχυτέροις πρὸς τοῦτον ἐκέχρητο ῥήμασιν, εἰ μὴ τὸ προσταττόμενον ποιήσειε. μὴ ὑπακούοντος δέ, προσ-

4. εὑπράξων G.

5. αὐτὸν τούτῳ συγκαταλῦσαι A.

10.

τὸν τοιοῦτον: αὐτόν A.

16. τοῦτο?

22. μεταλαβὼν G.

23. παραταττόμενον PG, alterum CA et PG in margine.

eum pecuniae vectigalis ad cubiculum imperatoris ferre, flagitat, ut secum divertat; postridie, quo vellet, abire passurum. cunctanti illi ac moleste ferenti institit vehementius, donec impetravit. quippe miro erat orationis cursu sententiarumque gravitate, ac persuadendo valebat quasi Aeschines alter vel Demostheues. cum hoc igitur diversoriolum quoddam ingressus, omni comitate et accumbere secum eum iussit et nocte ut commode cubaret, curavit. sub diluculum, cum sol orbem conscendere properat, properavit etiam Byzantius, equis stratis, in urbem pergere. quo conspecto, Caesar “desiste, inquit, et nobiscum veni.” sed ille, qui nec, quo proficisceretur, sciret, neque omnino causam, quamobrem tam benigne ab illo exceptus esset, teneret, iterum abnucebat, Caesarem eiusque blanditias suspectans. is contra iustare, reluctantem trahere et graviora minari, nisi, quae iussus esset, faceret. ubi ne sic quidem obtemperavit, sarcinas eius omnes suis adiungi et iter continuari iussit; ipsi, quocumque liberet, veniam eundem dedit. qui cum neque regiam auderet adire, veritus ne in cu-

ἰάττει τὰ μὲν προσόντα αὐτῷ ἅπαντα τοῖς ἰδίοις ἐνωθῆναι
 ὑποζυγίοις καὶ τὴν προκειμένην πορεύεσθαι, ἐκείνῳ δὲ ἄδειαν
 δίδωσιν ὅπῃ βούλοιο ἀπιέναι. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς τὰ βασίλεια D
 εἰσοδὸν παντελῶς ἀπαγορεύσας, ἄτε δεδιὼς μὴ καὶ ἔμφρο-
 5 ρος γένηται διὰ τὸ κενὰς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν
 κοιτῶνα ὀφθῆναι, παλινδρομῆσαι δὲ μὴ θέλων διὰ τὴν τοῖς
 πράγμασιν ἐπισπεσοῦσαν ἀκαταστασίαν καὶ σύγχυσιν ἐκ τῆς
 ἀνακνυσίας ἤδη τῶν Κομνηνῶν ἐπιχειρήσεως, καὶ μὴ βου-
 λόμενος συνείπετο τῷ καίσαρι. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν
 10 τοιοῦτον. ἀπερχόμενος ὁ καίσαρ περιέτυχε Τούρκους ἄρτι
 διαπερῶσι τὸν Ἐύρον καλούμενον ποταμόν. ἀνασειράσας οὖν
 τὸν χαλενόν, ἐπυθάνετο ὄθεν καὶ ὅποι πορεύονται, ἅμα δὲ
 καὶ ὑπισχνεῖτο χρήματά τε πολλὰ δώσειν καὶ παντοίας θε-
 15 ραπείας ἀξιῶσαι, εἰ πρὸς τὸν Κομνηνὸν σὺν αὐτῷ φοιτή-
 15 σουσι. συντίθενται οὖν τηρικαῦτα. καὶ ὅς ὄρκων ἐκ τῶν
 ἡγεμόνων αὐτῶν ἀπαιτεῖ, ἐμπειδῶσαι τὰς συνθήκας διὰ τού-
 του βουλόμενος. οἱ δ' εὐθύς κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐτοῖς τὸν
 ὄρκον ἐπλήρουν, συμμαχῆσαι τῷ Κομνηνῷ μάλα προθύμως
 διαβεβαιούμενοι. ἅπεισι τοίνυν συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τούρ-
 20 κους πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς. οἱ δὲ πόρρω τούτων θεασάμενοι
 καὶ τὴν καινὴν ἄγρην ὑπεραγασάμενοι καὶ μάλιστα τούτων P. 57
 οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὃ τι καὶ δρῶ-
 σαιεν. προὔπαντήσας δὲ καὶ περιπλακείς τὸν καίσαρα κατη-

2. δὲ om. G. 4. ἔμφρορος G, ἔμφροῦριος P. 6. δὲ πάλαι μὴ P, πάλαι om. G. an δὲ πάλιν? 11. ποταμόν om. CG.
 12. καὶ om. A. ὅπῃ G. ἅμα A, ἀλλὰ PG. 14. φοιτήσωσι A.
 15. συντίθενται GA. ὄρκων P. 16. τούτου A, τοῦτο PG.

stodium traderetur, si ad quaestores sine pecunia venisset, neque
 rursus propter rerum motum ac perturbationem, ex emergente iam
 Comnenorum coniuratione ortam, domum reverti vellet, Caesarem
 vel invitus secutus est. forte autem contigit, ut Caesar, cum iter
 hinc pergeret, Turcis obviam fieret, qui modo Eurum fluvium
 traiecerant. adductis igitur habenis subsistens, postquam unde et
 quo tenderent, interrogavit, magnam iis mercedem et omnis gene-
 ris beneficia promisit, si ad Comnenos secum profiscerentur. ubi
 annuerunt, ille iusiurandum a ducibus eorum exegit, quo pa-
 ctum confirmaretur. hi statim consuetudine sua iureiurando dato, Co-
 mmeno se auxilio fore, alacriter pollicentur. itaque Caesar cum Turcis
 ad Comnenos processit; quem cum procul illi conspexissent, nova
 praeda incredibiliter laetati, maxime Alexius pater meus, prae gau-
 dio, quid agerent, nesciebant, progressusque obviam Alexius, Caesa-
 rem amplexus et osculatus est. quid deinde? ingrediuntur, Caesare

σπαίζετο. τί τὸ ἐντεῦθεν, τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀπα-
 γούσης ἤψαυτο, τοῦ καίσαρος τοῦτο ὑποθεμένου καὶ ἐπισπεύ-
 δοντος. ἅπαντες οὖν οἱ κατὰ τὰς κομπούλεις αὐτόμολοι προσ-
 ερχόμενοι ἐφήμιζον τοῦτον βασιλέα, πλὴν τῶν κατὰ τὴν
 Ὀρεστιάδα. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκοτοῦντες πάλαι αὐτῷ διὰ τὴν τοῦ 5
 Βρυεννίου κατάσχεσιν, τῷ μέρει τοῦ Βοτανιάτου προσέ-
 V. 50 κειντο. καταλαβόντες οὖν τὸν Ἀθύραν κύκλιος διαναπαυσά-
 Βμενοι, τὴν μετ' αὐτὴν ἐκείθεν ἀπάραντες, τὰ Σχιζὰ κατέλα-
 βον, (κώμη δὲ καὶ τοῦτο Θρακικὴ,) κείθι τὸν χάρακα πηξά-
 μενοι. 10

7. Μετέωροι δὲ ἦσαν ἅπαντες καρδοκοῦντες τὸ μέλλον
 καὶ τὸν ἐπιζόμενον ἀναρρηθῆναι βασιλέα ἐπιποθοῦντες ἰδεῖν.
 οἱ πλείους δὲ Ἀλεξίῳ τὸ κράτος ἐπήγχοτο, ἀλλ' οὐδ' οἱ
 περὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀναπεπτώκεσαν, ὡς ἐνόν, ἅπαντας μετα-
 χειριζόμενοι. στάσις δὲ ἦν ἀσύμβυτος κατὰ τὸ φαινόμενον, 15
 τῶν μὲν τοῦτον, τῶν δ' ἐκεῖνον οὐκ ὀστρόφρον τῆς βασιλικῆς
 περιωπῆς ἡμερομένων γενέσθαι. παρῆσαν δὲ τότε καὶ οἱ ἐξ
 ἀγχιστείας τῷ Ἀλεξίῳ προσήκοντες, ὃ ἄνωθεν μνημονευθεῖς
 C καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας, ἀνὴρ καὶ βουλευσασθαι ἱκανὸς
 καὶ καταπράξασθαι περιδέξιος, ὃν κἀγὼ ἐπ' ὄλιγον φθάσασα 20
 τεθέσμαι, καὶ Μεχαὴλ καὶ Ἰωάννης οἱ τοῦτου ἔγγονοι, καὶ
 μὴν καὶ ὁ τοῦτων ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς Γεώργιος ὁ Παλαιο-

2. ἐπισπεύσαντος A.	4. τοῦτον : τὸν Ἀλέξιον A.	6. Βο-
τανιάτου GA.
11. δ' G.	7. δ' ἱκανὰ παυσάμενοι G.	8. αὐτῆ A.
17. ἡμερομένων P.	12. ἰδεῖν om. CG.	14. ἅπαν-
τες G.
	22. καὶ om. G.	

suasore et impulsore, viam, quae in urbem ducit. passim ex oppi-
 dis homines ultro affluebant imperatoremque salutabant Alexium,
 praeter Orestiadis incolas; qui cum pridem ei propter captum Bryen-
 nium infensi essent, a Botaniatis partibus stabant. Athyrae unum
 diem ad sedandam lassitudinem morati, Schiza perrexere, qui et
 ipse vicus Thraciae est, ibique castra posuerunt.

7. Suspenso autem animo omnes, quid futurum esset, expecta-
 bant, dum pro suo quisque studio imperatorem deposcunt. plerique
 Alexio eam dignitatem optabant. sed nec Isaacii quidem familiares
 otiosi erant; quin omnes, quantum poterant, sollicitabant ita res
 vix conventura videbatur, alteris hunc, alteris illum ad imperii gu-
 bernacula provelhi cupientibus. aderant tum temporis, qui affinitate
 cum Alexio coniuncti erant, Caesar Iohannes Ducas, quem supra me-
 moravi, promptus excogitandis, acer exsequendis rebus, quem et ego
 per breve tempus olim vidi; praeterea Michael et Iohannes nepotes
 eius et qui horum sororem in matrimonio habebat, Georgius Palaeo-

λόγος, συμπαραντεις αὐτοῖς καὶ ἀγωνισσόντες καὶ τὴν ἀπάντων
 πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν διαστρέφοντες γνώμας, καὶ πάντα
 κάλων, ὃ φασί, κινούντες καὶ πᾶσαν μηχανὴν εὐφροῦς τε-
 χναιζόμενοι, ὥστε τὸν Ἀλέξιον ἀναρρηθῆναι. τοιγαροῦν καὶ
 5 τὴν ἀπάντων πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν μετέφερον γνώμας. ἐν-
 δὲν τοι καὶ πρὸς τῷ Ἰσαακίῳ προσωπύχοντος κατὰ βραχὺ
 ἐλάττωσθαι συνβαινεν. ὅπου γὰρ Ἰωάννης ὁ καῖσαρ ἦν,
 οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἀντέχειν ἠδύνατο. ἦν γὰρ ἀπαρμίλλος D
 αὐτός κατὰ τὴν φρονήματος ὄγκον καὶ σώματος μέγεθος καὶ
 10 μορφὴν τυράννῳ προσήκουσαν. τί μὲν οὐκ ἐπραττον οἱ Λοῦ-
 και; τί δὲ οὐκ ἔλεγον; τί δὲ οὐκ ὑπεσχουόντο ἀγαθὸν εἶσε-
 σθαι τοῖς τε λογάσι καὶ τῷ κοινῷ τοῦ στρατοῦ, εἰ ἐπὶ τὴν
 βασιλείον περιωπὴν Ἀλέξιος ἀναβαίη; φάσκοντες ὡς “μεγί-
 15 σταις ὑμᾶς δωρεαῖς καὶ τιμαῖς ἀνταμείψεται, ὡς ἐκάστη
 προσήκει καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε, καθάπερ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι
 τῶν ἡγεμόνων, διὰ τὸ καὶ στρατοπεδάρχης ὑμῶν χρόνον ἤδη
 πολὺν χρηματίζουσι καὶ μέγας τῆς ἐσπέρας δομῆστικος, καὶ κοι- P. 58
 νῶν ἁλῶν ὑμῖν μετᾶσχου, ἐν λόγοις τε καὶ τοῖς κατὰ συστάδην
 πολέμοις γενναίως ὑμῖν συναγωνιζόμενος, μὴ σαρκῶν, μὴ με-
 20 λῶν, μηδὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ὑμῶν φειδόμενος σω-
 τηρίας, ὄρη τε καὶ πεδιάδας μεθ’ ὑμῶν πολλὰκις διελθὼν,
 τὴν ἐκ τῶν μύθων κακοπαθείας ἐπιστάμενος, καὶ ἀκριβῶς
 ἀπαντας ὁμοῦ καὶ καθ’ ἓνα γνώσκων, Ἀρητίφιλος τε ὢν καὶ

18. λόγοις P in margine, λόγοις PG. 19. ἡμῖν G. 20.
 φειδόμενος P. 21. ἐλθῶν P. 22. μόχθων CG. καὶ κα-
 κοπαθείας G.

logus. hi sibi invicem adesse, laborare, multitudinem ad suam sen-
 tentiam traducere, omnem, quod aiunt, movere funem, omnem cal-
 lide adhibere machinam, ut Alexius renuntiaretur. ita versa hominum
 sententia, numerus eorum, qui Isaacio favebant, paulatim imminutus
 est etenim nemo unus resistere potuit, ubi Iohannes Caesar erat,
 qui et ingenio et corporis proceritate et forma regia omnes longe
 superabat. quid autem a Ducis non factum, quid non dictum, quid
 non promissum cum singulis ducibus, tum universo exercitui, si Alexius
 imperatoris dignitate ornaretur? “maximis, inquit, donis honorib-
 usque vos afficiet pro cuiusque merito, nec forte quadam, quem-
 admmodum imperiti et ignari duces solent; propterea quod tam diu
 dux vester est et magnus Occidentis domesticus, eadem vobiscum
 mensa usus et, sive insidiandum sive acie pugnandum erat, periculorum
 socius fortissimus; qui nec corpori, nec vitae ipsi pepercit, ubi salus
 agebatur vestra; qui montes agrosque saepe vobiscum peragravit et
 quanti in militia labores ferendi sint, ipse expertus est; qui ut uni-

τοὺς γενναίους τῶν στρατιωτῶν ἐξόχως ποθῶν." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ Δούκαι· ὁ δὲ γε Ἀλέξιος πολλῆς τιμῆς ἤξίου τὸν Ἰσαάκιον, ἐν πᾶσιν αὐτὸν προτιμώμενος, εἴτε διὰ τὸ φίλτρον Βτῆς ἀδελφότητος ἢ καὶ μᾶλλον, ὃ καὶ λεκτέον, ἐπειδὴ ἡ μὲν στρατιὰ ξύμπασα πρὸς τεῦτον ξυνέρρει καὶ τὴν αὐτοῦ βασι- 5 λείαν κατέσπευδε, πρὸς δὲ τὸν Ἰσαάκιον οὐδ' ὀπωσιτοῦν ἐπεστρέφεται, ἔχων ἐκεῖθεν τὸ κράτος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ κατ' ἐλπίδας αὐτῷ τὸ πρῶμα γινόμενον ὄρων, παρεμυθεῖτο τὸν ἀδελφὸν τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποιήσει, πρῶμα οὐδὲν ἐκ τούτων πάσχων ἀβούλητον, εἰ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς στρα- 10 τιᾶς ἀπάσης εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἄξονας ἀναρπάξοιτο, ὃ δὲ λόγους ὑποσαίνοι τὸν ἀδελφὸν καὶ πρόσχημα ποιοῖτο τὴν τοῦ κράτους δῆθεν ἐκχώρησιν. τοῦ καιροῦ γοῦν οὕτω τριβο- 15 μένον, συνείλεκτο τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν περὶ τὴν σκηπὴν, μετέωροι ὄντες καὶ τὴν ἰδίαν ἕκαστος ἐπιθυμίαν εὐχόμενος τε- V. 51. λεσθῆναι. ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰσαάκιος καὶ λαβὼν τὸ φοινικοβαφές πέδιλον ὑποδιδύσκειν τὸν ἀδελφὸν ἐπειράτο· ὡς δὲ ἐκεῖνος πολλάκις ἀνένευεν, "ἔα" φησὶν, "ὁ θεὸς διὰ σοῦ τὸ γένος ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι βούλεται." ἀναμνήσας καὶ ὧν ὁ φανείς ποτε περὶ πον τὰ Καρπιανοῦ λεγόμενα, ἐκ τῶν βα- 20 σιλείων οἴκαδε ἀπερχομένων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, πρὸς αὐτὸν ἀπεφοίβασεν. ἐκεῖσε γὰρ γενομένοις ἀνὴρ τις τούτοις

2. γε om. G. 3. τὸ om. G. 10. τούτου G. 12. ὑπο-
 σάινει C. 17. δ' A. 20. Καρπιανοῦ CG, Καρπιανῶν P,
 καρπιανᾶ A. vid. annotat. 21. ἀμφοτέρων om. A. 22. γε-
 νόμενος G.

versos, ita unumquemque vestrum bene novit et cum ipse forti animo sit, strenuos milites plurimi facit." haec quidem Ducae; Alexius autem fratrem summo in omnibus rebus honore habebat, vel propter fraterni amoris vim, vel potius, (nam et hoc dicendum est,) cum universus exercitus ad Alexium se converteret et ut imperium acciperet urgeret, Isaacio autem ne tantulum quidem studeret, tanquam imperio sibi certo et rebus ad voluntatem fluentibus, consolabatur fratrem spe imperio potiundi, nihil incommodi inde capturus, si ipse ab universo exercitu ad summos honores quasi abreptus, fratri subblandiretur verbis et cedentis speciem prae se ferret. ita cum tempus trivissent, milites ad praetorium convocantur, magna expectatione et sua quisque vota rata ut fiant optantes. surrexit Isaacius purpureumque calceum fratri induere conatur. quo saepius recusante, "sine, inquit; per te deus nostrum ad pristinam dignitatem revocare vult." simul oraculum in mentem ei revocat, quod olim ad locum, qui Carpiani vocatur, cum ex regia uterque frater domum redibat, proditum erat. nam eo cum pervenissent, obviam fit homo

ἰασηταιώς, εἴτα τῶν κρειπόνων τις ὢν ἢ ἄλλως ἀνδρωπος, τῶν μελλόντων, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, θεωρατικώτατος· ἑθόκει δ' οὖν ἱερεὺς τὸ φαινόμενον, ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς προσ- D
 5 ἐρχόμενος, πολιὸς τὴν τρίχα, τὸ γένειον λάσιος· ἐπιλαμβά-
 νεται τῆς κνήμης τοῦ Ἀλέξιου καὶ πρὸς ἑαυτὸν πεζὸς ὢν
 ἰππίαν ἐφελκυσάμενος, πρὸς τὸ σῶς τοῦτο δὴ τὸ τῆς Λαυ-
 10 τικῆς ἀνεφθέξατο λύρας “ἐντεινε καὶ κατανοδοῦ καὶ βασι-
 λευε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης,” καὶ
 προσεῖπε τῷ λόγῳ “αὐτοκράτορ Ἀλέξιε.” ταῦτα εἰπὼν καὶ
 15 οἷον προμαντευσάμενος ἀφανῆς ἔρχετο. οὐδὲ γὰρ ἦν τῷ
 Ἀλέξιῳ ἀλώσιμος, καίτοι πανταχόσε περιπαταίνοντι, εἴ που
 καὶ τοῦτον θεάσαίτο, καὶ δὴ καὶ ὄλους λύσαντι χαλινοὺς
 καὶ τοῦτον μεταδιώκοντι, εἴ που καταλάβοιτο, ἵνα τίς τε εἴη
 καὶ ὁπόθεν ἀκριβέστερον μάθοι. ἀλλ' ὁμως ἀφανέστατον ἦν.
 20 θεαδέν. ἐκεῖθεν δὲ ὑποστρέψαντα ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος
 πολλὰ τε περὶ τοῦ φανέντος ἐξεκυνθάνετο καὶ τὸ ἀπόρητον
 ἤξιον παραγυμνοῦν· ὡς δὲ ἐνέκειτο ἀπαιτῶν ὁ Ἰσαάκιος, ὁ
 Ἀλέξιος τὸ ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα μὲν ἀναβαλλομένῳ ἔσκει,
 μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ λαληθὲν μυστικῶς πρὸς αὐτὸν ἔξωρ- P. 59
 20 χεῖτο. αὐτὸς μὲν τοῖς ἔξωθεν λόγοις καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 πλάσμα τὸ λεχθὲν ἐπεξηγούμενος καὶ φενάκη εἶναι ἐφθέγγε-
 γετο, κατὰ νοῦν δὲ ἔλκων τὸν φανέντα ἐκείνῳ ἱεροπροεπῆ ἀν-

1. ἀσηταιώς P. ἄλλος A. 7. ἐντεινας C. 9. αὐτοκρά-
 τορ C, αὐτοκράτωρ PGA. Ἀλέξιος A. 12. δὴ om. C.
 καὶ tertium om. G. 13. εἶπω G. ante καταλάβοιτο add.
 καὶ P. 17. ἤξιον GP, recte C. 21. εἶναι ἐφθέγγετο add. A.
 22 ἐκείνον minus recte conl. Hoeschel.

an homine aliquis maior, futurarum rerum certe scientissimus; qui sacerdotis quidem specie, nudo capite, coma cana, barba horrida, pedes ad equitem Alexium accessit et crure comprehensum ad se attraxit insurravitque Davidicum illud “intende, prospere procede, regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam.” quibus adiunxit “imperator Alexi.” haec locutus et quasi vaticinatus, evanuit Alexiumque effugit, licet omnia circumspiceret, atque adeo habentis effusus persequeretur, an forte a deprehenso, quis et unde esset, perdisceret. nihil tamen minus latebat visus. reversum Isaacius frater multum de iis quaesivit, quae vidisset, et ut arcanum sibi aperiret, rogavit; cumque instaret Isaacius, Alexius primo tergiversatus est, dein quid secreto sibi dictum esset, detexit. id licet palam et cum fratre colloquens, pro figmento et praestigiis haberet, tamen cum sancti, quem viderat, viri speciem mente reputaret, retulisse is theologum, tonitruum filium, Alexio videbatur. haec senioracula et quae verbis ab eo significata erant, ubi Isaacius re ipsa

δρα, εἰς τὸν τῆς βροντῆς νιὸν θεολόγον παρείκαζεν. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ γέροντος προμαντεύματα καὶ ἄπερ εἶπεν ἐκεῖνος ἐν λόγοις, ὁ Ἰσαάκιος ἐν τοῖς πρῶγμασιν ἐθεατο, ἐνίστατό τε ἀνδρικότερον αὐτὸν βιαζόμενος καὶ τὸ θρονοβραφὲς ἐνδιδύσκει ὑπόδημα, καὶ μᾶλλον ὄρων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς τὴν διάπυρον ἐπιθυμίαν πρὸς τὸν Ἀλέξιον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐξῆρχον οἱ Δοῦκαι τῆς εὐφημίας, τὰ τε ἄλλα τὸν ἄνδρα καὶ οὗτοι ἀποδεχόμενοι καὶ διότι ἡ τούτων προσγενὴς Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ κατὰ νόμους συνῆπτο τῷ ἐμῷ πατρί. σύναμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφυεῖς αὐτῶν ἀναβλα-10 στήσαντες τὸ αὐτὸ προθύμως ἐποιοῦν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τοῦ στρατοῦ διαδεξάμενον τὴν εὐφημίαν, σχεδὸν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀνέπεμπον τὰς φωνάς. καὶ ἦν ἰδεῖν καινὸν τι τηρικαῦτα συμβαῖνον, τοὺς πρότερον διηρημένους τὰς γνώμας καὶ θάνατον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς σφῶν ἐπιθυμίας ἀποτυ-15 χεῖν βουλομένους, ὁμογνώμονας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ γεγονότας, καὶ τοσοῦτον, ὥς μηδ' εἴ ποτε στάσις μεταξὺ τούτων ὄλως ἦν ἐπιγινώσκεισθαι.

C 8. Ἐν ὅσῳ ταῦτα ἐτελεῖτο, φήμη τις περὶ τοῦ Μελισσηνοῦ διέτρεχε, φθάσαι τοῦτον μηνύουσα περὶ τὴν Δάμαλιν 20 μεθ' ἑκάνης στρατιᾶς, εὐφημεῖσθαι τε ὡς βασιλέα ἤδη καὶ ἄλουργὰ ἡμφιεσμένον· οἱ δὲ τῷ λεγομένῳ πιστεύειν τέως

1. παρείκαζεν om. C. ἐπὶ P. 2. προφοιβάσματα A. εἶπεν om. A. 3. δ : καὶ A. ἐθεάσατο G. 6. τὸ ἐντεῦθεν γούν A. 8. καὶ om. C. 9. τῷ ἐμῷ πατρί : αὐτῷ A. 12. εἰς A, ἐφ' GP, ἐς P in margine. τὸν om. A. 13. τε om. G. 22. ἄλουργόν GA.

comprobata vidit, vehementius fratri institit ac pæne vi coegit, ut calceos purpureos indui sibi sineret, praesertim cum universi exercitus ardentissima in Alexium studia nosset. tunc initium acclamandi Ducæ fecerunt, cum aliis de caussis Alexio et ipsi cupientes, tum maxime quod propinqua eorum, Irene mater mea, rite ei nupserat. idem, qui sanguine cum iis coniuncti erant, simul alacriter faciebant; quos cetera multitudo excipiens, ad coelum usque voces efferebat. ac mirum quid eo tempore contigit, ut qui modo discordes inter se, mortem obire maluerant, quam sententia sua decedere, consentirent momento, idque ita, ut dissidium inter eos unquam fuisse, cognosci non posset.

8. Quae dum peraguntur, rumor differebatur, Melissenu. n cum exercitu satis magno Damalim usque progressum, imperatorem acclamatum purpuraque indutum esse. cui famae tunc fidem habere non

οὐκ εἶχον. τὰ δὲ κατ' αὐτοὺς ἀκακῆνος μαθὼν πρόσβρις ταχὺ
 πρὸς αὐτοὺς ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ καταλαβόντες ἤδη τὰς
 πρὸς αὐτοὺς γραφὰς ἐνεχείριζον, οὕτωσί πως διεξιούσας.
 “ὁ θεὸς με μέχρι Δαμάλεως μετὰ τῆς ὑπ' ἐμὲ στρατιᾶς
 5 ἀσινῆ διεσώσατο. μεμάρθηκα δὲ καὶ τὰ ὑμῖν ξυμπεσόντα καὶ
 ὡς τῆς κακονομίας τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν δεινῶν καθ'
 ὑμῶν ἐπιχειρημάτων θεοῦ προμηθεῖα ῥυσθάντες, τῆς ἑαυτῶν
 πεφροντικαῖς σωτηρίας. ἐπεὶ δὲ κάγω τῆ μὲν σχέσει θεοῦ D
 νεύσει ἐξ ἀγχιστείας ὑμῖν προσηκείωμαι, τῆ δὲ γνώμη καὶ
 10 τῆ πρὸς ὑμᾶς ἀρρήκτω διαθήσει οὐδενὸς τῶν καθ' αἷμα προσ-
 ηκόντων ὑμῖν ἀποδέω, ὡς ὁ τὰ πάντα κρίνων οἶδε θεός,
 δέον ἡμῶς κοινῶς σκοπήσαντας περιποιήσασθαι ἑαυτοῖς τὸ V. 5a
 ἀσφαλές τε καὶ ἀκατάσειστον, ὅπως μὴ παντὶ ἀνέμῳ περι-
 φερώμεθα, ἀλλὰ καλῶς τὰ τῆς βασιλείας ἰθύνοντες, ἐπ'
 15 ἀσφαλοῦς βαίνωμεν τῆς κρηπίδος. τοῦτο δὲ πάντως ἡμῖν
 ἐσέεται, εἰ θεοῦ νεύσει τῆς πόλεως παρ' ἡμῶν ἐαλωκυίας,
 ὑμεῖς μὲν τὰ τῆς ἐσπέρας διεξάγοιτε πράγματα, ἐμοὶ δὲ τὰ
 τῆς ἑφῆς ἀποκληρωθῆναι ἐκχωρήσετε στεφνηροῦντι καὶ
 ἄλουργά περιβεβλημένῳ καὶ ἀναγορευομένῳ, ὡς ἔθος τοῖς
 20 βασιλεῦσίν ἐστιν, σὺν τῷ ἀναρρηθέντι ἐξ ὑμῶν, ὥστε κοι-
 νὴν τὴν ἡμῶν εὐφρημίαν γίνεσθαι, καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ πρά- P. 6a

2. καὶ om. C, δὲ G. ἤδη om. A. 3. πως A, πω C, που PG.
 post διεξιούσας C add. περὶ τῶν τοῦ Μελισσηνοῦ πρεσβέρων.
 eundem titulum G in margine habet. 4. ἐπ' ἐμὲ P. 8. τῆ
 μετασέσει A. 10. ἡμᾶς A. ἀρρήκτω G. αἷμα A, αἷμα-
 τος PG. 11. ὁ πάντα PG, recte CA. 13. μεταφερώμεθα C.
 16. ὑμῶν C. 18. ἐφῆς A, Ἀσίας PG. ἐκχωρήσετε A, ἐκχω-
 ρήσητε C, ἐκχωρήσοιτε PG. 21. ἡμῶν om. A. τὰ om. C.

poterant. verum ille, de rebus a Comnenis gestis et ipse certior factus,
 legatos celeriter ad eos misit. qui cum advenissent, litteras tradide-
 runt, in quibus haec fere scripta erant. “deus me usque Damalim
 incolumem cum exercitu servavit. vobis quoque quid acciderit cog-
 novi et quomodo a servorum illorum malignitate dirisque insidiis
 dei providentia vindicati, salutis vestrae consulueritis. quoniam autem
 et affinitate, id quod in divini beneficii parte pono, vobiscum iun-
 ctus sum, et voluntate immutabilique in vos animo ne consanguineo-
 rum quidem vestrorum (deum rerum omnium indicem testor) ulli
 concedo, in commune consulendo salutis nostrae stabilitatem con-
 firmare nos oportet, ne omni vento huc illuc agitemur, sed bene
 constitutis imperii rebus, satis firmo fundamento innitatur. id sine
 dubio contingat, si urbe a nobis deo annuente capta, vos Occi-
 dentis res administretis, mihi Orientem regendum concedatis, corona
 atque purpura induto et, quemadmodum imperatoribus mos est,

γματα ἡμῖν ἀπομεμέρισται, τὴν τε γνώμην μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι. καὶ οὕτως ἡμῶν ἐχόντων, ἀστασίαστα δι' ἀμφοῶν διεξάγοιτο ἂν τὰ τῆς βασιλείας." ταῦτα οἱ πρέσβεις ἀπαγγέιλαντες, ἀπόκρισιν μὲν αὐτοτελῆ τῆνικαῦτα οὐκ ἐδέξαντο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, διὰ πολ-5 λῶν τὸ ἀδύνατον τῶν παρὰ τοῦ Μελισσηνοῦ μηνυθέντων ἐδείκνυον· τὰ δὲ γε δοκοῦντα τούτοις ἐς νέωτα γνωρίσαι αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο διὰ Γεωργίου τοῦ καλουμένου Μαγγάνη, ᾧ καὶ τὴν αὐτῶν θεραπείαν ἀνέθεντο. τούτων οὕτω γινόμε-10 νων, οὐδὲ τῆς πολιορκίας κατερραθύμουν παντάπασιν, ἀλλὰ δι' ἀκροβολισμῶν, ὡς ἐνόη, τῶν τειχῶν ἀπεπειρωῶντο τῆς πόλεως. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, τὰ αὐτοῖς εἶπον δοκοῦντα. τὰ δὲ ἦν τιμηθῆναι τὸν Μελισσηνὸν τῷ τοῦ καίσαρος ἀξιώματι καὶ ταινίαις ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίαις καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῷ τοιοῦτω προσήκει ἀξιώματι, δοθῆναι 15 δὲ οἱ καὶ τὴν Θεσσαλοῦ μεγίστην πόλιν, ἐν ἣ καὶ ὁ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου ναὸς περικαλλῆς ἕκοδόμηται, ὅπου καὶ τὸ μύρον ἐκ τῆς ἐκείνου τιμίας σοροῦ βλύζον ἀεὶ μεγίστας λάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσιοῦσι πα-20 ρέχει. οἱ δὲ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τούτοις, ἐπεὶ ἐφ' οἷς μὴ 20 ἔλθον οὐκ εἰσηκούοντο, ἐώρων δὲ πολλὴν τὴν κατὰ τῆς πό-

1. ἡμῖν A.	2. καὶ add. G.	3. ἐξάγοιτο CG.	4. ἀπό-
κρισιν μὲν τῆνικαῦτα οὐκ A.
5. Μαγγάνη C
ubique, Μαγκάνη
PGA.	6. μετακαλεσάμε-
νος CG.	7. ἐν νέωτα PG,
recte CA.	8. τούτους om. G,
τούς πρέσβεις A.
9. ταινίας ἀξιοθῆναι
καὶ εὐφημίας.	10. τιμίας add. C et in
margine P.	11. μὴ : lege μὲν.	12. 14. 18.

simul cum nomine illius vestrum, cui imperium deferetur, renuntiatio. ita et acclamatio communis fiet et licet, locis negotiisque disiuncti, animo tamen uno eodemque erimus ac summa pace a duobus imperium administrabitur." haec cum legati retulissent, nihil in praesens certi responsum. postridie iis accessitis, Comneni multis verbis, ea quae Melissenus proposuisset, fieri non posse, demonstrarunt; ceterum quid consilii de ea re cepissent, brevi ipsis indicatum iri per Georgium Manganem cognomine, cui legatorum quoque curam demandaverant, inter quae nec urbis oppugnationem negligebant omnino, sed velitationibus, quantum poterant, muros tentabant. postero autem die accessiverunt eos et quid sibi placuisset, docuerunt. caesaris dignitatem et taeniam et acclamationem et qui reliqui eius dignitatis honores essent, Melissenus se concedere; praeterea attribuisse se eidem Thessalonicam urbem maximam, in qua etiam praestantissima aedes in nomine magni martyris Demetrii condita est, ubi unguentum, e venera-

λεως τούτων παρασκευὴν καὶ παμπληθῆ τὴν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τιὰν οἶσαν καὶ τὸν καιρὸν ἤδη αὐτοῖς ἀποστενούμενον, δε-
 διότες μὴ τῆς πόλεως ἀλούσης τεταρρηκότες οἱ Κομνηνοί,
 οὐδ' ἄπερ νῦν ὑπισχνοῦνται θελήσῃσι περατώσαι, διὰ χρυ-
 5 σοβοῦλλον λόγου ταῦτα γίνεσθαι δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθέντος
 γραμμάτων ἤτοῦντο. κατανεύει πρὸς τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ὁ ἀρ-
 τιφανῆς βασιλεὺς. καὶ μετακαλεσάμενος εὐθὺς Γεώργιον τὸν
 Μαγγάνην, ὃς καὶ ὑπογραφεὺς αὐτῷ ἐχρημάτιζεν, ἀνατίθε-
 10 ται τούτῳ τὴν τοῦ χρυσοβοῦλλον γραφὴν. ὁ δὲ ἐπὶ τρισὶν D
 ἡμέραις ὑπερετίθετο, ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας συνείρων, ποτὲ
 μὲν λέγων, ὡς ἄρα κατάκοπος γεγωνὸς κατὰ τὴν ἡμέραν
 ὄλην, τῆς νυκτὸς μὴ δύνασθαι γραφὴν ξυτελέσαι, ἄλλοτε
 δ' ὅτι τὰ γεγραμμένα νυκτὸς σπινθῆρ ἐμπειῶν ἀπετέφρωσε.
 15 τοιαῦτα καὶ ἄλλ' ἅττα ὁ Μαγγάνης προφασιζόμενος καὶ οἷον
 ἰ5 μαγγανεύμενος ἄλλοτε ἄλλως ὑπερετίθετο. ἀπάραντες δ'
 ἐκείθεν οἱ Κομνηνοί, καταλαμβάνουσι ταχὺ τὰς λεγομένας
 Ἀρετίας. τόπος δὲ οὗτος ἀγχοῦ τῆς πόλεως διακείμενος, ὑπερ-
 κείμενος μὲν τῆς πεδιάδος καὶ τοῖς κάτωθεν ἰσταμένοις καὶ
 πρὸς τοῦτον ὄρωσιν εἰς λοφίαν ἀνατεινόμενος, καὶ τὴν ἑτέραν
 20 μὲν πλευρὰν πρὸς θάλατταν ἀπονέυων, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν
 πρὸς τὸ Βυζάντιον, ταῖς δὲ γε λοιπαῖς δυοῖ πρὸς ἄρκτον καὶ

1. ὑπ' αὐτὸν C, ἐπ' αὐτῶν PG. 4. χρυσοβοῦλλον λόγων —
 βεβαιωθέντων CG. 6. ἀρτιφανῆς PG, ἀρτιφανῆς A. 9.
 χρυσοβοῦλλου A. 8' ἐπὶ A. 14. ἄλλα τε codices, correxi.
 17. δ' οὗτος A. 18. ἐνισταμένοις G.

billi eius loculo semper scaturiens, maximas sanationes iis adfert, qui cum fide accedunt. has conditiones quamvis aegre ferrent legati, tamen improbatas quae contra monebant, cum multum eorum ad oppugnandam urbem apparatus et magnas Alexii copias viderent ac temporis angustiis iam premerentur, veriti, ne capta urbe Comneni etiam magis sibi confidentes, ne ea quidem, quae nunc promitterent, concessuri essent, postularunt, ut bulla aurea, rubris litteris subscripta, haec sibi confirmarentur. annuit Alexius, novus imperator, et statim Georgio Mangani, qui ab epistolis erat, accessit, ut bullam auream conscriberet, mandavit. verum is triduo rem distulit, aliud alio tempore praetextens; modo diurno se labore defessum noctu litteras perficere non potuisse causabatur, modo perfectas noctu scintilla, quae incidisset, conflagrasset. haec atque alia talia Manganes praetendens et quasi mangonizans alias aliter rem procrastinavit. interim Comneni ulterius progressi, Aretas quae dicuntur celeriter occupant. est is locus prope urbem situs, leniter ex planitie editus et infra stantibus collis speciem praehens, altero latere ad mare, altero

δύσιν, παντὶ ἀνέμῳ καταπνεόμενος, διειδὲς δὲ ὕδωρ καὶ πό-
 τιμον ἔχων ῥέον αἰεὶ, φυτῶν δὲ καὶ δένδρων παντάπασιν
 P. 61 ἀμοιρῶν· εἶπες ἂν ὑπὸ τινῶν δρυτόμων ἐκπεφαλακρῶσθαι
 τὸν λόφον. διὰ γοῦν τὸ τοῦ τόπου ἐπιτετρῆδες καὶ εὐκρατον
 καὶ Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ὁ αὐτοκράτωρ ῥαστώνης μικρᾶς 5
 V. 53 χάριν οἰκήματα λαμπρὰ καὶ ἀποχρῶντα βασιλεῦσιν ἀνήγει-
 ρεν. ἐκεῖσε τοίνυν γενόμενοι, πέμποντες ἀπεπειρῶντο τοῦ
 τείχους, οὐδ' ἐλεπόλεων ἢ μηχανῶν ἢ πετροβόλων τῶν
 ὀργάνων, ἐπεὶ μηδ' ὁ καιρὸς ἐδίδου, ἀλλὰ διὰ πελταστῶν
 καὶ ἐκηβόλων καὶ δορυφόρων καὶ καταφράκτων ἀνδρῶν. 10

9. Ὁ δὲ γε Βοτανειάτης τὴν τῶν Κομνηνῶν τοιαύτην
 ἐπιχείρησιν ὄρων πολυπληθῆ τε καὶ ἐκ παντοίων συνειλεγμέ-
 νην ἀνδρῶν καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τῆς πόλεως ἐπειγομένην
 B ἤδη ἐγγίσει, τὸν δὲ γε Μελισσηνὸν Νικηφόρον περὶ τὴν Δά-
 μαλιν φθάσαντα οὐχ ἤτις τούτων δύναμιν ἔχοντα καὶ τῆς 15
 βασιλείας ὡσαύτως ἀντιποιοῦμενον, μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δρά-
 σεις, μηδ' ἀντιπαλαμᾶσθαι δυνάμενος πρὸς ἄμφω τὰ μέρη,
 ὑπὸ τοῦ γῆρας ὑπόψυχρός τε ὢν καὶ μᾶλλον περιδεῆς, κἂν
 ἐν νεότητι ἀνδρικότατος ἦν, τοσοῦτον μόνον τότε ἀνέπει,
 ὅποσον αὐτὸν ἢ τοῦ τείχους περιβολῆ διεζῶννε, καὶ ἀπε- 20
 νεεύκει μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἐκστήναι. ἔνθεν τοι
 καὶ ἐκπληξίς κατεῖχε καὶ θόρυβος ἅπαντας, καὶ ἀλώσιμα

3. ὑπὲρ G. 4. τοῦ om. G. 6. ἀνέγειρεν P. 10. καὶ ter-
 tium om. G. 11. γε om. A. Κομν. ἀποστασίαν ὄρων A.
 13. ἐπαγομένην CG, ἐγγίζουσαν A. 19. τότε μόνον P. ἀνέ-
 πνει em. Diesterwegius, codices ἀπέπει. 20. αὐτῷ A.

ad Byzantium vergens, reliquis duobus ad septentrionem et occiden-
 tem spectantibus, omni vento expositus, liquidae et bibendo idoneae
 aquae fontes habens perennes, plantis autem atque arboribus adeo
 infecundus, ut, a lignatoribus abrasum diceret. ibi imperator Romanus
 Diogenes, amoenitatem loci et coeli temperiem secutus, brevis rusti-
 cationis causa magna et regibus apta aedificia extruxit. quo cum
 pervenissent, miserunt qui muros tentarent urbis, non turribus aut
 machinis, cum id ne per tempus quidem liceret, sed peltastis, iacula-
 toribus, hastatis et gravis armaturae militibus missis.

9. Sed Botaniates, cum et Comnenos magno ac variis ex homini-
 bus conflato exercitu ad ipsas urbis portas iamiam appropinquasse,
 et Melisenum Nicephorum Damalim pervenisse haud minoribus copiis
 parique principatus invadendi consilio cognosset, animi anxius et
 utriusque obsistendo impar, ad hoc propter senectutem ignavus atque
 timidior, licet adolescens fuisset forlissimus, tantum a metu tum
 respirabat, quantum moenibus circumseptus erat, nec ab imperio

πάντα ἐδόκει γενήσεσθαι πάντοθεν. ὡς δὲ δυσχερῆς ἡ τῆς πόλεως ἄλωσις τοῖς Κομνηνοῖς κατεφαινετο, (αἱ δὲ δυνάμεις ἐκ διαφόρων ξενικῶν τε καὶ ἐγχωρίων συνελέγοντο· ὅπου δὲ C πληθὺς διάφορος, ἐκεῖ καὶ τὸ τῆς γνώμης διάφορον κατα- 5 φαίνεται,) βλέπων ὁ τὸ νέον ἐνδεδυκὼς πέδιλον Ἀλέξιος τὸ δυσάλωτον τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν στρατιωτῶν παλίμβολον ὑποπαύζων, εἰς ἑτέραν ἐτρέπετο γνώμην, ἵνα θωπεύαις τισὶ καὶ ὑποσχέσειν ὑποποιησάμενός τινας τῶν φυλαττόντων τὰ 10 λιν. ταῦτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μελετήσας, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κυσάρου ἅμα πρωῒ παραγίνεται, ἀπαγγέλλων τὰ σκοπηθέντα καὶ ἀξίων ἅμα συνέψασθαι οἱ καὶ κατασκοπήσαι τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀναθεωρῆσαι καὶ τοὺς φυλάσσοντας D (ἦσαν γὰρ ἐκ διαφόρων) καὶ διαγινῶναι, ὅπως δυνατόν ἐστιν 15 ἄλῳναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ βαρέως τουπίταγμα ἔφερεν, ἅτε τὸ μοναχικὸν οὐπω πρώην περιβεβλημένος ἀμφίον, καὶ συνεῖς ὅτι καταγεληῖτο ἂν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ τεῖχος ἱσταμένων καὶ τὰς ἐπάλξεις, εἰκότως τὸν πλησιασμὸν τῶν τειχῶν ἀνε- 20 δύετο. ὅπερ καὶ πέπονθεν. ὡς γὰρ βιασθεῖς τῷ Ἀλεξίῳ 20 συνηκολούθημεν, εὐθὺς αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἑωρακότες τὸν P. 62 ἄββαν μετὰ τινος προσθήκης ὑβριστικῆς διετώδαζον. ὁ δὲ

2. δὲ : an γὰρ? 5. ἐνδεδυμένος G, ἐμβεβηκὼς A. 10. ταῦτα δὲ ὅλης P, δι' G, καὶ δι' δι' ὅλης A. τῆς add. A. 12. συνέψασθαι A. 16. οὐ πάνυ πρώην A. βεβλημένος A. 18. τὸν om. G. 21. ἄβαν A.

abdicando abhorrebat. quo factum est, ut etiam cives trepidarent, et expugnari omnia undique posse viderentur. at Comnenis cum urbem vi capere difficillimum videretur, (nam copiae eorum ex omni genere peregrinorum aequae atque indigenarum collectae erant; ubi autem multitudo varia est, ibi varia etiam apparent studia,) itaque cum Alexius, novus imperator, urbem haud facile capi posse intelligeret et militum inconstantiam pertimesceret, consilio mutato, blanditiis ac promissis nonnullos ex iis, qui moenia defenderent, sibi conciliare eorumque voluntatem quasi furari statuit; quorum auxilio urbem caperet. quod cum tota nocte animo versasset, primo mane in Caesaris tentorium se confert, consilium cum eo communicat rogatque, ut moenia et propugnacula eorumque custodes, qui varii erant generis, secum exploratum iret et quomodo urbe potiri posset, specularetur. sed is aegre adduci poterat. cum enim monachi vestem haud ita pridem induisset, merito verebatur, ne si moenibus accederet, risu esset iis, qui in muro turribusque consisterent. neque id eum sefellit, cum enim invitus Alexium secutus esset, statim conspicati ex muro, patrem eum irridendo salutabant, opprobrio quodam ad-

ἐπισυνάξας τὸ ἐπισκύνιον καὶ ἔνδοθεν ὑβριζόμενος παρ' οὐδέν
 ἐλογίζετο, πρὸς δὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ὄλον εἶχε τον
 νοῦν. εἰώθασι γὰρ οἱ φρόνημα στάσιμον ἔχοντες ἐμμένειν
 ἐφ' οἷς ἂν κρίνωσι, τῶν δ' ἔξωθεν ἐπισυμβαϊνόντων κατα-
 φρονεῖν. ἐπνυθάνετο γοῦν, τίνες ἂν εἴεν οἱ ἕκασταχοῦ τοὺς 5
 πύργους φυλάσσοντες. ὡς δὲ ἐνταῦθα μὲν ἐφροσάναται τοὺς
 ἀθανάτους λεγομένους ἐμίνθωνε, (στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς
 Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ἰδιαίτατον,) ἐκέῖσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς Θου-
 Βλης Βαράγγους, (τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβα-
 ρους,) ἀλλαχόσε δὲ τοὺς Νεμίτζους, (ἔθνος δὲ καὶ τοῦτο 10
 βαρβαρικὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων δουλεῦον ἀνέκαθεν,)
 φησὶ πρὸς τὸν Ἀλέξιον παραινῶν, μήτε τοῖς Βαράγγοις ἐμβα-
 λείν, μήτε τοῖς ἀθανάτοις προσεμβαλεῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτό-
 χθονες ὄντες τῷ βασιλεῖ, πολλὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης
 V. 54 ἔχοντες εὐνοίαν, θάπτον ἂν τὰς ψυχὰς παραδοῖεν ἢ πονηρόν 15
 τι κατ' αὐτοῦ μελετῆσαι πεισθῆσονται. οἱ δὲ γε ἐπὶ τῶν
 ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες πάτριον παράδοσιν καὶ οἷον πα-
 ρακαταθήκην τινα καὶ κληρὸν τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πί-
 Cστιν καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακὴν ἄλλος ἐξ ἄλλου
 διαδεχόμενοι, τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ἀκράδαντον διατηροῦσι 20
 καὶ οὐδὲ ψιλὸν πάντως ἀνέξονται περὶ προδοσίας λόγον. τῶν
 δὲ γε Νεμίτζων ἀποπειρώμενος, ἴσως οὐ πόρρω βυλεῖ σκοποῦ,
 ἀλλ' εὐτυχῆσει τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν τηρουμένον πύρ-

1. ἐπισκύνιον A. 2. πρὸς δὲ : ἀλλ' ἐπὶ A. 4. κρίνωσιν P.
 11. δουλεύων PG, correxi. 18. καὶ κληρὸν om. CG. 22.
 ἀποπειρώμενον — βάλλειν A.

dito. at ille attracto in frontem cucullo, ubi se intus abdidit, con-
 vincia nihili duxit, toto animo ad ea, quae agenda erant, intentus.
 solent enim, qui constanti sunt animo, perseverare in proposito et
 quae extrinsecus interveniunt, contemnere. explorabat igitur, quinam
 quibusque turribus praesidio essent. cumque immortales quos dicunt,
 (est ea maxime peculiaris exercitus Romani pars) hic praesidere co-
 gnovisset, illic Barangos Thule oriundos, (barbaros dico securibus
 armatos) alibi Nemitzos, gentem et ipsam barbaram et dudum Roma-
 nis servientem, suasit Alexio, ut neque Barangos neque immortales
 aggrediretur. hos enim, utpote indigenas, necessario summa erga impe-
 ratorem voluntate esse et mortem potius oppetituros, quam ad aliquid
 in eum molindum adducerentur; qui autem securim humero ferrent,
 tanquam pignus et hereditatem a maioribus traditam accepisse in im-
 peratores fidem eorumque custodiam, quam inviolatam servarent ne-
 que ullam omnino prodicionis mentionem ferrent. at Nemitzos si
 adiret, nequaquam fortasse a spe destitutum iri, sed aditum per

γον. πείθεται τοίνυν τὸ ἐντεῦθεν Ἀλέξιος τοῖς τοῦ καίσαρος λόγοις, ὡσπερ ἐκ θείας ὁμῆς τούτους δεξάμενος. διὰ τινος οὖν ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων κάτωθεν ἐπιμελῶς ἀνεζήτει· ὁ δὲ ἄνωθεν προκίψας, πολλὰ 5 τε εἰπὼν καὶ ἀκούσας, συντίθεται ταχὺ προδοῦναι τὴν πόλιν. ἦκεν οὖν τὴν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιώτης. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἄμφι τὸν Ἀλέξιον τὸ παρ' ἐλπίδας, περιχαρεῖς γενόμενοι, μάλα προθύμως ἐπιβαίνειν τοῖς ἵπποις ἤτοι μάζοντο.

10 10. Ἄμα δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῦ Μελισσηνοῦ πρέσβεις σφοδρῶς ἐπέκειντο ἀπαιτοῦντες τὸν ὑπεσχημένον χρυσόβουλλον λόγον. καὶ ὁ Μαγγάνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσων αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μὲν χρυσόβουλλον λόγον γεγραμμένον ἔχειν ἔλεγε, τὸ δὲ γὰρ χρησιμεῦσον σκεῦος εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπογρα- 15 φὰς αὐτῇ γραφίδι ἀπολωλεκέναι δυσχυρίζετο, κρυψίνους ἂν ἀνῆρ καὶ δεινὸς τὸ μέλλον ῥῆστα προῖδειν καὶ ἐκ μὲν τοῦ P. 63 παρεληλυθότος θηρᾶσαι τὸ συνόλσον, τὸ δὲ γὰρ ἐνεστός ἀκριβῶς διαγνῶναι καὶ πρὸς ὅπερ ἂν βούλοιο εὐφρῶς μετενεγκεῖν, ἐπισκιάσαι τε πράγματα, εἰ μόνον θελήσῃ. ἀνεβάλλετο 20 γὰρ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν ὁ Μαγγάνης, μετεωρὸν τὰς ἐλπίδας διδοὺς τῷ Μελισσηνῷ. ἐδεδίει γάρ, μὴ τοῦ χρυσοβούλλου τάχιον ἢ προσῆκει καταπεμφθέντος αὐτῷ, ᾧ

2. τούτους C, τούτο A, τούσδε PG. 7. ἐλπίδα A. 14. εἰς : πρὸς C. 15. αὐτῇ A, σὺν τῇ PG. ἀπολωλεκέναι PG, recte A. κρυψίνους P. 17. τὸ συν. G, τε P. 19. τε C, τὸ PG. πράγματα P in margine, πράγμα PG. μόνον C et in margine P, μὴ PG. 22. προσῆκε P. ᾧ G, ὁ P, ὅς A.

turrem, quam tuerentur, nacturum. haec velut oraculo edita Alexius accipiens, misit, qui Nemitzorum ducem sub murum diligenter quaereret. illo deorsum prospectante, post multa ultro citroque verba habita, de urbe prodenda convenit. quem nuntium cum ex insperato miles attulisset, Alexius quique eum comitabantur, magnopere gavisi, alacriter ad equos conscendendos se pararunt.

10. Quae dum geruntur, Melissenii legati bullam auream promissam flagitarunt. Manges statim accessitus qui afferret, scriptam quidem bullam esse dixit, verum vas, quo ad subscribendum imperatori opus esset, cum ipso stilo se perdidisse affirmavit. etenim callidus erat homo, futura facile prospiciebat, ex praeteritis, quid utile esset, captabat, praesentia diiudicabat verissime atque ad voluntatem suam callide transferebat, miro praeditus artificio, res, dummodo vellet, tegendi. itaque differebat litteras conscribere, quo suspensas Melissenii spes teneret. ad quem si bulla aurea, qua caesaris dignitatem

τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν τούτω κατεχαρίζετο, τὸν καίσαρα μὲν ἀποπέμψαιτο, τῆς δὲ βασιλείας ὅλως ἐξέχειτο, καθάπερ καὶ πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς διαμειμηνικῶς ἦν, καὶ σπουδασίαι τι θρασύτερον. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη καὶ τὸ μαγγάνευμα τοῦ Μαγγάνη περὶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρυσοβούλλου 5 λόγου τοῦ καίσαρος. τούτων οὕτω τελομένων καὶ τοῦ καιροῦ κατεπεύγοντος τὴν πρὸς τὴν πόλιν εἰσοδόν, ὑποποιάζοντες οἱ πρέσβεις τὸ δρᾶμα, σφοδρότερον ἐπέκειντο, ἐξαιτούμενοι τὸν χρυσοβούλλον λόγον. οἱ δὲ Κομνηνοὶ φασὶ πρὸς αὐτούς “ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἤδη τὴν πόλιν ἔχοντες ἄπιμιν, θεοῦ 10 ἐπαρήγοντος, ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν αὐτήν, ἀπελθόντες ἀπαγγείλατε ταῦτα τῷ δεσπότη καὶ κυρίῳ ὑμῶν,” καὶ τοῦτ’ ἐπειπόντες, ὡς “εἰ γε κατ’ ἐλπίδας ἡμῖν ἀπαντήσῃ τὰ πράγματα, C σοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγενομένου, πάντα κατὰ ῥοὴν ἀκολουθήσεις καὶ κατὰ τὸ ἡμῖν καὶ σοὶ βουλευτόν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν 15 πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὸν μὲντοι Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων Γιλπράκτον ἐξέπεμψαν, ἀποπειραν ποιήσασθαι τῆς γνώμης Γιλπράκτου, καὶ εἰ διαγνοίη προθυμούμενον δέξασθαι κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοὺς Κομνηνοὺς, τὸ δοθὲν αὐτῷ σύνθημα ποιῆσαι, ὅπερ αὐτοὶ μὲν θεα- 20 σάμενοι ἐπισπεύσουσι τὴν εἰσέλευσιν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν πύρ-

1. χαρίζετο P, ἐχαρίζετο A, κατεχαρίζετο CG. 2. ἀποπέμψαιτο CA, ἀποπέμψατο G. 3. ὅλος C. 4. μαγγάνωμα G.
5. τοῦ χρυσ. : τῷ C. χρυσοβούλλου A. 8. σφοδρότερον PG, recte A. 9. χρυσοβούλλον A. 11. κατασχεῖν αὐτήν θεοῦ ἐπαρήγοντος C, θεοῦ ἐπαρ. ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν G. 12. ἡμῶν A.
13. γε om. GA. ἀπαντήσῃ CA, ἀπαντήσῃ PG. 14. πρὸς γενομένου C et in margine PG. 18. Γιλπράκτου : αὐτοῦ A.
21. ἔλευσιν G.

ei largiretur, celerius, quam necesse erat, perveniret, verebatur, ne contempto hoc honore, imperium omnino, quemadmodum ipse Comnenis significaverat, appeteret et in facinus aliquod audax prorumperet. hoc igitur consilium et mangonium erat Manganis, cum bullam auream caesaris conscribere procrastinaret. tempore autem instante, quo Comneni in urbem invasuri erant, ubi legati dolum suspectorunt, vehementius instabant bullam auream poscere. quibus Comneni haec fere respondent. “quoniam in manibus urbs est, quam ut iuvante deo recipiamus, iam movemus, ite atque hoc ipsum domino vestro renuntiate, illudque addite, si prospere, res procedant, facile omnia, cum ipse ad nos venerit, ex utriusque nostrum sententia conventura.” legatis ita dimissis, Georgium Palaeologum ad duces Nemitzorum Gilpractum miserunt, animum eius exploraturum. quem si paratum, ut promiserat, ad intromittendos Comnenos cognovisset, signum conditum daret; eoque conspecto

γον ἀνελθών, θάπτον αὐτοῖς τὰς πύλας ὑπανοίξει. ὁ δὲ
 μύλα προθύμως τὴν πρὸς τὸν Γιλπράκτον ὁδοιπορίαν ἀνεδέ-
 ξατο, πρόθυμος ὢν ἀνὴρ εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις καὶ πό- V. 55
 λεων ἐκπορθήσεις, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τειχεσιπλήτης αὐτόχρημα D
 5 εἶπες ἄν, ὃ περὶ Ἄρεος Ὅμηρος. οἱ δὲ Κομνηνοὶ ὀπλισάμε-
 κοι καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐμπείρως πάνυ καταστησάμενοι,
 βραδεὶ ποδὶ στείχοντες, ἰλαδὸν πρὸς τὴν πόλιν ἀπήεσαν.
 ἑσπέρας οὖν πελάσας τῷ τείχει ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ
 σύνθημα ἀπὸ τοῦ Γιλπράκτου λαβὼν, ἀνεισιν ἐπὶ τὸν πύρ-
 10 γον μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ γε ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τέως
 μὲν ὀλίγον τι πρὸ τῶν τειχῶν γεγονότες, χάρακά τε βάλλον-
 ται καὶ στρατοπεδεύουσι λαμπρῶς. καὶ βραχὺ τι μέρος τῆς
 νυκτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀλλισάμενοι, τὸ λοιπὸν αὐτοὶ τὸ μεσαίτα-
 15 τὸν εἶχον τῆς φάλαγγος ἅμα τοῖς τῶν ἰππέων ἐπιλέκτοις καὶ
 15 τῇ κρείττονι στρατιᾷ, τότε ψιλὸν διατάξαντες, βάδην τε προ- P. 64
 ῶντες, κατ' αὐτὸ τὸ περίορθρον πρὸ τῶν τειχῶν ἀθρόον κα-
 θίστανται. καὶ πολέμον σχῆμα διατυπώσαντες, ἐσιδηροφύ-
 ρουν ζύμψαντες, ἵνα τοὺς ἐντὸς καταπλήξαιεν. σύνθημα δὲ
 ἄνωθεν δόντος αὐτοῖς τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὰς πύλας ἀνοί-
 20 ξαντος, συμμίγδην εἰσῆεσαν, οὐδὲν εὐταξία στρατιωτικῇ,
 ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, ἀσπίδας καὶ τόξα καὶ δόρατα φέρον-
 τες. ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη ἦν ἡ μεγάλη, καθ' ἣν τὸ μυστικὸν
 πάσχα θύομεν ἅμα καὶ ἐστιώμεθα, ἐπινεμήσεως τετάρτης

2. μάλα om. P. ἐδέξατο A. 3. ὁ ἀνὴρ A. τὰς om. CA.
 11. πρὸς G. 12. βραχὺ PG, ὀλίγον A. 15. lege τό τε.
 19. αὐτοῖς om. A. ἀνοίξαντος, αἰ τῆς χαρσίου κελήσκονται A.
 23. ἅμα : τε A. ἐπὶ γεμήσεως PG, recte A.

ipsi sine mora in urbem festinarent, Georgius autem, celeriter turri ascensa, portas aperiret. libentissime hic ad Gilpractum iter suscipit, quippe qui promptus ad bellica facinora et urbium expugnationes esset, ut illud ipsum τειχεσιπλήτης, quod de Marte Homerus dicit, quadrare in eum videretur. Comneni, universo exercitu instructo et perite ordinato, lente progressi, ad urbem turmatim accesserunt. vespere autem Georgius Palaeologus ad muros appropinquavit et, signo a Gilpracto accepto, in turrim ascendit cum suis. interim Alexius, haud procul ab urbe vallum iecit castraque bene metatus est. postquam exiguam noctis partem ibi consedit, presso gradu incedens, (ipse cum lectis equitibus et militum flore mediam aciem tenebat, velutibus in agmina partitis,) diluculo ipso sub moenibus copiis omnibus constitit. milites in speciem praelii erant armati, ut qui intus erant, percellerentur. verum ubi Palaeologus signum de muro dedit portasque aperuit, promiscue irruunt, non servato ordine, sed te-

ἤδη παρὰ τῶν Κομνηνῶν, μετακαλεσάμενός τινα τῶν πιστοτέρων Θεραπόντων αὐτοῦ, παρεκελεύετο διὰ τοῦ στόλου τὸν Μελισσηνὸν εἰσάγειν εἰς τὰ βασίλεια, ᾗτινι συνείπετο καὶ **D** σπαθάριός τις ἀνὴρ μαχιμώτατος. πρὸ δὲ τοῦ φθάσαι εἰς **5** ἔργον τὸν λόγον, ἢ μὲν πόλις εἶλω, ὃ δὲ Παλαιολόγος ἕνα τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀναλαβόμενος, πεζῇ κάτεισιν ὡς πρὸς θάλασσαν πορευόμενος. περιτυχῶν δὲ τιμὴ ἀκατίῳ, εἴσεισιν εὐδύς καὶ τοῖς ἐρέταις παρεκελεύετο, ὅπου ὁ στόλος κατὰ τὸ εἰδισμέμον προσώρμιστο, ἀπευθῆναι τὸ σκάφος. ἐγγίζων δὲ ἤδη **10** πρὸς τὴν περαιάν, ὄρα τὸν παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἀποσταλέντα ἐφ' ᾧ τὸν Μελισσηνὸν διαπεραιῶσαι, τὸν στόλον εὐτρε- **V. 56** πίζοντα, καὶ τὸν σπαθάριον ἐντὸς μιᾶς τῶν πολεμικῶν νηῶν. **P. 65** γνωρίσας οὖν αὐτὸν πόρρωθεν, πάλαι συνήθη τοῦτον ἔχων, παραπλεύσας καὶ προσεϊπὼν αὐτῷ τὰ συνήθη, ἐπυνθάνετο **15** ὄθεν καὶ ὅπῃ πορεύεται, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἤξιον. ὃ δὲ σπαθάριος ξιφήρη τοῦτον ὄρων καὶ ἀσπίδα κατέχοντα, δειλιάσας φησὶ πρὸς αὐτὸν “εἰ μὴ σε οὕτω καθωπλισμένον ἐώρων, περιχαρῶς ἂν ἐδεξάμην.” ὃ δὲ μάλα προθύμως καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἀκινάκην καὶ τὴν κόρυθα **20** ἀποθέσθαι κατετίθετο, εἰ μόνον θελήσει τοῦτον ἀναλαβέσθαι. ὡς δὲ καταθέμενον αὐτὸν τὰ ὅπλα ὁ σπαθάριος ἐθεάσατο, παρεκχωρῆκει τηρικαῦτα αὐτῷ τῆς εἰς τὸ ἴδιον πλοῖον εἰσελεύσεως, καὶ περιπλακεῖς κατησπάζετο μάλα περιχαρῶς. ὃ

2. Θεραπόντων om. PA, add. CG et in margine P. **διὰ**
 τοῦ στόλου om. PA, add. CG et in margine P. **9.** ἀπευθῆ-
 ναι P. **10.** περαιάν CGA. **21.** αὐτὸν om. G.

Comnenis, uni e fidissimis administris mandavit, ut Melissenum classe in regiam adduceret; comitabatur eum spatharius quidam fortissimus. at priusquam imperatum perfici posset, urbs capitur. ac Palaeologus quidem, uno e suis assumto, ad mare pedibus descendit. ubi cum naviculam invenisset, statim ea conscensa, remiges recta in locum vehi iubet, ubi classis pro more stationem habebat. iamque appropinquabat ulteriori ripae, cum illum, qui a Botaniate ad Melissenum accersendum missus erat, classem expedientem conspexit; spatharius una e navibus bellicis vehebatur. quem simulac e longinquo cognovit, (nam familiaris eius olim erat,) adnavigavit et salute dicta, cum unde et quo proficisceretur percontatus esset, rogavit, ut se in navem admitteret. sed spatharius, qui eum scuto gladioque instructum conspiceret, metu affectus, “libenter, inquit, exciperem, nisi te viderem armatum.” ille sine detrectatione paratum se ostendit et scutum et gladium et galeam deponere, modo in navem se recipere vellet. atque ubi arma eum spatharius posuisse vidit, in navem. admisit et

Β δὲ Παλαιολόγος, ὄβριμοεργὸς ὢν ἀνὴρ, οὐδὲ πρὸς βραχὺ περιμείνας, ἔργου ἤπτετο. καὶ ὡς πρὸς τὴν πρῶραν ἀλλόμενος τοὺς ἄρέτας ἐπυνθάνετο “τί” λέγων “ποιεῖτε καὶ ὅπη πορεύεσθε κατὰ τῆς σφῶν κεφαλῆς κακὰ μέγιστα ἐπενεγκεῖν πραγματευόμενοι; ἢ πόλις, ὡς ὄρατε, ἐάλω. ὃ ποτε μέγας 5 δομέστικος νῦν βασιλεὺς ἀνηγόρευται· καὶ τοὺς ὄπλοφόρους ὄρατε καὶ τῆς εὐφημίας ἀκούετε· καὶ οὐκέτι χώραν ἕτερος ἐν τοῖς βασιλείοις ἔξει. καλὸς μὲν οὖν ὁ Βοτανειάτης, ἀλλὰ καὶ οἱ Κομνηνοὶ πολλῶ κρείττονες. πολλῆ ἢ τοῦ Βοτανειάτου στρατιά, ἀλλὰ πολλαπλάσιος ἢ ἡμετέρα. οὐ χρὴ τοι- 10 γαρ οὖν τὴν σφῶν αὐτῶν ζωὴν, τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς Σπαῖδας προδοῦναι, ἀλλὰ δὴ τὴν πόλιν περιαθροήσαντας καὶ ἐὸ δπλιτικὸν ἅπαν ἐντὸς αὐτῆς θειουσαμένους, τὰς τε σημαίας καὶ τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν γινομένην ἀκούοντας, τὸν τέ ποτε μέγαν δομέστικον νῦν βασιλέα τοῖς βασιλείοις πελάζοντα 15 καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤδη περιζωννύμενον, πρόμναν τε κρούσασθαι καὶ ἑτεραλκέα τὴν νίκην ποιησαμένους αὐτῷ προσελθεῖν.” οἱ δὲ τηρικαῦτα τοῖς τούτου λόγοις ὑπέξαντες, πάντες τῆς αὐτοῦ γνώμης γεγόνασιν. τοῦ δὲ σπαδαρίου δυσχεραίνοντος, ἠπειλήσεν ὁ ξιφηφόρος οὗτος Γεώργιος ὁ Πα- 20 λαιολόγος αὐτοῦ που ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς νεῶς δε-

1. ὄβριμοεργὸς A, ὄβριμοεργὸς PG. 2. πρὸς add. C, καὶ πρὸς τὴν A. 4. post σφῶν add. αὐτῶν Hoeschel. ἐνεγκεῖν A. 6. ἀναγορεύεται A. καὶ om. A. 11. αὐτῶν om. A. 12. δὴ : δεῖ A. 16. τὴν om. A. ἤδη om. GA. 17. καὶ om. P, add. GA. ἑτεραλκῆ G. 20. ἠπειλκεν P, ἠπειλήσεν CG. 21. δεσμώτην CG.

amantissime amplexus est. Palaeologus autem, qui vir erat animo alacri, ne ulla quidem cunctatione facta, quae agenda erant aggreditur. atque in proram insilliens, remiges ita interrogat. “quid, inquit, agitis, quoque pergitis, vestris capitibus mala maxima paraturi? urbs, ut videtis, capta est; qui modo magnus domesticus erat, nunc imperator renuntiatus est; cernitis satellites eius et acclamationem auditis; neque alter amplius locum in regii aedibus habebit. bonus quidem Botaniates, sed multo Comneni meliores; magnus Botaniatae exercitus, sed noster multo maior. non igitur vos decet, vestram ipsorum vitam uxoresque ac liberos prodere; sed cognito, urbem ab exercitu universo occupari, signisque erectis, acclamationem omnium ore fieri, et magnum nuper domesticum iam imperatorem palatium accedere, regii decoratum insignibus, retro navigandum vobis atque ad eum transeundum est, quo vim victoriamque certam ipsi reddatis.” hac oratione commoti, omnes obsecuti sunt; quod cum spatharius moleste ferret, strenuissimus Georgius ille Palaeologus mi-

σμήσας καταβαλεῖν ἢ κατὰ τοῦ βυθοῦ εἶναι. εὐθύς οὖν D
 τῆς εὐφημίας ὁ Παλαιολόγος ἐξῆρχε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἐρέ-
 ται. τὸν δὲ σπαθάριον καὶ μὴ βουλόμενον καὶ δυσχεραίνον-
 τα κατὰ τοῦ καταστρώματος δεσμώτην κατέθηκεν. παρα-
 5 πλεύσας δὲ μικρὸν, ἀναλαμβάνεται τὸν τε ἀκινάκην καὶ τὴν
 ἀσπίδα, καὶ οὕτω προσορμίζει, ὅπου δὲ στόλος, καὶ πάνδη-
 μον ἐποικεῖτο ἤδη τὴν εὐφημίαν. ἐντυχῶν δὲ καὶ τῷ ἀποστα-
 λέντι παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἐφ' ᾧ τὸν στόλον ἀναλαβέσθαι
 καὶ διαπεράσαι τὸν Μελισσηνόν, εὐθύς κατέσχεν αὐτὸν καὶ
 10 λῦσαι τὰ πρυμνήσια παρεκελεύετο τοῖς ναυτικοῖς. ἀποπλεύ-
 σας οὖν ἐκεῖθεν σὺν αὐτῷ τῷ στόλῳ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπο- P. 66
 λιν, τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν ποιούμενος. κάκεῖσε τοῖς ἐρέταις
 παύσασθαι τῆς εἰρεσίας διεκελεύετο καὶ ἀτρεμουῖντας ἐστάναι
 ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκ τῆς ἐψίας πειρωμένους διαπερᾶν ἀπείργειν. μετ'
 15 ὀλίγον δὲ πλοῖον θεασάμενος πρὸς τὸ μέγα παλάτιον καταβρον,
 τοῖς τοῦ ἰδίου πλοίου ἐρέταις κελεύσας σφοδρὰν τὴν εἰρεσίαν
 ποιήσασθαι, φθάνει τοῦτο. καὶ ὡς τὸν ἴδιον ἐν αὐτῷ ἐθεά-
 σατο πατέρα, ἀναστὰς εὐθύς τὴν προσήκουσαν γονεῦσι προσκύ- V. 57
 νησιν αὐτῷ ἀπεδίδου. ὁ δὲ οὐ περιχαρῶς αὐτὸν ἐθεάσατο,
 20 οὕτε μὴν γλυκερὸν φάος ὠνόμασε, καθάπερ ποτὲ δ' Ἰθακή-

1. καταλαβεῖν PG, καταβαλεῖν F et in margine P. 3. δυσχε-
 ραίνοντα καὶ μὴ βουλόμενον C. 4. στρώματος GA. δε-
 σμώτην CG, δεσμῆσας PA. 5. δὲ: οὖν A. 6. στόλος: Hoes-
 schel. add. ἦν. vid. annotat. 11. σὺν τῷ στολῷ παντὶ A. 13.
 ἐρεσίας G. 14. πειρωμένους C, βουλομένους A. ἀπείργειν A,
 ἀπείργειν PG. 17. ἐθεάτο A. 19. δ' οὐ A. 20. μὲν G.
 αὐτὸν ὠνόμασε A.

nabatur se vinculis eum in navis tabulato adstricturum vel in mare de-
 mersurum. ac statim Palaeologo praeunte, remiges acclamavere; spa-
 tharium autem recansantem et aegre ferentem in navis tabulato vinciri
 insit. paulum inde proventus, clypeo et gladio resurantis, eo appulit,
 ubi classis stabat, perfecitque, ut ab omnibus nautis Alexius imperator
 consalutaretur. cumque ibidem eum ipsum, cui Botaniates negotium de-
 derat, classe assumpta, Melissenum traiciendi, offendisset, statim captum
 detinuit nautisque praecepit, ut naves solverent quo facto, cum classe
 ad arcem advenit et acclamationem alacrem fecit. ibi remigatione omi-
 ssa, nautas quietos consistere iussit, ut, qui ex Oriente traiecturi essent,
 intercluderentur. paulo post cum navem vidisset ad magnum palatium
 applicari, navigii sui remigibus quam maxime incumbere iussis, na-
 vem assequitur. in qua ubi suum ipsius patrem conspicatus est, statim
 in debitam parentibus venerationem surrexit. neque tamen hilare
 is eum adspexit, nec vero lucem appellavit suam, ut Ithacensis olim
 Ulysses Telemachum cum primum videret. ibi enim convivium et

Βιοιο Ὀδυσσεύς τὸν Τηλέμαχον θεασάμενος. ἐκεῖ γὰρ συμ-
 πόσιον καὶ μνηστῆρες καὶ ἄμιλλα καὶ νευρά καὶ τόξον, καὶ
 ἄθλον τῷ νικήσαντι ἢ σώφρων ἔκειτο Πηνελόπη, καὶ ὁ Τη-
 λέμαχος οὐκ ἐχθρός, ἀλλ' ὡς υἱὸς πατρὶ ἐπαρήγων εἰσῆμι·
 ἐνταῦθα δὲ μάχη καὶ πόλεμος, καὶ ἀντικαθιστάμενοι πρὸς 5
 ἀλλήλους κατὰ γνώμην ἦσαν ἄμφω. καὶ ἡ θαστέρου ἄτερον
 οὐκ ἐλάνθανε σχέσις, κἂν εἰς ἔργον οὐπω τὰ τῆς γνώμης
 ἀπέβαινε. ἔνθεν τοι καὶ μωρὸν καλέσας αὐτόν, ἐπυνθάνετο
 λέγων “τί ὧδε ποιήσων ἡκεις;” ὁ δὲ φησιν “ἐπεὶ σὺ ὁ ἐμοῦ
 πυνθανόμενος εἶ, οὐδέν.” καὶ ὅς πρὸς αὐτόν “ἀνέχου μι- 10
 κρόν, καὶ εἴ μου ὁ βασιλεὺς ὑπακούσει, γνώσῃ μετ' οὐ πο-
 κλύ.” φθάσας οὖν ὁ ῥηθεὶς Νικηφόρος ὁ Παλαιολόγος εἰς
 τὰ ἀνάκτορα, ἐπεὶ ἐσκεδασμένους ἑώρα τοὺς ξυμπαντας καὶ
 περὶ τὴν συλλογὴν τῶν χρημάτων ἡσχολημένους, εὐκαταγω-
 νίστους αὐτοὺς οἰόμενος, ἤειπε τὸν Βοτανειάτην δοθῆναι οἱ 15
 τοὺς ἀπὸ τῆς Θούλης νήσου Βαράγγους, ὥστε δι' αὐτῶν ἐξω-
 θῆσαι τῆς πόλεως τοὺς Κομνηνοὺς. ὁ δὲ γε Βοτανειάτης,
 ἀπαξ τὰ περὶ αὐτόν ἀπεγνωκῶς, ἐσχηματίζετο μὴ θέλειν
 ἐμφύλιον γενέσθαι πόλεμον. ἀλλ' “εἴ γε πείθῃ μοι, Νικηφόρε,”
 φησὶν “ἐπεὶ εἴσω τῆς πόλεως γεγόνασιν οἱ Κομνηνοί, ἄπελθε 20
 πρὸς αὐτοὺς πρὸςβεύων τὰ πρὸς εἰρήνην.” ὁ δὲ δυσανασχ-
 τῶν, ὁμῶς ἀπήει.

1. θεασάμενος· ἀλλὰ λοξὸν βλέψας καὶ μωρὸν αὐτόν καλέσας A.
 4. οὐχ P, οὐ G, correxi. 7. οὐκ om. G. 8. ἐπέβαινε C.
 αὐτόν καλέσας P. 9. ἐπειδὴ P. 12. Νικηφόρος ὁ om. A.
 ὁ alterum add. C. 15. τοῦ Βοτανειάτου A. 16. βαρβάρους
 PAG, βαράγγους C. 19. γέ μοι πείθῃ, πρὸς τὸν παλαιολόγον
 φησὶν· A.

proci et certamen et nervi et arcus, et praemium victori pudica Pe-
 nelope proposita, et Telemachus non hostis, sed tanquam filius patri
 suppetias veniens; hic pugna erat et bellum, et diversa uterque seque-
 batur. nec alterum alterius sensa latebant, quanquam effectu adhuc
 carebat consilium. itaque stultum appellans filium, “quid huc, inquit,
 venisti facturus?” cui Georgius, “quandoquidem qui me interrogas
 pater meus es, nihil.” at pater “expecta, inquit, paullulum; et
 si quidem me imperator audiet, brevi disces.” haec locutus Nicephorus
 Palaeologus abiit in regiam. qui cum dispersos vidisset omnes et
 praedae studio palantes, facile eos deleri posse ratus, a Botaniate petiit,
 daret sibi oriundos ex Thule insula Barangos, quorum auxilio Com-
 nenenos urbe pelleret. verum Botaniates, in desperatione rerum sua-
 rum perseverans, abhorreere se a civili bello fingebat, et “si me,
 inquit, audis, Nicephore, quoniam in urbem ingressi Comneni sunt,
 de pace eos adi.” ille licet invitus, tamen adit.

12. Ὡς δὲ εἰσελθόντες οἱ Κομνηνοὶ τεθαρρηκότες ἤδη D
 ἔκαρτέρου περὶ τὸ πεδίον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωρ-
 γίου τοῦ καλουμένου τοῦ Συκεώτου, βουλευόμενοι εἰ χεῖρ
 πρότερον ἀπελθεῖν εἰς τὰς σφῶν μητέρας καὶ τὴν συνήθη
 5 προσκύνησιν κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐταῖς ἀπονεύμαι, εἶθ' οὕτω
 πρὸς τὰ βασιλεῖα χωρῆσαι, μαθὼν ὁ καῖσαρ ἀποστείλας τι-
 νὰ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἠπειλήσατο, τῆς βραδυτῆτος τού-
 τους πολλὰ καταμεμψάμενος. εὐθύς οὖν ἀμφὶ τὸν οἶκον
 τοῦ Ἰβηρίτζη γενομένων, καταλαμβάνει Νικηφόρος ὁ Πα-
 10 λαιολόγος λέγων "ὁ βασιλεὺς ὑμῖν τὰδε μνηύει· γέρων μὲν P, 67
 ἐγὼ ἤδη καὶ μόνος, μήθ' υἱὸν κεκτημένος, μήτ' ἀδελφόν,
 μήτε τινὰ τῶν γνησίων, καὶ εἰ βούλει, (πρὸς τὸν ἀρτιφανῆ
 βασιλέα τὸν Ἀλέξιον ἀποτείνων τὸν λόγον,) σὺ γενοῦ μοι θετὸς
 υἱός. κἀγὼ οὐκ ἀφελούμαι τι ὧν ἐκάστῳ τῶν συστρατευομέ-
 15 νων σοι πεφιλοτιμησαί, οὐδέ τινός σοι ἐξουσίας ἐπικοινωνή-
 σω βασιλικῆς, ἀλλὰ μόνον ἔσομαι ψιλῶ τοῦ τῆς βασιλείας
 μετέχων ὀνόματος καὶ τῆς εὐφημίας καὶ τῶν ἐρυσθρῶν πεδί-
 λων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διαναπαύεσθαι εἰς τὰ ἀνάκτορα. σοὶ δὲ
 ἢ τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων μελήσει πάντως διοίκη- B
 20 σις." πρὸς ταῦτα οἱ Κομνηνοὶ ῥήματά τινα συγκαταθέσεως
 ἐμφαντικὰ ἐπέφαινον· ἄπερ ἐνωτισθεῖς ὁ καῖσαρ, φθάνει τά-
 χος πρὸς αὐτούς, ἐπαπειλούμενος καὶ πρὸς τὰ βασιλεῖα κα-

2. περὶ τὸ μον διον A, unde Hoeschel. conī. μονάδιον. ἄγιου
 add. A. 3. εἰ C, ἢ PG. 8. κατὰ CG, ἀμφὶ FP. 9.
 Ἰβηρίτσι G, Ἰβηρίτζου F. ὁ Νικηφόρος G. 13. τὸν prius om.
 A. 14. ἀφελούμαι G, ἀφελώμαι P, ἀφέλωμαι A. τι om.
 GA 15. σοι om. A. περιφιλοτιμηται G. κοινωνήσω G.
 21. ἐμφαντικὰ G. 22. πρὸς αὐτ. : εἰς A.

12. Comneni, urbem ingressi, ad campum S. Georgii magni
 martyris, qui Syceotes dicitur, confidentius iam constitere delibe-
 rantes, num matres suas prius, ut mos est, salutatum irent, ac sic
 demum in palatium pergerent. quo Caesar cognito, per quendam e suis
 famulis graviter cunctationem eorum increpuit. celerime igitur iis ad
 domum Iberitzae progressis, accurrit Nicephorus Palaeologus, qui im-
 peratoris nomine haec nuntiavit. "senem se iam esse et solum, nec
 filium, nec fratrem, nec quemquam habere legitima cognatione con-
 iunctum. quare si vellet, (novum imperatorem Alexium dicebat,)
 esset sibi filius adoptivus. neque se quidquam detracturum iis, quae
 ille commilitonibus suis promiserit, neque ullam imperatoriae pote-
 statis partem communem habiturum, sed mero nomine contentum fore
 et acclamatione rubrisque calceis, praeterea requiescendi in palatio
 venia, tota rerum administratione Alexio relicta." ad haec Comneni
 ita responderunt, ut non abhorreret se a pactione significarent. quo

τεπίγων. ὡς δὲ δεξιόθεν τῆς αὐλίδος εἰσῆει, ἐξελθόντες οἱ Κομνηνοὶ συναντῶσι πεζεύοντι αὐτῷ· ὁ δὲ πολλὰ τούτους ἐμύμφετο. ἀτενίσας δὲ ἐν τῷ εἰσιέναι καὶ τὸν Παλαιολόγον Νικηφόρον ἀπὸ τῆς λαιᾶς αὐθις εἰσερχόμενον, “τί πρὸς V. 58 τὰ ἐνταῦθα;” φησί “καὶ τί βουλόμενος ἦκεις, συμπένθε-5 C ρε;” ὁ δὲ “τελέσων μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδέν, τὰς δὲ αὐ- τὰς ταῖς πρώην κομίσων ἤκω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγελίας. διενίστατο γὰρ ὁ βασιλεὺς φυλάττειν τὰ ὑπεσχημένα καὶ ὡς νῦν μὲν χρήσασθαι τῷ Ἀλεξίῳ ἐφ’ ᾧ τὴν αὐτοκρά- τορα ἀρχὴν αὐτὸν ἀναθήσασθαι καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ 10 τὸ αὐτῷ διοικεῖν βουλευτὸν, ἐκεῖνον δὲ μόνον τοῦ τῆς βασι- λείας μετέχειν ὀνόματος καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίλων καὶ τῆς καινῆς ἀλουργίδος καὶ τοῦ περὶ τὰ βασιλεια διαναπαύεσθαι, γέροντά τε ἤδη ὄντα καὶ ῥασιτώνης δεόμενον.” εὐθὺς δὲ πρὸς αὐτὸν δριμύ ἐνατενίσας καὶ τὰς ὀφρῦς ἐπισυναΐξας, 15 αὐτῷ φησὶν “ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ βασιλεῖ, ὡς ταῦτα D ἦσαν ἂν συμφορώτερα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἀλᾶναι· τὸ δ’ ἐντεῦθεν χώραν οὐκ ἔχει ὅλως τὰ τῆς πρεσβείας. γέρον δὲ ἤδη ὂν ὑπεξίστασο τοῦ θρόνου καὶ τῆς σαντοῦ φρόντισον σωτηρίας.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ καῖσαρ. ὁ δὲ γε Βορῖλος τὴν 20 τούτων μεμαθηκῶς εἰσέλευσιν καὶ ὡς ὁ ὑπ’ αὐτοὺς στρατὸς ἀπανταχοῦ σκεδασθεὶς περὶ τὴν λείαν ἐνασχολεῖται καὶ τῆς

4. θεασάμενος post Νικ. add. PG, om. A. ἐρχόμενον A. 5. τὰ : ταῦτα A. καὶ om. A. 7. κομίσων? πρώην : αὐθις add. P in margine. 9. αὐτοκράτορος CG. 10. ἀρχὴν om. G. 11. μόνου C. 13. lege κοινῆς. 17. συμφορώτερα GA, συμφορώτατα P. 18. δ’ ἤδη G. 19. ὑπεξίστατο P.

audito, Caesar celeriter ad eos properat, mala denuntiaturus atque ad occupandum palatium compulsurus. iam cum a dextra domum accederet, obviam Comneni prodesunt ipsi pediti; quos ille graviter obiurgavit. cumque in ipso aditu Palaeologum Nicephorum a sinistra rursus ingredientem conspexisset, ad eum conversus, “quid hic agis, inquit, quove consilio venisti, consocer?” cui ille “nihil equidem, ut opinor, efficiam, eadem, quae antea, allaturus imperatoris mandata. obstinavit enim promissis stare et Alexium pro filio ita habere, ut imperatoris dignitatem adipisceretur remque publicam suo arbitrio gubernaret; dummodo ipse nomen saltem imperatoris et rubros calceos purpuramque retineret et in palatio requiescere sibi liceret, quippe qui et senex iam esset et quieto indigena.” at ille atroci vultu supercilliisque contractis, “abi, inquit, renuntia imperatori, haec plus fortasse profutura fuisse ante captam urbem; nunc compositioni locum relictum non esse. senex autem cum iam sit, imperio cedat ac saluti suae consulat.” atque haec quidem Caesar. Borilus autem, post-

τῶν λαφύρων συλλογῆς ὅλος γεγένηται, (οὗτοι δὲ μετὰ τῶν
 ἐξ αἵματος καὶ ἐξ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς καὶ μα-
 τριῶν ὀδυνείων κατελείφθησαν,) ἀντικαταστῆναι διέγνω τοῦ-
 τοις, λίαν εὐχειράτοις οὔσι διὰ τὸν τοῦ στρατοῦ σκεδασμὸν.
 5 τοιοῦν καὶ συναγαγὼν τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαί-
 νοντας ἀπαντας καὶ ὁπόσοι ἐκ τοῦ Χάιματος ἔσκηθη, ἀπὸ P. 68
 τοῦ Κωνσταντίνου φόρου μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου Μιλίου καὶ
 ἄνωθεν μετ' εὐταξίας ὅτι πολλῆς στοιχηδὸν αὐτοὺς συνέτα-
 ξεν· οἱ δὲ συνησπικότες ἴσταντο πρὸς μάχην παρεσκευασμέ-
 10 νοι καὶ ἀτρεμοῦντες τέως. ἐπεὶ δὲ ὁ τηρικαῦτα πατριάρχης
 χρηματίσων ἱεροπραγῆς τῷ ὄντι ἀκτῆμων καὶ πᾶν εἶδος ἀσκή-
 σεως, ἥπερ οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσιν ἐνδιδαιτώμενοι τῶν πά-
 λαι πατέρων, διεληλυθῶς, κατηξίωτο προσρατικῷ καὶ θείῳ
 15 χαρίσματι, πολλά τε πολλὰκις προειπὼν καὶ μὴδέποτε δια-
 ψευσάμενος καὶ κανὼν καὶ τύπος ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτὸν χρη-
 ματίσας, οὐδὲ τὰ τῷ Βοτανειάτῃ συμπεσόντα παντάπασιν B
 ἀγνοήσας ἐφαίνετο. ἀλλ' εἴτε ἐκ θείας ἐπιπνοίας, εἴτε καὶ
 τοῦ καίσαρος ὑποθεμένου, (ἐλέγχετο γὰρ καὶ τοῦτο,) καὶ
 πάλαι φιλικῶς πρὸς αὐτὸν διακειμένου διὰ τὸ ὕψος τῆς
 20 αὐτοῦ ἀρετῆς, ξυμβούλευε τῷ βασιλεὶ ὑπεκοστῆναι τοῦ βασι-
 λείου θρόνου, “μὴ χῶρει” λέγων “πρὸς ἐμφυλίου πολέ-

1. δὲ om. G.	3. κατελείφθησαν P.	7. Κωνσταντινείου
G., Κωνσταντινίου C.	10. καὶ add. CG.	11. ἀκτῆμων om.
A.	13. ante προσρατικῷ add. A καὶ	14. εἰπὼν CGA.
17. ἐπιπνοίας G.	18. ὑποθεμένου, ὡς πάλαι φιλικῶς A.	20.
αὐτοῦ om. A.	βασιλικῷ G.	

quam Comnenos ingressos esse comperit eorumque exercitum tota
 urbe praedabundum palari et in spoliis colligendis totum esse, (ipsi
 cum iis, qui sanguine et affinitate coniuncti erant, paucisque pere-
 grinis militibus remanserant,) impetum facere statuit, facile eos
 propter exercitum dissipatum deleri posse ratus. itaque congregatos
 omnes, et qui humero enses gestant et qui e Chomate oriundi, a foro
 inde Constantini usque ad Milium et ultra optime ordinibus dispo-
 suit. et illi quidem consertis scutis ad pugnam parati stabant, neque
 dum loco movebant. sed cum qui patriarchae munere tunc temporis
 fungebatur, vir sanctus ac vere pauper quique omni pii cultus genere
 non minus quam qui in desertis olim montibusque debebant patres,
 exercitus erat, cum is ergo etiam prophetiae gratia praeditus, multa
 saepe praedixisset, neque unquam deprehensus esset in mendacio, et
 virtutis specimen ac quasi forma successoribus esset, illa ipsa, quae
 Botaniatae acciderant, nequaquam ignoravit. sed sive divino afflatu,
 sive etiam Caesare monitore, (nam et hoc dicebatur, cum is dudum
 familiariter patriarcha uteretur ob summam eius virtutem,) impera-
 tori suasit, ut regno se abdicaret. “noli, inquit, bellum civile mo-

μους, μήτ' ἀντίβαινε θεοῦ προστάξει. αἵμασι Χριστιανῶν μὴ θέλε μιανθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ' εἷξας θεοῦ βουλήσει ὑπέκστηθι τοῦ μέσου." πείθεται τοῖς τοῦ ἀρχιερέως λόγοις ὁ βασιλεὺς. δεδιῶς δὲ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀτάσθαλον, περιζώννεται καὶ κάτεισιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἀπο-5
 ρνευευκῶς. πλήρης δὲ συγγύσεως ὢν, λέληθεν ἡμφισιμένος ἔτι τὴν τοῖς βασιλεῦσιν πρέπουσαν στολήν. ὁ δὲ Βορίλος ἐπιστραφεὶς καὶ ἀψάμενος τῶν περὶ τὸν βραχίονα περικεκολλημένων διὰ μαργάρων πέπλων, παραλύει τρικαῦτα τῆς ἐσθῆτος, φάμενος μετὰ τινος μυκτῆρος καὶ σεσηρότος ἤθους, ὡς 10
 "τοιούτο ἡμῖν ἐπ' ἀληθείας προσήκει νῦν." ὁ δὲ εἰς τὸν μέγαν τοῦ θεοῦ νεὼν τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας εἰσελθὼν, ἐγκαρτερῶν τέως ἦν ἐν αὐτῷ.

3. βασιλεὺς? A omissis, quae supra p. 130, 20 — 131, 10 leguntur, hic addit καὶ τοι γε τοῦ βορίλου πολλὰ τοῦτον παροτρύνοντος εἰς τὸ συνάψαι πόλεμον μετὰ τῶν Κομνηνῶν, καὶ συναγαγόντος τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντας καὶ ὅποσοι ἐκ τοῦ χώματος ὤρμηγτο. περιζώννεται οὖν ὁ βοτανιάτης καὶ κάτεισιν etc. 5. ἀπονευευκῶς om. A. 8. περικεκολλημένων A, κεκολλημένων PG. 9. διαμαργάρων A, probante Bandurio Imp. Or. I, p. 496. vid. annotat. 11. τοιούτων A. 12. εἰσελθῶν οὖν εἰς τὸν τοῦ θ. μέγαν νεὼν A.

vere, neve dei voluntati repugna. Christianorum sanguine urbem pollui ne permittas; quin dei potius arbitrio obsecutus, e medio abi." paruit imperator consilio pontificis et militum petulantiam veritus, praecincta veste in magnam dei ecclesiam descendit. in summa autem perturbatione cum esset, non animadvertit, imperatoria se adhuc veste amictum esse. itaque Borilus ad eum conversus, brachialia margaritis insignitaprehendit atque a reliqua veste disiunxit, non sine sanna et irrisione addens: "talisis vero ornatus nunc convenit nobis." Botanitates in magnum divinae sapientiae templum se contulit ibique aliquamdiu permansit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Γ.

ALEXIADIS LIBER III.

ARGUMENTUM.

Botaniates fit monachus. cur uxor eius Maria palatio non excesserit (1). Alexius coronatur a Cosma patriarcha, nec multo post Irene coniux (2). utriusque forma describitur (3). fratres Alexii novis honoribus et titulis ornati. Constantino Ducae imperii insignia conceduntur. cuius mater Maria tandem e palatio in Mangana migrat (4). Alexius scelera a militibus in capienda urbe admissa supplicationibus et ieiuniis expiat (5). quo ipse finibus imperii adversus hostes defendendis vacet, Annam Dalassenam matrem administrationi rerum praeficit (6). huius mulieris prudentia, eloquentia (7), morum integritas summaque in deo colendo observantia (8). misera imperii conditio, imminente hinc Roberto, illinc Turcis, aerario exhausto, exercitu fere nullo. Alexius Georgium Palaeologum, in Monomachati locum substitutum, Dyrrhachium mittit (9). idem cum alios Occidentis principes, tum maxime regem Alemanniae adversus Robertum concitare nititur (10). Turcorum, Solimani duce, usque ad Bosphorum incursiones coercet pacemque cum iis componit (11). Robertus, quamquam tempestate gravissime afflictis copiis, ad Dyrrhachium oppugnandum se accingit (12).

1. Οἱ δὲ Κομνηνοὶ τὰ βασιλεία καταλαβόντες, παρα-Ρ. 70
χρῆμα τὸν ἐπ' ἀνεπιᾶ γαμβρὸν αὐτῶν Μιχαήλ, ὃς ἐν ὑστέρ-V. 60

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ G et in margine Ἀλεξιάς τρίτη,
ἀρχὴ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ add. PGA, om. C.

1. Sed Comneni, occupato palatio, statim Michaellem neptis
suae coniugem, qui postea logothetae secretorum munere functus est,

ροισ καιροῖς λογοθέτης τῶν σεκρέτων ἐχρημάτισε, πέμπουσι
 πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀπελθὼν μετὰ τοῦ τότε ἐπάρχου, (ὁ Ῥα-
 δηνὸς δὲ οὗτος ἦν,) εἰσαγαγὼν τὸν βασιλέα εἰς ἀκάτιον τι
 μικρὸν, ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τῆς Περιβλέπτου μο-
 νὴν περιώνυμον· εἶτα τὸ μοναδικὸν αὐτῷ ἄμφω προτρέπον- 5
 ται ἀμφιάσασθαι σχῆμα. τοῦ δὲ ἐς νέωτα τοῦτο ὑπεριθε-
 μένου, οὔτοι δεδιότες, ἔτι ἐν συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ τῶν πρα-
 P. 7. γμάτων ὄντων, μὴ τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δούλων ἐκείνων
 καὶ τῶν ἐκ τοῦ Χώματος αὐθις νεωτερωθῆ, κατηπειγμένως
 τὴν τῶν τριῶν ἀποκοπὴν αὐτῷ συνεβούλευον. καὶ πείθεται 10
 τούτοις καὶ τοῦ ἀγγελικοῦ τηνικαῦτα ἀξιούται σχήματος. οἶα
 τὰ τῆς τύχης! ὑνοῦ μὲν αἶρει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅτε
 ἐπιμειδιᾶν αὐτῷ θελήσεις, καὶ διάδημα βασιλικὸν αὐτῷ πε-
 ριτίθῃσι καὶ περιπορφύρει τὰ πέδιλα· ἐπὰν δὲ τὰς ὀφρῦς
 τούτοις ἐπισυνάξει, ἀντὶ τῆς πορφυρίδος καὶ τῶν στεμμμάτων 15
 τὰ μέλανα ῥάκη καταμφιένουσι. ὅπερ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ
 Βοτανειάτῃ ξυμβέβηκεν. ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ του τῶν συνή-
 B θων, εἰ εὐφρόως τὴν μεταβολὴν φέρει, φησὶν “ἡ τοῦ κρέως
 με μόνον ἀποχὴ ἀνιᾶ, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγη μοι ἢ φροντίς.”
 ἡ μέντοι βασίλις Μαρία σίναμα τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὃν 20
 ἐκ τοῦ προβεβουσιλευκότος Μιχαὴλ ἔσχε τοῦ Λούκα, ἔτι τοῖς

1. καιροῖς om. P, add. CG, ἐν ὑστέρω A. 2. αὐτόν : τὸν
 βοτανιάντην A. τότε : τηνικαῦτα C et in margine P. Ῥα-
 δηνὸς GA. 3. εἰσαγαγόντες αὐτόν εἰς ἀκάτιον μικρὸν, εἰς
 τὴν τῆς Π. μονὴν ἀπάγουσι καὶ τὸ A. 5. μοναδικὸν A.
 προπέμπονται C. 8. ἐκείνου A. 9. αὐθις add. CG et in
 margine P. 10. καὶ om. A. 13. θελήσεις A, θελήσαι PG.
 15. ἐπισυνάξῃ C. 16. καὶ om. G. 19. με om. C. 20.
 καὶ τῷ A.

ad eum mittunt. is una cum praefecto urbis, qui tunc erat Radenus nomine, profectus, imperatorem navicula parva impositum in celebre monasterium Peribleptae arehitur. ubi cum perventum esset, ut monachi habitum indueret, uterque suadet. quo id in posterum differente, illi veriti, ne confusis perturbatisque adhuc rebus, servi isti et Chomateni novi quid rursus molirentur, vehementer institerunt, ut tondendum se praerberet. atque is obtemperat illis et angelico tum habitu ornatur. ut fortuna in mortalibus ludit! extollit, quoties arridere ei placet, et diadema purpureosque calceos induit; ubi autem supercilia contraxerit, pro purpura et corona pulla amicit lacerna. quod etiam Botaniati imperatori accidit; qui cum a familiarium quodam interro- gatus esset, quo animo casum ferret, “carne, inquit, quod abstinere debeo, molestum est; cetera nihil curo.” Maria vero imperatrix una cum filio Constantino, quem ex Michaele Duca Botaniatis de-

βασιλείους προσέμενε, δεδοικυῖα περὶ ξανθῷ Μενελάῳ κατὰ
 τὴν ποιήσιν, πρόφασιν ἀδιάβλητον τῆς καρτερίας τὴν συγγέ-
 νειαν ἔχουσα, κἄν τινες ὑπὸ φθόνου παρακεκινημένοι ἄλλ'
 ἅττα περὶ αὐτῆς ὑπετόκαζον. προσφθάκει γὰρ τὸν μὲν γαμ-
 5 βρόν, τὸν δὲ θετὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. ταῦτα δὲ ἀνέπεισεν C
 αὐτὴν οἰκοδομεῖν, οὐκ αἰτία τις κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίφογος,
 οὐδὲ τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαγωγὸν καὶ εὐπρόσιτον, ἀλλὰ
 τὸ ἐπ' ἄλλοτρίας εἶναι, μὴ συγγενῆ, μὴ συνήθη, μηδένα τὸ
 παραπάν ὁμόχθονα κεκτημένην. οὐκ ἤθελεν οὖν ἀσυντάκτως
 10 ἐκεῖθεν ἐκστῆναι, δεδοικυῖα μὴ τι κακὸν συμβαίῃ τῷ παιδί,
 ἂν ἐκεῖθεν ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ ἐχέγγυόν τι ἀσφαλείας λαβεῖν,
 ὅποια ἐν ταῖς μεταπτώσεσι τῶν βασιλείων συμβαίνειν εἶωθεν.
 ἦν γὰρ τὸ παιδίον καὶ ἄλλως εὐραῖον καὶ ἔτι νέον, οὐπω τὸν
 ἑβδομον χρόνον ὑπερῆλθαν, καὶ (οὐ νέμεις, εἰ τοὺς ἐμοὺς
 15 ἐπαινοῖην, ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀναγκαζομένη φύσεως,) D
 ἦδὲ μὲν οὐκ ἐν λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν κατοίαις κινή-
 σεσι καὶ περιστροφαῖς παιγνίων ἀπαράμιλλον, ὡς οἱ τότε
 παρόντες ὕστερον ἔλεγον, ξανθὸν καὶ λευκὸν ὥσπερ γάλα,
 ἐρυθῆματος μεστόν, ὄπου δάοι, καὶ ὄποιν τὰ τῶν καλύκων
 20 ἄρτι ἐξαστραπτοντα ῥόδα· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ λευκοί, ἀλλ'
 ἰέρακος ἐοικότες καὶ λάμποντες ὑπὸ ταῖς ὀφρῦσιν ὥσπερ ἐν
 χρυσῇ σφενδόνῃ· κἄντεῦθεν ποικιλίαις τέρψει τέρπον τοὺς

3. ἄλλὰ τα Α. 8. καὶ μὴ συγγενῆ P. συγγενεὶ μὴ συν-
 ἕθει G. an μηδ' ἕνα? 9. κεκτημένη G. 11. ἐξέλθοι P.
 12. βασιλείων G. 22. σφενδόνη : ψηφίς addit Longus 4, p. 123,
 quem h. l. imitatur. τέρπων G.

cessore susceperat, in palatio adhuc manebat, metuens flavo, ut poeta
 ait, Menelao. causa morae, eaque nulli calumniae obnoxia, erat neces-
 situdo; quanquam erant malevoli, qui alia suspicarentur. asciverat
 enim alterum generum, alterum adoptaverat filium: inde consilium cepit
 manere, non aliam ob causam in vulgus improbatam, nec quod facile
 illi adeundi illiciendique essent. immo peregrina cum esset et neque
 necessarium, neque familiarem, neque ullum omnino popularem ha-
 beret, temere regis aedibus decedere noluit, verita, ne filio quid ac-
 cideret, si ante securitatis cautionem acceptam inde exiret; qualia
 accidere solent, cum reges imperio pelluntur. puerulus erat formo-
 sus septimumque nondum superaverat annum, qui sive loquebatur,
 sive ludorum genere vario corpus exercebat, (liceat enim meos lau-
 dare, ubi rerum id ratio exigit,) iudicio eorum, qui tum aderant,
 omnes suavitate superabat. flava coma, colōr candore lactis, rubore,
 ubi opus erat, suffusus, rosarum instar calyces primum rumpentium.
 oculi non albi, sed quales accipitrum, fulgentes sub superciliis, ve-
 luti aurea in pala, itaque varia, quicumque eum adspiciebant, volu-

V. 61 δρω̄ντας, οὐράνιον τε καὶ οὐκ ἐπίγειον κάλλος δοκοῦν, καὶ τὸ ὄλον, εἶπεν ἂν τις ἰδῶν, ὅποιον τὸν Ἔρωτα γράφουσιν.

P. 72 αὕτη ἢ ἀληθῆς αἰτία τῆς εἰς τὰ βασίλεια τῆς βασιλίδος ἐγκαρτερίας. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως φύσει τὸ λογοποιεῖν καὶ καινὰ τινα ἀναπλάττειν ἀποστρέφομαι, εἰδύτα σὺνήθης τοῦτο⁵ εἶναι τοῖς πολλοῖς, καὶ μᾶλλον ὀπηρῖκα ὑπὸ φθόνου καὶ χαίρεκακίας ἀλίσκοιτο, καὶ οὐ ταχὺ ταῖς διαβολαῖς συμφέρομαι τῶν πολλῶν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἐν ταῖς τοιούτοις ἀσφάλειαν ἔσχον, ἐκ παιδαρίου συνατραφεῖσα τῇ βασιλίδι καὶ οὐπω τὸν ὕγδοον ὑπερελάσασα χρόνον. πολὺ δὲ τὸ περὶ ἐμὲ 10 φίλτρον ἔχουσα, τῶν ἀπορρήτων πάντων κεκοινώνηκε. καὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων περὶ τούτων λεγόντων ἀκήκοα καὶ πρὸς B ἄλλους διαφερομένων, τῶν μὲν οὕτως, τῶν δὲ οὕτως ἐκλαμβανομένων τὰ τότεπραχθέντα, ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε, 15 καὶ οὐ πάντας τῆς αὐτῆς ἐώρων γνώμης· ἤκηκόειν δὲ πολλὰκις καὶ αὐτῆς διηγουμένης, ὅποσα ξυμβέβηκεν αὐτῇ καὶ εἰς οἶον φόβον καὶ μᾶλλον περὶ τοῦ παιδὸς ἐσπετώκει, ὀπηρῖκα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος τὴν βασιλείαν ἀπετίθετο. καὶ κατὰ γε ἐμὲ κριτὴν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀρίστων καὶ ἀληθ- 20 θείας ἐπιμελουμένων, ὁ τοῦ παιδὸς πόθος αὐτὴν ἐν τοῖς βασιλείοις πρὸς ὀλίγον τότε κατέσχηκεν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς βασιλίδος Μαρίας τσαῦτα. ὁ δὲ γε τῶν σκῆπτρων δρα-

9. παιδόθεν CG.
22. τότε om. G.

lege συνατραφεῖσα.

11. κεκοινώκε G.

ptate afficiebat, ac coelestis, nec terrena forma videbatur esse, omninoque talem eum qui videret diceret, qualem Amorem pingunt. atque haec quidem vera causa est, cur imperatrix in palatio remanserit. ego cum alioquin natura ita comparata sim, ut a novis fingendis tradendisque falsis abhorream, (multitudinis eam esse consuetudinem scio, praesertim cum odio atque invidia capta est,) neque facile calumniis vulgi acquiescam; tum vero hac in re etiam aliunde certa comperi. cum enim a pueritia, priusquam octavum complevissem annum, apud imperatricem una educarer, ea pro magno quo me amplectebatur amore, arcana sua omnia mecum communicavit ac non solum alios multos de his loquentes audivi, qui inter se discreparent, aliis hoc, aliis illo modo, quae tum facta erant, interpretantibus, prout quisque benevole aut secus erga eam affecti erant, nec eiusdem omnes sententiae esse vidi: verum etiam ipsam saepe audivi enarrantem, qualia sibi accidissent et quantum in metum, de filio maxime, adducta esset, cum Nicephorus imperator regno abdicasset, itaque, me quidem iudice et optimo quoque veritatisque amantissimo, filii cura in regia

ξάμενος Ἀλέξιος ὁ ἐμὸς πατὴρ εἶσω τῶν βασιλείων γενό- C
 μενος, τὴν μὲν ἰδίαν σύννευον πεντεκαιδέκατον ἔτος ἄγουσαν
 σὺν ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῇ μητρὶ καὶ καίσαρι τῷ πρὸς πατρὸς
 αὐτῆς πάμπῳ ἐν τῷ κάτω καταλελοίπει παλατίῳ. οὕτω γὰρ
 5 ἔφθασε καλεῖσθαι, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως τὴν ἐπω-
 νυμίαν λαχόν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μη-
 τρὸς καὶ τῶν ἐξ ἀγγιστείας προσηκόντων αὐτῷ γαμβρῶν εἰς
 τὸ ὑπερκείμενον παλάτιον ἄνεισιν, ὃ καὶ Βουκολέων ἐπονομά-
 ζεται ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. καὶ γὰρ ἀγχοῦ τῶν τούτου τειχῶν
 10 λιμὴν δι' ἐγχορήγου καὶ μαρμάρων πάλαι τῶν χρόνων ὠκο-
 δόμητο, ὅπου ὁ λίθινος λέων ζωορεῖ τὸν βοῦν. ἔχεται γὰρ D
 τοῦ κέρως τοῦ βοός, καὶ ἐξαυχενίσας αὐτόν, ἐμφύεται πως
 τῷ λαιμῷ. ἐξ οὗ δὴ καὶ Βουκολέων ὁ τόπος ὄλος ἀνό-
 μασται, τὰ τε ἐν ἡλείρῳ οἰκοδομήματα καὶ αὐτὸς δὴ ὁ λιμὴν.
 15 2. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὴν τῆς βα-
 σιλίδος περὶ τὰ βασίλεια καρτερίαν ὑποπτεύοντες, ὑπετονθό-
 ρυζον, ὡς εἰς κῆδος ταύτην ἀγαγέσθαι μέλλει ὁ νῦν τῆς βα-
 σιλείας ἐπιδραξάμενος. οἱ δὲ Δουῆκαι οὐδὲν μέντοι τοιοῦτον
 ἐνένοον, (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχεύσασιν ἐννοίαις,)
 20 ἀλλὰ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπροφάσιστον κατ' αὐ-
 τῶν μῆνιν ἐκ μακροῦ γινώσκοντες, περιδεεῖς ἦσαν ὑποπτεύον-
 τες αὐτήν, ὡς καὶ γὰρ πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. ἐπεὶ δὲ
 καὶ ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος μετὰ τοῦ στόλου φθάσας τῆς

3. τῇ add. A. 4. παλάτιον C. 6. λαχόν G. 10. ἐγχο-
 ρήγου Ducang. Gloss. I, p. 349. 15. βασιλίδος μαρίας A.
 16. ὑπετονθόριζον A. 17. εἰσαγαγέσθαι A. 19. ἐνόον C.
 23. καὶ om. A.

tunc eam paulisper retinuit. hactenus de Maria Augusta. Alexius autem pater meus, qui scepra tunc sumserat, ingressus palatium, coniugem suam, quintum decimum aetatis annum agentem, cum sororibus ac matre Caesareque paterno ipsius avo, in inferiori palatio reliquit; ita enim a situ loci vocari consueverat. ipse cum fratribus, matre et qui affinitate sibi coniuncti erant, in superius palatium concessit, quod et Bucoleon cognominatur hac quidem de causa. non longe enim a moenibus eius portus olim a nativo lapide et marmore aedificatus est, ubi leo lapideus taurum capit. arrepto enim bovis cornu, cervicem detorqueus, faucibus quasi inhaeret; unde Bucoleon tota regio nominata est, et aedificia continentis et portus ipse.

2. Multi quidem suspectantes, ut supra dictum est, imperatrix in palatio moram, susurrabant, in matrimonium imperatorem novum eam ducturam. Ducae etsi nihil tale suspicarentur, (non enim vulgi opiniones sequi solebant,) tamen cum matris Comnenorum apertum in se odium dudum cognovissent, magna sollicitudine eam suspecta-

εὐφημίας ἐξήρχετο, οἱ περὶ τοὺς Κομνηνοὺς προκρίπτοντες ἄνω-
 θεν κατεσίγαζον, μὴ τὴν Εἰρήνην τῷ Ἀλεξίῳ κἄν τῇ εὐφημίᾳ
 συνάψαντας κοινῶς εὐφημεῖν. ὁ δ' ἐμβριμησάμενος κάτωθεν
 αὐτοῖς φησὶν "οὐδὲ ὑμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδησάμην αὐ-
 P. 73 τός, ἀλλὰ δι' ἣν φαστε Εἰρήνην." ἅμα δὲ καὶ τοῖς ναυτικοῖς παρε- 5
 κελεύετο Εἰρήνην σὺν τῷ Ἀλεξίῳ ἀνευφημεῖν. ταῦτα ταῖς μὲν
 ψυχαῖς τῶν Δουκῶν πολὺν ἐνέβαλε θόρυβον, τοῖς δέ γε μωμοσκό-
 ποις λοιδορίας ὕλη κατὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἐγένετο. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς Ἀλεξίος μὴδ' ἐν νῆϊ τοιοῦτόν τι βαλλόμενος, (καὶ πῶς
 γὰρ;) ἀλλὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβών, ἀνήρ 10
 ἐν πᾶσι δραστήριος τῶν ὅλων εὐθύς πραγμάτων γίνεταί καί,
 ὡς ἂν εἴποι τις, ὡς ἀπὸ κέντρον τῶν ἀπάντων κατάρχεται.
 V. 62 ἀνίσχοντος γὰρ ἡλίου εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθῶν, πρὶν ἢ τὸν
 Β ἀπὸ τῆς στάσεως κονίσσαλον ἀποτινάξασθαι καὶ τὸ σῶμα δια-
 ναπαῦσαι, εὐθύς τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὄλος ἐγεγόνει φρον- 15
 τίδος. καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὡς πατέρα σεβόμενος, κοι-
 τωνὸν εἶχεν ἐν πᾶσιν, ἅμα καὶ τὴν μητέρα, ἐν ταῖς τῶν κοι-
 νῶν διοικήσεσιν ὑπερείδοντας, κἄν τὸ μεγαλόνου ἀυτῆς καὶ
 δραστήριον οὐ πρὸς μίαν βασιλείας διοίκησιν, ἀλλὰ πολλὰς
 καὶ διαφόροις ἐξήρχει. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἀπο- 20
 νευενκῶς ἦν, τὸ τῆς ἡμέρας ἐπίλοιπον καὶ τὴν ὅλην νύκτα ἐς

1. ἀνήρξεν A. 3. ὁ δὲ G. 4. ἀνεδησάμην C, ἀνεδυσά-
 μην PGA. 5. δι': δὴ P. 7. γε om. G. 10. ἡγεμονίαν
 CA, βασιλείαν PG. 14. κονίσσαλον A, κονίσσαλον PG. 15.
 ἐκεγόνει G. 18. αὐτοῦ coni. Diesterwegius. 19. μίαν
 C, μίας PG.

bant; idque ipsa saepius eos dicere memini. cum vero etiam Georgius Palaeologus cum classe adveniens, acclamationem praeriret, prospicientibus deorsum Comneniani silentium imperabant, ne Irenen Alexio vel acclamatione adiungerent unaque salutarerent. quos ille increpans, "non propter vos" sursum clamat "tantum laborem suscepi, sed propter eam, quam dicitis, Irenen"; simulque Irenen una cum Alexio proclamare nautas iussit. haec Ducarum animis magnam iniiciebant curam, malignis autem calumniarum in Mariam Augustam materiem praebebant. at enim imperator Alexius ne cogitatione quidem tale quid conceperat; (qui enim poterat?) sed Romanorum imperio potitus, ut erat vir in omnibus acerrimus, rei publicae statim se dedit et tanquam a centro, ut ita dicam, rerum auspiciatus est. nam cum oriente intrasset, in palatium intrasset, priusquam pulverem certaminis excuteret corporique quietem daret, omnem statim curam ad milites contulit, fratremque Isaacium, quem patris loco colebat, consiliorum omnium participem fecit; simul matrem administrandis rebus adhibuit, quamquam magnus et strenuus eius animus non uni rei publicae parti, sed pluribus iisque diversis par erat. ipse ad id, quod

φροντίδα καταναλώσας, τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους σκεδα-
 σθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ἅμα καὶ ἀτάκτους ὄρμας κερρη-
 μένου, ὅπως μὲν Θουρύβου ἕτερ αὐτούς τῆς ἀτάκτου ἀνακόμῃ C
 ὄρμῆς, ἀφροντισίαν δὲ τῷ κοινῷ τοῦ λοιποῦ περιποιήσεται.
 5 ἔδεδείει γὰρ καὶ ἄλλως τὸ ἱταμόν τῶν στρατιωτῶν, καὶ μᾶλ-
 λον ὕσπερ ἐκ διαφόρων συνείλεκτο, μὴ καὶ κατ' αὐτοῦ χεῖ-
 ρον διανοήσαιντο. ὁ δὲ καίσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας βουλόμε-
 ρος τάχιον τὴν βασιλίδα ἀποσκευάσασθαι καὶ τῶν βασιλείων
 ἀπελάσαι, ὑποψίας τε πολλοὺς ἀπαλλάξαι ψευδοῦς, ἔνθεν
 10 μὲν τὸν πατριάρχην Κοσμάῳ παντοίως ὑπεποιεῖτο, ἀξίων τὰ
 θ' ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν καὶ τοῖς λόγοις τῆς τῶν Κομνηνῶν
 μητρὸς μηδαμῶς ὑπέκρινε· ἐκείθεν δὲ τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ D
 ρουνεχῶς ἐπετίθετο, ἔγγραφόν τι τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαιτησα-
 μένην αὐτῆς τε χάριν καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἀσφαλείας, οὕτως
 15 ἐκείθεν ὑποχωρεῖν, Πάτροκλον πρόφασιν ταύτ' ἐσχηκώς.
 ἔφθασε γὰρ ἀντιλαβέσθαι ταύτης, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαὴλ ὁ Δούκας τῆς βασιλείας ἐξέστη, καὶ τῷ μετ' αὐτοῦ βε-
 βασιλευκῷ Νικηφόρῳ τῇ Βοτανειάτῃ συμβουλευσασθαι συν-
 αφθῆναι ταύτῃ πρὸς γάμον κοινωνίαν, ὅτι ἐξ ἄλλοδαπῆς
 20 ἐστὶ καὶ συγγενῶν ὄχλος οὐ προσην αὐτῇ, δι' ὧν ὁ βουσι-
 λεὺς ὄχλαῖτο, περὶ τε τοῦ γένους καὶ τῆς τοῦ σώματος ἄρας

2. ἅμα om. A. 4. ἀφροντισίαν PG, alterum CA. 5. γὰρ
 om. P. 8. βασιλίδα μαρίαν A. 9. τοὺς πολλοὺς coni. Die-
 sterwegius. 10. ὑποπειοεῖτο P, ὑπεπειοεῖτο G, recte CA.
 11. θ' add. A. τῆς A, τοῖς PG. 12. ἔνθεν δὲ A. τὴν
 βασιλίδα Μαρίαν PG, recte A. 15. ὑποχωρεῖν C, ἀποχωρεῖν
 PG, ὑποχωρήσαι P in margine, ἀποχωρήσαι A. 17. αὐτῷ
 G. lege αὐτον. 21. τοῦ ante γένους add. C.

maxime urgeret, animum advertit ac reliquam diei partem totamque
 noctem consumsit deliberando, quomodo exercitum, per Byzantium
 dispersum effusa licentia, sine tumultu in ordinem restitueret et in
 posterum civium securitati consulere. verebatur enim a militum te-
 meritate, praesertim cum ex diversis gentibus exercitus collectus
 esset, ne etiam sibi mali quid strueretur. sed Iohannes Ducas Caesar,
 quo celerius imperatricem amoliretur palatioque educeret ac falsam
 multitudini suspicionem tolleret, tum patriarcham Cosmam omni
 modo devinxit contenditque, ut a suis partibus staret, neque matris
 Comnenorum sermonibus aures praeberet, tum Mariae Augustae, ut
 flagitatis ab imperatore ad suam filiique securitatem litteris, discede-
 ret, callide persuasit, idque Patrocli, quod aiunt, praetextu usus.
 prospexerat ei iam tum, cum Michael Ducas imperio pelleretur, et
 Nicephoro Botaniatae, qui illi successit, auctor fuerat, ut in matrimo-
 nium eam duceret. alienigenam eam esse aiebat, et consanguineorum
 turba carere, qui imperatori molestias crearent; deinde et genus eius

P. 74 ἀπαγγέλλων πολλὰ καὶ πολλάκις ἐπαινῶν αὐτήν. καὶ γὰρ ἦν εὐμήκης μὲν τὴν ἡλικίαν καθάπερ ἡ κυπάριστος, λευκὴ δὲ τὸ σῶμα ὡσεὶ χιῶν, πρόσωπον κύκλον μὲν οὐκ ἀπαρτίζον, τὸ δὲ χρωῶμα δὲ ὄλον ἄνθος ἠρινὸν ἢ ῥόδον ἀντικρυς. τὰς δὲ τῶν ὀμμάτων ἀγάς τίς ἀνθρώπων ἐξείποι; ὄφρως⁵ ὑπερανεστηκυῖα καὶ πυρσὴ, βλέμμα χαροπόν. ζωγράφου μὲν οὖν χεῖρ τὰ χρώματα τῶν ἀνθέων πολλάκις ἐμιμήσατο, ὅπου ὦραι φέρειν εἰώθασι, τὸ δὲ τῆς βασιλίδος κάλλος καὶ ἡ ἐπιλάμπουσα αὐτῇ χάρις καὶ τὸ τῶν ἡθῶν ἐπαγωγόν τε καὶ εὖχαρι ὑπὲρ λόγον καὶ τέχνην ἐφαίνετο· οὐκ Ἀπελλῆς, οὐδ' Ὀφειδίας, οὐδέ τις τῶν ἀγαλματοποιῶν τοιοῦτόν ποτε παρήγαγεν ἄγαλμα. καὶ ἡ μὲν τῆς Γοργῶς κεφαλὴ λίθους ἐξ ἀνθρώπων τοὺς ὀρώντας ἐποίει, ὡς λέγεται, τὴν δὲ ἰδῶν ἄν τις βαδίζουσαν ἢ αἴφνης ὑπαντιάσας ἐκεχῆνει τε καὶ ἐπὶ ταύτου σχήματος, ἐφ' ᾧ ἔτυχεν ὦν, ἴστατο ἐννεός, ὡς ἀφηρῆσθαι¹⁵ τρηκαῦτα δοκεῖν καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν. ἀναλογίαν γὰρ τοιαύτην μελῶν καὶ μερῶν, τοῦ ὄλου πρὸς τὰ μέρη καὶ τούτων πρὸς τὸ ὄλον, οὐδεὶς οὐδέπω τοιαύτην ἐν ἀνθρώπου σώματι ἐθεάσατο· ἄγαλμα ἔμψυχον καὶ ἀνθρώποις φιλοκάλοις ἐράσιμον. Ἰμερος γὰρ ἀντικρυς ἦν σωματωθεὶς οἶον²⁰ εἰς τόνδε τὸν περιγέιον κόσμον. τούτοις οὖν ὁ καῖσαρ συγκληρησάμενος τότε, τὴν τοῦ βασιλέως καταμαλάττει καὶ χει-

3. ὡσεὶ C, ὡς ἡ PG. κύκλῳ G. 4. ἄνθος om. G. 6. ζωγράφος C. 7. τὰ χρώματα om. G. ἐμιμήσατο G.
9. αὐτήν C. 13. τοὺς ὀρώντας ἐξ ἀνθρώπων G. δὲ : τε G.
14. ὑπαντιάσας C. 18. ταύτην G. 21. περιγέιον om. CG.

et corporis venustatem multum praedicabat, nec raro laudibus eam extollebat. ac sane procera erat statura, quemadmodum cyparissus, corpore candido, ut nix; facies non orbem quidem referens, sed tamen colore floris verni vel rosae prorsus; oculorum fulgorem quis describat? supercilia alte curvata et rutila; acies caerulea. florum quidem colores, quotquot temporum vicissitudines ferre solent, pictoris saepe imitata est manus; at imperatrix pulchritudo, refulgensque ex ore venustas et morum suavitas ac gratia omnem descriptionem artemque superabant; neque Apelles, nec Phidias, nec ullus unquam statuarius talem imaginem finxit. Gorgonio ferunt caput in saxa homines convertisse, qui ipsum adspicerent; hanc qui incedentem videret vel obivus subito fieret, obstupuit et quo forte habitu erat, elinguis adstitit, ut et anima et sensu privatus videretur; tantam et totius corporis cum singulis membris et singularum partium cum toto convenientiam nemo unquam in humano vidit corpore. simulacrum erat vivum hominumque, qui pulchri sensum haberent, amorem in se convertens, vel potius Amor ipse, indutus

ροῦται ψυχὴν, κἄν πολλοὶ αὐτῷ συνεβούλευον τὴν βασιλίδα ἀγαθῶσαι Εὐδοκίαν, περὶ ἧς ὑπετονθόρουζόν τινες, ὡς τῆς V. 63 βασιλείας καὶ αὐθις ἰμειρομένη, τὸν Βοτανειάτην, ἄπηνίκα τὴν Δάμαλιν κατέλαβεν ἐπειγόμενος εἰς τὴν βασιλείον ἀνα- 5 χθῆναι περιωπὴν, διὰ γραμμάτων ἐσφτερίζετο· οἱ δέ, ὅτι οὐ χάριν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίας Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννήτου· καὶ τάχα διηγύκει ἂν τὸ σπουδαζόμενον, εἰ μὴ τις τῶν θεραπεύοντων τῆς ὀρμῆς ταύτης ἀνέκοψε, Λέων ἐκτομίας ὁ Κυθωνειάτης, πολλὰ καὶ καιρία πρὸς αὐτὴν εἰρηκώς, ἃ 10 κατὰ μέρος ἀπαγγέλλειν ἡμῖν οὐ θέμις, φύσει τὸ διαβάλλειν D ἀποστρεφόμενοις, τοῖς δὲ τῶν τοιούτων λογοποιούσι πάντως καὶ περὶ τούτων μελήσει. ὁ μόντοι καῖσαρ Ἰωάννης παντοίως αὐτὸν μετελθῶν, πέρας δέδωκε τῇ βουλῇ πείσας συναφθῆναι τῇ βασιλίδι Μαρία, καθὼς ὁ λόγος σαφέστερον φθάσας ἐδή- 15 λωσε, ἀντεῦθεν παρρησίαν πολλὴν ἐσχέκει πρὸς αὐτήν. ἐπεὶ δ' ἔν τισιν ἡμέραις ταῦτ' ἐτελεῖτο, μὴ βουλομένων τῶν Κομνηνῶν ἀθρόον αὐτὴν ἀπελάσαι τῶν βασιλείων, ἅτε πολ- P. 75 λῶν αὐτῆς εὐεργετημάτων τυχόντων παρ' ὅλον τὸν τῆς βασιλείας αὐτῆς χρόνον, οὐχ ἦττον δὲ καὶ δι' ἣν ἔσχον πρὸς 20 αὐτὴν συνήθειαν τῇ προφάσει τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συμπεσούσης συγγενείας, πολλοὶ ἐκ πολλῶν συνείροντο λόγοι νοημάτων διαφόρων ἐξαγγελτικοί, τῶν μὲν ἄλλως ἐκλαμβα-

5. περιωπὴν C. 6. πορφυρογενήτου C. 9. κυθωνιάτης G.
 καιρία FG, καιρίως PG. 10. ἡμῖν ἀπαγγέλλειν G. 11.
 παντός P.

quasi corpore, in terrestrem hunc mundum descenderat. hisce igitur Caesar rationibus usus, imperatoris animum mollit flectitque, quamquam multi suadebant, ut imperatricem duceret Eudociam, quam rumor erat, imperii rursus cupidam, Botaniam, cum rerum potitum Damalim occupasset, litteris sibi conciliasse: sunt tamen, qui non sua, sed Zoes filiae Porphyrogenitae causa id fecisse eam dicant: ac fortasse perfecturam fuisse consilium, nisi quidam ex domesticis, Leo Cydoniates eunuchus, multis iisque in tempore monendis deterruisset, quae singulatim referre, cum natura a calumniis abhorreamus, nobis nefas videtur; relinquimus et ista iis, qui eiusmodi rumores litteris mandare solent. Iohannes autem Caesar, qui vario modo Botaniam tentaret, tandem rem ita perfecit, ut Mariam Augustam ducendam statueret, ut supra iam distinctius exposuimus; atque ab eo inde tempore magnam apud eam habebat dicendi libertatem. sed cum aliquot dierum negotium esset, neque Comneni omnino palatio eam pel- lere vellent, cum propter multa ab ea per totum imperii tempus accepta beneficia, tum vero etiam ob familiaritatem, quae propter necessitudinem, qua uterque ei devinctus erat, inter eos intercede-

νομένων τὰ πραττόμενα, τῶν δὲ ἐτέρως, ὡς ἕκαστος εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε τὰ πρὸς αὐτήν, τῶν εἰωθότων ἐκ προαιρέσεως καὶ μὴ ὡς ἔχουσι κρίνειν τὰ πράγματα. καὶ δὴ στέφεται τίσως ὁ Ἀλέξιος μόνος παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀρχιερέως Κοσμά. καὶ γὰρ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Β Δούκα καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου αὐτοκράτορος τελευτήσαντος τοῦ ἱερωτάτου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, μηνὸς Αὐγούστου δευτέραν ἄγοντος, ἐπινεμήσεως τρισκαιδεκάτης, χειροτονεῖται τηρικαῦτα εὐτος ὁ ἀνὴρ ἱεροπροσπῆς καὶ πλήρης ἀγιοσύνης. τοὺς Δούκας δὲ τὸ μήπω τὴν βασιλίδα 10 τῆς βασιλικῆς ταινίας ἀξιοθῆναι, ἐπὶ πλεόν ἐξεδεμάτε· ἐνίστατο δὲ ὁμοῦ καὶ τὴν βασιλίδα Εἰρήνην τοῦ στέφους ἀξιοθῆναι. ἔνθα δὲ τις μοναχὸς Εὐστράτιος τὴν κλήσιν, Γαρυδῶς τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς οἰκήσεις ἀγχοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ποιούμενος καὶ ἀρετὴν δῆθεν ὑποκρινόμενος· 15 Κούτος θαμὰ πρὸς τὴν μητέρα τῶν Κομνηνῶν πάλαι παραγενόμενος, περὶ βασιλείας προὔλεγεν. ἡ δὲ καὶ ἄλλως φιλομόναχος οὖσα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοιούτοις ὑποσαινομένη λόγους, τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὀσημέραι ἐπὶ πλεόν αὐξάνουσαν ἐδαίκνυ, κἀντεῦθεν τῷ ἀρχιερατικῷ τῆς μεγαλοπόλεως Θρόνῳ ἐγκαθι- 20 δρῦσαι τοῦτον προτεθύμητο. καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀπραγμον τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιερέως προφασίζομένη, ἔπειθέ τινας λό-

1. ἐννοίας PG, εὐνοίας C et in margine PG. 7. μηνὶ αὐγού-
 στῳ δευτέραν ἄγοντι GC. 8. ἐπινεμήσει τρισκαιδεκατῇ G.
 9. χειροτονῆται G. an χειροτόνηται? ὁ om. CA. 10.
 βασιλίδα εἰρήνην A. 11. ἐξεδεμάτου? 13. Γαρυδῶς G, γα-
 ρυδῶς A. 16. πρὸς: περὶ A. 19. ἐς G. ἐπὶ πλεόν add. CA.

bat, multi a multis spargebantur rumores, qui varias sententias indicarent, cum alii hoc, alii illo modo, quae fiebant, interpretarentur, ut quisque amore aut odio in eam affectus erat; qui quidem res ex studiis suis, non ut re vera se habent, iudicare solent. eo in loco cum res essent, Alexius solus coronatur manu patriarchae Cosmae. etenim quarto anno imperii Michaelis Ducae et filii eius Constantini Iohanne Xiphilino patriarcha sanctissimo mortuo, secundo mensis Augusti die, indictione decima tertia, subrogatus fuerat vir ille religioaus et sanctitate plenus. Ducae, imperatrice nondum diadema nacta, magis etiam sollicitabantur instabantque, ut Irene quoque corona ornaretur. erat monachus Eustratius nomine, cognomente Garydas, qui aedes prope magnam dei ecclesiam exstruebat et virtutis nimirum speciem assimulabat. is dudum Comnenorum matrem adire solitus, etiam de imperio illi praedixerat, quae cum alioquin propensior in monachos esset, tum praeterea sermonibus eiusmodi delineta,

γους παραιτήσεως ἐν σχήματι συμβουλῆς πρὸς αὐτὸν ἀνακί-
 τεῖν, ὡς δῆθεν διὰ τὸ αὐτῷ συμφέρον τοῦτο ζυμβουλευόν-
 τας. ἀλλὰ τὸν ἱερόν ἐκείνον ἄνδρα ἢ σκήψις αὐτῆ οὐ διε-
 λάνθανε· καὶ τέλος τὴν ἰδίαν ἐπομοσάμενος κλησίν φησι πρὸς D
 5 αὐτούς “γῆ τὸν Κοσμῶν, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἢ Εἰ-
 ρήνῃ τοῦ στέφους ἀξιοθῆῃ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου οὐκ
 ἀποστήσομαι.” οἱ δὲ ἐπαναστρέψαντες ἀπαγγέλλουσι τῇ δε-
 σποίῃ τὰ μηνυθέντα· ἐφθασαν γὰρ ἤδη οὕτω ταύτην κα-
 λεῖν ἅπαντες, τοῦ φιλομήτορος βασιλέως τοῦτο βουλομένου.
 10 ἰεβδομαία τοίνυν μετὰ τὴν τοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν καὶ ἡ V. 64
 αὐτοῦ ὀμνευέτις Εἰρήνῃ διὰ τοῦ πατριάρχου Κοσμᾶ ἀξιοῦται
 στέφους.

3. Αἱ μὲν οὖν μορφαὶ τῶν βασιλείων ἀμποῖν Ἀλεξίῳ
 τε καὶ Εἰρήνῃ ἀμήχανοι καὶ εἰς ἅπαν ἀμίμητοι, καὶ οὕτε
 15 γραφεὺς γράψειεν ἂν πρὸς ἀρχετυπίαν τοῦ κάλλους ὄρων,
 οὔτε λιθοδόξος ἄψυχον οὐσίαν οὕτω ῥυθμίσειε, εἰ τις ἂν P. 76
 πρὸς τὰ τῆς φύσεως ἀγάλματα ταῦτα, λέγω δὲ τοὺς ἀρτι-
 στευεῖς αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς τὰ τοῦ Πολυκλείτου ἐκείνου
 20 ἀπὸ τῆς γῆς ἐπῆρτο ἐπὶ πολὺ, εἰς εὖρος δὲ συμμετρως πῶς
 ἠρῶνετο. καὶ ἰστάμενος μὲν οὐ τοσοῦτον θάμβος ἐδίδου

3. αὐτοῦ G. 7. ἐπαναστρέψαντες CA, ὑποστρέφοντες PG.
 9. τοῦτο : οὕτω ταύτην καλεῖσθαι A. 15. ἀρχετυπίας P, al-
 terum CG. 16. lege ῥυθμίσειε. 21. εὐρύνετο G.

maiores in dies ei fiduciam tribuebat et iam de transferendo in
 istum urbis patriarchatu cogitabat. itaque simplicitatem atque a re-
 bus gerendis abhorrens ingenium eius, qui tunc patriarcha erat,
 praetendens, quibusdam persuasit, ut abdicandi muneris consilium ei
 darent, quasi commodum ipsius spectarent. non sefellit virum san-
 ctum ea machinatio: postremo per proprium nomen iurans, “per
 Cosman, inquit, nisi mea manu Irene coronata fuerit, throno pa-
 triarchali non cedam.” quod responsum illi dominae referunt; sic
 enim iam omnes eam appellabant, imperatore matris amantissimo
 ita iubente. septimo igitur die, postquam Alexius imperator renun-
 tiatus est, etiam coniugi eius Irenae per Cosmam patriarcham corona
 imponitur.

3. Forma utriusque principis, Alexii et Irenes, nullo modo ex-
 plicari dicendoque exprimi potest. ac neque pictor unquam eam
 expresserit, pulchritudinis speciem intuens, neque statuarius ita ma-
 teriam inanimum conformaverit, etiamsi ad imitanda ista specimina na-
 turae, imperatores dico recens coronatos, Polycleti illius signa elabo-
 ratissima contempletur. Alexius quidem statura fuit non multum emi-
 nenti, ceterum plena, nec tamen incongrua, habitudine corporis. itaque

τοῖς θεωμένοις, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλείου καθίσαιεν οὗτος θρό-
νον καὶ γοργωπὸν σέλας ἀφήσει τῶν ὀφθαλμῶν, πρηστῆρ
B ἐδόκει καὶ ἄμαχον ἀγὴν ἀποστέλλειν καὶ τοῦ προσώπου καὶ
τῆς ὄλης διοργανώσεως. μέλαινα μὲν γὰρ ἡ ὄφρυς ἐκατέρω-
θεν ἐκυρτοῦτο · τῇ δὲ ὀφθαλμὸς ὑπεκάθητο βλοσυρὸν ἄμα 5
καὶ ἤμερον ἐνορῶν, ὡς ἀπὸ τε τῆς βολίδος τῶν ὀμμάτων καὶ
τῆς στιλπνότητος τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνό-
τητος καὶ τοῦ ἐπιτρέχοντος αὐταῖς ἐρεύθους, ὁμοῦ καὶ δε-
δοικέναι τε καὶ θαρρεῖν. τῶν τε ὤμων ἡ εὐρύτης καὶ τῶν
βραχιόνων τὸ στερρὸν καὶ τῶν στέρνων ἡ προβολὴ ἠρωϊκά 10
πάντα καὶ ὄλωσ εἰς θάμβος καὶ τέρψιν τοῖς πολλοὺς ἐκκα-
C λούμενα. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὄραν εἶχε καὶ χάριν
καὶ βῆμος καὶ ὄγκον ἀπρόσιτον. εἰ δὲ καὶ εἰς ὀμίλιαν ἤλθεν
ἐκεῖνος καὶ τὴν γλῶτταν ἐκίνησεν, εἶδες ἂν αὐτόχροσμα τὴν
πυρίπνονν ἐπικαθημένην τοῖς χεῖλεσιν ἐκείνου ἔητορικὴν Δη- 15
μοσθένους. καὶ γὰρ κατακλυσμῶ τῶν ἐπιχειρημάτων πᾶσαν
καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν κατεσύρετο, καὶ ἀμύθητος ἦν καὶ ἄμαχος
καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοῦ καὶ τὴν χεῖρα, τὴν μὲν πρὸς δόρατος
ἄφεισιν, τὴν δὲ πρὸς ἀκήρατα θέλητρα. ἡ δὲ γε βασιλις
D Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμῆ μεῖραξ τε ἦν τὸ τηνικάδε καὶ οὐδέπω 20
τὸν πεντεκαίδεκατον παραδεδραμῆκει χρόνον. θυγάτηρ δὲ
ἦν Ἀνδρονίκου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ καίσαρος, τὸ γένος

6. βολῆς P. 7. τοῦ προσώπου PG, τοῦ μετώπου C et in mar-
gine P. 9. τε ante καὶ om. G. 11. εἰς add. G. 13. καὶ
primum om P. 14. εἰ δὲ ἂν G. 16. καὶ τῶν γὰρ κατα-
κλυσμῶ P, καὶ τῶν γὰρ om. C, τῶν γὰρ om. G, correcti. 18.
τὴν primum et alterum om. G. 19. ἀκήρατον θέλητρον G.

pedibus insistens non tantam quidem admirationem intuentibus exci-
tabat; sed cum in regio sederet throno et terribilem oculorum splendo-
rem mitteret, fulmen videbatur adstantiumque aciem praestringebat et
vultu et tota corporis conformatione, nigrum enim utrinque supercilium
curvabatur; oculus suberat, truculente simul et blande adspiciens, ut
ex obtutu, ex placida fronte, ex genarum dignitate et qui suffusus
erat rubore, simul metum atque animum caperent. humerorum la-
titudine, lacertorum robur, prominentia pectoris, heroica omnia et ad-
mirationem simul et voluptatem multitudini afferebant. eadem enim
in illo viro et forma gratiaque excellabant et pondera gravitateque
inaccessa. cum vero in sermonem se daret osque aperiret, videres
sane labris eius insidere ardentem Demosthenis illius eloquentiam. nam
argumentorum ubertate omnium aures animosque secum rapiebat, et
iuxta invictus erat lingua seu manu, altera ad iaculandum, altera ad
oblectationes parandas integerrimas. at imperatrix Irene, mater mea,
adolescentula tum erat et annum quintum decimum nondum excesse-

περίβλεπτος, εἰς Ἀνδρονικούς ἐκείνους καὶ Κωνσταντίνους
 τοὺς Δούκας ἀναφέρουσα τὴν τοῦ γένους σειρᾶν. ἀνίστατο
 μὲν γὰρ καθάπερ τι ἔρνος ὄρθιον καὶ ἀειθαλές, συμμέτρως
 καὶ πλατυνομένη καὶ στενουμένη καταλλήλως ἕκασταχοῦ τῶν
 5 μελῶν καὶ μερῶν. καὶ ἐπέραστος μὲν ἰδεῖν, ἐπέραστος δὲ
 ἀκοῦσαι, καὶ ὄψεώς τε καὶ ἀκοῆς ἀκίρεστον ὡς ὄντως ἄκου-
 σμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πρόσωπον σελήνης μὲν
 ἀπέστιλβε φέγγος, οὐ μὴν εἰς κύκλον ἀκριβῆ διαπέπλαστο
 κατὰ τὰς Ἀσσυρίας γυναῖκας, οὐδ' ἄλλως ἐξεμηκύνετο κατὰ P. 77
 10 τὰς Σκυθίδας, ἀλλ' ὑπεχαλάτο μικρὸν πως τῆς ἀκριβείας τοῦ
 κύκλου. ἀνεπέτατο δὲ αὐτῆς ὁ λειμῶν ἀπὸ τῶν παρεῖων,
 καὶ τὴν ῥοδοιαν καὶ τοὺς πόρρω προῦβάλλετο. ὄμμα δὲ
 χαροπὸν καὶ ξὺν ἡδονῇ φοβερὸν ἐνητένιζεν, ὡς τῶν ὀρώντων
 τὰ ὄμματα τῇ μὲν ἡδονῇ καὶ τῷ κάλλει ἔλκειν πρὸς ἑαυτὴν,
 15 τῷ δὲ φόβῳ μύειν καταναγκάζειν, οὐκ ἐχόντων ὅπως ἀπο-
 βλέψωνται ἢ ὅπως ἂν ἀποκρύψωνται. καὶ εἰ μὲν τις ἦν V. 65
 Ἀθηναῖα τοὺς πρώην ἐφευρημένη ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεύ-
 σιν, οὐκ οἶδα ἔγωγε· μῦθον δὲ ταύτην ἀκούω περιφερόμε-
 νον καὶ περισυρόμενον· τὴν δὲ βασιλίδα ταύτην Ἀθηναῖαν B
 20 εἰ τις εἶπεν ἐν τοῖς τότε χρόνοις φανεῖσαν τῷ ἀνθρωπίνῳ
 βίῳ ἢ καταρραγεῖσαν ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τιος οὐρανιας αἰγλης
 καὶ ἀπροσίτου μαρμαρυγῆς, οὐκ ἂν ἐξήμαρτε τοῦ εἰκότος.
 καὶ τὸ θανμασιώτερον, ὅπερ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῃ τῶν γυναικῶν

3. μὲν add. C. 4. καταλλήλους G, κατ' ἀλλήλους C. 9. Ἀσσυρίας
 C. 10. ὑπεχαλοῖτο P. 17. ἐφευρομένη G. 20. εἶπον: εἶπερ P.

rat. filia erat Andronici, qui Caesaris filius natus maximus erat, illustri
 stirpe orta; quippe quae genus ad Andronicos illos et Constantinos
 Ducas referret. surgebat ad germinis instar recti et semper florentis,
 membris partibusque omnibus summa inter se congruentia modo di-
 latatis, modo arctatis, ad videndum pariter atque ad audiendum ita
 iucunda, ut reapse nec oculi nec aures exsaturari possent. facies lunae
 micabat fulgore, non tamen absoluta rotunditate erat, quales Assyriarum
 feminarum, nec etiam oblonga, more Scythissarum, sed paululum ultra
 exacti circuli orbem. quod genae referebant pratum, roseum colorem vel
 procul spectantibus ostendebat. vultu erat vegeto et suavi pariter atque
 terribili, ut adspicientium oculos suavitate specieque in se verteret,
 terrore autem connivere cogeret, cum nec intueri nec abstinere a
 cernendo possent. quam Minervam poetae historicique veteres cele-
 brant, ea unquamne fuerit, nescio; fabulam audio eam iactari et cir-
 cumferri; hanc vero imperatricem Minervam si quis dixisset istis
 temporibus oblatam humano generi vel coelitus cum coelesti quodam
 splendore terribilique fulgore delapsam, is a verisimili non aberrasset.

εὐρεθείη, τοὺς μὲν Ἰταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστειλε, τοὺς δ' ἐπὶ φόβου συνεσταλμένοις θαρρεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὄψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἐμμεύκει μὲν τὰ πολλά καὶ ἐδεῖκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνουν ὡς ἀληθῶς ἄγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμψυχον εὐρυθμίας. ἠγιόχει δὲ τὰ πολλά ἡ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εὐρυ- 5 θμία, μέχει τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάριον, καὶ εἶπες ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινός εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθσειν. ἡ μὲντοι ἱρις τῶν ὀφθαλμῶν θάλατταν ἐμμεῖτο γαληνιώσαν, ἐν βαθυκύμονι διαθέσει τὸ κυανοῦν ἐξανυγάζουσα· ἀντέστιλβε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10 ὀμμάτων κύκλω τῆς ἱριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἡδονὴν ἄφατον ἐνεδίδουν ταῖς ὄψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ἰδέαν Εἰρήνη καὶ Ἀλέξιος. ὁ μὲντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος D τὴν μὲν ἡλικίαν ἐώκει τὰδελφῶ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπεώκει. ὑπεχώρος μὲν σὺν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπήνην 15 οὐ πᾶν θασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνώθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τὰδελφοῦ. ἄμφω δὲ τὰδελφῶ κνηγεσιόις μὲν πολλὰκις ἀπένευσον, ὀπηνίκα οὐ πολλή τις ἐπέρρει τοῦτοις πραγμάτων φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κνηγετικοῖς ἔχαιρον πράγμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνίκα 20 τῶν ταγματίων αὐτὸς κατήρχε, προέτρεχε τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἄμα τε τὴν παρατάξιν ἐωράκει τῶν πολεμίων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσουσ ἐνέπιπτε καθά-

10. ἀπέστιλβε CG. 14. οὐδὲ τὰ : φ̄ κατὰ G, οὐ κατὰ C. 18. ἐπέρρει τοῦτοις CG, αὐτοῖς ἐπέρρει P.

quodque mirabilis etiam, nec in altera muliere facile reperitur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu. labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat scite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore renidentes; vicissim album pupillas circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque iucunditatis, ut dici non queat talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebant, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus fiebat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praererat, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραινός, ὄξείως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τού-Ρ. 78
του ἔαιλω καὶ ἄπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμίξας Ἀγα-
ρηνοῖς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγου ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
οὐμὸς θεῖος, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηνὸν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἔδει ἀξίως μετεκληχέναι, καὶ τὸν
Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
ἐχρῆν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλὴν τοῦ καίσα-
ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος τᾶδελεφῶ ἐφηρμόσατο, οἷονεὶ δεῦτερον βασιλεῖα πε-Β
ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ὑποβιβάσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
εὐφημίαις ἀριθμισάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
μίαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
15 ραις αὐτοὺς στεφανοῦσθαι προσέτατε τὸν τε σεβαστοκράτορα
καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἐστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
διάδημα καθάπερ ἡμισφαιρίον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
πανταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμούμενον, τοῖς μὲν ἐγ-
20 κειμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρημένοις· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
κροτάφων ὄρμαθοὶ τινες ἀπαιροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
λίθων καὶ τὰς παρεῖας ἐπιξέουσι. καὶ ἐστὶ τοῦτο ἐξηρημένον

9. τε τοῦ : τούτου G.

10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος om. CGA.

12. τούτου P.

18. εὐγυρον om. CG.

διαδεῖ πανταχόθεν, μαργάροις libri. mutavi interpunctionem. vid.
annotat.

19. καὶ λίθοις om. P.

22. ἐστὶ om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur
irruens, eorum aciem celeriter dissiiciebat. quo factum est, ut semel
iterumque eaperetur, in Asia cum Agarensis pugnans; atque hoc unum
erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in proeliis
non moderabatur.

4. Quoniam vero Melisseno Nicephoro caesaris dignitas ex pa-
cto debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori deco-
rari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius
imperator, novo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocra-
toris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum
deferens. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in
acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solen-
nibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a dia-
demate, quo ipse utebatur, magnificentia differebant. regium enim dia-
dema ad instar haemisphaerii rotundi caput circumdat, ab omni parte
margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

εὐρεθείη, τοὺς μὲν ἱταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστειλε, τοὺς δ' ἐπὶ φόβου συνεσταλμένοις θαρρεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὕψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἐμμένει μὲν τὰ πολλὰ καὶ ἐδείκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνουν ὡς ἀληθῶς ἄγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμπνυχον εὐρυθμίαις. ἠνιόχει δὲ τὰ πολλὰ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εὐρυ- 5 θμίᾳ, μέχρι τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάριον, καὶ εἶπες ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινός εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθεσιν. ἢ μέντοι ἱρις τῶν οφθαλμῶν θάλατταν ἐμιμεῖτο γαληνιώσαν, ἐν βαθυκύμοι διαθέσει τὸ κυανοῦν ἐξανυάζουσα. ἀπέστειλε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10 ὀμμάτων κύκλῳ τῆς ἰριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἡδογὴν ἄφατον ἐνεδίδου ταῖς ὕψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ἰδέαν Εἰρήνη καὶ Ἰσάκιος. ὁ μέντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος D τὴν μὲν ἡλικίαν εἴκει τὰδελφῶ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπεψέκει. ὑπώχρους μὲν οὖν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπὸ τὴν 15 οὐ πάνυ δασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνάθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τὰδελφοῦ. ἄμφω δὲ τὰδελφῶ κυνηγεσίαις μὲν πολλὰκις ἀπένευον, δηρῶνα οὐ πολλή τις ἐπέθρει τούτοις πραγματῶν φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κυνηγετικοῖς ἔχαιρον πράγμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνίκα 20 τῶν ταγματῶν αὐτὸς κατήρχε, προέτρεχέ τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα τε τὴν παρὰ ταῖς ἐνοράκει τῶν πολέμων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσους ἐνέπιπτε καθύ-

10. ἀπέστειλε CG. 14. οὐδὲ τὰ : ᾧ κατὰ G, οὗ κατὰ C. 18. ἐπέθρει τούτοις CG, αὐτοῖς ἐπέθρει P.

quodque mirabilis etiam, nec in altera muliere facile reperitur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu. labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat acite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore renidentes; vicissim album pupillas circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque iucunditatis, ut dici non queat. talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebat, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus fiebat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praererat, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραννός, ὄξείως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τοῦ-Ρ. 78
του ἕλω καὶ ἔπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμίζας Ἀγα-
ρηνοῖς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγου ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
οὐμὸς θεῖος, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηνὸν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἴδει ἄξιός μετεληχέναι, καὶ τὸν
Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
ἐχρῆν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλήν τοῦ καίσα-
ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος τᾶδελαφῶ ἐφηρημόσατο, οἶονεὶ δεῦτερον βασιλεῦα πε-β
ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ὑποβιβάσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
εὐφημίαις ἀριθμησάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
μίαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
15 ραις αὐτοὺς στεφανοῦσθαι προσέτατε τὸν τε σεβαστοκράτορα
καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἐστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
διάδημα καθάπερ ἡμισφαίριον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
πανταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμούμενον, τοῖς μὲν ἐγ-
20 κειμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρητημένοις· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
κροτάφων ὀρμαθοὶ τινες ἀπαιωροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
λίθων καὶ τὰς παρεϊὰς ἐπιξέουσι. καὶ ἐστι τοῦτο ἐξηρημένον

9. τε τοῦ : τοῦτου G.

10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-

κράτορος om. CGA.

12. τοῦτου P.

18. εὐγυρον om. CG.

διαδεῖ πανταχόθεν, μαργάροις libri. mutavi interpunctionem. vid.
annotat.

19. καὶ λίθοις om. P.

22. ἐστι om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur
irruens, eorum aciem celeriter dissiiciebat. quo factum est, ut semel
iterumque caperetur, in Asia cum Agarenis pugnans; atque hoc unum
erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in procllis
non moderabatur.

4. Quoniam vero Melisseno Nicephoro caesaris dignitas ex pacto
debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori deco-
rari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius
imperator, novo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocra-
toris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum
deferent. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in
acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solen-
nibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a dia-
dema, quo ipse utebatur, magnificentia diferebant. regium enim dia-
dema ad instar haemisphaerii rotundi caput circumdat, ab omni parte
margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

τι χρῆμα τοῖς βασιλεῦσι στολῆς· οἱ δὲ τῶν σεβαστοκρατόρων καὶ τῶν καισάρων στέφανοι σποράδην ἔστιν ὅπου τῶν μαργάρων καὶ λίθων μετέχοντες ἄνευ τοῦ ἐπισφαιρώματος. κατ' ἐκείνο δὲ καιροῦ τετίμηται καὶ ὁ Ταρωνεΐτης καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως πρωτοσεβαστός τε καὶ πρωτο-5 βεσιάριος, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ πανυπερσεβαστος ἀναδείκνυται καὶ σύνθωκος τῷ καισαρι γίνεται. πρὸς δὲ καὶ Ἀδρια-
 D νὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρωτοσεβαστός ἀξιοῦται περιφανέστατος· καὶ Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγάριος τοῦ στόλου προὔβηλτο καὶ εἰς τὴν τῶν σεβαστῶν καὶ 10 οὔτος ἀννρήχθη βαθμίδα. τούτων δὲ τῶν ἀξιομάτων τὴν καινοτομίαν ὁ ἐμὸς πατὴρ προσεξεύρατο, τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. τὸ μὲν γὰρ πανυπερσεβαστος καὶ σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικε, τῇ δὲ τοῦ σεβαστοῦ ἀξία παραχρησάμενος φαί-15 νεται. σεβαστοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς ἀνέκαθεν ἐπιθετικῶς ὠνομάζοντο, καὶ ἦν ἐξειδιαζόντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ
 P. 79 σεβαστοῦ ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνευγε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπερτάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὥσπερ τέχνην 20

7. ξύνθωκος CA. τοῦ καισαρος A. πρὸς δὲ καὶ : ὁ δὲ A. 8. αὐτοῦ : τοῦ κρατοῦντος A. 9. Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγ. τοῦ στόλου προὔβηλτο om. CG. 10. προβέβηται A. τὴν om. G. 11. an πρῶτος ἐξεύρατο? ut supra 64, 18. 12. an πρῶτος ἐξεύρατο? ut supra 64, 18. 15. τῆδε PG, correxi. 16. ἀνέκαθεν οἱ βασιλεῖς G. 17. ιδιαιζόντως A. βασιλέας P. 18. πρῶτερον A. 19. καὶ : τε G. 20. φιλοσοφίας ἄγοι G.

utrumque ad tempus monilia ex margaritis ac gemmis pendent genasque percutiunt, atque id est proprium regibus ornamentum; sebastocratorum caesarumque coronae hic illic margaritis gemmisque distinctae sunt, neque globosum superne tegumentum habent. per idem tempus Taronita, qui imperatoris sororem in matrimonio habebat, protosebasti et protovestiarii honorem accepit; paulo post etiam panhypersebastus declaratus et eiusdem cum caesare sedis honore dignatus est. praeterea Adrianus frater eius protosebasti illustrissimi titulo ornatur; et Nicephorus, frater natu minimus, magnus drungarius classis creatus atque ad sebastorum et ipse honoris gradum proventus est. hos autem novos titulos pater meus excogitavit, alios componens, ut supra dictum est, alios in novum detorquens usum. etenim panhypersebastus et sebastocrator et quae talia sunt composuit; sebasti dignitate manifesto abusus est. sebasti enim olim imperatores cognominabantur, atque propria imperatoris erat sebasti appellatio. ipse vero pluribus communem eam dignitatem fecit. iam si quis ad

οὐσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θαυμάσαιτο ἂν καὶ τὸν ἑμὸν πατέρα οἷόν τινα ἐπιστήμονά τε καὶ ἀρχιτέκτονα τὰ ὑπὸ τὴν βασιλείαν καινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα· πλὴν ὅσον οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σα-
 5 φήνειαν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστη-
 μονάρχης οὗτος τῆς βασιλείας Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον
 ἅπαντα τῇ βασιλείᾳ διακονόμετο, ξενίζων πολλάκις καὶ περὶ
 τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ περὶ τὴν κλήσιν τῶν ὀνομά-
 των. ὁ μὲντοι ἱεροπρεπὴς ἐκεῖνος καὶ πατριάρχης Κοσμάς,
 10 οὗ καὶ πρότερον διεμνημονεύσαμεν, μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ
 ἰὴν μνήμην τοῦ ἱεράρχου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τὴν ἱεροτε-
 λεσίαν τελῶσας ἐν τῷ κατὰ τὸ ἑβδομον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἦδη
 ἠθθέντος σηκῷ, τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον διαπρέψας ἔτη πέντε
 καὶ μῆνας ἐννέα, παραιτεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ ἄπεισιν
 15 εἰς τὴν τοῦ Καλλίου μονῆν. ἐγχειρίζεται δὲ τοὺς τῆς ἀρχιε-
 ρωσύνης οἰακὰς μετ' αὐτὸν ὁ προρρηθὲς ἱερομίας Εἰδοτρά-
 τιος ὁ Γαριδάς. ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς βασιλίδος Μαρίας υἱὸς Κων-
 σταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος μετὰ τὴν παράλευσιν τῆς βασι-
 λείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα τὰ ἐρωθρὰ μὲν
 20 ἐκὼν ἀπεδύσατο πέδιλα, τὰ δὲ κοινὰ καὶ μέλανα ὑπεδύσατο,

6. συμφέρον C. 7. ξενίζων : lege καινίζων. 9. post ἐκε-
 νος A add. ἀνήρ. 11. τὴν prius om. A. ἱεροτελεσίαν C.
 12. τελῶσας : ποιῶσας A. κατὰ : εἰς A. τοῦ ἦδη ἠθθέν-
 τος : τούτου A. 13. σηκῷ, παραιτεῖται τ. ἀρχ. καὶ ἄπεισιν
 ἔ. τ. καλλίου μονῆν, ἔτη πέντε καὶ μῆν. ἐνν. τὸν ἀρχ. διαπρέψ.
 χρόνον A. ἱερατικὸν G. 14. μῆνας : ἡμέρας G. 15.
 καλλίου
 Καλλίου : G καιροῦ et in margine χαροῦ. 20. δὲ om. G.
 μέλανα PG, recte C.

disciplinae et summae cuiusdam philosophiae formam adduceret im-
 perandi scientiam, tanquam artem artium et doctrinam doctrinarum, is
 admiraretur etiam patrem meum ut peritum artis et quasi architectum,
 qui nova in imperio et munera et titulos excogitaverit. nisi quod
 philosophicarum disciplinarum magistri perspicuitatis causa talia no-
 mina excogitarunt; hic autem regnandi scientiae vir consuetissimus
 omnia ad imperii instituit utilitatem, cum nova saepe tum in mune-
 ribus ordinandis, tum in titulorum nominibus inferret. interim sanc-
 tus ille patriarcha Cosmas, cuius supra mentionem fecimus, nonnul-
 lis diebus post, cum sacris ipsa memoria S. Iohannis theologi per-
 functus esset in templo eiusdem ad Hebdomum sito, patriarchali di-
 gnitate se abdicavit, postquam annos quinque et menses novem eam
 tenuit, recessitque in Calliae monasterium; post quem patriarchalis
 sedis gubernacula Eustratius Garidas eunuchus, cuius supra memini-
 mus, suscepit. Mariae autem imperatricis filius, Constaplinus Par-

Νικηφόρος δ Βοτανειάτης δ μετὰ τὸν Λούκαν καὶ πατέρα
 τοῦ Κωνσταντίνου τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένος, τὰ μὲν μέ-
 λανα ἐκείνον ἀποβαλεῖν διεφύλατο, ἐκ ποικίλων δὲ σηρικῶν
 ὑφασμάτων ὑποδήματα προσέταττε περιδεδῆσθαι, ὥσπερ τὸν
 νεανίσκον ἐπαισχυνόμενος καὶ τοῦ κάλλους ὁμοῦ καὶ τοῦ γέ- 5
 νους ἀγάμενος. τὸ μὲν γὰρ κόκκινον διόλου ἀπαστράπτειν
 V. 67 αὐτῷ τῶν πεδίλων οἶον ἐφθόνηι, τὸ δὲ τινας τόπους ἐκ τῶν
 ὑφασμάτων ἀνθεῖν τὸ κόκκινον ὑπεδίδον. μετὰ δὲ τὴν τοῦ
 Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν ἡ βασίλισ Βασίλεια καὶ μήτηρ
 ἐκείνου, ταῖς ὑποδημοσύναις πεισθεῖσα τοῦ καισαρος, ἔγγρα- 10
 φον πίστιν ἤτησατο δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθησαμένην γραμμάτων
 καὶ σφραγίδος χρυσῆς παρὰ τοῦ αυτοκράτορος, ὥστε μὴ μό-
 νον ἀσινῆς σὺν τῷ νιῷ διατηρηθῆναι, ἀλλὰ καὶ συμβασιλεύ-
 ειν αὐτῷ κἀκεῖνον, τὰ τε ἐρυθρὰ ὑποδεδυσκόμενον καὶ στε-
 φηφοροῦντα καὶ ὡς βασιλέα σὺν αὐτῷ ἀναγορευόμενον, καὶ 15
 οὐκ ἡστόχησε τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ λαμβάνει χρυσόβουλλον
 λόγον βεβαιοῦντα τὰ αὐτῆς θελήματα ἅπαντα. τηνικαῦτα
 καὶ ἃ ὑπεδιδύσατο ἐκ σηρικῶν ὑφασμάτων περιελόντες, τῶν
 P. 80 διόλου ἐρυθρῶν ὑποδημάτων τριῖτι μὲν μεταδιδόασιν, κἀν ταῖς
 δωρεαῖς καὶ χρυσοβούλλοις λόγοις δεῦτερος τοῦ λοιποῦ στυν- 20
 πογράφου ἦν διὰ κινναβάρεως τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, κἀν ταῖς προ-
 πομπαῖς μετὰ τῆς βασιλικῆς τιάρας συνεπόμενος. ὡς δὲ τινες
 ἔφασαν, καὶ πρὸ τῆς ἀποστασίας τὰς περὶ τοῦτου συνθήκας

2. μὲν om. CG. 5. τοῦ prius : τὸ G. 6. γὰρ add. C. 7.
 αὐτῷ C, αὐτὰ PG. 10. πεισθέντος G. 14. ἐκείνον CG.
 an ὑποδιδυσκόμενον? vid. annotat. 21. lege κινναβάρεως.

phyrogenitus, cum post Michaelē Ducam patrem imperio pulsum
 rubros ultro deposuisset calceos et vulgares nigrosque sumisset, Ni-
 cephorus Botaniates, qui Ducae Constantini patri in imperio succes-
 sit, nigris eum calceamentis exutis, variis serica textilibus induere
 iusserat, ut qui iuvenem revereretur et forma et genere conspicuum.
 coccinum siquidem per totos eius calceos fulgere invidia quasi non
 ferens, nonnullis tantum partibus textilia purpuram referre concesserat.
 sed cum Comnenus Alexius imperator proclamatus esset, Maria impe-
 ratrix illius mater, consilio obsecuta Caesaris, eam sibi fidem ab im-
 peratore dari firmarique rubris litteris sigilloque aureo postulavit, ut
 non solum incolumitatem cum filio haberet, verum etiam hic regni
 particeps fieret, atque rubris calceis et corona uti liceret, imperatorque
 una cum Alexio proclamaretur. nec frustra. bullam enim accepit au-
 ream, qua, quae petierat, confirmata erant omnia. atque Constantinus
 positus, quibus uti solebat, sericis textilibus, plane rubros nancisci-
 tur calceos, in donationibus bullisque aureis secundus in posterum ab
 Alexio rubrica subscribebat, et in pompis cum tiara regia eum seque-

εἶχεν ἡ βασίλισ, ἔν' οὕτω τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς γένοιτο. οὕτω γοῦν τῶν βασιλείων ἐκείνη ἐξέρχεται μετὰ προπομπῆς αἰτίας, ἐν τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τοῦ ἀποβεβιωκότος Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου 5 βασιλέως οἰκοδομηθεῖσαν οἰκήμασιν κατασκηνοῦσα, (Μάγ- Β γανα ταῦτα ἡ κοινὴ εἰσέτι κικλήσκει διάλεκτος,) Ἰσακίον συνεφεπομένον ταύτῃ τοῦ σεβαστοκράτορος.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βασιλίδα Μαρίαν οὕτω παρὰ τῶν Κομνητῶν φρονόμητο. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ παιδείας ἐκ 10 νηπίου τυχεὼν ἀγαθῆς καὶ πρὸς τὰς νοουθεσίας τῆς μητρὸς ἑαυτὸν ἀπευθύων, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνστερνισάμενος καὶ ἐγκάρδιον ἔχων, ἐδάκνυτο ἀνιώμενος ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως προνομῇ, ἣν κατὰ τὴν εἰσέλευσιν αὐτοῦ πάντες πανδημεῖ ἐπεπόνθεισαν. τὸ μὲν γὰρ ἄπταιστον ἴσως καὶ ἥσυχον ὄλξα τοῦ 15 δέοντος· καὶ ἀποστασίᾳ ποιούσα τοῦ νοῦ, εἰς ἀπόνοιαν ἄγει τὸν μῆδ' ὀκωστιοῦν προσκεκροκῶτα τοῖς πράγμασιν· ὁ δὲ γε ἐξαμαρτῶν, εἴπερ ἐστὶ τῶν εὐλαβεστέρων καὶ τῶν νοῦν C ἐχόντων, αὐτίκα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον βάλλεται κατὰ ψυχὴν καὶ ὅλως κατακλονεῖται καὶ δέδοικε, καὶ μᾶλλον εἰς πρα- 20 γμμάτων μεγάλων ἐπιδραξάμενος εἶη καὶ εἰς ὑπερηφάνους ἀνέλθοι περιωπίας. δέος γὰρ αὐτὸν ὑποθράττει, μὴ πως ἀμαθία

1. γένοιτο C. 5. οἰκοδομηθεῖσαν CG. 6. εἰσέτι C, ἔτι PG.
 δὲ add. G post Ἰσακίου. 8. κατὰ C, τὰ κατὰ PG. 11.
 ἀπευθύων A. ἐνστερνισάμενον P. 12. προνομῇ : ἀρχαγῆ G.
 14. καὶ ἥσυχον ὄλξα — ποιούσα τοῦ νοῦ add. G. legendum σχίζαν
 τοῦ δέοντος καὶ ἀποστασίαν ποιῶν τοῦ νοῦ. 18. φόβον om.
 P. 19. μεγάλων πραγμάτων G.

batur. nonnulli dicebant, haec imperatricem de filio etiam ante pactam esse cum Comnenis, quam deficerent. ita certe rebus constitutis, palatio illa cum satis magno comitatu egressa, in aedes prope magni Martyris Georgii monasterium a Constantino Monomacho imperatore extractum migrat, (Mangana haec vulgari lingua dici adhuc solent,) Isaacio prosequente sebastocratore.

5. Mariae igitur imperatrici sic a Comnenis prospectum est. imperator cum disciplina ab infantia usus bona et ad matris adhortationes totum sese conformans, dei timorem intimo concepisset animo, mordebatur sollicitudine de urbis direptione, quam, cum ingrederetur, omnes omnino perpessi erant. nam immunitate lapsus curaque omnis facile efficitur, ut officii obliviscamur; a quo ubi animus descivit, ad temeraria quaeque aufertur, eum antea ne ulla quidem in re offenderit: at qui lapsus est, modo sit cautior prudensque, statim dei timore correptus, toto commovetur animo ac metu perturbatur, praesertim si magnas res aggressus et in summum fastigium evecus est. quippe metus eum excruciat, ne imprudentia, superbia,

καὶ θράσει καὶ ὕβρει πορευόμενος τὸν τε θυμὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐκκαλέσθαι καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκυλισθεὶς ἀποπεσθῆναι, ὧν τέως ἐγκρατῆς γέγονεν. οἷα καὶ τῷ Σαουλ συμβεβῆκει ποτέ· καὶ γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὸ τοῦ βασιλείως ἀτάσθαλον D διαροήσων διέρρηξε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τούτοις ἀλύων 5 τοὺς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παθαιόμενος τὴν ψυχὴν, μὴ πονεῖν καὶ θεοῦ ἄντικρυς μῆνιμα γένοιτο, — τὸ γὰρ εἰς ὅλην τὴν πόλιν γεγονὸς κακὸν παρ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν, ὅποσος τὸ τηρικαῦτα συρφετὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπέρρευσεν, ἴδιον ἐλογίζετο, καὶ ὡς αὐτὸς ὧν ἐκεῖνος ὁ τὰ πάνδεινα 10 ἐκεῖνα κακὰ ἐργασάμενος, κατετιτρώσκετό τε καὶ ἐξερπλέγτο, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ἀλουργίδα καὶ διάδημα λιθοκόλλη- P. 81 τον καὶ ἐσθῆτα χρυσῆν τε καὶ περιμάργαρον οὐδέν, ὡς γε V. 68 τὸ εἶκός, λογιζόμενος πρὸς τὴν τότε κατασχοῦσαν ἀπεριήγητον συμφορὰν τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων. τὰ γὰρ περιστοι- 15 χίσαντα ταύτην δεινὰ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οὐδεὶς ἂν καὶ θέλων διηγῆσασθαι δυνήσεται. καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ ἱερὰ καὶ τεμένη καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια ἀπανταχόθεν ὑπὸ πάντων καθη- πάζοντο, τὰ δὲ ὅτα τῶν ἀπάντων κατακεκρότητο ταῖς ῥιπτου- μέναις ἀπανταχοῦ βοαῖς καὶ φωναῖς· εἶπεν ἂν τις ἰδὼν σει- 20 σμὸν εἶναι τὸ γινόμενον. ταῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ Ἀλέξιος ἠνιάτῳ τε τὴν ψυχὴν καὶ κατεσπαράττετο καὶ οὐκ εἶχεν

3. τῷ om. G. 5. ἀλύων CA. 8. ἐκάστου : ἐκεῖνου CG.
 11. ἐργασάμενον P. τε om. A. 15. περιστοιχίσαντα PGA,
 alterum C. 16. κατ' A, καὶ PG. 17. δυνήσεται GA, δυνή-
 σεται C, om. P. καὶ alterum om. A. 19. κατεκρότητο G,
 κατακεκρότητο P, recte A. ῥιπτομέναις G. 20. εἶπερ A,
 εἶπερ PG. σχισμὸν C.

insolentia dei iram in se convertat et imperio excussus amittat, quibus tum est potitus. qualia etiam Saulo quondam acciderunt, cuius ob insolentiam deus scindens scidit regnum eius. his perturbatus cogitationibus Alexius metuque aestuans, ne forte dei vindicta subito affligeretur, — quidquid enim in tota urbe a singulis militibus perpe- tratum erat, quantacunque tunc per totam urbem multitudo erat vagata, adscribebat ille sibi, et tanquam calamitates, quas universa civitas gravissimas passa erat, ipse intulisset, pungebatur urebaturque, regnum, potentiam, purpuram, diadema gemmatum, vestem auro fulgentem et unionibus nihili, ut par erat, ad infandam miseriam ducens, qua urbium regina tunc afflicta erat. nam quantis ea malis illo tempore circumventa sit, id nemo, etiamsi voluerit, enarrare queat. etenim et ipsa templa et fana, et publica et privata ubique ab omnibus diripiebantur; aures omnium strepabant vocibus clamoribusque passim sublatis, ut terrae motum esse diceret. ad haec igi-

ὅτι τῷ πλήθει τῆς λύπης χρήσαιο. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς αἰ-^B
σθησιν ἐλθεῖν τοῦ κακῶς πεπραγμένου παντάπασιν ὀξύτατος.
καὶ ταῦτα μὲν τὰ προγεγονότα, ἐφ' οἷς ἡ πόλις πονήρως
ἔπραξεν, ἦδει μὲν ὡς ἐτέρων χεῖρες καὶ γινῶμαι διενηρογῆκα-
5 σιν, ἀλλὰ συνήδει καὶ τοῦτό γε ἀκριβέστατα, ὅτι τὰς ὑπο-
θέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πάθους αὐτὸς δέδωκεν· αὐτῷ δὲ
πάλιν τῆς ἀποστασίας αἴτιοι οἱ ἤδη ἔηθέντες δοῦλοι γεγό-
νασιν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐαυτῷ τὴν ἅπασαν προσάπτων αἰτίαν,
θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα καὶ ἐπεζήτει καὶ ἠθέλεν· οὕτω γὰρ
10 ἂν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην θεραπείαν καὶ τὸν τουτωνὶ κα-
θαρμὸν ἐπιχειροῖη τοῖς τῆς βασιλείας πράγμασι καὶ τὰ κατὰ C
τε τὸν στρατὸν κατὰ τε τοὺς πολέμους καλῶς διυθύνει καὶ
διεξάγει. προσέρχεται τοίνυν τῇ μητρὶ, ἀνακοινοῦται τὸ ἐπαι-
νετὸν πάθος ἐκεῖνο, θεραπείας τρόπον ἀναζητεῖ καὶ ἀπαλλαγῆς
15 τῶν ὑποκλιζόντων αὐτοῦ τὴν συνείδησιν. ἡ δὲ ἀσπάζεται τὸν
υἱὸν καὶ ἀσμένως δέχεται τὰ λεχθέντα. μετακαλοῦνται τοίνυν,
τούτου συνδόξαντος, τὸν τε πατριάρχην Κοσμᾶν (οὐκὼ γὰρ τότε
τὸν θρόνον παρήτητο) καὶ τινὰς λογάδας τῶν τῆς ἰερᾶς συνόδου
καὶ τοῦ μοναχικοῦ συντάγματος. πρόσσεισι τούτοις ὁ βασιλεὺς D
20 ὡς ὑπόδικος, ὡς κατάκριτος, ὡς εὐτελής ἢ καὶ τις ἄλλος τῶν

1. ὁ om. A. ἀνὴρ παντάπασιν ὀξύτατος εἰς αἰσθ. — πεπρα-
γμένου GA. 2. κακῶς om. A. παντάπασιν om. G. 4. ἡδη
G. 8. προσάπτειν G. 10. καὶ prius om. G. τῶν τουτωνὶ
P, τῶν τουτωνὶ G, τὸν τουτωνὶ C, correxi. 12. γε τὸν PG,
τε in margine. 14. ἐκεῖνος G, om. A. 17. Κοσμᾶν om. CGA.
γὰρ τὸν τότε τὸν θρόνον P. 18. παρητήσατο A, παραίτητο G.
τινας om. A. 19. μοναχικοῦ A.

tur animum advertens Alexius, moerebat mordebaturque, neque doloris magnitudinem levare poterat. erat enim in sensu prave factorum concipiendo acutissimus, et licet facinora, quibus urbs in tantam calamitatem delata erat, aliorum manibus animisque perpetrata nosset, tamen idem conscius sibi erat quam maxime, occasionem atque initium malorum semet ipsum dedisse; quanquam Alexio rursus defectionis auctores servi fuerant, quorum mentionem iam fecimus. sed vel sic omnem in se culpam conferens, sanare vulnus et studebat et volebat. non enim aliter nisi sanato vulnere labeque eluta, ad rerum administrationem accedere statuit, nec exercitus bellique curam prospere se habiturum speravit. adit igitur matrem, aperit ei laudabilem illum dolorem, eiusque sedandi et angoris conscientiae tollendi rationem exquirat. ea, filio benigne excepto, libenter audit, quae dicebat. arcessunt igitur, (nam Alexius assenserat,) patriarcham Cosmam, qui nondum dignitate se abdicaverat, et praecipuos quosdam ex sacra synodo et ordine monachorum; quos imperator adit ut reus, ut condemnatus, ut humilis vel etiam

- ὕπ' ἔξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω παραδοκούντων, ἣν κατ' ἐκείνου ψηφιεῖται τὸ δικαστήριον. ἔξαγγέλλει πάντα, μὴ προβολήν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ πρᾶξιν, μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμῶν, ἀλλὰ πάντα μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἔξαγορευσάμενος, καὶ τὴν θεραπείαν 5 ἔξ ἐκείνων θερμοῶς ἔξαιτεῖ, ἐπιτιμίοις αὐτὸν καθυποβάλλων. οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος
- P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις καθυποβάλλουσι, νηστειάν καὶ χαμευνίαν καὶ τὰ τούτοις ἐφεπόμενα πρὸς τὴν τοῦ Θείου ἐξιλέωσιν ἐπιτάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλαττον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμίων ἐστάναι ἠνείχοντο · πῶς γάρ, φιλάνθρωποι οὐσαί; αὐτόμολοι δὲ τὸν τῆς μετανόιας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεία τότε δακρῶν καὶ πένθους ἀνάμυστα, πένθους οὐκ 15 ἐπιψόγου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπαίβνητοῦ καὶ χαρᾶς προξένου τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυομένης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὅπολος ἐκείνος τὴν εὐσέβειαν ἦν,
- V. 69 πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον περιεβέβλητο ἐν χρῆψι ψάνοντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα 20

1. ἔξουσίαν CA, ἔξουσίᾳ PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ προβολήν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προβολήν A. 7. ὁ δὲ P. 8. ἐξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. Θείου CA, Θεοῦ PG. 11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενοι δὲ PG. ἐφύλαττον : ἰδέξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τῶν ἐπιτιμίων A. 16. ἀσθένειας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιβέβλητο G.

alius quispiam ex his, qui subiecti sunt sententiamque tantum non exspectant, quam iudices pronuntiatum sunt. confitetur cuncta, non suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum, quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei significatione expositis, ut vulnere mederentur, obnoxie rogavit et se poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam consanguineos et qui defectionis socii fuerant, iisdem omnes piaculis subiciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed libenter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt. qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur poenitentiae iugum subiere. itaque palatium eo tempore lacrimis plenum cerneret et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi abiecti imbecillitatem prodente, sed honesto gaudiumque procurante coeleste nec unquam interiturum. imperator autem, quae erat pietate, ultra progressus, sub purpura saccum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἐν δὲ ταῖς νυξὶ χαμυνῆς ἔκειτο ἐπὶ πέτρας μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἰδ' οὕτως τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀγναῖς ἄπτεται χερσίν.

6. Οἰαοστροφὸν δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμειρό-
 5 μενος εἶναι, τὴν βουλὴν ὑποβρύχιον τέως εἶχε, δεδιῶς μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῇ λογισμοῦ, καὶ τῶν βασι-
 λείων ἐξέλθει, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπα- C
 βλέπουσαν. ἐν πᾶσι μὲν ὅν τοῖς προσπίπτουσι βουλήσ αὐ-
 τῆς ἄτερ μηδὲ τὸ τυχὸν ἦν ἐνεργῶν, ἀλλὰ κοινωνὸν εἶχε τῶν
 10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
 κρὸν ὑφάρπκων αὐτῇ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
 διοίκησιν, καὶ που καὶ φανερώς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
 ἐκείνης φρονός καὶ γνώμης ἀπολείται τῆς βασιλείας τὰ πρά-
 γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνεδέσσει πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
 15 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπειργασε καὶ ἀπεκόλυεν. ἣ μὲν γὰρ
 πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ἔσχατον καὶ μονῶς διενόετο, ἐν αἷς D
 τὸν ἐπίλοιπον χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐλκύσει τοῦ βίου.
 καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῇ διὰ παντός ἐπηύχτο τεύξασθαι.
 ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδισκοπεῖτο καὶ ὄλωσ πρὸς
 20 ὑψηλότερον ἐνητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γὰρ καὶ φιλόπαις, εἶπερ
 τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετο συνδισκογεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G. χαμυνήσας A. πέτρας A. 2.
 τῆς κεφαλῆς A. 4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A. ἰμειρόμε-
 νος P, βουλόμενος CGA. 7. ἐξέλθειν A. 8. τοῖς : τῆς P.
 9. τυχὸν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐννοῶν, κοινωνὸν A. 10. βουλημά-
 των P, alterum GA. τὴν μητέρα om. C. 14. ἑαυτοῦ CG.
 20. γὰρ om. G. καὶ αὐτὴ φιλόπαις A. 21. καὶ πως : ὕπως A.

stabat per dies noctesque quadraginta. noctu autem humi cubabat, lapide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum percuperet, ut potius quam ipse mater rei publicae gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam habuit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egrederetur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficiebat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum et paulatim obreperet rerumque administrationem cum ea communicaret, et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio imperii res pessum ituras. sic arctiori secum vinculo coniunctam eam tenebat et a consilio perficiendo abstrahebat arcebatque. appetebat enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animam appulerat, et ut sibi eontingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agigaret

τὸ τῆς βασιλείας κλυδώνιον, καὶ οὐριοδρομοῦσαν τὴν ναῦν
 ἢ καὶ πανταχόθεν βαλλομένην τοῖς κύμασιν ὡς ἄριστα οἰακο-
 P. 83 στροφεῖν, καὶ μάλιστα τοῦ παιδὸς ἄρτι ἐπὶ τὴν πρύμναν
 καθίσαντος καὶ τῶν οἰάκων ἐφραψαμένον καὶ μῆπω πρῶην
 θαλάττῃ καὶ κύμασι καὶ ἀνέμοις ὠμίληκός τοιοῦτος. ταῦτα 5
 δὲ λέγουσα, τὴν τῆς βασιλείας αἰνίττομαι πολυμερῆ καὶ πο-
 λυτάραχον ὄχλησιν. τὸ τοίνυν μητροῦν πάθος κατεῖχεν αὐτήν,
 καὶ συνδιεκυβέρνα τῷ νίῳ καὶ βασιλεῖ, καὶ τὰς ἡνίας ἔστιν
 ὅπου καὶ μόνῃ παραλαβοῦσα, ἀπροσπαιστώως τε καὶ ἀναμαρ-
 τήτως τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἤλυνεν· ἦν γὰρ καὶ φρονήρης 10
 ἄλλως καὶ βασιλειος γνώμη αὐτόχρημα καὶ θρόνον κατόρθω-
 Βοις· ἀνθελλε δὲ ταύτην ἐκ θατέρου καὶ ὁ πόθος ὁ πρὸς
 θεόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Αὐγουστον μῆνα ἐπινεμήσεως τῆς
 αὐτῆς ἔτι τρεχούσης ἢ τοῦ Ῥομπέρτου διαπεραιώως τοῦτον
 ἐξελθεῖν κατηνάγκαζεν, εἰς φῶς ἦδη καὶ ἔργον τὸ τῆς ψυχῆς 15
 ἐννόημα ἐξαγων, τὴν αὐτοκράτορα διοίκησιν τῇ μητρὶ καὶ
 μόνῃ ἀπεκληρώσατο, καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγου τὰ βεβου-
 λευμένα εἰς προὔπτον πᾶσι κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν
 συγγράφοντα οὐ παχυμερῶς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις
 καὶ τὰ θεοπίσματα παραπέμπειν χρή, ἀλλὰ τὰς μὲν κατα- 20
 C λειπτύνειν, ὡς ἐνόν, τὰ δ' ἐκείνοις δεδογμένα ἐκτίθεσθαι, εἴμι

2. οἰακοστροφῶν P. 6. πολυμερῆ PA, πολύτεχνον CG. πο-
 λυτάραχον CGA, πολυτάρακτον P. 13. τῆς αὐτῆς ἐπινεμή-
 σεως A. 16. αὐτοκρατορίας A. καὶ μόνῃ : ἀννη A.
 17. χρυσοβούλλου A. 18. κατέστησεν. ἀλλὰ τὰς τοῦ γραφῆως
 μόνον κομψείας ὡς εἶχεν, εἴμι καὶ αὐτὴ τὰ τοῦ ἔθ. χρυσοβουλ-
 λου ἐκδησομένη A. 21. εἴμι P.

animusque ad altiore[m] vitam penitus applicuisset, tamen eadem
 erga liberos erat pia, si quae alia femina, atque una cum filio im-
 perii procellas sustinere, et secundo vento navem actam vel etiam
 fluctibus undecumque iactatam quam optime gubernare volebat, prae-
 sertim cum filius modo in puppi consedisset et prehendisset clavum,
 nondum maris fluctibus procellisque eiusmodi assuetus, ea cum dico,
 imperii significo multiples et perincommodas molestias. evicit igitur
 maternus amor, ut una cum filio imperatore rem publicam gubernaret
 atque adeo sola interdum imperii quasi curam, habens prehensis, re-
 geret inoffenso ac prospero cursu: erat enim cum sapientia, tum re-
 gio plane animo, et regnis nata administrandis: sed ex altera parte
 etiam dei amor eam trahebat. cum autem mense Augusto, eadem
 adhuc indictione, Roberti traiectione Alexium urbe exire cogeret, pate-
 fecit iam animi consilium atque ad effectum perduxit. summum enim
 imperium matri soli commisit idque, bulla aurea edita, in publicum
 pronuntiavit. quoniam autem eum, qui historiam conscribit, clarorum

καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ τοῦ ἠθθέντος χρυσοβούλλου
 ἐκδησομένη, τὰς τοῦ γραφέως μόνον κομπειὰς περιελούσα.
 ἔχει δὲ οὕτως. “οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ V. 70
 φιλόπαιδος, οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον, κἂν κίν- D
 5 δυνος προορᾶται, κἂν ἄλλο τι τῶν ἀπενυκταίων ἐλπίζοιτο. εἰ
 γὰρ βουλευέσεται αὕτη, πάγιον ἔσται τὸ βούλευμα, εἰ ἐπεύ-
 ζεται, στήριγμα ἔσονται αἱ εὐχαὶ καὶ φύλακες ἀκαταγώνι-
 στοι. τοιαύτη γοῦν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς
 ἀτελοῦς ἡλικίας πρακτικῶς ἢ ἡγιασμένη μήτηρ αὐτῆς καὶ δέ-
 10 ποιοινα, τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀγωγός. καὶ
 γὰρ τῷ συγκλητικῷ καταλόγῳ αὐτῆς συνουσίας, μητρὸς πόδος
 προέδραμε, καὶ υἱοῦ πίσιτι ἀκεραία συνετηρήθη. μία ψυχὴ P. 84
 ἐν διτηρημένοις σώμασιν ἐγνώσθη καὶ χάριτι Χριστοῦ καλῶς
 διετηρήθη μέχρι τοῦ νῦν. οὐ τὸ ἐμὸν ἢ τὸ σόν, τὸ ψυχρὸν
 15 τοῦτο ἔφημα, ἐρρήθη, καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ὅτι αἱ αὐτῆς εὐχαὶ
 τὸν πάντα χρόνον πληθυνόμεναι εἰς τὰ ὄντα κυρίου εἰσέδου-
 σαν καὶ εἰς τόδε τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμᾶς ἀνήγαγον. ἀλλ’
 ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῶν τῆς βασιλείας σκῆπτρων οὐκ

2. ἐκδησομένη. ἔχει δὲ οὕτως. τὰς τοῦ γρ. μ. κ. περιελούσα. οὐδὲν G.
 κομπειὰς C. 3. post οὕτως P add. τὰ τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ
 γεγονότος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν τῇ μητρὶ τοῦ βασι-
 λέως, eundem titulum G in margine, om. A. 4. ἰσχυρότερον
 PG, alterum A. 5. ἐλπίζοιτο FA et P in margine, λογίζοιτο
 PG. 6. αὐτὴ G. 8. ἐφάνη om. CGA, add. PF. 9. ἢ
 om. A. 10. τὰ om. A. ἀγωγός A, ἀναγωγός PG.
 13. διεγνώσθη PG, alterum C. 16. εἰσέδοσαν P. 17. ὕψος:
 ἔτος P. ἡμῶν G, om. C.

virorum facta consultaque non crasse transmittere oportet, sed subtiliter, quantum possit, illa enarrare et quae decreta fuerint referre: aggrediar et ego hac ratione bullam auream illam referre, nec nisi ea omittam, quae ad scribae ornatum pertinent. habet autem ita: “nihil est, quod equiparari queat matri, quae liberos amat eorumque vice iuxta commovetur ac sua; nec ea firmiter ullum praesidium est, sive periculum providetur, sive aliud quid abominandi speratur. nam si consuluerit haec, firmum erit consilium, si precata deum fuerit, munimento erunt preces et invictorum instar satellitum. talem et nostrae maiestati a prima inde aetate sese re praestitit veneranda mater ac domina, quae omnia nobis erat et nutrix et educatrix, cumque dein senatorum numero adscripti essemus, nec mater desit caritate praeire, et filii pietas fiduciaque integra mansit una duobus in corporibus anima cernebatur eaque necessitudo per Christi gratiam pulchre servata est hucusque. non “meum,” non “tuum,” frigidum illud verbum, dicebatur; atque quod longe maximum est, crebrae eius per omne tempus preces, a deo admissae, in hoc imperii fastigium

ἔφερε μὴ συμπονουμένη ἐπίσης τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῦ
 συμφέροντος αὐτῇ ἀντεχομένη καὶ τοῦ κοινοῦ, ἐτοιμαζομένη
 δὲ ἤδη ἡ βασιλεία μου σὺν θεῷ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν
 τῆς Ῥωμανίας ἐξέλευσιν, διὰ φροντίδος μὲν πολλῆς ποιεῖται
 Β καὶ τὴν τοῦ στρατιωτικοῦ συλλογὴν τε καὶ διευθέτησιν, οὐκ 5
 ἐλάχιστον δὲ ταύτῃ νενόμισται καὶ ἡ περὶ τῆς τῶν σεκρετι-
 κῶν τε καὶ πολιτικῶν πραγμάτων διοικήσεως φροντίς. εὖρε
 γοῦν οἷον ἀριστοκρατίας ἀνεπιβούλευτον ὀχύρωμα, ὡς ἂν τῇ
 ἡγιασμένη καὶ πανεντιμοιάτῃ μητρὶ αὐτῆς ἀνατεθῇ ἡ τῶν
 ἀπάντων διοικήσις. διορίζεται γοῦν ἡ βασιλεία μου καθά- 10
 ρῶς διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, ἵνα δὲ ἦν ἔχει πολυ-
 πειρίαν περὶ τὰ βιωτικὰ πράγματα, εἰ καὶ τέλσον τούτων
 καταπεφρόνηκεν, ἄπερ ἂν ἐγγράφως διορίσῃται, κἄν παρὰ
 τοῦ προσετώτος τῶν σεκρέτων ἀναφέρωνται ἢ τῶν ὑπ' αὐτὸν
 C σεκρετικῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὧν αἱ ὑπομνήσεις ἢ αἰτή- 15
 σεις ἢ κρίσεις ἐτοιμασθήσονται ἐπὶ συμπαιθείαις δημοσιακαῖς
 ὀφλημάτων, τὸ κῦρος ἔξουσι μόνιμον, ὡς παρὰ τοῦ γαλη-
 νίου κράτους τῆς βασιλείας μου οἰκονομούμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ στόματος αὐτῆς τὰ γραφέντα ἀποδοματιζόμενα. οἶαι
 γὰρ ἂν λύσεις παρ' αὐτῆς ἀποφανθήσονται ἢ καὶ προστάξεις 20

3. δὲ om. A. vid. annotat. 4. Ῥωμανίας : βασιλείας A. 8.
 ἀριστοκρατίας οἶον A. 9. πανεντιμοιάτῃ G. 13. ἂν om.
 CGA, add. PF. ἐγγράφως αὐτῇ διορίσῃται A. παρὰ τοῦ
 FC et in margine P, παρ' αὐτοῦ PG. 14. αὐτῶν G. 15.
 σεκρετικῶν : σεπτῶν G. 20. ἂν om. A. 20. ἀποφανθήσονται P.

nos extulere. quae cum etiam post susceptum imperium non potuis-
 set, quin laboris societatem cum maiestate nostra coiret et rei pu-
 blicae saluti ipsa prospiceret, maiestas nostra iam cum deo expedi-
 tionem adversus Romaniae hostes obitura, ut eorum sane magnam
 ponit in delectibus habendis exercituque bene ordinando, ita non
 minimi momenti esse rerum iudicialium et civilium curam existimat.
 itaque hoc imperii quasi firmissimum munimentum invenimus, ut
 sanctae ac maxime venerabili matri rerum omnium administratio com-
 mittatur. decernit igitur maiestas nostra bullaque hac aurea sancit,
 ut pro magna, qua pollet, rerum humanarum peritia, tametsi eas
 prorsus contemnit, quidquid scripto decreverit, sive ab eo relatum sit,
 qui universae rei iudiciariae praeest, sive ab officialibus huic subie-
 ctis, sive a ceteris omnibus, qui vel commentariorum vel libellorum
 vel sententiarum curam gerunt in publicis debitorum remissionibus,
 id auctoritatem habeat perpetuam nihiloque minorem, quam si ab
 ipsa serenitate nostra statutum iussumque esset. quaecunq; responsa
 eius proferentur, vel mandata scripta, non scripta, cum ratione vel sine
 ratione, munita modo eius sigillo, quod transfigurationem et assum-

ἔγγραφοι ἢ ἄγραφοι, κἄν εὐλογοὶ κἄν ἀνεύλογοι, σφραγιδα
 φέρονσαι αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν, ὡς
 αὐτῆς τῆς βασιλείας μου λογισθήσονται. τῷ δὲ μηνὶ τοῦ
 5 κατατὴν ἡμέραν διοικούντος τὰ σέκρετα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προ- D
 βολῶν καὶ διαδοχῶν τῶν σεκρέτων καὶ τῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ
 τοῖς ἀξιώμασι καὶ ὄφρικίσι καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων βασιλι- V. 71
 κῶς ἢ ἀγία μητέρα αὐτῆς ἔξει ἄδειαν ὃ δόξει ταύτη ποιεῖν.
 ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προβληθήσονται εἰς τὰ σέκρετα ἢ καὶ εἰς
 10 θεματα καὶ διαδεχθήσονται τιμηθήσονται δὲ καὶ ἐν μεγί-
 στοῖς ἀξιώμασι καὶ μέσοις καὶ ἐλαχίστοις, ἔσονται εἰς τὸ
 15 ἔξῃς ἀμετακίνητοι καὶ ἀμετάπτωτοι. ἀλλὰ καὶ αὐθῆσεις P. 85
 ῥογῶν καὶ προσθήκας δόσεων καὶ συμπαθείας τῶν λεγομένων
 συνθηθειῶν καὶ σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν προστάξει αὐτῇ
 ἀνευδοιάστως, καὶ περιεκτικῶς εἰπεῖν, οὐδὲν ἀσυντελὲς λο-
 15 γισθήσεται, ὅπερ αὐτῇ καλεῖται ἔγγραφοις τε καὶ ἀγράφοις.
 τὰ γὰρ ῥήματα ταύτης καὶ τὰ προστάγματα ὡς τῆς βασι-
 λείας μου λογισθήσονται, καὶ οὐδὲν τούτων ἀθετηθήσεται,
 ἀλλὰ καὶ κύρια καὶ μόνιμα ἔσονται εἰς τοὺς ἔξῃς χρόνους. καὶ B
 οὔτε εὐθύνην, οὔτε ἡντιναοῦν ἀνάκρισιν ὑποπτέσει νῦν ἢ εἰς
 20 τὸ μετέπειτα παρ' οὐτινοσοῦν τῶν ἀπάντων οὔτε τις τῶν ἔξυ-
 ηρητουμένων αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν λογοθέτης

1. ἢ : καὶ G. 3. τῷ : τὸ F. 5. καὶ τῶν θεμάτων om. C.
 6. βασιλικῶν con. Diesterweg. 10. μέσοις : μεγάλοις G. 13.
 σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν C, σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευ-
 μῶν PG. 14. καὶ ἀνευδοιάστως A. οὐδὲ G. 17. ἀθετηθε-
 ται G. 18. καὶ prius om. F. 19. ἡντιναοῦν om. A. ὑπο-
 πτεῖσει CA, ὑποπτέσει PG.

tionem exhibet, ut ab ipsa nostra maiestate profecta habeantur.
 mense quoque eius, qui pro tempore rem iudicalem administrat,
 etiam de promotionibus et successionibus in iudiciis superioribus in-
 ferioribusque, atque in dignitatibus et muneribus et donationibus
 rerum immobilium regio arbitrio sancta parens nostra, quidvis volet,
 discernendi habeat facultatem. et quicumque promoti fuerint in iudi-
 cia maioris minorisque ordinis et in iis successerint, maximis, mediis,
 infimis honoribus ornatī, non summovebuntur ii in posterum statu suo
 nec unquam excident. sed et augmenta rogarum et incrementa largi-
 tionum et remissiones vectigalium, quae consuetudines vocantur; et
 stipendia ex parte aut omnino recisa suo haec constituet iure et, ut
 universe loquar, nihil irritum censebitur, quod illa imperaverit vel
 litteris vel sine litteris. verba enim huius et mandata tanquam ipsius
 maiestatis nostrae habeantur, neque quidquam abrogabitur, sed rata
 firmaque erunt in postera tempora. nec quisquam eorum, qui illi
 ministraverit, nec ipse pro tempore logotheta secretorum, quantumvis

τῶν σεκρέτων, κἄν εὐλογα κἄν παράλογα τὰ πραχθῆσόμενα δόξῃ. τὸ γὰρ πατελῶς ἀλογοπράγητον ἔξουσιν ἑσσεί, ὅποια ἂν καὶ εἴῃ τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ στηριζόμενα.”

7. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ χρυσοβούλλου. Θανύσσεις δ' ἂν τις ἐν τούτοις τὸν ἕμὸν πατέρα καὶ αὐτοκράτορα τῆς 5 εἰς τὴν μητέρα τιμῆς καὶ ὅπως αὐτῇ παρακεχωρήκει τῶν ἀπάντων, αὐτὸς τῆς βασιλικῆς ἡγίας οἶον ὑπεξιτάμενος καὶ τρόπον τινὰ ἐποχομένην τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος αὐτῇ παρα- C θέων καὶ ψιλοῦ μόνου τοῦ τῆς βασιλείας μετέχων ὀνόματος. καίτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν μείρακα ἤδη παρήλλαττε, καθ' 10 ὃν μάλιστα καιρὸν ἐπιφύεται τοῖς τοιοῦτοις ἡθροσιν ὁ τῆς φιλαρχίας ἔρως. τοὺς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους καὶ ὅσα τῶν ἄθλων καὶ τῶν ἀγῶνων ὑπῆν, αὐτὸς ἀναζώσατο, πᾶσαν δὲ τῶν πραγμάτων διοίκησιν καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς περὶ τῶν εἰσφορῶν λόγους καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας 15 ἀναλωμάτων τῇ μητρὶ κατεπίστευσε. καὶ ἴσως μὲν ἂν τις ἀναυθα γινόμενος καταμέμψοιτο τὴν οἰκονομίαν, ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοῦμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν· ἀλλ' εἰ τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς ἡπίστατο καὶ D ὅση τις ἦν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅπως εἶχε δραστηριότη- 20 τος, ἀφήμενος μέμψεως πρὸς θαῦμα τὴν μέμψιν μετέβαλε. τοσαύτη γὰρ ἡ ἐμὴ μάμμη περὶ τὰ πράγματα δεξιωτάτη καὶ

2. εὐλογοπράγητον CG, alterum FPA. 3. χρυσοβούλλου A.
4. μὲν τὰ : περὶ G. 13. ὑπῆν : ἦν G. ἐζώσατο A. 14. δὲ
τὴν τῶν A. 15. τοῦ — λόγου A. 16. ἀναχωμάτων P. 17.
καταμέμψοιτο G. 18. πρὸς ante τὴν add. G. 21. μετέλαβε G.

bene secusque habere videantur decreta, ullo tempore a quoquam ad rationem reddendam causamve dicendam cogi poterit. prorsus enim nulla unquam ratio exigenda est de omnibus, quaecumque tandem hac bulla aurea confirmata fuerint.”

7. Hactenus bulla aurea. in qua miretur fortasse aliquis imperatorem, patrem meum, tantum matri tribuisse honorem, ut ei summam rerum committeret, ipse imperii regimine quasi decederet et quodammodo iuxta matrem, regio curru vehementem, cursaret, nudo solum imperatoris nomine retento. atqui adolescentiam iam excesserat, qua potissimum aetate duci solent eiusmodi ingenia cupiditate regnandi. bella adversus barbaros et quidquid laborum et periculorum suberat, sibi seposuit; summam administrationem rerum, magistratuum curam, vectigalium sumtumque publicorum rationes matri commisit. fortasse igitur hoc loco vituperet aliquis patris mei consilium, quod gynaecio imperii administrationem tradidit; at si prudentiam mulieris cognosset, et quanta virtute fuerit quantaque industria, vituperatione missa, in admirationem raptus esset. tanta enim in avia mea iuerat

τάξει καὶ καταστήσασθαι πολιτείαν εὐμήχανος, ὥστε μὴ μό-
νον τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διοικεῖν δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν
τὴν ὀπουδήποτε βασιλείαν, ὅπως ἦλιος ἐφορᾷ. πολυπειρός
τε γὰρ ἦν καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐγίνωσκε φύσεις, καὶ ὅπως P. 86
5 ἄρχεται καὶ εἰς ὃ κατανήσειεν ἕκαστον ἐξηπίστατο, καὶ τίνα
μὲν τίνων εἰσὶν ἀναιρετικά, τίνα δὲ μᾶλλον ἐπιρρώνυσιν
ἕτερα, ὄξυτάτη τε τὸ δέον καταμαθεῖν καὶ μετὰ ἀσφαλείας
καταπρᾶξαι δεινὴ. καὶ οὐκ ἦν μὲν τὴν γνώμην τοιαύτη, γλωτ-
ταν δὲ εἶχεν ἀπόδουσαν πρὸς τὴν γνώμην· ἀλλ' ἦν αὐτό- V. 72
10 χρημα ῥήτωρ πιθανώτατος, καὶ οὔτε λάλος καὶ εἰς μῆκος τοὺς
λόγους ἐκτείνουσα, οὔτε ταχέως ἀπελείμπανεν αὐτὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπικαίρως ἀρξαμένη εἰς τὰ καιριώτατα πά-
λιν κατέληγε. καὶ ὁ μὲν βασιλεῖος θρόνος αὐτὴν παρηκμα-
κυῖαν κατείληφεν, ὅτε καὶ μᾶλλον τὸ φρονοῦν ἤκματτε καὶ ἦ B
15 σύνοις ἐπὶνθαι καὶ ἡ περὶ τὰ πράγματα ἐπιστήμη συνήκμα-
ζεν, ἐξ ὧν οἰκονομίαι καὶ διοικήσεις τὸ κράτος ἔχουσιν. ἔχει
δὲ ὡς τὸ εἶκος ἡ τοιαύτη ἡλικία οὐ μόνοντι λέξει τῶν νέων
σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησὶν, ἀλλὰ καὶ συμφορώτερον
πρᾶξαι. ὁ δὲ κατόπιν χρόνος καὶ ὁπότεν ἐκεῖνη ταῖς νεωτέ-
20 ραις συνέξητάζετο γυναιξί, θαῦμα ἀντικρυς ἦν, πολὺν ἐν
νεαρᾷ ἡλικίᾳ ἐπιδεικνυμένη φρόνημα. καὶ παρεῖχεν ἐξ αὐτῆς
ὄψεως τῷ βουλομένῳ καταθρεῖν τὴν ἐνούσαν αὐτῇ ἀρετὴν
ὁμοῦ καὶ ἐμβριθείαν. ἀλλ', ὅπερ ἔλεγον, ὁ ἐμὸς πατὴρ τῆς

5. κατανήσειεν G. 10. πιθανώτατος C, πιθανότητος PG. 11.
an αὐτῆ? 17. δὲ ὡς ἡ τοιαύτη τὸ εἶκος P, recte G. 23.
ὁμοῦ om. G. ἐμβριθείσαν P, ἐμβριθούσαν G, ἐμβριθείαν C.

rerum gerendarum dexteritas, tanta constituendae ordinandaeque rei publicae facultas, ut non solum Romano imperio administrando par esset, sed omni ubivis terrarum regno, quantumcunque est. nempe experientissima erat et multarum rerum noverat naturas, quo quidque initio esset et quorsum evasurum, quae quibus adversarentur, quaeque iuvandis firmandisque rebus aliis essent, celerrime, quid opus facto, perspicens et caute constanterque exsequens. nec vero, cum consilio adeo polleret, claudicabat lingua; quin erat plane eloquentissima, ac neque loquacitate sermonem longius producebat, neque celeriter deficiebat eam spiritus; verum opportune exorsa, quam opportunissime rursus finivit atque imperii gubernaculis accessit ingravescente iam aetate, quando et sapientia magis viget et prudentia floret et rerum usus suppetit; ex quibus administratio vim nanciscitur suam. est nimirum huius aetatis non solum loqui iuvenibus prudentius, ut in tragoedia est, verum etiam ad utilitatem commodius agere. in superiore autem vita, cum adhuc in iuniorum numero esset, mulier sane mirifica erat, quippe quae senilem in adolescentia prudentiam praestaret.

Anna Comnena.

11

βασιλείας ἐπιδραξάμενος, τοὺς μὲν ἀγῶνας καὶ ἰδρωῶτας ἑαυ-
 C τῷ τεταμίεικε, θεωρὸν τῶν ἀγῶνων τὴν μητέρα ποιούμενος,
 ἐκείνην δὲ δεσπότιν καταστησάμενος, τὸ παρ' ἐκείνης κελυφό-
 μενον καθύπερ δοῦλος ἔλεγε τε καὶ ἔπραττεν. ἔστεργεν οὖν
 αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ὑπερφνωῶς καὶ τῶν αὐτῆς βουλευμάτων 5
 ἐξήρτητο, (τοσοῦτον ἦν φιλομήτωρ,) καὶ τὴν δεξιὰν ἐδίδοσ-
 τῆς ἐκείνης γλώττης ὑπηρετίν καὶ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκείνης
 φωνῶν εἰς ἀκρόασιν, καὶ εἰς ἅπαντα ταύτῃ ὁ βασιλεὺς συγ-
 κατένευεν ἢ ἀνένευεν, ἐφ' οἷς ἄρα ἐκείνη κατανεύσειεν ἢ
 ἀνανεύσειεν. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ὅλως τοιοῦτον. ἐκεῖνος μὲν 10
 D γὰρ σχῆμα βασιλείας εἶχεν, ἡ δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὴν· καὶ
 ἡ μὲν ἐθεομοθῆτει, διώκει τὸ πᾶν καὶ ἐπρυτάνευεν, ὃ
 δὲ τὰς διοικήσεις ἐκείνης καὶ τὰς ἐγγράφους καὶ τὰς ἀγρά-
 φους, τὰς μὲν χειρὶ, τὰς δὲ φωναῖς ἐπισφράγιζε, καὶ ὡς
 οὕτω γε φάσαι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας, οὐ βασιλεὺς. 15
 ἠρέσκετο γὰρ ἐφ' ἅπασιν, οἷς ἡ μήτηρ διαγνοίη καὶ διορι-
 P. 87 σσειε, καὶ οὐχ ὡς μητρὶ μόνον καταπειθέστατος ἦν, ἀλλὰ
 γὰρ ὡς ἐξάρχῳ βασιλικῆς ἐπιστήμης ταύτῃ προσεῖχε τὸν
 νοῦν. ἤδει γὰρ ἀκριβῶς τὸ ταύτης ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτι-
 στον συγκεχωρηκός, καὶ ὅτι διαφερόντως πάντας τοὺς κατ' 20
 ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότας ἀνθρώπους εἰς φρόνησίν τε καὶ σύ-
 νεισιν πραγμάτων ὑπερλαύνει.

1. ἑαυτοῦ P, ἑαυτῷ CG. 3. ἐκείναις κελυφόμενος G. 6.
 τοσοῦτον CG, τοσοῦτο P. 7. τῇ ἐκείνης γλώττῃ G. vid. annotat.
 12. καὶ add. G. 14. ὡς om. G. 18. γὰρ : καί?

atque ipso vultu ostendebat intuentibus virtutem sibi insitam gravita-
 temque. sed, quemadmodum dixi, pater magis imperio potitus, ipse
 labores sudoresque, spectatrice matre, perferendos sumsit, hanc autem
 dominam constituit et velut servus, quod illa iubebat, et loquebatur
 et agebat. diligebat eam imperator mirum in modum, totusque e consi-
 liis eius pendebat: adeo matris erat amans: dextramque maternae
 linguae famulam, aures vocum illius audientes esse volebat, atque
 in omnibus rebus annuebat vel abnuebat, quae quidem illa annueret
 abnueretve. et plane sic se res habebat: ille speciem regni obtine-
 bat, haec regnum ipsum; illa leges dabat, gubernabat cuncta admi-
 nistrabatque; hic placita eius, sive scripta subscribendo, sive non scri-
 pta vocis suffragio, confirmabat, et, ut ita dicam, instrumentum im-
 perii erat matri, non imperator. rata enim habebat omnia, quaecun-
 que illa decernebat et statuebat; neque ut matri solum obedientissi-
 mus erat, verum etiam ut regnandi artis magistrae attentum ei praë-
 bebatur animum; quippe cui exploratissimum esset, illum in omni re ad
 summam perfectionem pervenisse et longe omnes, qui tunc erant
 homines, prudentia et rerum peritia antecire.

8. Τοιαῦτα τὰ τῆς Ἀλεξίου βασιλείας προοίμια. οὐ γὰρ τις αὐτοκράτορα τοῦτον εἰκότως τό γε νῦν ἀνομιᾶσαι, τῆς αὐτοκράτορος περιωπῆς ἅπαξ ἀποκληρωθείσης παρ' αὐτοῦ τῇ μηρί. ἄλλος μὲν οὖν νόμοις ἐγκωμιαστικοῖς ὑπέικων, πα-
 5 τριδα τῆς Θαναμασίας ἐκείνης μητρός ἐπαινεῖτω καὶ γένος πρὸς Ἀδριανούς ἐκείνους τούς Δαλασσηναούς ἀναφερόμενον καὶ Χάρωνας, καὶ τῷ πελάγει τῶν κατ' ἐκείνους προτερημά-
 10 των ἐπαφιέτω τὸν λόγον· ἐμοὶ δὲ ἱστορίαν ξυγγραφοῦσιν οὐκ ἐκ γένους καὶ αἵματος προσήκει ταύτην χαρακτηρίζειν, ἀλλ' ἐκ τρόπου καὶ ἀρετῆς καὶ τούτων, ὁπόσων ὁ τῆς ἱστορίας ὑποτίθεται λόγος. ἵνα γὰρ πρὸς ἐκείνην ἐπαναδραμοῦμαι V. 73 καὶ αὐθις, ἀξίωμα μὲν οὖν μέγιστον αὐτῇ οὐ γυναικῶν μό-
 15 νον, ἀλλὰ καὶ ἀρρένων καθίστατο καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπί-
 νης φύσεως, τὴν δὲ περὶ τὰ βασιλεία γυναικῶντιν παντά-
 20 πασι διαφθορῶν, ἐξότου ὁ Μονομάχος ἐκεῖνος τὸ τῆς βασι-
 λείας ἀνεδήσατο κράτος, καὶ εἰς ἔρωτας ἀλόγους ἀποκλίνα-
 σαν καὶ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦμοῦ πατρός, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀλλοιώσασα, εἰς κόσμον ἐπαινούμενον μετήνεγκε. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεία τηρικᾶντα τάξεως ἐπαινουμένης μετεληχότα·
 20 καὶ γὰρ ὄρους τε τῶν θεῶν ὕμνων ἔταξε καὶ καιροῦς ἀρί-
 στον τε καὶ ἀρχαιθεσίας ἐπῆξατο, στάθμη καὶ κανὼν τοῖς D
 πᾶσιν αὐτῇ γεγονυῖα, ὡς τὰ βασιλεία μᾶλλον ἱερὰ φροντιστή-
 ρια εἶναι δοκεῖν. τοιαύτη τις ἦν ἡ ὑπερφυῆς καὶ ὄντως

10. ὁπόσων CG. 16. ἀποκλίνας C, ὑποκλίνας PG. 19. τὰ βασιλεία om. P.

8. Huiusmodi fuere initia Alexii regni; nam imperatorem eum hoc quidem tempore dicere vix licet, cum imperatoris potestatem semel matri concesserit. iam alius laudationis legibus obsequens, patriam matris illius admirabilis genusque ab Adrianis illis Dalassenis et Charoibus repetitum celebret atque in amplissimo campo horum virtutum excurrat licet; me historiam conscribentem, non ex genere et sanguine describere eam oportet, sed ex moribus et virtute omnibusque iis rebus, in quibus enarrandis historia versatur. itaque ut ad illam iterum redeamus, ornamentum quidem ipsa fuit non mulierum modo maximum, sed etiam virorum ac decus naturae humanae; gynaecium autem palatii, quod omnino perditissimum erat, ex quo tempore Monomachus ille imperio potitus est, et ad turpes se converterat amores usque ad ipsum patris mei imperium, melius reddidit laudandosque mores restituit. atque iam cerneret palatium in bonum ordinem adductum; nam et certa hymnis sacris tempora descripsit, suasque et prandio et negotiis publicis tractandis horas constituit: in quibus observandis ipsa exemplum et quasi regula omnibus erat: ut palatium sacrum potius

ἰερά ἐκείνη γυνή. σωφροσύνη μὲν γὰρ τοσοῦτον ὑπερῆρε καὶ τὰς πάλαι ὑμνουμένας, περὶ ὧν ὁ πολὺς λόγος, ὁπόσον ἀστέραις ἦλιος· τὸν δὲ περὶ τοὺς πένητας οἶκτον αὐτῆς καὶ τὴν δαυιλῆ πρὸς τοὺς δεομένους χεῖρα τίς παραστήσειε λόγος; κοινὸν μὲν ἦν ἡ αὐτῆς ἐστία καταγώγιον τοῖς ἐξ αἵματος πα- 5 νομένοις, κοινὸν δὲ καὶ ξένοις οὐχ ἦττον. ἰερέας δὲ καὶ μο-
 P. 88 ναγούς διαφερόντως ἐτίμα καὶ ξυνδειπνοῦντας εἶχε, καὶ οὐ-
 δενὶ ἄτερ μοναχῶν τὴν αὐτῆς τράπεζαν θεάσασθαι ἐνῆν. ἡ δὲ ἔξωθεν ἐπιφαινομένη τοῦ ἡθους κατάστασις καὶ ἀγγέλοις αἰδέσιμος καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς δαίμοσι φοβερά, ἀνθρώποις δὲ 10 μὴ ἐχέφροσιν, ἀλλὰ περὶ ἡδονὰς ἐπτοημένοις ἀνύποιστος καὶ ἐκ μόνου τοῦ βλέμματος, τοῖς δ' αὖ γε σωφροσύνης ἐπιμε-
 λουμένοις ἰλαρά τε καὶ προσηγής. μέτρα γὰρ ἔγνω κατηφείας καὶ σεμνότητος, ὡς μήτε τὸ κατηφές ἄγριόν πως καὶ θηριῶ-
 δες δοκεῖν, μήτε τὸ ἀπαλὸν κεχαλασμένον τε καὶ ἀκόλαστον, 15
 B καὶ ὄρον, οἶμαι, τοῦτ' εἶναι κοσμιότητος, κραθέντος τοῦ φι-
 λανθρώπου τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι. τὸ δὲ ἡθος αὐτῆς ὑποκαθήμενον πρὸς ἐνδυμήσεις, αἰεὶ καινοτέρας ἀνελιττούσῃ τὰς γνώμας, οὐ φθαρτικὰς τοῦ κοινοῦ, ὡς τινες ὑπετονθό-
 ρυζον, ἀλλὰ σωστικὰς, καὶ διεφθορῦσαν ἤδη τὴν βασιλείαν 20 εἰς ὀλοκληρίαν ἐπαναγούσας, τὰ τε τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ μηδὲν ἐληλακότα ἐπανορθούσας, ὡς δύναμις. πλὴν εἰ καὶ τῇ τῶν

1. ἰερά ὄντως G. 7. συνδειπνοῦντας C. 12. τοῦ om. G.
 15. τε om. G. 18. προκαθήμενον G. 21. ἐς P, εἰς GA.

monasterium videretur. talis erat egregia et revera sancta illa femina. temperantia enim tantum superabat etiam celebratissimas olim mulieres, quae in omnium ore versantur, quantum stellas sol. iam misericordiam eius in pauperes ac liberalem in egentes manum quis verbis exprimere queat? commune erat eius domus deversorium consanguineis, qui inopia laborabant; nec minus eadem alienis quoque patebat. sacerdotes autem et monachos praecipuo colebat honore et ad mensam adhibebat, nec quisquam facile sine monachis accumbentem eam conspexit. quae extrinsecus apparebat ingenii eius species, et angelis venerabilis et ipsis daemonibus terribilis erat, hominibus autem non prudentibus, sed libidine agitatis intolerabilis vel solo adspectu; at qui e contrario temperantiae studebant, hilaris et propitia. nam modum norat tristitiae severitatisque, ut neque tristitia immanis et fera videretur, neque hilaritas dissoluta et indomita; atque hunc, opinor, terminum statuebat modestiae, ut humanitas condita esset gravitate animique magnitudine. natura ad meditandum propensior erat, et nova semper consilia animo versabat, non pernicioiosa illa quidem rei publicae, ut quidam mussitabant, sed salutaria, quaeque perditum iam

κοινῶν διοικήσει ἐνησχολεῖτο, τῆς τοῖς μοναχοῖς προσηκούσης
 διαγωγῆς οὐδαμῶς καταπεφρονῆκει. ἀλλὰ τὸ πλεῖον μὲν τῆς
 νυκτὸς τοὺς ἱερῶς ἀπεπλήρου ὕμνους, προσευχῆ τε συντόνῳ C
 καὶ ἀγρυπνίᾳ συντετηκυῖα, περὶ δὲ τὸ ὄρθριον, ἔστι δ' ὅτε
 5 καὶ δευτέρας ἀλεκτοροφωνίας, ταῖς τοῦ κοινοῦ προσέκειτο
 διοικήσει, περὶ τε τῶν ἀρχαιρεσιῶν σκοπούσα καὶ τὰς τῶν
 δεομένων αἰτήσεις ἐπιλύουσα, ὑπογραμματεύοντος αὐτῆ Γρηγο-
 ρίου τοῦ Γενεσίου. ταῦτα εἰ τις ἠβούλετο ῥήτωρ εἰς ἔγκω-V. 74
 μίον λόγους ἀγαγεῖν, τίνας ἂν οὐκ ἀπεκρῦψατο τῶν παλαι
 10 περιβοήτων ἐπ' ἀρετῆ καὶ κατ' ἀμφοτέρα τὰ γένη φανέντας
 περιφανεῖς, τοῖς ἐπιχειρήμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς
 πρὸς ἄλλους συγκρίσεσιν ἐξογκῶν εἰς μέγα τὴν ἐπαινουμένην, D
 ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἔγκωμιάζουσιν; ἀλλὰ τὰ τῆς ἱστορίας
 οὐχ οὕτως ἄδειαν δίδωσι τῷ συγγράφοντι. διόπερ εἰ περὶ
 15 ταύτης τῆς βασιλίδος λέγοντες τὰ μεγάλα σμικροπραπέστερον
 εἶπωμεν, μηδεὶς ὑπὸ μέμψιν ἀγέτω τὸν λόγον, ὅσοι τὴν
 ἐκείνης ἴσασιν ἀρετὴν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ
 ἀγχινοῦν ἐν ἅπασι καὶ τὸ ἀκροφνέστατον τοῦ φρονήματος.
 ἡμεῖς δὲ ὄθεν περὶ αὐτῆς λέγοντες μικρὸν τι ἐξετραπόμεθα, P. 89
 20 πάλιν ἐπανακάμψωμεν. ἐκείνη τολύνη τὴν βασιλείαν, ὡς ἔφη-
 μεν, διυθύνουσα, οὐδὲ τὴν πᾶσαν ἡμέραν ταῖς κοσμικαῖς
 φροντίσιν ἀφώριστο, ἀλλὰ τὰς ἐκ τύπου λειτουργίας εἰς τὸ

3. τε om. A. 5. ἀλεκτοροφωνίας G. 6. τῶν ante ἀρχαιρεσιῶν
 add A. 10. καὶ om. P. 11. ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς om. G.
 17. ἴσασιν C, οἰδασιν PG.

atque ad nihilum redactum imperium pristinae integritati, quantum fieri poterat, restituerent. caeterum, licet publicis negotiis occupata esset, nequaquam tamen vitae monasticae officia neglexit. imo maximam noctis partem divinis hymnis cantandis consumebat, supplicationibus intentis et vigilando confecta; sub diluculum, nonnunquam a secundo gallicinio, publicis negotiis operam dabat, de magistratibus eligendis statuens et libellis supplicibus respondens, scribae munere Gregorio Genesio fungente haec si quis voluisset orator exornanda sibi sumere, quis est quem non obscuraret eorum, qui antiquitus propter virtutem celebrantur atque ex utrovis sexu illustres sunt, epichrematis, enthymematis, comparationibus illam extollens: qui laudationem scribentium mos est. sed historiae ratio non eandem concedit licentiam. quapropter si forte de regina hac disserentes, in rebus maximis tenuiores sumus, nemo id reprehendat, quicumque virtutem illius et amplitudinem summam animique in omni re solertiam atque excellentiam norunt. sed, unde paullulum defleximus, iam redeamus. ea igitur cum rem publicam, ut diximus, gubernaret, ne totum quidem

ισερὸν τέμενος τῆς μάρτυρος Θέκλης ἀπεπλήρου, ὅπερ ὁ αὐτο-
κράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἀνδράδελφος αὐτῆς ἐκ τοι-
αύτης αἰτίας ἐδείματο. ἐπεὶ γὰρ ἄς πάλαι εἶχον οἱ τῶν Λακῶν
ἀρχηγῆται μετὰ τῶν Ῥωμαίων σπονδὰς τηρεῖν εἰσέτι οὐκ ἤθελον,
ἀλλὰ παρασπονδήσαντες διέλυσαν, τούτου δὲ δήλου τοῖς Σαυ- 5
Βρομάταις γεγονότος, οἱ πρὸς τῶν πάλαι Μυσοὶ προσηγορευ-
οντο, οὐδὲ αὐτοὶ τοῖς ἰδίους ὄροις ἐμμένοντες ἤθελον ἡσυ-
χάζειν, νεμόμενοι πρότερον ὅπου ὁ Ἴστρος πρὸς τὴν τῶν
Ῥωμαίων διορίζει ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀθρόον ἀπαναστάτες πρὸς
τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μετεκίσθησαν. αἰτία δὲ τῆς τούτων μετοικη- 10
σεως ἢ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἔχθρα, ὁμορρύντων
μὲν ἐκείνοις, τούτους δὲ ληστεύοντων. διὰ ταῦτα καιρὸν
ἐπιτηροῦντες, ἐπεὶ τὸν Ἴστρον ἀποκρυσταλλωθέντα εἶδον,
ὥσπερ ἠπειρῶν χηρῶν χρησάμενοι, ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς μετα-
κινίστανται ὄλον ἔθνος τοῖς ἡμετέροις ἐπιφορτισθέν ὄροις, καὶ 15
δεινῶς ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. τοῦτ
ἐνωτισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος, δέον ἔκρινε τὴν Τριάδιτζαν
καταλαβεῖν. ἐπεὶ τοὺς ἑφῶνους βαρβάρους τῶν ἐπιχειρημάτων
φθάσας ἀνέηρξε, καὶ τοῦτο δὴ ἀπραγμονέστατον αὐτῷ ἐγγί-
νει τὸ τμήμα. καὶ δὴ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλλεξάμενος, τῆς 20
πρὸς τὰ ἐκείσε φερούσης ὁδοῦ ἤψατο, ἀπελάσαι βουλόμενος
τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων αὐτούς. καταστήσας δὲ ἅπαν τὸ ὀπλι-

1. Θέκλης CA, Θέκλας PG. 3. τῶν om. A. σπονδὰς
παρεσπόνθησαν A. 6. παρασαγαρεύοντο PG, recte A. 7.
ἤθελον ἡσυχάζειν om. CG. 9. ἀπαναστάτες GA. 14. ἐπα-
νίστανται CG. 18. ἑώας G. 21. πρὸς : περί G.

dlem secularibus negotiis impendebat, sed praescriptis sacris in The-
elae martyris templo intererat, quod Isaacius Comnenus imperator,
ipsius levir, hac de causa exstruxerat. cum Dacorum principes foe-
dus, dudum cum Romanis ictum, servare diutius nolent, sed pactum
perfidie rumperent, id animadvertentes Sauromatae, qui Mysia vete-
ribus appellabantur, ne ipsi quidem continere se intra fines suos et
quiescere voluerunt; sed cum hucusque eas regiones, quas Ister a
Romanorum imperio seiungit, incoluissent, cuncti relictis sedibus in
fines nostros irruerunt. cuius irruptionis causa Getarum fuisse assi-
duae inimicitiae, qui cum finitimi essent, latrociniiis eos lacesebant.
itaque capta occasione, cum Istrum glacie concretum cernerent, ve-
lut continenti eo usi, inde ad nos migrarunt, totaque gens in fini-
bus nostris conaedat ac graviter urbes regionesque adiacentes vexavit.
quo cognito, imperator Isaacius Triaditzam proficiscendum statuit. post
repressos antea orientalium barbarorum impetus, etiam hanc rem fa-
cili perfecit negotio, universo enim collecto exercitu, in viam se de-

τικόν ἐν εὐταξίᾳ, στρατηγὸς κατ' αὐτῶν ἴεται. οἱ δὲ τοῦτον
 θεασάμενοι, εὐθύς διαιρεθέντες διαφόρου γνώμης γεγόνασιν. D
 ὁ δὲ οὐδὲ πᾶν πιστεύειν αὐτοῖς ἔχων, ἐπὶ τὸ καρτερώτατον
 καὶ δυσμαχώτερον μέρος αὐτῶν σὺν καρτερεῖ τῇ φάλαγγι
 5 ἵεται. καὶ δὴ πλησιάσας αὐτοῖς, ἑαυτῷ τε καὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ κατέπληξε. πρὸς μὲν γὰρ τὸν οἴω δὴ κεραυνοφόρον
 ἀντωπεῖν εὐκ ἐτόλμων, τοῦ δὲ στρατοπέδου τὸν ἀρραγῆ συν-
 ασπισμὸν βλέποντες, αὐτοὶ διελύοντο. ὑποχωρήσαντες οὖν
 πρὸς μικρόν, πόλεμον εἰς τρίτην αὐτῷ ἐπαγγειλάμενοι, τὰς
 10 σκηνὰς αὐθήμερον ἀφέντες, φυγαδεῖα ἐχρήσαντο. ὁ δὲ κα- V. 75
 ταλαβῶν, ἔνθα οὗτοι ἠύλιζοντο, καὶ τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν P. 90
 κατασκάψας καὶ τὴν εὐρημένην λείαν ἀπαγαγών, τροπαιοφό-
 ρος ἐπάνεισι. γενομένου δὲ περὶ τοὺς τοῦ Λοβιζοῦ πρόπο-
 δας, ῥαγαδαὸς ἄμβρος αὐτὸν καταλαμβάνει καὶ νιφετὸς ἔξω-
 15 ρος, εἰκοστὴν πρὸς τῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἄγοντος, ἐν
 ἧ ἢ τῆς μεγαλομάτυρος Θέκλης μνήμη τελεῖται. πλημμύ-
 ρας οὖν γενομένης τῶν ποταμιῶν ῥευμάτων καὶ ὑπερχειλῆ-
 σαντος τοῦ ὕδατος, θάλασσαν ἦν ὄραν ἅπαν τὸ πεδίον ἐκεῖνο,
 ἐν ᾧ ἢ τε βασιλικὴ σκηνὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν κατεσκήρουν.
 20 κἀντεῦθεν τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα ἠφανίσθησαν τοῖς ποταμί- B

1. ἴεται PG hic et infra, recte A. 3. οὐ om. G. 7. ἀν-
 τωπῆσαι A. 9. ἐς A. ἀπαγγειλάμενοι P, ἐπαγγειλάμε-
 νοι GA. 12. εὐρημένην A. 13. γενομένου G, γενομένων A.
 παρὰ τοὺς Λοβιζοῦς CG, πρὸς τοὺς λεβιτοῦς A. 15. τὴν τε-
 τάρτην G. 17. γενομένης A. 20. κἀντεῦθεν G, ἐντεῦ-
 θεν PA.

dit, eos a Romanorum finibus abacturus. atque ubi copias bene ordi-
 navit, impetum in eos facit; quem illi conspicati, dissidebant statim
 inter se et in contrariam abibant sententiam. at ille parum iis
 fidendum ratus, firmissimam et pertinaciorem eorum partem vehemen-
 tissime aggreditur. cumque appropinquasset, sui copiarumque suarum
 conspectu eos perterruit; nam illum tanquam fulmina iaculantem con-
 tra intueri non audebant, exercitus autem infractam testudinem simulac
 conspexere, ipsi turbabantur. recedebant igitur paullatim et proelium
 in tertium abhinc diem denuntiabant; sed eodem die castris
 relictis, in fugam se dederunt. ille progressus, ubi castra metati
 erant, postquam tabernacula diruit et quae reperta est illic praedam
 abduxit, victor revertitur. in quo itinere cum ad Lobitzae radices
 pervenisset, vehemens eum imber oppressit et nix intempestiva; erat
 enim is vicesimus quartus Septembris dies, quo Theclae magnae
 martyris memoria celebratur. accrescentibus igitur fluviiis et super
 ripas effusis, maris speciem tota planities praebat, in qua et im-
 peratoris tentorium et universi exercitus castra posita erant. iamque

οἰς ῥεύμασι παρασυρέντα, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ κτήνη ὑπὸ τοῦ κρύους ἐπήγγυοντο. ἐμυκάτο δὲ καὶ βροντῶν ὁ οὐρανός, ἀστραπαὶ δὲ συνεχεῖς, χρονικὴν μὴ ἔχουσαι τὸ παράπαν διάστασιν, τὸ περιέγειον ἐκείνο ἅπαν ἐμπρῆσαι ὅλον ἠπέλιον. ταῦτα ὄρων ὁ βασιλεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν· ἀναστολῆς δὲ με- 5 τρίας γενομένης, πλείστους τε ἀποβαλὼν ταῖς δύναις τῶν ποταμίων συσχεθέντας ῥευμάτων, ἐκείθεν μετὰ τῶν λογάδων ἔξεισι, καὶ ὑπὸ φηγόν τινα μετ' αὐτῶν ἀπελθὼν ἵστατο. ἤχον δὲ μεγίστου καὶ βοῆς ἀπὸ τοῦ θρυός ὅλον ἐξερχομένου αἰσθό- 10 C-μενος καὶ σφοδρότερων ἀνέμων τηνικαῦτα πνεόντων, πτη- 10 θεῖς, μὴ τῆ τούτων βία ὁ θρυς κατενεχθῆ, τοσοῦτον διάστημα ἀποστάς, ὅποσον ὁ θρυς, εἰ κατενεχθεῖ, μὴ φθάσῃ καταρ- ράξαι αὐτόν, ἐννεός ἵστατο. ὁ δ' εὐθύς ὡσπερ ἐκ συνθήμα- 15 τος ῥιζόθεν ἀνασπασθεὶς εἰς γῆν ὠράτο κείμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάζων εἰστήκει τὴν τοῦ θεοῦ περὶ αὐτὸν κηδεμο- 15 νίαν· λογοποιουμένην δὲ ἀποστασίαν περὶ τὴν ἔω μαθῶν, εἰσεῖσιν εἰς τὰ βασίλεια. καὶ τηνικαῦτα ἐπὶ τῷ ὄνῳματι τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής ναὸν περικαλλῆ εἰδείματο, μεγαλοπρε- 1) πῶς μὲν κατεσκευασμένον καὶ ἰκανῆ δαπάνῃ, χειρὸς τε τὸ ποι-

1. ῥεύμασι : ὄδασι G. 3. χρονικὴν om. A. 4. ἅπαν om. G.
 9. τοῦ CA, τῆς PG. 11. ἐξερχομένης PG, alterum CA.
 ὁ CA hic et infra, ἡ PG. 12. καταρράξαι G et ab altera
 manu C, πατάξαι PA. 14. ὠράτο A, ὄρατο PG. 17. εἰσει-
 σιν PG, ἀνεισιν A, ἐπανελθῶν Zonaras III, p. 215, qui Annae
 narrationem fere ad verbum expressit. vid. annotat. 19. τε :
 an δὲ? τὸ om. G.

commeatus omnis fluctibus immersus abripiabatur; homines et iumenta frigore obrigebant; mugiebat etiam tonitrubus coelum, fulguraque continua, nullo plane temporis intervallo, omnem circa terram inflammare quasi videbantur. haec cum videret imperator, in magna difficultate erat; et ubi paullisper tempestas remisit, plerisque fluctuum vi abreptis, inde cum ducibus decessit et sub fagum se recepit. sed cum ingentem clangorem ac quasi arbore exeuntem sonum percepisset, ventis vehementius tum flantibus, veritus, ne eorum impetu arbor everteretur, tanto spatio recessit ab arbore, quanto fagus, si caderet, se non prosterneret, ibique obstupefactus constitit. tum arbor, velut signo dato, extemplo evulsa radicitus, humi iacens cernebatur. imperator admirans dei de se curam adstabat. defectionis autem in Oriente rumore accepto, domum rediit, atque eo tempore Theclae, magnae martyri, pulcherrimum templum condidit, tum magnifice nec mediocri sumtu exstructum, tum varia arte ornatum; habitisque ibi ob salutem conservatam sacrificiis, qualia Christianis conveniunt, omni deinceps tempore divinis illic hymnis interesse consuevit. tali

κίλον ἔχοντα, σωστρά τε θύσας ἐν αὐτῷ Χριστιανοῖς τὰ προσ-
 ἴκοντα, τοὺς θεῖους ὕμνους διὰ παντὸς ἐν αὐτῷ ἀπεπλή-
 ρου. οὕτω δὴ τὸ ἤδη ῥηθὲν ἱερὸν τέμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς
 μεγαλομάρτυρος Θεκλῆς ἀνωκοδόμητο, ἐν ᾧ τὰς ἐντεύξεις, ὡς
 5 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου συνεχεῖς ἐπεποιήτο. ἦν γὰρ βραχὺν τινα
 τεθέσθαι χρόνον καὶ τεθαύμακα· καὶ ὅτι μὴ κόμπος τὰ ἤδη
 ῥηθέντα, ἴσασιν ἅπαντες καὶ ὁμολογήσαιεν, εἴ γε βούλοιντο,
 ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν. εἰ P. 91
 10 μὲν γὰρ ἐγκωμιάζειν προσιλόμην, ἀλλὰ μὴ ἱστορίαν ποιεῖν,
 ἐπὶ πλεόν ἂν ἐπαφῆκα τὸν λόγον τοῖς περὶ τούτων διηγήμασι,
 καθάπερ φθάσασα ἐδήλωσα· νῦν δὲ ἐπανακτέον ἀθῆς αὐτὸν
 πρὸς τὸ προκειμένον.

9. Ἀσπαίρουσαν δὲ οἶον κατανοῶν τὴν βασιλείαν ὁ βα-
 15 σιλεύς Ἀλέξιος, (καὶ γὰρ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον οἱ
 Τούρκοι δεινῶς ἐληΐζοντο, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν λίαν εἶχε
 κακῶς, τοῦ Ῥομπέρτου πάντα κάλων κινουῦντος ἐφ' ᾧ τὸν
 προσεληλυθότα αὐτῷ ψευδώνυμον Μιχαὴλ εἰς τὰ βασίλεια B
 εἰσάξει· ὅπερ ἐμοὶ σκῆψις μᾶλλον δοκεῖ καὶ φιλαρχίας ἔρως,
 20 ἀναφλέγων αὐτὸν καὶ ἡρεμεῖν τὸ παράπαν μὴ συγχωρῶν· V. 76
 ἔνθεν τοι καὶ Πάτροκλον πρόφασιν τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ
 εὐρηκῶς, τὸν τέως ὑποτυφόμενον τῆς φιλαρχίας σπινθῆρα εἰς

1. τὰ add. A.	3. δὴ om. C.	5. ἡ μήτηρ G.	9.
ἐγκαλύπτειν G.	12. ὁ ἐπανακτέον A.	13. προσκειμένον	
G.	14. δὲ om. A.	τὴν βασιλείαν οἶον ὁρῶν ὁ Ἀλέξιος G.	
19. ὅπερ σκῆψις ἦν αὐτῷ καὶ φιλαρχίας A.	21. Μιχαὴλ		
om. G.			

ratione magnae martyris Theclae aedes, quam diximus, aedificata est; ubi, ut supra exposuimus, solennes preces regina imperatorisque Alexii mater faciebat. quam feminam et ego per breve tempus vidi et admirata sum, nec inani laudandi studio profecta esse, quae de ea scripsi, norunt omnes ac facile, si vellent, confirmarent, quicunque sine odio veritatem profiteri volunt. quodsi laudationem, non historiam scribere instituissem, multo profecto magis oratio in exponendis illis rebus versaretur, quemadmodum iam dixi; nunc autem revocanda oratio ad ea est, quae proposita sunt.

9. Imperator autem cum rem publicam quasi animam agentem cerneret, (nam et in Oriente Turcae misere fines vexabant, et occiduae provinciae admodum afflictae erant, Roberto omnem moveante lapidem, ut Pseudomichaelem, qui eum adierat, in regiam reduceret: quae quidem simulatio potius et regnandi fuisse mihi videtur cupiditas, quae incendebat eum et quiescere omnino non sinebat; itaque cum Michaelem monachum invenisset, Pa-

πυρσὸν ἀνῆψε μέγαν, καὶ δεινῶς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 ὠπλίζετο, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις ἐτοιμάζων καὶ τριήρεις, καὶ
 σέρμωνας καὶ φορταγωγούς ἑτέρας παμπληθεῖς ναῦς ἐκ τῶν
 παραλίω ἐντρεπίζων χωρῶν, καὶ τῆς ἡπείρου δὲ δυνάμεις
 C πολλὰς συλλέγων εἰς τὸ προκείμενον αὐτῷ συνεπαρηγόσας,) 5
 ἐν ἀμηχανίᾳ γούν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος μείραξ γενόμενος καὶ
 μὴ ἔχων ὀποτέρωσσε νεύσειεν, ἐκάστου τῶν πολεμίων πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν μάχην ὄλον προαρπάζοντος, ἠνιάτο καὶ ἡσχαλλε,
 μήτε στρατιὰν ἀξιόμαχον τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἐχού-
 σης, (οὐ πλείους γὰρ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν ἦσαν, καὶ 10
 τούτων ἐκ τοῦ Χώματος, ἀναλκίδων πάντη καὶ ὑπειροπολέ-
 μων, καὶ ξενικῶν τινῶν εὐαριθμητῶν βαρβάρων τῶν ἐπὶ τοῦ
 δεξιοῦ εἰωθότων κραδαίνειν ὤμον τὸ ξίφος,) μήτε σωρῶν
 D χρημάτων τοῖς περὶ τὰ βασίλεια ταμείοις ἐναποκαμμένων, δι'
 ὧν ξυμμαχίας τινὰς ἐξ ἀλλοδαπῶν μετακαλέσοιτο. λίαν γὰρ 15
 ἀτέχνως περὶ τε τὰ πολεμικὰ καὶ στρατιωτικὰ διατεθέντες οἱ
 πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότες, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων συνήλασαν πάντα τὰ πράγματα. ἐγὼ γούν καὶ στρα-
 τιωτῶν αὐτῶν καὶ πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐνίω ἀπήκοα, ὡς
 οὐδεμία τῶν πόλεων ἀπ' αἰῶνος ἐς τοσοῦτον ἀθλιότητος κα- 20

2. δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις ἐτοιμ. καὶ διήρεις G, δρόμωνας δὲ
 τριήρεις ἔτ. καὶ διήρεις A. 4. δὲ om. A. 5. εἰς A, ἐς PG.
 6. γούν add. A. vid. annot. 7. ἐκάστου A et in margine P,
 ἑκατέρω PG, ἑκάτερα C. 12. ξενικῶν A. τοῦ om. G.
 15. συμμαχίας P. 16. ἀτεχνῶς A. τε om. G. 18. πάν-
 τα τὰ om. A. 19. αὐτῶν om. G. ἀπήκοα ἐνίω G.

troclum praetendens, ambitionis igne cineri hucusque supposito
 in magnam exardescente flammam, omni contentione bellum ad-
 versus Romanorum imperium parabat, dromones birèmesque armans
 et trirèmes, ac sermones et onerarias alias permultas ex regionibus
 maritimis cogens, et ex continenti copias multas colligens, quae in
 bello, quod cogitabat, se adiuverant,) hac igitur difficultate circum-
 ventus, cum iuvenis ille generosus nesciret, quo se verteret, hostium
 utroque utriusque pugnam quasi praeripiente, aegritudine afficiebatur
 molesteque ferebat. nam neque exercitus satis magnus imperio Ro-
 mano erat, (non plures enim quam trecenti erant milites iique ex
 Chomate oriundi, ignavi prorsus nec bello exercitati, et pauci ad-
 modum barbari auxiliares, qui in dextro solent humero securim ge-
 stare,) nec pecuniae vis in aerario regio asservabatur, qua auxilia
 peregre arcesseret. etenim cum summa in re bellica et militari fuis-
 sent inertia, qui ante eum imperium tenuerant, in angustias perma-
 gnas rem Romanam adduxerant. equidem et ab ipsis militibus et
 a senioribus nonnullis viris audivi, nullam unquam post hominum
 memoriam urbem in tantam miseriam prolapsam esse. male igitur se

τήχθη. εἶχεν οὖν τῷ αὐτοκράτορι δυσκόλως τὰ πράγμα-
 τα, μεριζομένῳ φροντίσι παντοδαπαῖς. ὁ δὲ γενναῖος ὢν καὶ
 ἄτρεστος καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐμπειρίαν πολλὴν κεκτη- P. 99
 μένος, ἐβούλετο ἐκ πολλοῦ κλύδωνος εἰς ἀλύπους ἀκτὰς τὴν
 5 βασιλείαν αὐτίς ἐγκαθορμίσει, τῶν ἐπανισταμένων ἐχθρῶν
 εἰς ἀφρόν, θεοῦ ἀρωγῇ, διαλυομένων κυμάτων δίκην, ὅπη-
 νίκα ταῖς πέτραις προσαράξουσι. δέον οὖν ἔγνω πάντας τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοπάρχας ταχὺ μετακαλέσασθαι, ὅπόσοι
 φρούριά τε καὶ πόλεις κατέχοντες γενναίως τοῖς Τούρκοις
 10 ἀντικαθίσταντο. εὐθύς οὖν πρὸς ἅπαντας διαφόρους σχεδιά-
 ζει γραφάς, πρὸς τε τὸν Δαβατηνὸν τοποτηρητὴν τῆνικαῦτα
 τῆς κατὰ Πόντον Ἡρακλείας καὶ Παφλαγονίας χρηματίζοντα,
 καὶ τὸν Βούρτζην τοπάρχην ὄντα Καππαδοκίας καὶ Χώματος, B
 καὶ τοὺς λοιποὺς λογύδας, δηλώσας μὲν καὶ ὅποσα αὐτῷ
 15 ξυμπεσόντα θεοῦ προνοία εἰς τὴν αὐτοκράτορος περὶωπὴν
 ἀνεβίβασεν ἐξ ὑπογυίου κινδύνου παραδόξως σωθέντα, παρα-
 κελυόμενος δὲ τῶν σφετέρων χωρῶν πρόνοιαν ἰκανὴν ποιη-
 σαμένους, κατασφαλίσασθαι αὐτὰς καὶ ἀποχωρῶντας πρὸς
 τοῦτο στρατιώτας καταλιπεῖν, μετὰ δὲ τῶν ἐπιλοίπων εἰς τὴν
 20 Κωνσταντίνου παραγίνεσθαι, συνεπαγομένους καὶ νεολέκτους
 ἀκμητας, ὅπόσους δύναιντο. εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφαλίσασθαι καὶ τοὺς προσρου- C

3. ἄτρεστος A, ἄτρεπτος PG. 7. προσάξουσι A. 21. τὸν
 om. A. 22. κατασφαλίσασθαι A.

habebant imperatoris res, ac diversae eum curae trahebant, verum cum generoso et intrepido animo esset et magno rei bellicae usu, decreverat ex vehementi iactatione ad tuta littora rem publicam rursus appellere, hostibus, qui instabant, deo iuvante, in spumam evanescentibus, ut fluctus solent, cum ad scopulos alliduntur. necessarium igitur duxit, omnes in Oriente toparchas celeriter arcessere, quicunque arcibus urbibusque praeerant ac fortiter Turcis restiterant. itaque statim ad omnes litteras misit, ad Dabatenum, Heracleae Ponticae et Paphlagoniae tum temporis praefectum, et ad Burtzem, praesidem Cappadociae et Chomatis, et ad ceteros duces; quaeque sibi accidissent ac quomodo dei providentia ad imperatoris dignitatem evectus esset, ex praesenti periculo praeter expectationem servatus, exposuit atque iis imperavit, ut postquam castellis quisque suis bene prospexissent eaque tuta praestitissent, idoneo militum numero in hunc usum relicto, cum ceteris copiis Cpolim convenirent, simulque novos milites quam plurimos in supplementum lectos adducerent. dein adversus Robertum sibi, quantum posset, praecavendum existimabat, et qui ad eum transire vellent duces comitesque, a conatu coercendos.

μένους ἐκεῖνῃ ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπεῖρξαι τοῦ ἐγχειρήματος. ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ τὴν πόλιν αὐτὸν κατασχεῖν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀποσταλείς, δι' οὗ εἰς βοήθειαν αὐτὸν μετεκαλεῖτο, χρήματά τε ἐπέζητει ἀποσταλῆναί οἱ, γράμματα μόνον κομίζων ἤκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα, καθάπερ 5
 V. 77 φθάσαντες ἰστορήσαμεν, δι' ἧς δῆθεν ἔτι τοῦ Βοτανειάτου τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς ὄντος βοηθεῖν οὐκ ἠδύνατο· ταῦτα ἀναγνοὺς καὶ πτοηθεὶς, μὴ μαθὼν τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας D τοῦ Βοτανειάτου ἔκπτωσιν, προσρῆ τῷ Ῥομπέρτῳ, ἀθύμως εἶχε παντάπασι. τοιγαροῦν μετακαλεσάμενος τὸν σύγγαμβρον 10 αὐτοῦ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐξαπέστειλε, (πόλις δὲ τοῦτο Ἰλλυρικὴ,) παρακαλεσάμενος πάση μηχανῇ χρῆσασθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἐκείθεν ἐξεῶσαι τὸν Μονομαχάτον, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν εἶχε δύναμιν, δι' ἧς τοῦτον ἀκοντα ἐκείθεν ἀπελάσει· πρὸς δὲ τὰς τοῦ Ῥομπέρτου μη- 15 χανὰς ἀντιπαλαμῶσθαι, ὡς δύναμις. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὰς ἐπάλλξεις καινοπρεπέστερον κατασκευάσαι, ἀνήλωτα τὰ πλείω τῶν ξύλων εἰσάγοντα, ἐν' εἴ που διὰ κλιμάκων συμβαίη τοὺς Λατίνους ἀνελεθεῖν, ἅμα τῷ τῶν ξύλων ἐπιβῆναι περι- 20 τρέπωνται ταῦτα καὶ σὺν τούτοις καταπίπτωσιν εἰς τοῦδα- 20 φος. ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν παραλίω πόλεων καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς νησιώταις πολλὰ διὰ γραφῶν παρηγγυῖτο,

2. ἐπεὶ δ' G. 3. τῷ Μονομαχάτῳ G. 5. ἤκεν om. G. 11. ἐξαποστέλλει καὶ παρεκαλέσατο A. 13. ἀμαχεῖ G. 16. ἀντιμηχανῶσθαι F et in margine P. δὲ add. G. 17. καινοπρεπέστερον FCA, καινοπρεπέστερα PG. 18. εἰσάγοντα CA, εἰσάγοντα PG. πως G. 19. περιτρέπονται GA. 21. μὲν G.

legatus, quem ante captam urbem ad Monomachatum miserat, ut in auxilium eum vocaret et pecunias inde sibi conficeret, litteras tantum retulerat, in quibus causa, ut supra exposuimus, perscripta erat, quamobrem scilicet Botaniate imperium adhuc obtinente auxiliari non posset. quibus litteris perlectis, cum Alexius metueret, ne de Botaniate imperio pulso certior ille factus, Roberto accederet, animi plane anxius, arcessivit congenerum Georgium Palaeologum ac Dyrhachium, quod est oppidum Illyrici, misit omnemque adhibere machinam iussit, ut Monomachatum nulla adhibita vi eieceret, quoniam per copias non liceret invitum inde pellere; Roberti autem conatibus, quantum posset, officeret. ad hoc praecepit, propugnacula novum in modum ita pararet, ut pleraque tigna clavis haud religarentur: ut si forte scalis Latini ascensuri essent, simulac tignis insisterent, everterentur haec et cum illis in terram ruerent. quin etiam maritima-

μη ἀναπεπτωκέναι, μηδὲ καταρραθυμεῖν ὕλως, ἀλλ' ἐγρηγορέναι καὶ νήφειν διὰ παντός περιφραττομένους καὶ τὸν Ῥομ- P.93
πέρτον καρδοκοῦντας, μὴ ἐξ ἐφόδου τῶν παραλίων πόλεων ἐγκρατῆς γενόμενος καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων, πράγματα ἐσύ-
5 στερων τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων παρέξῃ.

10. Ταῦτα μὲν οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ Ἰλλυ-
ρικὸν ἕκονόμητο, καὶ καλῶς τὰ τέως κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν
ποσὶ κείμενα τῷ Ῥομπέρτῳ κατοχυρώσας ὤπτο· ἀλλ' οὐδὲ
τῶν κατὰ νώτων ἐκείνῳ προσισταμένων κατερραθυμικῶς ἦν.
10 γράμματα τοίνυν πρῶτον μὲν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Λογγιβαρ-
δίας Ἐρμᾶνον ἐκθέμενος, εἶτα καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης,
πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κυπύης Ἐρβιον, πρὸς
τοὺς πρίγκιπας, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγούς B
τῶν Κελτικῶν χωρῶν, δώροις τε μετρίοις τούτους δεξιωσά-
15 μενος καὶ ὑποσχέσει πολλῶν δωρεῶν καὶ ἀξιοματίων, πρὸς τὴν
κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἔχθρᾶν ἠρέθιζεν· ὧν οἱ μὲν τῆς πρὸς
τὸν Ῥομπέρτον φιλίας ἤδη ἀπέστησαν, οἱ δὲ ὑπισχυοῦντο, εἰ
πλείονα λάβοιεν. ὑπὲρ πάντας δὲ τούτους τὸν ἤγγα Ἀλαμα-
νίας γινώσκων δυνάμενον πᾶν ὅ τι καὶ βούλοιο κατὰ τοῦ
20 Ῥομπέρτου καταπράξασθαι, ἅπαξ καὶ δις γράμματα πρὸς
αὐτὸν ἐπέμψας καὶ διὰ μελιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑπο-

2. περιφραττομένους FCA et in margine P, περιμυλαττομένους PG.
τὸν om. G. 3. ἐφόδου πασῶν τῶν παραλίων ἐγκρατῆς A.
5. παρέξει Ῥωμαίων A. 7. τέως om. A. 9. κατὰ νώτου? 12.
ἐπίσκοπον A. 18. ἀλαμανίας A, ἀλλαμανίας PG.

rum urbium praefectos et ipsos insularum incolas magnopere per literas hortatus est, ne caderent animis neve ignaviter agerent, sed vigilarent sobrieque semper se protegerent ac Robertum exspectarent; ne primo is impetu maritimis potitus urbibus et ipsis insulis, Romanorum imperio in posterum negotium facesseret.

10. Haec de Illyrico imperator ita constituit, ac quae tum a fronte et ante pedes Roberto erant, bene, ut apparet, munivit. verum ne ea quidem, quae a tergo illi posita erant, neglexit. itaque litteras primum ad Hermanum, Longibardiae ducem, misit; dein etiam ad papam Romanum et Erbium, Capuae archiepiscopum, ad principes praeterea et Gallicarum regionum duces omnes; eosque donis satis magnis atque pollicitationibus multarum largitionum dignitatumque sibi conciliando ad bellum adversus Robertum concitabat; quorum alii amicitiam huic iam renuntiarunt, alii, si plura acciperent, polliciti sunt. prae his autem omnibus cum Alemaniae regem, quidquid vellet, contra Robertum perficere posse intelligeret, litteris semel atque iterum missis, blandis verbis promissisque omnis generis eum tentabat; quem ubi non abhorrentem vidit et voluntati suae obsequi pol-

σχέσεων ὑποποιησάμενος, ἐπεὶ καταπειθῆ τούτου ἐγνώκει καὶ
 C τῷ αὐτοῦ ὑπέξαι θελήματι ὑπισχνούμενον, μεθ' ἑτέρων αὐ-
 θις γραμμάτων τὸν Χοιροσφάκην ἐξέπεμψε τὰδ' ὑπαγορευόν-
 των. “τὰ κατὰ τὴν σὴν μεγαλοδύναμον ἐξουσίαν καλῶς ἔχειν
 καὶ προκόπτειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, εὐχῆς ἔργον ἐστὶ τῇ βασιλείᾳ 5
 μου, πανευγενέστατε καὶ τῷ ὄντι Χριστιανικώτατε ἀδελφέ.
 καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐξέσται τῇ τοῦ κράτους ἡμῶν θεοσεβείᾳ
 ἐπεύχεσθαι σοὶ τὰ κρείττω τε καὶ λυσιτελέστερα, τὴν ἐν σοὶ
 καταμαθούσῃ θεοσεβείᾳ; ἡ γὰρ πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 ἀδελφικῆ σου αὐτῆ ἔσπευξαι καὶ διάθεσις καὶ ὁ μετὰ τοῦ κα- 10
 κομηγάνου ἀνδρὸς συμφωνηθεὶς ἀναδεχθῆναι σοὶ κάματος,
 D ἵνα τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτῆριον καὶ τοῦ θεοῦ πολέμιον καὶ
 τῶν Χριστιανῶν ἀξίως μετέλθῃς τῆς κακοφροσύνης αὐτοῦ,
 πολλὴν σου τὴν ἀγαθοθέλειαν τῆς ψυχῆς διαδείκνυσι, καὶ τὸ
 ἔργον τοῦτο φανεράν τὴν πληροφορίαν παρίστησι τοῦ κατὰ 15
 θεόν σου φρονήματος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 τὰ μὲν ἄλλα ἔχει καλῶς, ἐν ἐλαχίστοις δὲ ἀστατεῖ καὶ τα-
 ράττεται τοῖς κατὰ τὸν Ῥομπέρτον κυμαινόμενα. ἀλλ' εἴ τι
 V. 78 δεῖ πιστεύειν τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἐκείνου δικαίοις κρίμασι, τα-
 χεῖα ἢ καταστροφή τοῦ ἀδικωτάτου τούτου ἀνθρώπου παρῆ- 20
 σται. οὐδὲ γὰρ ἀνέξεται πάντως θεὸς ῥάβδον ἀμαρτωλῶν

1. ἐπεὶ — ὑπισχνούμενον om. CG. 3. χοιροσφάκην G. τὰ
 ἐξ ὑπαγορευόντων A. 10. σου om. C. αὐτῆ A. μετὰ :
 lege κατὰ. 11. ἀναδεχθῆναι GA. 13. μετέλθῃ G. 14.
 σου A, σοὶ PG. 16. βασιλείαν τὰλλα μὲν ἔχει A. 17. ἐλα-
 χίστω A. lege οὐκ ἐν ἐλαχίστοις. 18. ἐτι G. 20. τούτου add. A.

licentem, aliam rursus ad eum per Choerosphactem misit epistolam, in qua haec scripta erant. “bene se habere praepotentem dominationem tuam et meliore in dies fortuna uti, in votis est maiestati meae, longe nobilissime ac vere Christianissime frater. quidni enim conveniat maiestatis nostrae pietati, meliora et florentiora tibi precari, tua perspecta pietate? nam fraterna haec, qua in maiestatem nostram es, propensio et affectus et quo belli adversus perniciosum istum hominem labores suscepturum te esse animo promisisti, ut ab scelerato atque nefario et dei et Christianorum hoste malignitatis iustas poenas repeteres, magnam probitatem mentis tuae produnt planeque tuam in deum pietatem confirmant. quod ad nostram maiestatem attinet, ea in ceteris quidem bene habet; non minima autem sollicitudine et perturbatione propter Robertum agitur. sed si qua deo et aequis eius iudiciis fides habenda est, celeriter iniustissimi huius hominis pernicies aderit; nec enim concedet omnino deus, virgam peccatorum in sortem suam usque adeo immitti. iam nummorum cen-

κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαφίεσθαι. τὰ
 μέντοι παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν συμφωνηθέντα ἀποσταλῆναι
 τῇ μεγαλοδυνάμει σου ἔξουσίᾳ, αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσ-
 5 σαρες χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἑκατὸν βλαττία, ἀπε-
 5 στάλησαν νῦν διὰ τοῦ πρωτοπρόεδρου Κωνσταντίνου καὶ κα-Ρ. 94
 τεπάνου τῶν ἀξιομάτων κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τοῦ πιστοτάτου
 σου καὶ εὐγενεστάτου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου. καὶ τὸ ἤ-
 10 θεν ποσὸν τῶν ἀποσταλέντων ἀπεπληρώθη διὰ τε εἰργα-
 σμένον ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς ποιότητος. καὶ
 10 τελειομένον τοῦ ὄρκου παρὰ τῆς εὐγενείας σου, σταλήσον-
 ταί σοι καὶ αἱ ὑπόλοιποι διακόσιοι δεκαεὶς χιλιάδες τῶν νο-
 μισμάτων καὶ ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιομάτων διὰ
 τοῦ πιστοτάτου τῇ σῇ ἔξουσίᾳ Βαγγελάρδου, ὀπηνίκα εἰς Λογ-
 15 γιβαρδίαν κατέλθῃς. ὅπως μέντοι ὀφείλει τελεσθῆναι ὁ ὄρ-
 15 κος, προεδηλώθη πάντως τῇ εὐγενείᾳ σου, ἀπαγγελεῖ δ' ἔτι Β
 σαφέστερον καὶ ὁ πρωτοπρόεδρος Κωνσταντῖνος καὶ κατεπάνου,
 ὡς καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐνταλαθεῖς ἕκαστον τῶν κεφα-
 λαίων, ἅπερ μέλλουσι ζητηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ γενησομένου
 παρὰ σοῦ ὄρκου βεβαιωθῆναι. ὀπηνίκα γὰρ ἡ συμφωνία
 20 ἀναμεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παρὰ τῆς εὐγενείας σου
 ἀποσταλέντων πρέσβεων ἐγένετο, διεμνημονεῖσθαι τινὰ τῶν

1. ἐπὶ τοσοῦτον om. CGA. ἀφίεσθαι Ρ, ἐπαφίεσθαι CGA.
 2. ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου αἱ ἑκατὸν Α. 3. τέσ-
 5 σαρες : πέντε Α. 4. ἐστάλησαν Α. 5. νῦν om. Α. πρω-
 5 τοέδρου G. 10. τελειωθέντος Α. 11. σοι om. Α. δια-
 10 κόσιοι om. CG. δεκαεὶς om. Α. 14. ὀφείλει G. 18.
 παρὰ : an διὰ ?

tum et quadraginta quatuor millia et centum vestes sericas, quae a maiestate nostra dominationi tuae potentissimae mittenda erant ex pacto, missa nunc sunt per Constantinum protoprophedrum et praepositum dignitatibus, iuxta placitum Bulchardi fidissimi tibi et nobilissimi comitis. et dicta quidem summa pecuniae constat argento facto et Romano antiquae qualitatis. ubi autem iusiurandum mobilitas tua praestiterit, etiam reliqua ducenta sedecim millia nummorum et stipendia dignitatum viginti concessarum per Bagelardum dominationi tuae fidelissimum mittentur tibi, simulac in Longibardiam perveneris. quomodo vero iusiurandum praestandum sit, significatum et antea nobilitati tuae est, et exponet accuratius Constantinus protoprophedrus et praepositus, qui de singulis capitibus, quae expediri et iureiurando a te firmari oportet, mandata a maiestate nostra accepit. quando enim conventio inter maiestatem meam et missos a nobilitate tua legatos facta est, commemorata sunt capita quaedam maioris momenti, de quibus quoniam se accepisse mandatum negarunt nobi-

ἀναγκαιοτέρων κεφάλαια ὅτι δὲ περὶ τούτων μὴ ἔχειν πρόσ-
 ταξιν εἶπον αἱ τῆς εὐγενείας σου ἄνθρωποι, κατὰ τοῦτο καὶ
 ἡ βασιλεία μου τὸν ἕρκον αὐτοῦς ἀνήρτησε. τοῖνυν καὶ τε-
 λεσθῆνω ὁ ἕρκος παρὰ τῆς εὐγενείας σου, ὡς ὁ πιστός σου
 C' Ἀλβέρτης ἐνωμότως τῇ βασιλείᾳ μου ἐβεβαίωσε, καὶ ὡς 5
 τὸ ἡμέτερον κράτος κατὰ προσθήκην ἀναγκαιοτέραν αὐτοῦ
 ζητεῖ. ἡ δὲ βραδυτῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ εὐγενεστάτου σου
 κόμητος τοῦ Βουλχάρδου γέγονε διὰ τὸ τὴν βασιλείαν μου
 βούλεσθαι τὸν φίλτατόν μου ἀνεψιόν, τὸν υἱὸν τοῦ πανευτυ-
 χεστάτου σεβαστοκράτορος καὶ περιποδήτου ἀταδέλφου τῆς 10
 βασιλείας μου, Θεαθῆναι παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐλθὼν ἀπαγγεῖλη
 σοι τὴν ἐν ἡλικίας ἀπαλῶ καταστήματι βεβηκῦσαν σύνεσιν
 τοῦ παιδός· τὰ γὰρ ἔξω καὶ σωματικὰ δεύτερα τίθεται λό-
 γον ἡ βασιλεία μου, εἰ καὶ ἐν τούτοις πολὺ ἔχει τὸ περιού-
 Dσιον. ὡς γὰρ τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημήσας ἐθεάσατο τὸ παι- 15
 δίον καὶ ὅσα εἰκὸς ὠμίλησεν, ἀπαγγελεῖ σοι ὁ πρέσβυς σου.
 καὶ ἐπεὶ παιδίον μὲν οὕτω ὁ Θεὸς τῇ βασιλείᾳ μου ἐχαρί-
 σαιτο, τόπον δέ μοι γνησίου παιδός ὁ φίλτατος οὗτος ἐπέχει
 ἀδελφιδούς, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐδέν ἐστι τὸ καλύον, ἐνω-
 θῆναι ἡμᾶς δι' αἵματος συγγενικοῦ, καὶ φίλα μὲν ἀλλήλοις 20
 φρονεῖν ὡς Χριστιανοῖς, οἰκειοῦσθαι δὲ καὶ τὰ ἀλλήλων ὡς
 συγγενεῖς, ἐν' ἐντεῦθεν ἕκαστος δι' ἀλλήλων δυναμούμενοι,

3. μου : σου G. αὐτῆς C. 5. Ἀβέρτης CG. ἐβεβαίω-
 σε C, ἐβεβαίωσατο G, ἐβεβαίωσατο P. 7. σου om. A. 9.
 μοι A. 11. ὅς ἐλθὼν A. 13. δεύτερον C. ἀν τοῦ λόγου?
 14. εἰ δὲ καὶ G. 16. πρέσβυς A. 17. παιδίον μὲν οὕτω
 C, παιδίον οὕτω A, οὕτω παιδίον P, οὕτω τὸ παιδίον E.

litatis tuae ministri, etiam maiestas mea propterea sacramentum ipsis
 distulit. ergo praestetur iusiurandum a nobilitate tua, ut fidelis tuus
 Albertes maiestati meae iuratus confirmavit, utque maiestas nostra
 petit ob additamentum satis necessarium. cunctationis ac morae Bul-
 chardi, comitis tui fidelissimi et nobilissimi, ea fuit causa, quod
 nepotem carissimum, filium sebastocratoris felicissimi, germani ma-
 iestatis meae fratris, ab ipso conspici maiestas mea voluit, ut redux
 nuntiaret tibi firmum ac solers in tenerae aetatis statu pueri ingenium;
 externa enim et quae ad corpus pertinent, rationi posthabet ma-
 iestas mea; quanquam et illis virtutibus admodum excellit; prout
 narrabit tibi legatus tuus, qui cum in urbe versabatur, vidit puerum
 atque cum eo, ut res postulabat, confabulatus est. ac quoniam filium
 quidem deus mihi noundum dedit, hic autem fratris filius suavissimus
 filii mihi est loco, si deo placuerit, nihil impediet, quominus pro-
 pinquitate coniungamur, et cum amica, ut Christianos decet, in nos

φοβεροὶ τοῖς ἐναντίοις ᾤμεν μετὰ Θεοῦ. τῇ μέντοι εὐγενείᾳ σου νῦν ἀπεστάλησαν δεξιωματῶν ἕνεκεν ἐγκόλπιον χρυσοῦν μετὰ μαργαριταρίων, θῆκη διάχρυσος ἔχουσα τμήματα ἔνδον διακρόρων ἁγίων, ὧν ἕκαστος διὰ τοῦ ἐφ' ἐκάστου αὐτῶν 5 ἔντεθέντος χαρτίου γνωρίζεται, καυκίον σαρδωνύχιον καὶ ἐμπότης κρύος, ἀστροπελέκην δεδεμένον μετὰ χρυσαφίου καὶ ὀποβάλαμον. μακρῦναι ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν σου, πλατύ-P. 95 ναι τὰ τῆς ἔξουσίας σου ὄρια, καὶ θεῖή σοι πάντας τοὺς ἀντιπίπτοντας εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς καταπάτημα. εἰρήνη εἶη .

10 τῇ ἔξουσίᾳ σου, καὶ γαλήνης ἥλιος ἐπιλάμψοι πάση τῇ ὑπὸ κῶφ σου, καὶ γένοιτό σοι ἅπαντες εἰς ἀφανισμόν οἱ ἐχθροί, τῆς ἄνωθεν κραταιᾶς ἰσχύος κατὰ πάντων σοι χαριζομένης V. 79 τὸ ἄμαχον, τοσοῦτον τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ ὄνομα ἀγαπῶντι καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνου τὴν χεῖρα ὀπλίζοντι."

15 11. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν οἰκονομήσας, αὐτὸς πρὸς τὸ κατεπεῖγον καὶ ὑπόγειον τὸν κίνδυνον ἀπειλοῦν ἠτοιμάζετο, ἐγκαρτερῶν ἔτι τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, B σκοπῶν ὅπως διὰ παντοίας μεθόδου τοῖς εἰς προὔπτον ἐπι-

2. ἀπεστάλη C. 3. μαργάρων C. ἔχουσα ἔνδοθεν τμήματα A. 4. τοῦ C, τῶν P, τὸν G. 5. ἔντεθέντα χάριτην G. lege σαρδωνύχιον cum Ducangio Gloss. I. p. 147. 6. ἀστροπελέκην A. 7. μακρῦναι et πλατύναι PG, recte A. 8. τῆς om. A. 10. καὶ γαλήνη, ἥλιος PG, alterum A. vid. annotat. 11. ἀφανισμόν C, ὄνειδισμόν PG, ὄνειδισμόν καὶ ἀφάνειαν A. 13. τοσοῦτο G. 16. αὐτὸς om. A. κατεπεῖγων G. ἀπειλοῦν C, ἀπλοῦν PG. 17. ἐγκαρτερῶν : καὶ τῶς ἐν τῇ βασ. τῶν πολ. ἐγκαρτερῶν ἦν καὶ διὰ παντοίας A.

invicem voluntate simus, etiam necessitudinis familiaritas inter nos intercedat, ut alter alterius potentia aucti, terrori deo iuvante simus adversariis. misimus autem nobilitati tuae amicitiae et bonae voluntatis ergo crucem, quae in sinu gestari solet, auream et margaritis ornata, pyxidem auream, in qua sanctorum particulae nonnullorum insunt, quorum cuiusque nomen ex apposita cuique chartula cognoscitur; pateram e sardonyche et poculum crystallinum, astriformem securim aurea ligatam fibula et opobalsamum. prolonget deus vitam tuam, dilatet fines imperii tui afficiatque omnes adversantes opprobrio et perniciæ. pax sit dominationi tuae, et tranquillitatis lux universae terrae tibi subditae illucescat, et redigantur omnes hostes tui ad interuentionem, coelesti dei potentia vim tibi contra omnes largiente invictam, quippe qui tantopere verum eius nomen colas et contra hostes illius armis accingere."

11. Ita rebus per Occidentem dispositis, ipse ad ea, quae urgebant praesensque periculum intentabant, sese paravit, in urbe etiam tum degens, dispexitque, qua ratione hostibus iamiam, immi-

κειμένοις ἐχθροῖς ἀντικατασταίῃ. καὶ ἐπεὶ, ὡς ὁ λόγος ῥηθασας ἐδήλωσε, τοὺς μὲν ἀθεωτάτους Τούρκους περὶ τὴν Προποντιίδα ἑώρα ἐνδιατρίβοντας, τοῦ Σολυμᾶ τῆς ἐφίας ἀπάσης ἐξουσιαζόντος καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν αὐλιζομένου (οὗ καὶ σουλτανικιον ἦν, ὅπερ ἂν ἡμεῖς βασιλεῖον ὀνομάσαιμεν,) καὶ 5 προνομίᾳ συνεχωῶς ἀποστέλλοντος καὶ ληίζομένου ἅπαντα τὰ τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακειμένα καὶ Θυνίαν, καὶ μέχρις αὐτῆς Βοσπόρου τῆς νῦν καλουμένης Δαμάλεως ἱππηλασίας καὶ ἐπιδρομᾶς ποιουμένους καὶ λείαν πολλὴν ἀφαιρουμέ-
C νους καὶ μονογού ὑπεράλλαθαι καὶ αὐτῆς ἐπιχειροῦντας τῆς 10 θαλάττης· οὗς αἱ Βυζάντιοι ὄρωγες ἀφόβως πάντῃ ἐνδιατρίβοντας ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀκτῆς διακειμένοις πολεχνίοις καὶ ἰσροῖς τεμένεαι, μὴ τινοὺς ἐκεῖθεν αὐτοὺς ἀπελαύνοντος, ἐντρομοὶ διὰ παντὸς ὄντες, διηγοροῦντο ὅτι δεῖ διαπραΰνασθαι ταῦτα ὄρων ὁ βασιλεὺς, πολλοὺς κωμαινόμενος λογισμοῖς καὶ 15 πολλὰς λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς, τοῦ κρατήσαντος γίνεται λογισμοῦ καί, ὡς ἐνόν, ἔργου εἶχετο. ἀφ' ὧν οὖν ἐξ ὑπογυίου συνειλοχῶς ἦν Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ τιῶν ἀπὸ τοῦ Χώματος ὄρημένων δεκάρχας προχειρισάμενος καὶ ἐν
D ἀνακτίοις ἐνθέμενος, τοὺς μὲν ψιλούς τόξα καὶ ἀσπίδα φέρον- 20 τας μόνον, τοὺς δὲ καὶ ἄλλωθ διαρῆξασθαι εἰδίτας κόρνσί τε

4. οὗ γὰρ G. 5. σουλτανική G. 6. πρὸς νομᾶς G. τὰ om. G. 7. Θυνίαν C. 9. δὲ καὶ ἐπιδρομᾶς G. ἀφαιρουμένοι C. 10. ἐπισχυροῦντας P, ἐπιχειροῦντας CG. 11. θαλάσσης C. 13. αὐτοῖς G. ἐντρομοὶ — διηγοροῦντο om. G. 16. κρατίστου G. 21. εἰωθότας conl. Diesterwegius. vid. annotat.

nentibus resisteret. cumque, ut supra narravimus, Turcas videret impiissimos circa Propontidem commorari, Solyma, qui Orienti toti imperitabat, Nicaeae habitante (ubi etiam sultanicum erat, quod nos palatium diceremus,) et praedatores quotidie immittente et omnes circa Bithyniam Thyniamque regiones depraedante, atque etiam usque ad ipsum Bosporum, quae Damalis nunc vocatur, incursiones illos facere praedamque multam agere et tantum non ipsum traicere mare: quos cum Byzantii sine ullo metu in oppidulis circa litora sitis et in sacris templis morari animadvertent, nemine inde eos pellente, terrore indesinenter perculsi, quid consilii caperent non habebant; — haec igitur imperator videns, postquam multa cum animo agitavit sententiamque saepe mutavit, tandem consilium, quod optimum videbatur, secutus, quam poterat celeriter rem aggressus est: ex iis igitur, quos subito conscripserat Romanos et Chomate oriundos, decuriones delegit navibusque imposuit, alios leviter armatos arcu duntaxat et clypeo, alios etiam galeis clypeisque et ha-

καὶ ἀσπίσι καὶ δόρυσι, νυξὶ περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς ἀγρια-
 λούς ἐρχομένους λάθρα ἐξάλλεσθαι τε καὶ τοῖς ἀθέοις εἰσπί-
 πτειν ἐκέλευσεν, εἶγε κατανοοῖεν μὴ πολλαπλοῦς τῆς αὐτῶν
 5 ποσότητος ἐκείνους εἶναι, καὶ εὐθὺς παλινοστεῖν ἕκαστος ὅθεν
 ἐξῆει. ἀπειροπολέμους δὲ πάντη γινώσκων αὐτούς, ἐπέσκη-
 πτεν ἀψοφητὴ τὴν εἰρεσίαν τοῖς ἐρέταις παραγγέλλειν ποιεῖ-
 σθαι, φυλαττομένους ἅμα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς θωγμαῖς τῶν
 πετρῶν λοχώντων βαρβάρων. τούτων γούν ἐπὶ τισὶν ἡμέραις
 οὕτω τελουμένων, κατ' ὀλίγων τῶν περὶ τὴν θάλατταν χωρίων P. 96
 10 ἀνωτέρω ἐχώρουν οἱ βάρβαροι. ὕπερ δ' αὐτοκράτωρ μεμαθη-
 κώς, τοῖς ἀποσταλεῖσι παρεκελεύετο καταλαβεῖν, ἅπερ ἐκέ-
 νοι πρώην κατεῖχον πολίχνια καὶ οἰκοδομηματα, καὶ εἴσω
 τούτων διανυκτερεύειν· περὶ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἀγίας, ὀπηνία
 15 χαρταγωγίας χάριν ἥ τινος καὶ ἐτέρας χροσίας τοῖς ὑπερναυτίαις
 ζυμβαίνει ἐξείναι, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι, καὶ εἴ τι κατ'
 αὐτῶν δυνήθεεν, ἀρκεῖσθαι τούτῳ, καὶ μικρὸν ἢ, καὶ μὴ B
 πλεῖον ζητοῦντας παρακινδυνεύειν καὶ θάραος τοῖς ἐχθροῖς ἐν-
 τεῦθεν διδόναι, ἀλλ' εὐθὺς ὑποστρέφειν καὶ εἴσω τῶν φρουρίων
 γίνεσθαι. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πορρωτέρω αὐτίς οἱ βάρ-
 20 βαροι ἐγίνοντο, ὥστε ἀποθαρηῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τοῖς
 τέως πεζοῖς καὶ ἰκπάσασθαι κελεῦσαι καὶ δόρυ κινεῖν καὶ
 πολλοὺς διαύλους ἰκπαιμάς κατὰ τῶν ἐναντίων ποιεῖν, οὐκέτι V. 80

2. τοῖς add. G.
 voluit θωγμαῖς.
 15. συμβαίνει CG.

3. κατανοοῖεν P, recte G.
 9. lege κατ' ὀλίγον.

7. θωγμαῖς C,
 10. ἀνωτέρων C.

20. fortasse ἀποθαρηῆσαντα,

stis instrui solitos; eosque noctu ad littora accedere, clam de navi-
 bus exsilire barbarosque invadere iussit, si quando illos non multo
 maiore, quam ipsi, numero esse cernerent, et statim regredi, unde
 quisque exisset. verum cum eos rei bellicae plane imperitos novis-
 set, praecepit, ut nautas quae minimo strepitu remigae iuberent,
 simulque ab insidiis barbarorum in rupibus subsidentium sibi cave-
 rent. id ubi per dies aliquot ita factum esset, paulatim barbari ex
 maritimis locis in interiora recedebant. quo imperator cognito, iis,
 quos miserat, praecepit, oppidula et aedificia, quae illi ante ob-
 tinuissent, occuparent in iisque pernoctarent; primo autem mane,
 quo tempore commentus vel alius rei causa prodire hostes solerent,
 cuncti aggrederentur, et si quid proficiscerent, in periculum incide-
 rent et hostibus animos redderent; sed illico cederent atque in arcus
 sese recipere. non ita multo post etiam ulterius barbari recesserunt;
 qua re confirmatus imperator animo, suos huc usque pedites
 etiam equitare iussit et hastam vibrare, saepiusque repetitis impur-

ἐν νυκτὶ οὐδὲ λάθρα ἐμπήπουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἄρτι ἀνυψούσης. καὶ οἱ τέως δεκάρχοι πεντηκοντάρχαι γεγόνασιν, καὶ οἱ πεζοὶ οἱ καὶ νυκτὸς μετὰ θεοὺς πολλοῦ τοῖς ἐναντίοις μαχομένοι, ἑωθινοὶ αὐτοῖς ἐπετίθεντο, καὶ ἡλίου ἐς μεσουράνημα φθάνοντος μετὰ θάρσους λαμπροῦς ξυνίστων πολέμους. οὐδ' ὅμως οὐδ' ἐν τοῖς μὲν εἰς τοῦπίσω προὔχῳρει τὰ πράγματα, τῇ δὲ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀναλάμπειν κατὰ μικρὸν τὸν ὑποτυφόμενον τῆς ἐξουσίας σπινθήρα συνέβαιεν. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς Βοσπόρου μόνον καὶ τῶν τῇ θαλάττῃ παρακειμένων χωρίων ὁ Κομνηνὸς αὐτοὺς πόρρω πον μάλα ἀπήλασεν, ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ Βιθυνίαν καὶ Θυρίαν ἄπασαν καὶ τῶν τῆς Νικομήδους ὄριον ἐκδιώξας, τὰ περὶ εἰρήνην ἀνέπεισε τὸν σουλτάνον μάλα θερμῶς ἐξαιτεῖσθαι. ὥς δὲ τὴν ἀκατάσχετον τοῦ Ῥομπέρτου ὄρμην ἐκ πολλῶν ἐβεβαιοῦτο, καὶ ὥς ἀπειροπληθεῖς συναγροχῶς δυνάμεις ἤδη πρὸς τὴν ἡῖονα τῆς Λογυβαρδίας ἐγγίξειν ἐπείγεται, ἄσμενος τὸν περὶ εἰρήνης δέχεται λόγον. εἰ γὰρ μηδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι ἐνῆν, ὥς ὁ παροϊμώδης αἰνίττεται λόγος, πολλῶ μᾶλλον νέον ἀρχηγὸν νεωστὶ διεφθορούας ἐπιδραξάμενον ἤδη ἀρχῆς, κατὰ μικρὸν μὲν πρὸ πολλοῦ φθινούσης, εἰς τοῦσχατον δὲ ἤδη ἔλληλακίας, μὴ δυνάμεις, μὴ χρήματα κεκτημένον· προπέποτο γὰρ ἅπαντα ἐν μηδενὶ χρησίμῳ καταναλωθέντα. ἐνθεν

4. ἐς om. G. μεσουράνημα P, μεσουράνισμα CG. 5. συνίστων C, ξυνίστων PG. 7. τὸν G, τὸ P. 11. Θυρίαν C. 20. δ' G.

tionibus hostem lacessere; nec id amplius noctu et furtim, sed ipsa iam luce. ac decuriones qui hucusque erant, quinquaginta militum ductores fiebant, et pedites, qui noctu non sine magno pavore cum hostibus pugnaverant, mane adorti, ubi sol medium obtinuit coelum, fortiter cum iis acerrimeque dimicabant. sic illorum res retro se tulit, Romano autem imperio, ut sopita potentiae scintilla paullatim exardesceret, contigit. non enim a Bosporo solum et maritimis regionibus procul eos depulit Alexius, verum etiam Bithynia Thyniaque universa atque Nicomediae finibus cum Turcas eiecisset, sultanum eo adegit, ut pacem instanter peteret. iam cum de vehementissimo Roberti impetu a multis certior factus esset eumque, immensis copiis contractis, iam in Longibardiae littus contendere, libenter pacis conditiones accepit. nam ne Hercules quidem adversus duos, ut in proverbio est, certare potuit, nedum iuvenis imperator, qui vix susceperat imperium rei publicae, quae cum paullatim pridem imminuta esset, in ultimo iam discrimine erat, et copiis et pecuniis deficientibus: absumpta enim omnia erant sine ulla utilitate publica. id

τοι και τους Τούρκους δια παντοίας μεθοδου τῆς τε Δαμά-Ρ. 97
 λεως και των περι αὐτὴν παραλίωv τόπων ἐκδιώξας, ἄμα δὲ
 καὶ δώροις δεξιωσάμενος, ἐξεβιάζετο εἰς εἰρηνικὰς ἀπονεύσαι
 σπονδὰς, καὶ ὄρον αὐτοῖς τὸν καλούμενον Δράκοντα ποταμὸν
 5 δεδωκώς, μὴ ὑπερβαίνειν ὄλωσ αὐτοῦ, μῆτε ποτὲ πρὸς τὰ
 ὄρια Βιθυνῶν ἐξορμῶν ἔπεισεν.

12. Οὕτω μὲν οὖν τὰ περι τὴν ἔω κατηύναστο. κατα-
 λαβὼν δὲ τὸ Δυρραχίον ὁ Παλαιολόγος, ταχυδρόμον ἀποστείλας
 τὰ περι τοῦ Μονομαχάτου ἐδήλου, ὅτι τὰ περι τὴν ἐκείνου
 10 ἄφιξιν μεμαθηκώς, σπουδαίως πρὸς τε τὸν Βοδῖνον και τὸν
 Μεχαηλάν προσεληλύθει. ἐδεδίει γὰρ διὰ τὸ μὴ ὑπακούσαι, Β
 ἀλλὰ κενὸν ἀποπέμψαι, ὃν πρὸ τοῦ τὴν μελετωμένην ἀπο-
 στασίαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος πρὸς αὐτὸν
 ἀποπεπόμφει γραμματοκομιστήν, χρήματα δι' αὐτοῦ αἰτούμε-
 15 νος, κὰν ὁ βασιλεὺς μὴδὲν κατ' αὐτοῦ ἐναντίον διενοεῖτο, εἰ
 μὴ τὴν τῆς ἀρχῆς παράλυσιν διὰ τὴν ἤδη ῥηθείσαν αἰτίαν.
 διαγνοὺς δὲ τὰ κατὰ τὸν Μονομαχάτον ὁ αὐτοκράτωρ, χρυσό-
 βουλλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλει, πᾶσαν ἀφροντισίαν
 αὐτῷ παρέχων· ὃν ἐν χερσὶν ἐκεῖνος λαβὼν παλινδρομεῖ πρὸς
 20 τὰ βασίλεια. ὁ δὲ Ῥομπέρτος εἰς Ὑδροῦντα παραγενόμενος C
 καὶ τὴν ἅπασαν αὐτοῦ ἐξουσίαν και αὐτῆς δὴ τῆς Δογγιβαρ-
 δίας τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ ἀναθέμενος, ἐκείθεν ἐξελθὼν, τὸν

2. δὲ add. A.	3. ἐξεβιάζετο CG, ἐξεβιάσατο P, κατηγάκασε A.
5. αὐτοῦ ὄλωσ A.	7. οὖν om. A. παρὰ A. ἔωv A.
10. σπουδαίως G.	Βοδῦνον CG. και om. P.
	17. χρυ-
σοβούλλου G.
	18. ἀφροντισίαν G.
	20. Ὑδροῦντα CA.
	21.
τῆς om. G.
	Δογγοβαρδίας P.
	22. ἐκείθεν : πέραν A.

eum compulit, ut postquam Turcas variis modis Damali et locis cir-
 ca maritimis eiecit, eosdemque insuper largitione devinxit, propensiorē
 ad pacem animo esset. terminum iis Dracontem quem appellant flu-
 vium concessit, quem ne traicerent, neve in Bithyniorum fines ir-
 rumperent, pactus est.

12. Ita res Orientis compositae sunt. at Palaeologus ubi Dyrrha-
 chium pervenit, cursore misso, Alexio significat, Monomachatum,
 audita Palaeologi profectione, celeriter ad Bodinum et Michaelam se
 recepisse. nam in metu erat, propterea quod non obtemperaverat,
 sed, quem ante factam rebellionem imperator Alexius cum litteris
 miserat nuntium pecuniam rogatum, vacuum dimiserat, quanquam
 nihil in eum gravius imperator decreverat, nisi quod magistratum
 erat abrogaturus propter causam, quam dixi. cum haec de Monoma-
 chato audivisset imperator, bullam ad ipsum auream misit, qua ple-
 nam ipsi securitatem dedit. qua ille accepta, reversus in aulam est.
 sed Robertus, postquam Hydruntem pervenit, et omnem suam ditio-

λιμένα τοῦ Βρεντησιῶν κατέλαβε, κάκεισε τὴν τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὸ Δυρράχιον ἔλευσιν μεμαθηκώς, παραχρῆμα ἐν V. 81 τοῖς μείζοσι τῶν πλοίων πύργους δειμάμενος διὰ ξύλων, διὰ βύρσης τούτους περιέστειλε. καὶ πάντα τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἀπιτήδεια ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσαγαγὼν σπουδαίως, εἰς τε τοὺς 5 δρόμοντας ἵππους τε καὶ ἐνόπλους ἱππέας εἰσελάσας, καὶ πάν- D τόθεν τὰ πρὸς πόλεμον ὄξεως μάλα ἐξαρτήσας, διαπερῶν η̄πέλεγτο. ἐσκόπει γάρ, ἀπηγάτο τὸ Δυρράχιον καταλάβῃ, περιζῶσαι τοῦτο διὰ τῶν ἐλεπόλεων ἀπὸ τε Θαλάττης καὶ ἡπείρου, ἢ ἄμα μὲν καταπλήξῃ τοὺς ἐντός, ἄμα δὲ καὶ 10 πανταχόθεν περιστοιχίσας αὐτούς, εἰς ἐφόδον τὴν πόλιν αἰ- ρήσεται. Θάρυβος τοίνυν ἐντεύθεν τοὺς τε νησιώτας καὶ τοὺς περὶ τὴν ἡϊόνα τοῦ Δυρραχίου ταῦτα μεμαθηκότας κατέσχε πολὺς. ἐπεὶ δὲ κατὰ γνώμην αὐτῷ πάντα ἤδη τετέλεστοι, λῶσας τὰ προμνήσια, τοὺς τε δρόμοντας καὶ τὰς τριήρεις 15 νῆας καὶ μονῆρεις κατὰ τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν εἰς πο- P. 98 λέμον σχῆμα διατεπώσας, σὺν εὐταξίᾳ τοῦ πλοῦς ἀπεπει- ρᾶτο. οὐρίου δὲ τυχῶν πνεύματος, τὴν κατὰ τὸν Αὐλώνα περῶν κατέλαβε, καὶ τὴν ἡϊόνα παραπλέων, ἀπῆλθε μέχρι Βοθρентοῦ. κάκεισε ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βαί- 20 μούντου τοῦ προφθάσαντος περᾶσαι καὶ τὸν Αὐλώνα εἰς ἐφθ-

1. Βρεντησιῶν GA, Βρονησιῶν C, Βρεντεσιῶν P. 7. lege
ἐξαρτήσας. 10. δὲ om. G. 11. περιστοιχίσας C, περιστοι-
χίσας PG. 14. γνώμην : γούν A. τὰ πάντα A. ἡδη
om. PG, add. CA. 17. ἀταξίᾳ CG. 18. δὲ : τε A. 19.
ἡϊόνα A. διαπλέων G. ἀπῆλθε μέχρι A, ἀπῆλθεν μέ-
χρι C, ἀπῆλθεν ἐν μέχρι PG. 20. βοθρентοῦ A. βαϊμούν-
του GA hic et infra. 21. τοῦ add. G.

nam atque adeo ipsam Longibardiam Rogerio filio commisit, inde solvens Brundusi portum occupavit; ubi audito Palaeologum Dyrrhachium advenisse, in maioribus statim navigiis turres aedificari ligneas iussit, quas corio contextit. omnibusque, quibus ad oppugnandum opus est, in naves diligenter comportatis, equis equitibusque armatis in dromones impositis, rebusque ceteris ad bellum undecunque summa industria paratis, traicere properabat. in animo enim erat, si Dyrrhachium pervenisset, machinis urbem terra marique circumdare, ut perculsis qui intus essent et omni ex parte inclusis, primo impetu urbem caperet. hinc et insulam et qui Dyrrhachii littus incolabant, cum nuntium illum accepissent, in summa trepidatione erant. Robertus, omnibus iam ex sententia confectis, ancoras solvit, ac dromonibus et tñremibus uniremibusque rerum nauticarum usu in belli speciem ornatis, ordipe expeditionem ingressus est. ventum nactus secundum, adversae ad Aulonem ripae appulit, indeque eram legentis Buthrotum

δου κατασχεῖν, διχῆ τὸ ἅπαν διελὼν στρατεύμα, τὸ μὲν αὐτὸς κατεῖχε, διὰ θαλάττης τὸν ἀπόπλουν ὡς πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐθέλων ποιήσασθαι, τοῦ δὲ τὸν Βαιμῶντον ἄρχειν ἐπέτρεψε, διὰ ξηρᾶς μέλλοντα πρὸς τὸ Δυρράχιον ὀδεῦ- B
 5σαι. καὶ δὴ τὴν Κορυφῶν διελθὼν καὶ πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀποκλίνας, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Γλωῖσσαν καλούμενον μεγίστη κλύδωνι αἴφνης περιπεπτώκει. νιφετὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄνεμοι τῶν ὄρων κινήθεντες τὴν θάλατταν σφοδρῶς συνετάραττον. κἀντεῦθεν ἠγείρετό τε τὰ κύματα καὶ ἐπωρούετο, αἶ τε
 10 κῶπαι τῶν προσκώπων καθημένων ἐθραύοντο, τὰ δ' ἰστίαι διαβιβρώσκοντες ἦσαν οἱ ἄνεμοι, αἶ δὲ κεραταὶ συνθλάμεναι κατὰ τοῦ καταστρώματος ἐπιπτον, καὶ αὐτανδρα ἤδη τὰ σκάφη κατεποντίζοντο, κἄν θέρους ὄρα ἦν, τοῦ ἡλίου τὸν καρκῖνον C
 ἤδη παρελθόντος καὶ πρὸς τὸν λέοντα ἐπείγομένον, ὅποτε καὶ
 15 τὴν τοῦ κυρὸς ἐπιτολὴν εἰναί φασιν. ἀταράττοντο δὲν ἅπαντες ἐξαπορούμενοι, καὶ οὐκ εἶχον ὅ τι καὶ δρᾶσαιεν, πολεμίοις τοιοῦτοις ἀντικαθίστασθαι μὴ δυνάμενοι. θροῦς δὲ ἐπῆρτο πολὺς, ὤμωζον, ἐποτιῶντο, ἐθεοκλύτουν θεὸν σωτήρα ἐπικαλούμενοι, καὶ τὴν ἡπειρον θεάσασθαι ἐπήχοντο. ὃ δὲ κλύ-
 20 ὶων τέως οὐκ ἐνεδίδου, μῆνίστοντος ὡσπερ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ τοῦ Ῥομπέρτου ἀκάθεκτον καὶ ὑπέρογκον φρύαγμα καὶ τὸ D

4. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG. 5. δὴ om. G. 10. καθη-
 μένων A, καθιέντων PG. 11. οἱ om. G. 12.
 καταστρώματος : στρατεύματος A. 15. γούν A. 17. δ' P,
 δὲ GA. 18. ὤμωζον PG, recte A. 19. ἡχοντο A.
 θεὸν καὶ σωτήρα G.

pervenit. ubi adiuncto sibi Boëmundo filio, qui prius traiecerat et Aulonem primo impetu ceperat, in duas partes universas copias divisit, quarum alteram ipse duxit, mari Dyrrhachium navigaturus, alteri filium Boëmundum praefecit, qui terrestri itinere Dyrrhachium proficisceretur. iamque Corcyram praetervectus ad Dyrrhachium tenebat, cum circa promontorium, quod Glossa dicitur, procella eum maxima oppressit. tempestas enim nivalis et venti ex montibus perfrantes mare vehementer turbabant. dum fluctus cientur et immane sonant, remi franguntur, cessante remige; discerpuntur vela vi ventorum; antennae fractae in foros cadunt, et cum ipsis hominibus iam navigia merguntur; quamquam aestivum tempus erat, sole post cancrum superatum ad leonem festinante, quod caniculae exorientis tempus esse aiunt. gravis igitur perturbatio invasit omnes, nec quid agerent habebant; nam talibus hostibus resistere non poterant. clamorem quisque tollere, lamentari, miseros se appellare, deum invocare salvatorem, et ut terram conspicerent, vota facere. nec tamen remisit tum tempestas, irascente quasi deo propter impotentem et inmodicam

τέλος ἐκ πρώτης ἀφετηρίας οὐκ εὐτυχῆς παραδεικνύοντος ἤδη. τὰ μὲν οὖν τῶν πλοίων σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεποντίσθη, τὰ δὲ ταῖς ἀκταῖς προσαραχθέντα συννεθλάσθη. τῶν δὲ περιστελλουσῶν τοὺς πύργους βυρσῶν ὑπὸ τοῦ ὕετοῦ χαλαρωτέρων γεγωνιῶν, οἳ τε ἤλοι τῶν οἰκείων τόπων ἐξέστησαν, 5
 V. 82 καὶ τὸ ἐντεῦθεν αἱ βύρσαι βάρως εἰληφνῆναι τοὺς ξυλίλους ἐκείνους πύργους ταχὺ περιέτρεψαν, καὶ καταρραγέντες τὰς ναῦς κατέδυσαν. τὸ δὲ γε σκάφος, ἐν ᾧ ὁ Ῥομπέρτος ἐνῆν, ἡμίθραυστον γεγονὸς μόγις διεσώθη· διεσώθησαν δὲ καὶ τινες τῶν ὀγκάδων σὺν τοῖς πλωτῆρσι παραδόξως. πολλοὺς μὲν 10
 P. 99 οὖν ἡ θάλαττα ἀποπτύσασα, οὐκ ὀλίγα δὲ βαλάντια καὶ ἄλλ' ἄττα ἐξ ὧν τὸ ναυτικὸν τοῦ Ῥομπέρτου συνεπεφέρετο, περὶ τὴν ψάμμον κατέστρωσε. τοὺς μέντοι νεκροὺς οἱ σωθέντες περιστέλλοντες ἔθαπτον, κἀντεῦθεν πολλῆς τῆς ἐκ τούτων δυσωδίας ἐπιμίπλαντο. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς τοσοῦτους ἐραδίως ἐνσοριάσαι. 15
 τῶν οὖν ἐδοδίμων ἀπάντων ἀφανισθέντων, τάχα ἂν καὶ ὑπὸ λιμοῦ διεφθάρησαν οἱ τέως σωθέντες, εἰ μὴ τὰ λήϊα πάντα καὶ οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ κῆποι τοῖς καρποῖς ἔβριθον. συνετὰ μὲν οὖν ταῦτα ἦσαν πᾶσι τοῖς φρονοῦσιν ὀρθῶς, τὸν δὲ Ῥομπέρ-
 Βτον οὐδὲν τῶν γεγυόντων ἐφόβει, ἀκαταπτοήτως ἔχοντα καὶ 20

4. ἀπὸ GA. 5. τόπων : ἄρμονιῶν A. 8. γε om. A. 9. διεσώθησαν A, ἐσώθησαν PG. 11. οὖν om. A. θάλαττα C, θάλασσα PGA. ἀποπτύουσα CG, ἀποπτύσασα PA. ἄλλα τὰ libri, correxi. 12. κατέστρωσε περὶ τὴν ψάμμον G. 13. περιστέλλοντες ἔθαψαν A. 15. ἐπίπλαντο A. lege ἐνεπίπλαντο. ἐνσοριάσαι PG, recte CA. 16. ἐδοδίμων P. πάντων A. τάχ' ἂν A. καὶ om. G. 19. πᾶσι add. CA.

Roberti insolentiam, et exitum ipso principio non felicem fore iam significante. navium aliae cum ipsis vectoribus mari hauriebantur, aliae littori illisae frangebantur. coriis autem, quae turres tegebant, magis magisque imbre laxatis, clavi locis suis excidebant, et coria, iam pondus nacta, facile evertabant ligneas istas turres; quarum ruina naves ipsae submersae sunt. navigium, quo Robertus vehebatur, semifractum vix servatum est; servatae quoque sunt onerariae aliquot naves cum vectoribus praeter expectationem. multos mare eiecit, nec pauca marsupia et alia quaedam de iis, quae classarii secum attulerant, in littore sparsit. mortuos rite sepelierunt, qui servati erant; quod dum faciunt, multo cadaverum foetore implebantur; neque enim celeriter tanto numero humari poterant. cum autem commeatus omnis mari absumtus esset, non multum abfuit, quin etiam superstites fame perirent, nisi segetes omnes et agri et horti frugibus onusti fuissent. hoc infortunium quid significaret, facile omnes, qui saperent, intelligebant; at Robertum nihil eorum, quae acciderant,

εἰς τοσοῦτον, οἶμαι, τὴν ζωὴν ἑαυτῷ διαρκέσαι ἐπευχόμενον, ἐφ' ὅσον πρὸς οὓς ἐθέλει μάχεσθαι δύναίτο ἄν. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ προκειμένου σκοποῦ τῶν γεγονότων οὐδὲν ἀπεῖρξεν αὐτόν. ἀλλὰ μετὰ τῶν περισωθέντων (ἦσαν γὰρ τινες οἱ 5 Θεοῦ ἀμάχῳ δυνάμει τοῦ κινδύνου ῥυσθέντες) ἐβδόμῃ ἡμέρῃ εἰς τὴν Γλαβινίτζαν ἐγκατερέησας, ἐφ' ᾗ αὐτὸν ἀνακτῆσαι, διαναπαῦσαι δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ κλύδωνος τῆς θαλάττης διασωθέντας, φθάσαι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὸ Βρεντήσιον καταλειφθέντας καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλλοθεν προσδοκω- 10 μένους διὰ στόλου καταλαβεῖν, τοὺς τε πρὸ μικροῦ φθάσαντας διὰ τῆς ἡπείρου διαπεραιωθῆναι ἰπέας ἐνόπλους καὶ πεζοὺς καὶ τὸ ψιλὸν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἅπαντας συναγχοῶς διὰ τε τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδῖον κατέλαβε μετὰ πασῶν τῶν αὐτοῦ δυνάμεων. συνῆν 15 δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ταυτὰ μοι διηγούμενος Λατῖνος, ὡς ἔλεγε, πρέσβυς τοῦ ἐπισκόπου Βαρῆως πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀποσταλεῖς, καὶ ὡς διεβεβαιούτο, σὺν τῷ Ῥομπέρτῳ τὴν τοιαύτην διέτριβε πεδιάδα. καὶ δὴ ἐντὸς τῶν ἐρειπωθέντων τειχῶν D τῆς πάλαι καλουμένης πόλεως Ἐπιδάμνου καλύβας ἐπήγγυν- 20 το, ἰλασθὲν τὰς δυνάμεις κατατιθέμενοι. ἐν ᾗ βασιλεὺς ποτε Ἡπειρώτης Πύρρος Ταραντῖνοις ἐνωθεὶς Ῥωμαίοις ἐν Ἀπουλῆᾳ καρτερόν τὸν πόλεμον συνεστήσατο· καὶ ἀνδροκτασίας

3. τῶν γεγονότων om. P.
PG. 18. ἐρειπωθέντων A.
add. A.

4. περισωθέντων A, σωθέντων
21. Ταραντῖνος C. 22. τὸν

perterrefaciebat, cum impavido esset animo et eatenus, opinor, vitam sibi superesse precaretur, ut, contra quos vellet, pugnare posset. itaque a consilio nihil eorum, quae acciderant, eum deterrebat; sed cum iis, qui supererant, (nonnulla enim pars erat divina potentia periculo erepta,) Glabinitzae substitit dies septem, ut se suosque, qui ex tempestate elapsi erant, quiete reficeret; praeterea ut et ii, quos Brundusii reliquerat et quos aliunde classe adventuros exspectabat, et qui paulo ante terrestri itinere Buthroto profecti erant equites armati ac pedites levisque armorum milites, adventarent. quibus collectis terra marique omnibus, Illyricum agrum cum universa copiarum vi occupavit. una cum eo erat quoque, qui haec mihi narravit, Latinus, episcopi Barensis, ut aiebat, ad Robertum legatus, qui se apud Robertum per expeditionis illius tempus commoratum affirmavit. atque intra diruta moenia urbis, quae Epidamnus olim dicebatur, tabernacula collocarunt, copiis catervatim dispositis. in qua urbe qui regnavit quondam Pyrrhus Epirota, ubi societatem cum Tarentinis iniit, grave contra Romanos in Apulia bellum suscepit. cumque magna

ἐντεῦθεν πολλῆς γεγονίας, ὡς ἄρδην ἅπαντας ξίφους παρα-
 νύλωμα γεγονέναι, ἄσικος πάντη καταλέλειπται. ἐν ὑστέροις
 δὲ χρόνοις, ὡς Ἕλληνές φασι καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἐν τῇ πόλει
 γλυπτὰ γράμματα μαρτυροῦσιν, ἐπ' Ἀμφίωνος καὶ Ζήθου
 P. 100 ἀνοικοδομηθεῖσα εἰς ὃ νῦν δρᾶται σχῆμα, αὐτίκα καὶ τὴν 5
 κλῆσιν μεταμείψασα Δυρράχιον προσηγόρευται. τοσαῦτα μὲν
 οὖν παριστορεῖσθω καὶ περὶ ταύτης τῆς πόλεως· καὶ ἡμῖν
 τὰ τοῦ τρίτου λόγου ἐνταυθοῖ συμπεπεράσθω, τὰ δ' ἐφεξῆς
 ὁ μετὰ τοῦτον εὐθὺς ἱστορήσειεν.

1. ἐντεῦθεν A, ἐκείθεν PG. ἅπαντας ἄρδην A. 4. ἐπ' CG.
 6. παραμείψασα G. προσαγορεύεται G. 7. παριστορεῖ-
 σθω C, περιῖστορεῖσθω PG, προσιστορεῖσθω A. 8. τοῦ om. G.
 ἐνταῦθα G. συμπεπεράσθω G.

caede facta, ad unum omnes periissent, urbs vasta plane mansit. poste-
 rioribus autem temporibus, ut Graeci narrant atque ipsae etiam litte-
 rae urbis monumentis insculptae testantur, ab Amphione et Zetho in
 eam, qua hodie visitur, restituta formam, mutato iam nomine, Dyr-
 rhachium appellata est. hactenus de hac urbe in transcurso, et finem
 hic faciamus libri tertii; reliqua sequens iam exponet.

ΑΛΕΞΙΑΣ Δ.

ALEXIADIS LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium a Roberto terra marique obsidetur. Georgius Palaeologus per litteras Alexium edocet de urbis periculo (1). is praeter Turcas in auxilium Venetos arcessit, quorum classem, prope Dyrrhachium appulsam, Boëmundus adoritur damno suo (2). nihil intermissa per hiemem obsidione, Roberti exercitus insequente anno fame morboque graviter affligitur (3). imperator Cpoli in Robertum movet, Isaacio fratre ad tutelam urbis relicto. in itinere de rebus ad Dyrrhachium gestis certior fit (4). ubi advenit, Palaeologum in castra evocat. an acies decertandum sit, consultant (5). interim Robertus fert pacis conditiones. quibus repudiatis, ne sui mox proeliaturi spem in fuga ponant, naves demergi iubet (6). utrimque acies instruitur (7). Romani nobilissimi in proelio occumbunt; Alexius ipse vulneratus fugae se mandat (8). mirabiliter se ab insequentibus hostibus expedit (9). bidui itinere Achridem pervenit, ubi Dyrrhachii tuendi rationem init (10).

1. Ἡ μὲν οὖν ἡπειρος τὸν Ῥομῆνικρον εἶχεν ἐν αὐτῇ αὐ- P. 102
λιζόμενον, ἐπὶ καὶ δεκάτην ἄγοντος τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῆς V. 83

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον δ' GA. 2. ἔχοντος G.

1. In terra igitur continenti Robertus castra metatus est, die decimo septimo mensis Iunii indictione quarta, cum equestribus po-

τετάρτης ἐπινημήσεως, μεθ' ἰππέων καὶ πεζῶν δυνάμεων ὑρι-
 θμὸν ὑπερβαινουσῶν, καὶ φοβερὸν ἰδεῖν ἀπὸ τε τοῦ σχήμα-
 τος ἀπὸ τε τῆς στρατηγικῆς καταστάσεως· ἤδη γὰρ ἄπαν-
 P. 103 ταχόθεν αὐθις συνήθροιστο στράτευμα· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ
 παντοῦν εἶδος πλοίων μεθ' ἑτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειριάν 5
 πολλὴν τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου ἐχόντων, τὸ ναυτικὸν αὐ-
 τοῦ διεπλωίζετο. περιστοιχισθέντες οὖν οἱ τοῦ Δυρραχίου
 ἐντὸς εἰς ἑκατέρου μέρους, θαλάττης φημί καὶ ἡπείρου, καὶ
 ἀπειροπληθεῖς τὰς τοῦ Ῥομπέρτου ὄρωντες δυνάμεις καὶ πάν-
 τα λόγον ὑπερβαινούσας, μεγίστῳ δέει συνείχοντο. ὁ δὲ γε 10
 Παλαιολόγος Γεώργιος γενναῖος ὢν ἀνὴρ καὶ στρατηγικὴν
 Βπᾶσαν ἐξησκημένος, μυρίους δὲ πολέμους ἀγωνισάμενος κατὰ
 τὴν ἔω καὶ νικητῆς ἀναδειχθεὶς, ἀκατάπληκτος ὢν τὴν πόλιν
 κατωχύρου, τὰς τε ἐπάλξεις κατασκευάζων κατὰ τὰς ὑπο-
 15 θημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ λιθοβόλους τὰ τείχη κατα-
 πυκνῶν μηχανήμασι, τούς τε ἀναπεπτωκότας τῶν στρατιωτῶν
 ἀνακτώμενος, καὶ σκοποὺς δι' ὅλου καταστήσας τοῦ τείχους.
 καὶ αὐτὸς δὴ περιπολεύων διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπα-
 γρυπνεῖν τούς φυλάσσοντας παρεκελεύετο. τηνικαῦτα δὲ καὶ
 διὰ γραμμῶν τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον ἐδήλον τῷ αὐτο- 20
 Cκράτορι, καὶ ὅτι τὴν πόλιν πολιορκήσων τὸ Δυρράχιον παρε-
 γένητο. οἱ δὲ ἐντὸς ὄρωντες τὰς ἐξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὸν

2. an φοβερῶν? ἰδὼν G. 3. καὶ ἀπὸ τῆς G. ; γὰρ om. G.
 5. παντοίων G. 6. θαλάσσης CA. 7. διεπλωίζετο C, διεπλωί-
 ζετο PG. vid. annotat. περιστοιχισάντες C. 12. κατὰ :
 περι C. 13. ἀναδειχθεὶς G. 14. κατὰ : ἦν κατὰ A. 18. ἐπα-
 γρυπνεῖν G.

destribusque copiis innumeris, terribili specie propter habitum ordi-
 nandique rationem; iam enim undique exercitus rursus convenerat; a
 mari vero omnis generis navigia cum aliis militibus, qui multum
 maritimi belli usum habebant, navales eius copias vehebant. circum-
 venti igitur qui Dyrrhachium obtinebant, ex utraque parte, terra dico
 marique, et immensas Roberti omnemque numerum superantes copias
 conspicati, maximo terrore affecti sunt. at Palaeologus Georgius,
 vir fortis et totius rei militaris peritus, qui ex innumeris in Oriente
 commissis proeliis victor discesserat, intrepido animo urbem communi-
 bat, et propugnacula exstruens, prout imperator mandaverat, et ballistas
 moenibus imponens; milites praeterea, siqui animum abiecerant,
 erigebat, speculatoribusque per murorum circuitum dispositis,
 ipse ambiens noctu diuque vigilare custodes iubebat. eo etiam tem-
 pore imperatorem litteris de Roberti irruptione edocuit eumque
 urbis Dyrrhachii expugnandae consilio advenisse. oppidani autem,

κατασκευασθέντα ὑπερμεγέθη μόνυνα ὑπερανεστηκότα καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν, βύρσαις τε πανταχόθεν περιπεφραγμένον, καὶ τὰ λιθοβόλα μηχανήματα κατὰ κορυφὴν τούτου ἰστάμενα, τὴν τε πᾶσαν περιβολὴν τῶν τειχῶν 5 ἔξωθεν τρυῖ στρατοπέδου περιζωσθεῖσαν, καὶ τοὺς ἀπανταχόθεν συρρέοντας συμμάχους πρὸς τὸν Ῥομπέρτον, καὶ τὰς παρκειμένας πόλεις ἔξ ἐπιδρομῆς πορθουμένας, καὶ τὰς καλύβας ἐκείθεν καθεκάστην πολλαπλασιαζόμενας, δέει συνείχοντο, διαγινώσκοντες ἤδη τὸν σκοπὸν τοῦ δουκὸς Ῥομπέρτου, D 10 ὡς οὐκ ἐπὶ τῇ πόλει καὶ χώρᾳ δηῶσασθαι καὶ λείαν πολλὴν ἐκ τούτων συγκομισάμενος αὐθις εἰς Ἀπουλίαν ἐπαναστρέψαι, ὡς ἀπανταχοῦ διεκηρυκεύετο, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίον κατέλαβεν, ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἡμειρόμενος, τὸ Δυρράχιον, ὃ φασιν, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας πολιορ- 15 κῆσαι ἠπειέετο. κелеύει τοίνυν ὁ Παλαιολόγος ἀνωθεν πυθῆ- P. 104 σθαι, ὅτου χάριν παραγέγονεν. ὁ δὲ φησιν “ὥστε τὸν τῆς V. 84 βασιλείας ἔξωσθέντα Μιχαὴλ τὸν ἐμὸν κηδεστὴν εἰς τὴν ἰδίαν τιμὴν αὐθις ἀποκαταστήσαι καὶ τὰς εἰς αὐτὸν γεγονυίας ὕβρεις ἐπέξειλεῖν καὶ τὸ ὄλον ἐδικῆσαι αὐτόν.” οἱ δὲ φασι 20 πρὸς αὐτόν, ὡς “εἰ τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν, προσκνηήσομέν τε εὐθὺς αὐτόν καὶ τὴν πόλιν παραδῶμεν.” ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥομπέρτος προστάσσει εὐθὺς τὸν Μιχαὴλ

2. τοῦ om. CG. τε : δὲ G. πανταχοῦ CG. 5. ante τοῦ excidit διὰ. 7. καὶ τὰς καλύβας — πολλαπλασιαζόμενας add. P in margine. 8. καθεκάστην om. CG. 10. τῷ : τὸ G. 12. διεκηρυκεύετο P. 17. ἔξωθέντα A. 18. τιμὴν om. A.

cum machinas extra urbem et ingentem exstructam turrem conspexissent, ipsis Dyrrhachii muris altiore, coriis undique circumdatam, et ballistas insuper impositas, et totum murorum ambitum castris cinctum, et confluentes undique ad Robertum socios, et oppida, quae adiacebant, in transcurso diruta, et tabernacula hinc quotidie multiplicata: terrore affecti sunt. etenim perspexerunt iam, duces Robertum non eo consilio Illyricum occupasse, ut urbibus agrisque vastatis, praeda magna potitus, in Apuliam rediret, quemadmodum ubique perhibebat, sed imperium Romanorum appetentem, Dyrrhachium ab ipso, quod aiunt, carcere oppugnatum contendere. iussit igitur Palaeologus de muris interrogari Robertum, cur advenisset? quibus respondit, in animo esse, Michaelem, regno pulsum, sibi affinem, in dignitatem pristinam restituere et iniurias illatas animadvertere omninoque ulcisci. ad haec illi, si Michaelem conspicati agnoscerent, continuo se adoraturos urbemque tradituros. quibus Robertus auditis, iussit statim Michaelem, splendida veste indutum,

λαμπρῶς ἀμφιασθέντα ὑποδειχθῆναι τοῖς τῆς πόλεως οἰκήτορ-
 σιν. ἀπαγαγόντες δὲ τὸν τοιοῦτον μετὰ λαμπρᾶς προπομπῆς,
 Βπαντοίοις ἑργάνοις μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις κατακτυπούμενον
 ὑποδεικνύουσιν. ἅμα δὲ τῷ τούτῳ θεάσασθαι, ἄνωθεν μυ-
 ρίαις ὕβρεσιν ἔπλυνον, μὴ ἐπιγινώσκειν αὐτὸν ὄλωσ δισχυ- 5
 ριζόμενοι. ὁ δὲ Ῥομπέρτος παρ' οὐδὲν ταῦτα θέμενος, τοῦ
 προκειμένου ἔργου εἶχετο. ἐν ὧσιν δὲ ταῦτα οἷ τε ἐντός, οἷ
 τε ἐκτός πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ἄφνω τῆς πόλεως ἐκπηδή-
 σαντές τινες μετὰ τῶν Λατίνων συναίρουσι πόλεμον, καὶ με-
 ρικῶς αὐτοὺς καταβλάψαντες αὐθις εἰσῆλθον εἰς τὸ Δουρρά- 10
 χιον. περὶ δὲ γε τοῦ συνεφεπομένου μοναχοῦ τῷ Ῥομπέρτῳ
 διαφόρου γνώμης ἦσαν οἱ πλείους, οἱ μὲν διεκήρυττον τὸν
 Κοινοχόον λέγοντες εἶναι Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Δούκα, οἱ δὲ
 αὐτὸν ἐκεῖνον διεβεβαίουντο τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν
 τοῦ βαρβάρου συμπένθερον, δι' ὃν καὶ τὸν πολὺν ἀνέλετο 15
 πόλεμον, ὡς φασιν. ἔνιοι δὲ διενίσταντο ἀκριβῶς εἰδέναί,
 ὅτι σκῆψις ἦν τὸ ὄλον τοῦ Ῥομπέρτου. οὐ γὰρ αὐτόμολος
 εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ἐηλύθει, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ
 τύχης ἀφανοῦς διὰ δραστηριότητα φύσεως καὶ φρονήματος
 ὄγκον πασῶν τῶν κατὰ τὴν Λεγγιβαρδίαν πέλεων καὶ χωρῶν 20
 καὶ αὐτῆς τῆς Ἀπουληίας ἐγκρατῆς γενοῦς κύριον ἑαυτὸν
 κατέστησεν, ὡς ὁ λόγος ἄνωθεν φθάσας ἰστόρησε, μετ' οὐ

1. ἀμφιασθῆναι καὶ CG. 2. καὶ ἀπαγαγόντες τοῦτον A. τὸν
 τοιοῦτον C et in margine P, τοῦτον PGA. vid. annotat. πομ-
 πῆς A. 4. ὑποδείκνυσιν G. μυρίαις C. 5. ἐπέπλυνον
 CG. 7. ἐντός καὶ ἐκτός CA. 8. διέλεγον A. 11. τοῦ
 om. G. 18. ἐκεῖνον CG. 19. τῆς φύσεως G. 22. ὁ
 om. G.

urbis incolis ostendi; eumque is splendida pompa, musicorum omnis
 generis instrumentorum et cymbalorum cantu, in conspectum prodiret,
 illico de muris omnia in eum maledicta iaciunt, agnoscere se homi-
 nem prorsus negantes. Robertus nihilli haec habens, operi proposito
 instabat. sed dum quique intus quique extra erant, ita inter se
 colloquuntur, clam egressi ex urbe nonnulli, manum cum Latinis
 conserunt, et postquam aliquantum damni intulere, Dyrrhachium re-
 cedunt. de eo autem, qui Robertum comitabatur, monacho inter se
 plerique dissentiebant. nam alii pincernam esse imperatoris Michae-
 lis Ducae affirmabant, alii Michaellem ipsum barbari illius consocer-
 um, propter quem etiam magnum suscepisset bellum; nonnulli per-
 severabant certo se scire, totum Roberti commentum esse. neque enim
 (ita aiebant) Michael ad Robertum transfugit; sed cum hic ex sum-
 ma aegestate et obscuritate fortunae audaci et arroganti animo omni-
 bus Longibardiae urbibus agrisque atque ipsa Apulia potitus, regnum

πολύ εἰς ἔφθειρον πλειόνων ἐλθῶν, ὅποια ταῖς ἀκορῆστοις ἐγγί- D
 γνεσθαι εἴωθε ψυχαῖς, τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν διακειμένων
 πόλεων δεῖν ἔγνω ἀποπειρᾶσθαι καὶ οὕτως, εἰ εὐδοα αὐτῷ
 τὰ πράγματα γένοιτο, τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι. καὶ
 5 γὰρ πᾶς φιλοχρήματος, ἐπειδὴν ἀρχῆς δρᾶξαιτο, γαγγραινῆς P. 105
 οὐδὲν δισηγόχεν, ἥτις ἐπειδὴν σώματος ἐπιλάβοιτο, οὐδα-
 μῶς ἴσταται, μέχρις ἂν τὸ ὄλον διαπορευομένη λυμῆνται.

2. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πάντα διὰ γραμμάτων τοῦ Πα-
 λαιολόγου ἀναδιδαχθεῖς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα δια-
 10 περάσας (ὡς δὲ λόγος φθάσας ἐδήλωσε,) καὶ τοσοῦτῃ κλύ-
 δωνι καὶ ναυαγίῳ κατασχεθεῖς καὶ εἰς Θεομηρία περιπεσῶν,
 οὐχ ὑπεστάλη, ἀλλὰ τὸν Αὐλῶνα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ συνελ-
 θόντων ἐξ ἐφόδου κατέσχε, καὶ ὅπως αὐθις ἀπανταχόθεν
 ἀπειροπληθεῖς δυνάμεις ἐς αὐτὸν συρρέουσι νιφάσιν βουκίαι
 15 χειμερίησι, καὶ οἱ κουφότεροι τὸν ψευδώνυμον ἐπ' ἀληθείας B
 Μιχαὴλ εἶναι τὸν βασιλέα πιστεύοντες προσέρχονται τῷ Ῥομ- V. 85
 πέρω, ἐδεδίει πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως ἀποβλέπων μέγεθος.
 καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τοῦ Ῥομ-
 πέρωτου σωζούσας κατανοῶν, δέον ἔκριεν ἐκ τῆς ἐφῶς τοὺς
 20 Τούρκους μετακαλέσασθαι, καὶ τηρικαῦτα περὶ τοῦτου δηλοῦ
 τῷ σουλτάνῳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς Βενετίκους προσκαλεῖται δι'
 ὑποσχέσεων καὶ δῶρων, (ἀφ' ὧν, ὡς φασι, καὶ τὸ βέγετον

2. εἴωθε γίνεσθαι G, εἴωθε γίνεσθαι C. τὸ om. G. 6.
 κατὰ οὐδὲν C. 8. αὐτοκράτωρ : βασιλεὺς A. γραμμάτων :
 γραφῶν A. 9. ἀναδιδαχθεῖς : ἀναμαθῶν A. 16. τὸν βα-
 σιλέα εἶναι A. 19. τοὺς add. A. 21. σουλτάν G.

sibi comparasset, ut supra exposuimus; brevi post maiora appetens, id quod immodicis insitum esse solet ingenii, Illyrici urbes tentandas duxit: quae si prospere sibi successissent, ulterius grassandum. quippe omnis avaritia, ubi initium cepit, a gangraena nihil differt, quae cum corporis partem attigerit, nullo modo consistit, donec totum perdidit.

2. Sed imperator cum Palaelogi litteris edoctus esset, mense illum Iunio (ut supra iam relatum est,) traiecit et quamvis tempestate gravissima ac naufragio interceptum deique ira adfectum, tamen non absterritum esse, sed Aulonem cum iis, qui comitabantur, statim cepisse, et innumeras undecunque ad eum copias nivium instar hibernarum conflueret, et qui leviori animo essent, Pseudomichaelem illum re vera pro imperatore habentes, ad Robertum transire; sollicitatus est, difficultatem rei, quam sibi proposuit, secum reputans. cumque suas copias ne multasimam quidem partem Roberti copiarum aequare animadverteret, ex Oriente Turcas arcessendos duxit; idque sultano significavit. idem pollicitationibus donisque Venetos,

χρῶμα ἐν ταῖς ἰππικαῖς ἀμίλλαις Ῥωμαίοις ἐξεύρηται,) τὰ
 μὲν ἐπαγγελιάμενος, τὰ δὲ καὶ προταίνων ἤδη, εἰ μόνον θε-
 κλῆσαιεν τὸ ναυτικὸν ἀπάσης τῆς χώρας αὐτῶν ἐξοπλίσει καὶ
 τάχιον εἰς τὸ Δυρράχιον καταλαβεῖν, ἐφ' ᾧ τοῦτο μὲν φυλά-
 ξαι, μετὰ δὲ τοῦ στόλου τοῦ Ῥομπέρτου καρτερόν συστήσα- 5
 σθαι πόλεμον. καὶ εἰ κατὰ τὰ διαμνηθέντα αὐτοῖς ποιήσαιεν,
 εἴτε θεοῦ ἐπαρηγοντος τὴν νικῶσαν σχολῆν, εἴτε (ὅποια συμ-
 βαίνειν εἴωθεν,) ἤττηθεῖεν, δεῖνα αὐτὰ λήψονται κατὰ τὰ
 ὑπεσχημένα, ὡσαυτὲρ εἰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν. ἀλλὰ καὶ ὅποια
 τῶν φελημάτων αὐτῶν μὴ ἐπισφαλῆ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ 10
 εἶεν, ἀποπληρωθήσονται διὰ χρυσοβούλλων λόγων ἐμπεδωθέν-
 τα. οἱ δὲ τούτων ἀκούσαντες, πάντα ὅσαπερ ἤθελον αὐθις
 D διὰ πρέσβων ἐξαιτησάμενοι, τὰς ὑποσχέσεις βεβαίως λαμ-
 βάνουσι. τηνικαῦτα τοίνυν στόλον εὐτρεπίσαντες διὰ παντοῦ
 εἶδους πλοίων, τὸν πρὸς Δυρράχιον ἀπόπλουν ἐποιοῦντο σὺν 15
 εὐτάξιᾳ πολλῇ. καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενοι, κατέ-
 λαβον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου θεοτόκου πάλαι ἀνοι-
 κοδομηθὲν τέμενος εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα
 τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου, ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κει-
 μένης, ὡσεὶ σταδίους ὀκτωκαίδεκα. θεασάμενοι δὲ τὸ ναυτι- 20
 P. 106 κόν τοῦ Ῥομπέρτου ἐκεῖθεν τῆς πόλεως Δυρραχίου παντοῖφ

1. ἀμίλλαις om. A. Ῥωμαίων G. 4. εἰς om. G. 6. διαμνη-
 θέντα C, μνηυθέντα PG. 11. ἀποπληρωθήσεται C, ἀποπληρώ-
 σονται G, ἀποπληρωσθήσονται A. 14. τοίνυν A et in margine P,
 γοῦν PG. 15. πλοίων πρὸς τὸ Δυρράχιον A. 16. πολ-
 λούς: lege πελάγους. vid. annotat. 17. ὑπεραμώμου: ὑπερα-
 γίας A. 20. σταδίους G. δὲ: καὶ G, om. A.

(unde veneto colori in certaminibus equestribus nomen a Romanis
 inditum fuisse dicitur) in auxilium vocat, partim promittens, alia
 etiam statim offerens, dummodo cum omnibus copiis maritimis celerrime
 Dyrrhachium vellent petere, ut et urbem tuerentur, et cum classe
 Roberti proelio dimicarent. quod si fecissent, quemadmodum ipsis si-
 gnificatum esset, sive deo iuvante victoriam reportassent, sive, ut
 sunt casus rerum, superati essent, eadem illa, quae polliceretur,
 accepturos esse, acsi devicissent hostem. praeterea etiam, si quae
 cuperent, quae salva re Romana concedi possent, ea, bullis aureis
 firmata, praestitum iri. quibus illi auditis, quaecumque volebant,
 per legatos postulant, et ubi promissorum fidem acceperunt, classe ex
 omnis generis navibus ornata, Dyrrhachium solvunt satis bono or-
 dine; et pelagi alta permensi, appellunt ad templum in nomine
 superimmaculatae dei matris olim exstructum in loco, qui Pallia vo-
 catur, a Roberti castris, extra Dyrrhachium positis, octodecim fer-
 me stadiorum spatio. sed cum Roberti classem e regione Dyrrhachii

εἶδει πολεμικῶν ὀργάνων περιπεφραγμένον, ἀπεδειλίασαν πρὸς τὸν πόλεμον. μεμαθηκῶς δὲ τὴν τούτων ἔλευσιν ὁ Ῥομπέρτος, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαῖμοῦντον πρὸς αὐτούς μετὰ στόλου, μηνύων εὐφημῆσαι τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ αὐτὸν 5 τὸν Ῥομπέρτον. οἱ δὲ εἰς νέωτα τὴν εὐφημίαν ἀνήρτων. ἑσπέρας δὲ καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἐνῆν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηγεμίας οὔσης, συναρτήσαντες τὰ μελίζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον 10 ἰστός αὐτῶν οἰκοδομήσαντες, διὰ καλωδίων ἀνήγαγον ἐν αὐ- B τοῖς τὰ ἐκάστω αὐτῶν συναφεπόμενα μικρὰ ἀκάτια. ἐντὸς δὲ τῶν τριούτων ἀνδρας ἐνόπλους εἰσαγαγόντες, ξύλα τε παχύτατα εἰς μέρη διατεμόντες, οὐκ εἰς πλεῖον πήχεως ἐνός, σιδηρέους ἤλους ὄξεϊς ἐμπήξαντες ἐν αὐτοῖς, τὴν τοῦ Φραγγικοῦ 15 στόλου ἐξεδέχοντο ἔλευσιν. ἡμέρας δὲ ἤδη ἀναζούσης, καταλαμβάνει ὁ Βαῖμοῦντος τὴν εὐφημίαν ἐξαιτούμενος. τῶν δὲ εἰς τὸν πώγωνα αὐτοῦ ἐφρυβρισάντων, τοῦτο ὁ Βαῖμοῦντος μὴ ἐνεγκῶν, αὐτὸς πρῶτος κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας, τοῖς μεγί- V. 86 στοῖς τῶν αὐτῶν πλοίων προσεπέλασεν, ἔτα καὶ ὁ λοιπὸς G 20 στόλος. καρτεροῦ δὲ πολέμου συρραγέντος, ἐπεὶ ὁ Βαῖμοῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο, ἐν τῶν εἰρημένων ξύλων

3. Βαῖμοῦντον GA hic et infra. 5. ἀνήρτων A. 6. ἐνῆν : ἦν A. 7. οὐκ οὔσης coni. Hoeschel. vid. annotat. συναρτήσαντες A. 10. ἰστίους libri, correxit Wilken. Hist. Comn. p. 161. 12. τῶν τοιούτων : τούτων G. 13. πήχεως GA. 14. πήξαντες G. 16. αἰτούμενος A. 21. καρτερωτάτων A. ἀπεμάχετο A.

conspexissent, omni instrumentorum bellicorum genere instructam, animum ad proelium demittebant. Robertus, cognito eorum adventu, Boëmundum filium cum classe mittit, qui eos et regi Michaeli et ipsi Roberto fausta acclamare iussit; quam rem in crastinum illi distulere. vesperascente autem coelo, cum littori applicare non liceret, maiora navigia, cessante vento, rudentibus inter se devinciunt maritimumque, qui dici solet, portum efficiunt; turres ligneas in malis ita exstruunt, ut quae singulas naves sequebantur scaphae, eas funibus sublime traherent; in quas armatos imponunt stipitesque crassissimos, in longitudinem fere cubiti dissectos, acutis infixis clavis ferreis. sic Francicae classis opperiantur adventum, luce orta, Boëmundus accedit, et ut acclamarent postulat; at illi cum in os eum illuderent, id Boëmundus non ferens, ipse primus in eos invehitur, et maxima eorum navigia aggreditur: quem cetera classis sequitur. atroci exorta pugna, cum Boëmundus gravius instaret, illi, uno ex truncis, quos diximus, deiecto, statim perforant navem, in qua Boëmundus

ἄνωθεν ῥίψαντες, εὐθὺς διέτρησαν τὴν ναῦν, ἐν ἧ ὁ Βαϊ-
 μούντος ἐτύγχανεν ὢν. ὡς δὲ ἀναρροιβδήσαντος τοῦ ὕδατος
 καταποντίζεσθαι ἔμελλεν, οἱ μὲν ἔξερχόμενοι τῆς νεῶς, ἔξ
 οὐπερ ἔφρονον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ ἐνέπιπτον καὶ ἐβυθίζοντο, οἱ
 δὲ μετὰ τῶν Βενετικῶν μαχόμενοι ἀνηρέθησαν· ἐκεῖνος δὲ 5
 εἰς κίνδυνον ἦδη ἐληλακῶς, εἰς ἔν τῶν αὐτοῦ πλοίων εἰσπη-
 δήσας, εἰσεισιν. ἐπὶ πλεόν δὲ θαρρήσαντες οἱ Βενετικοὶ καὶ
 Πτὴν κατ' αὐτῶν μάχην θαρραλεώτερον συνάψαντες καὶ τε-
 λείως κατατροπωσάμενοι τούτους, ἐδίωξαν ἄχρι τῆς τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σκηνῆς. ὕμα δὲ τῷ τῆ ἡμέρῃ πελάσαι, εἰσπηδήσαν- 10
 τες ἄλλον πόλεμον μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου συνάπτουσι. τού-
 τος θεασάμενος ὁ Παλαιολόγος, ἔξελθὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
 κάστρου Λυραχίου μαχόμενος ἦν μετ' αὐτῶν. καρτεροῦ
 γοῦν γεγονότος πολέμου καὶ μέχρι τῆς Ῥομπέρτου παρεμβο-
 λῆς φθάσαντος, ἐκείθεν ταύτης πολλοὶ ἐδιώχθησαν, πολλοὶ 15
 δὲ καὶ παρανάλωμα ξιφῶν γεγόνασιν. οἱ δὲ Βενετικοὶ λίαν
 πολλὴν ἀφελόμενοι, εἰς τὰ ἴδια πλοῖα καλινοστήσαντες εἰση-
 P. 107 σαν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ κάστρον αὐθις εἰσεισιν. ἡμέ-
 ρας γοῦν τινὰς οἱ Βενετικοὶ διαναπανασάμενοι, ἀποστέλλουσι
 πρὸς τὸν βασιλέα πρόςβεις διαμηνύοντες τὰ γεγονότα. ὁ δὲ 20
 φιλοφρονησάμενος αὐτούς, ὡς εἰκός, καὶ μυριάων εὐεργεσιῶν
 ἀξιώσας ἀπέλυσεν, ἀποστείλας μετ' αὐτῶν χρήματα ἰκανὰ
 πρὸς τε τὸν δούκα Βενετίας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας.

3. ἔμελλεν A, ἔμελλον PG. 4. οὐπερ CA, ἤπερ P, ἦπερ G.
 τοῦτο αὐτὸ A. 5. ἀνήρουντο A. 6. ἐληλακῶς G. 18.
 αὐθις A, εὐθὺς PG. 22. στείλας A.

forte erat. quae, subeunte aqua, cum in eo esset, ut mergeretur, alii navem egressi, in id ipsum, quod fugiunt malum, ruunt et merguntur: alii cum Venetis pugnantes occiduntur. Boëmundus autem, qui in discrimen iam adductus esset, in aliud navigium insiliens se subduxit. Veneti alacriori animo cum hostibus contendunt, eosque plane in fugam versos persequuntur usque ad Roberti castra. ubi littori appropinquarunt, e navibus in terram descendunt et aliud proelii genus cum Roberto conserunt. quos conspicatus Palaeologus, eruptione et ipse ex Dyrrhachii arce facta, cum Venetis arma coniungit. cumque gravis dein exorta pugna ad Roberti usque castra processisset, in fugam hinc multi pelluntur, multi etiam truciduntur. Veneti, magna praeda potiti, ad naves suas redeunt; Palaeologus se in arcem rursus recipit. postquam aliquot dies quieti indulserunt, Veneti legatos ad imperatorem mittunt, qui ea, quae contigerant, nuntiarent. quos ille benevole, ut par erat, exceptos et innumeris beneficiis affectos dimittit, satis amplis ad Venetiae ducem quique sub eo erant magistratus, muneribus una missis.

3. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος μαχιμώτατος ὢν, δεῖν ἔγνω μὴ ἀφίστασθαι τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καρτερῶς μάχεσθαι. χειμῶ-
 νος δὲ ὄντος οἶκ ἦν αὐτῷ τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν κα-
 θελκῦσαι· ἀπέργε δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγυβαρδίας ἐρχομένους B
 5 καὶ τοὺς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῷ ἐκεῖθεν κομίζοντας ὃ τε Ῥω-
 μαϊκὸς καὶ ὃ τῶν Βενετικῶν στόλος, τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν
 ἐπιμελῶς τηροῦντες. ὥς δὲ τὸ ἔαρ ἤδη παρῆν καὶ ὁ θαλάτ-
 τιος κλύδων ἐπέπαντο, πρῶτον μὲν οἱ Βενετικοὶ λύσαντες τὰ
 πρυμνήσια κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησαν· ἐχομένως δὲ
 10 τοῦτοις ὁ Μάυριξ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀπέπλευσε στόλου. καὶ
 συναίρεται πόλεμος ἐντεῦθεν βαρύτερος, καὶ οἱ τοῦ Ῥομπέρ-
 του τὰ νῶτα δίδοσιν. εἶτα δεῖν ἔγνω ὁ Ῥομπέρτος ἅπαντα
 τὸν αὐτοῦ στόλον ἐλκῦσαι εἰς τὴν χέρσον. οἱ δὲ νησιῶται
 καὶ τὰ παρὰ θάλατταν τῆς ἠπείρου πολέγνια καὶ ὀπόσοι ἄλ- C
 15 λοι φόρους παρεῖχον τῷ Ῥομπέρτῳ, τεθαρρηκότες διὰ τὰ
 συμπεσόντα αὐτῷ, οὐχ ἐτοιμῶς τὰ ἐπιτεθέντα βάρη ἐδίδον,
 τὴν αὐτοῦ κατὰ θάλατταν μαθόντες ἦτταν. δεῖν οὖν ἔγνω
 πλείονι περιεργίᾳ πολέμου χρῆσασθαι καὶ διὰ τε θαλάσσης
 καὶ ἠπείρου μάχεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐνῆν τὰ κατὰ γνώμην
 20 εἰς ἔργον προάγειν, δεδιὼς τὸ ναυάγιον, ἀνέμων μεγάλων
 τηρικαῦτα πνεόντων, ἐγκατερήσας ἐπὶ δυοὶ μῆσι πρὸς τὸν

3. οὐκ ἔ πλοῖα A. an ἐνῆν? 7. τὸ om. G. 10.
 μάβριξ A. μετὰ A, κατὰ PG. τοῦ om. A. 12. δίδοσι,
 καὶ περὶ τὸν γλυκὺν ποταμὸν ἠύλισαντο. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ
 θυρήαλου ἀπέργον χορταγωγίας χάρην A. 20. προάγειν C,
 ἄγειν PG. 21. μῆσι δυοὶ G.

3. Robertus, ut impiger militiae erat, bellum deponere non oportere arbitrabatur, verum fortiter pugnandum. sed cum hiems esset, naves in mare deducere non licuit; prohibuit etiam qui e Longibardia veniebant commeatumque apportabant, classis Romana et Veneta, freto inter utramque terram diligenter custodito. vere autem inito, cum mare ventis saevire desiisset, primum Veneti contra Robertum solvunt: quibus mox Maurix cum classe Romana se adiungit; proelioque commisso gravissimo, Roberti milites terga vertunt. tum Robertus classem omnem in continentem subducendam statuit. insulani autem et continentis oppida maritima et quotquot praeterea vectigales Roberto erant, animo propter ea, quae illi acciderant, erecto, aegre iam tributa pendebant, quippe qui cladem mari acceptam cognoscent. censuit igitur maiorem sibi ad bellum diligentiam adhibendam et terra marique pugnandum. sed cum quae animo agitabat, perficere non posset, validis eo tempore ventis flantibus, naufragium timens, duos fere menses in portu urbis Iericho se continebat atque ad bellum terra

λιμένα τῆς Ἱερικῶ ἠντρεπίζετο, βουλόμενος ἀπὸ τε τῆς Θα-
 Δλάττης καὶ τῆς ἠπειροῦ μάχεσθαι, καὶ τὰ τῆς μάχης ἐξήρτηεν.
 V. 87 ὁ δὲ στόλος ὃ τε Βενέτικος καὶ ὁ Ῥωμαϊκός, ὡς ἐνόν, τὸν
 πορθμὸν ἐτήρει, καὶ ὀπηνίκα μικρὸν ἢ θάλασσα τοῖς βουλο-
 μένοις πλεῖν νῶτα ὑπέϊχε, τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ῥομπέρτον 5
 ἐπιχειροῦντας διαπερᾶν ἀπέργεν. ὡς δὲ οὐδ' ἀπὸ τῆς ἠπει-
 ρου ῥαδίως ἐνῆν τὰ πρὸς χρεῖαν κομιζεσθαι περὶ τὸν Γλυ-
 κὴν ποταμὸν ἀυλιζομένοις αὐτοῖς, τῶν ἐκ τοῦ Δυρραχίου
 ἀπειρογόντων τοὺς χορταγωγίας χάριν ἢ συγκομιδῆς ἐτέρας
 P. 108 ἐξιόντας τῆς τοῦ Ῥομπέρτου ταφρείας, λιμώττειν ἐντεῦθεν 10
 τούτοις συνέβαινε· ἀλλὰ καὶ τὸ ἄηθες τοῦ τόπου μεγάλως
 αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. διὰ παραδρομῆς τοίνυν μηνῶν τριῶν,
 ὡς λέγεται, φθορὰ γέγονεν ἀνδρῶν εἰς χιλιάδας δέκα συμπο-
 σουμένων. ἢ δὲ νόσος αὕτη καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου
 ἰππικὰς δυνάμεις καταλαβοῦσα, πολλοὺς διέφθειρεν. ἀπὸ 15
 μὲν γὰρ τῶν ἰππέων κόμητες καὶ λογάδες ἀλκιμώτατοι ἄν-
 δρες μέχρι τῶν πεντακοσίων νόσου καὶ λιμοῦ παρανόλωμα
 γεγόνασι, τῆς δὲ χθαμαλωτέρας τύχης ἰππεῖς ἀναρίθμη-
 ται. τῶν δὲ πλοίων αὐτοῦ εἰς τὸν Γλυκὴν ἐνορμισθέν-
 Βτων ποταμὸν, ὡς εἴρηται, τούτου ὀλιγωθέντος διὰ τὴν ἀνυ- 20
 δρίαν, ἤδη μετὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἐπιγεγονός ἔαρ τοῦ

3. τε om. CG. 6. διαπερᾶν ἀπέργεν δὲ P, διαπερᾶν. ἀπει-
 ρίως δὲ G, recte C. 7. περὶ : πρὸς CG. 9. συγκομιδῆς
 καὶ ἐτέρας χρεῖας ἐξιόντας A. 10. τοῦ om. A. ταφρείας A.
 12. τριῶν μηνῶν A. 13. ποσουμένων CAG. 15. πολ-
 λὰς A. 16. μὲν om. A. 19. τὸ δὲ πλοῖον αὐτῶν A. Γλυ-
 κὴν P. ἐνορμισθέντες A. 21. μετὰ τὸν — ὀπόσον ταῖς
 om. CG.

marique gerendum, quae opus erant, parabat. classis autem et Veneta
 et Romana, ut poterat, transitum custodiebat, et quando vel paulu-
 lum mare navigationis patiens erat, qui ex Longibardia ad Robertum
 traicere conabantur, prohibebat. verum nec terra, quae usui necessa-
 ria erant, comparare iis proclive erat, ad Glycyu fluvium considen-
 tibus. qui enim Dyrrhachium tenebant, arcebant omnes, qui frumen-
 tandi vel alius rei comportandae causa Roberti vallum egrediebantur.
 unde accidit, ut fame premerentur; deinde etiam insueta coeli tem-
 peries admodum eos affligebat. tribus igitur mensibus perisae dicunt
 ad decem millia hominum, morbi vis equitatum quoque Roberti in-
 vasit, multosque consumpsit. nam ex equitibus comites et electi viri
 fortissimi ad quingentos lue et fame extincti sunt; humilioris for-
 tinae equites innumeris. navibus autem in Glycyu fluvium subductis,
 ut diximus, cum propter siccitatem hic paene exaruisset, aestivis iam
 caloribus post hiemem et quod subierat ver urgentibus, ac ne tan-

θέρους θερμότερον ἐπιβάλλοντος, καὶ μὴδ' ὀπίσσω ταῖς χα-
 ράδραις εἰώθε καταρρεῖν ὕδωρ ἔχοντος, ἐν ἀμυχανία ἦν,
 μὴ δυνάμενος αὐθις αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν εἰκύνσαι. ἀλλ'
 οἷα μηχανικώτατος ὢν καὶ βαδύνουσι ἀνήρ, πασσάλους ἑκα-
 5 τέρωθεν ἐκέλευε πῆγνυσθαι τοῦ ποταμοῦ, συνδεδέσθαι δὲ τοῦ-
 τος διὰ λίγων πυκνῶν, εἶτα δένδρη παμμεγέθη κόπτον-
 τας ξιζόθεν ὀπισθεν αὐτῶν καταστρωννύειν, ψάμμον ἐπι-
 πάτοντας ἄνωθεν, ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τό-
 10 πον, ὥσπερ εἰς διώρυχα μίαν τὴν ἐκ τῶν πασσάλων γεγο-
 νούσαν συναθροίζομενον. καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλιμνάζον τὸ C
 ὕδωρ τὴν κρηλῖδα πᾶσαν ἐπλήρου τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς βύ-
 θος ἀξιόλογον ἤρχετο, ἕως τὰς ναῖς ἀνεκούφισε καὶ τὰς τέως
 ἐρημισμένας νῆας τῇ γῆ ἀνέσχε τε καὶ ἀκρόπλους ἐποίησε.
 καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐπλοίας ἐπιδραξάμενα τὰ πλοῖα, εὐκόλως
 15 πρὸς τὴν θάλασσαν εἰκύνσθησαν.

4. Μεμαθηκῶς δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, παραχρῆμα διὰ γραφῆς τῷ Πακουριανῷ τὴν αὐτοῦ
 ἀκάθαρτον ὀρμὴν παρίστησι καὶ ὅπως τὸν Αὐλώνω κατέλαβε,
 μὴ πεφροντικῶς ὄλωσι τῶν συμπεσόντων αὐτῷ δεινῶν κατ' ἤπει- D
 20 ρόν τε καὶ θάλατταν, μήτε τῆς ἡττης ἐκείνης, ἣν ἐκ πρώ-
 της, ὃ φασιν, ἀφειρησίας ἐπεπόνθει· καὶ ὡς χρὴ μὴ μέλ-
 λειν, ἀλλὰ θᾶπτον τὰς δυνάμεις ἐπισυναγαγόντα ἐνωθῆναι

6. δένδρα A. 7. ὀπισθεν — τόπον om. CG. 9. post γε-
 γονύσαν add. G ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τόπον. 13.
 νῆας om. A. 14. εὐπλοίας A. 16. τὸν add. CA. 18.
 κατελίβετο G. 19. αὐτῷ add. CG. 20. τῆς om. G.

tum quidem aquae haberet, quantum in torrentibus esse solet, in an-
 gustiis erat, quoniam naves in mare rursus deducere nequibat. verum
 ut erat consilii plenus et alta mente praeditus, palos in utraque flu-
 vii parte infigi densisque viminibus devinciri, dein ingentes arbores
 excisas radicibus pone sterni et arenam superfundi iussit, ut in unum
 aqua conflueret locum, quasi in fossam unam, ex palis factam, cor-
 rivata. ac paulatim accrescens fluvius crepidinem omnem explevit, sa-
 tisque magnam profunditatem nactus, naves levavit et hucusque in
 vado haerentia navigia tulit. quo factum est, ut classis mox facili ne-
 gotio in mare deduceretur.

4. His rebus imperator cognitis, statim per litteras Pacuriano
 nuntiat, Robertum, gravissima irruptione facta, Aulonem occupasse,
 neque quicquam mala, quibus terra marique afflicta esset, et
 quam primo, ut aiunt, limine cladem accepisset, omnino curare. qua-
 propter ne cunctaretur, sed copias coactas celerrime sibi adiun-
 geret. haec ad Pacurianum. ipse extemplo Cpoli proficiscitur, mense

οὐ ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Πακουριανόν, αὐτὸς δὲ παραυ-
 τικά ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου εἰς μῆνα Ἀύγουστον τῆς τεταρ-
 P. 109 τῆς ἐπιανεμήσεως, τὸν Ἰσαάκιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν καταλι-
 πών, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδραΐζεσθαι, καὶ εἶπον τινὲς
 λόγοι ἀπάδοντες ἐξ ἐχθρῶν ἐξακούοιντο, ὅποια εἶωθεν, αὐ- 5
 τὸν διασκεδάζειν τε καὶ φρουρεῖν τὰ βασίλεια καὶ τὴν πό-
 V. 88 λιν, ἅμα καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φιλοπενηθὲς ἀνακτώμενον. τὸ
 δέ γε εἰς τὴν μητέρα ἦκον, οὐδεμιᾶς, ὡς οἶμαι, βοηθείας
 ἔδεικτο, ῥωμαλειωτάτης καθισταμένης ἐκείνης καὶ ἄλλως με-
 ταχειριζέσθαι τὰ πράγματα δεξιωτάτης. τοιγαροῦν τὸ γράμμα 10
 ὁ Πακουριανὸς ἀνελίξας, τηρικαῦτα ὑποστράτηγον προχειρί-
 ζεται Νικόλαον τὸν Βρανᾶν, ἄνδρα γενναῖον καὶ πολλὴν ἐμ-
 B πειρίαν ἔχοντα περὶ τὰ πολεμικά· ὁ δὲ μετὰ τοῦ Ὀπλιτικοῦ
 παντὸς καὶ τῶν τῆς μελλόντος τύχης τῆς Ὀρεστιάδος σπουδαίως
 ἔξεισιν, ἐνωθῆναι τῷ βασιλεὶ ἐπειγόμενος. ἐφθασκὼς δὲ καὶ 15
 ὁ αὐτοκράτωρ εὐθὺς εἰς πολέμου σχῆμα τὸ Ὀπλιτικὸν ἅπαν
 κατέστησεν, ἡγεμόνας τῶν λογάδων ἐπιστήσας ἄνδρας γενναιο-
 τάτους, παρακλευσάμενος οὕτω τῆς ὀδοιπορίας ἔχεσθαι, οὐ-
 περ ὁ τύπος αὐτοῖς τοῦτο δίδωσιν, ἵνα τὸ σχῆμα τῆς παρα-
 τάξεως διαγνόντες καὶ τὸν ἴδιον ἕκαστος γνωρίσας τόπον, ἐν 20
 τῷ καιρῷ τῆς μάχης ἀσύγχυτοι μένωσι, καὶ μὴ ῥαδίως με-
 ταφέροιντο καὶ ὡς ἔτυχεν. ἐξῆρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἐξου-

1. παραυτικά CA, αὐτικά PG. 3. τετάρτης ἐπιανεμήσεως. καὶ
 τὰ ταγματα συναθροίσας καὶ καταστήσας, πανστρατὶ κατὰ τοῦ
 ῥομπέρτου ἐξώρμησε A. 5. ἐπάδοντες CG. ἐπακούοιν-
 το G. 7. ἅμα δὲ καὶ G. 9. lege ῥωμαλειωτάτης. 18.
 παρακλευσάμενος CG. 22. ἐξουβιῶν libri, correxit Ducang.
 Gloss. I. p. 404.

Augusto quartae indictionis, Isaacio in urbe relicto, qui rerum urba-
 narum curam gereret, et si qui sermones seditiosi, quemadmodum
 assolet, ex inimicis audirentur, eos opprimeret, palatiumque et urbem
 custodiret, simul etiam mulierum dolorem consolando levaret. quan-
 quam matrem quod attinet, nullo eam arbitror solatio indiguisse,
 quippe quae et forti esset animo, et ceteroqui in expediendis rebus
 dexterrima. interim Pacurianus, epistola lecta, Nicolaum Brauam, vi-
 rum fortem et multa rei bellicae experientia, legatum creat; ipse
 cum exercitu universo et nobiliorum flore Orestiae celeriter egres-
 sus, imperatori se adiungere festinat. iam et hic omnes statim copias
 belli more ordinaverat, cumque e delectorum numero homines prae-
 fecisset strenuissimos, iter eodem modo facere iussit, ubi locorum
 natura permitteret; ut aciei forma perspecta, suo quisque loco as-
 suefacti, in pugnae discrimine non confunderentur, neve facile ac

βίτων τάγματος Κωνσταντῖνος ὁ Ὠπος, τῶν Μακεδόνων ὁ C
 Ἀντίοχος, τῶν Θεσσαλῶν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Καβασίλας, ὁ δὲ
 γρ Τατίκιος καὶ μέγας τῷ τότε πριμικήριος τῶν περὶ τὴν
 Ἀχριδῶ οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε, γενναιότατος ὢν καὶ
 5 ἀκατάπληκτος ἐν μάχαις, οὐκ ἔλευθέρας μὲν ὢν τύχης ἐκ
 προγόνων· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαρακηνὸς ὢν ἐκ προ-
 νομῆς περιῆλθε τῷ πρὸς πατρὸς ἐμῷ πάτριω Ἰωάννῃ τῷ Κο-
 μνητῷ. τῶν δὲ γρ Μανιχαίων πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις εἰς δια-
 χιλίους ποσουμένων ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Ξαντῆς καὶ ὁ Κου-
 10 λέων, τῆς αὐτῆς αἰρέσεως καὶ οὗτοι· ἄνδρες ἅπαντες οὗτοι
 μαχικώτατοι καὶ αἵματος ἀπογεύσασθαι τῶν ἐχθρῶν καιροῦ
 καλοῦντος ἐτοιμώτατοι, καὶ πρὸς γρ ἔτι καὶ ἰταμοὶ καὶ ἀναί- D
 σχυντοι· τῶν δὲ γρ οἰκειότερων αὐτῷ (βροταριτίας ἢ συν-
 ῆθεια καλεῖ,) καὶ τῶν Φραγγικῶν ταγμάτων ὁ Πανουκομί-
 15 τῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Οὐμπερτόπουλος, ἐκ γένους τὴν
 ἐπωνυμίαν λαχών. οὕτως οὖν τὰ τάγματα καταστήσας, παν-
 στρατὶ κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησε. συναντήσας δὲ τινι
 ἐκείθεν ἐξερχομένῳ, περὶ τῶν κατὰ τὸ Λυρράχιον πυθόμε-
 νος σαφέστερον ἐμεμαθήκει, ὅτι ὁ Ῥομπέρτος κινήσας πάντα P. 110

2. Θεσσαλῶν δὲ Ἀνθρόνικος ἢ Ἀλέξανδρος PG, Ἀνθρ. ἢ om. F, ἢ
 om. C. 3. τὴν FP, τῶν G. Ἀχριδῶ FC, Ἀχριδῶν PG.
 5. μὲν : δὲ? 7. περιῆλθε FP, περιελθὼν CG. 9. Ζάν-
 τας G. 11. ἀπογεύσασθαι FP, ἀπογεύεσθαι CG. 12. καὶ al-
 terum om. G, add. FP. 13. αὐτῷ C, αὐτῶν PG. 14. Φραγγ-
 κῶν P. Πάνου Κομήτης G, Πανουκομήτης P, Πανουκομί-
 τῆς F. 15. Οὐμπερτόπουλος PG, recte C. 16. λαβὼν PG,
 λαχὼν FC. 18. ἐρχομένῳ A. 19. μεμαθήκει A. κινήσας
 PG, κινήσας FA et in margine P.

temere loco moverentur. excubitarum agmini praefectus erat Constan-
 tinus Opus, Macedonibus Antiochus, Thessalis Alexander Cabasilas;
 Taticius magnus tunc primicerius Turcos circum Achridonem habitantes
 ducebat, qui summa fortitudine erat et in proeliis animo intrepido;
 non ingenuae ille quidem a maioribus conditionis; pater enim eius
 Saracenus cum esset, inter praedandum captus, avo meo paterno Ioa-
 hanni Xantae servivit. Manichaeis bis mille et octingentis prae-
 erant Xantas et Culeo, eiusdem et ipsi haeresis; qui omnes homines
 sunt bellicosissimi et ad hostium caedem, ubi occasio est, faciendam
 paratissimi; ad hoc temerarii insolentesque. familiaribus denique impe-
 ratoris, (vestiaritae vocari solent,) et Franciscis cohortibus praeeran-
 Panucomites et Constantinus Ubertopulus, a genere cognomen nactus.
 sic constitutis Alexius ordinibus, cum universo exercitu in Robertum
 movet. ubi obviam factus cuidam, qui inde veniebat, sciscitatus,
 quomodo Dyrrhachii res se haberent, distinctius cognovit: Robertum om-

τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ὄργανα τοῖς τείχεσι προσεπέ-
 λασεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος Γεώργιος διὰ πάσης νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόεις καὶ τὰ μηχανήματα ἀν-
 τικαθιστάμενος καὶ ἀπαγορεύσας ἤδη καὶ τὰς πύλας ἀναπα-
 τάσας καὶ ἐξελθῶν μετ' αὐτὸν καρτερόν συνεστήσατο πόλε- 5
 μον. καὶ καιρίως ἐν διαφόροις τοῦ σώματος τόποις ἐπλήγη,
 καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κρόταφον, βέλους διελθόντος. ὁ βιαζό-
 μενος ἐξελεῖν καὶ μὴ δυνηθεῖς, μετακαλεσάμενός τινα τῶν
 ἐμπείρων, περιεῖλε τὰ ἄκρα, τὸν τε στῆράκά φημι καὶ οὗ
 Β τὸ βέλος πετρύσσεται, τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῆ τὴν
 πληγῆς ἐναπέμεινε. δεσμήσας δὲ τὴν κεφαλὴν, ὡς ὁ καιρὸς
 ἐνεδίδου, αὐθις ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἐαυτὸν ἀθήσας, μαχό-
 μενος μέχρι δειλῆς ἐσπέρας ἀκλόνητος ἴστατο. ταῦτα ἀκη-
 κοῶς ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς ἄρωγῆς ταχείας τοῦτον δεῖ-
 σθαι, ἐπέτεινε τὴν ὁδοιοποιίαν. καταλαβὼν δὲ τὴν Θεσσαλο- 15
 νικῆν, διὰ πολλῶν ἐπὶ πλέον τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ἐβε-
 V. 89 βηαιούτο. καὶ γὰρ ἔτοιμος ὢν ὁ Ῥομπέρτος καὶ γενναίους
 μὲν παρετοιμάσας στρατιώτας, πολλὴν δὲ καὶ ὕλην κατὰ τὴν
 πεδιάδα συναθροίσας τοῦ Δυρραχίου, τὴν παρεμβολὴν κατέ-
 C 9 τετο ὡσεὶ τόξου βολὴν τῶν τειχῶν τούτου ἀπέχουσαν. πολ- 20

2. Γεώργιος om. A. 3. τὰς : τὰ A. ἔξωθεν om. G. τὰ
 om. G. 4. ἤδη καὶ om. A. 5. αὐτὸν P, αὐτῶν CG. lege
 αὐτοῦ. συνέστησε C, ἐγεστήσατο G. 8. μετακαλεσάμενος A.
 11. δὲ : οὖν A. 12. ἐδίδου CG, alterum PA. καὶ αὐθις
 conl. Hoeschel. 15. ἐπέτεινε CA, ἐπιτείνει G, ἐπέτειγε P.
 16. τὰ κατὰ τὸν Ρομπ. ἐπὶ πλέον P, altero ordine AG. 18.
 μὲν CG, μὴν P.

nes, quibus ad oppugnandam urbem opus est, machinas moenibus
 admovisse; quibus cum Palaeologus dies noctesque obstitisset, despe-
 rantem iam aperuisse urbis portas, et egressum atrox cum eo com-
 misisse proelium. graviter eum variis corporis partibus sauciatum esse,
 praesertim circa tempora, telo transfixo; quod cum evellere frustra
 conatus esset, advocato medico, teli partem extremam, qua parte
 pennulae affigi solent, incidisse, reliqua sagitta in vulnere relicta;
 et obligato, prout tempus sivisset, capite, rursus in medios hostes ir-
 ruisset et usque ad vesperam invictum stetisse. his imperator auditis,
 maturo auxilio opus esse intelligens, iter acceleravit. cumque Thessa-
 lonicam pervenisset, per multos de iis, quae Robertus ageret, exploratoria
 etiam cognovit. is etenim expeditus, tum strenuis paratis copiis, tum
 multa in campo Dyrrhachiensi comportata materia, castra posue-
 rat non longius ab urbe, quam quo telum adici posset; sed magnam tamē
 exercitus sui partem in montibus circa et vallibus clivisque collo-

λὰς μὲντοι τῶν δπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ περὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ
 τέμνη καὶ τοὺς βουνοὺς κατέθετο. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Παλαιολόγου
 ἐπιμέλειαν ἐκ πολλῶν κατεμάχθαι. ἤδη γὰρ ὁ Παλαιολόγος
 ἐμπρῆσαι διανοσόμενος τὸν ἐτοιμασθέντα παρὰ Ῥομ-
 5 πέρτου μύσωνα, καὶ τοῖς τείχεσιν ἐπιθεῖς κάρφαι καὶ πίσσαν
 καὶ ξηρῶν ξύλων σχίδακας καὶ λιθοβόλα ὄργανα, τὴν τοῦ
 πολέμου συμβολὴν ἐκαραδόκει. προσδόκιμον δὲ τὸν Ῥομ-
 πέρτου ἔχων ἐς νέωτα, ὃν προφθάσας ἠτοίμασεν ἐντὸς ξύλι-
 10 νον πύργου κατεσθῆ τοῦ ἐξωθεν ἐρχομένου πύργου καταστή-
 σαι, δι' ὅλης γυπτὸς δοκιμασίαν ἐπεποίητο τοῦ ἄνωθεν τοῦ-
 του δοκοῦ, ὃν προβάλλεσθαι ἔμελλον κατὰ τῶν θυρέτρων τοῦ
 μύσωνος τοῦ ἐξωθεν ἐνηνεγμένου, εἰ ῥᾶστα τε κινεῖτο καὶ
 ἀντιπρόσωπος ἀντιπίπτων ταῖς θύραις οὐκ εὐκόλως ἀνοίγνυ-
 15 σθαι ξυγχωρήσειεν. διαγνοὺς δὲ ὡς εὐπετώς τὸ ξύλον ὠθεῖ-
 ται καὶ εὐστοχῆκει τοῦ πράγματος, ἀπεθάρρηνεν ἤδη πρὸς τὸν
 ἐλπιζόμενον πόλεμον. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ σιδηροπορησαί κε-
 λεύσαντος τοῦ Ῥομπέρτου ἅπαντας καὶ ἐντὸς τοῦ πύργου πε-
 ζοὺς τε καὶ ἵπκεις ὀπλοφόρους ὡσεὶ πεντακοσίους εἰσαγα-
 20 γόντος, ἐπεὶ τῷ τείχει τοῦτον προσπελάσαντες ἤδη τὴν ἄνω-
 θεν οὖσαν θύραν ἀναπετανύειν ἠπειγόντο, ὡς γεφυρὰ ταύτη
 χρῆσόμενοι πρὸς τὴν τοῦ κάστρου εἰσέλυσιν, ὁ Παλαιολόγος

1. δπ' : ἐπ' G. καὶ περὶ τὰ τέμνη G. 6. πίδακας G. 7.
 συμπλοκὴν CG, 10. ἐξεπεποίητο G. 12. ἐνηνεγμένου P.
 15. ἠστοχῆκει C. 16. τῇ : τὴν A. 17. τοῦ ξυλίου πύργου A.
 19. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 20. ἀναπετανύειν PG, recte CA. 21.
 χρῆσόμενοι CG. τὴν om. P. ἀντικαστρου C, ἀντικα-
 ξου G.

carat. nec vero non Palaeologi in defendendo industriam ex multis di-
 dicit. iam enim Palaeologus, exstructam a Roberto turrin lignis in-
 censurus, naphtha et pice aridisque lignis una cum ballistis in moenibus
 impositis, hostium impetum expectabat. cum postero die Robertum
 aggressurum esse putaret, quam antea exstruxerat intus turrin li-
 gneam, recta extrinsecus venienti turri opposuit, et trabem suspensam
 superne, quam ianuae turris extrinsecus admotae obiecturi erant, per
 totam noctem periclitatus est, num et facillime moveretur, et portam
 occurrentes impediret, quominus aperiri posset. ubi trabem commode
 moveri, nec rem male cessisse vidit, magna iam fiducia hostium impe-
 tum expectabat. postridie eius diei Robertus omnes arma sumere, et
 armatos fere quingentos et pedites et equites turrin ingredi iussit ;
 qua moenibus admota, cum iam in eo essent, ut portam superne
 aperirent, qua velut ponte uterentur ad ingrediendam arcem, Pa-
 laeologus intus trabe illa longissima per machinas, quas antea para-

ἐπὶ τὸ παμμέγεθες ξύλον τηρικαῦτα ἀθήσας δι' ὧν φθάσας προκατεσκεύασε μηχανῶν καὶ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ γενναίων, ἄπρακτον τὴν τοῦ Ῥομπέρτου μηχανὴν ἐποίησε, τοῦ δοκοῦ τὸ παράπαν μὴ συγχωροῦντος ἀνεψιχθῆναι τὴν θύραν. εἶτα Β βάλλων τοὺς ἄνωθεν τοῦ πύργου ἰσταμένους Κελτοὺς συνε- 5
χῶς οὐκ ἀνίει· οἱ δὲ τὰς βολὰς μὴ φέροντες ἐκρύπτοντο. κελεύει τοίνυν ἐμπροσθῆναι τὸν πύργον. καὶ οὐπω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ εὐθύς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊὰ ἐγένετο. καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν ἐκηρμνίζοντο, οἱ δὲ κάτωθεν ἀνοιξαντες τὴν περιπέξιον τοῦ πύργου θύραν ἔφευγον. τούτους δὲ φεύ- 10
γοντας ὄρων ὁ Παλαιολόγος, τηρικαῦτα γενναίους ἄνδρας ἐπλοφόρους ἐξάγει διὰ τῆς πυλίδος τοῦ κάστρου καὶ ἑτέρους μετὰ ἀξινῶν, ὡς ἂν δι' αὐτῶν ὁ ξύλινος πύργος ἀφανισθῆ. C καὶ οὐδὲ τούτου ἡστοχῆκει, ἀλλὰ τοῦ πύργου τὰ μὲν ἄνωθεν ἐμπρήσας, τὰ δὲ κάτωθεν διὰ τινῶν λαξευτηρίων ὀργάνων 15
ποδοκοπήσας τελείως ἠφάνισεν.

5. Ἐπεὶ δὲ ὁ ταῦτα διηγησάμενος ἔλεγεν, ὡς ὁ Ῥομπέρτος ἀθῆς ἕτερον κατασκευάζειν μόσυνα ἠπείγετο, παρόμοιον τῷ προκατασκευασθέντι, καὶ ἐλεπόλει κατὰ τοῦ Δυρραχίου ἡτοίμαζε, διαγνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀρωγῆς τοὺς ἐν τῷ 20
Δυρραχίῳ ταχείας δεῖσθαι, καταστήσας τὰς ἰδίας δυνάμεις, V. 90 τῆς πρὸς τὸ Δυρραχίον ὁδοῦ εἶχετε. καταλαβῶν οὖν ἐκέισε

5. συνεχῶς om. A. 8. καὶ om. A. ἔργον C, ἔργον P, ἔριον G, om. A. 13. ξύλιμος om. C. 14. τοῦ μὲν πύργου G. 15. κάτωθεν A, κάτω PG. 17. ὁ CG, ὡς P. 18. μόσυνον CG. ἠπείγετο P, ἐπεχείρει CG. 21. ταχείας C, ταχύ PG. 22. ἐκείθεν C.

verat, hominesque multos eosque fortissimos mota, inutilem Roberti machinam reddidit. nam trabs, quominus porta aperiretur, plane impedivit. dein Gallos in summa turri stantes telis continuo petere non destitit; quod illi haud ferentes se occultarunt. tum incendi turrim iussit: et dicto citius turris in flammis abit. qui in superioribus tabulatis erant, praecipites se dant; qui in inferiore parte, ianua turris infima reclusa, fugam capessunt. quos cum Palaeologus fugientes conspexisset, armatos viros fortes per portulam arcis eduxit, aliosque eum securibus, qui turrim excinderent. nec id male successit; sed turrim, superiore parte flammis absumentam, inferiore instrumentis lapicidinaris, funditus delevit.

5. Haec qui retulit, cum idem adderet, Robertum operam dare, ut alteram turrim exstrueret, prius conditae parem, aliasque machinas, quas Dyrrhachio admoveret, comparare, imperator celeri auxilio obsessis opus esse intellexit, instructisque copiis iter Dyrrhachium in-

καὶ τάφρον ποιήσας καὶ τὰ στρατεύματα καταθεῖς εἰς τὸν D
 λεγόμενον Χαρζάνην ποταμὸν, εὐθὺς διὰ τινων ἀποστείλας
 ἤρωτα τὸν Ῥομπέρτον, ὅτου χάριν παρεγένετο καὶ τίς αὐτῷ
 ὁ σκοπός; ἐκεῖθεν δὲ ἀπάρας ἔρχεται εἰς τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ
 5 ἐν ἱερῶρχαῖς μεγίστου Νικολάου ἰδρυμένον τέμενος, τέσσαρας
 σταδίους τοῦ Δυρραχίου ἀπέχον, καὶ τὴν τοῦ τόπου διασκο-
 πεῖτο θέσιν, ὥστε τὸν ἐπικαιρότατον τόπον, ὅποι χρῆ τὰς
 φάλαγγας ἐν καιρῷ μάχης καταστήσασθαι, προκαταλαβεῖν.
 πεντεκαίδεκάτῃ δ' ἦν τῆνικαῦτα τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. αὐ-
 10 χὴν δὲ ἦν ἀπὸ Δαλματίας διήκων πρὸς θάλασσαν, ἀποτελευτῶν
 εἰς ἀκρωτηρίον τι ἄνω οἶον χερρόνησός ἐστιν, ἐν ᾧ καὶ τὸ P. 112
 ἤδη ῥηθὲν ψυχοδόμηται τέμενος. ἡρέμα δὲ τὸ τοῦ ἀγχένος
 πρᾶνές συμβάλλον τῇ πεδιάδι πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπονενευ-
 κός, εἰς εὐανύμου μὲν τὴν θάλασσαν, δεξιόθεν δὲ ὄρος ὑψη-
 15 λὸν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει. ἐκεῖσε γοῦν τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 συναγαγὼν καὶ τὸν χάρακα πηξάμενος, τῆνικαῦτα καὶ τὸν
 Παλαιολόγον μετεκαλεῖτο Γεώργιον. ὁ δὲ πείραν σχῶν τῶν
 τοιούτων ἐκ μακροῦ, μὴ συμφέρον τοῦτο λογιζόμενος, ἀνέ-
 νευε τὴν ἐξέλευσιν, αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα δηλώσας.
 20 αἰς δ' αὐθις ὁ βασιλεὺς ἐπιμελέστερον τοῦτον μετεκαλεῖτο, B
 φησιν “ἔμοι λίαν ὀλέθριον δοκεῖ πολιορκουμένου τοῦ κάστρου
 ἐξελεθεῖν, καὶ εἰ μὴ τὸν δακτύλιον τῆς χειρὸς τῆς σῆς βασι-
 λείας θεάσομαι, οὐκ ἐξελεύσομαι.” ἀποσταλέντα δὲ τοῦτον

5. ἰδρυμένον om. C. 7. τόπον om. G. 9. δὲ G. 10.
 πρὸς C, εἰς PG. 11. οἶον om. CG. 13. συμβάλλον P. 16.
 καὶ alterum om. GA. 18. ante ἀνένευε add. τῆνικαῦτα A.

gressus est. eo ubi pervenit, et ad flavium Charzanem, vallo ducto, milites considerare iussit, per legatos statim Robertum interrogavit, cur advenisset et quid consilii haberet. movet inde ad aedem Nicolai, inter pontifices summi, quae a Dyrrhachio quatuor abest stadia, et naturam regionis explorat; ut aciei instruendae locum aptissimum ante caperet. agebatur tum quintus decimus mensis Octobris dies. iugum erat a Dalmatia ad mare usque pertinens, quod in promontorium desinebat, peninsulae fere forma; ubi etiam aedes, quam diximus, condita erat, cuius iugi declivitas leniter se demittens Dyrrhachium versus, mare a sinistra, a dextra montem excelsum et imminens habet. ibi exercitu contracto universo positisque castris, Palaeologum Georgium accessivit. at is harum rerum ex longo usu peritissimus, parum e re id esse ratus; urbe egredi recusat, legato ad imperatorem misso. cum vero hic, missis iterum nautiis, instaret, “mihi quidem, respondit, admodum perniciosum videtur, arce obsessa egredi, nec nisi annulum manus tuae regiae videro, hinc non exibo.” mi-

θεασάμενος, τηρικαῦτα φοιτῆ πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ πολεμικῶν νηῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν, τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον αὐτοῦ ἐπυνθάνετο. τούτου δὲ πάντα αὐτῷ διασαφήσαντες, ἠρώτα εἰ χρὴ τὸν μετ' αὐτοῦ ἀποθαρρῆσαι πόλεμον. ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἀνένευε τέως. ἀλλὰ καὶ τινες τῶν περὶ τὰ 5
 Cπολεμικὰ πείραν ἐκ μακροῦ χρόνου ἐσχηκότων ἐπιμελῶς τοῦτον ἐκόλυνον, συμβουλευόμενοι καρτερῆσαι δι' ἀκροβολισμῶν σπεῦσαι στενοχωρῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, μὴ συγχωρομένων τῶν ὑπ' αὐτὸν χορταγωγίας χάριν ἢ προνομῆς τῆς ἰδίας παρεμβολῆς ἐξίεναι, τοῦτο δὲ καὶ τῷ Βοδίῳ καὶ τοῖς Δαλμά- 10
 ταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχηγοῖς τῶν παρακειμένων χωρῶν παρακελεύσασθαι ποιεῖν, διαβεβαιούμενοι, ὡς τοῦτον τὸν τρόπον ῥαδίως ὁ Ῥομπέρτος ἤττηθήσεται. οἱ δὲ πλείονες τῶν νεωτέρων τοῦ στρατοῦ τὸν πόλεμον προὔτρεποντο, καὶ πάν-
 Dτων μᾶλλον Κωνσταντῖος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Νικηφόρος 15
 ὁ Συναδηνὸς καὶ ὁ τῶν Βαράγγων ἡγεμὼν Ναμπίτης καὶ αὐτοὶ οἱ τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογέτους υἱεῖς, ὁ τε Λέων καὶ ὁ Νικηφόρος. ἅμα δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀπεσταλέντες ἐπανεληλυθότες, τὰ ἐκείνου πρὸς τὸν
 P. 113 V. 9¹ βασιλέα ἀπεστοματίζον· ὡς “ἐγὼ μὲν” φησιν “οὐδαμῶς 20
 κατὰ τῆς σῆς βασιλείας ἐξεληλυθα, ἀλλ' ἐκδικήσω μᾶλλον

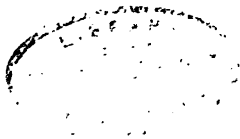
1. τηρικαῦτα om. A. 3. αὐτοῦ ἐπυνθ. G, αὐτῷ P, αὐτοῦ om. A.
 4. αὐτῶν P, αὐτοῦ CA, μετὰ τούτου G. 7. καρτερῆσαι om. A.
 lege καὶ δι'. 8. συγχωρούμενον CG. 9. τῶν om. GA.
 αὐτῶν G. 15. scribendum videtur Κωνσταντῖνος. vid. anno-
 tat. 16. ἀμπίτης A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. κατὰ τῆς
 σῆς βασιλείας οὐδαμῶς A. μᾶλλον om. A.

sit imperator annulum; quo conspecto, Palaeologus navibus bellicis advehitur. ubi eum imperator conspexit, de Roberto percontatus est. cognitis rebus omnibus, ecquid acie decertandum cum eo censeret, quaesivit. dissuadebat tum ille quidem; nec is solum, verum etiam alii, rei bellicae peritiam diuturno usu nacti, vehementer dehortabantur. perstaret potius atque in id incumberet, ut levibus proeliis lacessendo Robertum in angustias cogeret, prohibitis militibus eius frumentandi vel pabulandi causa castris suis exire. idem ut facerent, Bodino et Dalmatis et reliquis adiacentium regionum praefectis imperare eum iubebant. ita fore, ut facili negotio Robertus superaretur. at iuniorum, qui in exercitu erant, plerique pugnam malebant, inprimis Constantinus Porphyrogenitus et Nicephorus Synadenus et Barangorum dux Nampites et ipsi Romani Diogenis quondam imperatoris filii, Leo et Nicephorus. eodem tempore reversi sunt legati ad Robertum missi, et eius ad imperatorem responsa retulere. “ego, inquit, nequaquam contra tuam maiestatem expeditionem hanc

τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον ἀδικίαν. εἰ δὲ σὺ τὴν μετ' ἐμοῦ θέλεις εἰρήνην, ἀσπάζομαι τοῦτο καὶ γὰρ, μόνον εἰ καὶ αὐτὸς τὰ μετὰ τῶν ἐμῶν δηλωθέντα σοι πρόσβειων προθυμηθῆς ἀποπληρωῶσαι." ἐπεὶ δὲ ἀδύνατα παντάπασιν 5 ἐπέζητει καὶ ἐπιβλαβῆ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὑπισχνόμενος ἄμα, εἰ τεύξεται τῶν παρ' αὐτοῦ ζητουμένων, καὶ αὐτὴν τὴν Λογγιβαρδίαν ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως λογίσασθαι, καὶ βοηθεῖν 10 μὴ τυγχάνων, τῆς μάχης ἀνδέξεται, εἶτα τὴν τῆς μάχης αἰτίαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προστρέψειεν· διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς συμβιβάσεις ἤθελον ἀπονεῦσαι. ἀτελέστατα γοῦν αἰτησάμενος καὶ μὴ τυχών, συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς κόμητάς φησι πρὸς αὐτούς· "οἴδατε τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου 15 τοῦ Βοτανειάτου γενοῦσαν ἀδικίαν εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον, καὶ τὴν ἀτιμίαν, ἣν ἡ ἐμὴ θυγάτηρ Ἑλένη ἐπεπόνθει τῆς βασιλείας σὺν αὐτῷ ἐξωσθεῖσα. τοῦτο δὲ μὴ φέροντες, εἰς ἐκδίκησιν τούτων κατὰ τοῦ Βοτανειάτου τῆς χώρας ἡμῶν ἐξε- 20 ληλύθειμεν· ἐκείνου δὲ τῆς ἀρχῆς παραλυθέντος, νῦν πρὸς βασιλέα ἔχομεν νέον καὶ στρατιώτην γενναῖον, ὑπὲρ τὸν χρό-

2. ἐμοῦ: αὐτοῦ C. τοῦτο νῦν G, νῦν τοῦτο C, νῦν om. PA.
 4. δὲ om. P. παντάπασιν ἀδύνατα G. 9. αὐτὸς add. C et
 in margine P. 10. τὴν αἰτίαν τῆς μάχης G. 11. διὰ τοῦ-
 το — ἀπονεῦσαι om. C. 12. ἤθελεν G. ἀτελέστατα A,
 ἀτέλεστα PG. 13. πάντας τοὺς κόμητας συγκαλεσάμενος PG,
 altero ordine A. 15. Βοτανειάτου τοῦ Νικηφόρου PG, recte A.
 17. ἐξωσθεῖσα AG, ἐξωθεισα C, ἐξωσθεισα P. 19. πρὸς om. G.

suscepi, sed ulturus potius iniuriam, consocero meo illatam, quod si tu pacem mecum cupis, amplector hoc et ipse, modo ea, quae per legatos meos significanda curavi, perficere tibi in animo sit." ceterum quae petit, concedi nullo modo poterant, et perniciose imperio Romano erant, quamvis idem polliceretur, si, quae peteret, impetrasset, se et ipsam Longibardiam pro imperatoris beneficio habiturum, et auxilium laturum, quandoque opus foret. verum haec simulatio fuit, ut eo, quod peteret, ipse pacem malle videretur; repudiatis autem quas proposuisset conditionibus iniquis, ad arma progressus, causam atque invidiam belli in Romanorum imperatorem conferret. hanc igitur ob rem ad compositionem propensi non erant itaque cum immane quantum postulasset nec impetrasset, convocatis omnibus comitibus, hanc orationem habuit: "scitis, quam ab imperatore Botaniate Nicophoro iniuriam passus sit consocer meus, quaque ignominia fuerit affecta filia mea Helena, regno cum eo expulsa. quae cum ferri non possent, ad ulciscenda ea adversus Botaniatem patria sumus egressi;

νον αὐτοῦ πείραν τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης ἐσχηκότα, καὶ οὐ χρῆ ὡς ἔτυχε τὸν μετ' αὐτοῦ ἀναδέξασθαι πόλεμον. ὅπου γὰρ πολυαρχία, ἐκεῖ καὶ σύγχυσις, τῆς διαφόρου γνώμης τῶν πολλῶν ταύτην εἰσαγωγύσης. λοιπὸν χρῆ ἑνός τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἐπακούειν, κἀκεῖνον μὲν τὴν ἐξ ἀπάντων βουλὴν ἐπι- 5 ζητεῖν καὶ μὴ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ἀπεριμερίμωτος χρᾶσθαι καὶ ὡς ἔτυχε, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετ' ἐδ- D θύτητος λέγειν πρὸς αὐτόν, ἐπομένους ἅμα τῇ τοῦ προκρι- θέντος βουλῇ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰς ἐξ ἀπάντων ἔτοιμος ὢν ἐπαίειν, ᾧ ἂν πάντες προκρίνητε." πάντες οὖν τὴν βουλὴν 10 ταύτην ἐπαινέσαντες καὶ καλῶς λέγειν τὸν Ῥομπέρτον φάμε- νοι, τηρικαῦτα αὐτῷ τῶν πρωταίων παρακεχωρήκασιν ἄπαν- τες εἰς τοῦτο δημογνωμονήσαντες. ὃ δὲ ἀκκιζόμενος οἶον ἀνε- P. 114 βάλλετο τῶς τὴν ἐγχείρησιν· οἱ δὲ μᾶλλον ἐπέκαιτο τοῦτο αὐτόν αἰχούντες. ἐπαίξας οὖν τῷ φαινομένῳ ταῖς αὐτῶν πα- 15 ρακλήσεσι, κἂν τοῦτω ὠδίνων ἐκ μακροῦ, λόγους ἐκ λόγων περιέπλεκε, καὶ αἰτίας αἰτίας συνείρων εὐφυνῶς, εἰς ὄπερ ἱμείρετο, ἅκων ἐδόκει τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάντουσιν ἐρχεσθαι. λοιπὸν φησι πρὸς αὐτούς· "ἀκούσατε τῆς ἐμῆς βουλῆς, κό- 20 μητες καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ τὰς σφῶν πατριδάς καταλαλοῦντες ἐνταυθοῖ παρεγενόμεθα, καὶ ἡ προκειμένη μά-

2. μετ' : κατ' A. 4. τινος ἡμῶν : τῶν ἐφ' ἡμῶν CG. τοὺς λοιποὺς om. P. 5. ἐπακούειν G. 7. ὡς ἔτυχε : ἀσυμβούλως CG. 10. πάντες : ταύτην οὖν τ. β. ἐπαινέσαντες CG. 13. ἀκκιζόμενος C. 15. αὐτόν : αὐτὸ CG. 16. τοῦτω : lege τοῦτο. vid. annotat. 18. βάλλουσιν G.

quoniam autem hic regno excidit, nunc cum imperatore nobis res est iuveni et milite forti, rerum bellicarum supra aetatem perito. contra quem non oportet temere bellum suscipere. ubi enim multi imperant, ibi etiam perturbatio est, quae ex diversis multorum sententiis oritur. proinde uni alicui nostrum parere ceteros oportet; qui tamen omnes in consilium adhibere, nec suam ipsius sententiam inconsiderate ac temere sequi debet: ceteros autem, quid sibi videatur, libere oportet dicere; sed ita tamen, ut sententiam eius, qui prae reliquis electus est, sequantur. en, ego unus ante omnes paratus sum obedire ei, quem vos omnes elegeritis." laudant omnes hoc consilium Roberti, et recte eum dixisse affirmantes, primas partes communi sententia ei cedunt. at is callide quasi fastidians, honorem sibi delatum tum recusabat, quare illi magis etiam instabant id rogare. quorum precibus cum victum se simulat, quamvis dudum eam rem cuperet, aliud ex alio intulit; et causas nectendo commode, quo nitebatur, eo invitus animus haud introsipientibus pervenire visus est. iamque haec ad eos locutus est: "audite consilium meum, comites militesque reliqui;

χη πρὸς ἀνδρικότατον βασιλέα ἔστιν καὶ ἄρτι μὲν τοὺς V. 92
 τῆς βασιλείας οὐκ ἀναδέξασθαι, πολλοὺς δὲ πολέμους ἐπὶ B
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων νενικηκότα καὶ μεγίστους ἀπο-
 5 στάτας δορυβαλῶτους αὐτοῖς προσενηνοχότα, ὀλοψύχως χρῆ
 5 τῆς μάχης ἀνθέξασθαι. καὶ εἰ τὴν νικῶσαν ἡμῖν ἐπιψηφιεῖται
 θεός, οὐκέτι χρημάτων ἐν χρεῖᾳ ἐσόμεθα. χρῆ τοιγαροῦν τὰς
 μὲν σκευὰς ἀπάσας ἐμπρῆσαι, τὰς δὲ ὀλκάδας διατρέσαντας
 κατὰ τοῦ πελάγους ἀφείναι, καὶ οὕτω τὴν μετ' αὐτοῦ ἀναδέ-
 10 ξασθαι μάχην, ὡς τηρικῶντα γεννηθέντας καὶ τεθνηξομένους.”

10 ἐπὶ τούτοις κατένευσαν ἅπαντες.

6. Ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ῥομπέρτου διανοήματά
 τε καὶ βουλευμάτα· ἄλλα ταυτὰ τοῦ αὐτοκράτορος ποικιλι-
 15 τερά τε καὶ ὀξύτερα. συνέχον δ' ὁμοῦ οἱ δημαγωγοὶ ἅμφω C
 τὰ στρατεύματα, στρατηγίας καὶ δημαγωγίας πέρι βουλευόμε-
 15 νοι, ὅπως μετ' ἐπιστήμης δημαγωγῆσαιεν καὶ στρατεύσοιντο.
 καὶ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ αἰφνης νυκτὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐπι-
 πεσεῖν τῇ τοῦ Ῥομπέρτου παρεμβολῇ σκεπτόμενος, τὸ μὲν
 ἔθνικὸν ἅπαν στρατεύμα ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐπέτρεψε
 20 προσβάλλειν διὰ τῶν ἀλυκῶν διελθύοντας, καὶ πλείονα τὴν ὁδοί-
 20 πορίαν ἀναδέξασθαι αὐτοῦς διὰ τὸ ἀνύποπτον οὐκ ἀκνήνηα-

1. βασιλέα C, βασιλέων PG. 5. ἀνθέξασθαι CAG, ἀνδέξασθαι P.
 6. ὁ θεός PG, θεός CA. 8. αὐτῷ P, αὐτοῦ CGA. 11. τὰ om.
 G. 12. τε om. G. ἄλλ' αὐτὰ G, ἄλλα δ' οὖν τὰ A, ἄλλα
 δ' αὐτὰ C. legs ἄλλα δ' αὐ τὰ. 14. πέρι om. G. 15. κα-
 ταστρατεύσοιντο G. 16. ἐπιπεσεῖν C, ἐπεισεπεσεῖν GPA. 18.
 ἅπαν om. C. ὀπισθε A. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG.
 19. προσβάλλειν τῷ Ῥομπέρτῳ A. ἀλυκῶν AG, διελ-
 θῶν G.

quandoquidem relicta patria huc pervenimus, et pugna adversus fortissimum instat imperatorem, qui licet nuperrime imperii gubernacula nactus, ex multis tamen bellis sub prioribus imperatoribus victor discessit et maximos seditionum auctores bello captos adduxit: toto nobis animo haec pugna est capessenda. quodsi victoriam deus nobis annuerit, non amplius pecuniam desiderabimus. oportet igitur vasa cuncta comburere, naves onerarias perforatas demergere, atque sic proelium cum Alexio inire, tanquam hic natos et morituros." his assensi sunt omnes.

6. Talia Robertus agitabat consilia; alia rursus imperator moliebatur magis callida acutioraque. continebant tamen ambo copias suas, dum secum de belli administrandi ratione deliberant, ut prudenter munere suo fungerentur. atque imperator quidem ex utraque subito parte noctu impetum facere in Roberti castra statuit. itaque a tergo barbarorum copias universas, ora maritima emensa, iussit in-

το· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν, ὀηνηίκα γνοίη θρῦακότας
 τοὺς ἀποσταλέντας, ἠβούλετο προσβαλεῖν τῷ Ῥομπέρτῳ. ὃς
 κενὰς τὰς σκηναὺς καταλιπὼν καὶ νυκτὸς διὰ τῆς γεφύρας διελη-
 D λυθῶς, (ἀγδοῆ δ' ἦν πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ παριππεύοντος μη-
 νὸς Ὀκτωβρίου ἐπιτεμῆσεως πέμπτης,) τὸ παρὰ τὴν θάλατ- 5
 ταν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου πάλαι ἀνοικοδομη-
 θᾶν τέμενος κατέλαβε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. καὶ
 δι' ὅλης νυκτὸς τὸ θεῖον ἐξευμενιζόμενοι, τῶν ἀχράντων καὶ
 θεῶν μυστηρίων μετελάμβανον. εἶτα τὰς ἰδίας καταστήσας
 φάλαγγας, τὴν μέσην εἶχε τοῦ συντάγματος χώραν, τὸ δὲ γε 10
 P. 115 πρὸς θάλατταν κέρας τῷ Ἀμικέτῃ ἐπέτρεψε κόμητι, (κόμης
 δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, γενναῖος καὶ χεῖρα καὶ γνώμη,)
 θάτερον δὲ τῷ νιῷ αὐτοῦ Βαϊμόντῳ, τὴν ἐπίκλησιν Σανί-
 σκῳ. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ αἰσθόμενος, δεινὸς ὢν τὸ συνοῦ-
 σον ἐν δεξιᾷ εὐρηκέναι ῥοπῇ, μεθαρμοσάμενος ἑαυτὸν πρὸς 15
 τὸ συμπεσοῦν, αὐτοῦ που κατὰ τὸ πρᾶνὸς παρὰ τὴν θάλασσαν
 τὰς παρατάξεις κατέστησε. καὶ διελὼν τὰ στρατεύματα, τοὺς
 μὲν ἐπὶ τὰς σκηναὺς τοῦ Ῥομπέρτου ἀπερχομένους βαρβάρους
 τῆς ὁρμῆς οὐκ ἀνέκοψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑτερόκοπα
 B φέροντας ἕψθη παρακατασχῶν μετὰ τοῦ σφῶν ἀρχηγοῦ τοῦ 20
 Ναμπίτου, ἀποβάντας τῶν ἵππων, ἔμπροσθεν ἐκ μικροῦ δια-

1. περθρακότας A. 3. ἐληλυθῶς CG, διεληλυθῶς AP. 4.
 παριππεύοντος om: G. 5. Ὀκτωβρίου μηνὸς G. 7. μετὰ :
 κατὰ P. 10. ἐλλετο PG, ἐλχετο CA, εἶχε P in margine. 11.
 Ἀμικέτῃ C constanter, Ἀμικέτῃ PA. κόμητι om: C. 12.
 καὶ γενναῖος G. 16. θάλατταν G, παρὰ θαλάττης C. 17.
 διελθῶν C.

vadere, nec, quo certius insidiae laterent, itineris ambage eos uti
 noluit. ipse a fronte, simulatque eos, quos miserat, advenissae ani-
 madvertisset, adoriri Robertum volebat. qui quidem, tabernaculis va-
 cuis relictis, pontem nocte transgressus, (erat decimus octavus men-
 sis Octobris dies indictione quinta,) in templum ad mare Theodoro
 martyri olim exstructum se contulit cum universo exercitu; ubi per
 totam noctem precibus placato numine, immaculata divinaque my-
 steria percipere. instructis dein copiis, medium aciei locum ipse te-
 nuit; cornu, quod ad mare spectabat, Amicetae commisit, viro inter
 comites illustri, et manu et consilio prompto; alterum Boemundo
 filio, cognomine Sanisco, his imperator animadversis, qua erat animi
 alacritate ad ea, quae factu opus essent, temporis momento perspi-
 cienda, consilio pro re mutato, in iugi declivitate praeter maris
 oram aciem constituit, divisisque copiis, barbaros ad Roberti castra
 invadenda profectos revocare noluit; qui autem in humeris gladios
 ancipites gestant, eos una cum duce Nampita retinuit et, relictis

στήματος προπορεύεσθαι στοιχηδὸν ἐπέτρεψε· τοῦτο δὲ γένος ἀσπιδοφόρον ξύμπαντες. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος εἰς φάλαγγας διελών, αὐτὸς μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως, δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμου φαλαγγάρχας τὸν καί-
 5 σαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηγὸν ἐπέστησε καὶ τὸν καλούμενον Πακουριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον. τὸ δὲ μεσαίτατον αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ βαδιζόντων βαρβάρων ἱκανοὺς εἶχε στρατιώτας τῆς τοξείας εἰδήμονας, οὓς κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου προεκπέμπειν ἠβούλετο, ἐπιτρέψας τῷ Ναμπίτῃ, ὀηνηκὰ βού-
 10 λοντο πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐξιπάσασθαι καὶ αὐθις ὑποστρέφειν, χώραν αὐτοῖς ἐξ ἐφόδου δίδοναι ἐφ' ἑκάτερα σχιζόμενους, εἶτα αὐθις συνεχίζεσθαι καὶ συνησπικώτας πορεύεσθαι. οὕτω γοῦν τὸ ἄπαν διατυπώσας στρατεύμα, αὐτὸς μὲν κατὰ V.
 15 μέτωπον ἔτετο τῶν Κελτικῶν στρατευμάτων, τὴν ἡῖονα παραθήων· οἱ δὲ ἀποσταλέντες βάρβαροι τὰς ἀλυκὰς διεληλυθότες, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ Δυρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν, τοῦτο αὐτοῖς τοῦ αυτοκράτορος ἐπισκήψαντος, ἐν ταύτῳ ταῖς Κελτικαῖς σκηναῖς προσέβαλλον. κατ' ἀλλήλων δὲ τῶν δημα-
 20 γωγῶν ἐρχομένων, ἀποσπάδας ἀποστέλλων ὁ Ῥομπέρτος ἱππασίας ἐκέλευε ποιεῖσθαι, εἴ ποιν ἐκεῖθεν ὑποσῦραι τινὰς δυνήθεϊεν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος. ἀλλ' οὐδ' ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦτο ἀνεπεπτώκει· ἐπεμψε δὲ μᾶλλον καὶ συγχροῦς τοὺς ἀν-

2. ἀσπιδοφόρων G.	ἄπαντες CG.	τοῦ δὲ στρατεύματος	
τὸ λοιπὸν GA.	7. τὸν P.	9. ἀμπίτῃ G.	13. αὐτοῖς CG.
14. ἔτετο G.	Κελτῶν G.	ἡῖονα A.	παραθεόντων conl.
Hoeschel.	15. ἀλυκὰς G.	ἀκτὰς A.	18. προσέβαλλον C.
προσέβαλον PG.	22. τοὺς add. G.		

equis, modico ante aciem intervallo, ordine procedere iussit. tota haec gens clypeis armata est. reliquo exercitu in phalanges distributo, mediam aciem ipse tenebat, a dextra et sinistra praefecit legionibus caesarem Nicephorum Melissenum et Pacurianum quem vocabant magnum domesticum. medium inter se et qui pedites incedebant barbaros locum milites satis multi occupaverunt, iaculandi periti, quos in Robertum praemittere volebat. mandaverat itaque Nampitae, ut sicubi in Gallos equis prorumpere vellent et rursus se recipere, transitum ipsis statim darent, utroque regressi; mox rursus coirent et confertim progrederebantur. sic instructo exercitu, ipse in frontem aciei Francicae signa infert, oram transvolans. barbari ad circumeundum missi, ubi maritimum emensi sunt tractum, atque etiam Dyrhachii praesidia iussu imperatoris aperuerunt portas, simul in castra Gallorum impetum fecere. dum vero acies utriusque ducis obviam procedit, Robertus turmas equitum misit, qui exercitum Romanum lacesserent, si quos inde elicere forte possent. nec

τικατασθησαμένους αὐτοῖς πελταστίς. ἀκροβολισμοῖς οὖν με-
 τριοῖς ἀμφοτέρων κατ' ἀλλήλων χρησαμένων, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥομ-
 πέρτος ἡρέμει τούτοις εἶπετο καὶ τὸ μεταίχιμον ἤδη ἀπεστενοῦτο
 διαίστημα, τῆς φάλαγγος τοῦ Ἀμικέτου προεκδραμόντες πεζοὶ
 καὶ ἰππεῖς περὶ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως τῆς τοῦ Ναμπίτου 5
 P. 116 προσέβαλλον. γενναιότερον δ' αὐτῶν ἀντικαταστάτων, πα-
 λίνροσοι γεγόνασιν, ἐπεὶ οὐ πάντες λογάδες ἦσαν, καὶ τῇ
 θαλάσῃ ἑαυτοὺς ἐπιρροίψαντες ἄχρι τοῦ τραχήλου, ταῖς νησ-
 σὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βενετικοῦ στόλου πελάζοντες, ἐκείθεν
 ἤτοιῦντο τὴν σωτηρίαν, καὶ παρ' ἐκείνων οὐ προσεδέχοντο. ἡ 10
 δέ γε Γαῖτα, ὡς λόγος τίς φησιν, ἡ τοῦ Ῥομπέρτου σύνευνος
 αὐτῷ συστρατευομένη, Παλλάς ἄλλη κἄν μὴ Ἀθήνη, θεα-
 σαμένη τὸς φεύγοντας, δριμύ τούτοις ἐνατενίσασα, κατ' αὐ-
 τῶν μεγίστην ἀφείσα φωνήν, μονοῦ τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος τῇ
 ἰδίᾳ διαλέκτῳ λέγειν ἐφίκει "μέχρι πόσου φεύξεσθε; στήτε, 15
 Βάνερες ἔσθε." ὡς δὲ ἔτι φεύγοντας τούτους ἑώρα, δόρυ μυ-
 κρὸν ἐναγκαλισαμένη, ὄλους ἔνδοῦσα κατὰ τῶν φευ-
 γόντων ἵεται. τοῦτο θεασάμενοι καὶ ἑαυτῶν γεγονότες, αὐ-
 θις πρὸς μάχην ἑαυτοὺς ἀνεκαλέσαντο. ἐπεὶ δὲ οἱ πελεκυφό-
 ροι καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἀρχηγὸς ὁ Ναμπίτης δι' ἀπειρίαν καὶ 20

1. ἀκροβολισμοὺς μετρίους C.	6. ἀποκαταστάτων A.	7.
τῇ add. A.	8. τοῦ om. A.	13. τούτοις A, τούτους PG.
ἐνατενίσασα CG, ἐνητένιζε A.	14. ἀφείσα P, ἀφείσα CAG.	
ἔπος om. GA.	16. ἐστὲ libri, correxi.	τούτους φεύγοντας
A.	18. ἵεται G.	19. αὐτοῦς G.
		ἐπειδὴ C.
		πελε-
κυφόροι G, πελεκοφόροι PA.
		20. αὐτὸς om. A.
		ἐμπει-
ρίαν CG.

imperator quidem supinus erat, quin potius magno numero, qui op-
 positi erant, peltastas misit. his aliquantum inter se velitantibus, cum
 etiam Robertus sensim suos sequeretur, et spatium inter utramque
 aciem angustius iam fieret, prosilientes ex Amicetae phalange pedites
 atque equites extremum Nampitae agmen invadunt; sed ubi fortius
 hi resisterent, terga verterunt. quippe non omnes milites erant egre-
 gii. atque in mare se praecipitantes collo tenuis, ad naves Romanae
 Venetaeque classis confugiebant, quae tamen eos non recipiunt. ibi
 tum Gaita, Roberti uxor, in bellum coniugem secuta, Pallas altera,
 licet non Minerva, conspicata fugientes, torvo vultu, maxima voce
 eos increpuit, et sua lingua tantum non Homericum illud dicere vi-
 debatur "quo usque fugietis? state, viri estote." quos ubi fugam
 non omittere vidit, longa arrepta hasta, citato cursu fugientes per-
 sequitur. ea re illi animadversa, sui compotes facti, rursus ad pugnam
 se revocabant, cum autem bipenniferi et ipse eorum dux, Nampites,
 propter imprudentiam et pugnandi ardorem citius progressi, longe

θαρμύτητα ἄξιότερον βεβαδικότες, ἰκανὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς παρα-
 τάξεως ἀπέστησαν, σπεύδοντες συμβαλεῖν ἐν ἴσῳ θρυμῷ τοῖς
 Κελτοῖς, (καὶ γὰρ οὐχ ἦτον ἐκείνων περὶ τὰς μάχας καὶ
 οὗτοι ἐκθρυμώτεροί εἰσιν καὶ τῶν Κελτῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει
 5 μὴ ἀποδέοντες,) κεκοπιακότητας τούτους ἤδη καὶ ἀσθμαίνοντας
 ὁ Ῥομπέρτος θρασυάμενος, καὶ τοῦτο ἀπὸ τε τῆς ἄξιότητος κινή-
 σεως, τοῦ τε διαστήματος βεβαιωθεὶς καὶ τοῦ ἄχθους τῶν C
 ὀπλων, τινὰς τῶν τούτου πεζῶν ἐπέσκηψε κατ' αὐτῶν εἰσπη-
 δῆσαι. οἱ δὲ προκεκμηκότες ἤδη, μαλακώτεροι τῶν Κελτῶν
 10 ἐφαίνοντο. πίπτει γοῦν τὸ τηρικαῦτα τὸ βάρβαρον ἦπαν, καὶ
 ὀπόσοι τούτων ἐσώθησαν, περὶ τὸ τέμενος τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου Μιχαὴλ προσπεφηνότες, οἱ μὲν καὶ ὑπόσους ἐξεχώρει
 τὸ τέμενος ἐντός, εἰσηεσαν, οἱ δὲ ἄνωθεν τοῦ τεμένου ἀνελ-
 θόντες εἰσῆλθον, τὴν σωτηρίαν, ὡς ἔβοντο, ἐκείθεν πρα-
 15 γματευσάμενοι. οἱ δὲ Αἰαῖνοι πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφέντες, σὺν
 τῷ τεμένει πάντας κατέκαυσαν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς Ῥω-
 μαϊκῆς φάλαγγος καρτερῶς πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ D
 Ῥομπέρτος καθάπερ τις περωτὸς ἰπκότης σὺν ταῖς λοιπαῖς
 δυνάμεσι ἔλαβεν κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ ἐσθίεται τανύ-
 20 τήν καὶ εἰς μέρη πολλὰ διασπᾷ. ἐντεῦθεν οἱ μὲν τῶν ἀντι-
 κειμένων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ μαχόμενοι πίπτουσιν, οἱ δὲ
 φυγῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπραγματεύσαντο σωτηρίαν. ὁ δὲ γε βα-
 σιλεὺς Ἀλέξιος καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἔμενε, καὶ V. 94

2. συμβαλεῖν P, alterum CAG. 4. τῷ : τὸ P. 8. τούτου
 add. AG. 10. τὸ πρὶν add. A. 13. ἀνωτέρω A. 14.
 εἰσῆλθον PG, recte A. πραγματευσόμενοι PA, alterum CG.
 19. κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἔλαβεν, omisso φάλαγγος PG, recte A. 22.
 γε add. A.

a-Romanorum acie abessent, congregi properantes cum Gallis pari virtute,
 (non enim minus illi in proelio fortes sunt, nec Gallis ab ea parte
 quidquam concedunt,) Robertus, qui eos defatigatos iam et anhelantes
 conspiceret, eiusque rei et celeritas gradus et longitudo spatii et
 armorum pondus fidem facerent, peditum manum invadere eos in-
 sit. atque illi iam defessi, a Gallis superantur. tum omnes caeduntur
 barbari, et si qui proelio elapsi erant, ii fuga templum Michaelis
 archistrategi petebant. quorum alii, quantum quidem aedes capere
 potuit, intrant, pars templi tectum ascendunt, ibi intos se fore rati.
 verum Latini, igne immisso, ipsos cum templo concremarunt univer-
 sos. interea reliqua Romanae aciei pars fortiter cum hoste pugnabant
 sed Robertus, velut alatus quidam eques, cum reliquis copiis impetu
 in aciem Romanorum facto, urgebat eos dissipavitque. ibi adversario-
 rum alii in ipso proelio occumbunt, alii fuga salutem petunt. im-
 perator autem Alexius, veluti turris, immotus stabat, licet multos

πολλοὺς τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποβεβλήκει ἀνδρῶν καὶ γένει καὶ
 πείρᾳ στρατιωτικῇ διαφερόντων. πεπτῶκει γὰρ τὸ τηρικαῦτα
 ὁ Κωνσταντῖος υἱὸς μὲν τοῦ προβεβασιλευκότος Κωνσταντί-
 P. 117 νου τοῦ Δούκα, οὐκ ἰδιωτεύοντος αὐτοῦ ἔτι ἀποτεχθεὶς, ἀλλ'
 ἐν πορφύρᾳ καὶ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς καὶ ταινίας τῷ τότε 5
 καιρῷ βασιλικῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀξιοθεὶς· καὶ ὁ Νικηφό-
 ρος μὲν τὴν κλῆσιν, Συναδηνὸς δὲ τὴν ἐπίκλησιν καλούμε-
 νος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ὄραιότατος καὶ σφαδάζων πάντων
 ὕπερτερησάι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαχόμενος· μεθ' οὗ
 ὁ ἤδη ῥηθεὶς Κωνσταντῖος περὶ κήδους ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ 10
 πολλάκις ὠμίλει· ναὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ Παλαιολόγου πατὴρ
 Νικηφόρος καὶ ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν· πλήττεται γὰρ καὶ ὁ
 Ζαχαρίας καιρίαν κατὰ τοῦ στέρονου καὶ τὴν ψυχὴν ἅμα τῇ
 πληγῇ ἐπαφίησι, καὶ ὁ Ἀσπιέτης καὶ πολλοὶ τῶν λογάδων.
 Βτῆς δὲ μάχης μὴ διαλυομένης, ἐπεὶ τὸν βασιλέα ἐώρων ἔτι 15
 ἀντικαθιστάμενον, ἀποκριθέντες τινὲς τῶν Λατίνων τρεῖς, ἀφ'
 ὧν εἷς ὁ ἤδη ῥηθεὶς Ἀμικέτης ἦν, ὁ δὲ ἕτερος Πέτρος ὁ τοῦ
 Ἀλίφα, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὁ δὲ τρίτος κατ' οὐδὲν τού-
 των ἐλάττων, ὄλους ῥυτῆρας ἐνδόντες τοῖς ἵπποις, δόρατα
 μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατ' αὐτοῦ ἵενται. καὶ ὁ μὲν Ἀμι-

2. πεπτῶκει A, πέπτωκε P, πεπτῶκασι G. τὸ add. A. 3. ὁ
 om. A. Κωνσταντῖνος hic et mox Wilken. Hist. Comn. p. 175.
 ὁ υἱὸς τοῦ προβασιλ. κωνσταντ. τοῦ δούκα, ὁ ἐν πορφύρᾳ γεννη-
 θεὶς A. 6. ὁ om. CG. 8. καὶ ὄραιότατος om. CG. 11. ὁ
 τοῦ παλαιολόγου υἱὸς νικέλαος καὶ ὁ ἀμικέτης καὶ πολλοὶ τῶν λο-
 γάδων A. 13. Ζαχῆας G. 14. Ἀσπιέτης C, Ἀσπέτης P,
 Ἀσπιώτης G. 17. εἷς om. G. ἕτερος add. A. ὁ ante
 τοῦ add. A. 20. ἵενται G.

suorum perderet, tum genere, tum usu rei militaris insignes. ceci-
 dit enim tum Constantinus, Constantini Ducae olim augusti filius,
 non privato quidem patre genitus, sed in purpura natus nutritus-
 que et imperatoria tunc temporis a patre taenia ornatus. cecidit
 Nicephorus quoque, Synadenus cognomine, vir generosus et forma
 praestans, qui omnes illo die antea fortitudine gestiverat: cum eo
 Constantinus, cuius modo mentionem feci, de nuptiis cum sorore saepe
 egerat. ipse etiam Palaeologi pater, Nicephorus, aliique ex illustribus
 occubuerunt, quippe Zacharias letali circa pectus ictu percussus, si-
 mul vulnus accepit, animam efflavit, itemque Aspietes et multi
 viri egregii. nondum autem proelio finito, cum imperatorem ad-
 huc locum obtinentem cernerent, tres Latinorum, quorum unus Ami-
 cetes erat, de quo iam diximus, alter Petrus Aliphae filius, ut ipse
 affirmavit, tertius alius quidam, illis nequaquam inferior, admissis
 equis, longis armati hastis, in eum irruere. atque Amicetes quidem
 feriendo aberravit, declinante paululum equo; alterius hastam impe-

κέτης διημαρτήκει τοῦ βασιλέως, μικρὸν παρεκκλίναντος τοῦ ἵππου· τοῦ δ' ἄλλου τὸ δόρυ διὰ τοῦ ξίφους ὁ βασιλεὺς ἀπωσάμενος καὶ τονώσας τὴν χεῖρα, παῖει τοῦτον κατὰ τὴν κλεῖδα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ λοιποῦ ἀποτέμνει σάματος. ὁ δὲ γὰρ 5
 τρίτος πλήττει τοῦτον εὐθὺς κατὰ τὸ μέτωπον, ὁ δὲ φρε- C
 νήρης τε ὦν καὶ ἐδραῖος τὸν νοῦν, μηδὲν ὄλωσ' συγχυθεὶς, γοργότητι γνώμης ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον συνείς, ὕπτιον αἶμα τῇ πληγῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπ' οὐρανὸν τοῦ ἵππου ἔθετο. καὶ εὐθὺς τὸν χροῶτα τοῦ σάματος μικρὸν παραξέσασα ἢ τοῦ ξί- 10
 φους ἀκμή, περὶ τὴν ἀκωκὴν παραποδισθεῖσα τῆς κόρυθος καὶ τὸν συνέχοντα ταύτην ὑπὸ τὴν γένυν ἱμάτια διασπάσασα, ὡσεὶ ταύτην εἰς γῆν. τῆνικαῦτα δὲ ὁ μὲν Κελτὸς ἐκείνος πα-
 ραθεῖ, ὃν ᾗτο κατακρημνίσαι τοῦ ἵππου, ὁ δ' εὐθὺς δρθω-
 θεὶς, ἐπὶ τῆς ἐφεστρίδος ἐδραῖος ἐκάθητο, μηδὲν τῶν ὄπλων 15
 ἀποβαλὼν. ἀλλὰ καὶ γυμνὸν τὸ ξίφος κατέχων τῇ δεξιᾷ, D
 τῷ δὲ λύθρῳ τοῦ ἰδίου πεφοινιγμένος αἵματος, καὶ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπερικάλυπτον ἔχων καὶ τὴν πυρσὴν καὶ ἠλιῶσαν κό-
 μην περιπλανομένην ταῖς ὕψει καὶ διοκλοῦσαν αὐτόν· ὁ γὰρ ἵππος ταραττόμενος καὶ ἀποπτύων τοὺς χαλινοὺς καὶ φριμάσ- 20
 σων, ἀτακτότερον ἐμπίπτειν τῷ προσώπῳ τοὺς βοστρύχους πα-
 ροσεύαζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενος, ὡς ἐνῆν, τοῖς

2. τοῦ prius : τῶν P. 5. εὐθὺς om. A. 6. συσχεθεὶς γορ-
 γότητι A. 10. ἀκωκὴν P, ἀκωκὴν AG. παραταθεῖσα A. 11.
 συνέχοντα A. γένυν : ὀσφύν A. ἐκσπάσας A. 12. ὡσεὶ :
 ἀφῆκε A. ἐς G, ἐπὶ τὴν γῆν A. 13. δὲ A. εὐθὺς :
 αὐθις G. 15. καὶ om. G. κατέχει A. 18. πεπλανημέ-
 νην G. διοκλοῦσαν P.

rator gladio repulit, et vehementem intorquens ictum, carpum percussit manumque a reliquo abscidit corpore; tertius imperatorem recta in fronte ferit. verum ille, quo erat praesenti ac firmo animo, nihil omnino confusus, ingenii dexteritate celerrime, quid opus esset, perspexit. itaque ubi venientem sensit ictum, supinum se in equi caudam reiecit; quo factum est, ut cute dumtaxat corporis leviter perstricta, cupidis mucro ad summam offensum galeam, lorum, quo sub mento ea adstringitur, ruperit ipsamque in terram deiecerit. tum Gallus, excussisse se imperatorem equo ratus, praetervehitur; ille statim erectus, in sella firmiter insedit, nullis amissis armis. immo strictum manu tenens gladium, sanguine suo cruentatus, nudo capite, coma flava splendidaque oculis circumfusa, non sine molestia: nam equus efferatus et freni impatiens exultando effecit, ut in composito crines in frontem defluerent: tamen vel sic, ubi se, quantum poterat, revocavit ad seipsum, hostibus se obiecit. verum ubi etiam Turcas

ἐναντίοις ἀντικαθίστατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς Τούρκους φεύγον-
 τας ἑώρα καὶ αὐτὸν τὸν Βοδῖνον ἀπολέμητον ὑποχωροῦντα·
 ὦπλιστο γὰρ καὶ οὗτος καὶ εἰς πολέμου τύπον τὸ αὐτοῦ δια-
 τυπώσας στράτευμα, κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἴστατο, ὡς
 P. 118 ἐπαρηξῶν τάχα τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν γεγε- 5
 νημένας συνθήκας· ἔκαραδόκει δέ, ὡς ἔοικεν, ἵνα, εἰ μὲν τὴν
 ῥοπήν τῆς νίκης τῷ αὐτοκράτορι δοθείσαν γνοίῃ, ἐπιτεθείη
 καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς, εἰ δὲ τούναντίον, ἀτρεμήσῃ τε καὶ
 ὀπισθοπόους γένηται· ταῦτα διαλογιζόμενος, ὡς ἐξ ὧν ἐπε-
 V. 95 πρᾶξει δῆλον, καὶ τὴν νικῶσαν ἀπᾶρτι τοὺς Κελτοὺς ἐγνω- 10
 κῶς ἔχοντας, ἄγεστος πολέμου τὸ παραπάν, οἴκαδε ἐπανα-
 δεδραμήκει· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ταῦτα θεασάμενος καὶ μη-
 B δένα τὸν αὐτῷ ἐπαμύνοντα βλέπων, τὰ μετὰφρενα καὶ αὐτὸς
 τηρικαῦτα δίδωσι τοῖς ἐναντίοις. καὶ οὕτως ἐδίωκον οἱ Λα-
 τῖνοι τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα.

15

7. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος καταλαβὼν τὸ τέμενος τοῦ ἁγίου
 Νικολάου, ὅπου καὶ ἡ βασιλικὴ σκηνὴ καὶ ἅπανα ἡ σκευὴ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὀπόσους εὐσθενεῖς εἶχε, τὸν
 βασιλεῖα διώκειν ἐκπέπομφεν, αὐτοῦ πον αὐτὸς ἐγκαρτερῶν,
 φανταζόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατὰσχεσιν. τοιοῦτοι γὰρ 20
 λογισμοὶ τούτων τὸ ὑπέρογκον ἐξέκαιον φρόνημα. οἱ δὲ εὐ-
 νύχως μάλα τοῦτον ἐδίωκον μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν

1. ἀντικαθιστῆ A. 3. τόπον CG. 5. τὰς om. G. 11.
 τοῦ πολέμου G. τὸ om. G. 12. καὶ ὡς μηδένα PA, ὡς
 om. CG. 13. ἀπαμύνων G. 19. αὐτοῦς ἐγκαρτεροῦντας A.
 22. παρὰ τῶν ἐγγχωρίων : ἐγγχωρίως A.

fugientes vidit et ipsum Bodinum, pugna haud tentata, recedentem,
 (erat enim hic quoque in armis, et proelii more agmine suorum in-
 structo, ita se gesserat hoc die, tanquam auxilium imperatori iam
 iamque ex pacto laturus; sed morabatur aperte, ut, si victoriam
 ad imperatorem se inclinare cerneret, Gallos et ipse aggredere-
 tur; sin minus, pugnando abstineret seque reciperet: qui cum talia, ut
 re ipsa apparuit, animo agitaret, simulac victoriam in Gallorum ma-
 nibus esse intellexit, proelii omnino expers, domum se proripuit,) ubi
 igitur haec imperator vidit, seque destitutum plane ab omnibus
 cognovit, tergum et ipse tandem hostibus dedit. sicque Latini exer-
 citum Romanum persequabantur.

7. Postquam Robertus S. Nicolai templum occupavit, ubi prae-
 torium omniaque Romani exercitus suppellectilia erant, valentissimos
 quos habebat milites ad insequendum imperatorem misit, dum ipse
 ibidem permanet, fore ut imperator caperetur, sperans. quales cogi-
 tationes spiritus eius atque arrogantiam aiebant. illi strenuissima

ἐγχωρίων καλουμένου Κακῆ Πλευρά. ἢ δὲ τοῦτου Θεσις πο-
 ταμὸς ῥέων κάτωθεν ὁ Χαμζάνης καλούμενος, ἐνθεν δὲ ὑπερ-
 κειμένη πέτρα ὑψηλή. ἀναμεταξὺ δὲ τούτων φθάνουσιν αὐ-
 τὸν οἱ διώκοντες· οἱ καὶ παίουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
 5 πλευρὰν διὰ τῶν δοράτων, (ἐννέα δὲ ἦσαν ζύμπαντες,) καὶ
 ἐπὶ τὰ θάτερα κλίνουσι. τάχα δ' ἂν καὶ ἐπεπτώκει, εἰ μὴ τὸ
 ξίφος, ὃ τῇ δεξιᾷ κατέχευε χειρὶ, ἔφθασεν ἐναπερειοθῆναι τῇ
 γῆ. καὶ μὴν καὶ ἡ τοῦ μύωπος ἀκμὴ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς
 ἐνδακνοῦσα τὸ ἄκρον τῆς ἐφεστρίδος, ὃ ὑπόστρωμα λέγουσιν,
 10 ἀκλινέστερον τὸν ἱππότην ἐποίει. καὶ αὐτὸς δὲ τῇ λαίᾳ τῆς
 χαίτης δραξάμενος τοῦ ἵππου, ἀνεῖχεν ἑαυτὸν. βοηθεῖται δ'
 μέντοι ἐκ θείας τινὸς δυνάμεως, σωτηρίαν παρ' ἐχθρῶν αὐ-
 τῷ κομιζούσης παραδόξως. ἀναφύει γὰρ δεξιόθεν ἄλλους
 Κελτοὺς τὰ δόρατα πρὸς ἐκείνον ὀρθώσαντας· οἱ καὶ τὰ
 15 ἄκρα τῶν δοράτων κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐμβαλόντες, ὠρ-
 θασάν τε ἀθρόον τὸν στρατιώτην καὶ εἰς τὸ μέσον κατέστη-
 σαν. καὶ ἦν ἰδεῖν θαῦμα παράδοξον. οἱ μὲν γὰρ ἐξ εὐωνύμων P. 119
 ἀνατρέψειν ἠπείγοντο, οἱ δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν τὰ δόρατα τῇ
 πλευρᾷ πῆξαντες, ὥσπερ τοῖς πρῶην ἐναντιούμενοι καὶ ἀντε-

1. κακῆ C. 2. ἐνθεν δὲ : ἐνδοθεν A. 5. δ' G. ἦσαν
 om. C. 6. τὰ add. A. 7. κατέχευε A. 9. λέγουσιν A,
 λένουσι PG. 10. ἀκλινέστερον CA, κλινέστερον PG. 11.
 δραξάμενος τοῦ ἵππου AG, τοῦ Ἰ. δραξάμενος P. 12. μέντοι :
 μὲν CG. παρ' : ἐξ CG. 13. κομιζούσης αὐτῷ G. ἀνε-
 φύει G, ἀνεφύει A, ἀναφύει P. γὰρ : μὲν A. 15. ἐμβα-
 λόντες G. 16. ἀθρόως C. 19. τοῖς πρῶην : αὐτοῖς πά-
 λιν A. ἀντερείδοντες — δόρατα : ἀντιβάλλοντες δεξιόθεν τὰ
 δόρατα A.

imperatorem persequébantur usque ad locum, quem incolae Cace-
 pleura vocant. cuius loci hic situs est: fluit infra qui Charzanes
 appellatur amnis; hinc alta imminet rupes. inter utrumque imperato-
 rem deprehendunt hostes insectantes; qui quidem laevum eius latus
 hastis percutiunt, (novem omnino erant,) et in dextram partem eum
 inclinant. deiecissentque fortasse equo, nisi ensis, quem dextra tene-
 bat, solo innisus eum sustinisset. etiam calcaris laevi aculeus, extre-
 mo strato, quod substramen dicitur, implicitus, firmius equo inbae-
 rentem reddidit. atque adeo ipse, laeva manu equi correpta iuba, sese
 sustinebat. quanquam servatus est ope quadam divina, quae salutem
 ei ab hostibus praeter spem attulit. immisit enim a dextra alios Gal-
 los, qui cum imperatorem hastis peterent easque dextro eius lateri
 applicarent, erigebant repente illum et in medio strato collocabant.
 ac spectaculum erat miraculi plenum. nam a laeva alteri deicere ni-
 tebantur, alteri, dextro lateri hastis infixis, dum illis quasi adversantur

ρεΐδοντες δόρασι δόρατα, ἐπ' ὄρθου σχήματος τὸν βασιλέα
 ἐποίησαν. ἑδράσαντος δὲ ἑαυτὸν γενναϊότερον καὶ συσφίξαν-
 τος περιβάδην τὸν ἵππον ὁμοῦ καὶ τὴν ἔφροσίδα, τηρικαῦτα
 γίνεται τι τῆς γενναϊότητος ἐκείνου τεκμήριον. ὁ γὰρ ἵππος
 ἄλλως μὲν καὶ θερμοτάτος ὢν καὶ ὑγροσκελής, ἄλλως δὲ καὶ 5
 Βἄθλητικώτατος καὶ πολεμικός, (ἔφθη γὰρ ὄπου τοῦτον ἀνα-
 λαβέσθαι τοῦ Βρυεννίου μετὰ τῆς ἐρυθροβαφοῦς ἐφροσίδος,
 ὁπότε τοῦτον εἶλεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, βασιλεύοντος ἐτι
 Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου,) τὸ δὲ ὄλον εἰπεῖν, ὑπὸ θείας
 προνοίας ἐμπνευσθεῖς, πάλ्लεται τε εὐθύς καὶ διαέριος γίνε- 10
 ται καὶ ἐπ' ἄκρου τῆς εἰρημένης πέτρας ἐρίσταιται, ὥσπερ
 ὑπόπτερος κουφισθεῖς καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ μύθου, Πηγᾶσου
 περὰ λαβίων. Σγουρίτζην τουτοῖ τὸν ἵππον ὁ Βρυέννιος
 ὠνόμαζεν. τὰ δὲ τῶν βαρβάρων δόρατα, ὥσπερ κενεμβατή-
 σαντα τὰ μὲν καὶ τῶν χειρῶν τούτων ἐξέπεσον, τὰ δὲ δια- 15
 πεκαρμένα τοῖς μέρεσι τοῦ ἐσθῆματος τοῦ βασιλέως ἐναπο-
 μείναντα, μετωρισθέντα τῷ ἵππῳ συνηκολούθησαν. ὁ δὲ
 V. 96 εὐθύς ἀποκόπτει τὰ ἐπαγόμενα δόρατα. καὶ οὔτε τεθορύβη-
 ται τὴν ψυχὴν ἐν τοσοῦταις δεινοῖς καταστάσι, οὔτε συνεθο-
 λώθη τοὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ συνοίσοντος γίνεται καὶ 20
 τὸ παράδοξον ἐκ μέσου αὐτῶν ποιεῖται. οἱ δὲ γε Κεῖλοι

2. ἑδράσαντες G. ἑαυτὸν : αὐτοῦ A. 4. τι om. CAG. 5. καὶ
 tertium add. AG. 9. τοῦ Βοταν. Νικηφόρου G, τοῦ Βοτανειάτου
 omisso Νικηφόρου A. 10. ὑπᾶλλεται AG. lege ὑφάλλεται.
 12. τὸ : τὰ G. τοῦ μύθου A, τῶν μύθων PG. 13. τὸν
 ἵππον ὠνόμαζον A, ὠνόμαζεν ὁ Βρυέννιος G. 15. καὶ om.
 A. 16. μέλεσι τοῦ βασιλέως AG. 19. τοιοῦτος G. 21.
 αὐτῶν AG, ἑαυτὸν P.

et hastis hastas obiiciunt, imperatorem erectum constituiebant. qui
 ubi in sede se certius firmavit et equum pariter ac stratum femini-
 bus constrinxit, fortitudinis documentum ab illo editum est. etenim
 equus, cum ceteroquin et perfervidus esset firmisque cruribus, et plane
 aptus ad belli certamina, (acceperat eum a Bryennio quondam cum
 purpureo ephippio, cum is in proelio captus esset, Nicephoro Bota-
 niate etiam tum imperatore,) divina denique providentia inflammatus,
 subsilit repente in altum et in summa rupe, cuius modo meminimus,
 insistit, velut volucris sublatus atque, ut in fabula est, Pegasi alas
 nactus: Sguritzem hunc equum Bryennius nominaverat. barbarorum
 hastae, partim in vanum coniectae, horum manibus excidebant, aliae
 infixae vestimentis imperatoris inhaerentesque, sublimē una cum equo
 ferebantur; quas ille statim excussit. ac licet in tanto discrimine ver-
 saretur, tamen nec perturbatus animo erat, nec consilii inops, sed
 statim, quod factō opus erat, aggressus, miraculum e medio amolitur.

κεχηνότας εἰσήκυσαν, τὸ γεγονός ἐκπληττόμενοι· καὶ γὰρ ἦν ἐκπλήξωσι ἄξιον· θρασυμένοι δὲ τοῦτον ἐφ' ἑτέραν τραπέντα, καὶ αὐθις ἐδίωκον. ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ πῶτα τοῖς μεταδιώκουσι στρατιώταις διδούς, στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ συναπτήσας ἐνὶ τῶν διωκόντων, διελαύνει τὸ δόρυ τοῖς στέροισι. **5** ὁ δὲ τρικαῦτα εἰς γῆν ὑπίτιος ἔκειτο. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐθις τὰς ἡνίας στρέψας, εἶχετο τῆς προτέρας ὁδοῦ. συναπτῆ τοῖνων ἀπὸ τῶν ἐμπροσθεν διωκόντων τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις Κελτοῖς οὐκ ὀλίγοις· οἱ δὲ πόρρωθεν τοῦτον θρασυμένοι, **10** συνησπικότες ἕστησαν, τοὺς τε ἵππους ἀναψῦσαι βουλόμενοι, ἅμα δὲ καὶ ζωορῆσαι τοῦτον ἐθέλοντες κἀντεῦθεν ὡσπερ τι λάφυρον τῷ Ῥομπέρτῳ κομίσαι. ὁ δὲ ἅμα μὲν τοὺς ὀπισθεν φεύγων διώκοντας καὶ τοὺς ἐμπροσθεν θρασυμένους, ἀπεγνωσκει τὰς σωζούσας ἐλπίδας. συλλεξάμενος δὲ ἑαυτὸν, ἐπεὶ **15** τῶν ἄλλων μέσον τινα ἐθεάσατο, ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ τῆς τῶν ὄπλων ἀποπαλλομένης αἴγλης τὸν Ῥομπέρτον εἶναι νομίσας, καταστήσας τὸν ἵππον, κατ' αὐτοῦ φέρεται· κἀκεῖνος δ' ἐκείθεν, πρὸς αὐτὸν τὸ δόρυ εὐθύνας. καὶ μέντοι γε καὶ συνελύσαντες ἄμφω κατὰ τὸ μεταίχιμον, κατ' ἀλλήλων ἔν- **20** ται. πρότερος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ διιθύνας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος· τὸ δὲ αὐτόθεν διὰ τῶν μαζῶν εἰς

1. εἰσήκυσαν A, εἰσήκησαν PG. 3. τὰ πολὺ A. 4. τοὺς χαλινούς AG. 6. αὐθις: εὐθύς G. 11. κἀντεῦθεν: καὶ A. 13. διώκοντας φεύγων A. 14. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 17. φέρεται: φαίνεται A. 18. τὸ δόρυ om. A. γε om. A. 19. μεταίχιμον AG, μεσαίχιμον P. ἔνται P, recte AG. 20. πρότερον A, πρότερον PG.

Galli hiantes stabant, re haud immerito percussi; mox altrorsum fugientem conspicati, rursus insequuntur. verum ille, postquam diu insequentibus militibus terga dedit, versis habenis, uni instantium occurrat, et pectus hasta transfixit. is statim supinus humi procubuit. at imperator, converso rursus equo, eodem quo antea itinere perrexit. nec paucis obviam fit Gallis, qui Romanas copias ulterius persecuti erant; qui ut procul eum conspexere, confertim subsistunt, ut et equis paullulum quietis darent, et vivum Alexium caperent, captumque veluti spoliū ad Robertum adducerent. ibi tum imperator, qui et persequentes a tergo hostes fugeret, et obviam a fronte factos cerneret, de salute desperavit. sed animo collecto, cum in hostium globo quempiam animadvertisset, quem et proceritate corporis et armorum fulgore Robertum esse suspicabatur, recta eum equo petit. idem alter facit, hastam in Alexium torquens. ita in medio concurrunt ambo seque invicem aggrediuntur. prior imperator, directa manu, percutit eum hasta, quae illico per pectus in dorsum traiecitur.

τὰ μεταφρενα διεκβάλλεται. καὶ τὸν μὲν βάρβαρον αὐτίκα
 Β εἶχεν ἢ γῆ· εὐθύς δὲ τοῦτον ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχὴ, τῆς τρα-
 σεως καιρίας γεγεννημένης. καὶ τοῦ λοιποῦ ὁ βασιλεὺς, δια-
 σχισθείσης τῆς φύλαγγος, διὰ μέσων αὐτῶν ἐξιππάσατο,
 ἄδειαν ἑαυτῷ ἐφευρόμενος τὴν σφαγὴν τοῦ βαρβάρου τούτου. 5
 οἱ δ' εὐθύς τὸν τραθέντα εἰς γῆν ἐρριμμένον θεασάμενοι,
 περιχυθέντες τῷ κειμένῳ, περὶ αὐτὸν διεπονοῦντο. καὶ οἱ
 ὀπισθεν δὲ τὸν βασιλέα διώκοντες τούτους θεασάμενοι, ἀπο-
 βάντες τῶν ἵππων καὶ γνωρίζοντες τὸν ἄνδρα, ἐκόπαντο ὀλο-
 λύζοντες. ἀλλ' ὁ Ῥομπέρτος μὲν οὐκ ἦν, ἕτερος δὲ τῶν 10
 ἐπιφανῶν καὶ ὁ τούτου δευτέρος. τούτων δὲ ἀσχαλουμένων,
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν πορείαν ἐπεποίητο.

8. Ἄλλ' ἔγωγε μεταξὺ τῶν λόγων ἐπελυθόμην τὸ μὲν
 C διὰ τὴν φύσιν τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πρα-
 γμάτων ὑπερβολὴν, ὅτι πατρὸς καταρθώματα γράφοιμι. μηδὲ 15
 γὰρ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποπτον θεῖναι, πολλάκις παρα-
 τρέχω τὰ τοῦ πατρὸς, μῆτε αὐξάνουσα, μῆτε πλάτος περι-
 τιθεῖσα. εἶθε γὰρ ἐλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πα-
 τρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξα-
 μένη, τὴν σοβάδα γλῶσσαν ἐνεδειξάμην, ὅποσιν ἔχει περὶ τὰ 20

2. εἶχε γῆ A, εἶχεν γῆ P, εἶχε ἢ γῆ G. δὲ A, γὰρ PG.
 ἀφῆκεν ἢ G, ἀφῆκεν καὶ ἢ P, recte A. 3. ὁ βασιλεὺς τοῦ
 λοιποῦ G. 5. ἑαυτῷ A, αὐτῷ PG. τούτου om. A. 6.
 δὲ G. 7. διαχυθέντες A. τῷ add. A. διεπονοῦντο :
 καιεθρονοῦντο A. ἀλλὰ καὶ A. 8. δὲ add. C. 12. πε-
 ποίητο A. 14. καὶ om. CG. 16. μετατρέχω CG. 17.
 πλάτος : πάλιν CG. περιτιθεῖσα C, περιτεθεῖσα PG.

statim humi barbarus prostratus, animam efflat, gravi accepto vul-
 nere. mox divisa imperator phalange, per medios ferebatur hostes,
 opportunitatem ex barbari istius nece nactus. nam illi ut vulneratum
 et humi stratum conspexere commilitonem, accurrebant et in iacente
 occupati erant. nec qui a tergo imperatorem persequerantur, cum
 hos viderent, non descenderunt equis agnitumque planxerunt ulu-
 lantes. quanquam Robertus non erat, verum nobilium unus et a
 Roberto secunda. sic igitur istis occupatis, imperator iter porro
 perrexit.

8. Verum ego, dum haec narro, oblita sum et propter historiae
 naturam et propter facinora inaudita, patris me res gestas describere.
 etenim ne historiae fidem suspectam reddam, saepe transcurro, quae
 de patre narranda sunt, nec exaggerans ea, nec copiose tractana.
 quod utinam vacua essem ab hoc erga parentem affectu et soluta!
 certe in amplissimo veluti campo libere excurrans, quantum oratio
 mea in tractandis rebus praeclare gestis usum habeat, probassem. nunc

καλὰ τὴν οικείωσιν. ἐπηλυγάζει δὲ μου τὸ πρόθυμον ἢ φου-
 σική στοργή, μὴ πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ προθυμίας V. 97
 τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἑμμαντην, τερατολογίας πικρέχειν
 ὑπόληψιν. καὶ γὰρ ἂν πολλαχοῦ τῶν κατορθωμάτων τῶν
 5 πατρικῶν μεμνημένη, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀπεστάλαξα, ξυγ-
 γραφουσά τε καὶ διηγουμένη, ἐν ὁπόσοις κακοῖς περιπέτωκε, P. 121
 καὶ οὐδ' ἄνευ μονωδίας καὶ θρήνου τὸν τύπον παρῆλθον.
 ἀλλ' ἵνα μὴ ῥητορεία κομψή τις ἢ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς
 ἱστορίας, ὥσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας καὶ λίθος, παρατρέχω
 10 τὰς τοῦ πατρὸς μου ξυμφορὰς. ἄπερ ἔδει καμὲ καθάπερ
 ἐκείνον τὸν Ὀμηρικὸν νεανίσκον εἰς ὄρκον προφέρειν (οὐδὲ
 γὰρ εἰμι χείρων ἐκείνου τοῦ λέγοντος “οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε,
 καὶ ἄλγεα πατρὸς ἑμεῖο”) πρὸς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι φιλο-
 πάτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν πάθος τὸ πατρικὸν ἐμοὶ μόνῃ καταλε-
 15 λείφθω καὶ θαναμῖζειν καὶ δλοφύρεσθαι, τὰ δὲ τῆς ἱστορίας B
 εἰχθῶ, μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Κελτοὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρ-
 τον ὁδοῦ φερούσης εἶχοντο. ὁ δὲ κενούς τούτους θεασάμε-
 νος, πυθόμενός τε τὰ τούτοις συμπεσόντα, πάντας μὲν μεγά-
 λως κατητιᾶτο, ἕνα δὲ τούτων ἔκκριτον καὶ μιστιζέειν ἠλεί-
 20 λει, ἄνανδρόν τε ἀποκαλῶν καὶ ἀπειροπόλεμον· καὶ ὅτι μὴ
 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς πέτρας μετὰ τοῦ ἵππου ἀνέθορε, καὶ τὸν

1. ἐπηλυγάζει C, ἐπιλυγάζει PG.	5. ἀπεστάλαξα C, ἐπεστά-
λαξα PG.
6. πόσοις CG.	κακοῖς C et in margine P, και-
ροῖς PG.
8. ἵνα ἢ τροπία G.	ἐκεῖνο om. G.
17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A.	10. μου
om. C.
19. ἦτιςτιο μὲν πάντας μεγάλως A.	19.
τῶν τούτων A.
	21. τὴν
πέτραν A.

coerces hanc animi propensionem naturalis amor, ne forte multitudini videar, domesticas res celebrandi cupiditate fabulosae narrationis praebere suspicionem. ac si frequenter ea, quae pater meus bene gessit, commemorarem, lacrimis confecta essem in describendis tantis malis, quibus ille circumventus est; nec vero etiam sine lamentis luctuque locum praetermissem. verum ne oratorius quidam fucus illam historiae partem adulteret, veluti adamas durus aut silex, patris mei casus transcurro; quos quidem etiam me, ut Homericum illum iuvenem, ad iusiurandum (nec enim deterior sum illo, qui ait “non per Iovem, Agelae, et per patris mei mala”) adhibere oportebat, quo patris amans et essem et dicerer. sed casus paterni mihi soli relinquuntur et admirandi et deplorandi; in sequentibus autem historiam enarrare pergam. postea Galli ad Robertum rediere. qui tibi vacuos eos conspexit, et quae ipsis acciderant audivit, cum omnes vehementer obiurgavit, tum unum inter ceteros insignem etiam flagris se caesurum esse minabatur, ignavum reique bellicae imperitum eundem dicens. atque

βασιλέα Ἀλέξιον ἢ κρούσας ἀνεῖλεν ἢ δραξάμενος ζῶντα ἤγα-
 γε, τὰ πάνδεινα πάσχειν ᾤετο. ἦν γὰρ ὁ Ῥομπέρτος οὗτος
 Cτάλλα μὲν εὐψυχότατός τε καὶ φιλοκινδυνότατος, πικρίας δὲ
 ὄλος ἄνθρωπος, καὶ ἐν ῥισὶν ἐπικαθήμενον ἔχων τὸν χόλον
 καὶ τὴν καρδίαν μεστήν θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἔμπλεων, καὶ οὕτως 5
 ἔχων περὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἢ τὸν ἀντικαθιστάμενον δια-
 πείραι τῷ δόρατι, ἢ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, παρὰ τὸν Μοι-
 ραῦόν, φησι, κλωστήρα ἀκαλλυττόμενος. ὁ μέντοι στρατιώ-
 τῆς ἐκεῖνος, ὃν ὑπ' αἰτίαν ὁ Ῥομπέρτος ἤγε, τό τε ἀνεπίβα-
 τον καὶ ὄξυ τῆς πέτρας μάλα σαφῶς διηγέτο, καὶ ὅτι εἰς τὸ 10
 μετσωρότατον ὁ τόπος ἐπῆρτο, καὶ ὡς ἢ πέτρα ὄξευα ἦν καὶ
 ἀκροσφαλῆς, καὶ ὡς οὐδένα οὐ πεζόν, οὐχ ἰππότην ἐπιβῆναι
 ταύτης δυνατὸν ἄνευ θείας τινὸς μηχανῆς, μὴ ὅτι γέ τινα πο-
 D λημούμενον καὶ μαχόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἄνευ πολέμου τινὸς εἶναι
 δυνατὸν ἀποπειρᾶσθαι τῆς πέτρας. “εἰ δέ μοι” φησι “καὶ 15
 διαπιστοίης, ἐπιχειρήσας ἢ αὐτὸς σὺ ἢ τις ἄλλος τῶν ἰππο-
 τῶν ὁ θαρραλέωτατος, τῶν ἀμηχάνων αἰσθήσεται. εἰ δ' οὖν,
 ἀλλ' εἴ τις ἀναφανέται τῆς πέτρας περιγεγόμενος, μὴ ὅτι γε
 ἄπτερος, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτερος ὢν, ἔτοιμος αὐτὸς πᾶν ὃ τι
 δεῖνόν ὑποστῆναι καὶ ἀνανδρίαν κατακριθῆναι.” ταῦτα εἰ- 20
 P. 122 πῶν μετὰ θανάτου καὶ ἐκπλήξεως ὁ βάρβαρος τὸν ἐπέχολον
 Ῥομπέρτον κατέστειλέ τε καὶ εἰς θάυμα ἐκίνησεν ἀφόμενον

1. ἀνήγαγε CG. 4. ἐν C, ἐπὶ PG. 9. αἰτίαςιν CG. 12.
 ἀκροσφαλῆς G, ἀκροφαλῆς P. 12. οὐχ : χχ G. 15. μοί :
 μή A. καὶ om. AG. 16. ἢ αὐτὸς : καὶ αὐτὸς G. ἄλ-
 λος τις A. 19. ὃ τι : εἴτε C. 20. δεῖνόν : δυνατὸν CG.
 ἀνανδρίαν C, ἀνανδρίας PG. 22. τε om. G.

is, quod non et ipse in saxum cum equo insilisset, nec imperatorem
 Alexium sive ictu trucidasset, sive vivum adduxisset captum, gravis-
 sima quaeque passurus sibi videbatur. erat quippe Robertus cum fortis-
 simus et maxime temerarius, tum praecipue ad saevitiam proclivis,
 et naribus quasi insidentem iram habebat animumque iracundiae ac
 stomachi plenum, atque ita se in hostes gerebat, ut aut adversarium
 hasta transfigeret, aut ipse sibi mortem conscisceret. Parcarum, ut
 aiunt, filo vel contra fatum rupto. sed miles ille, in quem culpam
 Robertus conferebat, quam praeupta atque praecipua rupes illa esset,
 clare exponebat; altissime locum exsurgere, rupem summa proclivi-
 tate esse, neque quenquam, nec peditem nec equitem, sine divina
 quadam machina ascendere in eam posse, et tantum abesse, ut pu-
 gnanti et lacessito id contingat, ut ne extra quidem proelium rupes
 superari queat. “quod si mihi, inquit, fidem non habes, vel tu ipse
 vel alius quidam equitum audacissimus cum expertus fuerit, id nullo
 modo fieri posse senties; sin quis erit, qui in verticem rupis enita-

τοῦ ὀργίζεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἐλιγμοὺς τῶν παρακει-
 μένων ὀρῶν καὶ πᾶσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν ἐν δυοῖ νυχθη-
 μέροις διεξελθὼν, καταλαμβάνει τὴν Ἀχρίδα. ἐν δὲ τῇ
 μεταξὺ τὸν Χαρζάνην διελθὼν καὶ μικρὸν περὶ τὴν καλουμέ-
 5 νην Βαβαγοράν ἐγκαρτερήσας, (τέμπορος δ' αὐτῆ δύσβατόν
 ἐστι,) μὴθ' ὑπὸ τῆς ἡττης, μὴθ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τοῦ μόθου
 κακῶν τὸν νοῦν συγχυθεὶς, μὴθ' ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ μέτωπον
 τοῦ τραύματος ὀδύνης ὑποχαλάσας, κἄν τὰ ἐντὸς ὑπὸ τῆς Β
 λύπης τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπτωκότων καὶ μᾶλλον τῶν γενναίως V.98
 10 ἀγωνισαμένων ἀνδρῶν ἐξεφλέγετο· ἀλλ' ὁμως ὅλος τῆς πό-
 λεως ἦν Δυρραχίου καὶ ταύτης ἐμέμνητο, ἀχθόμενος ὅτι
 ἄτερ ἡγεμόνος καταλείπειτο, τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν ὄξειαν
 συμβολὴν τοῦ πολέμου μὴ δυνηθέντος ἐπαναστρέψαι. καί,
 ὡς ἐνόν, τοὺς κατ' αὐτὴν ἡσφαλίσατο καὶ τὴν τῆς ἀκροπό-
 15 λεως φρουρὰν τοῖς ἐκκρίτοις Βενετίκοις τῶν ἐκεῖσε ἀποίκων
 ἀνέθετο, τὴν δὲ γε ἐπίλοιπον πᾶσαν πόλιν τῇ ἐξ Ἀβρανῶν
 ὀρωμένη Κομισκόρτῃ, τὰ συνοίσοντα διὰ γραμματῶν ὑπο-
 θέμενος.

8. Βαβαγοράν G. lege αὐτη. 6. τῶν add. G. τοῦ μό-
 θου om. CG. 9. τῆ om. G. 11. καὶ δεῖ A. 13. ἐπα-
 ναστρέψαι μὴ δυνηθέντος A. 14. ἐξόν CG. τῆς om. CG.
 16. Ἀβρανῶν G. 17. κομισκόρτῃ G.

tur, non modo alarum expers, sed etiam alatus, non recuso, quia supplicium quantumvis acerbum patiar ignaviaeque condemner." quae cum mirabundus reique novitate stupens barbarus dixisset, Roberti iram placavit et in admirationem vertit. at imperator adiacentium montium flexus difficillimo duorum dierum totidemque noctium itinere emensus, Achridem pervenit. in quo itinere cum Charzanem fluvium traiecisset et paullulum in valle in via, quae Babagora dicitur, commoraretur, nec clade ceterisque proelii incommodis perturbatus, nec dolore accepti in fronte vulneris afflictus, quamvis intimo luctu suorum, qui in pugna ceciderant, eorum praesertim, qui strenue dimicaverant, premeretur, tamen totum in Dyrrhachio urbe animus occuparat sollicitusque erat, quod praeside careret. etenim Palaeologo propter pugnam amissam eo reverti non licuerat. itaque, quantum poterat, incolas confirmavit, atque arcis custodiam Venetorum qui ibi erant colonorum primoribus mandavit, reliquam urbem Comiscortae ex Albanis oriundo tradidit, et quae facienda viderentur, per litteras significavit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ε.

ALEXIADIS LIBER V.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium Roberto se dedit. Alexius Deaboli suos colligit. ad militem parandum, in summa aerarii inopia, pecuniam sibi, quacunque ratione possit, procurari iubet (1). Isaacius sebastocrator, convocata synodo, obtinet, ut vasa sacra, quorum nullus esset usus, in publicum conferantur. inde vehemens Leonis Chalcedonensis episcopi erga imperatorem odium et insolentia (2). Robertus, ubi Henricum, ab Alexio arcessitum, Longibardiam invasurum cognovit, Boëmundo relicto, in Italiam redit. una cum papa in Henricum movet, qui tamen, audita Alexii clade, domum se recipit (3). interim Boëmundus, in Illyrico bellum urgens, Iohannina occupat. Romanos proelio bis fundit (4). Alexius, Cpolim reversus, Turcarum auxilia advocat. Boëmundus Larissam obsidet, Leone Cephalia fortiter propugnante. imperator auxilio venit (5). structis insidiis, ipse castra Gallorum expugnat (6). sed altero die Michaelis Ducae imprudentia minus prospere res cedit. comites Galli, ab Alexio tentati, Boëmundum Aulonem recedere cogunt (7). imperator Cpolim revertitur. ecclesia erroribus Iohannis Itali turbata. eius hominis ortus, studia, mores (8). anathemati Alexii iussu subiectus, mox ad frugem bonam redit (9).

P. 125 1. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος ἀμεριμνήσας παντάπασι, τὴν
V. 101 λείαν πᾶσαν καὶ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν ἀφελόμενος, τροπαιο-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ε' AG.

1. Robertus animo plane securo, praeda omni et imperatorio tabernaculo potitus, victoria reportata exsultans planitiam repetiit,

φόρος και γανυριῶν τὴν πεδιάδα κατέλαβεν, εἰς ἣν πρότερον
 ηὐλλίζετο, τὸ Δυρράχιον πολιορκῶν. και μικρὸν διαναπαυσά-
 μενος ἐβουλεύετο, εἰ χρὴ αὐδὶς ἀποπειροῦσθαι τῶν τοῦτου
 5 τειχῶν, ἢ τὴν μὲν πολιορκίαν εἰς τὸ ἐπιὸν ἕα παραφυλά-
 σασθαι, τὸ παρὸν δὲ τὴν Γλαβινίτζαν καταλαβεῖν και τὰ Ἰω-
 αννίνα, κάκεισε κυριχειμῶσαι, καταδέμενον τὸ δηλιτικὸν
 ἄπαν εἰς τὰ ὑπερκείμενα τέμνη τῆς πεδιάδος Δυρραχίου. οἱ
 δ' ἐντὸς Δυρραχίου, καθάπερ ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐπεὶ οἱ Β
 πλείους ἀπὸ Μέλφης και Βενετίας ἦσαν ἄποικοι, τὰ ξυμπε-
 10 σόντα τῷ αὐτοκράτορι μεμαθηκότες, και τὴν τοσαύτην ἀνδρο-
 κτασίαν και τὴν τῶν τηλικούτων ἀνδρῶν σφαγὴν, και τοὺς
 στόλους ὑποκεχωρηκότας, και ὅτι ὁ Ῥομπέρτος εἰς τὸ ἐπιὸν
 ἕαρ τὴν πολιορκίαν ταμιεύεται, δισκοπεῖτο ἕκαστος, ὃ τι
 πρᾶττειν χρὴ και σῶζεσθαι και μὴ αὐδὶς ἐς τοσοῦτους ἐμπε-
 15 πτωκέων κινδύνους. συλλεξάμενοι οὖν ἑαυτούς, τὸ ἀπόρη-
 τον ἕκαστος εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγουσι, και περὶ τῶν ὄλων γνω-
 σιμαχήσαντες, ὥσπερ ἐν ἀπόροις πόρον εἰρηκεῖναι ψήθησαν
 πεισθῆναι τε τῷ Ῥομπέρτῳ και παραδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. C
 ἐρεθισθέντες δὲ και παρὰ του τῶν ἐπὶ τῶν Μέλφης και ταῖς
 20 τοῦτου πεισθέντες ὑποθημοσύναις, τὰς εἰσοδούς ἀναπετάσαν-
 τες, ἄροδον τῷ Ῥομπέρτῳ δεδώκασιν. ἐγκρατῆς δὲ τούτου
 γενόμενος, τὰς δυνάμεις μετεκαλεῖτο, φιλοκρινῶν ἅμα, εἴ που

2. ηὐλλίζετο πρότερον A. 3. ἐβούλετο G. εἰ C, ᾗ PG. vid.
 annotat. 4. μὲν om CG. 8. δὲ A. ἐδήλωσε G. 17.
 εὐρημένοι G. 18. τε om. C. 19. παρὰ τοῦ PG, correxi.
 ἐπὶ τῶν C, ἀπὸ τῶν PG. 22. φυλλοκρινῶν C. lege φυλο-
 κρινῶν.

in qua antea castra posuerat, cum Dyrrhachium obsideret. atque paululum illic commoratus, deliberavit, utrum tentanda rursus moenia huius urbis essent, an in ver proximum oppugnatione dilata, in praesenti Glabinitzam et Iohannina occupare ibique hiemare praestaret, exercitu universo in vallibus collocato, quae supra Dyrrhachii planitiem iacent. verum qui Dyrrhachium obtinebant, cum plerique Melphenses et Veneti essent coloni, ut supra narravimus, postquam imperatoris cladem insignem et tantorum hominum caedem acceperunt, et classem utramque decessisse, Robertumque in ver proximum obsidionem parare, eorum quisque, quid faciendum esset, ut incolumes forent, neve in tanta rursus pericula inciderent, dispiciebant. concione convocata, suam quisque mentem aperiant ac de summa rei consilia agitant; tandem difficultatis expediendae eam sibi viam reperisse visi sunt, ut Roberto morem gererent urbemque dederent. cumque etiam a Melphensium accolarum quodam instigati essent, consiliis eius obsecuti, portis patefactis, aditum Roberto dederunt. urbe is occupata, copias

τέτρατάι τις κειρίαν ἢ ἐπὶ χροῶσι παραξέσασκος τυχὸν τοῦ
 ξίφους, καὶ διερευνώμενος ὁποῖοί τε καὶ ὁπόσοι πολέμου πα-
 ρανάλωμα γέγονασιν ἐν ταῖς προηγησαμέναις μάχαις, σκοπῶν
 Δάμα, ἐπεὶ χειμῶν ἤδη παρῆν κατὰ τὸδε καιροῦ, διὰ τούτου
 καὶ μισθοφορικὸν ἕτερον ἐπισυνάξει καὶ ξενικὰς ἐπισυλλέξει 5
 P. 126 δυνάμεις, καὶ ἦρος ἐπιφανέντος, τηρικαῦτα πανστρατὶ κατὰ
 τοῦ βασιλέως χωρήσει. ἀλλ' οὐκ αὐτὸς μὲν ὁ Ῥομπέρτος,
 κίτοι νικητὴν ἑαυτὸν καὶ τροπαιοῦχον ἀνευφημῶν, τοιαῦτα
 ἐλογίζετο, ὁ δ' ἠτήθεις βασιλεὺς καὶ τραυματίας γεγονώς,
 διὰ τὴν ἀνύποιστον ἐκείνην ἦτταν καὶ τοσοῦτους καὶ τοιού- 10
 τους ἀποβεβληκῶς μορμολυχθεὶς οἷον συνέσταλται· ἀλλὰ μη-
 δὲν σμικρορρεπὲς περὶ ἑαυτοῦ λογισάμενος, μηδὲ χαλάσας
 ὄλωσ τὸν λογισμόν, σπεύδων ἦν ὄλη γνώμη τὴν ἦτταν ἦρος
 φανέντος ἀνακαλέσασθαι. ἦσαν γὰρ ἄμφω πάντα προῖδειν
 καὶ συνιδεῖν ἱκανοί, καὶ πολεμικῶν τεχνασμάτων οὐδενός 15
 Βάδαεις, ἀλλὰ πάσαις μὲν τειχομαχίαις, πάσαις δὲ λοχήσει,
 V. 102 καὶ ταῖς ἐκ παρατάξεως ἀγωνίαις ἐθάδες, τὰς δὲ διὰ χειρὸς
 πράξεις δραστικοὶ καὶ γενναῖοι, καὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ὑπ'
 οὐρανὸν ἠγεμόνων γνώμη καὶ ἀνδρεία κατάλληλοι. εἶχε δέ τι τοῦ
 Ῥομπέρτου πλέον ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὅτι νεύζων τὴν ἡλικίαν 20
 ἔτι, κατ' οὐδὲν ἐλάττων τοῦ ἤδη ἀκμάζοντος ἦν καὶ τὴν γῆν

1. παραξέσαντος P. 2. πόσοι G. 3. γέγοναν C, ἐγεγόνα-
 σι G. 4. καὶ σκοπῶν CG. 5. διὰ τούτου om. G. 8. νικη-
 τὴν καὶ τροπαιοῦχον ἑαυτῶν G. 12. περὶ om. PG, add. F, αὐ-
 τοῦ G. 14. ἀνακαλέσασθαι ἦρος φανέντος G. 15. τεχνη-
 σμάτων G. 17. ἐθάδες FC et in margine P, αὐθάδεις PG.
 21. κατ' : καὶ G.

eo evocavit perquisivitque, num quis forte vulneratus esset graviter, an cutem leviter gladio perstringente; simul percontatus est, quot qualisque in pugnis superioribus periissent; cogitavit idem, cum hiems tum iam adesset, per id tempus exercitum mercenarium alterum cogere et peregrinos milites conducere, vere autem ineunte cum omni copia- rum vi imperatorem aggredi. neque tamen solus Robertus, qui victoriam tropaeaque retulerat, talia in animo habebat, victus autem imperator et vulneratus, intolerabili ista clade, tot tantisque viris amissis, quasi formidine perterrefactus, animo cecidit. immo nihil se indignum cogitans, nec omnino deliberandi curam remittens, tota mente nitentur victoriam vere proximo revocare. nam uterque quidvis prospicere et perspicere facile poterant, nec bellicae artis ullius rudes erant, sed in omni genere opugnationis struendarumque insidiarum atque in proelii aperto Marte committendis exercitati, manu prompti et fortes, et adversarii prae omnibus ubique ducibus consilio et fortitudine pares, quanquam eo excelluit Alexius, quod iuvenis adhuc aetate erat, nec tamen ulla re alteri cedebat,

μικροῦ σαλευέειν ὅλας τε φαίλαγγας ἐκ μόνου θμβοήματος ἀυ-
 χουήτος συνταράττειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέροις συντηρηείσθω-
 σαν τόποις· μελήσει γὰρ πάντως τοῖς ἐγκωμιάζειν ἐθέλου-
 σιν. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος, ἐν Ἀχρίδι μικρὸν ἑαυτὸν
 5 ἀνακτησάμενος καὶ τὸ σῶμα διαναπαύσας, καταλαμβάνει τὴν
 Δεάβολιν. καὶ τοὺς μὲν τοῦ πολέμου διασσωθέντας τῆς ἐκ
 τοῦ μόχθου κακοπαθείας, ὡς ἐνὺν, ἐπανελάμβανε, τοὺς δὲ γε
 ἐπιλοίπους ἀπανταχόθεν ἀποστείλας διεκνήρυκευε τὴν Θεσσα-
 λονίκην καταλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ πείραν τοῦ Ῥομπέφτου καὶ τῆς
 10 τόλμης τοῦ τηλικούτου ἔσχε στρατεύματος, καὶ πολλὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ ἀνανδρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν κατεψηφίσατο, (οὐ γὰρ C
 ἂν προσθείην στρατιωτῶν, ὅτι καὶ οἱ τέως παρόντες ἀγύμνα-
 στοὶ τε τὸ παράπαν ἦσαν καὶ πάσης στρατιωτικῆς ἐμπειρίας
 ἀδαεῖς,) διὰ τοῦτο γοῦν εἶδετο συμμαχῶν· τὸ δὲ ἄτερ χρη-
 15 μάτων οὐκ ἔνῃν· τὰ δὲ οὐ παρῆν, τῶν βασιλικῶν ταμείων
 ἐπὶ μηδενὶ δέουσι κενωθέντων ὑπὸ τοῦ προβεβασιλευκότος Νι-Ρ. 127
 κηφόρου τοῦ Βοτανειάτου τοσοῦτον, ὡς μηδὲ τῶν ταμείων
 κεκλεισθαι τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀνέτως πατεῖσθαι παντὶ τῷ βου-
 λομένῳ δι' αὐτῶν ὀδεύειν· προπέποτο γάρ. ἔνθεν τοι καὶ
 20 ἐν ἀμμηχανίᾳ τὸ πᾶν συνίστατο, ἀσθενείας τε καὶ πενίας ὁμοῦ
 συμπιεζούσης τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. τότε δὲ τότε τί τὸν

7. lege μόθου. τοὺς ἐπιλοίπους δὲ A. 13. καὶ πάσης: καὶ
 om. C, ἐν πᾶσι καὶ G. 14. τὸ δὲ A, τόδε PG. 15. ταμείων
 AG. 16. ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκότων τοῦ τε βοτανιᾶτου καὶ
 μαχαλ τοῦ δούκα A. 17. τοσοῦτον add. C. ταμείων G.
 19. ἐντεῦθεν καὶ ἀμμηχανίᾳ A. 20. ἀσθενείας AG, ἀσθενείας P.
 τε add. A. 21. τοὺς add. A.

qui in ipso flore erat, et terram tantum non concutere totasque pha-
 langas solo clamore perturbare se posse iactabat. verum de his alius
 erit dicendi locus: neque enim ista negligere oportet, qui laudatio-
 nem scribere volunt. sed Alexius imperator, postquam Achride paullu-
 lum quieti se dedit corpusque recreavit, Deabolim se contulit. ibi qui e
 clade incolumes pervenerant, ex belli laboribus et fatigatione, quantum
 poterat, refecit; reliquos undecunque, missis legatis, Thessalonicam
 convenire iussit. sed cum Robertum eiusque exercitus audaciam ex-
 pertus esset, ob magnam autem tenuitatem atque ignaviam parum
 fiduciae poneret in suis, (militibus non addiderim, cum etiam qui tum
 aderant, inexercitati omnino essent et rei militaris prorsus impe-
 riti,) hanc igitur ob causam sociis indigebat; at socii sine pecunia
 parari non poterant; pecunia autem non aderat, cum aerarium regi-
 um sine ullo usu esset ab eo, qui antea imperaverat, Nicephoro
 Botaniate, exhaustum, ita ut ne clausae quidem essent aerarii fores,
 sed cuivis paterent, qui intrare vellet: quippe direptum erat. quo
 factum est, ut magnis in angustiis res publica esset, infirmitate si-

νέον βασιλέα καὶ ἄρτι τῶν τῆς βασιλείας οὐράκων ἐπιβεβηκότα
 ἐχρῆν διαπραΰσασθαι; πάντως ἢ ἔξαπορούμενον τὸ πᾶν κατα-
 λιπόντα ἐκοτῆσαι τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ἀνάτιον ὄντα αἰτιῶτό
 Β τις αὐτὸν ὡς ἀπειροπόλεμον καὶ ἀνεπιστήμονα ἀρχηγόν, ἢ
 εἰς ἀνάγκης, ὡς ἐνόν, καὶ συμμάχους μετακαλέσασθαι καὶ τὰ 5
 τούτοις δοθησόμενα χρήματα ὄθεν δήποτε συναγαγεῖν, καὶ
 τοὺς ἀπανταχῆ διασπαρέντας τοῦ στρατεύματος διὰ δωρεῶν
 ἀνακαλεῖσθαι, ἵνα ἐντεῦθεν μείζονες ἐλπίδας κτησάμενοι, αὐ-
 τοὶ μετ' αὐτοῦ ἐγκαρτερήσαιεν, καὶ οἱ ἀπόντες πρὸς τὸ ἐπαν-
 ἔρχεσθαι προθυμότεροι γένοιτο, καὶ οὕτως γενναιώτερον πρὸς 10
 τὰ Κελτικὰ πλήθη ἀντικαταστήναι δυνήσασθαι. ἀνάξιον μὲν
 οὖν καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐπιστή-
 μης ὁμοῦ καὶ τόλμης μηδὲν πεπραχέναι βουλόμενος, πρὸς
 C δύο ταῦτα ἀπέβλεψε, συμμάχους τε ἀπανταχόθεν μεταπέμ-
 ψασθαι, ἐλπίζει πολλῶν δωρεῶν εὐμηχάνως τούτους ὑποσῶ- 15
 ρόμενος, τὴν δέ γε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αἰτήσασθαι χρή-
 V. 103 ματὰ οἱ ἔξυμπορισαμένους ὄθεν δήποτε ἐκπέμψαι.

2. Οἱ δὲ πόρον πορισμοῦ μὴ ἐφευρηκότες ἕτερον, πρό-
 τερον μὲν ἅπαντα τὰ αὐτῶν συναγαγόντες χρήματα, ὅποσα ἐν
 χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, τῇ βασιλικῇ χωνεῖα παραπεπόμφασι • 20

1. τῶν Diesterwegius, τὸν libri. 2. ἢ CG, καὶ P. κατα-
 λιπόντα PG, καταλιπόντα C. 3. ἀνάτιον CG, ἐνάτιον P.
 αἰτιάτο G. 6. δοθησόμενα : ἐπαρκέσοντα P in margine. χρη-
 μάτων P. 7. τοὺς C, τούτους PG. 8. αὐτοὶ δὲ C, οἱ τε
 conl. Diesterwegius. 11. δυνήσεται CG. 12. τῆς αὐτοῦ
 om. G. 14. καὶ συμμάχους A. 15. ἀποσυρόμενος A. 16.
 δέ γε : δὲ A. 18. ἐφευρίσκοντες P, alterum CAG.

mul et egestate imperium Romanum urgentibus. in tali tempore quid
 imperatori iuveni quique modo ad imperii gubernacula accesserat, faci-
 endum erat? omnino aut desperata rei publicae salute, imperio ab-
 dicandum, ne quis eum, cum culpae expers esset, culparet tanquam
 ducem imperitum atque rudem; aut in summa necessitate, quan-
 tum posset, et socii cogendi et quam ipsis solveret pecunia unde-
 cunque conquirenda, et dispersae ubique exercitus reliquiae donis
 revocandae, quo ad maiorem spem erecti, et qui secum essent, per-
 durarent, et qui aberant, ad redeundum propensiores fierent, at-
 que ita fortius Gallorum copiis resisti posset. iam cum nihil, quod a
 militari sua experientia simul et virtute abhorreret seque indignum
 esset, facere vellet, ad haec potissimum duo animum attendit, pri-
 mum ut socios undique cogeret, multorum munerum spe facile allici-
 endos; dein a matre fratrequē petiit, ut pecunias undecunque confe-
 ctas sibi mitterent.

2. Illi, quod pecuniae parandae viam alteram non inveniebant,
 primum omnes res suas, quaecunq̄ auro argenteo essent, ad mo-

πρώτη δὲ πάντων ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ ὅποσα ἐκ τε μη-
 τρῆος καὶ πατρῆος κλήρου ἐνυπῆρχον αὐτῇ, κατεβάλλετο,
 καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν πρὸς τοῦτο ἐρεθίσαι οἰομένη· ἐδε-
 δίδει γὰρ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ- D
 5 τὸν ὄρωσα· εἶτα δὲ καὶ ἕξ ἑτέρων, ὅποσοι εὐνοϊκώτερον πρὸς
 τοὺς βασιλεῖς τούτους δέκνιντο, αὐθαιρέτως προτεθυμηκότων
 καταβάλλεσθαι, ὅποσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως, χρυσίου καὶ
 ἀργυρίου πορισάμενοι, ἔξεπεμψαν τὸ μὲν τι τοῖς συμμάχοις, P. 128
 τὸ δὲ τι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπικειμένην
 10 χρεῖαν μηδαμῶς ἔξαρκούντων, τῶν μὲν χάριτας αἰτούντων,
 ὡς συναγωνισαμένων δῆθεν, τῶν δὲ, ὅποσον μισθοφορικῶς,
 θαυριλέστερον τὸν μισθὸν ἔξαιτουμένων, ἐνέκειτο αὐθις καὶ
 ἕτερα ἀνακαλούμενος διὰ τὸ ἀπεγνωκέναι τὴν Ῥωμαίων εὐ-
 νοϊαν. οἱ δὲ ἐν ἀμνηστῆ γεγονότες καὶ πολλοὺς λογισμοὺς
 15 ἀνελέξαντες ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ, ἐπεὶ καὶ τὸν Ῥομπέρτον αὐθις
 ὀπλιζόμενον μεμαθήκεσαν, μὴ ἔχοντες ὃ τι καὶ δρᾶσαιεν, εἰς
 τοὺς πάλαι κειμένους νόμους καὶ τοὺς κανόνας περὶ τῆς τῶν B
 ἱερῶν ἐκποιήσεως ἀπέβλεψαν. καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εὐρηκότες
 καὶ τοῦτο, ὅτι περ' ἐπ' ἀναρρῦσει αἰχμηαλώτων τὰ τῶν ἁγίων
 20 τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἔξεστιν ἐκποιεῖσθαι, (ἐάρων δὲ ὅτι

1. δὲ CG, ὅτι P. τε : τοῦ G. μητρῶος καὶ πατρῶος P,
 πατρ. καὶ μητρῶος CG. 2. κατεβάλλετο G. 5. ἐνορώσα CG.
 7. καταβάλλεσθαι C. ὅποσον CAG, ὅποσης P. ἀν ὅπως?
 προθέσεως om. G, εἶχε προθέμενος ἕκαστος A. 8. συμμά-
 χους P, συμμάχοις CAG. 10. fortasse τούτων post ἔξαρκούν-
 των excidit. 11. ὅποσον μισθοφορικῶν G. 15. καὶ alte-
 rum: δὲ G. 19. καὶ τοῦτο add. AG. περ om. CG. 20.
 τοῦ θεοῦ om. A.

netam regiam miserunt. ac prima quidem inter omnes imperatrix,
 mater mea, quidquid ex materna et paterna hereditate supererat,
 suppeditavit, etiam ceteros, ut idem facerent, eo incitari rata: siqui-
 dem sollicita erat de imperatore, quem maximis difficultatibus cir-
 cumventum nosset, dein etiam ex ceteris, quicumque amicus erga
 imperatores affecti, sponte suppeditare cupiebant, pro suo quisque
 studio aurum argentumque partim sociis, partim imperatori confere-
 bant ac mittebant. sed cum ad praesentem usum nequaquam pecunia
 sufficeret, (nam alii praemia expectabant, ut socii scilicet belli;
 mercenariorum autem quantum militum erat, augeri flagitabat mer-
 cedem,) iterum ipatitit pecuniam poscere, de Romanorum benevolen-
 tia desperans. quare illi in angustias adducti, multis deliberationi-
 bus privatim publiceque habitis, ubi etiam Robertum rursus bellum
 parare audierunt, quid agerent nescii, ad veteres leges canonesque de
 suppellectile sacra alienanda animum adverterunt; cumque praeter cae-
 tera invenissent, ad redimendos captivos sanctarum dei ecclesiarum

καὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι περὶ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν βαρβαρικὴν ἐτέλουν χεῖρα, καὶ ὅπόσοι τὴν σφαγὴν ἐξέφυγον, ἐμπαίνοντο διὰ τὴν τῶν ἀπίστων συναναστροφὴν,) ὀλίγ' αὐτὰ τῶν πάλαι ἡργησίων ἱερῶν καὶ καταλελυμένων, ὡς εἰς μηδεμίαν χρεῖαν συντελοῦντα, ἀλλ' ἀφορμὴ μόνον ἱεροσουλίας 5 καὶ ἀσεβείας ἅμα τοῖς πολλοῖς παρεχόμενα, ὡς ὕλην χαρᾶς C γματος εἰς μισθὸν τοῖς στρατιώταις καὶ συμμάχοις τὰ τοιαῦτα χρηματίζουσα ἐσκέψαντο. τούτου γοῦν συνδόξαντος, ἀνέρχεται ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα τέμενος τὴν σύνοδον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν πλήρωμα. Θεασάμενοι δὲ τοῦτον οἱ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐπ' ἐκκλησίας τῷ πατριάρχῃ συνεδριάζοντες, ἔκθαμβοι γεγονότες ἡρώτων, ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δὲ “λέξων ἦκω τι πρὸς ὑμᾶς χρῆσιμον τῇ βιαίᾳ τῶν πραγμάτων παρεμπτόσει καὶ D σσωπτικὸν τοῦ στρατοῦ.” ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ τῶν μὴ χρησιμευόντων ἱερῶν κανόνας ἀπεστομάτιζε, καὶ πολλὰ περὶ τούτων δημηγορήσας, “ἀναγκάζομαι” φησιν “ἀναγκάζειν, ὅς P. 129 οὐ βούλομαι ἀναγκάζειν.” καὶ γενναίους προτιθέμενος λογισμοὺς, ἐδόκει τάχα πείθειν τοὺς πλείονας. ὁ δὲ γε Μεταξᾶς ἀντέτεινεν, ἀνθυποφορὰς τινὰς εὐλόγους εἰσαγαγὼν, ἀπο- V. 104 σκόπτων ἅμα καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσαάκιον. ἀλλ' ὁμως τὰ

4. ἱερῶν ἡργησίων καταλελυμένων G. 6. ἅμα om. CG. ὡς: ὡσπερ G. χαρᾶς γματων CG. 8. γοῦν CA, οὔν PG. 11. τῆς ἱερᾶς συνόδου om. A. 12. τῷ συνεδριάζοντες πατριάρχῃ P, συνεδριάζοντα πατριάρχῃ C, omisso τῷ, sed spatium relicto, recte AG. 14. ὑμᾶς A, ἡμᾶς PG. 17. ἀναγκάζειν om. G. 20. ἀντέτεινεν A., ἀνθυποφορὰς P.

licitum esse vasa sacra alienare, (nec vero latebat, Christianos, quotquot per Asiam in barbarorum servitute degerent, et quotcunque necem effugissent, pollui infidelium consuetudine,) pauca quaedam e vasis sacris dudum otiosis, quippe quae nullum omnino usum haberent, sed sacrilegii tantum et impietatis simul occasionem multitudini praeberent, in monetam danda censebant, quo et milites et socii mercudem acciperent. id ubi visum est, Isaacius sebastocrator in magnum dei templum se confert, in synodum omnibus ecclesiae sacerdotibus convocatis, quem cum conspexissent, qui in sacra synodo patriarchae assidebant, admiratione affecti, quam ob rem venisset, interrogant. Isaacius “dicturus, inquit, veni vobis aliquid, quod in misera hac rei publicae conditione utile erit exercitumque servabit.” simul canones de supervacanea ecclesiarum suppellectile commemorat, et postquam multa de ea re dixit, “cogor, inquit, cogere, quos cogere nolo.” atque additis generosis sententiis, plerisque videbatur facile rem persuadere. at Metaxas obstitit, haud ineptis contra prolati ratio-

δεδογμένα ἐκράτει. τοῦτο ἔλη μεγίστης κατηγορίας τοῦ βασιλευσιν ἐγένετο, (οὐκ ὀκνῶ γάρ καὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀπόρρουρον βασιλέα κατονομάζειν,) οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ μέχρι καιροῦ διωκέσασα. καὶ γὰρ ἀρχιερεῦς τις τηρικαῦτα Χαλκιδόνος Λέων προὔκαθ'ητο, ἐν τῶν πάνυ σοφῶν καὶ λογίων, Β
ἀρετῆς δὲ ἐπιμελελημένος, τὸ δὲ ἦθος αὐτῷ σκληρὸν καὶ ἀπόκροτον· οὗτος ἐν τῶν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείσις πυλῶν ἀφαιρουμένων τοῦ ἐπικειμένου αὐταῖς ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ, εἰς τὸ μέσον εἰσδύς ἐπαρρησιάζετο, μηδ' ὕλας ἢ οἰκονομίας ἢ τῶν
10 περὶ τῶν ἱερῶν κειμένων νόμων ἐπαισθυνόμενος. ὕβριστικώτερον δὲ καὶ οἶον εἰπεῖν ἀτακτώτερον τῶν τηρικαῦτα κρατοῦντι προσεφέρετο, ἐσάκις εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπαγγέι, τῇ ἀνεξικακίᾳ ἐκείνου καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ καταχρώμενος. καὶ ὀηνηκὰ μὲν τὰ πρῶτα κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βασιλίδος C
15 πόλεως ἐξῆι, Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ ἀνταδέλφου αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν νόμων ἅμα καὶ τοῦ δικαίου ὄθεν δήποτε συμποριζομένου χρήματα, εἰς θυμὸν ἐκίνει τὸν φηθέντα ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, ἀγαισχυντότερον αὐτῷ προσφερόμενος. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πολλάκις μὲν
20 ἠττηθεῖς καὶ μυριακίς αἰθῆς κατατολμήσας τῶν Κελτῶν, θεοῦ

1. τοῦτο δὲ μεγίστης G. 3. καὶ om. G. 6. δὲ prius om. G. τὸ δὲ: τόδε P. 7. τοῖς om. G. ἀφαιρουμένους P, ἀφαιρούμενος CG, recte A. 9. τῶν om. AG. 10. κειμένων A, χειμηλιῶν PG. 14. πρώτου G. 16. τῆς om. A. γνώμης καὶ — χρήματα A, γνώμης ὄθεν δήποτε συμποριζ. χρήματα μετὰ τῶν γ. ἅμα καὶ τοῦ δικαίου PG. 17. ποριζομένων A. 18. ἀγαισχυντότερον A, ἀγαισχυντώτερον PG.

nibus, ipsi etiam Isaacio illudens. vel sic tamen sententia eius vicit. ea causa erat maximi in imperatores criminis, (nam non dubito etiam Isaacium sine purpura imperatorem dicere,) non tum solum, verum etiam diu permanens. etenim ecclesiae tum temporis Chalcedonensi praefuit Leo, non ille quidem admodum eruditus, ceteram virtutis studiosus, moribus duris atque austeris. is igitur, cum a valvis Chalcopteriorum aedis auri argentique ornamenta avellerentur, in medium proruens, audacter intercessit, nec necessitatis, nec legum de sacra suppellectile latarum rationem ullam habens. quin etiam insolentius et, prope dixerim, effrenatius in imperatorem se gessit, quoties in urbem regiam rediret, patientia illius et humanitate abusus. atque imperatore primum adversus Robertum urbe egresso, cum Isaacius Sebastocrator eius frater omnium consensu ac secundum leges aequumque pecuniam undique conficeret, huius ille iram concitavit, impudentius in eum invectus. cum autem imperator aliquot a Gallis acceptas clades sexcentis de illis reportatis victoriis ultus, deo iuvante,

νεύσει νικηφόρος στεφανίτης επανελήλυθει, ἐπεὶ καὶ αὐθις ἄλλο νέφος ἐχθρῶν, τοὺς Σκύθας φημί, κατ' αὐτοῦ ἔξορμῶν
 D ἦδη μεμαθήκει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημοῦντος, ἐφ' ὁμοίαις αἰτίαις ἐσπουδάξεται, ὃ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ἀναιδέστερον προσέ-5 πεσε τῷ αὐτοκράτορι. καὶ συζητήσεως ἐντεῦθεν πολλῆς περὶ τῶν ἱερῶν γενομένης, λατρευτικῶς, οὐ σχετικῶς δὲ προσκυνεῖσθαι τὰς ἀγίας εἰκόνας παρ' ἡμῶν ἔδογματίτιζεν, ἐν τισι μὲν ἐνλόγως ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνιστάμενος, ἐν τισι δὲ καὶ οὐκ ὀρθῶς δογματίζων, οὐκ οἶδα εἴτε δι' ἔριν καὶ τὴν πρὸς 10
 P. 130 τὸν βασιλέα ἀπέχθειαν τοῦτο πεπονθῶς, εἴτε δι' ἄγνοιαν. ἔξακριβοῦν γὰρ ἀσφαλῶς τὸν λόγον οὐκ εἶχεν, ὅτι λογικῆς μαθήσεως ἀμέτοχος ὑπῆρχε παντάπασιν. ὡς δ' ἐπὶ πλεόν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐθρασύνετο, χαιρεκάκοις ἀνδράσι πειθόμενος, ὅποιοι πολλοὶ τότε ὑπῆρχον τοῦ πολιτεύματος, εἰς 15 τοῦτο παρανττόμενος, καὶ πρὸς ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀκαίρους ἐτρέπετο, καὶ ταῦτα παρακαλοῦντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως μεταβαλεῖν τὴν περὶ τῶν εἰκόνων γνώμην, ὅτι δὲ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποσχέσθαι ἀπεχθείας, ὑπισχυομένου ἅμα καὶ τὰ ἱερὰ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις λαμπρότερα ἀποδοῦναι 20 καὶ πᾶν ὃ τι δέοι ποιεῖν πρὸς διορθώσιν, καὶ ἦδη καὶ διορ-

1. νικηφόρος καὶ στεφανίτης PG, καὶ om. FA. 2. ἔξορμῶν P.
 3. ἐμεμαθήκει G. καὶ prius om. A. 4. καὶ om A. 5. προσέπεισε: προσέκετο A. 6. πολλῆς ἐνθεύτερον A. 7. γινομένης C. 8. τὰς om. A. 9. καὶ κωνοικῶς ἅμα PA, ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς FC et in margine P. προϊστάμενος A. 10. οἶδ' G. 11. δὲ: γὰρ CG. 12. ἀπέχεσθαι CG. 13. πρὸς om. G. 14. διορθωμένου PG, διορθουμένου C.

victor et triumphans rediisset, ubi aliam rursus hostium nubem, Scythas dico, iam in se proficisci cognovit, ideoque festinanter pecuniae, ipso imperatore in urbe commorante, similibus de causis conquirebantur, episcopus iste impudentius imperatorem lacesivit. cumque multa hac occasione de sacris disputarentur, absoluto a nobis, non relativo cultu sacras imagines adorari contendit. ac licet in nonnullis probabiliter et pro dignitate muneris causam egerit, tamen in aliis parum recte sensit: quod nescio utrum contentionis aestui et in imperatorem odio, an ignorantiae tribuendum sit; nam subtiliter clareque sententiam enuntiare non poterat, quippe litterarum doctrinaeque omnino rudis. ubi is malitiosis hominibus obsecutus, quales multi tum rei publicae procuracionem habebant, in lacesendis imperatoribus audacia etiam processit, atque contumeliis et maledictis intempestivis usus est, licet imperator, ut illam de imaginibus sententiam mutaret et in gratiam secum rediret, hortaretur simulque ea, quae o sanctis ecclesiis demississet, splendidiora restitutum et quidquid opor-

θουμένον παρὰ τῶν ἔλλογιμοτέρων τότε τῆς συνόδου, οὓς οἱ Β τῷ τοῦ Χαλκηδόνος μέρει προσκείμενοι κόλακας ἐκάλουν, κα- V. 105 θαιρέσει κατεδικάζετο. ὡς δὲ μηδὲν ὑποπίψων οὐδόλως ἤρέμει, ἀλλὰ καὶ αὐθις συνεκάρατε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ 5 ἀγενῆ φρατρίαν συνεπαγόμενος, ὡς ἄτεγκτος ἦν πάντη καὶ ἀδιόρθωτος, μετὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν παρέλευσιν πάντες ὁμοῦ τοῦ ἀνδρὸς κατεψηφίσαντο· κἀντεῦθεν ὑπερορίαν καταδικάζεται. καὶ δέχεται τοῦτον ἢ περὶ τὸν Πόντον Σωζόπολις, παντοίας προνοίας καὶ θεραπείας βασιλικῆς ἀξιούμενον, κἀν 10 οὐδαμῶς χρᾶσθαι ταύταις ἠβούλετο ὕστερον δι' ἣν πρὸς τὸν C αὐτοκράτορα ἔτρεψε μῆνιν, ὡς εἴκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ᾧ-δέ πη περιγεγράφω.

3. Ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ τοὺς νεήλυδας (συνέρρεον γὰρ ἱκανοὶ περισωθέντα τοῦτον μεμαθηκότας,) ἐπιμελῶς ἐξεπαί- 15 δευεν, ὅπως ἱππεύειν χρῆ καὶ τοξεύειν εὐστοχῶτακα, ὀπι- τεύειν τε καὶ ἐνεδρεύειν ἐπικαιρότατα. ἐπεπόμφει δὲ αὐθις πρὸς τὸν ῥῆγα Ἀλαμανίας πρέσβεις, ὧν προεξήρχεν ὁ Μη- θύμνης καλούμενος, καὶ διὰ γραφῆς ἐπὶ πλεόν ἐρεθίζει, μὴ μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς αὐτοῦ ἀναλαβόμενον δυνάμεις, 20 τάχιον τὴν Λογγιβαρδίαν καταλαβεῖν κατὰ τὰς συγκειμέναις συνθήκας, ἐφ' ᾧ ἀπασχολῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, ἢ οὕτως

2. τῷ G, τὸ P. 3. ὄλωσ A. 5. φατρίαν A. ἄτεγ-
 κτος A, ἀτακτος PG. 7. κατεδικάζετο A. 9. βασιλικῆς
 om. CG. κἀν G, καὶ P. 10. ταύτης χρῆσθαι G. vid. an-
 notat. 15. καὶ τοξεύειν om. G. 16. ἐκπεπόμφει A. 17.
 ἀλαμανίας A, Ἀλαμανείας PG. προεξήρχον P. 20. μετὰ
 τῶν συγκειμένων συνθηκῶν CG.

teret ad damnum resarciendum facturum promitteret, iamque a nobilissimis eorum, qui synodo tum intererant, culpa liberatus esset: quos, qui Chalcedonensis partibus favebant, assentatores dicebant: minus ei abrogatum est. cum vero nequaquam animum submitteret, neque omnino quiesceret, sed rursus ecclesiam turbaret, haud exigua sibi adiuncta factione, quippe qui perversus esset nec emendandus; multis annis praeteritis, omnium calculis damnatus, in exilium pulsus est. excepit eum Sozopolis ad Pontum, ubi providerat imperator, ut officiose coleretur; quanquam nullo modo hac liberalitate uti voluit propter eam, ut videtur, quam in imperatorem susceperat inimicitiam. sed de his hactenus.

3. Imperator autem milites, qui recens advenerant, (confluxerant enim satis magno numero, ut salvum eum esse audierant,) sedulo docuit equum regere et iaculari certissime et pugnare in armis et insidias tempore struere. misit etiam denuo ad Alemaniae regem legatos, quorum princeps Methymnes qui dicebatur fuit, et per litteras eum hortatur, diutius ne cunctaretur, sed collectis copiis, celerrime

D' αὐδείας τυχῶν στρατεύματα αὐθις καὶ ξενικὰς δυνάμεις συλ-
 λέξῃται καὶ οὕτω τοῦτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀπέλασῃ, πολ-
 P. 131 λῆς τῷ Ἀλαμανίας ῥῆγι ὁμολογήσας τὰς χάριτας, εἰ οὕτω
 ποιήσεις, καὶ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῷ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ στα-
 λέντων πρέσβων κῆδος ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος. ταῦτα 5
 οἰκονομήσας, τὸν Πακουριανὸν μέγαν δομέστικον αὐτοῦ που
 καταλιπὼν, αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανάρχεται, ἐφ'
 ᾧ καὶ ξενικὰς ἀπανταχόθεν συλλέξασθαι δυνάμεις καὶ ἄλλ'
 ἅτα οἰκονομῆσαι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς ξυμπεσοῦσι πράγμασι
 ξυμβαλλόμενα. οἱ δὲ Μανιχαῖτοι, ὃ τε Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου- 10
 λέων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὡς εἰς δύο πρὸς τῇ ἡμισείᾳ χι-
 λιάδας ποσουμένων, ἀσυντάκτως οἴκαδε ἐπανάρχονται. καὶ
 πολλακίς μετακαλούμενοι παρὰ τοῦ αυτοκράτορος, ὑπισχνούντο
 B μὲν ἐληλυθῆναι, ὑπερετίθεντο δὲ τὴν ἔλευσιν. ὃ δὲ ἐπέκειτο,
 καὶ δωρεὰς αὐτοῖς καὶ τιμὰς διὰ γραφῶν ὑπισχνούμενος, καὶ 15
 οὐδ' οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐληλύθησαν. οὕτως οὖν τοῦ βασιλέως
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐτοιμαζόμενον, ἤκέ τις τῷ Ῥομπέρτῳ
 ἀπαγγέλλον τὴν τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας εἰς Λογγιβαρδίαν ὅσον
 ἤδη ἄφιξιν. ὃ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, δισκοπεῖτο, τί ἂν
 χρὴ ποιεῖν. πολλὰ τοίνυν γνωσιμαχήσας, ἐπει τὸν μὲν Ῥο- 20
 γέρην ἐν τῷ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶν διάδοχον τῆς αὐτοῦ
 ἀρχῆς καταλέλοιπε, τῷ δὲ γε Βαίμουντῳ νεωτέρῳ ὄντι οὐπω

1. δυνάμεις om. G. 3. Ἀλαμάνων C, Ἀλαμάνῳ G. 8.
 ξενικοῦ G. 13. ὑπισχνούνται C. 16. οὐδ' om. G. fortasse ἀλλ'
 οὐδ' οὕτω. lege ἐληλύθεισαν. 18. Ἀλαμάνου C. 22.
 κατέλειπε C.

Longibardiam ex pacto invaderet, quo Robertum abstraheret, ipse
 autem facultatem nactus, legiones et auxilia rursus cogeret illum-
 que Illyrico pelleret. in eo si rex Alemaniae ipsi operam commodas-
 set, maximam se gratiam relaturum et promissam per legatos affini-
 tatem iuncturum esse affirmavit. his ita dispositis, Pacuriano magno
 domestico ibi relicto, ipse Cpolim revertitur, ut et auxiliares undecun-
 que copias cogeret, et alia quaedam pro tempore ordinaret. Mani-
 chaei autem, Xantas et Culeo, cum iis, quos ducebant, numero ad duo
 millia et quingentos, temere domum revertuntur; saepiusque ab impe-
 ratore invitati, redituros se promiserunt, sed distulerunt reditum.
 instabat ille et dona honoresque pollicebatur: at ne sic quidem re-
 versi sunt. dum ita imperator adversus Robertum se parat, venit nun-
 tius ad Robertum, qui Alemaniae regem iam in eo esse nuntiavit, ut
 Longibardiam invaderet. qua re ille in angustias adductus, dispicie-
 bat, quid faciendum esset. postquam diu deliberavit, quoniam Roge-
 rio filio, cum in Illyricum traiceret, Longibardiae imperium commi-

χώραν τινὰ ἀπνεύματο, συναγαγὼν τοὺς κόμητας ἅπαντας καὶ C
 τοὺς ἐκκρίτους τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, μετακαλεσάμενος τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Βαϊμούντον τὸν Σανίσκον, δημηγόρος προῦκάθητο καί
 φησιν· “οἶδατε, κόμητες, ὅτι τὸν φίλτατόν μου υἱὸν Ῥο-
 5 γέρην καὶ πρωτότοκον τῶν υἱῶν κύριον τῆς ἐμῆς ἐν τῷ πρὸς
 τὸ Ἰλλυρικὸν μέλλειν διαπερῆν κατέστησα χώρας. οὐ γὰρ
 ἐχρῆν ἐκεῖθεν ὑποχωροῦντα καὶ τοιοῦτον ἀναδεχόμενον ἔργον
 τὴν ἰδίαν χώραν ἄτερ ἡγεμόνος καταλιπεῖν εἰς προνομήν ἔτοι-
 μον παρτὶ τῷ βουλομένῳ ἐκκελεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ῥῆξ Ἰλαμανίας V. 106
 10 πολιορκήσων ταύτην ἥδη καταλαμβάνει, χρῆ καὶ ἡμᾶς, ὡς ἔσόν, D
 ταύτης ἀντιποιήσασθαι. οὐδὲ γὰρ δεῖ ἑτέρων ἐπιλαμβανομένους
 τῶν ἰδίων κατερραδυμηκέαι. λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ἐφ’ ᾧ τῆς
 οἰκείας χώρας ἀντιποιήσασθαι, τὴν πρὸς τὸν Ἰλαμανίας ἀνα-
 δησάμενος μάχην. τουτωὶ δέ μου τῷ υἱῷ τῷ νεωτέρῳ ἐπαφίημι
 15 τό τε Δυρράχιον καὶ τὸν Ἀύλωνά καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ
 νησοὺς, ὄσας φθάσας αὐτὸς τῶμψ δόρατι κατέσχον. παρεγ-
 γυῶμαι δὲ καὶ ὑμῖν καὶ ἀξιώ ὡς ἐμὲ τοῦτον λογίεσθαι καὶ
 ἄλλῃ χειρὶ καὶ γνώμῃ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχεσθαι. καὶ σοὶ δὲ τῷ φιλ-
 τᾶτῳ μοι ἐπισικήπτω υἱῷ” ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τὸν Βαϊ- P. 132
 20 μούντον “διὰ τιμῆς πάσης τοὺς κόμητας ἄγειν καὶ συμβούλοις

1. ἀπνεύματο C, απενήματο P, ἀγενήματο G. 2. ὀπλιτικοῦ P.
 3. γενίσκον CG, σανίσκον PF. 9. ἰλαμανίας F, Ἰλαμανεί-
 ας PG, ἰλαμ' C. 10. ὑμᾶς C. 13. Ἰλαμάνον G. vid.
 annotat. ἀναδησάμενος F, ἀναδυσάμενος PG. τουτωὶ CG,
 τουτωὶ P. μου G, μοι P. 17. τῷ μῶ P, τοῦμῶ G, correxi
 καὶ prius add. F. 18. χειρὶ PG, ψυχῇ F et in margine P.

serat, Boëmundo autem, filio natu minori, nullam dum ditionem assi-
 gnauerat, comitibus omnibus et lectis ex toto exercitu militibus convo-
 catis arcessitoque Boëmundo filio, Sanisco cognomine, hanc orationem
 pro tribunali habuit. “scitis, comites; Rogerium, carissimum filium
 meum natu maximum, cum in Illyricum traiecturus essem, dominum
 a me constitutum esse ditionis meae; non enim inde decedentem et
 tantum aggredientem opus propriam ditionem sine praeside relin-
 quere decebat, ut praedam cuivis paratam. quoniam vero Alemaniae
 rex infesto animo hanc iam invadit, nostrum utique est, quantum
 possumus, eam defendere. nec enim, aliena qui occupant, propria
 negligere oportet. proinde ego hinc abeo, ut domesticam terram pro-
 tegam, bello cum Alemaniae rege suscipiendo. huic autem filio meo
 natu minori trado Dyrrhachium et Aulonem ceterasque urbes et insulas,
 quotquot bello cepi. quem ut mei loco habeatis et toto corpore ani-
 moque pro eo pugnetis, moneo iubeoque. tibi autem, fili carissime,”
 orationem ad Boëmundum vertit, “commendo, ut omni honore co-
 mites prosequaris, eorumque consilio in omnibus utaris, nec ut do-

ἐν ἅπασιν χρᾶσθαι, καὶ μὴ οἶον ἐτραυθετεῖν, ἀλλὰ πάντων
 αὐτοῖς κοινωκεῖν. οὐ δὲ ἀλλ' ὄρα μὴ καταμελήσεις τὸν κατὰ
 τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀναπράξασθαι πόλεμον, ἀλλ' ἐν ὅσῳ
 μεγάλην ἦταν ἡτήθη καὶ μικροῦ μαχαίρας ἔργον ἐγεγύνη, 5
 (καὶ γὰρ" φησι "καὶ ἐγγὺς ἦλθε τοῦ ζωορηθῆναι καὶ ἐκ μέ-
 σων τῶν χειρῶν ἡμῶν τραυματίας ἔρχετο,) μὴ ἀνήσεις ὄλωσ,
 Β μί, πως ἀνέσεως τυχῶν, συλλέξῃ τό τε πνεῦμα καὶ γενναϊό-
 τερον ἢ τὸ πρότερον ἀντικατασταίῃ σοι. οὐ γὰρ τῶν τυχόν-
 των ὁ ἀνὴρ, ἀλλ' ἐκ νηπίου ἐν πολέμοις καὶ μάχαις ἐντρα- 10
 φείς, πᾶσάν τε τὴν ἔω καὶ τὴν ἐσπέραν ἐλληλυθώς, ἐπόσους
 ἀποστήσεις τοῖς πρώην αὐτοκράτορσι δορυθηράτους ἐποίησε,
 καὶ αὐτὸς πάντως ἐκ πολλῶν ἀκούεις. εἰ γοῦν ὄλωσ ἀναπέσης
 καὶ μὴ κατ' αὐτοῦ χωρήσης πάση γνώμῃ, ὅποσα μὲν αὐτὸς
 ἔργα πολλὰ καμῶν ἤνυσσα, φροῦδα ποιήσεις, αὐτὸς δὲ τοὺς 15
 καρποὺς τῆς ἰδίας ἐφθυμίας πάντως δρέψῃ. κἀγὼ μὲν ἦδη
 ἄπειμι, ἀγωνισόμενος τὸν ἔργα τῆς ἡμεδαπῆς ἀπελάσαι χώ-
 ρας καὶ οὕτω τὸν φίλτατόν μοι Ῥογήρον ἐπὶ τῆς δοθείσης
 αὐτῷ ἔξουσίας ἐδράσαι." οὕτω μὲν οὖν ξυνταξάμενος αὐτῷ,
 εἰσεληλυθώς εἰς μονῆρας, τὴν περαιάν τῆς Λογγιβυρδίας κα- 20
 τέλαβε· καὶ ὀξέως εἰς τὸ Σαλερηνὸν ἐκεῖθεν παραγίνεται,
 ὅπερ παλαιά ποτε εἰς κατοικίαν τῶν τῆς δουκιχῆς ἄξιας ἀντι-
 ποιουμένων ἀφώριστο. κείθι γοῦν ἐγκαρτερήσας, ἱκανὰς συν-

1. ἐν om. C. χρᾶσθαι F, χρήσασθαι PG. 2. καταμελήσης C.
 8. συλλέξαι C. an συλλέξαιτό τε? 10. ἐν om. C. 11. ma-
 lim διαλληλυθώς. 12. πρόσω G. 21. Σαλερηνόν: σαυρινόν G.

minum te geras, sed omnium eos participes facias. vide, ne in bello cum Romanorum imperatore patrandō segniter agas; sed cum gravi affectus sit clade, qua ipse paene periit, maxima copiarum parte absumpta, (nam ut caperetur, inquit, prope fuit, vixque e manibus nostris vulneratus evasit,) noli remittere, ne is forte otium nactus, respiret et generosius quam antea obsistat. non enim unus e multis est ille; sed a puero bellis proeliisque inductus, quam multos per-Orientem atque Occidentem seditionum auctores imperatoribus prioribus captos adduxerit, ipse a multis certe audivisti. itaque si quid remittis, nec omnium virium contentione eum aggredieris, quae ego multo labore profeci, perdes, et desidiae tuae fructus ipse capies. atque ego iam abeo, ut Alemaniae regem a finibus nostris propulsem, et ditionem Rogerio filio carissimo datam tuear." postquam tali modo valedixit, conscensa navi, in oram adversam Longibardiae pervenit; inde celeriter Salernum contendit, in qua urbe antiquitus sedes erat eorum,

ειλόχει δυνάμεις και μισθοφορικὸν ἐξ ἀλλοδαπῶν ὅτι πλεῖστον. ὁ δὲ ῥῆξ Ἀλαμανίας κατὰ τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑποσχέσεις καταλαμβάνειν ἤδη τὴν Λογγιβαρδίαν ἠπειγέτο. τοῦτο μεμαθηκώς ὁ Ῥομπέρτος ἔσπευδε τὴν Ῥώμην καταλα-
 5 βεῖν, ἐνωθησόμενός τε τῷ πάπα και τὸν Ἀλαμανίας ἀπειρ-
 ζον τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπειδὴ οὐδ' ὁ κύριος πρὸς
 τοῦτο ἀνένευεν, ἄμφω κατὰ τοῦ Ἀλαμανίας ἐξώρμησαν. ὁ
 μέντοι ῥῆξ πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν ἐπειγόμενος, ἐπεὶ
 τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἐμεμαθήκει και ὅτι μεγάλην ἦσαν
 10 ἡττηθείς, τῶν μὲν τοῦ στρατεύματος ξιφῶν παρανάλωμα γε-
 γονότων, τῶν δὲ ἑκασταχοῦ διασπαρέντων, αὐτὸς εἰς πολ-
 λούς καταστάς κινδύνους ἐν τῷ γενναίως μίχουσαι, κωρίως
 ἐν διαφόροις τοῦ σώματος πληγῆς μέρεσι, τὸ μῆ και γεν- P. 133
 ναίότητι γνώμης παραδόξως ἐρρούθη, στρέψας τὰς ἡνίας, V. 107
 15 πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην ἀνεχώρει, τοῦτο νίκην λογισάμενος τὸ
 μὴ κινδύνους ἑαυτὸν ὑποβαλεῖν ἐπὶ μηδενὶ δέοντι. οὗτος μὲν
 οὖν εἶχετο τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης· ὁ δὲ Ῥομπέρτος
 φθάσας εἰς τὴν τοῦ ῥηγὸς παρεμβολήν, αὐτὸς μὲν προσωτέ-
 ρω διώκειν οὐκ ἤθελεν, ἀπόμοιραν δὲ ἱκανὴν τῶν αὐτοῦ τα-
 20 γμάτων διελὼν, διώκειν τὸν Ἀλαμανίας προὔτρεψατο. αὐ-
 τὸς δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, μετὰ τοῦ πάπα πρὸς
 Ῥώμην ἀπένευσεν. και τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου θρόνου ἐδρά- B

3. ὑποσχέσεις : συνθήκας A. 6. ἐπεὶ δὲ CG. 7. Ἀλαμά-
 νου G. 8. ἐπεὶ και τὰ A. 9. μεμάθηκε A. 10. lege
 ξίφους. 15. ἀνεχώρει A, ἐχώρει PG. 16. ὑπολαβεῖν G.
 ἐπ' οὐδενὶ G. οὕτως G. 20. Ἀλαμάνον CG. προὔτρε-
 πέτο CG, ἐπετρέψατο A. 22. ἐδράσας CA et in margine P,
 καθίσας PG.

qui ducalem dignitatem obtinebant. ibi commoratus, satis magnum
 coegit exercitum et mercenarias copias quam plurimas. interim Ale-
 maniae rex secundum ea, quae imperatori pollicitus erat, invadere
 iam Longibardiam festinabat; quo comperto, Robertus Romam con-
 tendit, ut exercitum cum papa coniuncto, Alemaniae regem a propo-
 sito arceret. ubi etiam papa assensit, ambo in Alemaniae regem mo-
 vent. at rex, qui adoriri Longibardiam properabat, postquam impe-
 ratorem proelio superatum audivit et, copiis eius partim occisis, par-
 tim fuga dispersis, ipsum in summo discrimine, dum fortiter pugna-
 ret, variis corporis partibus graviter vulneratum, audacia et fortitudine
 animi incredibiliter servatum esse: rursus in patriam se contulit, id
 pro victoria habens, quod pericula non subiisset nihil profuturus. hic
 igitur domum petiit; Robertus autem, ubi castra regis occupavit, ipse
 fugientem persequi amplius noluit; ceterum partem militum idoneam
 delegit, qui Alemaniae regem persequerentur. ipse praeda omni po-

σας, εὐφημίας αὐδεις παρ' ἐκείνου τυγχάνει. καίπειτα πρὸς τὸ Σαλερηνὸν ἐπανέρχεται, τῆς ἐκ τῶν πολλῶν μύθων κακοπαθείας ἐαυτὸν ἀνακτησόμενος.

4. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταλαμβάνει τοῦτον ὁ Βαϊμόντος, τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπισυνμβάσης αὐτῷ ἤτις ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων. ὅπως δὲ ξυνέπεισε τὰ τῆς τύχης αὐτῷ, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. καὶ γὰρ τῶν ἐκείνου μεμνημένος παραγγελμάτων, καὶ ἄλλως δὲ Ἀρηΐφιλος ὢν ἀνὴρ καὶ φιλοκινδυνότατος, ἀπρὸς τῆς κατὰ τοῦ βασιλέως μάχης εἶχετο. καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις ἀναλαβόμενος, συνεφεπομένους ἔχων καὶ 10 ὅποσοι ἔλλογιμώτεροι καὶ λογάδες Ῥωμαίων στρατιῶται καὶ ὀηγούμενοι τῶν παρὰ τοῦ Ῥομπέρτου κατασχεθεῖσιν χωρῶν καὶ πόλεων, (ἀπεγνωκότες γὰρ καθάπαξ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅλοι τῆς τοῦ Βαϊμόντου γεγονῶσι γνώμης,) καταλαμβάνει διὰ τῆς Βαγενητίας τὰ Ἰωάννινα, καὶ τάφρον κατὰ τοὺς ἔξωθεν 15 διακειμένους ἀμπελώνας ποιήσας πρότερον, ἅμα δὲ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐν ἐπικαιροῖς τόποις καταθέμενος, αὐτὸς ἐντὸς τὰς σκηρὰς ἐπήξατο. τὰ δὲ τεῖχη περιεθρήσας καὶ τὴν τοῦ κάστρου ἀκρόπολιν ἐπισφαλῆ διαγνοῦς, οὐ μόνον αὐτὴν ἀνορθοῦν, ὡς ἐνόν, ἠπειέγετο, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ἐν ἄλλῳ μέρει 20

2. σαλερηνὸν G. πολλῶν om. CG. μύθων C, μόχθων
 PA, μύθων G. 9. τῆς add. FA. 14. γέγοναν C. 15.
 Βαγενητίας PF, βαγενειας A, βεγενειας G et in margine "forte
 Γλαβινίτζης". 16. διακειμένους om. CG. 17. ὀπλιτικὸν P.
 18. ἐπέξατο P. τάδε P, τὰ δὲ G.

titus, una cum papa Romam versus iter direxit; quem cum in sede confirmasset, ipse vicissim ab eo rex renuntiatur. dein Salernum se contulit, ut ex multis belli laboribus se reficeret.

4. Paulo post Boëmundus ad eum pervenit, acceptae cladis nuntium in vultu ferens. quem quomodo fortuna affligerit, deinceps narabimus. nam cum is patris praecepta probe teneret et alioquin vir esset fortis atque ad pericula promptissimus, pugnae cum imperatore conserendae occasionem captavit. itaque cum copiis suis, comitantibus etiam, quotquot Romanorum milites lecti ducesque ex captis a Roberto regionibus urbibusque transfugerant, (cum enim de imperatoris rebus omnino desperarent, toto animo obnoxii Boëmundo erant,) per Bagenetiam Iohannina profectus est. ubi cum vallum in vineis extra urbem sitis primum iecisset, exercitumque universum idoneis disposuisset stationibus, ipse intus castra posuit. muros autem postquam exploravit, et arcem parum firmam intellexit, non modo illam restituere, quantum posset, studuit, sed et alteram in alia moenium parte, ubi magis commodum videbatur, turrim firmissimam extruxit:

τῶν τειχῶν, οὐ μᾶλλον αὐτῷ συνοῖσον δέδοκτο, ἐρμυνοτάτην ἀνηκοδόμει, ληϊζόμενος ἅμα καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις D καὶ χώρας. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, εὐθύς μηδὲν μελλήσας ὅλως τὰς δυνάμεις ἀπίσας συναγαγών, τῆς Κων- 5 σταντινουπόλεως σπεύσας ἔξεισι κατὰ μῆγα Μάϊον. τοιγαροῦν τὰ Ἰωάννινα καταλαβών, ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης καιρὸς ἤδη παρῆν, τὰ οἰκεία στρατεύματα μηδὲ τὸ πολλο- 10 στὸν τοῦ Βαϊμούντου δυνάμεων ὄντα κατανοῶν, καὶ ἄλλως δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου προηγησαμένης μάχης γινώσκων τὴν πρώτην κατὰ τῶν ἐναντιῶν ἱππασίαν τῶν Κελτῶν ἀνύποι- 15 στον, δέον ἔκρινε πρῶτον μὲν διὰ πελταστῶν μετρητῶν τινῶν καὶ ἔκκριτων ἀκροβολισμοῦς ποιήσασθαι, ἵνα ἐντεῦθεν ἐνδει- P. 134 ξὴν τινα καὶ τῆς τῷ Βαϊμούντῳ ἐνυπαρχούσης στρατηγικῆς ἐπιστήμης σχοίη, καὶ γένοιτό οἱ διὰ τῶν μερικῶν προσβολῶν 15 τῆν τοῦ ὄλου γνῶσιν ἐσχηκέναι κἀντεῦθεν ζῆν ἐπιστήμη βε- βαϊότερον πρὸς τὸν Κελτῶν ἀντιπαρατάξασθαι. οὕτω γοῦν τὰ στρατεύματα κατ' ἀλλήλων ἐσφάδαζεν· ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀνυπόιστον τῶν Λατίνων δεδιῶς πρώτην προσβολὴν, και- 20 ῆθων ἤττους, ἐφ' ἐκάστη τούτων κορυφῆς ἐνέπηξε τέσσαρας καὶ πεζοὺς ὀπλοφόρους ἐπέστησεν, ὥστε ὀπηγίκα οἱ Λατῖνοι

1. ἐρμυνοτάτην P, recte CG. 2. παρακειμένας A, περικειμέ-
 νας PG. 4. κωνσταντίνου A. 5. κατὰ add. CA. τοιγαρο-
 ροῦν : καὶ A. 7. παρῆν : ἦν G. 11. πελταστῶν egregie
 Diesterwegius, πολλοστῶν PG, ἀποστολῶν P in margine. vid. an-
 notat. 14. γένητό C. προσβολῶν CG. 19. παρασκευά-
 σας A. 20. ἐκάστην A.

simul finitimas urbes regionesque vastavit. his imperator auditis, sine ulla mora copiis collectis omnibus, Cpoli propere egreditur, mense Maio. ubi Iohannina pervenit, pugnandi opportunitate oblata, cum suum exercitum ne minimam quidem Boëmundi copiarum partem explere perspiceret, et vero etiam ex proelio cum Roberto ante commisso cognosset, equitatus Gallici primum in hostes impetum sustineri non posse, primum quidem, missis peltastis paucis iisque lectis, in hostes velitandum videbatur, quo et Boëmundi artem bellicam experiretur, et ex parvulis proeliis cognito totius rei statu, prudentius securiusque Gallo resistere liceret. ita copii utrimque pugnare gestientibus, imperator, qui primum illum haud sustinendum inpetum Latinorum metueret, novum quid commentus est. currus paravit leviores et solitis minores, quorum unicuique contos infixit quatuor. his pedites loricatedos imposuit, ut, cum Latini habentis immissis in Romanorum aciem irruerent, currus a militibus sub-

V. 108 ὄλους ἔντηρας χαλάσαντες κατὰ τῆς Ῥωμαιικῆς ὀρηήσουσι Βράλαγγος, τὰς ἀμάξας ἀθροισθαι πρόσω διὰ τῶν ὑφισταμένων ὀπλοφόρων πεζῶν, ἔν' οὕτω τὸ συνεχὲς διακόπτηται τοῦ συνασπισμοῦ τῶν Λατίνων. καὶ ἐπεὶ καιρὸς πολέμου παρήν, τοῦ ἡλίου ἦδη τοῦ ὀρίζοντος λαμπρῶς ὑπερκύψαντος, ὁ αὐτοκράτωρ τὰς φάλαγγας εἰς πολέμου τύπον καταστήσας, αὐτὸς τὸ μεσαίτατον εἶχεν. ὁ γοῦν Βαϊμουῦντος οὐκ ἀνέτοιμος, τῆς μάχης συγκροτουμένης, πρὸς τὴν μηχανὴν ἐφάνη τοῦ αὐτοκράτορος. ἀλλ' ὄσπερ προγνοῦς τὸ βεβουλευμένον, μεθαρμόζεται πρὸς τὸ ξυμπεσόν, καὶ τὰς ἰδίαις δυνάμεις διχῆ 10 διελῶν καὶ τὰς ἀμάξας παρεκκλίνας, κατὰ τῆς Ῥωμαιικῆς Ἐκατέρωθεν ἵεται παρατάξεως. καὶ φάλαγγες μὲν φάλαγγιν τρηικαῦτα ἐμίγνυντο καὶ ἀνέρες ἀνδράσι κατὰ στόμα ἐμάχοντο. οὕτω δὲ πολλῶν ἑκατέρωθεν ἐν τῷ μάχεσθαι πεσόντων, τὴν μὲν νικῶσαν εἶχεν ὁ Βαϊμουῦντος, ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ 15 καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἴστατο, ἐξ ἑκατέρου μέρους βαλλόμενος, καὶ ὄπου μὲν ἱππαζόμενος κατὰ τῶν ἐπιόντων Κελτῶν καὶ συμπλεκόμενος ἐνίοις, πλήττων καὶ κτείων καὶ πληττόμενος, ὄπου δὲ καὶ τοὺς φεύγοντας συγχοῖς ἐμβοήμασιν ἀνακτώμενος. ὡς δ' εἰς μέρη πολλὰ τὰς φάλαγγας δια- 20 σπασθείσας ἑώρα, δεῖν ἔλογίστατο καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ τὸ ἀσφαλὲς περιποιήσασθαι, οὐ σώσων ἑαυτόν, οἰδ' ὑπὸ δειλίας Δσνγχυθείς, ὡς τάχα ἂν τις εἴποι, ἀλλ' εἴ που τὸν κίνδυνον διεκφυγῶν καὶ συλλεξάμενος ἑαυτόν, αὐθις γενναιότερον τοῖς

3. διακόπη G. 7. τὸ om. G. 8. τὴν CG, τὸν P. 9. βουλευόμενον A. 10. διχῆ A, δίχα PG. 12. ἵεται A et in margine P, ἴσταται PG. 13. lege φάλαγγε. 15. γε om. G. 22. οὐδ' C, οὐδ' PG.

sistentibus porro acti Latinorum aciem rumperent. cumque pugnantibus tempus adesset, sole iam orto, imperator aciem instruxit, quam mediam tenuit ipse. Boëmundus autem non imparatus, cum congregerentur, ad machinam videbatur imperatoris, sed tanquam praecognito eius consilio, aciei ordinem, prout res poscebat, mutavit et, copiis in duas partes divisas evitatisque curribus, utroque a latere Romanos aggressus est. iam miscentur cohortes cohortibus, viri cum viris adversa fronte pugnant. postquam multi utrinque ceciderunt, Boëmundus quidem victoriam nanciscitur; imperator vero imperterritus ad turris instar stare, licet ab utraque parte impugnaretur, modo in adversos vectus Gallos, vulnerare eos trucidareque, vicissim et ipse vulnerari, modo fugientes suas crebris clamoribus revocare. sed ut copias ubique disiectas vidit, tandem et ipse sibi praecavendum censuit, non quo se servaret, nec, quod facile quis suspicetur, confusus metu, sed

μαχομένους Κελτοῖς ἀντικατασταίη. ὑποφενύγων δὲ τοὺς ἔχθρους μετ' ὀλίγων πάντων τινῶν καὶ τῶν Κελτῶν τισὶν ἐντυχῶν, αὐθις ἐκεῖνος ὁ ἀκαταπτόητος στρατηγὸς ἐδείκνυτο. ἀναρρώσας γὰρ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ σφοδρῶς τὴν κατ' αὐτῶν ἰκπασίαν ὡς 5 σήμερον τεθνηξόμενος ποιήσας ἢ κατὰ κράτος ἤττησων, κτείνει μὲν αὐτὸς παίσας ἓνα τῶν Κελτῶν, καὶ ὁπόσοι δὲ σὺν αὐτῷ Ἄρεως ἦσαν ὑπασπισταὶ πολλοὺς τρώσαντες ἐξεδίωξαν. καὶ οὕτως ἀμετρήτους καὶ μεγίστους διεκφυγῶν κινδύ- P. 135
 10 νους, αὐθις σώζεται διὰ τῶν Στρογγῶν διελθῶν εἰς Ἀχρίδας. κάκειθ' ἐγκατετήσας καὶ ἱκανοὺς τῶν πεφηνότων ἀνακαλεσάμενος, αὐτοῦ που μετὰ τοῦ μεγάλου δομοστικῶν πάντας καταλιπὼν, καταλαμβάνει τὸν Βαρδάρην, οὗ ἕρστωνης χάριν βασιλικῆς γὰρ ἑμθυμίας καὶ ἀναπαύλας οὐδαμῶς ἑαυτῷ ἀπεμέτρει. καὶ αὐθις συναγωγῶν τὰ στρατεύματα καὶ
 15 μισθοφορικῶν συλλεξάμενος, κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρεῖ, ἕτερόν τι σκοπήσας, δι' οὗ καταγωνίσαιτο τοὺς Κελτοὺς. τριβόλους γὰρ σιδηροῦς κατασκευάσας, ἐπεὶ τὴν μάχην ἐς νέωτα προσεδόκα, ἐσπέρας ταῦτα ἐν τῷ μεταίχιμῳ τῆς πεδιάδος κατέστρωσεν, οὐκ ἐρ σφοδροτέρα ἐστοχάζετο τοὺς Κελτοὺς τὴν Β
 20 ἰκπασίαν ποιήσασθαι, μηχανώμενος τάχα τὴν πρώτην καὶ ἀνύποιστον τῶν Λατίνων ὁρμὴν διὰ τούτων ἀποθραῦσαι, περιπαρέντων τῶν τριβόλων τοῖς τῶν Ἰππων ποσὶ, καὶ τοὺς μὲν

7. ἄρεως C. 9. Στρογγῶν PG, στρογγῶν A. 10. κακεῖθεν A, κακεῖσε CG. ἱκανοὺς CA et in margine P, πολλοὺς PG. 11. τοῦ om. A. 14. καὶ prius: ἔλλ? αὐθις add. AG. 15. τοῦ om. A. 17. σιδηροῦς G, σιδηρᾶς PA. 18. ταύτης F, τούτους P, ταύτας A et in margine P, ταῦτα C. μεσαιχιμῳ C. κατέστρωσαν C.

cum periculum effugisset seque recollegisset, fortius Gallis pugnantibus sese obiecturus. cum paucis admodum suorum dum fugit, Gallis aliquot obviam factus, imperterritum denuo ducem se probavit. nam postquam suos confirmavit, vehementi impetu facto, velut moriturus hodie aut splendide superaturus, trucidat ipse Gallorum unum, et quoque ex comitibus erant Martis commilitones, multis vulneratis, in fugam hostes vertunt. sic innumeris maximisque periculis defunctus, rursus incolumis imperator per Strugas pervenit Achridas. ibi commoratus, cum multos eorum, qui fugerant, revocasset, omnes sub magno domestico reliquit; ipse ad Bardarem perrexit, non quietis causa: regio enim otio atque inertiae nequaquam se dabat: sed rursus coactis legionibus mercenariisque copiis, contra Boëmundum proficiscitur, alio excogitato dolo, quo Gallos devinceret. muricibus enim ferreis paratis, cum in proximum diem pugnam exspectaret, vespere eos spatio quod interiacebat campi sparsit, ubi vehementiorem coniciebat Gallos equites impressionem facturos, ut primus vix sustinendus

κατὰ μέτωπον ἰσταμένους τῶν Ῥωμαίων, ὅποσοι δόρατα ἔφερον, μεμετρημένας τὰς ἰκπασίας ποιεῖσθαι καὶ ὅποσον μὴ τοῖς τριβόλοις περιπαρεῖεν, ἀλλ' ἐφ' ἑκάτερα σχιζομένους ὑποστρέφειν, τοὺς δὲ πελταστὰς πόρρωθεν κατὰ τῶν Κελτῶν σφοδρούς ἐκπέμπειν τοὺς ὀιστούς, τὸ δέ γε δεξιὸν καὶ εὐώ- 5
 νυμον κέρας ἔξ ἑκατέρου μέρους ἀσχέτω ἕμῃ τοῖς Κελτοῖς ἐπεισπεσεῖν. τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦμοῦ πατρὸς διανοήμα-
 V. 109 τα. τὸν δὲ Βαίμουῆτον ταῦτα οὐ διέλαθε. συνέβαινε γὰρ
 Cτι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐσπέρας κατ' ἐκείνον
 ἐβουλευσατο, πρῶτα δὲ Κελτὸς μεμάθηκε. καὶ πρὸς τὸ ἀκου- 10
 σθὲν εὐφυῶς μεταρροσάμενος, τὴν μάχην ἀνεδέχτο καὶ οὐκέτι, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ὁρμὴν τῆς μάχης ἐποίησε, ἀλλὰ
 προσαρπάσας τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλὴν, αὐτὸς ἔξ ἑκα-
 τέρου μέρους τὸν μόθον μᾶλλον ἀνερίπισε, τὴν κατὰ μέ- 15
 τωπον φάλαγγα ἀτρεμεῖν τέως παρακελευσάμενος. τῆς γοῦν 15
 μάχης ἀγχεμάχου γεγονῆας, οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος
 τὰ νῶτα τοῖς Λατίνοις δεδώκασι, μὴδ' ἀντιπῆσαι τοῦτοις
 τοῦ λοιποῦ ἰσχύοντες, προκατεπτοημένοι ὄντες διὰ τὴν προ-
 Dγησαμένην ἦταν. καὶ σύγχυσις τηρικαῦτα τῆς Ῥωμαϊκῆς
 παρατάξεως ἦν, κἄν ὁ βασιλεὺς ἀκλόνητος μένων, γενναίως 20
 καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ ἀντικαθίστατο, πολλοὺς μὲν τρώσας,
 ἔστι δ' οὐ καὶ τρωθεῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ ἅπαν ἐκρεῦσαν ἤδη
 στράτευμα ἐθάσατο καὶ ἑαυτὸν μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα,

1. ῥωμαϊκῶν G.	4. κατὰ add. C.	5. ὀιστούς G.	8.
συνέβη A.	9. γὰρ om. A.	10. ἐμάνθανε A.	12. οὐκέθ' A.
ἐποίητο G.	14. ἀνερίπισε PG, ἀνερίπισε A, recte C.		
μετώπου G.	18. προηγουμένην A.	19. καὶ σύγχυσις :	
σύγχυσις οὖν A.	20. κἄν : καὶ A.	23. καταλειφθέντα CG,	
		καταληφθέντα P.	

Latinorum impetus frangeretur, equorum pedibus murice transfixis. idem quotquot a fronte stabant Romani hastis armati, modice et quantum non in tribulos inciderent, iussit progredi, dein acie utroqueversus divisa, recedere, peltastas autem minus crebra in Gallos tela mittere, dum a dextro sinistroque cornu vehementissimus in Gallos impetus fieret. hoc erat patris mei stratagemata, quod tamen Boemundum non latebat. accidit enim, ut quod imperator vespere excogitaverat, id mane ad Gallum perferretur. itaque mutato is pro iis, quae audierat, consilio, pugnam suscipit, nec iam, ut consueverat, impetu adoritur; sed imperatoris consilium occupans, ipse ab utroque latere pugnam ciebat, turma a fronte interim immotam stare iussa. ubi cominus pugnatum est, Romani terga vertunt, nec intueri Latinos amplius possunt, nupera clade iam perterriti. tum Romana turbata acies, licet imperator intrepidus staret, et manu animoque for-

δέον ἐλογίσαιτο, μὴ ἀλόγως ἀνθιστάμενος κινδυνεύσαι. ἐπὶ γὰρ τις πολλὰ μογήσας μὴ πρὸς ἰσχύος ἔχη τοῖς ἐχθροῖς ἀν- P. 136
 τικαδίστασθαι, μάταιος ἂν εἴη εἰς προὔπτον κίνδυνον ἑαυτὸν
 συνωθῶν. τοῦ γοῦν δεξιοῦ καὶ εὐωνύμου κέρως τῆς Ῥωμαϊ-
 5 κῆς φάλαγγος φυγαδεῖα χρησαμένων, ὃ βασιλεὺς ἔτι ἐγκαρ-
 τερῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαϊμόντου φάλαγγος γενναίως ἀπεμά-
 χητο, τὸν ὅλον αὐτὸς ἀναδεξάμενος πόλεμον. τὸ δὲ ἀναντίρ-
 ρητον συνείς τοῦ κινδύνου, δέον ἐκρινεν ἑαυτὸν περισῶσαι,
 ὡς αὐθις δύνασθαι μάχεσθαι πρὸς τὸν καταγωνισάμενον, καὶ
 10 ἀντίπαλος ἔσεσθαι καρτερώτατος, καὶ μὴ τὸ πᾶν τῆς νίκης
 ἄρσασθαι τὸν Βαϊμοῦντον. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἠττώμενος καὶ νι-
 κῶν, φεύγων καὶ αὐθις διώκων, καὶ μηδέποτε ὑποπτήσων,
 μήτε μὴν ἀνεπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος. ἦν γὰρ καὶ εἰς θεὸν
 μεγίστην ἔχων πίστιν, καὶ τοῦτον μὲν ἐς μέσον διὰ παντὸς
 15 περιφέρων, ὄρκου δὲ παντάπασιν ἀπεχόμενος. ἀπειρηκῶς
 οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ὀπισθόρμητος καὶ αὐτὸς γέγονε,
 διωκόμενος παρὰ τοῦ Βαϊμόντου καὶ ἐκκρίτων κομητῶν. ἐν
 τούτοις δὲ φησι πρὸς τὸν Γουλήν (οὗτος δὲ πατρῶς αὐτοῦ
 20 θεράπων) καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ “μέχρι πόσον φευξόμεθα;” καὶ
 στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ τοῦ κουλεοῦ τὸ ἕξρος ἐξαγαγῶν,
 παίει τὸν πρώτως αὐτῷ συναντήσαντα κατὰ τῆς ὄψεως. τοῦτο

2. ἔχη C, ἔχει PG. 3. εἴη : ἦ C. 4. ἐπωνύμου G. 6.
 ἐνεμάχητο G. 11. ἦν om. G. 15. δὲ CG, δὴ P. 18.
 θεράπων αὐτοῦ G. 19. post θεράπων add. ἦν A. πόσον G.
 20. χαλινόν P. κουλεοῦ PG, κουλεοῦ CA.

titer contenderet, multis vulnera inferens, interdum et ipse vulneratus. tandem cum totum dilapsam iam exercitum cerneret seque cum paucis desertum, temere resistendo periclitari diutius noluit. nam ubi quis, multis exanclatis laboribus, per vires non potest adversariis resistere, temerarius esset, si in periculum certum se proiiceret. dextro igitur et sinistro aciei Romanae cornibus in fugam versis, imperator adhuc perstitit ac Boëmundi copias fortiter propulsavit, dum unus totum impetum sustinet. sed praesenti periculo perspecto, se servare statuit, ut denuo victorem aggressus, gravissime cum eo contendere posset, nec victoriam perfectam Boëmundus reportaret. tali erat animo, victus sive victor, fugiens sive vicissim persequabatur; neque unquam animum abiiciebat, nec vero etiam desperationis laqueis constringebatur. erat quippe maxima in deum fide, eumque palam omni tempore in ore ferebat, quauquam iureiurando abstinebat omnino. cum igitur desperatis, ut modo dixi, rebus, ipse retro cederet, insequente Boëmundo cum lectissimis comitum, Gulen (paternus hic famulus erat) ceterosque, qui cum eo erant, allocutus, “quonam, in-

οὐ Κελτοὶ θευσάμενοι καὶ διαγνόντες αὐτὸν τῆς Ἰδίας ἀπεγνώκω-
 C τα σωτηρίας, ἐπειδὴ τοὺς τοιαύτης γνώμης γεγονότας ἀνδρας
 ἀκαταμαχήτους πάσαι ἐγίνωσκον, ὑποσταλέντες τοῦ διώκειν
 ἐπαύσαντο. καὶ οὕτω τῶν διωκόντων ἀπαλλαγείς, ὑπέξῃει
 τοῦ κινδύνου. οὐδὲ φεύγων δὲ ὄλωσ ἀνεπεπταίει, ἀλλὰ τῶν 5
 φευγόντων τοὺς μὲν ἀνεκαλεῖτο, τοὺς δὲ καὶ ἐπέσκαπτε, κἂν
 οἱ πολλοὶ τὸν ἀγνοοῦντα ὑπεκρίνοντο. οὕτω γοῦν τοῦ κινδύ-
 νου σωθεῖς, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾧ συναγα-
 γεῖν αὐθις στρατεύματα καὶ κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρῆσαι.

5. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Ῥομπέρτου πρὸς Λογγιβαρδίαν παλινο- 10
 στήσαντος τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ὁ Βαϊμούντος
 ἀνεδέξατο, ταῖς ἐκείνου ὑποθημοσύναις χρωόμενος καὶ διὰ
 D παντὸς μάχας καὶ πολέμους ἀναρριπίζων, τὸν μὲν Πέτρον
 τοῦ Ἀλίφα μετὰ τοῦ Πουντέση εἰς πολιορκίαν ἐν διαφόροις
 τόποις ἐξέπεμψε· ἔνθεν τοι καὶ τοὺς μὲν δύο Πολόβους 15
 εὐθύς ὁ Πέτρος τοῦ Ἀλίφα κατέσχε, τὰ δὲ Σκόπια ὁ προε-
 ρηθεὶς Πουντέσης· αὐτὸς δὲ μηνυθεὶς παρὰ τῶν Ἀχριδια-
 τῶν, ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει. καὶ πρὸς μικρὸν ἐγ-
 V. 110 καρτερήσας, τοῦ Ἀριέβη φρουραῦντος τὰ κάστρον, ἄπρακτος
 ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀστραβόν. κἀκεῖθεν κενὸς ἀποπεμφθεὶς, 20
 διῆλθε διὰ τοῦ Σωσκοῦ, καὶ διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς
 Βέρροϊαν. καὶ προσβαλὼν ἐν πολλοῖς καὶ πολλαῖς τόποις καὶ

1. σωτηρίας ἀπεγνώκωτα G. 8. εἰς om. A. 9. τοῦ om. A.
 14. σπουντέση G. 15. μὲν δύο: μηδὲν G. Πολόβους: πο-
 λέμους CG. 20. τὸν om. CG. 21. σωσκοῦ G, Σωσκοῦ P.

quit, usque fugiemus?" et converso equo gladioque stricto, in facie
 vulnerat, qui primus ex insequentibus se obtulit. id ubi Galli ani-
 madverterunt et desperatam ab illo salutem perspexere, cum dudum co-
 gnitum haberent, qui tali animo essent, vinci non posse, metu finem
 persequendi fecerunt. ita liberatus ab insequentibus, periculo evasit.
 nec tamen in fuga animo conciderat, sed fugientes alios revoca-
 bat, alios increpabat; quanquam plerique ignorationem simulabant.
 hac igitur ratione cum periculo elapsus esset, in urbem regiam re-
 diit, ut novis paratis copiis, in Boëmundum moveret.

5. Boëmundus autem cum post Roberti in Longibardiam reditum
 bellum cum imperatore suscepisset, et praeceptis obsecutus patris,
 sine intermissione pugnans et proelia cieret, Petrum Aliphae una cum
 Puntese varias urbes oppugnatum dimisit. ac Polobos quidem duos
 statim Petrus Aliphae cepit; Scopia Puntese, quem dixi. ipse ultro
 arcessitus ab Achridiotis, celeriter Achridas occupavit; ubi postquam
 brevem moram fecit, Ariebe arcem defendente, infecta re Ostrobum
 abiit. inde repulsus pariter, per Soscum et Servia Berroeam profe-

μη ἀνύσας, διὰ τῶν Βοδινῶν καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα καὶ Β. 137,
 ἀνεγείρει καστέλλιον τι πρὸ χρόνου ἔρειπωθέν. εἶτα καταλι-
 πῶν ἐκεῖ μετ' ἱκανῶν κάμητά τινα Σαρακηρὸν ἐξ ἰκονομίας
 καλούμενον, εἰς τὸν Βαρδάρην κατέλαβεν εἰς τὰς καλουμένας
 5 Ἀσπρας Ἐκκλησίας. καὶ τριμηναῖον χρόνον διατρίβοντας
 ἐκεῖ, ἐν τῷ μεταξὺ ἔκκριτοι τρεῖς τῶν κομητῶν, ἃ τε Πουν-
 τέσης, ὁ Ῥικάλδος καὶ Γελέλιμος τις καλούμενος, συνωμοσίαν
 πεποιηκότες ἀντομολῆσαι πρὸς τὸν βασιλεῦς ἐφωράθησαν. καὶ
 ὁ μὲν Πουντέσης τοῦτο προγνούς, ἀπαδράσας προσῆλθε τῷ ἀν-
 10 τοκράτορι, οἱ δὲ λοιποὶ δύο κατεσχέθησαν καὶ ἀπελύθησαν
 κατὰ τὸν νόμον τῶν Κελτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἤτηθεις κατε-
 βλήθη ὁ Γελέλιμος, ὃν καὶ κατασχῶν ἐτύφλωσεν ὁ Βαϊ-
 μοῦντος, τὸν δὲ γε ἕτερον Ῥικάλδον ἀπέστειλε πρὸς τὸν πα-
 τέρα αὐτοῦ Ῥομπέρτον εἰς Λογγιβαρδίαν, ὅφ' οὐ ἀφαιρεῖται
 15 καὶ οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς. ὁ δὲ Βαϊμοῦντος ἀπάρας ἀπὸ
 τῶν Ἀσπρων Ἐκκλησιῶν, ἀπῆλθεν εἰς Καστορίαν. τοῦτο μά-
 θων ὁ μέγας δομῆστικος, καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα, καὶ κα-
 τασχῶν τὸν Σαρακηρὸν κτείνει, παραντίκα ἔρειπώσας τελείας
 τὸ καστέλλιον. ὁ δὲ γε Βαϊμοῦντος ἐξελθὼν τῆς Καστορίας,
 20 ἔρχεται εἰς τὴν Λάρισσαν, κεῖθε παραχειμάσαι βουλόμενος.
 καταλθὼν δὲ τὴν μεγαλόπολιν ὁ ἀντοκράτωρ, καθάπερ εἶρη-

1. Βοδινῶν Ducangius in annotat. 2. καστέλιον C hic et infra.
 3. μετ' P. 4. καλούμενον εἰς τὸν Βαρδάρην, κατέλαβεν libri.
 interpunctionem mutat. 6. τρεῖς : τινες CG. 7. ὁ τε G.
 Ῥικάλδος CG utrobique, Ῥεβόλδος P. an Ῥενάλδος? vid. annotat.
 Γελέλιμος CG hic et infra. 12. ὁ Βαϊμοῦντος add. G. 13.
 ἔστειλε G. 20. ἐκεῖθε CG.

ctus est. ac multis saepe tentatis locis, postquam nihil profecit, per Bodena pervenit Moglena ibique castellum olim dirutum restituit. dein, relicto ibi cum satis magna militum manu comite, Saraceno cognominate, ad Bardaren se in locum contulit, qui Aspras Ecclesias vocatur. dum tres ibi menses commoratur, detecta est coniuratio trium insignium comitum, Puntesis, Renaldi et Guilelmi cuiusdam, qui ad imperatorem transfugere decreverant. ac Punteses quidem id odoratus, fuga ad imperatorem se subduxit; reliqui duo capti, more Gallorum certamine se purgare iussi sunt. victus Guilelmus pro convicto habitus est; quem Boëmundus luce privavit. alterum Renaldum ad Robertum patrem in Longibardiam misit, a quo itidem excaecatus est. Boëmundus Aspris Ecclesiis profectus est Castoriam: quo cognito, magnus domesticus Moglena contendit, iisque potitus Saracenum occidit ac statim castellum funditus destruit. Boëmundus autem Castoria egresus, Larissam venit, ubi hiemare in animo habuit. imperator, postquam in urbem regiam, ut diximus, pervenit, quo erat impigro nec

Cται, εὐθύς ἔργον εἶχετο, ὁποῖος ἐκεῖνος Θερμουρογὸς καὶ μη-
 δέποτε ῥαστώνης μετεληχῶς, δυνάμεις τε ἤτειτο τὸν σουλ-
 τάνον μετὰ ἡγεμόνων πείραν ἐκ μακροῦ ἐσχηκότων. ὁ δὲ
 τηρικαῦτα πέμπει πρὸς αὐτὸν χιλιάδας ἐπτά μετὰ ἡγεμό-
 νων λίαν ἐμπείρων, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Καμίρην, χρόνῳ καὶ 5
 πείρῃ τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα. ἐν ὧσιν δὲ ταῦτα ὁ βασι-
 λέυς ὠκονόμει καὶ ἡτοιμάζετο, ὁ Βαϊμούντος μέρος τι
 τοῦ ἰδίου στρατεύματος ἀποδιελόμενος, Κελτοὺς καταφρά-
 κτους ὄλους ἀποστείλας, ἐξ ἐπιδρομῆς κατέσχε τὴν Πελαγο-
 νίαν, τὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καστορίαν. αὐτὸς δὲ ὁ Βαϊ- 10
 μούντος μετὰ ζύμπαντος τοῦ στρατεύματος καταλαβὼν τὰ
 D Τρίκαλα, ἀποσπάδα τοῦ ὄλου στρατεύματος ἀποστείλας γεν-
 ναίους ὄλους, ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὸν Τζίβισκον. καὶ οὗτω
 καταλαβὼν τὴν Λάρισσαν κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
 ρος Γεωργίου μνήμην σὺν ὄλαις δυνάμεσι καὶ περιζώσας τὰ 15
 τεῖχην, ἐπολιόρκει αὐτήν. ὁ δὲ ταυτηνὴ τὴν πόλιν φυλάττων
 πατρῶου τοῦ αυτοκράτορος Θεράποντος υἱός, Λέων ὁ Κεφα-
 λᾶς, γενναίως πρὸς τὰς τοῦ Βαϊμούντου ἀντικαθίστατο μη-
 χανὰς ἐπὶ ὄλοις μηνσὶν ἕξ. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ βαρβάρου ἐφο-
 δον διὰ γραφῶν τηρικαῦτα τῷ αυτοκράτορι. ὁ δὲ οὐ παρα- 20
 χρῆμα, καίτοι σφαδάζων, τῆς πρὸς τὸν Βαϊμούντον φερού-

2. σουλιάν A. 4. πρὸς αὐτὸν om. G. μετὰ ἀρχηγῶν ἐμπείρων
 A. 5. λίαν om. CG. δὲ add. CG. lege δὴ. καμύτην A, κα-
 μήρην G. 8. στρατεύματος τοῦ ἰδίου A. 10. ὁ Βαϊμούντος
 om. A. 11. παντός G. 12. ἀποσπᾶ δὴ τοῦ G. ἀποστείλας
 add. C. 13. καὶ ἐξ ἐφόδου PG, καὶ om. C. τζώβισκον A.
 εἰδ' GA, καθ' P, correxi. 14. τὴν alterum om. G. 16. ταυ-
 την A. 19. ἐπὶ CA, ἐπ' PG. 21. τοῦ Βαϊμούντου G.

quieti unquam indulgente animo, illico opus aggressus, a sultano
 copias petiit cum ducibus, rei militaris longo usu peritis. misit ille
 septem millia Turcarum, quibus cum alii duces praeerant peritissi-
 mi, tum Camyres ipse, qui aetate et usu ceteros superabat. haec
 dum imperator parat, Boëmundus, missa copiarum parte, quae Gallis
 loricatis tantum constabat, statim Pelagoniam cepit et Tricala et Ca-
 storiam. Boëmundus ipse toto exercitu Tricalis moratus, dimissa manu
 lectissimorum ex universo numero militum, illico Tzibiscum occupa-
 vit. inde Larissam, ipsa Georgii magni martyris memoria, copiis omni-
 bus accessit et obsidione urbem clausit eam qui defendebat, Leo
 Cephalas, paterno imperatoris ministro natus, fortiter Boëmundi ma-
 chinis totos sex menses obstitit. imperatorem idem per litteras de
 barbari adventu certiore fecit. is licet pugnandi cupiditate arderet,
 tamen non extemplo in Boëmundum movet; sed plures undique
 milites mercenarios cogens, iter distulit; dein bene instructis omnibus,

σης ἤπτετο, ἀλλὰ πλεῖον μισθοφορικὸν ἐπισυνάγων ἀπαντα-
 χόθεν, ἀνεβύλλετο τὴν ἐξέλευσιν. εἶτα καρτερώς ὀπλίσας P. 138
 ἅπαντας, ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου. καὶ τοῖς μέρεσι τῆς
 Λαρίσσης ἐγγίσας καὶ διελθὼν διὰ τοῦ βουνοῦ τῶν Κελλίων
 5 καὶ τὴν δημοσίαν λεωφόρον δεξιόθεν καταλιπὼν καὶ τὸν βου-
 νὸν τὸν οὕτως ἐγχωρίως καλούμενον Κίσαβον, κατήλθεν
 εἰς Ἐξεβάν· χωρίον δὲ τοῦτο Βλαχικὸν τῆς Ἀνδρωνείας ἐγ-
 γιστα διακειμένον. ἐκεῖθεν δὲ καταλαβὼν δὲ ἑτέραν αὐθις
 κομόπολιν Πλαβίτζαν συνήθως καλουμένην, ἀγχοῦ που τοῦ
 10 οὕτωςί πως καλουμένου ποταμοῦ ῥέοντος διακειμένην, τὴν
 σκηνὴν κατέθετο, ἀποχωρῶντα τάφρον διορύξας. καὶ ἐγεροθεὶς
 ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἄχρι τῶν κηπουρείων τοῦ Δελ- V. 111
 φινᾶ, κἀκεῖθεν εἰς τὰ Τρίκαλα. γράμμα δὲ τις τῆνικαῦτα
 ἔχε κομίζων τοῦ Κεφαλᾶ Λέοντος, περὶ οὗ φθάσας ὁ λόγος B
 15 ἐδήλωσε, παρρησιαστικώτερον γράφοντος· “Ἰσθι, ὦ βασιλεῦ,
 ὅτι μέχρι τοῦ νῦν σπουδὴν πολλὴν εἰσηρηγῶς, διετήρησα
 τὸ κάστρον ἀνάλωτον. ἤδη δὲ τῶν ἐφειμένων Χριστιανοῖς
 τροφίμων στερούμενοι, καὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἠψάμεθα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἀπέλιπον. εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέ-
 20 λων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξαι δυνηθεῖς,

1. πλεῖον CA, πλείστον P, om. G. συναγαγὼν C, συναγὼν G.
 6. Κίσαβον C. 7. Ἐξεβάν CAG, Ἐξεβάν P. Βλαχικὸν om. A.
 Ἀνδρωνείας AG, Ἀνδρονείας P. 8. δὲ alterum om. CG. lege
 καὶ ἑτέραν. 10. ῥέοντος corruptum. an ποταμὸς eximie voca-
 tur Salabrias sive Peneus? διακειμένην om. CG. 11. ἀποχωρῶ-
 σαν CG. διορύξας C, διωρύξας PG. 12. κηπουρείων: σκη-
 πτρων CG, κηπου . . . ἀδελφινᾶ A. 13. γράμματα A. 14.
 τοῦτ' τοῦ A. περὶ οὗ — ἐδήλωσε add. CG et in margine P.
 15. Ἰσθι AG, Ἰσθ' P. 16. προσενηγῶς AG, συνηνηγῶς C.
 17. ἐφειμένων C, ἐφαιμένων G, ἐφωμένων P, ἀμφειμένων A.
 19. ταῦθ' A. ἐπέλιπον CA, ἀπέλιπον PG.

Cppli egreditur. postquam Larissae finibus appropinquavit et Celliorum montem superavit, via publica et monte, quem indigenae Cissabum vocant, ad dextram relictis, descendit Ezoban; oppidum id Vlachicum est, proxime Androniam situm. hinc cum in alium rursus pagum profectus esset, quem Plabitzam vulgo appellant, ad amnem * * * nomine adiacentem, castra ibi posuit et quanta opus erat fossa munivit. unde movens, ad hortos Delphinae se contulit, indeque Tricala. quo loco litteras ei quidam reddidit Leonis Cephalae, cuius supra mentio facta est, liberius in hunc modum scriptas: “scias, imperator, hucusque me, magna adhibita cura, incolumem arcem servasse. iam cibus, quibus vesci Christianis licet, deficientibus, etiam quibus nefas est, usi sumus. verum ne hi quidem suppetunt. quapropter si auxiliaturus nobis brevi venies et obsidione liberare nos

τῇ θεῷ χάρις καὶ δόξα. εἰ δ' οὖν, τούμῳν ἤδη πεπλήρωκα·
 καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνάγκη δουλεύοντες, (καὶ τί γὰρ δεῖ πρὸς
 φύσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τυραννίδα ποιεῖν;) γνώμην ἔχομεν
 τὸ φρούριον παραδοῦναι τοῖς ἐπικειμένοις ἐχθροῖς καὶ φανε-
 ρῶς ἀποκνίγουσιν. ἀλλ' εἰ ταῦτα δυστυχεῖν συμβαίη, ἐπεί- 5
 C κρατος μὲν γενοίμην ἐγώ, τολμηρῶς δὲ καὶ κατὰ τῆς σῆς βα-
 σιλείας τοῦτο παρρησιάζομαι· εἰ μὴ τάχιον σπεύσεις τοῦ κιν-
 δύνου ἡμᾶς ἐξελεῖσθαι, μὴ πρὸς τοσοῦτον βᾶρος πολέμου τε
 καὶ λιμοῦ ἀντισχεῖν ἐπὶ πλεόν δεδυνημένους, σὺ δ' ὁ ἡμέτε-
 ρος βασιλεὺς, εἶγε δυνάμενος βοηθεῖν οὐκ ἐπέσπευσας τὴν 10
 βροθήθειαν, οὐκ ἂν φθάνοις ἔγκλημα προδοσίας ἀποφυγάνων." ὁ δὲ
 αὐτοκράτωρ δεῖν ἔγνω διὰ τινος τρόπου ἑτέρου αὐτοῦς
 καταγωνίσασθαι. λογισμοὶ δὲ τοῦτον συνεῖχον καὶ μέρικνας.
 καὶ ὄητα σκοπῶν, ὅπως χρῆ λόχους ἐνδιαστήσασθαι, δι' ὅλης
 τῆς ἡμέρας διεπονείτο, ἀρωγὸν τὸν θεὸν ἐπικαλούμενος. με- 15
 τακαλεσάμενος οὖν τηνικαῦτα τῶν γερόντων τινὰ Λαρισσαίων,
 D ἐπυνθάνετο περὶ τῆς τοῦ τόπου θέσεως. καὶ ἀνατείνας τοὺς
 ὀφθαλμούς, ἅμα καὶ τῷ δακτύλῳ ἐπισημαίνων, ἐπιμελῶς
 ἀνηρώτα, ὅποι φάραγγές εἰσι διερωγῶνται τοῖς τόποις, ἢ
 λόχμαι τινὲς βαθεῖαι πρὸς αὐτὰς συνεχίζονται. ταῦτα δὲ 20
 τοῦ Λαρισσαίου ἐπυνθάνετο, βουλόμενος λόχον ἐπιστῆσαι καὶ

1. καὶ δόξα add. A. 2. γὰρ πρὸς — τυραννίδα δεῖ ποιεῖν G.
 4. ἐπικειμένοις A. 6. καὶ om. A. 7. σπεύσεις C, σπεύσης PG.
 8. βᾶρος om. G. 10. ἐσπευσας AG. 12. αὐτοῦς om. A.
 14. ἐνδιαστήσασθαι C, ἐνστήσασθαι PA, ἐνδιαστήμενος G. 15.
 τῆς add. A. ἀρωγὸν τ. θε. ἐπικαλούμενος, διεπονείτο AG.
 16. τινὰ τῶν γερόντων G. 17. ἀνατείνας P. 19. ὄηη A.
 20. συνεχίζονται C. 21. βουλόμενος om. G.

poteris, deo sit gratia et gloria: sin minus, ego quidem, quod me-
 um erat, praestiti; et necessitati obsecuti, (quid enim oportet ad-
 versus naturam eiusque imperium niti?) arcem hostibus dedere decre-
 vimus, qui nos premunt et manifesto suffocant. haec calamitas si no-
 bis acciderit, ego quidem devovebor; sed libere etiam maiestati tuae
 hoc dico: nisi properas periculo nos eximere, qui tanta et belli et
 famis incommoda diutius sustinere non possumus, tu, imperator no-
 ster, siquidem auxilium cum ferre potuisses, non celeriter tuleris, pro-
 ditionis crimen effugere vix poteris." at imperator hostes alio quo-
 dam modo debellandos censuit; itaque cura atque sollicitudine tenebat
 diem, et quo modo insidiae struendae essent, per totum dispiciebat
 diem, dei auxilium implorans. accessitum autem senem Larissaeum
 interrogavit de situ loci, oculisque intentis, digito simul demonstrans,
 percontatus est, ubi fauces essent vel frutices densi. haec ex Laris-

δε' ἀπάτης τοὺς Λατίνους καταγωνίσασθαι· τὸν γὰρ φανε-
 ρὸν καὶ κατὰ μέτωπον φθάσας ἀπηγόρευε πόλεμον, πολλάκις
 συμβαλὼν καὶ ἡττηθεὶς καὶ πείραν τῆς συμβολῆς τοῦ Φραγ-
 γικοῦ πολέμου λαβὼν. ἐπεὶ δὲ ἥλιος κατέβη, αὐτὸς τε δι'
 5 ὄλης κεκοιτικῶς τῆς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς εἰς ὕπνον ἐτρέπετο,
 ὄνειρος ἐφίσταται τούτῳ. ἐδόκει γὰρ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τεμέ-
 πους τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐστάναι καὶ φωνῆς P. 139
 ἀκούσθαι “μὴ λυποῦ, μηδὲ στένε, αὐριον νικᾷς.” τὴν δὲ φω-
 νήν βάλλειν αὐτοῦ τὴν ἀκοὴν ᾤετο ἐκ μιᾶς τῶν ἐν τῷ τεμένει
 10 ἀπηρωρημένων εἰκόνων, ἐν ἧ ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος κα-
 τεγράφετο. διυπνισθεὶς δὲ καὶ περιχαρῆς γεγονὼς ἐκ τῆς
 τοῦ ὄνειρου ταύτης ὁμοφῆς, ἐθεοκλύτει τε τῷ μάρτυρι καὶ
 προσυπιοχνεῖτο, εἰ γένοιτό οἱ νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἄρα-
 σθαι, αὐτόθι τε παραγενέσθαι καὶ πρὸ σταδίων ἰκανῶν τῆς
 15 πόλεως Θεσσαλονίκης οὐκ ἔφιππον, ἀλλὰ πεζῇ καὶ βάδην
 ἐρχόμενον εἰς τὴν αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι προσκύνησιν. καὶ δὴ
 μετακαλεσάμενος τοὺς στρατηγούς τε καὶ ἡγεμόνας καὶ συγ-
 γενεῖς ἅπαντας, βουλῆς ἤρχετο, τὴν ἐκάστου γνώμην ἀναζη-
 τῶν· εἶτα τὸ σκεπηθὲν ἀπήγγειλε. τὸ δὲ ἦν παραδοῦναι τὰ
 20 τάγματα ἅπαντα τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ· προεξάρχοντα δὲ τὸν

1. διὰ G.	6. ὄνηρος P.	γὰρ add. A.	8. ἀκούσας P.
λύπους G.	10. μεγαλομάρτυρ A.	καταγράφετο G.	12.
τοῦ add. A.	ἐθεοκλύτει C,	ἐθεοκλήτει PAG.	13. προσυ-
ποχνεῖτο P.
14. αὐτόθι CAG,	αὐτός P.	τε om. G.	16.
εἰσελεύσεσθαι A,	εἰλεύσεσθαι PG.	17. καὶ συγγενεῖς om. A.	
19. δοῦναι CG.			

saeo quae sivit, quoniam insidias struere et dolo Latinos debellare vo-
 lebat. dudum enim in aperto Marte parum spei ponebat, cum saepe
 congressus succubisset et Francorum impetum expertus esset. sole
 occaso, cum imperator contentione totius diei fatigatus, somno
 se dedisset, somnium ei se obtulit. visus enim sibi est intra templum
 Demetrii magni martyris stare et hanc audire vocem: “ne angare, neve
 gemas, cras vinces.” emitti autem ea vox videbatur ex una in aede
 suspensarum imaginum, qua Demetrius magnus martyr pictus erat.
 somno experrectus et summo gaudio affectus ob divinam hanc vo-
 cem, supplicavit martyri novitque, si contingeret sibi victoriam de
 hostibus reportare, eo se profecturum et stadiis sat multis ante, quam
 Thessalonicam pervenisset, equo relicto, pedibus et gradu presso ad
 eius venerationem ingressurum. dein convocatis ducibus praefectis-
 que et propinquis omnibus, consilium instituit, et postquam senten-
 tias interrogavit, quid sibi visum esset protulit. nimirum manipulos
 omnes propinquis suis tradendos censuit. summum autem imperium

Μελισσηθὸν Νικηφόρον ἐφίστησιν καὶ τὸν Κουρτίκιον Βασίλειον, τὸν καὶ Ἰωαννάκην καλούμενον· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, περιβόητος ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατιωτικῇ ἐπιστήμῃ, ἔξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος. οὐ τὰ τάγματι δὲ μόνον αὐτοῖς παραδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς βασιλείας παρῴσημα ἅπαντα. ἐπέσκηπτε δὲ ποιήσασθαι τὴν παράταξιν καθ' ὃ
 V. 112 *παραγγείλας αὐτοῖς δι' ἀκροβολισμῶν πρότερον ἀπόπειραν τῶν ἔμπροσθεν τῶν Λατίνων ἐρχομένων ποιήσασθαι, εἴτα τὸν ἐνυάλιον ἀλαλάζοντας, πανστρατί κατ' αὐτῶν χωρῆσαι· ἐπὶ τῷ δὲ ὁ συνασπισμὸς γένηται καὶ εἰς χεῖρας κατ' ἀλλήλων ἐλθῶσι, νῶτα παρασχέιν τοῖς Λατίνοις καὶ φεῖγειν ἀκρατῶς ὡς πρὸς τὸ Ἀνκοστόμιον ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς ταῦτα παρεκελεύετο, χρεμετισμὸς ἀπάντων τῶν ἵππων τοῦ στρατοπέδου αἴφνης ἐξηκούσθη. καὶ θάμβος ἐπὶ τούτῳ κα-* 15

1. κουρτίκην AG. 2. καὶ τὸν A. Ἰωαννάκην C. οὗτος τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων· τὸν ἀδελφὸν ἀδριανὸν εἰς βασιλέα μετασχηματίσας. ᾧ στρατεύμα θους, ἐναντίον τοῦ στρατεύματος ῥομπέτρον στήναι διακελεύεται. εἰ δ' ἐκεῖνος ὀρμήσει μαχέσασθαι, στρέψαι τὰ νῶτα καὶ αὐτίκα φυγεῖν. ταῦτα μὲν οὖν τῷ ἐσχηματισμένῳ βασιλεῖ ἐνετελλάτο. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς στρατίας δι' ὁδῶν ἀδύλων περιουδεύσας, καὶ τῷ τῶν φράγγων ἐμβάλων χάρακι τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς (leg. τὰ) ἐν αὐταῖς ἐλήσαστο καὶ φόνον πάλιν ἐποιήσατο. τοῦ βαϊμούνθου δὲ κατὰ τοῦ ἐσχηματισμένου βασιλέως ὀρμήσαντος, κήκενος καὶ ἡ σὺν αὐτῷ στρατία τὰ χαλινὰ χαλάσαντες ἔφυγον. ὁ δὲ βαρβαρος ἐγναρὶς μᾶλλον καὶ ἐπῆρτο ὡς ἀπροσμάχητος. ἐν τούτῳ δ' ἀγγέλλεται αὐτῷ τοῦ χάρακος ἡ ἐκπόρθησις καὶ ἡ φθορὰ τῶν ἐκεῖ· καὶ εὐθὺς παρῆτο ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ τοῦ βρεγγιῶν μνησθέντα A, quae ad verbum descripsit Zonaras III, p. 236. 4. Ἀδριανουπόλεως C, Ἀδριανοπόλεως P, ἀδριανουπόλεως G. correxi. ὀρμώμενος P. 7. προσετίετο G. 9. ἐρχομένων add. C. 10. ἐνυάλιον C et in margine PG, ἐδάλιον P. 13. ὑποκρίνασθαι G. 14. χρεματισμὸς P, χρεμεισμὸς CG.

Melissenō Nicēphorō detulit et Curticio Basilio, qui et Iohannaces vocabatur; erat hic e numero illustrium, fortitudine et militari peritia celeberrimus, Adrianopoli oriundus. nec vero copias tantum illis tradidit, sed insignia quoque imperatoria universa, praecipitque, aciem ita instruerent, quemadmodum in prioribus proeliis ipse fecisset; velitando prius Latinos antecedentes tentarent, dein clamore sublato, omnibus copiis in eos moverent; certamine autem ultrimque conserto, terga repente Latinis darent ac fugam effusam Lycostomium versus simularent. quae dum imperator praecipit, hinnitus repente

τέσχαν ἄπαντας· ἀγαθὸς δὲ ὄμως οἰωνὸς αὐτῷ τε τῷ βασι-
 λεῖ παραντίκα καὶ πᾶσι τοῖς περιεργότεροις ἐδόκει. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως πως ἐπισκήψας αὐτοῖς καὶ καταλιπὼν δε- D
 ξιόθεν τοῦ κάστρου Λαρίσσης, περιμεινας τὴν τοῦ ἡλίου δύ-
 5 σιν, γεννάδας τινὰς ἄνδρας ἔπεσθαί οἱ ἐπιτάξας, τὴν τοῦ
 Λιβωτανίνου κλεισοῦραν διεληλυθὼς καὶ τὸν Ῥεβένικον περι-
 κύσας καὶ διὰ τῆς καλουμένης Ἀλλαγῆς πρὸς τὸ εὐώνυμον
 τῆς Λαρίσσης μέρος καταλαβὼν, καὶ περιαθρήσας τὴν ἄπα-
 σαν τοῦ τόπου θέσιν, χθαμαλότερον τόπον κατανοήσας, ἐκείθι
 10 μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ λοχῶν ἦν. οἱ δὲ ἡγεμόνες
 τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, ὀπηρῖκα ὁ βασιλεὺς προλοχῆσειν,
 ὡς εἴρηται, ἐπειγόμενος τὴν τοῦ Λιβωτανίνου κλεισοῦραν
 διέρχασθαι ἔμελλε, τηρικαῦτα ἀποσπάδα τινὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἀποδιελόμενος ταγμάτων κατὰ τῶν Κελτῶν ἐξέπεμψεν, ἐφ'
 15 ᾧ πρὸς ἑαυτοὺς ἐλύσαι, ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχοιεν φωρᾶσαι
 τὸν αὐτοκράτορα, ὅπη πορεύεται. οἱ καὶ πρὸς τὴν πεδιάδα κα-
 τεληθόντες, προσέβαλον τοῖς Κελτοῖς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν μαχεσά-
 μενοι διέστησαν, τῆς νυκτὸς ἀπάρτι μὴ παραχωρούσης τὴν
 μάχην. καταλαβὼν δὲ τὸν σκοπηθέντα τόπον ὁ βασιλεὺς, P. 140
 20 ἄπαντας ἀποβῆναι τῶν Ἰππων ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ γόνυ κλιθέν-
 τας τοὺς χαλινοὺς χερσὶ κατέχειν. καὶ αὐτὸς δὲ χαμαιδρόμῳ

2. παραντίκα CG, τηρικαῦτα P. 4. τοῦ alterum om. G. 6.
 an περικάμψας? 8. Λαρίσσης P in margine, κλεισοῦρας
 PG. 12. Λιβωτανίνου C, Λειβοτανίνου PG. 13. τινὰ add. CG.
 14. lege ἀποδιελόμενοι. ἐξέπεμψεν G. 15. αὐτοῦς G.
 ἐλύσας P. φωρᾶσαι CG, φωρᾶσθαι P, correxi. 16. ὅπη
 C, ὅποι PG. πορεύεται G. κατεληθέντας G. 20. ἐκέ-
 λευσε C, ἐκέλευε PG.

omnium, qui in exercitu erant equi, auditus est; quae res cum omnes admiratione cepisset, tamen imperatori et intelligentioribus quibusque bonum statim visum est omen. postquam haec mandavit, et ad dextram arcis Larissae eos reliquit, solis occasu, generosis quibusdam viris se qui se iussis, per Libotanini angustias perrexit, et Revenicum circumvectus, per Allagen quem dicunt locum ad sinistram se contulit Larissae latus. atque explorato totius regionis situ, cum depressiorem invenisset locum, ibi cum iis, qui ipsum comitabantur, subsedit. Romanarum autem copiarum duces, cum imperator insidias, ut diximus, collocaturus, in eo esset, ut Libotanini angustias transiret, exercitus partem adversus Gallos miserunt, ut, quo imperator proficisceretur, impedirentur observare. hi igitur in planitiem progressi, Gallos adoriuntur, et postquam satis pugnarunt, destiterunt, intercedente tunc nocte. imperator ubi in locum, quo tendebat, pervenit, descendere de equis omnes iussit, et genibus nixos, habenas manibus tenere.

περιτυχῶν, ὡσαύτως κατακλιθεῖς, τὸν χαλινὸν ἐν χειρὶ κατέ-
χων, ἐπὶ πρόσωπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἔκειτο.

6. Ἀνίσχοντες δὲ τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων
τάγματα κατὰ φάλαγγας ἰστάμενα ὁ Βαϊμούντος ἐθεάσατο,
τὰς τε βασιλικὰς σημαίας καὶ τὰ ἀργυρόηλα δόρατα, τοὺς 5
ἔπυους μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐρυθρῶν ἐφεστρίδων, ὡς ἐνόν,
καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν κατ' αὐτῶν κατεστήσατο φάλαγγα, δεξιῇ
B διελὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τῶν μὲν αὐτὸς κατάρχων, τῶν δὲ
φαλαγγάρχην τὸν Βρυνένιον καταστήσας. Λατίνος δὲ οὗτος
τῶν ἐπιφανῶν, ὃν καὶ κοροσταῦλον ὠνόμασαν. οὕτω γούν 10
τὰς ἰδίας καταστήσας δυνάμεις, τὸ σύνηδες καὶ πάλιν ποιεῖ
καὶ κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως, ὅπη τὰ βασιλικά ἐώρα
παράσημα, ἐκεῖ τὸν αὐτοκράτορα νομίσας εἶναι, ὡς πρῆστῆρ
τοῖς φαινομένοις ἐμπίπτει. οἱ δὲ μικρὸν ἀντισχόντες, τὰ νῶ-
τα τούτῳ διδούσιν. ὁ δὲ τούτους διώκων ὅπισθεν ἤλαυνεν 15
ἀκρατῶς, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. ὁ μέντοι βασιλεὺς
τὰ ἴδια τάγματα ἐπὶ πολὺ φεύγοντα ὄρων καὶ τὸν Βαϊμούν-
C τον ὅπισθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀκρατῶς διώκοντα,
στοχασάμενος ἱκανὸν ἤδη διάστημα τῆς ἰδίας ἀποστήραι τὸν
Βαϊμούντον παρεμβολῆς, ἐπὶ τὸν ἔπυον ἀναβὰς, τὸ αὐτὸ δὲ 20
καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ παρακλευσάμενος, καταλαμβάνει τὴν τοῦ
Βαϊμούντου παρεμβολήν. καὶ εἴσω ταύτης γενόμενος, πολ-
λοὺς μὲν τῶν παρευρεθέντων Λατίνων ἀναίρει καὶ τὰ λά-

5. malim καὶ τοὺς. 7. φάλαγγαν PG, recte C. 12. κατὰ τὰ
μέτωπον G. 15. διδάσι G. 19. τὸν Βαϊμούντον om. CG.
21. καταλαμβάνει C, παραλαμβάνει PG.

atque etiam ipse trixagini herbae, quam forte invenerat, similiter
fannisus, habenas tenens manibus, in faciem per reliquam noctem
proceubuit.

6. Sole oriente, cum Romanorum copias in acie collocatas Boë-
mundus conspexisset et imperatoria insignia hastasque argenteis distin-
ctas clavis atque equos purpureis ephippiis instratos, et ipse, ut po-
terat, aciem instruxit, in duas partes copiis divisit, quarum alteram
ipse duxit, alteri Bryennium praefecit: Latinus hic erat ex illustri-
bus, quem etiam conostabulum vocabant: sic igitur constitutis Boë-
mundus copiis, quod consueverat, rursus fecit et in frontem aciei,
ubi imperatoria insignia conspexit, imperatorem ibi esse ratus, ut
fulgur in fallacias invehitur. Romani, postquam paullulum obstite-
runt, terga vertunt; quos ille insequitur summa, quam supra dixi-
mus, vehementia. at imperator ubi copias suas procul fugientes vidit
et Boëmundum vehementissime insequentem, iam satis longe a ca-
stris suis Boëmundum abesse ratus, equo conscenso iussisque suis idem

φυρα ἐκείθεν ἀναιρείται· εἶτα περιαθρεῖ τοὺς διώκοντας καὶ
 φεύγοντας. καὶ ἐπεὶ ἀτεχνῶς ἑώρα τὴν φυγὴν ποιουμένους,
 καὶ τὸν Βαϊμουῆτον ὀπισθεν διώκοντα καὶ ἐκείνου ὀπισθεν τὸν
 Βρυέννιον, μετακαλεσάμενος τὸν καλούμενον Πυρρὸν Γεώρ-
 5 γιον ἐπὶ τοξείᾳ ἑμνούμενον καὶ ἑτέρους ἄνδρας γενναίους, χω-
 ρίσας ἱκανοὺς πελταστας, ὀπισθεν τοῦ Βρυεννίου ὀξέως ἐλαύ-
 νειν ἐπέσκηψεν, φθάσαντας δὲ μὴ ἀγχέμαχον τὴν μάχην ποιῆ-
 σαι, ἀλλὰ πόρρωθεν κατὰ τῶν ἵππων μάλα συχνὰ πέμπειν
 τὰ βέλη. ἐπικαταλαβόντες οὖν τοὺς Κελτοὺς, τοὺς ἵππους
 10 πυκνοῦς δίοστοις ἔβαλλον, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τοὺς ἱππότητας καθί-
 V. 113 στασθαι. καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς, ἐποχοῦμενος μὲν, ἀνύ-
 ποιητος τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέαν ἐστίν, ἐπὶ δ' ἀποβαίῃ τοῦ
 ἵππου, τὸ μὲν τι τῷ μεγέθει τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ τι καὶ διὰ
 τὰ τῶν πεδίων προάγματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον, εὐχει-
 15 ρότατός τε τηρικαῦτα γίνεται καὶ ἀλλοῖος παντάπασιν ἢ πρό-
 τερον, ὀκλαζούσης οἶον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας. καὶ P. 141
 τοῦτο, οἶμαι, γινώσκων ὁ βασιλεύς, μὴ τοὺς ἱππότητας, ἀλλὰ
 τοὺς ἵππους ἀναιρεῖν ἐπέταττε. τῶν δὲ ἵππων τῶν Κελτῶν
 πιπτόντων, περιεδινοῦντο οἱ τοῦ Βρυεννίου. καὶ ἀπὸ τῆς
 20 τούτων πολλῆς συστροφῆς κονίσσαλός μακρὸς καὶ πυκνὸς ἵστατο
 μέχρι νεφῶν κορυφούμενος, ὡς παραβάλλεσθαι τοῦτον κατ' ἐκε-

6. ἐλαύνειν ὀξέως G. 12. τὴν prius: εἰς CG. 13. τῷ μέντοι
 P, τὸ μέντοι G, τὸ μὲν τι C. 14. εὐχειρωτάτος G. vid. an-
 notat. 15. ἢ: καὶ CG. 19. περιωδινοῦντο C. 20. κο-
 νίσσαλος C.

facere, Boëmundi castra invadit, ac multis, qui illic reperti sunt, Lati-
 nis necatis, praeda omni potitur. dein eos, qui persequiebantur quique
 fugiebant, respicit. cumque suos fugam plane simulare, Boëmundum
 autem a tergo insequi et post hunc Bryennium videret, arcessivit
 quem vocabant Georgium Pyrrhum, iaculandi arte celebrem, et alios
 fortes viros, eosque cum idonea, quam ipsis attribuit, peltastarum manu
 Bryennium celeriter persequi iussit, hac tamen cautione, ut, cum prope
 accessissent, non cominus pugnandi copiam facerent, sed eminus tela
 in equos creberrime mitterent. assecuti igitur Gallos, equos ingenti
 telorum vi petunt, ut in magnam equites incurrerent difficultatem.
 nam Gallus miles omnis, dum equo vehitur, et impetu et adpectu
 terribilis est; sin descenderit ex equo, tum magnitudine clypei, tum
 propter rostratos calceos cursumque impeditum, facillime superari
 potest et alius omnino atque antea est, deficiente quasi ipsius animi
 alacritate. id, arbitror, perspectum imperator habens, non equites,
 sed equos interfici iussit. equis autem Gallorum cadentibus, turba-
 bantur, qui cum Bryennio erant, magnaue eorum conglobatione de-
 usus excitatur pulvis ad nubes usque, ita ut caligo tum oriretur instar

νο καιροῦ τῷ κατὰ τὴν Αἴγυπτον γεγονότι πάλαι σκότει ψηλαφη-
 τῷ. τὰς τε γὰρ τούτων ὄψεις ἀπετύφλον ἢ πυκνότης τῆς κόπσεως
 καὶ ἄγνοιαν ἐμπαρεῖχεν, ὅποθεν καὶ παρὰ τίνων οἱ δίοστοι
 πέμπονται. τρεῖς δὲ Λατίνους ἀποστείλας ὁ Βρυέννιος ἐδή-
 λωσε τῷ Βαϊμούντῳ τὸ πᾶν. οἱ καὶ κατέλαβον αὐτὸν εἰς τι 5
 Βηησίδιον ποταμοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου Σαλαβρία μετὰ τινων
 ἰστάμενον ὀλίγων Κελτῶν καὶ σταφυλῆς ἐσθίοντα, ἅμα δὲ καὶ
 ὑπέροκοπόν τι καυχώμενον, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρῳδεῖ-
 ται καὶ περιφέρεται. τοῦτο γὰρ πολλάκις ἔλεγε βαρβαρίζων
 τὸ Λυκοστόμιον, ὅτι “τὸν Ἀλέξιον εἰς λύκου στόμα ἐνέβα- 10
 λον.” τοιοῦτον γὰρ ἢ ὑφεροψία σφάλλουσα τοὺς πολλοὺς καὶ
 πρὸς τὰ ὑπ’ ὄψει καὶ ἐν ποσὶ κείμενα. ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ
 τοῦ Βρυεννίου μνησθέντα καὶ ἐπιγνοὺς τὸν δόλον καὶ τὴν δι’
 ἀπάτης νίκην τοῦ αὐτοκράτορος, ἤχθετο μὲν, ὡς εἰκός, κα-
 τέπιπτε δὲ οὐδαμῶς, ὅποῦς ἐκεῖνος. ἀποκριθέντες οὖν τινὰς 15
 C τῶν ὑπ’ αὐτὸν κατάφρακτοι Κελτοὶ ἀνήλθον εἰς ἀκρώρειαν
 τινα κατέναντι τῆς Λαρίσσης διακειμένην. τούτους τὸ ὅπλι-
 τικὸν θεασάμενοι, ξὺν πολλῇ προθυμίᾳ ἐβίαζον προσβαλεῖν
 αὐτοῖς· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀπέργε τούτους τοῦ ἐγχειρήματος.
 ἐκ διαφόρων δὲ πολλοὶ καὶ διάφοροι ξυμμιγέντες ταγματῶν 20
 ἀνελθόντες προσέβαλλον τοῖς Κελτοῖς· οἱ δὲ παραχρῆμα κατ’
 αὐτῶν ὄρμηκότες, ἀναιροῦσιν ἄχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα

2. τὰς τε : τότε G. 6. νησίδιον PG, recte C. σαλαβρία CG.
 8. παρῳδεῖται G. 10. ἐβαλον G. 16. αὐτὸν C, αὐτῷ PG.
 vid. annotat. 18. σὺν A. προσβαλεῖν FP, ξυμβαλεῖν CAG.
 19. ἀπήγε CAG. 20. ἐκ διαφόρων δὲ πολλῶν συμμιγέντες
 ταγματῶν A. 21. προσέβαλλον A, προσέβαλον PG.

tenebrarum illarum palpabilium, quibus Aegyptus olim afflicta est; nam prospectum adimebat vis pulveris nec explorandi potestatem dabat, unde et a quibus sagittae mitterentur. tribus autem Latinis missis, Bryennius rem omnem Boëmundo nuntiavit. hi invenerunt illum cum paucis suorum in parva insula fluvii, cui nomen Salabrias, uvas comedentem, simulque insolentius aliquid iactantem, quod etiamnum in ore vulgi est. nam saepius repetebat, barbaro ore Lycostomium efferens, Alexium in lupi fauces a se coniectum esse. adeo superbia plurimos fallit etiam in iis, quae sub oculis et ante pedes sunt. sed cum nuntium Bryennii accepisset, et dolum imperatoris cognovisset victoriamque fraude partam, commotus est quidem, ut par erat, nequaquam tamen, qua erat fortitudine, concidit animo. electi igitur loricati aliquot Galli tumulum conscendunt e regione Larissae situm. quos simulac exercitus Romanus conspexit, magna poscunt alacritate cum ipsis congredi. id cum imperator fieri vetuisset, tamen varii ex variis cohortibus magno numero permixti, in collem evadunt Gallos-

τοῦ βασιλέως στοχασαμένου τὸν τόπον, δι' οὗ ὁ Βαϊμούντος ἔμελλε διελθεῖν, καὶ ἀποστειλαντος γενναίους στρατιώτας μετὰ καὶ Τούρκων καὶ τοῦ Μιγιδηνοῦ προεξάρχοντος, ἅμα τῷ πλησίον γενέσθαι, εὐθὺς ὁ Βαϊμούντος ὀρμήσας κατ' αὐτῶν, 5 ἤτιθεσε τούτους μέχρι τοῦ ποταμοῦ διώξας. D

7. Τῇ δὲ μετ' αὐτὴν, ἀνγαζούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, παραδραμῶν τὸν ἤδη ρηθέντα ποταμὸν μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ κομητῶν καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Βρυεννίου, ἐπεὶ ἐλώδη τόπον ἔν τοῖς τῆς Λαρίσσης μέρεσιν ἐθεάσατο, ἀναμεταξὺ δύο 10 βουνῶν πεδιάδα ἀλωδή εὐρὴν ἀποτελεντώσαν εἰς στενωπὸν ὄξυν, (κλεισοῦραν τοῦτο καλοῦσιν,) τὴν λεγομένην Δεμενίκου παλατιον, διὰ τούτου εἰσελθὼν, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ περιόρθρον καταλαμβάνει αὐτὸν ὁ φαλαγγάρχης Μιχαὴλ ὁ Λούκας, ὁ πρὸς μητρὸς ἐμὸς θεῖος, 15 μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, ἀνὴρ ἐπὶ φρονήσει διαβεβοημένος, ὧρσ' δὲ καὶ μεγέθει σώματος διαφέρων οὐ τῶν τότε P. 142 καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν πάποτε γεγενημένων, (θάμβος γὰρ εἶχεν ἅπαντας τοὺς ἑρῶντας τὸν ἄνδρα,) συνιδεῖν δὲ τὸ μέλλον καὶ φωρᾶσαι τὸ ἐνεστὸς καὶ καταπράξασθαι δευντότατος τε καὶ V. 114

1. τὸν τόπον A, τοῦ τόπου PG. 3. καὶ prius add. CA. μιγιδηνοῦ A.
6. τῇ : τὴν A. μετ' αὐτὴν κλεισοῦραν εἰσελθὼν, ἐπὶ ἐλώδη
τόπον τινά, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς λαρίσσης καὶ διακείμενον, καὶ
δομενίκου παλατιον καλούμενον, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο A.
9. τῆς om. G. 11. ὄξυν add. CG et in margine P. τούτον
CG. τὴν λεγομένην : καὶ γενομένην G. Δεμενίκου C,
Δομενίκου PAG. 13. αὐτὸν : τὸν τόπον A. 14. μητρὸς :
πατρὸς CG. 15. ἀνὴρ τις C. 17. καιροῦ om. A. 19. καὶ
primum om. G. καὶ alterum om. C.

que adoriuntur: in quos impetu illi statim facto, ad quingentos caedunt. dein cum imperator in locum, ubi Boëmundum transiturum esse coniciebat, milites fortes una cum Turcis, Migideno duce, mississet, eos Boëmundus, ut prope fuerunt, aggressus vicit atque ad fluvium usque persecutus est.

7. Postridie eius diei, sole orto, Boëmundus fluvium, cuius mentionem iam fecimus, una cum comitibus et ipso Bryennio transgressus, cum palustrem regionem prope Larissam animadvertisset, invenissetque inter montes duos locum saltuosum in angustias, quas clusuras vocant, desinentem, Demenici palatium dictum, eum ingressus est ibique castra posuit. postero die sub diluculum cum universo exercitu accessit phalangie dux Michael Ducas, avunculus meus, vir prudentiae laude celeberrimus, forma et magnitudine corporis non aequalibus modo, sed omnibus omnino, qui unquam fuere, praestans: admiratio cepit omnes, qui adspiciebant hominem: idem de futuris callidissime conficiebat et praesentia indagabat conficiebatque unus omnium dex-

ἐπὶ μισθῷ δουλεῦσαι θελήσουσι, προσλαμβάνεσθαι τούτους
καὶ ἀποχωρῶντα τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν,
τούς δ' αὖ εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν βουλομένους ἀπελθεῖν ἀκινδύ-
τως διαβιβάσαι διὰ τῆς Οὐγγρίας. ὑπέξαντες οὖν τῷ τοῦ
βασιλέως προστάγματι οἱ κόμητες, τούς τῶν παραδραμόντων 5
τεσσάρων ἐνιαυτῶν μισθοὺς ἀσυμπαθῶς ἀπήτουν. ὁ δὲ μὴ
ἔχων ἀποδοῦναι, ἀνεβάλλετο τέως. ὡς δὲ ἐνέκειντο εὖλογα
V. 115 αἰτοῦντες, μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δράσεις, τὸν μὲν Βρυέννιον
αὐτοῦ που φυλάσσειν τὴν Καστορίαν κατέλιπε, καὶ τὸν τοὺς
Πολόβους φυλάσσοντα Πέτρον τοῦ Ἀλίφα· αὐτὸς δὲ τὸν 10
Αἰλώνα κατέλαβε. τοῦτο δὲ μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς νικητῆς
εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἐπαναζεύγνυσι.
C 8. Καταλαβὼν δὲ ταύτην καὶ ἐν συγχύσει τὰ κατὰ τὴν
ἐκκλησίαν εὐρών, οὐδὲ πρὸς βραχύν τινα χρόνον ἀνέσεως
ἔτυχεν. ἀλλ' ὁποῖος ἐκεῖνος ἀποστολικὸς μαθητῆς ὢν, ἐπεὶ 15
κυμαιομένην τοῖς τοῦ Ἰταλοῦ δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν εὔρε,
κἂν κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβουλεύετο, (Κελεῖται δὲ οὗτος τὴν
Καστορίαν κατασχῶν, ὡς εἴρηται,) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἡμέλει
τοῦ δόγματος. ἐπὶ τούτοις γὰρ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν [περὶ
τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰταλικοῦ] ἐβλάστησαν μεγάλως τὴν ἐκκλη- 20
σίαν συνταράττοντα. οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς (δεῖ γὰρ τὰ κατ'

3. ἀκινδύνους C. 6. ἀσυμπαθῶς om. A. 8. δράσεις A, δράσειεν
PG. 9. κατέλιπε G. καὶ τὸν πέτρον τοῦ ἀλίφα τοὺς πολόβους
φυλάξαντα A. 11. νικητῆς om. A. 12. ἐπαναζεύγνυτο A.
15. ἐτύγγανεν A. μαθητῆς add. A. 16. Ἰταλικῷ CG. 17.
κατὰ C, καὶ P, καὶ κατὰ G. 19. τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰτα-
λικοῦ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἐβλάστησαν G. ego indicem capitis, qui in
textum irrepsit, uncis inclusi. 21. ταράττοντα CG. ὁ om. AG.

effecissent, omnes honorem atque innumera beneficia capturos, et
quicumque suis sub signis merere vellent, eos se in commilitium ascit-
turum esse et tantam mercedem soluturum, quantam cuperent, qui
vero redire domum mallent, tutum illis iter per Hungariam se datu-
rum. eam conditionem comites secuti, stipendia quadriennii praeter-
iti sine ulla indulgentia flagitarunt. hic cum a pecunia laboraret,
diferebat diem; sed instantibus illis iusta petere, cum non haberet,
quo se verteret, Bryennium reliquit ad Castoriam defendendam; Po-
loborum custodiam Petro Aliphae tradidit; ipse Aulonem petiit. quod
ubi imperator comperit, victor in urbium reginam reversus est.

8. Ibi cum perturbatam ecclesiam invenisset, ne paullum quidem
requievit; sed ut erat disciplinae apostolicae addictus, ubi vexatam
Itali dogmatis ecclesiam vidit, licet proficisci in Bryennium cogitaret,
(Gallum istum Castoriam tenere narravimus,) tamen ne sic quidem do-
ctrinam evangelicam neglexit. eo enim tempore Itali haeresis succe-

αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς διηγῆσασθαι,) ὥρμητο μὲν ἐξ Ἰταλίας
καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐφ' ἱκανὸν διέτριψε· νῆσος δὲ αὐτῆ ἀγγοῦ
τῆς Ἰταλίας διακειμένη. οἱ γὰρ Σικελοὶ ἀποστάντες τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς καὶ εἰς πόλεμον κατ' αὐτῶν καὶ μάχας ἀπονα-
5 νευκότες, τοὺς Ἰταλοὺς εἰς συμμαχίαν προὐκαλέσαντο, μεθ'
ᾧν καὶ ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ ἦν, ἔχων καὶ τὸν παῖδα μεθ'
ἑαυτοῦ, κἄν μὴ στρατεύσιμον εἶχε τὴν ἡλικίαν, συνεφερόμε-
νον τούτῳ καὶ συμπαρασκαίροντα καὶ τὰ πολεμικά, οἷα τὰ
τῶν Ἰταλῶν, παιδευόμενον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ἡλικίας
10 οὕτως εἶχε τῷ Ἰταλίῳ, καὶ ἡ πρώτη τοιαύτη τούτῳ καταβολὴ
τῆς παιδείσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Γεώργιος ὁ Μα- P. 144
νιάκης, τοῦ Μονομάχου τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων δέποντος,
τυραννήσας τὴν Σικελίαν κατέσχε, μόλις ἐκεῖθεν ὁ τοῦ Ἰτα-
λοῦ πατὴρ καὶ τὸν παῖδα ἐπιφερόμενος πέφευγε. καὶ εἰς
15 Λογγυβαρδίαν φηγάδες ἄμφω κατήχθησαν ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίους
τελοῦσαν. ἐκεῖθεν δὲ οὗτος ὁ Ἰταλός, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν
Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἀπάσης παιδείας καὶ τέχνης
λογικῆς οὐκ ἐνδεῶς ἔχουσαν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτοκρατο-
ρίας Βασιλείου τοῦ πορφυρογεννήτου μέχρι αὐτῆς τῆς τοῦ
20 Μονομάχου βασιλείας ὁ λόγος, εἰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἔρραθύ-
μητο, ἀλλ' οὖν γε ἄλλιν οὐ καταδεδυκώς, ἀνέλαμψε καὶ ἀνέ- B
θορε καὶ διὰ σπουδῆς τοῖς φιλολόγοις ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό-
νων Ἀλεξίου τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ πρὸ τούτου χλιδαίνων

1. αὐτῆς add. CA. 3. τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 7. στρατεύειν CG.
8. καὶ alterum om. G. 11. Γεώργιος ἐκεῖνος PG, altero ordine F.
17. Κωνσταντινίου A.

vit, quae magnopere ecclesiam agitavit. hic autem Italus (nam ab initio repetendum est) Italia oriundus, aliquamdiu in Sicilia commoratus est, quae est insula prope Italiam. etenim Siculi cum a Romanis defecissent et bellum in eos pararent, Italos auxilio arcessiverunt; inter quos etiam Itali pater erat, filiolum secum ducens, qui licet nondum militari aetate esset, tamen sequebatur patrem titubanti pede et militiam, ut Italorum mos est, discebat. talis igitur pueritia Itali erat, et tale initium ac fundamentum eruditionis eius. cum vero celebrer ille Georgius Maniaces, Monomacho Romanorum imperatore, tyrannidem in Sicilia occupasset, aegre illinc Itali pater una cum filio aufugit; et in Longibardiam profugi ambo rediere, Romanis etiam tum subiectam. hinc Italus iste, nescio quo modo, Cpolin venit, cuiusvis eruditionis bonarumque artium nequaquam tum expertem. nam inde a Basilii Porphyrogeniti principatu usque ad ipsum Monomachi imperium litterarum studia, etsi fore iacebant, tamen non plane erant extincta, donec imperatoris Alexii temporibus excitata, efflorescere coeperunt ac summa diligentia a philologis tractari. nam antehac delicati plerique erant nugas-

τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ ὀρτυγίαις καὶ ἄλλοις αἰσχίσι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν χλιδὴν, λόγον δὲ καὶ παιδευσιν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων. οὕτως οὖν τοὺς ἐνταῦθα ἔχοντας ὁ Ἴταλὸς εὐρηκῶς, καὶ ἀνδράσιν ὁμιλήσας σχολαστικοῖς καὶ ἀμειλίχτοις καὶ τῷ 5 ἦθος ἀγρίοις, (ἦσαν γὰρ τότε καὶ τινες περὶ τὴν βασιλευούσαν τοιοῦτοι,) παιδείας τοίνυν λογικῆς ἐξ ἐκείνων μετασχῶν, καὶ Μιχαὴλ ἐκείνῳ τῷ Ψελλῷ ἐν ὑστέρῳ προσωμίλησεν, ὃς οὐ πᾶν τοι παρὰ διδασκάλοις σοφοῖς ἐφοίτησε, διὰ φύσεως C δὲ δεξιότητα καὶ νοὸς ὀξύτητα, τυχῶν μένθαι καὶ Θεοῦ ἀρω- 10 γοῦ πρὸς τοῦτοις διὰ τὴν θερμότητην ἰκεσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπαγρυπνοῦσης συχνῶς τῷ ἐν τῷ πατρὶ τοῦ Κύρου τῆς Θεοτόκου σεμνῷ εἰκονίσματι καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκκαλουμένης, εἰς ἄκρον σοφίας ἀπάσης ἐληλακῶς V. 116 καὶ τὰ Ἑλλήνων καὶ τὰ Χαλδαίων ἀκριβωσάμενος, γέγονε τοῖς 15 τότε χρόνοις περιβόητος ἐν σοφίᾳ. τούτῳ γοῦν ὁ Ἴταλὸς προσομιλήσας ἐν ἀπαιδευτῷ ἦθει καὶ βαρβαρικῷ οὐκ ἠδύνατο φιλοσοφίας εἰς βάθος ἐλθεῖν, διδυσκάλων ὄλωσ μῆδ' ἐν τῷ μανθάνειν ἀνεχόμενος, θράσους ὡν μεστὸς καὶ ἀπονοίας βαρ-

1. πλειόνων ἀνθρώπων καὶ παιζόντων A, πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων PG. καὶ ante ὀρτυγίαις om. AG. ὀρτυγοδίραις G, ὀρτυγίαις A, ὀρτυγίαις P. correxi. vid. annotat. 2. ἀσχολουμένων C. 3. τεχνικὴν: λογικὴν A. 6. τινες τοιοῦτοι περὶ τὴν βασιλευούσαν A. 9. οὐ πᾶν: καὶ πᾶν A. τοι: lege τι. 10. ὀξύτητα: εὐθύτητα A. μέν τι A. 11. διὰ τὴν θερμότητην — αὐτοῦ AG, διὰ τὴν τῆς μητρὸς θερμότητην ἰκεσίαν αὐτοῦ P et omisso αὐτοῦ C. 12. ἐν τῷ A, αὐτῷ PG. 13. σεμνῷ C, σεπτῷ PAG. 15. τὰ alterum om. A. 16. τότε: τε G. ἐν σοφίᾳ om. G. 18. διδασκόντων CG.

que agebant ac coturnicum certaminibus et aliis turpioribus ludicris tempus terebant per mollitiem, litteras et omnem honestarum artium cultum vilipendentes. ita comparatos cum Italus homines hickey invenisset, et doctoribus umbraticis durisque atque agrestibus usus esset, (nam erant tum temporis tales in urbe nonnulli,) cum is igitur litteris eruditus ab his esset, etiam Michaelum illum Psellum postea adiit, qui etsi praeceptorum doctorum scholas minime frequentaverat, tamen naturali ingenii dexteritate et acumine, ad haec etiam dei auxilium nactus ob matris preces ardentissimas, crebris vigiliis ad sanctam deiparae in Cyri templo imaginem non sine lacrimis fervidus pro filii salute fusas, summum omnis sapientiae fastigium assecutus erat, et cum Graecorum simul et Chaldaeorum litteras apprime calleret, magna tum temporis doctrinae laude florebat. huic igitur Italus operam dedit, sed quoniam rudi et barbaro ingenio erat, in adytum philosophiae penetrare non potuit, praecipue quod praeceptores, qua erat arro-

βαρικής, πάντων τε καθυπερτερεῖν καὶ πρὸ τοῦ μαθεῖν οἰόμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ψελλὸν ἐκ πρώτης ἀφειρηρίας ἀντετάξατο. ἐμβαθύννας δὲ τῇ διαλεκτικῇ, μεθήμερινούς θορύβους ἐν πανδήμοις συνελεύσεσιν ἐποιεῖτο, σοφιστικὰς συνεί-
 5 ρων ἐρροσελίας, καὶ πᾶν εἴ τι τοιοῦτον προσιθεῖς, καὶ αὐθις P, 145
 ἐπέχων λόγον τοιοῦτότροπον. τοῦτον προσηταιρίσατο καὶ ὁ
 τρηναῦτα βασιλεύων Μιχαὴλ ὁ Δούκας καὶ οἱ τούτου ἀδελφοί·
 καὶ δευτέρου μὲν λόγου τοῦτον πρὸς τὸν Ψελλὸν ἐτί-
 10 θεντο, ὅμως δὲ περιείχοντό τε αὐτοῦ καὶ ἐν λογικαῖς συνε-
 χρωῶντο ἀμίλλαις· ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Δούκαι, καὶ
 οἱ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοὶ καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαήλ. ὁ δὲ Ἰταλὸς Θερμόν αἶε καὶ μανικὸν πρὸς τὸν Ψελλὸν
 ἔβλεπε, κἄν ἐκεῖνος ὡς αἰετὸς τῶν τοῦ Ἰταλοῦ ἐρροσελιῶν
 ὑπερίπτατο, διεγείρετο καὶ ἐπρίετο, ἐνεπίμπρατο ἢ ἐλυπέετο.
 15 τί τὸ μετὰ ταῦτα; ἐσφάδαζε τὰ τῶν Λατίνων τε καὶ Ἰταλῶν B
 κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἡ τῆς Λογγιβαρδίας ὄλης ὁμοῦ καὶ Ἰτα-
 λίας ἐμέλετάτο κατὰσχεσις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Ἰταλὸν
 ὡς οἰκεῖον δῆθεν καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν ἐπι-
 20 στάμενον εἰς Ἐπίδαμνον ἀπέστειλε. καὶ ἵνα συντέμω τὸν λόγον,
 ὡς κἀκεῖ ἐφωρῶτο τὰ ἡμέτερα προδιδούς, καὶ ἀπεστέλλετο ὁ

1. ὑπερτερεῖν G.	μαθεῖν A, μανθάνειν PG.	3. καθη-
μερινούς A.
4. συνελεύσεσι πεποήτο A.	6. λόγον τοιοῦ-
τον. τοῦτον τρόπον προσηταιρίσατο P, recte CAG.	8. τοῦ-
τον om. GA.
9. περιείχοντό τε A, περιείχον τότε PG.	11. δῆ: δὲ G.	15. τε add. CA.
16. ὄλως A.	17. δ om.
A.	18. καὶ prius om. A.
19. συντέμω G, συντέμω PA.	20. τὰ κα-
ταπροδιδούς ἡμέτερα P, τὰ ἡμέτερα προδιδούς CAG.	

gantia et barbara stoliditate, ne in discendo quidem ferre posset, cumque omnibus se, etiam antequam didicisset, antecellere opinaretur, ipsi quoque Psello a primo limine se opponere coepit. dialecticae autem penitus immersus, quotidianos tumultus in conventibus publicis concitabat, cum sophisticas cavillationes sereret ac nihil non ex dialectico genere proponeret et rursus eadem ratione probaret. hunc in familiaritatem receperunt imperator tunc temporis Michael Ducas eiusque fratres, et licet secundo post Psellum loco haberent, tamen amore eum amplectebantur, et in doctis certaminibus eo utebantur. erant enim litterarum studiosissimi Ducae, et imperatoris fratres et Michael ipse. Italus vero ardenti semper et furioso vultu Psellum intuebatur, et si quando ille ut aquila perplexis Itali captiunculis superevolaret, irritabatur et fremebat, urebatur vel dolebat. quid postea? exardescibat Latinorum atque Itolorum in Romanos bellum; et Longibardiae totius simul atque Italiae occupatio agitabatur. eo tempore imperator Italum, scilicet ut familiaritate sibi coniunctum et

μέλλων αὐτὸν μετακινεῖν ἐκείθεν, τούτου αἰσθόμενος φρυγᾶς εἰς Ῥώμην ᾤχετο. εἴθ' ὁποῖος ἐκεῖνος μεταμεληθεὶς, πρὸς τὴν βασιλέα παρακλήσει χρησάμενος, κατὰ τὴν κέλευσιν ἐκείνου τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβε, τὴν μονὴν τὴν οὕτω καλουμένην Πηγὴν ἐνδιαίτημα λαβὼν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν 5 ἁγίων τεσσαράκοντα. ἔνθα καὶ τοῦ Ψελλοῦ μεταχωρήσαντος Βυζαντιόθεν μετὰ τὴν ἀπόκαρασιν, αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπάσης προέστη διδάσκαλος, ὑπάτος τῶν φιλοσόφων χρηματίσας, καὶ τὰς τε Ἀριστοτελικὰς βίβλους καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξηγεῖσθαι ἐσπούδαζεν. καὶ ἦν μὲν τῷ δόξαι πολυμαθέστατος, δεινὸς 10 δὲ μᾶλλον εἶπερ τις ἄλλος διερευνησασθαι τῶν ἄλλων τὴν δεινотάτην περιπατητικὴν, καὶ ταύτης πλέον τὴν διαλεκτικὴν. πρὸς δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πᾶν τι εὐφυῶς εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγεύσατο· οὐδὲ ἐκείθεν ὁ λόγος 15 τούτῳ ἐφηρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ χαρακτήρος εἶχε στρουφνῶς καὶ τὸ πᾶν ἐμπεριβόλως. καὶ V. 117 συνενεύκει ὁ λόγος αὐτῷ τὰς ὄφρυς, καὶ διόλου ἀπέπνει δρι- P. 146 μύτητος. διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμεμέστωτο τούτῳ τὸ σύγ-

1. ἐκείθεν μετακινεῖν A, μετακινήσαι CG. 2. ὁποῖος ἐκεῖνος om. A. 3. τὴν add. A. 4. τὴν Κωνσταντινοῦ A, idque habet Ducang. Constant. Christ. IV. p. 184. 10. τὸ δόξαι G, τῷ om. A. φιλομαθέστατος A. 11. εἶπερ: ἤπερ A. τῶν ἄλλων: lege τῶν ἀνθρώπων. vid. annotat. διερευνησασθαι τῶν ἄλλων om. G, διερευνησασθαι om. C, ἐν τῷ διερευνησασθαι τὴν δεινотάτην A. 13. ἄλλας om. A. πᾶν τι CG, πάντι P. 15. οὐδ' A. 16. τούτῳ CAG, τούτου P. 17. an ἀνεμπεριβόλως? vid. annotat. 18. δόλου P, διόλου CAG. 19. τούτου AG.

probum hominem, qui Italice bene sciret, Epidamnum misit. sed (ut rem breviter exponam,) cum res nostras proderere argueretur, mittereturque iam, qui inde eum pelleret, prospiciens id Romam fugit. dein, ut erat ille, ad poenitentiam versus, supplices imperatori litteras misit; cuius iussu Cpolin rediit secessitque in monasterium, Pege dictum, et ecclesiam Quadraginta Martyrum. ibi, Psello post tonsionem Byzantio egresso, ipse philosophiam universam docebat, principis philosophorum dignitatem nactus, Aristotelisque et Platonis libris interpretandis operam navabat. ac plurimarum quidem habebatur litterarum cognitione praeditus; re vera tamen peritus modo erat, si quis alius mortalium, philosophia Peripatetica longe gravissima, praecipue dialectica. ad reliquas litterarum disciplinas nullo modo aptus erat: in grammatica claudicabat, rhetoricum nectar non gustaverat. itaque nec oratio eius concinna ac polita erat; et character austerus et horridus omnino. contraxerat doctrina supercilia, ac totus redolebat asperitatem. dialecticis autem rationibus plenae inscriptiones erant, et oratio redundabat epicheumatia, sed in disputando

γραμματα, και η γλωττα των επιχειρημάτων επεφόρητο τῷ δια-
λεγομένῳ ἐν ταῖς ὁμιλίαις μᾶλλον ἢ ταῖς γραφαῖς. οὕτως
εἶχεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰς διαλέξεις και τοσοῦτον ἄφικτος ἦν,
ὡς τὸν ἀποκρινόμενον αὐτομάτως συναχθῆναι πρὸς τὴν σιγὴν
5 και εἰς ἀμηχανίαν ἐλθεῖν. ἐκατέρωθεν γὰρ τῆς ἐρωτήσεως
βόθρον ὄρωσσε, και εἰς φρέαρ ἀποριῶν ἐνέβαλλε τὸν προσδια-
λεγόμενον. οὕτως ἐμπειρῶς ἔχων τῆς διαλεκτικῆς ὁ ἀνὴρ, και
ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσεσι κατέπνιγε τοὺς διαλεγόμενους,
συγγῆων αὐτῶν και συνταράττων τὸν νοῦν. και οὐκ ἦν τὸν
10 ἀπαξ αὐτῷ συντυχόντα τοὺς λαβυρίνθους τούτους διελθεῖν. B
ἀμουσώτατος δὲ ἄλλως ἦν, και θυμὸς αὐτοῦ κατεκράτει· και
ἦν τινὰ που προσεκτίσατο ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ λόγου, κατέλυε
και ἠφάνιζεν ὁ θυμὸς. διελέγετο γὰρ και ἔπεισι και χερσὶν
ὁ ἀνὴρ, και τὸν προσδιαλεγόμενον οὐκ ἠφίει πρὸς ἀπορίαν ὄλωσ
15 ἐλθεῖν, οὐδὲ αὐταρκες ἦν αὐτῷ τὸ ἐπιρράψαι τοῦ ἀντικει-
μένου τὸ στόμα και σιγὴν αὐτῷ καταψηφιεῖσθαι, ἀλλ' εὐθύς
ἢ χεῖρ κατὰ τε τοῦ πάγονος και τῶν τριχῶν προσεφήλλετο,
και ὕβρις εὐθύς ξυνεπόδιζεν ὕβριν και ἀκάθεκτος ἦν ὁ ἄν-
θρωπος και τὰς χεῖρας ὁμοῦ και τὴν γλωτταν. τοῦτο δὲ C

3. ἀφικτος C. 4. αὐτομάτως: αὐτοκράτορα A. συναχθῆ-
ναι A, ἀνενεχθῆναι PG. 6. ἐνέβαλλε A. πρὸς τὸν διαλε-
γόμενον A. 7. ἔχων A, εἶχε PG. 8. τοὺς διαλεγόμενους
κατέπνιγε A. 9. ταραττων A. και alterum om. A. 10. λαβι-
ρίνθους P. τούτους om. A. 12. ἦν τινὰ CG. που om.
CAG. 13. ἠφάνιζετο A. 14. διαλεγόμενον A. ἀφίει A.
15. αὐθ' A. αὐτοῦ G. ἐπιρράψαι τὸ τοῦ ἀντικειμένου
στόμα G. 16. καταψηφιασθαι G. an καταψηφισσθαι? lego
αὐτοῦ 17. τῶν om. P, add. CAG. 18. ξυνεπόδιζεν CA,
ξυνεπόδιζεν P. ὁ ἀνὴρ A.

tamen magis quam in scribendo. adeo autem valebat disputando nec
superari poterat, ut qui responderet, ultro ad silentium atque ad angu-
stias redigeretur. nam interrogationes faciebat gemina utrimque fovea,
et in puteum difficultatum iniciabat, quocum disputabat. tanta per-
ritia dialecticae cum esset, etiam continuis interrogationibus prae-
focabat adversarios, conturbans eorum atque percellens animum; nec
erat, qui semel cum eo congressus, labyrinthis se hisce expedire posset.
ceterum litteris admodum rudis erat, et irae perquam impotens; et
si quam doctrinae laudem assecutus erat, eam iracundia obterebat
obrueratque. disputabat enim tam lingua quam manu; et adver-
sarium in angustias omnino venire non sinebat, nec sufficebat ei oppres-
sisse os adversario, silereque ipsum coegisse; sed manus in barbam statim
et capillum involabat, et contumelia statim excipiebat contumeliam:
manu iuxta ac lingua homo indomitus erat. hoc unum habebat non
alienum a philosopho, quod, ubi percusserat adversarium, iracundiam

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ θυμός, καὶ τὸ δάκρυον κατελαμβάνε, καὶ εἰς
 λαμπρόν μετάμελον ἤρχετο. εἰ δὲ τῷ φίλον καὶ περὶ τῆς ὄψεως
 αὐτοῦ μαθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ, τὸ μέτωπον προ-
 πετέστατον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτῆρ ἐλευθερόν τε 5
 καὶ ἄνετον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πώγων, τὰ
 στήθρα εὐρύς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδρθομὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἦτιων, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἷος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 Δῆμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πᾶν δὲ καθα-
 10 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ κολοβώτερα ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβάς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλούς, τοῖς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων κατελαμβάνετο. ἐνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γραμματα τοῦτου συνέσφιγτο μὲν ἀπαταχόθεν τοῖς διαλε-
 15 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμὸν σπορά-
 δην διεκριμμένον παντάπασιν οὐκ ἐξέφευγεν.

P. 147 9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρρεούσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Πτολεμαίου
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Προφηνεῖον τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
 2. τοῦτον: αὐτὸν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
 τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεσιτάτων CG. 9.
 τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαριεύοιτο
 τί τὴν P, τί om. AG, καθαριεύει C. 11. κολοβώτερας P, κολο-
 βώτερος G, κολοβώτερα A. ἐκφῆροι A, ἐκφέρει C. 12.
 οὐκ om. AG. 13. ἄκρον G. 14. ἀγροικίζων G. 15. συν-
 ἐσφιγτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
 om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

mitteret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam. quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput, frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiritum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma, statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis expectari poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata utebatur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius offerebat syllabas. quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut rustice loquentem reprehendebant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dialecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac soloecismi passim offendebant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque ad eum iuventus conflueret, (namque Proclum et Platonem et phi-

Ἰαμβλίχου ἀνεκάλυπτε τοῦτοις δόγματα, καὶ μάλιστα τὰς Ἀριστοτέλους τέχνας καὶ τὴν ὡς ὄργανου παρεχομένην χρεῖαν ἐφηγεῖτο τοῖς ἐθέλουσι πραγματεῖαν, καὶ ταύτη μᾶλλον ἐνηθρύνετο καὶ ἐνησχόλητο,) οὐδὲ πάνυ τι τοὺς μαθηδόντας ὠφελῆσαι ἐνίσχυσε, τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἥθους ἀκαταστασίαν κωλύμην ἔχων. καὶ ὅρα μοι τοὺς τούτου μαθητὰς, τὸν Σολομῶντα Ἰωάννην καὶ τινὰς Ἰασίτας καὶ Σερβλίας καὶ ἄλλους τάχα V. 118 περὶ τὴν μάθησιν ἐσπουδακάτας· ὧν τοὺς πλείους θαμὰ φοιβωμένων πρὸς τὰ βασιλεία καὶ αὐτῇ ἐθεασάμην ὑστερον, τεχνικὸν μηδὲν τι κατὰ ἀκρίβειαν εἰδόμενος, σχηματιζομένους δὲ τὸν διαλεκτικὸν κινήσειν ἀτάκτοις καὶ μορίων παραφόροις τισὶ μεταφοραῖς, ὑγιᾶς δὲ οὐδὲν ἐπισταμένους, προβαλλομένους τὰς ἰδέας, ἤδη δὲ καὶ τὰς μετεμνηχώσεις συνεσκιασμένως πως καὶ ἄλλ' ἄττα ὁμοιότροπα καὶ παραπλησίως τοῦτοις 15 ἀλλόκοτα. καὶ τίς γὰρ λόγου μετέχων οὐ παρῆν, τοῦ ἱεροῦ ζεύγους τοσαύτου περὶ τὴν τῶν Θεῶν λόγων ἐξερευνησιν διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας διαπονουμένων; τοὺς ἐμούς φημι τοκέας καὶ βασιλεῖς. ἀλλὰ τι μικρὸν παραδηγήσομαι· δίδωσι γὰρ μοι τοῦτο νόμος ῥητορικός. μέμνημαι τῆς μητρὸς 20 καὶ βασιλίδος πολλὰκις, ἀρίστου προκειμένου, βίβλον ἐν χειροῶν φερούσης καὶ τοὺς λόγους διερευνημένης τῶν δογματι-

3. θέλουσι G. ἐνηθρύνετο A. 4. πάνυ τι CA, πάνυ τοι PG. 5. ἐνίσχυσε CAG, ἐξίσχυσε P. 6. κωλύμην CA, κώλυμα PG. 7. σολομῶντα, Ἰωάννην G. 10. τι μηδὲν G. 12. δ' G. 13. ἤδη δὲ om. CG. lege ἔτι δὲ. 14. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἔττα PG. correxi. 18. δίδωσι P.

Isosporum amborum Porphyrii et Iamblichi placita exponebat, maxime vero Aristotelis tum ceteras artes explicabat cupientibus, tum eum librum, qui quasi organi usum praebet: quo se potissimum iactabat, ut cuius interpretationi plus operae impenderat,) tamen nihil prodesse discipulis potuit per iracundiam et morum importunitatem. vide mihi eius discipulos, Salomonem Iohannem et Iasitam quendam et Serbliam aliosque doctrinae, si forte, studiosos, horum plerosque aulam frequentantes regiam ipsa postea vidi: nullo elegantiori studio imbuti, dialecticum agebant motibus ineptis et membrorum quadam recordi iactatione; sani vero nihil sentiebant: ideas proferebant, ad hoc metempsychosia subobscura, et alia quaedam eiusdem generis deliramenta. nam quis doctorum hominum aulam non adiit, cum sacrum illud par tantopere in litteris divinis perscrutandis dies noctesque elaboraret? parentes meos dico imperatores. atque hic breviter digrediar; permittit enim lex oratoria. memini matrem meam imperatricem saepe, prandio iam appposito, librum adhuc manibus tenuisse et cum aliorum patrum sanctorum, qui de dogmatis scripserunt, tum

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ θυμός, καὶ τὸ δάκρυον κατελάμβανε, καὶ εἰς
 λαμπρὸν μετάμελον ἤρχετο. εἰ δὲ τῷ φίλον καὶ περὶ τῆς ὄψως
 αὐτοῦ μαθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἦ κεφαλὴ, τὸ μέτωπον προ-
 πειτέστατον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτὴρ ἐλεύθερόν τε 5
 καὶ ἀνεῖτον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πάγων, τὰ
 στέρνα εὐρύς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδραμὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἦτιων, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἶος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 D ἡμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πάνυ δὲ καθα- 10
 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὐ καὶ κολοβώτερα ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβὰς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλούς, τοῖς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων κατελαμβάνετο. ἔνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γράμματα τοῦτου συνέσφιγκτο μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς διαλε- 15
 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμὸν σπορά-
 δην διερριμμένον παντάπασιν οὐκ ἐξέφυγεν.

P. 147 9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρρεούσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Πρωκίου
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Πορφυρίου τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
 2. τοῦτον: αὐτόν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
 τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεστέρων CG. 9.
 τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαρρεύοιτο
 τί τὴν P, τί om. AG, καθαρρεύει C. 11. κολοβωτέρας P, κολο-
 βωτέρας G, κολοβώτερα A. ἐκφέροι A, ἐκφέρει C. 12.
 οὐκ om. AG. 13. ἄκρου G. 14. ἀγροικίζων G. 15. συν-
 έσφιγκτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
 om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

mitteret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam.
 quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput,
 frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiri-
 tum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma,
 statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis expectari
 poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca
 quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata uteba-
 tur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius efferebat syllabas.
 quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut multitudinem haud latebat,
 ita artis dicendi peritiores eum ut rustice loquentem reprehende-
 bant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dia-
 lecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac solecismi passim of-
 fendebant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque
 ad eum iuventus conflueret, (namque Proclum et Platonem et phi-

Ἰαμβλίχου ἀνεκάλυπτε τοῦτοις δόγματα, καὶ μάλιστα τὰς Ἀριστοτέλους τέχνας καὶ τὴν ὡς ὄργανου παρεχομένην χρείαν ἐφηγεῖτο τοῖς ἐθέλουσι πραγματεῖαν, καὶ ταύτη μᾶλλον ἐνηθρύνετο καὶ ἐνησχόλητο,) οὐ πάνυ τι τοὺς μαθητὰς ἀφελῆσαι ἐπίσχυσε, τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἥθους ἀκαταστασίαν κωλύμενη ἔχων. καὶ ὅρα μοι τοὺς τούτου μαθητὰς, τὸν Σολομῶντα Ἰωάννην καὶ τινὰς Ἰασίτας καὶ Σερβλίας καὶ ἄλλους τάχα V. 118
 10 περὶ τὴν μάθησιν ἐσπουδακάτας· ὧν τοὺς πλείους θαμὰ φοι- B
 τῶντας πρὸς τὰ βασιλεῖα καὶ αὐτῇ ἐθεασάμην ὑστερον, τε-
 10 χνικὸν μηδὲν τι κατὰ ἀκρίβειαν εἰδόμενος, σχηματιζομένους δὲ τὸν διαλεκτικὸν κινήσειν ἀτάκτοις καὶ μορίων παραφάροις τισὶ μεταφοραῖς, ὑγιᾶς δὲ οὐδὲν ἐπισταμένους, προβαλλομένους τὰς ἰδέας, ἤδη δὲ καὶ τὰς μετεμνηχώσεις συνεσκιασμένως πως καὶ ἄλλ' ἄττα ὁμοιότροπα καὶ παραπλησίως τούτοις
 15 ἀλλόκοτα. καὶ τίς γὰρ λόγου μετέχων οὐ παρῆν, τοῦ ἱεροῦ ζεύγους τοσαύτου περὶ τὴν τῶν Θεῶν λόγων ἐξερευνησιν διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας διαπονουμένων; τοὺς ἐμούς φημι τοκέας καὶ βασιλεῖς. ἀλλὰ τι μικρὸν παραδιηγῆσομαι· δέ- C
 20 δωσι γὰρ μοι τοῦτο νόμος ῥητορικός. μέμνημαι τῆς μητρὸς
 20 καὶ βασιλίδος πολλάκις, ἀρίστου προκειμένου, βίβλον ἐν χειροῦν φερούσης καὶ τοὺς λόγους διερευνημένης τῶν δογματι-

3. θέλουσι G. ἐνηθρύνετο A.
 PG. 5. ἐπίσχυσε CAG, ἐπίσχυσε P.
 PG. 13. ἤδη δὲ om. CG. lege εἶτι δέ.
 PG. correxi. 18. δίδωσι P.

4. πάνυ τι CA, πάνυ τοι
 6. κωλύμενη CA, κώλυ-
 10. τι μηδὲν G. 12. δ' G.
 14. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἄττα

Isosporum amborum Porphyrii et Iamblichi placita exponebat, maxime vero Aristotelis tum ceteras artes explicabat cupientibus, tum eum librum, qui quasi organi usum praebet: quo se potissimum iactabat, ut cuius interpretationi plus operae impenderat,) tamen nihil prodesse discipulis potuit per iracundiam et morum importunitatem. vide mihi eius discipulos, Salomonem Iohannem et Iasitam quendam et Serbliam aliosque doctrinae, si forte, studiosos. horum plerosque aulam frequentantes regiam ipsa postea vidi: nullo elegantiori studio imbuti, dialecticum agebant motibus ineptis et membrorum quadam recordi iactatione; sani vero nihil sentiebant: ideas proferebant, ad hoc metempsychosia subobscura, et alia quaedam eiusdem generis deliramenta. nam quis doctorum hominum aulam non adiit, cum sacrum illud par tantopere in litteris divinis perscrutandis dies noctesque elaboraret? parentes meos dico imperatores. atque hic breviter digrediar; permittit enim lex oratoria. memini matrem meam imperatricem saepe, prandii iam apposito, librum adhuc manibus tenuisse et cum aliorum patrum sanctorum, qui de dogmatis scripserunt, tum

στῶν ἁγίων πατέρων, μάλιστα δὲ τοῦ φιλοσόφου Μασζίμου
καὶ μάρτυρος. ἐσπουδάκει γὰρ οὐ τοσοῦτον περὶ τὰς φυσικὰς
συζητήσεις, ὅπουσον περὶ τὰ δόγματα, τὴν ὄντως σοφίαν
καρποῦσθαι βουλομένη. καὶ μοι πολλάκις θαυμάζειν ἐπήει,
D καὶ θαυμάζουσα ἔφην ποτὲ πρὸς αὐτὴν “πῶς αὐτόθεν πρὸς 5
τοσοῦτον ὕψος ἀπέβλεψας; ἔγωγε τρέμω, καὶ οὐδ’ ἄκροις
ὡσὶν ἀποτολμῶ τούτων ἐπαίειν. τὸ γὰρ πᾶν θεωρητικὸν τε
καὶ νοερὸν τοῦ ἰανδρός, ὡς φασιν, ἕλιγγον παρέχεται τοῖς
ἀναγινώσκουσιν.” ἡ δὲ μειδιάσασα ἔφη “ἐπαινετὴν οἶδα τὴν
P. 148 δειλίαν ταύτην· καὶ οὐδ’ αὐτὴ ἀτρέμας ταῖς βίβλοις ταύ- 10
ταις πρόσειμι. ἀλλ’ ὅμως ἀποσπᾶσθαι τούτων οὐ δύναμαι.
σὺ δέ μοι μικρὸν ἀνάμεινον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐγκυψασα βί-
βλοις πρότερον, καὶ τῆς τούτων ἀπογεύσει ἡδύτητος.” ἔτρωσέ
μου τὴν καρδίαν ἡ τῶν ῥηθέντων μνήμη, καὶ ὡσπερ εἰς πέ-
λαγος ἄλλων διηγημάτων ἐμπέπτωκα. ἀλλὰ με θεσμὸς ἱστο- 15
ρίας ἀπείργει· ἐνθεν τοι καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἀνα-
τρεχέτω ὁ λόγος. ἐν τούτοις οὖν ταῖς ἄνωθεν ῥηθεῖσιν αὐ-
τοῦ μαθηταῖς ἀκμάζων ὁ Ἰταλός, πᾶσι καταφρονητικῶς προσ-
B εφέρετο, τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων πρὸς ἀνταρσίας ἀνακι-
νῶν καὶ τυράννων ἐκ τῶν οἰκείων μαθητῶν οὐκ ὀλίγους ἀπο- 20
καθιστάς. καὶ εἶχον πολλοὺς προσφέρειν, εἰ μὴ ὁ χρόνος με
τὴν μνήμην ἀφείλετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦσαν πρὸ τοῦ ἀνα-

6. ἀπέβλεψας G, ἐπίβλεψας P. 15. ἄλλων C, ἄλλο PG. 18.
Ἰταλικὸς G. 19. ἀνταρσίας A, αὐταρσίας PG. 20. μαθη-
τῶν A, μαθημάτων PG. 22. μνήμην: λύπην A.

praesertim Maximi philosophi atque martyris, opera pertractasse. delectabatur enim non tam quaestionum naturalium, quam dogmatum perscrutatione, veram sapientiam percipere cupiens. ac saepe hanc admirata, aliquando “quid, inquebam, sponte animum ad tantam sublimitatem adiecisti? equidem tremo, ac ne summis quidem auribus ista percipere audeo. nam contemplativa illa et subtilis plane hominis oratio vertiginem, ut aiunt, affert legentibus.” ad haec arridens illa “laudabilem, inquit, metum istum scio; neque ipsa sine tremore ad libros hos accedo. tamen avelli ab iis nequeo. tu vero exspecta paulisper: ubi ceteros prius libros cognoris, etiam horum suavitatem percipies.” percussit mihi cor horum memoria dictorum, et quasi in aliarum rerum narrandarum pelagus incidi. sed cohibet lex historiae; quapropter ad Italum oratio redeat. is igitur cum inter illos, quos dixi, discipulos regnans, omnes per contemptum tractaret, ple-rosque male sanorum ad rebellionem concitavit, tyrannosque ex ipsius discipulis non paucos reddidit; quorum quidem multos adferre possem, nisi memoriam tempus delevisset. sed haec acciderunt, prius-

χθῆναι τὸν ἐμὸν πατέρα εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιωπῆν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ ὠδὶ παιδείας εἶδεν ἀπάσης ἐνδεῶς ἔχοντα καὶ τέ-
 χνης λογικῆς, τοῦ λόγου πόρρω που ἀπελαθέντος, αὐτός, εἴ-
 που σπινθῆρές τινες ἦσαν τούτου ὑπὸ σποδιᾷ κρυπτόμενοι,
 5 ἀναχωννύειν ἠπειγέτο, καὶ τοὺς ὅσοι περὶ τὰ μαθήματα ἐπιρ-
 ρεπῶς εἶχον, (ἦσαν γὰρ τινες καὶ οὗτοι βραχεῖς καὶ μέχρι C
 τῶν Ἀριστοτελικῶν ἐστηκότες προθύρων,) τούτους πρὸς μά-
 θησιν ὀτρύνων οὐκ ἐνεδίδου, προηγέσθαι δὲ τὴν τῶν θείων
 βίβλων μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπέτρεπε. τὸν δὲ Ἰτα-
 10 λὸν εὐρηκῶς θορύβων τὰ πάντα μεστὰ ποιούμενον καὶ πολλοὺς
 ἐξαπατῶντα, τῷ σεβαστοκράτορι Ἰσαακίῳ τὴν τούτου δοκιμα-
 σίαν ἀνέθετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος φιλολογώτατος καὶ μεγαλεπη-
 βολώτατος. καὶ ὅς οὕτως ἔχοντα τὸν ἄνδρα εὐρηκῶς, δη-
 μοσίᾳ ἤλεγξε παραστήσας εἰς μέσον, εἰθ' οὕτω τῇ ἐκκλησίᾳ V. 119
 15 παρέπεμψε κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως. ἐπεὶ
 δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπαιδευσίαν κρύπτειν οὐχ οἷός τε ἦν, κάκεισε D
 ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα ἐξηρεῦξαστο καὶ εἰς μέσους
 τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας κωμωδῶν οὐκ ἐπαύετο καὶ ἄλλ'
 ἅττα ποιῶν ἦθους ἀπαιδέυτου καὶ βαρβαρικοῦ, προέδρον
 20 ὄντος τῆς ἐκκλησίας τηρικαῦτα Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ· ὅς

4. τινες om. A. κρυπτόμενος G. 5. περὶ : πρὸς? 6. ante
 μέχρι add. alterum οὔτοι P, om. AG. 7. ἐσιώτες G. 9. παι-
 δεύσεως A. δὲ : τε G. 10. τὰ add. A. 14. οὕτως A.
 15. κατὰ om. G. 18. ἀλλὰ τα P, ἀλλάττα G. correxi. 19.
 βαρβαρικοῦ· ὁ τότε ἀρχιερατεύων εὐστράτιος ὁ γαρυδάς περὶ τὰς
 οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τούτου παρακατέσχεν, ἵνα A.
 20. Γαριδᾶ C, Γαρυθᾶ PG hic et infra.

quam pater meus rerum potitus esset; qui cum in hac urbe huma-
 nitatem omnem doctrinaeque cultum iacere cerneret, litteris procul
 exsulantibus, ipse, si quae eruditionis scintillae sub cinere laterent,
 eas excitare studebat, et quicumque ad litteras tractandas propensio-
 res erant, (erant autem pauci iique non ultra vestibulum philosophiae
 Aristotelicae proveci,) eos ad studia impellere non destitit; sed sacro-
 rum tamen librorum studium graecis litteris anteponebant, praecepit.
 Italum autem ubi omnia miscere multosque decipere intellexit, ho-
 minis explorandi curam commisit Isaacio Sebastocratori; erat quippe
 hic litterarum amantissimus et in rebus gravissimis exercitatus. cum
 is illum talem esse cognosset, palam redarguit eum consessu publico,
 ac sic demum ecclesiastico tribunali tradidit iussu fratris imperatoris.
 sed imperitiam suam cum occultare non posset, ibi quoque dogmata effu-
 tivit canonis contraria et coram ipsis ecclesiae antistitibus ludificari
 et alia quaedam facere non desiit, quae inculti et barbari ingenii essent.
 Eustratio Garida ecclesiae tum temporis praeside. qui quidem in aedifi-

τοῦτον παρακατέσχε περί τὰς οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἵνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσῃ. ἀλλὰ μικροῦ θάττον ἂν αὐτὸς τῆς ἐκείνου μετέσχε κακίας, ἢ μετέδωκε κρεῖττονος P. 149 γνώσεως, κατὰ τὸ φάμενον· ὁ γὰρ Ἴταλὸς τὸν Γαριδᾶν ὄλον ἑαυτοῦ ἐποίησατο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ὁ δῆμος ἅπας τῆς Κων-5 σταντίνου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συγκεκίνητο, τὸν Ἴταλὸν ἀναζητοῦντες. καὶ τάχα ἂν ἀφ' ὕψους εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας ἔρριπτο, εἰ μὴ λαθῶν ἐκεῖνος εἰς τὸν ὄροφον τουτουῦ τοῦ Θεῖου τεμένους ἀνελθὼν, ἐν τινι φωλεῷ ἑαυτὸν συνεκάλυψε. ὡς δὲ τὰ παρ' ἐκείνου κακῶς δογματισθέντα πολλοῖς τῶν περὶ 10 τὰ ἀνάτορα ἐθρυσσέετο, καὶ μεγιστᾶνες οὐκ ὀλίγοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν φθοροποιῶν τούτου δογμάτων, καὶ μεγάλως ἢ τοῦ βασιλέως ψυχῇ διὰ τοῦτο ἐδάκνυτο, εἰς ἑνδεκά τινα κεφάλαια τὰ δογματισθέντα κακῶς παρὰ τοῦ Ἴταλοῦ συνεκφαλαιώσαντο καὶ τῷ βασιλεῖ ἐξαπέστειλαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ 15 αὐτὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια τὸν Ἴταλὸν ἀναθεματίσαι ἐπ' ἄμβωνος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέλευσεν ἀνακεκαλυμμένη τῇ κεφαλῇ, τοῦ πλήθους ἅπαντος ἀκροαμένον καὶ ἐπιλέγοντος αὐτοῖς τὸ ἀνάθεμα. ὡς οὖν ἐγένετο ταῦτα, καὶ ὁ Ἴταλὸς ἀκάθεκτος ἦν καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀναφαν-20

2. μεταποιήσῃ CA, μεταποιήσας PG. 4. τὸ φ. G, τὸν P. ὁ γάρ: καὶ ὁ C et in margine P. 5. ἑαυτὸν G. τῆς Κωνσταντίνου om. A. 6. κενώητο A. 7. τάχ' ἂν A. ὕψους κύμβαχος ἔρριπτο A. 8. τουτουῦ om. AG. 10. τῶν add. CA. 11. μεγιστᾶνες om. A. 12. ὑπὸ: ἀπὸ C. τούτου A, τούτων PG. 13. ἐδάκνυτο CA, ἐδήκνυτο P, ἐδείκνυτο G. 14. κακῶς τῷ Ἴταλῷ G. 16. ταῦτα om. A. 18. παρτὸς G. ἐπιλέγοντος A, λέγοντος PG. 19. τοῦτο A.

ciis magnae aedis eum detinuit, ut ad frugem, si posset, corrigeret. verumenimvero non multum abfuit, quin ipse celerius opinionum eius pravitate inficeretur, quam illum in viam reduceret, ut aiunt. nam totum sibi conciliavit Italus Garidam. quid inde? populus universus Cpolititanus ad aedem concurrat, Italum deposcens; ac fortasse ex summo is in mediam aedem delectus esset, nisi clam tecto sacrae aedis ascenso, in latebra quadam se abscondidisset. at quae falsa iste tradiderat, cum aulicorum sermonibus agitarentur, ac nobiles haud pauci perniciosis istis dogmatis corrumperentur, imperatorisque animus magnopere hac re morderetur, in undecim capita pravae istae Itali opiniones redactae et ad imperatorem delatae sunt; quae ipsa capita imperator Italum in aede magna ex ambone, nudo capite, anathemati subiicere iussit, populo universo exaudiente et anathema repetente. quo facto, cum Italus sibi nequaquam temperaret, eademque rursus palam multis traderet et, licet admonitus ab impera-

δόν, και παραινούμενος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄτακτόν τε καὶ C
 βαρβαρικόν ἀπεπήδα, ἀνεθεματίσθη καὶ αὐτός, κἄν ἐσύστε-
 ρον, αὐθις ἐκείνου μεταμεληθέντος, μετριοτέρος καὶ ὁ γούτου
 γέγονεν ἀναθεματισμός. καὶ τὰ μὲν δόγματα ἀπεντεύθεν ἀνα-
 5 θεματίζεται, τὸ δὲ ἐκείνου ὄνομα πλαγίως πως καὶ ὑποκε-
 κρυμμένως καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνωρίμως ὑπάγεται τῷ ἐκ-
 κλησιαστικῷ ἀναθέματι. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ὑστέροις καιροῖς
 μετεβέβλητο περὶ τὸ δόγμα, καὶ ἐφ' οἷς ποτὲ ἐπεπλάνητο,
 μεταμεμέλητο. ἤρκειτο δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις καὶ τὸ
 10 ὑβρίζειν τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγον μεθερμηνεύειν πως πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἔσπευδε, D
 καὶ δῆλος ἦν καὶ αὐτὸς καταγινώσκων ἑαυτοῦ ἐφ' οἷς πρῶην
 τοῦ εὐθέως μετετέτραπτο.

1. τε AG, τὶ P. 2. ἀναθεματίσθη PG, recte CA. 7. οὗ-
 τος om. A. ἐν ὑστέρω A. 8. περὶ: πρὸς AG. 10. τὰς
 τῶν ἁγίων σεπτὰς εἰκόνας A. 11. πως om. A. 13. μετέ-
 τραπτο CG.

tore, immodeste ac barbaramente discisceret, anathemati et ipse subiectus est. quanquam postea, poenitentiam iterum eo profitente, anathematismus ipse aliquanto levatus est. ac dogmata quidem exinde notantur anathemate; nomen vero eius oblique dumtaxat et obscure nec plerisque ad intelligendum aperte ecclesiastico anathemate damnatur. etenim tempore subsequente mutavit is sententiam, et errorum, in quibus olim versatus erat, eum poenituit. negavit etiam animas post mortem in alia corpora migrare, et venerabiles sanctorum imagines coli nefas esse; quaeque de ideis tradiderat, ad doctrinae orthodoxae regulam correxit; ut manifestum esset, ipsum sua se sententia damnare, quod a recto olim aberrasset.

ΑΛΕΞΙΑΣ.

ALEXIADIS LIBER VI.

ARGUMENTUM.

Alexius Castoria potitur, expulso Bryennio (1). Manichaei dolo circumventi (2). imperator in urbem rediit, concione advocata, de spoliatis ecclesiis se purgat (3). coniuratio detecta. Traulus Manichaeus, Alexio infensus, aufugit et Beliatobam occupat (4). Roberti in Illyricum reditus. arcessiti ab Alexio Veneti varia fortuna dimicant cum Latinis (5). mortuo Roberto, Normanni in Apuliam revertuntur (6). Sethi astrologi vaticinium de obitu Roberti. digressio de genethliologia (7). sub idem tempus nascitur Anna Comnena, cuius in acclamationibus una cum Constantino, Michaelis filio, mentio fit, donec mater filium, summa omnium laetitia, parit (8). Solymas Antiochia potitur, a Tutuse mox oppressus. magnus sultanus, qui a Tutuse sibi metueret, Alexii affinitatem ambit. is, Siasui legati perfidia usus, Sinopen aliaque oppida recuperat (9). Apelchensem, Nicaeae satrapa, Bithyniam incurSAT. identidem a Romanis victus, ad imperatoris amicitiam se applicat (10). Nicaeam Prosecho, sultani duce, oppugnante, Apelchasemo Alexius auxiliatur urbemque obsidione solvit (11). denuo sultanus contra Apelchasemum mittit Puzanum ducem, eidemque ad Alexium litteras de affinitate iungenda tradit. Apelchensem strangulatur. Alexius, quamvis conditionem oblatam aversans, officiose sultano rescribit; quem tamen interea Tutuses, duodecim subornatis Chasiis, interficit. patris necem Pargyaruchus ulciscitur. dum Alexius Nicaeam recipere tentat, Clitziasthan sultani dignitatem nactus, consiliis eius occurrit (12). Elchanem maritimam ad Apolloniadem oram depraedantem Alexius ad deditionem subigit (13). oritur bellum Scythicum. Pacurianus et Branas a Scythis caesi. in eorum locum Alexius submittit Tasiicum, qui cautius rem aggreditur (14).

1. Τοῦ μέντοι Βρυεννίου κατέχοντος τὴν Καστορίαν, P. 152
καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῦτον ἐκεῖθεν ἐξελάσαι καὶ τὴν V. 122
Καστορίαν κατασχεῖν ὁ αὐτοκράτωρ σπουδάζων, τὸ ὀπλιτικὸν
αὐτῆς ἀνεκαλεῖτο. καὶ ὄπλοις ἅπαντας περιφράξας πρὸς τει-
5 χομαχίαν καὶ τὰς κατὰ τοὺς ἔξωθεν πολέμους συμπλοκάς,
τῆς πρὸς τὸ κάστρον φερούσης εἶχετο. ἔστι δὲ ἡ θέσις τοῦ
τόπου τοιαύτη. λίμνη τίς ἐστὶν ἡ τῆς Καστορίας, ἐν ἧ ἑτά-
ρηλος ἀπὸ τῆς χέρσου εἰσέρχεται καὶ περὶ τὸ ἄκρον εὐρύνε-
ται, εἰς πετρῶδεις βουνούς ἀποτελευτῶν. περὶ δὲ τὸν τρά-
10 χηλον καὶ πύργοι καὶ μεσοπύργια ὤκοδόμηται κάστρον δίκην,
διόπερ καὶ Καστορία ὀνομάζεται. ἐκεῖ καταλαβὼν ὁ βασι-
λεὺς τὸν Βρυέννιον, δέον ἔκρινε τῶν πύργων καὶ τῶν μεσο-
πυργίων πρῶτος δι' ἐλεπόλεων ἀποπειραῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἄλλως
οὐκ ἐνῆν, εἰ μὴ ὡς ἔκ τινος ὀρητηρίου, τοὺς στρατιώτας τοῖς
15 τείχεσι προσπελάζειν, χάρακα μέντοι πρῶτως ἐπήξατο, εἶτα
πύργους ξυλίλους κατασκευάσας καὶ σιδήρῳ τὰ τούτων συν-
δήσας περισφύγματα, ἐκ τούτων ὡς ἔκ τινος φρουρίου τοὺς
κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους. τὰς γοῦν ἐλεπόλεις
καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα ἔξωθεν καταστήσας, διὰ πά-

1. Περὶ τοῦ πολέμου τῆς Καστορίας P in margine. 2. ὡς εἴρη-
ται A. τὴν Καστορίαν C et in margine P, ταύτην PGA. 3.
ὁ add. GA. ἐσπούδαζε G, ἐσπούδαξε τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλ-
λέξας καὶ πρὸς ταύτην φερούσης εἶχετο A. 9. δὲ om. A. 11.
διόπερ A, ὅπερ PG. ἐκεῖ γοῦν καταλαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα καταστήσας A.
12. τὸν Βρυέννιον delendum. 13. lege πρῶτον. 14. ὡς
om. G. 15. πρῶτος G. 16. παρασκευάσας G.

1. Bryennio Castoriam obtinente, ut supra exposuimus, cum
inde pellere eum arcemque recipere imperator festinaret, exercitum
rursus coegit, et postquam armis, quibus et ad oppugnandum et in
acie opus est, omnes instruxit, eo iter ingressus est. eius loci situs
est talis. lacus est, qui Castoriae dicitur; in eum promontorium ex-
currit, in summo latius sese explicans et in scopulosos desinens cli-
vos. in hac peninsula turres et moenia exstructa sunt in castris spe-
ciem, unde etiam Castoriae nomen est. ibi postquam imperator ad-
venit, turres murosque primum machinis tentanda censuit; sed cum
fieri non posset, ut milites ad moenia accederent, nisi ex statione
quadam, vallum primum duxit, dein turres extruxit ligneas commis-
surasque ferreis ligavit clavis; e quibus velut ex castello ad pugnas
cum Gallis committendas prodibat. itaque cum turres atque ballistas
castro admovisset, dies noctesque instat murosque quatit; sed for-

Cσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας μαχόμενος καὶ κατισείσας τὸν τοῦ
 τείχους περιβόλον, ἐπεὶ κρατερώταρον οἱ ἐντὸς ἀνθίσταντο,
 (οὐκ ἐνεδίδουσαν, οὐδὲ τοῦ τείχους καταρραγέτος,) ὡς δὲ
 οὐκ ἐνῆν αὐτῷ ἔτι τῶν κατὰ σκοπὸν τυχεῖν, βουλὴν βου-
 λεύεται γενναίαν ἅμα καὶ συνετήν, ἔν' ἐξ ἑκατέρου ἕκ τε 5
 τῆς ἡπίερον καὶ τῆς λίμνης, διὰ πλοίων εἰσαγαγῶν γεν-
 ναίους τινάς, ἐν ταύτῳ τὸν πόλεμον ποιήσεται. πλοίων δὲ
 P. 153 μὴ ἐνόητων, ἐν ἀμάξαις ἐπιφορτίσας ἀκάτιά τινα μικρὰ διὰ
 τοῦ μολισκοῦ ἐν αὐτῇ εἰσήγαγεν. ὄρων δὲ τοὺς μὲν ἀνιόν-
 τας τῶν Λατίνων ἕξ ἐνὸς μέρους ταχέως, τοὺς δὲ ἕξ ἑκατέ- 10
 ρον κατιόντας πλείονα χρόνον τρίβοντας ἐν τῷ κατιέναι, τὸν
 Παλαιολόγον Γεώργιον μετὰ ἀλκίμων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς εἰσε-
 λάσας, εἰς τοὺς περὶ τοὺς βουνούς πρόποδας προσορμίσαι
 προσέταξε, παραγγείλας, ὀπηρῖκα τὸ δοθὲν αὐτῷ σημεῖον θεά-
 σοιτο, τηρικαῦτα τὴν ἀκρολοφίαν καταλαβύοντα ἕξ ὀπισθίων 15
 αὐτῶν καὶ διὰ τῆς αἰκίητου καὶ ῥαδιωτέρας εἰσελθεῖν· καὶ
 B ὀπηρῖκα τὸν αὐτοκράτορα θεύσεται ἀπὸ τῆς χέρσου τὸν μετὰ
 τῶν Λατίνων πόλεμον ἀναδεξάμενον, καὶ αὐτὸν σπεῦσαι ὡς δύ-
 ναμις, ἵνα μὴ ὡσαύτως πρὸς ἑκάτερα μάχεσθαι δυνάμενοι,
 ἀλλ' ἐξ ἐνὸς μέρους τοῦ τόπου τῆς μάχης χαλάσαντος, ἀλώσιμοι 20
 τηρικαῦτα ἕκ ταυτοῦ μέρους γένωνται. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος
 Γεώργιος ταῖς ἀπταῖς τοῦ ἤδη ῥηθέντος βουνοῦ προσορμίσας,

7. ἐνταῦθα G. 9. ἐν αὐτῇ: εἰς τὴν λίμνην A. 10. ἑκατέρου:
 lege ἑτέρου. 12. αὐτῷ G. fortasse εἰσελάσαντα. 13. τοὺς
 prius add. CG. προσορμῆσαι P, προσορμίσαι CG. 16. αὐ-
 τῶν CG, αὐτὸν P. 20. χαλάσαντος F, χαλάσαντες PG. 22.
 προσορμίσας CG, προσορμῆσας P.

tius, qui intus erant, obstiterunt et ne diruta quidem muri parte
 remiserunt. ubi igitur propositum assequi non poterat, consilium
 iniit generosum simul et prudens, ut ab utraque parte, a conti-
 nenti atque a lacu, navigiis manu militum fortium traiecta, eod-
 em tempore aggrederetur. deficientibus autem navigiis, scaphu-
 las curribus advectas per portum exiguum in lacum deduci iussit.
 cumque Latinorum eos, qui colles ascendebant, ex una parte
 celeriter viam conficere, qui vero ex altera parte descendebant, plus
 temporis descendendo consumere animadvertisset, Palaeologum Geor-
 gium cum fortium militum manu, scaphulis conscensis, ad colliam
 radices appellere iussit, ac simul praecepit, ut, si datum sibi signum
 conspexisset, collem statim ascenderet pone hostes et expedita plana-
 que via ingrederetur; cumque imperatorem a continenti pugnam
 cum Latinis suscepisse vidisset, et ipse, quam posset, celerrime ad-
 oriretur. sic enim haud dubie fore, ut, cum perinde utrisque resi-
 stere non possent, ea parte, qua remissior vis hostium esset, supe-

ὄπλισίμενος εἰστήκει, σκοπὸν ἄνωθεν ἐπιστήσας τὸν τὸ δο-
 θὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτηροῦντα ἰδεῖν σύνθημα, καὶ
 παρηγγεῖλεν ὡς, δπηρίκα τοῦτο θεάσοιτο, αὐθις αὐτῷ τοῦτο
 ἐπισημήνασθαι. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τὸ ἐνυάλιον
 5 ἀλαλάξαντες οἱ τοῦ αὐτοκράτορος πόλεμον μετὰ τῶν Λατίνων C
 ἀπὸ τῆς χέρσου συναίρειν ἠπειγόντο. ὁ δὲ σκοπὸς τὸ δοθὲν
 σημεῖον θεασάμενος, δι' ἑτέρον σημεῖον δηλοῖ τῷ Παλαιολό-
 γῳ. ὁ δ' εὐθύς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρολοφίαν θάτ- V. 123
 τον καταλαβῶν, συνησπικῶς ἴστατο. τὴν γοῦν ἐκτὸς πολιουρ-
 10 κίαν ὁ Βρυέννιος ὄρων καὶ τὸν Παλαιολόγον κατ' αὐτῶν βρύ-
 χοντα, οὐδ' οὕτως ἐνεδίδου, ἀλλὰ τοὺς κόμητας ἐκέλευε γεν-
 ναϊότερον ἀντικαθίστασθαι. οἱ δὲ ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσ-
 φερόμενοι ἔλεγον “ὄρας, ὡς κακὸν ἐπὶ κακῷ ἐστήρικται·
 15 ἔξεστι οὖν ἐκάστῳ ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 δεῖ ἐπὶ τὴν οἰκίαν πατρίδα ἐπαναζεύξαι.” καὶ παραχρῆμα D
 ἔργου ἀψάμενοι, ἐξαιτοῦνται τὸν αὐτοκράτορα μίαν, μὲν ση-
 μαίαν πρὸς τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέμενος στῆναι,
 (ἔφθασε γὰρ ἐπ' ὄνόματι τούτου τοῦ μάρτυρος ἐκίσε ἀνοι-
 20 κοδομηθῆναι ὁ ναὸς οὗτος,) τὴν δὲ ὡς πρὸς τὸν Αὐλῶνα,

1. ἐπιστήσας τούτῳ ἔνα τοὶ τὸ δοθὲν PG, ἐπιστήσας τὸ δοθὲν
 C, recte F. 2. post βασιλέως add. σημεῖον P, om. CF. 3.
 αὐτῷ τοῦ τὸ P. 7. σημεῖου FC, σημεῖον PG. 10. καὶ τὸν Πα-
 λαιολόγον — βρύχοντα om. CG. an αὐτοῦ? βρύχοντος F.
 14. οὖν FA, γοῦν PG. ἡμῶν A. 17. ἔργον PG, ἔργου FA.
 18. πρὸς τὸ — τέμενος A, πρὸς τῷ — τεμένει PG. 20. τὴν
 δεῖ: ἐτίραν δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸν αὐλῶνα ἀπάγουσαν A.

rarentur. Palaeologus igitur Georgius postquam sub colle^m, quem
 iam commemoravi, appulit, armatus substitit et speculatorem in edito
 loco posuit, qui signum ab imperatore datum observaret et, simul
 atque conspexisset, id sibi rursus significaret. luce iam orta, qui cum
 imperatore erant, classico canente, pugnam a continenti conserere
 cum Latinis festinant. speculator, ut datum signum conspexit, per
 alterum signum Palaeologo id nuntiat, qui statim iugo celerrime cum
 suis superato, ibi confertim constitit. at Bryennius, quamvis et ex-
 trinsecus impetum imminens et Palaeologum freudentem in se intra
 cerneret, tamen ne sic quidem animo cecidat, sed comites iussit eo
 fortius resistere. at hi inaverecundius se gerentes, “vides, inquirunt,
 ut malum malo accedat. oportet igitur unumquemque nostrum in po-
 steriorum salutem suam consulere, et vel ad imperatorem transgredi vel
 in patriam redire.” ac statim rem aggressi, petunt ab imperatore, ut
 signum militare alterum versus templum magni martyris Georgii, (erat
 enim huic templum ibi conditum,) alterum Aulonem versus statuere-

Ἰν' ὅποσοι μὲν ἡμῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ θητεῦσαι βούλοιντο, τῇ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ μάρτυρος ἀπονενευκνίᾳ προσέλθωσιν, P. 154 ὅποσοι δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἐπαναζεῦξαι, τῇ πρὸς τὸν Ἀυλῶνᾶ ἀφορώσῃ προσχωρήσωσι." ταῦτ' εἰπόντες παραχρῆμα προσῆλθον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Βρυέννιος γενναῖος ἂν 5 ἀνὴρ προσεληλυθέναι μὲν τῷ βασιλεῖ οὐδαμῶς ἠβούλετο, ἐπάμνυτο δὲ μηδέποτε κατ' αὐτοῦ ὄπλα κινῆσαι, εἰ μόνον δοίῃ τοὺς τοῦτον μέχρι τῶν ὄριων τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀκινδύνως διασώσαντας, καὶ οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπολύσαι χάραν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μάλα ταχέως ἐπλήρου τὸ αἰτηθέν 10 αὐτὸς δὲ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἶχετο νικητῆς ἐπιφανέστατος.

2. Μικρὸν δὲ ἐνταῦθα τὴν τοῦ λόγου διήγησιν διακόψασα, ὅπως καὶ τοὺς Πανλικιανούς κατηγωνίσαστο, διηγῆσθαι. οὐκ ἔφερε μηδὲ τούτους τοὺς ἀποστάτας καταγωνίσασθαι 15 πρὸ τοῦ τὰ βασιλεία καταλαβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τινος νίκης ἐτέραν νίκην προτανυόμενος, καὶ τὴν πληθύν τῶν Μανιχαίων τὸν κύκλον συμπληροῦσαν τῶν ἐαυτοῦ κατορθωμάτων ἐποίει. οὐδὲ γὰρ ἐνῆν τῷ λαμπρῷ τροπαίῳ τῶν ἐσπερίων πολεμίων οἷον σπῖλον ἐνεῖναι τοὺς ἐκ Πανλικιανῶν ὀρρωμιένους 20 ἐκείνους. διὰ πολέμου δὲ καὶ μάχης οὐκ ἤθελεν, ἔνα

1. ἡμῶν om. A. 3. ἰδίαν: οἰκίαν A. 4. ἀφορώσει P. 6. μὲν om. CG. τῷ βασιλεῖ add. A. οὐδαμῶς: οὐκ A. ἠβούλετο A, ἔβούλετο PG. ἐπάμνυτο PA, ἐπάμνυτο CG. 7. κατ' αὐτοῦ μηδέποτε G. 8. τοῦτον: αὐτὸν A. 9. διασώσαντας G. 11. ἐπιφανέστατος om. A. 13. τοῦ λόγου om. G. 14. καὶ add. F.

tur, ut "quicumque nostrum sub tua maiestate merere velint, ad signum martyris aedem versus positum se conferant; qui autem in patriam suam redire cupiant, ad signum, quod Avlonem versus spectat, accedant." quibus dictis, statim ad imperatorem transeunt; Bryennius autem, quo erat animo generoso, idem facere nequaquam voluit; iuravit tamen nunquam se in imperatorem arma capturum esse, modo se, usque ad imperii Romani fines tuto deductum, domum redire sineret. imperator celerrime concessit, quod postulavit; ipse iter Byzantium ingressus est, splendida victoria reportata.

2. Digrediar hic paullulum, ut quomodo Paulicianos quoque debellaverit, enarrem. nam puduit eum, desertores istos non devicisse, priusquam in regiam rediret; sed quasi victoriam ex victoria serens, etiam Manichaeorum multitudo deleta, praeclare factorum orbem implevit. neque enim par erat, illustrem de occiduis hostibus reportatam victoriam quasi macula afficere istos ex Paulicianis profe-

μη ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου πολλοὶ ἐξ ἑκατέρων ἀναίρε-
 θήσονται, πύλαι τούτους γινώσκων ἐκδυμοτάτους ἄνδρας καὶ
 δριμύ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πνέοντας. ἔσπευδεν οὖν διὰ τοῦτο
 τοὺς πρωταίτιους μὲν τιμωρήσασθαι, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τῷ
 5 τοῦ στρατοπέδου συγκαταλέξαι σώματι. ἔνθεν τοι καὶ διὰ C
 τρόπου τούτου μετῆει. γινώσκων δὲ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν
 ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας ἀκά-
 θεκτον, ἐδεδίει μὴ ἀπογνόντες χειρόν τι μελετήσαιεν· ἤρέ-
 μων γὰρ τέως τὴν σφῶν οἰκοῦντες πατρίδα, καὶ οὐπω πρὸς
 10 λεηλασίας ἄλλας καὶ προνομίας ἐξετράποντο· μετεπέμπετο
 οὖν διὰ γραμμάτων τούτους ἐν τῷ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 νέρχεσθαι συχναῖς ὑποσχίσεσιν. οἱ δὲ τὴν κατὰ τῶν Κελτῶν
 νίκην αὐτοῦ μεμαθηκότες ἐδεδίεσαν, εἰ τάχα καὶ τὰ γράμμα-
 τα χρῆσταῖς αὐτοὺς ἐλπίσιν ὑπέσαιον· ὅμως καὶ μὴ βου-
 15 λόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν εἶχοντο. ἐκεῖνος δὲ τὴν Μοσυνοῦ-
 πολιν καταλαβῶν, αὐτοῦ που προσέμενεν, ὑποκρινόμενος δι'
 ἄλλ' ἅττα ἐγκαρτερεῖν, τὸ δὲ γε ὄλον τὴν αὐτῶν ἀναμένων
 ἄφιξιν. καταλαβόντων δὲ, ἐσχηματίζετο ἀναθεωρῆσαι τού-
 τους βούλεσθαι καὶ ἐκάστου τὴν ὀνομασίαν ἐγγράψασθαι. ἔν-
 20 θεν τοι καὶ φοβερὸς προὐκάρητο, καὶ οὐ φύρδην, ἀλλὰ κατὰ V. 124
 δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε,

3. ἐχθρῶν: ἀντιπάλων A. 6. τούτους C. δέ: malim γάρ.
 15. Μοσυνοῦπολιν P, Μοσυνόπολιν AG. 16. αὐτοῦ που A et
 in margine P, αὐτόθι PG. 17. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἅττα PG. correxi.
 18. καταλαβόντων C, καταλαβόντας PG, καταλαβόντας δὲ τού-
 τούς A. 19. ἀναγράψασθαι CG. 20. κατὰ C et in mar-
 gine P, καὶ PGA. 21. τοὺς λογάδας om. C. ἐκέλευε A.
 post ἐκέλευσε excidisse videtur τὴν πάροδον aut quid tale.

cios. aperto autem Marte aggredi eos noluit, ne, pugna commissa, multi utrarumque partium exstingerentur; dudum enim summa eos fortitudine esse norat et ferociam in hostes spirare. quapropter id operam dedit, ut auctores sceleris ulcisceretur, reliquos exercitui adiungeret. hac igitur ratione poenas persecutus est. cum ad pericula eos promptos indomitique in proeliis impetus esse sciret, veritus est, ne desperatis rebas ad peiora delaberentur. nam quieti tum temporis terram incolebant patriam, et ad praedationes et latrocinia nondum se converterant. itaque per litteras, Byzantium rediens, accessivit eos magnis pollicitationibus. isti, cognita eius de Gallis victoria, quam verebantur, ne forte falsa sibi spe litterae subblandirentur, tamen vel invitum iter ad eum ingressi sunt. Alexius Mosynopoli substitit, fictis morandi causis, re vera adventum eorum opperiens. qui cum adessent, lustrare eos se velle simulat ac singulorum nomina perscribere. itaque terribili considens specie, non promiscue, sed de-

τηνικαῦτα οἱ τῶν ἱερῶν φροντιστηρίων κηδεμόνες, καὶ τὰ βιβλία ἐς μέσον τηνικαῦτα προυτίθετο, (βρέβια ταῦτα ἢ συνηθία οἶδε καλεῖν,) ἐν οἷς ἀναγεγράφεται τὰ ἐν ἐκάστῳ τεμένει κειμήλια. καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ κριτῆς ὁ βουσιλεύς ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ καθῆστο θρόνου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἐξετα-
 V. 125 σθησόμενος. ἐζητάζετο τοίνυν τὰ πάλαι παρὰ πολλῶν ἀνα-
 Βτεθέντα τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, καὶ παρὰ τούτων ἐσύτερον ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφαιρεθέντα. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἕτερον ἀφαιρεθὲν κατεφαίνετο, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ τῇ σορῷ τῆς βασιλίδος ἐκείνης Ζωῆς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐπικειμένους ἰο κόσμος καὶ ὀλίγα τινὰ ἄλλα σκεύη μὴ τοσοῦτον εἰς ἱερὰν λειτουργίαν χρηματίζοντα, ἑαυτὸν εἰς τούμφανές ὁ αὐτοκράτωρ ὑπόδικον καθίστηεν, κριτὴν δὲ τὸν βουλόμενον ὄντιναοῦν. καὶ μετὰ μικρὸν μεταβαλὼν τῇ γλώττῃ λέγει. “ἐγὼ” φησι “τὴν βασιλείαν πανταχόθεν κυκλουμένην βαρβάρους εὐράμε-
 C νος καὶ μηδὲν τι πρὸς τοὺς ἐπικειμένους ἐχθροὺς ἀξιόμαχον ἔχουσαν, ἵστε ὀπόσοις κινδύνοις περιπέτωκα, μικροῦ καὶ βαρβαρικοῦ ξίφους ἔργον γεγονώς. καὶ γὰρ πολλαπλασίους ἦσαν οἱ ἐκατέρωθεν ἡμᾶς τοξεύοντες. τὰς γὰρ τῶν Περσῶν ἐπλεούσεις καὶ τὰς τῶν Σκυθῶν ἐκδρομάς οὐκ ἀγνοεῖτε, καί 20 τῶν ἐκ Λογγιβαρδίας ὄξυνομένων δοράτων οὐκ ἐπιλέγησθε.

2. προυτίθετο PG, προυτίθετο C, idque Reiskius tacite correxit ad Constant. p. 752. 4. τῷ μὲν φαινομένῳ PA, τὸ μὲν φαινόμενον CG. 5. τῇ δ' A. 6. ἀνατεθέντα CA, ἀνατεθέντα PG. 7. τούτων: lege τῶν. 9. ἕτερον om. A. ἀλλ' ἢ μόνον ὁ CA, ἀλλ' ἢ ὁ G, κατεφαίνετο ὁ μόνον τῇ P. σορῷ A, σωρῷ PG. 14. λέγει add. A. 15. κυκλουμένην πανταχόθεν A. 16. μηδένα πρὸς τοὺς ἐπικ. ἐχθ. ἀξιόμαχον ὄντα, ἵστε A. 18. πολλαπλασίους γὰρ ἦσαν A. 21. ἐπελήσθητε CG.

riorum curatores, et in medium proferebantur libri, (brevia vulgo vocari solent.) in quibus aedis cuiusque supellex perscripta erat. imperator regio sedebat in solio, specie quidem iudicis, re vera ipse reus. inibat ratio eorum, quae templis olim a multis donata, postea ablata erant cum ab aliis, tum ab ipso imperatore. cumque nihil aliud sublatum esse appareret, nisi tumulto Zoes illius augustae impositum ornamentum auri argentique et pauca quaedam alia vasa, non ita ad sacri ministerii usum necessaria, reum se palam profiteretur imperator, iudicemque facit, quisquis vellet. brevi post mutata oratione, “ego, inquit, cum imperium undique invenissem barbaris circumdatum et omni adversus imminentes hostes auxilio destitutum, scitis, quot pericula subierim, barbarorum tantum non ipse ferro absumptus. etenim multo plures erant, qui ab utraque parte nos aggredierentur. Persarum incursiones et Scytharum impetus haud ignoratis; nec Longibardorum infesta in nos

τὰ δὲ χρήματα συναπῆρε τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ κύκλος τῆς ἡγεμονίας εἰς τὸ ἀμερὲς συνένευε κέντρον. ὅπως δὲ τὸ τε ὀπλιτικὸν ἅπαν ἠΰζηται γυμναζόμενον καὶ ἀπανταχόθεν συλλεγόμενον καὶ συγκροτούμενον, οἴδατε· καὶ ταῦτα πάντα ὅτι πολλῶν
 5 ἐδέετο χρημάτων, ἴστε πάντες, καὶ ὅτι τὰ ἀφαιρεθέντα εἰς θεὸν ἀνήλωτο, κατὰ τὸν Περικλέα ξεινον, καὶ ὑπὲρ τῆς ἕμων τιμῆς δεδαπάνηται. εἰ δὲ τοῖς μεμψιμοίροις ὡς τοῖς κανόσι προσκεκρουκότες κατεφάνημεν, θαναμαστόν οὐδέν. ἀκούομεν γάρ, ὅτι καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης Δαβὶδ εἰς τὴν αὐτὴν
 10 ἀνάγκην ἐληλυθώς, τῶν ἱερῶν ἐγεύσατο ἄρτων μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα μὴ ἐνδεχομένου, τῆς ἐξειδικασμένης τοῖς ἱερεῦσι τροφῆς ἰδιώτην ἄψασθαι. καὶ ἄλλος δὲ καταμαθεῖν ἔστι τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐν ἑτέροις ἐνδιδόντας τὰ ἱερὰ πιπράσκειν ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων. εἰ δὲ P. 157
 15 αἰχμαλωτιζομένης οἰκουμένης καὶ δορυαλώτων ἤδη τῶν πόλεων καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίνου γενέσθαι κινδυνευουσῶν, ὀλίγων τινῶν καὶ οὐδὲ πᾶν τῆς τῶν ἱερῶν μετεχόντων ἄξιας ἐν βία τσαυτῇ ἀψάμενοι, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τούτων κατεχρησάμεθα, οὐδεμίαν ἄρα κατηγορίαν εὐλογον τοῖς φιλοσκόμμοσι καταλιμπάνομεν." ταῦτ' εἰπὼν καὶ μεταστρέψας τὸν λόγον, ἔνοχον οἶον ἑαυτὸν ποιῆται καὶ καταδικάζει αὐτὸς

2. συνένευε CA, συνγένευσ PG. ante ὀπλιτικῶν P add. δ, om. CG. 5. τὰ add. CAG. 6. ἀνήλωται G. καὶ ὑπὲρ: ἀπο A. 9. ὁ om. G. 11. ἐνδεχομένως A. 12. τοῖς add. G. 15. an τῆς οἰκουμένης? 18. συνεχρησάμεθα P, κατεχρησάμεθα CAG. 21. οἶον: πάλιν A.

arma obliti estis. cum armis deerant pecuniae, orbisque imperii quasi ad centrum individuum redigebatur. quantum mox creverit tota res militaris, copiis exercitatis et novis undecunque contractis, recordamini. nec quenquam vestrum latet, talia a nobis sine magna pecunia non potuisse praestari, quaeque ablata fuerunt, utiliter, secundum Periclem illum, atque in vestrum honorem impensa esse. quodsi nonnullis ad vituperandum proclivioribus canones offendisse visi sumus, mirum non est. accepimus enim, ipsum prophetam inter reges Davidem, eadem necessitate circumventum, sacros panes gustasse una cum commilitonibus suis, licet nefas esset cibo sacerdotibus proprio vesci. atque praeterea etiam intelligere licet, sacros canones aliis locis permittere suppellectilem sacram venundari ad redimendos captivos. itaque si, quo imperium Romanum urbesque nostras et ipsam Cpolin a praesenti servitutis periculo liberarem, paucis quibusdam, iisque nullo plane sacrorum vasorum cultu habitis, in tanto rerum discrimine usi sumus, nullam profecto iustam accusandi causam malignis relinqui-

ἑαυτόν. εἴτ' αὖθις τὰ βρόβια ἀνελίττειν προστάττει τοῖς ἔχουσιν, Βίνα καταφανῆ γένηται τὰ ἀφηρημένα. καὶ παραχρῆμα τῷ μὲν σεκρέτῳ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ χρυσίου ποσότητα ἱκανὴν ἐλογίσασατο κατ' ἕπος εἰσκομιζομένῳ τοῖς τοῦ δημοσίου φροντισταῖς, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαρασάλευτον διαμεμενήκει· ἐκεῖσε⁵ γὰρ ἢ τῆς δηλωθείσης βασιλίδος σορὸς ἐναπέκειτο· τοῖς δὲ Χαλκοπρατείοις ἐτησίαν εἴσοδον χρυσίου ἀρκοῦντος τοῖς τῷ θείῳ ταμίῳ τῆς θεομήτορος συνήθως τοὺς ὕμνους ἐπιτελοῦσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμείων προτυχεῖσθαι παρεκελεύσατο.

4. Ἐν τούτοις ἐπιβουλή ἀνεφάνη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μελετωμένη παρὰ τε τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων καὶ τῶν τοῦ στρατοῦ κορυφαίων· καὶ διεμηνύθη τηρικαῦτα τῷ C αὐτοκράτορι. καὶ εἰ κατήγοροι παρέστησαν καὶ τοὺς συνίστο-
V. 126 ρας τῆς τοιαύτης βουλῆς ἐξήλεγχον. ἐκδήλον δὲ τῆς μελέτης¹⁵ ἤδη γεγονυίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποινῆς κατ' αὐτῶν βασιείας ἐπερχομένης, ὃ αὐτοκράτωρ ποινὴν μὲν αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν προτεθύμητο, δήμευσιν δὲ μόνον καὶ περιορισμὸν κατὰ τῶν πρωταιτίων ἀπεφῆνατο, καὶ μέχρι τούτου τὴν τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἐπεξέλευσιν ἔστησεν. ἀλλὰ γὰρ²⁰ ὃ λόγος ἀνατρεχέτω αὖθις ὄθεν ἀπερρῦη. ὀηημένα ὃ αὐτο-

1. εἴτ' αὖθις: καὶ προστάττει ἀνελίττειν τὰ βρόβια A. 4. εἰσκομιζομένην A. τοῦ om. A. 5. ὃ: ἢ A. ἀσάλευτον A. 6. σορὸς CA, σωρὸς PG. 9. ταμείων G. 11. βουλή A. ἐφάνη G. 13. καὶ om. A. 16. ἤδη om. A. 17. οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν αὐτοῖς P, altero ordine AG. 21. αὖθις add. CAG et in margine P.

mus." haec locutus, mutata oratione, quasi reum se profiteretur seque ipse condemnat. brevia rursus replicari iubet, ut quae ablata essent, paterefieret. ac statim secreto Antiphonetæ auri summam satis magnam quotannis a vectigalium curatoribus pendendam constituit; quod et hucusque constanter servatur. ibi enim imperatricis, cuius mentionem fecimus, tumultus erat. Chalcoprates vero tantum auri, quantum iis, qui in hac sacra deiparae aede hymnos canere solebant, videbatur sufficere, singulis annis ex aerario pendi iussit.

4. Eodem tempore exorta coniuratio in imperatorem est, conflata ab senatus principibus et exercitus ducibus nobilioribus, cuius rei ubi indicium ad imperatorem allatum est, accusatores producti conscios sceleris convincebant. patefacto iam eorum consilio, cum poena legibus praescripta esset gravissima, imperator hanc quidem iis infligi noluit, honorum tantum publicatione et exilio coniurationis auctores multavit, et hactenus scelus ultus est. sed redeat rursus oratio, unde digressus

κράτωρ εἰς τὴν τοῦ δομestikάτου ἀξίαν παρὰ Νικηφόρου τοῦ Βοτανιαίου ἀνηγάθη, Τραυλὸν τινα Μανιχαῖον προσλαβόμενος μετὰ τῶν γηνησίων αὐτοῦ θεραπεύοντων συγκατέλεξε, καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος ἀξιῶσας, μᾶ τῶν τῆς βασιλείδος Θεοδωρακινῶν συνέζευξεν. οὗτος οὖν τέσσαρας ἀδελφὰς ἔχων, ὡς ταύτας ἐμφροῦρους μετὰ τῶν λοιπῶν τότε συναπαχθείσας ἐθεύσατο τὰ τε προσόντα ἀφαιρεθείσας ἅπαντα, ἤχθετο καὶ φέρειν οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ διεσκοπεῖτο, ὅπως ἑαυτὸν τῆς τοῦ αὐτοκράτορος χεῖρὸς ἀπαλλάξειεν. ἐν γνώσει δὲ τούτων ἢ 10 αὐτοῦ ὁμουνέτις ἦδη γεγονυῖα καὶ ἀποδιδράσκοντα τοῦτον ὄρῳσα, δηλοῖ τῷ τρικαῦτα τὴν οἰκονομίαν τῶν Μανιχαίων P. 158 ἐμπροσθεν. οὐ διέλαθε τοῦτο τὸν Τραυλόν, καὶ τρικαῦτα ὁπόσοις φθάσας τὸ ἀπόρρητον ἀνεκάλυψε, πρὸς ἑαυτὸν ἐσπέρας μεταπέμπεται. καὶ ὁπόσοι δὲ ἐκ συγγενείας ἦσαν 15 ἀντὶ τῷ προσήκοιτες, ἐς αὐτὸν συνεληλυθότες καταλαμβάνουσι τὴν Βελιάτοβαν· πολίχνιον δὲ τοῦτο διακείμενον κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ κατὰ ταυτηγὶ τὴν Βελιάτοβαν τέμπους. οἰκονομὸν δὲ τοῦτο ἐφευρηκότες, ὥσπερ ἰδίον τι λάχος λογισάμενοι, ἐν αὐτῷ τὰς οἰκίσεις ἐποιοῦντο. εἶτα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκεί- 20 θεν ἐκδρομάς ποιοῦμενοι καὶ μέχρι τῆς σφετέρας φθάνοντες πόλεως Φιλίππου, λείαν πολλὴν ἀναλαμβάνόμενοι ἐπανέστρεβον. ὁ δὲ Τραυλὸς τούτοις μὴ ἀρκούμενος, σπονδὰς μετὰ

1. δομestikου G, δομestikάτου FP. 7. ἀφαιρεθέντα G, alterum FP. 13. φθάσας F, φθάσα P, om. G. ἀπεκάλυψε G. ἑαυτὸν F, αὐτὸν PG. 21. ἀγαλαβόμενοι CG.

est. Imperator enim, cum in magni domestici dignitatem a Nicephoro Botaniate evectus esset, Traulum quendam Manichaeum in familiarium ministrorum numerum adsciverat, eique sacro baptisate dignato unam ex imperatoris famulabus in matrimonium dederat. huic quatuor erant sorores; quas cum in custodiam illo tempore una cum ceteris abductas cerneret bonisque omnibus spoliatas, indignabatur nec ferre poterat. itaque dispiciebat occasionem e manibus imperatoris elabendi. quod ubi coniux eius cognovit aufugientemque maritum animadvertit, rem nuntiavit ei, cui tum Manichaeorum administratio commissa erat. sensit Traulus consilium proditum, et quibuscum rem antea communicaverat, vespere ad se accessit; ac congregatis, qui consanguinitate sibi iuncti erant, Beliatobam occupat; oppidulum id est in summo monte positum, qui valli ad Beliatobam adiacet, quod cum vacuum invenissent, in eo tanquam sibi proprio domicilia collocarunt. inde quotidianis excursionibus, interdum usque ad suam ipsorum urbem Philippopolin, factis, multa onusta praeda revertebantur. nec his contentus Traulus foedus cum Scythiis Istrum accolentibus

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταύταις παρακεείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῶ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὅλη χεὶρὶ λυπῆσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελεύσεως. ταῦτα δὲ 5 ὁ βασιλεὺς καθ' ἐκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμματίων καὶ ὑποσχέσεων, ὑφορώμενος τὸ ἐξ αὐτοῦ τεχθησόμενον κακόν. ἀλλὰ καὶ χρυσόβουλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκ- 10 θήμενος, ἐκπέπομφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὄρθα βα- διῆεν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθρὸς καὶ πρότριτα, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακεείμενα ἅπαντα.

5. Ἐῖτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὁδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐθις εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαϊμούντος κατὰ τὸν Αὐλῶνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαγαγέσθω γὰρ πρὸς αὐτόν αὐθις ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μεμαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οὐ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προείλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοις διε- 20 Ὁσπάρησαν, τὴν ἐνεγκαμένην ἀναζητήσας διαπερῶ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δρίστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβούλου G. ἀληθείας G. 10. ὄρθως G. 12. ἐκ τῶν G, αὐτῶν P. 17. γε om. G. 21. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερῶ A. 22. τὸν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. PG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret. de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans. quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudiustertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper arcessebat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulsi, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulone conmorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri mauerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerni convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλευρηνόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
κατὰ τοῦ βυσιλέως εἰπὼν, ἤρθετις καὶ αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἐλ-
5 πίδας ὀστράκου δίκην εἰς τὸνναντίον μεταπεσοῦσας, αὐτὸς ἐφ'
ἱκανὸν εἰσότηκει ὥσπερ ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεῖς. περὶ πάντων
δὲ πυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ συμπεσόντα,
ἀθυμία κατεσχέθη. ἀγεννὲς μὲν οὖν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσαστο,
οὐδὲ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνάξιον. μᾶλλον μὲν P. 159
10 οὖν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἠρέθιστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
καὶ μέριμναι αὐθις τῶν προτέρων μείζους συνεῖχον. ἦν γὰρ
ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
προλήψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
15 αὐτῷ ἀλώσιμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθύς
οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγωγῶν καὶ τῆς πολλῆς
ἀθυμίας ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν διε-
κηρύκευε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐθις κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
περαιώσιν, μετακαλοῦμενος ἅπαντας. καὶ ἀντίκα πανταχό- B
20 θεν πληθὺς συνείλεκτο στρατιωτῶν, ἱππέων τε καὶ πεζῶν,
πάντων ἐξωπλισμένων λαμπρῶς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαλευρηνόν G. 2. ὃς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπίδας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
6. ἐσότηκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. οὖν om. G.
9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
πλέον PG. 17. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
ρύκευε A, διεκηρύκευεν PG.

mus, multisque in imperatorem dictis, animum patris adversus illum irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium proidentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus. sciscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edoctus, animum defecit. quanquam ne tum quidem ignavam ac generoso audacique animo indignam cogitationem suscepit. imo magis etiam ad bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris, et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur animum colloquit atque ex magna perturbatione se recepit, statim dimissis quoquoaversum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem traecturum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus ingens undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam peditum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταύταις παρακείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῆ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὄλη χειρὶ λυπῆσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελεύσεως. ταῦτα δὲ 5 ὁ βασιλεὺς καθ' ἐκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ ὑποσχέσεων, ὑφορώμενος τὸ εἶς αὐτοῦ τεχθρῶσόμενον κυκόν. ἀλλὰ καὶ χρυσόβουλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκθέμενος, ἐκπέπομφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὀρθὰ βα- 10 δίζειν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθῆς καὶ πρότερον, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακείμενα ἅπαντα.

5. Ἐἶτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὁδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐθις εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαϊμούντος κατὰ τὸν Αὐλώνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαναγέσθω γὰρ πρὸς αὐτόν αὐθις ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μεμαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οἱ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προείλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοις διε- 20 Δσπάρησαν, τὴν ἐνεγκαιμένην ἀναζητήσας διαπερῶ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δύστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβούλου G. ἀληθείας G. 10. ὀρθῶς G. 12. ἐκ τῶν G, αὐτῶν P. 17. γε om. G. 21. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερῶ A. 22. τῶν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. FG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret. de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans. quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudiustertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper arcesserat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulsi, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulone commorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri mauerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerni convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλαρινόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
κατὰ τοῦ βασιλέως εἰπὼν, ἤρθετις καὶ αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἐλ-
5 πίδαας δοτράκου δίκην εἰς τοῦναντίον μεταπεσοῦσας, αὐδὸς ἐφ'
ικανὸν εἰστήκει ὥσπερ ὑπὸ κεραινοῦ βληθεῖς. περὶ πάντων
δὲ πνυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπιδας αὐτῷ συμπεσόντα,
ἀθυμία κατεσχέθη. ἀγεννὲς μὲν ὄν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσαστο,
οὐδὰ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνύξιον. μάλλον μὲν P. 159
10 ὄν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἤρθετιστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
καὶ μέριμνα ἀθις τῶν προτέρων μείζους συνεῖχον. ἦν γὰρ
ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
προλήψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
διεβουλεύσατο, καὶ τὸ ὅλον εἶπεν ἀκατάπληκτος καὶ πάντα
15 αὐτῷ ἁλωσίμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθύς
οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγαγὼν καὶ τῆς πολλῆς
ἀθυμίας ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν διε-
κηρύκευε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν ἀθις κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
περαιώσιν, μετακαλούμενος ἅπαντας. καὶ ἀντίκα πανταχό- B
20 θεν πληθὺς συνειλεκτο στρατιωτῶν, ἱππέων τε καὶ πεζῶν,
πάντων ἐξοπλισμένων λαμπρῶς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαλαρινόν G. 2. ὃς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπιδας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
6. ἐστίκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. ὄν om. G.
9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
πλέον PG. 17. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
ρύκευε A, διεκηρύκευεν PG.

mus, multisque in imperatorem dictis, animum patris adversus illum irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium prode-
dentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar
in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus.
sciscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edo-
ctus, animum desiecit. quanquam ne tam quidem ignavam ac generoso
audacique animo indignam cogitationem suscepit. imo magis etiam ad
bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus
agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae
semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris,
et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur
animum collegit atque ex magna perturbatione se recepit, statim di-
missis quoquoersum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem
traiecturum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus in-
geus undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam pedi-
tum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

των. τὸ πλῆθος εἶπεν ἄν "Ὅμηρος "ἦύτε ἔθνεα εἰσι μελισσάων ἀδιναων." καὶ συνέρροον ἕκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων καὶ ἐξ ἀλλοδαπῶν δὲ οὐχ ἦττον. κἀντεῦθεν ἀπλῆξτε κερτερῶς, ἐφ' ᾧ τὴν τοῦ υἱοῦ ἀνακαλέσασθαι ἦτταν. ἱκανὰ δὲ συλλεξάμενος στρατεύματα, εἴτα τοὺς αὐτοῦ μετακαλεσάμενος 5 υἱεῖς, τὸν τε Ῥογέρον καὶ τὸν Γίδον καλούμενον, ὃν καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξιος θέλων τοῦ πατρὸς ἀποστῆσαι, ἀποστειλάς λάθρα περὶ κήδους αὐτῶ ἐδήλωσεν, ὑποσχόμενος καὶ τιμὴν διαφέρουσαν καὶ χρημάτων δόσιν δαψιλῆ· ὁ δὲ τότεν ἀκούσας συνέθετο, τὸν δὲ λόγον τέως εἶχεν ἀπόρητον. τούτοις 10 οὖν τὸ ἱππικὸν ἔπαιον παραδούς, ἀπέστειλε παραγγείλας σπουδάσαι κατασχέειν τὸν Ἀυλώνα. οἱ καὶ διαπερῶσαντες, ἐξ ἐπιδρομῆς τοῦτον εἶλον. καὶ μετρητοὺς τινὰς εἰς φυλακὴν αὐτοῦ καταλιπόντες, μετὰ τῶν λοιπῶν καταλαβόντες τὸ Βοθρεντόν, ἐξ ἐφόδου καὶ τοῦτο κατέσχον. ὁ δὲ γὰρ Ῥομπέρτος τὸ 15 Δυνατικὸν αὐτοῦ ἔπαιον ἀναλαβόμενος καὶ τὴν ὡς πρὸς τὸ Βοθρεντόν παραλίαν παραπλέων, κατέλαβε τὸ Βρεντήσιον, ἐφ' ᾧ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶσαι. τὸν δ' ἀπὸ τῆς Ὑδρουντος πορθμῶν ἦττον διάστημα ἔχειν μεμαθηκίως, ἐκείθεν διαπέρασεν εἰς τὸν Ἀυλώνα. καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναμεταξὺ τοῦ 20 Ἀυλώνος καὶ τοῦ Βοθρεντοῦ παραλίας μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ παντὸς διελθὼν, ἤνωσθη μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ὡς δὲ

6. Γίδαν P, Γήδαν G, γῆδον A. hic et infra correxi. vid. p. 388 A, 389 C, 390 B, 392 A. καὶ alterum add. A. 12. καὶ : δὲ C. 14. καταλιπόντες εἰς τὸ βοθρωτὸν παραγενόμενοι, ἐξ ἐφόδου A. 15. τοῦτο A, τοῦτον PG. 16. ὡς πρὸς C et in margine P, ἐς PG. 18. Ὑδρουντος C. 19. ἔχειν διάστημα G. 22. παντὸς : περὶ G.

grabant. multitudinem Homerus tantam diceret, "quanta apum feruntur examina frequentium." nec magis ex vicinis quam ex longinquis confluebant oppidis. iamque acriter se paravit ad ulciscendam filii cladem. exercitu satis magno collecto, filios arcessivit Rogerium et qui dicebatur Gidus, cui etiam imperator Alexius, ut a patre abstraheret, legatis clam missis, affinitatem obtulerat, et honorem insignem et pergrandem pecuniae sumnam pollicitus. quibus ille auditis annuerat, sed consilium tum celabat. hos igitur equitatu universo praefecit, dimisitque cum mandatis, ut Aulonem quam celerime occuparent. quod illi, traiecto mari, statim fecerunt. exiguo illic praesidio relicto, cum ceteris copiis Buthrotum proficiscuntur, quod et ipsum facile expugnant. interim Robertus cum classe universa, oram Buthroto oppositam legens, Brundisium pervenit, in Illyricum traiecturus. sed cum Hydrunte breviorum traiectum esse didicisset, iade solvit. dein litus Aulonem inter atque Buthrotum prae-

ἡ Κορυφὴ προκατασχεθεῖσα παρ' αὐτοῦ αὐθις ἀπεσπείτης, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Βοθροτὸν καταλιπὼν, αὐτὸς μετὰ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κορυφά. ἀλλ' ὁ P. 160 μὲν Ῥομπέρτος τοιαῦτα· ἔπερ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, 5 οὐδαμῶς ἀνεσπείκει, ἀλλὰ τοὺς Βενετικούς διὰ γραμμύτων V. 128 ἐξώτρυνε, παρασκευάσας αὐθις τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδήσασθαι πόλεμον, στόλον ἱκανὸν ἐξοπλίσαντας, καὶ τὰς 10 δαπάνας πολλαπλασίονος λήψεσθαι ὑποσχόμενος. αὐτὸς δὲ διήρεις καὶ τριήρεις καὶ παντοῖον εἶδος ληστρικῶν νηῶν κατασκευάσας κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξέπεμψε, ὀπλίτας εἰσαγαγὼν τῆς διὰ θαλάττης μάχης εἰδήμονας. τὴν δὲ κατ' αὐτοῦ τῶν στόλων ἔφοδον μεμαθηκῶς ὁ Ῥομπέρτος, τὴν μάχην προαρπάξων ὁποῖος ἐκεῖνος, λύσας τὰ πρυμνήσια μετὰ τοῦ ναυ- B 15 τοῦ αὐτοῦ παντὸς τὸν λιμένα Κασσώπης κατέλαβεν. οἱ δὲ Βενετικοὶ καταλαβόντες τὸν λιμένα Πασσάρων καὶ μικρὸν κάκειθι τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον μεμαθηκότες, θῦττον καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὸν λιμένα Κασσώπης. καὶ συμβολῆς καρτεροῦς γενομένης καὶ τῆς μάχης ἀγχεμάχου, ἡττᾶται ὁ Ῥομπέρτος. ὁποῖος δ' ἐκεῖνος φιλοπόλεμος καὶ ἐκθύμως ἔχων 20 πρὸς μάχας, οὐδὲ μετὰ τὴν ἦτταν ἐκείνην τὸ πικρῶπαν ἐνεδίδου, ἀλλ' αὐθις ἡτοιμάζετο πρὸς ἑτέραν μάχην καὶ συμ-

3. προσαπέπλευσε A. ἀλλ' ὁ μὲν : ταῦτ' οὖν ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς A. 5. ἀνασπείκει AG. 6. παρῶτρυνε AG, ἐξώτρυνε FP. 7. ἐξοπλίσαντας PG, recte C. 8. λήψασθαι G. 9. διήρεις τε G. νηῶν add. CG et in margine P. 11. εἰς θάλασσαν A. 15. Πασσάρων AG hic et infra, Πασσάρων P.

tervectus universa classe, cum filiis se coniungit. quoniam vero Coryphe prius occupata defecerat, filiis Buthroti relictis, ipse classe insulam petiit. haec Robertus. quae postquam imperator rescivit, nequaquam oscitabatur, sed bellum adversus Robertum renovans, Venetos litteris acciit, si classem satis magnam armassent, pecunias largissimas pollicens. ipse biremes et triremes et varii generis piraticas naves instructas adversus Robertum misit, militibus impositis pugnae maritimae peritis. ubi adventum classium Robertus cognovit, quo erat animo, aggredi occupans, solvit et cum universa classe portum Cassopes in-sedit. Veneti tenebant Passarorum portum, ubi comperto Roberti adventu, celeriter et ipsi in Cassopes portum invehuntur. proelio atroci commisso et manu conserta cominus, Robertus fugatur. verum ut pugnandi cupidus erat et bello strenuus, ne victus quidem animum demisit, sed rursus ad alteram eamque graviorem pugnam se comparavit. quo cognito, utriusque classis duces, recentī victoria freti,

βολὴν πολέμου μιλίζονος. ὅπερ οἱ ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στό-
 C λων μεμαθηκότες καὶ τῆς προηγησαμένης νίκης θαρρήσαντες,
 μετὰ τὴν τρίτην πάλιν ἡμέραν προσβαλόντες αὐτῷ λαμπρὰν τὴν
 κατ' αὐτοῦ νίκην ἤρατο. εἶθ' οὕτως ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸν
 λιμένα Πασσάρων. εἶτε ὅποια ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὡς τὰ πολλὰ 5
 φιλεῖ γενέσθαι, ἐπαρθέντες ἐπὶ ταῖς προγεγενημέναις νίκαις,
 εἶτε τοὺς ἡττηθέντας ἀπελπίσαντες, ἀναπεπτώκασι ὡς ἤδη
 τὸ πᾶν ἡνυκότες, καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον
 διετίθεντο. εἶτα διελόντες τὰ ταχύδρομα τῶν πλοίων, ἀπέ-
 D στείλιαν εἰς Βενετίαν διηγησομένους τὰ ξυμπεσόντα καὶ ὅπως 10
 κατὰ κράτος τὸν Ῥομπέρτον ἤττησαν. ὁ δὲ Ῥομπέρτος ταῦτα
 D μεμαθηκῶς ἀπὸ τινος Βενετίκου Κονταρίνου Πέτρου καλου-
 μένου ἄρι προσπεφηνότος αὐτῷ, ἐπὶ πλέον ἀθύμει καὶ οὐκ
 ἐτι ἀνεκτῶς εἶχεν· λογισμοῖς δὲ κρεῖττοισιν ἀναρρώσας ἐαυ-
 τόν, αὐθις κατὰ τῶν Βενετικῶν ἵεται. οἱ δὲ Βενετικοὶ τῷ 15
 ἀπροόπτῳ καταπλεγέντες τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως, εὐθὺς δεσμῆ-
 σαντες τὰ μείζω τούτων πλοῖα καλωδίους παρὰ τὸν λιμένα
 τῆς Κορυφῆ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολι-
 μένα, τὰ σμικρὰ τούτων σκάφη εἰς μέσον ἤλασαν· σιδηρο-
 φορήσαντες δὲ ἅπαντες ἐκαραδόκουν τὴν τούτων ἄλυσιν. ὁ 20
 δὲ καταλαβὼν συμμίγνυται τούτοις πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ πό-
 λεμος δευρὸς ἦν καὶ τῶν πρώην ἰσχυρότερος, ἐκθύμως μα-

3. τὴν utrobique om. A. πάλιν add. A. προσβάλλοντες A.
 post αὐτῷ add. PGA οἱ Βενετικοί, om. C. 4. αὐτῶν G.
 5. εἶτε δὲ οἱ ὅποιοι G. 15. οἱ δὲ Βενετικοί: οὐ καὶ A. 17.
 περὶ A. 19. μικρὰ A. σκάφη om. C.

tertio die rursus aggrediuntur victoriamque splendidam reportant. dein in Passarorum portum revertuntur. sed sive elati, ut plerumque fieri solet, victoriis reportatis, sive hostes iam debellatos rati, secure degebant, tanquam tota confecta re, et Robertum contemnebant. celeres etiam naves omnes mittunt Venetias nuntiatum, quae evenissent et quantam de Roberto adepti essent victoriam. quae ubi Robertus comperit ex Veneto quodam, Petro Contarino nomine, nuper ad ipsum transfuga, animum etiam magis despondit, nec ferre amplius potuit. mox tamen prudentioribus rationibus erectus, rursus Venetos aggreditur. Veneti, improviso eius adventu obstupefacti, maioribus statim navigiis ante portum urbis Corypho inter se alligatis et facto maris portu quem vocant, parvas naves in medium cogunt, armatique omnes illorum adventum opperiantur. ille, ut advenit, pugnam conserit. pugna autem atrox erat et prioribus acrior, cum fortius, quam antea, pugnaretur. proelio igitur commisso gravi, et nemine ex ultra-

χομένων ἢ πρότερον. καρτερᾶς οὖν μάχης ἀναμεταξὺ γεγο- P. 161
 νυίας καὶ μηδενὸς τῶν μερῶν νῶτα διδόντος, ἀλλὰ μάλλον
 κατὰ πρόσωπον ἐρχομένων, ἐπεὶ οἱ Βενέτικοι τὰ προσόντια
 τούτοις φθάσαντες προκατηναλώεσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλην
 5 τῶν ὀπλιτῶν ταῖς ναυσὶ παρῆν, αὐταὶ δὲ τῇ κουφότητι ἐπε-
 πόλαζον οἷον τοῖς ὕδασι ἀνεχόμεναι, ὥς μὴδ' ἄχρι δευτέ-
 ρου ζωστήρου τοῦ ὕδατος φθάνοντος, πανουδί ἐπὶ τὴν ἐτέ-
 ραν πλευρὰν τὴν ὡς πρὸς τοὺς πολεμίους συρρέουσας, τη-
 νικαῦτα ἐβυθίσθησαν. ἦσαν δὲ ὡσεὶ χιλιάδες τρισκαίδεκα.
 10 αἱ δὲ ἄλλαι τῶν νηῶν σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεσχέθησαν. B
 ὁ δὲ Ῥομπέρτος μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην ἀπηνώς
 διατεθείς, πολλοῖς τῶν κατασχεθέντων ὠμοτάτως ἐχρήσματο,
 τῶν μὲν τὰς ὄψεις πηρώσας, τοὺς δὲ ξινοτομήσας, τινῶν V. 129
 δὲ καὶ χεῖρας ἢ πόδας ἢ καὶ ἀμφότερα ἀφελόμενος. περὶ
 15 δὲ γε τῶν λοιπῶν ἀποστείλας πρὸς τοὺς ὁμοχώρους αὐτῶν
 διεφήμισεν, ἔν' ὁ βουλόμενος πρίσθαι τὸν ἴδιον τιμῆς, ἀφό-
 βως παραγίνοιτο. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ εἰρήνης αὐτοὺς ἤρώ-
 τα· οἱ δὲ μηνύουσι πρὸς αὐτόν "ἴσθι, δοῦξ Ῥομπέρτε,
 20 ὡς εἰ καὶ τὰς σφῶν ἡμῶν γυναικᾶς καὶ τὰ τέκνα ἀποσφατ-
 τόμενα θεασαίμεθα, οὐκ ἂν τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέ-
 ξιον συνθήκας ἀπαρησόμεθα, οὔτε μὴν τοῦ ἐπαρήγειν αὐτῷ C
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκθύμως μάχεσθαι ὄλωσ ἐνδώσομεν." και-

1. ἀναμεταξὺ om. A. 3. κατὰ πρόσωπον G. 4. προκα-
 τηναλώεσαν AG. 5. ναυσὶ A, ταῖς ναυσὶν παρῆν P, παρῆν
 ταῖς ναυσὶν G. 10. δ' A. 14. ἢ πόδας : καὶ πόδας AG.
 16. διεφήμισεν PG, ἐφήμισεν A, διεφήμισεν C, probante Lo-
 beckio ad Phrynich. p. 598. τιμῆς om. A. 19. εἰ om. A.
 20. εἰ θεασόμεθα A. Ἀλέξιον om. A. 22. ἐνδώσομεν P.

que parte terga vertente, sed a fronte potius irruentibus, cum Ve-
 neti comeatum antea consumpsissent, neque quidquam praeter mi-
 lites navibus inesset, hae autem propter levitatem innatarent quasi
 undis sublatae, ne secundum quidem cingulum aqua contingente:
 accidit, ut cuncti in illud latus, quod hostes spectabat, confluentes,
 immergerentur. erant autem ad tredecim millia. reliquae naves cum
 ipsis vectoribus captae sunt. Robertus post illustrem hanc victoriam
 in crudelitatem erumpens, multos eorum, quos ceperat, saevissime
 tractavit. alios privavit oculis, aliis nases abscidit, nonnullis manus
 aut pedes aut utraque simul. de ceteris misit popularibus eorum nun-
 tiatum, qui suos redimere vellent, iis secure se adire licere. simul de
 pace eosdem interrogat. at illi hoc responsum dant. "scito, dux Roberte,
 etiamsi uxores et liberos nostros trucidari a te cerneremus, foedus
 cum imperatore Alexio non renuntiarem, neque adiuvare eum et

ροῦ δ' ὀλίγων παρερρηκότες, δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις εὐτρε-
πίσαντες οἱ Βενέτικοι καὶ ἄλλ' ἄττα τῶν μικρῶν καὶ ταχυ-
δρόμων νηῶν, μετὰ πλείονος δυνάμεως κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου
ἔρχονται. καὶ δὴ καταλαβόντες αὐτὸν περὶ Βοθρεντὸν αὐλι-
ζόμενον, τὸν μετ' αὐτοῦ συνάπτουσι πόλεμον καὶ κατὰ κρά- 5
τος νικῶσι, πολλοὺς μὲν ἀποκτείναντες, πλείονας δὲ καὶ βυ-
θίσαντες· μικροῦ δὲ δεῖν καὶ αὐτὸν τὸν γνήσιον υἱὸν αὐτοῦ
Γίδον καὶ τὴν ὀμμενέτιν κατέσχον Γαΐταν. καὶ νίκην κατ'
αὐτοῦ λαμπρὰν ἐφάμενοι, δηλοῦσι πάντα τῷ βασιλεῖ. ὃς διὰ
D πολλῶν τούτους ἀμειψάμενος δωρεῶν καὶ τιμῆς, καὶ αὐτὸν 10
τὸν δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν πρωτοσεβαστῶν ἀξιόματι μετὰ
τῆς ἀναλόγου ῥόγας ἐτίμησεν, ὑπέριμον δὲ καὶ τὸν πατριάρ-
χην σφῶν ἤξίωσε μετὰ τῆς ἀναλόγου ῥόγας. ἀλλὰ καὶ πάσαις
ταῖς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίαις χρυσίου ποσότητα ἱκανὴν ἐτησίως
διανείμεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ταμιείων ἐκέλευσε. τῇ μὲν- 15
τοι ἐπ' ὄνοματι τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀποστόλου Μάρκου ἐκκλη-
σίᾳ ὑποφόρους ἄπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐργαστήρια κατέχοντας πεποίηκε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πα-
λαιᾶς Ἑβραϊκῆς σκάλας μέχρι τῆς καλουμένης Βίγλας διή-

1. τριήρης P. 2. ἀλλάττα A, ἀλλ' ἄττα PG, correxi. 4. δὴ
om. A. περὶ τὸ Βοθρεντὸν A, παρὰ τὸν Βωτρεντὸν G, παρὰ
τὸ Βρεντισθὸν C. 5. κατακράτος A. 6. κτείναντες A. 7.
αὐτοῦ υἱὸν A. 8. Γίδον P, γήδον AG. Γαΐταν om. A.
11. δοῦκα A, Δοῦκαν PG. 12. ἀναλόγου om. A. ἐτίμησεν
om. C. ὑπέριμον — μετὰ τῆς ἀλόγου ῥόγας add. A. ἀνα-
λόγου em. Ducangius in annotat. 14. χρυσίων ἱκανὴν ποσό-
τητα A. 15. διανείμεσθαι: δίδοσθαι A. lege διανείμασθαι.
ταμιείων A. 17. πάντας A. 18. κατέχοντας A, ἔχοντας PG.
πεποίηκε A, πεποίηκεν PG. 19. σκάλας A hic et infra.

fortiter pro eo pugnare desineremus." paulo post Veneti paratis dro-
monibus et triremibus nonnullisque aliis parvis ac velocibus navibus,
cum maioribus viribus in Robertum movent. cumque in eum circa
Buthrotum stationem habentem incidissent, gravi proelio vincunt, mul-
tis caesis, pluribus demersis. nec multum abfuit, quin ipsum filium
eius germanum Gidum et Gaitan uxorem caperent. qua victoria re-
portata splendida, imperatori rem omnem nuntiant. is multis mune-
ribus honoribusque eos affecit, ipsum ducem Venetorum protosebasti
dignitate ornavit, salario iusto addito, et hypertimi titulum patriar-
chae eorum concessit cum stipendio congruo. quin etiam omnibus
apud Venetos ecclesiis auri quantitatem satis magnam quotannis ex
aerario regio numerari iussit; ecclesiae autem in honorem evangeli-
stae apostoli Marci exstructae tum vectigales fecit Melphenses omnes,
qui Cpoli officinas haberent, tum donavit officinas, quae a veteri

κοντα θεραστήρια καὶ τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτων ἐμ-
 περιεχομένας σκάλας ἐδωρήσατο καὶ ἐτέρων πολλῶν ἀκινή-
 των δωρεὰς ἐν τε τῇ βασιλευσούσῃ καὶ τῇ πόλει Δυρραχίου
 καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἐκεῖνοι ἤτήσαντο. τὸ δὲ δὴ μείζον, τὴν P. 162
 5 ἔμπορίαν αὐτῶν ἀζήμιον ἐποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν Ῥωμαίων χώραις, ὥστε ἀνέτως ἐμπορεύεσθαι καὶ
 κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλητὸν, μήτε μὴν ὑπὲρ κομμερκίου ἢ ἐτέ-
 ρας τινὸς εἰσπραξέως τῷ δημοσίῳ εἰσκομιζομένης παρέχειν
 ἄχρι καὶ ὀβολοῦ ἐνός, ἀλλ' ἔξω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς
 10 ἔξουσίας.

6. Ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος (ἐπαναγέσθω γὰρ ἀθις ὁ λόγος
 ὅθεν ἐξέπεσε :αὶ κυθ' εἰρμὸν ἐχέσθω τῆς διηγῆσεως,) οὐδὲ
 μετὰ ταύτην τὴν ἤγταν ἀθις ἤρήμει. ἀλλ' ἐπεὶ προφθάσας
 τινὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ κατὰ τῆς Κε-
 15 φαληνίας ἀπέστειλε σπεύδων τὴν ἐν αὐτῇ πόλιν κατασχεῖν, B
 τὰ μὲν ἐνήντα αὐτῷ πλοῖα τῇ Βοντινίῃ προσώρμισε μετὰ τῆς
 παρεμβολῆς πάσης, αὐτὸς δὲ εἰς μονήρη γαλέαν εἰσελθὼν
 τὴν Κεφαληνίαν κατέλαβε. καὶ πρὶν ἢ ταῖς λοιπαῖς δυνά-
 μεσι καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐνωθῆναι, ἐγκυριτερῶν ἔτι περὶ τὸν
 20 Ἀθήρα, (ἀκρωτηριὸν τι τοῦτο τῆς Κεφαληνίας,) λάβρω κατέ-
 χεται πυρετῷ. μὴ φέρων δὲ τὴν τοῦ πυρετοῦ φλόγωσιν, ἔδωρ
 ψυχρὸν αἰτεῖ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀπανταχοῦ σκεδασθέντων

5. αὐτοῖς A. ἐποίησατο A. 7. κομμερκίου C, κομμερκίου
 PGA. 13. αὐθις om. A. 16. βοντινίῃς G. προσώρμισε
 G. 17. δὲ om. G. 20. ἀθήρα FP hic et infra, ἀέρα CG.
 λάβρω FP, λαύρω AG. 22. αὐτῶν PG, αὐτὸν FCA.

Hebraica scala usque ad Biglam quae dicitur pertinerent, item sca-
 las omnes, quae intra hoc spatium continerentur; addidit quoque
 alias multas res immobiles Cpoli Dyrrhachiique et ubicunque illi
 expeterent. postremo, quod maximum erat, mercaturam illorum omni
 vectigali immunem fecit in cunctis Romani imperii terris, ut libere
 mercatum possent facere, ac commercii aliisque tributis aëratio pen-
 dendi nomine ne obolum quidem darent, sed omni plane exempti
 essent Romanorum potestate.

6. At Robertus (nam redeat oratio, unde digressa est et ordi-
 nem sequatur narrationis,) ne post hanc quidem cladem quievit. sed
 cum iam antea navigia nonnulla, praefecto filio, in Cephaleniam mi-
 sisset, ut urbem, quae ibi est, caperet, naves, quas ad manum ha-
 buit, ad Boditzam appulit cum exercitu toto; ipse, monere galea
 conscensa, Cephaleniam tenuit. sed priusquam ceteris copiis filioque
 suo se coniungeret, commoratus adhuc ad Atherem, quod est pro-
 montorium Cephaleniae, acri correptus est febris. cumque ardorem

εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ζήτησιν, τῶν ἐγχεορίων τις πρὸς αὐτοὺς φησιν “ὄρατε ταυτηνὶ τὴν νῆσον τὴν Ἰθάκην. ἐν αὐτῇ πόλις μεγάλη πρώτην ἀνοδόμητο Ἰερουσαλήμ καλουμένη, καὶ τῷ χρόνῳ ἠρέϊπεται· ἐν αὐτῇ πηγὴ ἦν πόσιμον ἕσαι καὶ ψυ-
 V. 130 χρόν ὕδωρ ἀναδιδούσα.” τούτων ὁ Ῥομπέρτος ἀκούσας, δέει 5 πολλῶ τηρικαῦτα συνεσχέδη. συμβαλὼν σὺν τὸν Ἀθήρα καὶ τὴν πόλιν Ἰερουσαλήμ, τὸν ἐπιστάμενον αὐτῷ θάνατον τηρικαῦτα ἐπεγίνωσκε. καὶ γὰρ πρὸ πολλοῦ τινὲς αὐτῷ ἐμαντέοντο, ὅποια εἰώθασιν οἱ κόλακες τοῖς μεγιστᾶσιν εἰσηγεσθαι, οἳ “μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος ἅπαντα μέλλεις ὑπο-10 τάξαι· ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἰερουσαλήμ ἀπερχόμενος, τῷ χρεῶν λειτουργήσεις.” εἴτε δὲ ὁ πυρετιὸς τούτου ἀνάλωσεν, εἴτε D πλευρέτις ἦν ἡ νόσος, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχω. τέως δι’ ἕξ ἡμερῶν τελευτῆ καταλαμβάνει δὲ τούτον τὰ ἔσχατα πνέοντα ἢ γυνὴ αὐτοῦ Γαῖτα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλαίοντα ἐπ’ αὐτῷ. 15 ἀπαγγέλλεται γοῦν τὸ συμβᾶν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ὕπερ ἔτι ζῶν διάδοχον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐποίησι. δς τοῦτο μαθὼν, λύπη μὲν ἀφορήτῃ τηρικαῦτα συνείχετο, κρείττοσι δὲ λογισμοῖς ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος καὶ συναγαγὼν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς, μετακαλεσόμενος ἅπαντας, πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει τὸ 20 συμβᾶν, ἀπαράκλητα κλαίων ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς τελευτῇ, δρ-

2. ταύτην A. πόλις μεγάλη πρώτην FA, πρώτην πόλις μεγάλη PG. 3. ἀνοδόμητο F, ἀνοδομήτο PA, ἐνοδομήτο G. Ἰερουσαλήμ: ἰλήμ F. καὶ G, καὶ PA. 4. πόσιμον ὕδωρ ἕσαι καὶ ψυχρὸν AG. 5. τοῦτο A. 7. τηρικαῦτα add. A. 8. ἐπέγνωκε A. αὐτῷ om. A. 10. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος A, τοῦ Ἀθήρος καὶ αὐτοῦ F, τοῦ Ἀθήρος αὐτοῦ PG. 18. ἑαυτὸν τε G. 20. πρῶτα CG. ἐπαγγέλλει G.

non ferret, frigidam petiit. dispersis quoque versus, qui circa eum erant, ut aquam quaererent, indigenarum unus “videte, inquit, insulam hanc Ithacam. in ea urbs olim magna exstructa erat Hierusalem appellata; quanquam vetustate iam collapsa est. in ea fons erat, idoneam semper ad bibendum frigidamque aquam emittens.” his Robertus auditis, magno concussus metu est. nempe Atherem et Hierusalem urbem componens, iustare sibi mortem intellexit. etenim dudum vaticinati quidam ipsi erant, qualia solent adulatores principibus narrare, usque ad Atherem cuncta eum subiecturum esse, hinc Hierusalem proficiscentem, naturae debitum redditurum. febrisne eum consumserit, an pleuritis morbus, parum compertum habeo. mortuus est sexto die; animam agentem Gaita uxor reperit filiumque eius lamentantem. nuntiatum igitur, quod acciderat, filio, quem adhuc vivus successorem ipse principatus designaverat. is, nuntio accepto, gravissimo dolore affectus est; sed prudentioribus cogitationibus confirmato animo, postquam omnes convocavit, pri-

κίξει δὲ ἅπαντας εἰς ἑαυτόν· καὶ ἀναλαβόμενος τούτους εἰς Ἀπουλίαν διαπερᾶν. ἐν τῷ διαπερᾶν δὲ μεγίστῳ κλύδωνι, P. 163
 κᾶν ὥρα θέρους ἦν, περιπέτωκεν, ὥστε τὰ μὲν τῶν πλοίων
 βυθισθῆναι, τινὰ δὲ τῇ ψάμμῳ προσαρράξαντα συνθραυ-
 5 σθῆναι. τὸ δὲ τὸν νεκρὸν κομίζον πλοῖον ἡμίθραυστον γέγονε·
 μόλις δὲ τὸ τοῦτον συνέχον κιβώτιον οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἀναλα-
 βόμενοι εἰς τὸ Βενούσιον διεσώσαντο. καὶ εἰς τὴν ἐπ' ὀνό-
 ματι τῆς ἁγίας Τριάδος πάλαι ἀνοικοδομηθεῖσαν μονήν, οὗ
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ προετάφησαν, καὶ αὐτὸς ἐσωριάζεται.
 10 τελευτᾷ δὲ ὁ Ῥομπέρτος εἰκοστῷ ἔκτῳ χρόνῳ τῆς δούκικῆς B
 αὐτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἅπαντα χρόνον βιώσας ἔτη ἑβδομήκοντα.
 μεμαθηκῶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τοῦ Ῥομπέρτου αἰφνίδιον θά-
 νατον, ἀνέσφαλε μὲν ἄχθος τοιοῦτον ἀπωμισάμενος· ἐπιτί-
 15 θεται δὲ παραχρῆμα τοῖς τὸ Δυρράχιον ἔτι κατέχουσιν, εἰς
 15 διχόνοιαν τούτους διὰ γραμμάτων καὶ παντοίας μεθόδου εἰσ-
 ἄξει σκεψάμενος, κἄθ' οὕτως ῥᾶστα τὴν πόλιν Δυρραχίου
 ἐλπίζων λήψεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει παρατυχόν-
 τας Βενετικούς παρασκευάζει διὰ γραμμάτων ξυμβουλευσαι
 τοῖς τε Ἀμαλφινοῖς καὶ Βενετικοῖς καὶ ὅσοι ἔποικοι εἰς Ἐπί- C
 20 δαμνον ἔτυχον, ὑπέλξει τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ παραδοῦναι
 οἱ τὸ Δυρράχιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δι' ὑποσχέσεων καὶ δω-

2. lege Ἀπουλίαν.

4. δὲ om. G.

συναρράξαντα G. lege
 προσαρράξαντα.

5. πλοῖον om. G.

6. τὸ om. G.

9.

lege ἐνσωριάζεται.

10. πέμπτῳ C et in margine P, ἔκτῳ PG.

12. αἰφνίδιον: ἐκείνου A.

13. ἀνέσφηλε CG.

15. τούτους:

τὸν τοῦ P.

19. Ἀμαλφινοῖς CG.

mum rem aperit, insolabiliter patris obitum deflens; dein sacramento adactos in Apuliam traiecit. quo in traiectu, licet aestatis tempus esset, magnae incidit tempestati, ita ut navigiorum alia mergerentur, alia illisa vadis frangerentur. navi, qua mortuus vehebatur, paene confRACTA, comites arcam, quae cadaver continebat, vix salvam Venusium portabant. ac sepultus est in monasterio S. Trinitati olim exstructo, ubi etiam fratres eius antea depositi erant. obiit anno vicesimo sexto ducatus sui, aetatis septuagesimo. postquam imperator de repentina Roberti morte certior factus est, respiravit, tanto levatus onere, ac statim eos, qui Dyrrhachium adhuc obtinebant, aggressus est, id agens, ut dissensionis semina litteris variisque artibus inter eos spargeret: sic facillime Dyrrhachium urbem capturum sperabat. etiam eos, qui forte Cpoli erant Veneti, adduxit, ut Amalphenis, Venetis et quicumque coloni erant Epidamni, per litteras suaderent, ut voluntati suae obsequerentur Dyrrhachiumque sibi proderent. quod quo lubentius facerent, ne ipse quidem munera dare pollicerique desiit. cumque

ρεῶν οὐκ ἐνεδίδου ὄλωσ, ὥστε τὴν πόλιν *Λυρράχιον* παρα-
δοῦναι αὐτῇ. καταπειθεῖς οὖν γεγονότες, (τοιούτον γὰρ τὸ
Λατίνων ἅπαν γένος ἐρασιχρήματόν τε καὶ ὀβολοῦ ἐνὸς πι-
πράσκειν εἰωθὸς καὶ αὐτὰ δὴ τὰ φιλτάτα,) μεγάλα ἐλπίσαν-
τες καὶ συνωμοσίαν τηγικαῦτα ποιησάμενοι, ἀναιροῦσι μὲν 5
τὸν πρῶτος αὐτοῦς ἀναπέσαντα τὸ κάστρον τῷ *Ρομπέρτῳ*
D προδοῦναι καὶ τοὺς συνωμότας αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ προσελ-
θόντες παραδιδόασιν τὸ κάστρον τῷ βασιλεῖ, πάσης ἐλευθερίας
ἐξ αὐτοῦ παραπολαύσαντες.

7. Τὴν δὲ τοῦ *Ρομπέρτου* τελευτὴν μαθηματικὸς τις 10
Σήθ καλούμενος μεγάλα ἐπ' ἀστρολογίᾳ ἀρχῶν, μετὰ τὴν
εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐτοῦ διαπεραιώσιν προειρηκεῖ διὰ χρη-
V. 131 σμοῦ; ὃν ἐν χάριτι ἐκθέμενος καὶ σφραγίσας, τισὶ τῶν
τοῦ βασιλέως οἰκειοτάτων ἐνεχείρισε, παραγγείλας κατέ-
χειν αὐτὸν μέχρι τινός. εἶτα τοῦ *Ρομπέρτου* τετελευτη- 15
κότος, ἐξ ἐπιταγῆς αὐτοῦ λύουσι τὸν χάρτην. εἶχε δὲ ὁ χρη-
σμὸς οὕτως· “μέγας ἐχθρὸς ἐξ ἐσπέρας πολλὰ κυκήσας
ἄφνω πεσεῖται.” ἐθαύμασαν μὲν οὖν πάντες τὴν τοῦ ἀνδρός
ἐπιστήμην· ἦν γὰρ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ εἰς ἄκρον ἐλλητικῶς·
P. 164 καὶ ἵνα τι βραχὺ παραδράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας 20

1. <i>δὴ ῥάχιου</i> G.	2. καταπειθεῖς GA, καταπαθεῖς P.	3.
λατίνων A, Λατινικὸν PG.	5. τηγικαῦτα add. CA.	7.
συνωμότους G.	ἐκεῖνοι — παραπολαύσαντες om. G.	9. ἐξ
αὐτοῦ παραπολαύσαντες A, παρ' αὐτοῦ ἀπολαύσαντες PG.		10.
μαθηματικὸς A, μεμαθηκὼς PG.	13. ἐνθέμενος A.	τῶν
οἰκειοτάτων τοῦ βασιλέως G.	14. ἐνεχείρισε A, ἐνεχείρησε PG.	
15. τετελευτήσαντος A.	18. μὲν οὖν A, δὲ PG.	20. παρα-
		δράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας A, παραδράμωμεν τοῦ λόγον,
τῆς ἱστορίας PG.

eo adducti essent, (est enim Latinorum gens universa pecuniae aman-
tissima et asse uno carissima quaeque solet vendere,) magna allecti
spe, coniuratione facta, e medio tollunt tum qui arcis Roberto
tradendae primus auctor fuerat, tum qui cum eo coniuraverant. dein
imperatorem aedeunt, deditaque arce, omnis generis immunitatem na-
cti sunt.

7. Roberti mortem mathematicus quidam, nomine Seth, qui
astrologiae scientia multum gloriabatur, post eius in Illyricum traie-
ctum praedixerat, vaticiniumque charta consignatum et sigillo munitum
familiarissimis quibusdam imperatoris tradiderat, rogans, ut scriptum
aliquamdiu servarent. dein mortuo Roberto, iussu illius charta est
resignata vaticiniumque sic se habebat: “magnus hostis ex occasu
multum tumultuatus repente cadet.” admirati sunt omnes viri peri-
tiam; ac sane is ad summam perfectionem huius divinandi scientiae

μικρὸν ἀποστάντες, οὕτως ἔχει τὰ κατὰ τοὺς χρησμούς. νεώτερον μὲν τὸ ἐφεύρεμα, καὶ οὐκ οἶδε τὴν ἐπιστήμην ταύτην ὁ πάλαι χρόνος. οὔτε γὰρ ἐπ' Εὐδόξου τοῦ ἀστρονομικοῦ αὐτοῦ ἢ τῶν χρησμῶν μέθοδος ἦν, οὔτε ὁ Πλάτων τὴν ὅσυνεσιν ταύτην ἤδει, ἀλλ' οὐδὲ Μανέθων ὁ ἀποτελεσματικός περὶ ταύτης ἠκριβώκεν. ἀλλὰ λείψις ἦν ἐκείνοις ὠροσκοπικῶν, ἐν οἷς προύμαντεύοντο, καὶ πῆξις τῶν κέντρων καὶ τοῦ ὄλου διαθέματος ἐπιτήρησις καὶ ὅποσα ἄλλα ὁ τὴν μέθοδον ταύτην εὐρηκῶς τοῖς ἐσύστερον παρέδωκεν, ἅπερ ζυνετὰ τοῖς περὶ Β 10 ταῦτα ματαιαῖζουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκείθεν ποτε ὀλίγον τι τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἠψάμεθα, οὐχ ἵνα τι τοιοῦτον διαπραξαίμεθα, (μὴ γένοιτο,) ἀλλ' ἵνα τῆς ματαιολογίας ταύτης ἀκριβέστερον καταγνόντες, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἠσχολημένων καταγινώσκωμεν. ταῦτα δὲ γράφω οὐκ ἐπιδειξέως ἕνεκα, 15 ἀλλ' ἵνα ἐνδειξαίμην, ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου πολλὰ τῶν ἐπιστημῶν εἰς ἐπίδοσιν ἐηλύθεισαν, τιμῶντος τοὺς φιλοσόφους καὶ φιλοσοφίαν αὐτὴν, εἰ καὶ πρὸς τὸ μάθημα τοῦτο τῆς ἀστρολογίας δυσχεραίνων πως καταφαίνεται, οἶμαι, διότι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκεραιτέρων ἀφίστασθαι ἀνέπειθε 20 τῶν ἄνωθεν ἐλπίδων καὶ κεχηγῆναι τοῖς ἄστροισιν. αὕτη

2. ἐφεύρημα G. ταύτην τὴν ἐπιστήμην A. 6. ὠροσκοπικῶν A, ὠροσκοπίας PG. 8. διαστήματος AG, διαθέματος P. 9. περὶ ταῦτα A. 11. διαπραξαίμεθα A. 12. ματαιολογίας AG, ματαιολόγου P. 13. ἠσχολημένων AG, ἐσχολημένων P. 14. καταγινώσκωμεν A. 16. ἐηλύθεισαν P, alterum AG. 19. τῶν ἀκεραιτέρων om. AG.

pervenerat. quae ars, ut paulisper a narrationis cursu deflectamus, ita se habet. recentioris inventum est aetatis, neque veteres hanc scientiam noverant. nec enim temporibus Eudoxi, astronomorum summi, erat ista divinandi ars, nec Platoni haec disciplina nota fuit; imo ne Manetho quidem apotelesmaticus perfectam eius rei scientiam habuit. veteres enim non solebant, cum vaticinarentur, geniturae rationem habere et cardines figere et totam constellationem observare et si quae alia inventor disciplinae huius posteris tradidit; quae quidem nota iis sunt, qui tales nugae agunt. attigimus et nos olim aliquantisper hanc artem, non ut divinarem, (avertat id deus,) sed ut vanitate huius scientiae melius perspecta, eorum qui ei dediti sunt stultitiam coarguere possemus. neque vero ostentationis causa haec scribo, sed ut ostendam, artium plerasque floruisse, Alexio imperatore, qui litterarum studiosos et litteras ipsas colebat. quanquam hanc astrologiae disciplinam haud obscuro odio prosequeretur, eam puto ob causam, quod multitudinem impulit, ut spem in deo integriorem abiiceret astrisque inhiaret. ea causa erat, cur inimico in

αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πρὸς τὸ μάθημα τῆς ἀστρολογίας. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀνχμὸς τις ἦν ἀστρολόγων τὸ τηρικᾶδε, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρημένος Σῆθ καὶ ἐκεῖνο καιροῦ ἐξήνθησε, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος Ἀλεξανδρεὺς πολὺς ἦν τὰ τῆς ἀστρολογίας ἐμφαίνων ὄργια. ὅς καὶ παρὰ πολλῶν ἐρωτώμενος ἀκριβέστατα προσημαντεύετο· ἐν ἐνίοις δὲ οὐδὲ ἀστρολάβου δεόμενος, ἀλλὰ διὰ τινος ψηφηφορίας δὲ τὰς προρησεις ἐπεποιήτο. ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο μαντικὸν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ τέχνη τις Ἀλεξανδρέως λογικῆ. ὄρων δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν νεότητα συρρέουσιν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὡσπερ τινὰ προφήτην τὸν ἄνδρα λογιζομένην, δις καὶ αὐτὸς τοῦτον ἐπρωτήκει, καὶ τοσαυτάκις καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐυστοχῆκει τῆς ἐπερωτήσεως· δειλιάσας δὲ ἵνα μὴ πολλῶν βλάβη γένηται, καὶ πρὸς τὴν ματαιότητα τῆς ἀστρολογίας ἀποκλίνας ἀπαντες, κατὰ τὴν Παιδεστὸν τοῦτω τὰς διατριβὰς ἀφώρρισε, P. 165 τῆς πόλεως ἀπελάσας, πολλὴν τὴν περὶ αὐτὸν προμήθειαν ἐνδειξάμενος, ὥστε θαμιλῶς αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμειῶν ἐπιχορηγεῖσθαι. καὶ μὴν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἐλευθέριος, Αἰγύπτιος καὶ οὗτος ἀνὴρ, τὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης πρᾶβεύων, εἰς ἄκρον ἤλαυνεν εὐφύνας, μηδενὶ μῆδαμῶς τῶν πρωτείων παραχωρῶν. ἐν ὑστέροις δὲ καὶ ὁ V. 132 καλούμενος Κατανάγκης Ἀθήνηθεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν κα-

4. ἐξήνθει A. 8. μαντικὸν A, μαγικὸν PG. 9. Ἀλεξανδρέων CAG. 10. νεότητα P. 11. λογιζομένην A, λογιζόμενοι PG. 12. ἐπερωτήκει P, ἐπρωτήκει G, ἐπρωτήσε A. καὶ alterum om. AG. ἤστοχῆκει A. 14. τὴν om. A. 16. αὐτοῦ CG. ἐπιδειξάμενος G. 18. καὶ μὴν A. 19. αὐτὸς A. 22. κατανᾶς A. καταλαβῶν : παρελθῶν A.

astrologiam animo esset. neque tamen propterea inopia tum temporis erat astrologorum; sed et Seth ille, cuius modo meminimus, eo tempore floruit, et Aegyptius ille Alexandrinus multus fuit in pandendis astrologiae mysteriis. qui etiam a multis interrogatus, accuratissime futura praedixit; interdum ne astrolabio quidem usus, ex calculorum quodam iactu vaticinabatur. erat autem ne ista quidem divinatio, sed ars quaedam Alexandrini. ad quem cum imperator iuventutem confluere cerneret et quasi prophetae honore eum habere, bis et ipse consuluit hominem, et toties recte Alexandrinus consulenti respondit. veritus tamen imperator, ne multis inde damnum existeret et ad hanc astrologiae vanitatem omnes inclinarent, Raedestum in exilium eum misit, ceterum diligenter prospexit, ut quae ad victum pertinerent, largiter ex aulario regio darentur. etiam Eleutherius, in dialectica versatissimus, patria itidem Aegyptius. istam artem tenebat et ad tantam in eo genere excellentiam

ταλαβῶν, τὰ πρωτεῖα τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλονεικῶν φέρειν, ἐπερωτηθεῖς παρὰ τινων περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, πότε τεθνήξοιτο, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ προκαταγγείλας, ὡς ᾤετο, ἐψεύσθη τοῦ στοχασμοῦ. συνέβη δὲ τηρικαῦτα τὸν θῆρα λέοντα ἐν τοῖς βασιλείοις διαιτῶμενον ἐπὶ τέσσαρα ἡμέραις πυρῆξαντα τὴν ψυχὴν ἐξερεῦξασθαι· εἰς ὃ τοῖς πολλοῖς ἔδοξεν ἢ τοῦ Κατανάγκη πρόρρησις τελευτῆσαι. καιροῦ δὲ παρερρηκῶτος ἱκανοῦ, αὐθις τὸν τοῦ αὐτοκράτορος θάνατον προῦμαντεύσατο καὶ διεψεύσθη· ἐτεθνήκει δ' ὅμως ἡ βασιλις Ἄννα καὶ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν ὁ Κατανάγκης προεῖπεν. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ποσάκις περὶ αὐτοῦ προμαντεύσάμενος, τοσαντάκις διήμαρτε, τῆς πόλεως τοῦτον μεταστῆσαι οὐκ ἤθελεν ἀτέλεγκτον γενόμενον, ἅμα δὲ καὶ ἵνα μὴ δι' ἐμπάθειαν δόξη τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπελαύνειν. ἀλλ' ἡμεῖς γε ἐντεῦθεν πάλιν ὄθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψαμεν, ἵνα μὴ δοκοίημεν μετεωρολέσχοι τινὲς καὶ ἐξ ἀστρολογίας ὀνόμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταζοφοῦντες. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος, ὡς λόγος ἐκράτει καὶ τινες ἔλεγον, ἡγεμῶν ἐξαίρετος γέγονεν, ἀγχινοῦς, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστεῖος ἐν λό-

1. ἐρωτηθεῖς G. 2. τινος A. 4. τὸν λέοντα A. 5. ἡμέραις A, ἡμέρας PG. 7. καταναῖ A, Κατανάγκη PG, Κατανάγκη C. 9. προῦμαντεύετο A. ὁμῶς G. 11. καταναῖς A, κατανάγκης PG. correxi. ποσάκις A, πολλάκις PG. 13. ἀντελέγητον P, recte CAG. 14. καὶ om. A. ἐκεῖθεν om. A. 15. ἐντεῦθεν om. A. ἐξεληλύθημεν P, ἐξεληλύθωμεν G, ἐξεληλύθειμεν A. ἀναστρέψαμεν P. 16. μετεωρολόχοι G. 17. καταζοφοῦντες P, recte CG.

pervenerat, ut nemini omnino palmam concederet. postea Catananges quidam nomine, Athenis Cpolin profectus, qui omnibus ante se genethliacis praestare studebat, cum interrogatus a quibusdam, quandom imperator moriturus esset, obitum eius praedixisset, ut sibi videbatur, a vero aberravit. contigit autem, ut eo tempore leo, qui in palatio alebatur, postquam quatuor dies febre laboravit, animam efflaret: quo Catanangae vaticinium spectare plerisque visum est. tempore satis magno praeterito, iterum imperatoris mortem praedixit; nec minus falsus est. obiit tamen Anna augusta, illius mater, eo die, quem Catananges praedixerat. imperator autem, cum quoties ille de se vaticinaretur, toties falsus esset, urbe eum pellere noluit, quoniam semet ipse convincebat, simul ne ira eum hinc elicere videretur. sed nos iam redeamus, unde profecti sumus, ne de coelestibus rebus nugari videamur et quaesitis ex astrologia nominibus historiae corpori caliginem offundere. Robertus igitur, ut fama erat et nonnulli dicebant, dux belli eximius fuit; sollers, decora facie, ur-

γοις, ὄξυς μὲν εἶπειν, φωνή δ' αὐτοῦ μεγάλη, εὐπρόσιτος, Δευμεγέθης τὸ σῶμα, συμμετρον τὴν κόμην ἔχων ἀεὶ τῆ κεφαλή, βαθυπώγων, σπυδων ἀεὶ τὰ ἔθη τοῦ οἰκείου γένους τηρεῖν, τὸ τοῦ προσώπου ἄνθος καὶ τοῦ ὄλον σώματος μέχρη τέλους σώζων, καὶ τούτοις ἐπιγαννύμενος, δι' ἅπερ ἄξιον⁵ τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐνομιζέτο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν τιμῆς ἀξίων καὶ πλείονος μᾶλλον τοὺς εὐνοϊκωτέρως πρὸς αὐτὸν διατιθεμένους. φειδωλότατος δὲ ἦν καὶ φιλοχρυσώτατος, P. 166 ἐμπορικώτατος καὶ φιλοκτηανώτατος, καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοδοξότατος· ὑφ' ἃν πάντων ἠττώμενος, πολλὴν τὴν μέμψιν¹⁰ πάντων ἐπεσπάσατο. κακίζουσι δὲ τινες τὸν αὐτοκράτορα ὡς μικροψυχῆσαντα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τότε προαηπάσαντα. εἰ μὴ γὰρ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ τούτον ἀνεζήτησεν, ὡς φασιν, ἄλλως ἂν ῥαδίως κατήσχυσεν αὐτοῦ βαλλομένου ἀπανταχόθεν παρὰ τε τῶν καλουμένων Ἀρβανιτῶν¹⁵ παρὰ τε τῶν ἀπὸ Δαλματίας παρὰ τοῦ Βοδίνου πεμπομένων. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν οἱ μωμοσκόποι ἕξω βελῶν ἰστάμενοι καὶ κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων πικροὺς οἰστοὺς διὰ γλώττης πέμποντες. τὸ γὰρ τοῦ Ῥομπέρτου ἀνδρεῖον καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ περιδέξιον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἐδραῖον πάντες ἴσασιν· καὶ²⁰ γὰρ οὐ τῶν ῥαδίως, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν δυσκόλως καταγωνι-

2. δευμεγέστατος CG, δευμεγέθης FP. 3. ἀεὶ : lege ἀμφι.
 ἤθη G. 5. διόπερ G. 8. ante δὲ add. P τε, om. G. lege
 φιλοχρυσώτατος. 11. ἐσπάσατο CG. 14. κατήσχυσεν P,
 recte G. 15. ὀρβανιτῶν G. 21. τῶν ῥ. G, τοῦ P.

hanus in sermone, citata voce, sed plena eadem ac magna, aditu facillimo, procera corporis forma, capillo aequaliter circum caput promisso, barba longa, religiosus in servandis patriae moribus; faciei atque totius corporis decor ad finem usque idem, ipse iis corporis virtutibus gestiens, propter quas dignus imperio habebatur; omnibus quidem subditis honorem tribuens, praecipue autem, quorum propensam erga se voluntatem perspexerat, idem parcissimus erat et avarissimus ac quaestus faciendi congerendarumque opum quam maximo studiosus; ad haec etiam gloriae avidissimus. quibus cupiditatibus omnibus cum serviret, in magnam omnium reprehensionem incurrit. vituperant autem quidam imperatorem ut hominem exigui consilii, quod aggredi eum praefestinarit, nisi enim ante opportunum tempus adortus esset, facile ajunt superiorem eum discessurum fuisse, prementibus undique et Albanitis qui vocantur et Dalmatis a Bodino missis. at talia censors, qui extra teli iactum stant et in pugnantem acerbissima obrectationum tela mittunt. nam Roberti virtutem et in rebus bellicis dexteritatem et animi constantiam omnes norunt. μετ

ζομένων ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐν ταῖς ἡτιταῖς μᾶλλον θαρραλεώτερος φαινόμενος.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐτομολησάντων πρὸς αὐτὸν τοῦ κόμητος Βρυεννίου Λατίνων, τροπαιοφόρος νικητῆς 5 πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἐπαναζεύγνυσιν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, πρῶτην ἄγοντος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἐβδόμης ἐπικειμήσεως, τὴν βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν V. 132 βασιλίδων οἴκημα ἐπὶ ταῖς ὠδίαις εὐρηκῶς· πορφύραν δὲ C τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν πορφυρο- 10 γεννήτων ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. κατὰ δὲ τὸ περιορθρον (σάββατον δὲ ἦν) τίκτεται τοῦτοις παιδίον Θῆλυ ἐμφερές, ὡς ἔλεγον, κατὰ πάντα τῷ πατρὶ· ἐγὼ δὲ ἦν ἄρα τοῦτο. καὶ ὡς γε τῆς βασιλίδος καὶ μητέρος ἐν τισι καιροῖς διηγουμένης ἤκουον, ὅτι πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς τοῦ βασιλέως 15 εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, (ἐπανῆει γὰρ ἤδη ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου μάχης καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων πολέμων καὶ κόπων,) ταῖς ὠδίαι συνεχομένη, σταυροῦ τύπον τῇ γαστρὶ ἐνσημήνασα ἔφη “μεῖνον ἐτι παιδίον τὴν τοῦ πατρὸς ἄφιξιν.” πολλὰ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ἡ πρωτοβασίλισσα καὶ μήτηρ D 20 αὐτῆς καταμεμψαμένη ἔφη μετ’ ὀργῆς “εἰ δὲ μετὰ μῆνα ἐλεύσεται, οἷδας; καὶ πῶς αὐτὴ τογαύταις ὀδύνας ἐγκαρτε-

3. πρὸς αὐτὸν Λατίνων, καὶ τοῦ κόμητος Βρυεννίου, τροπαιο-
φόρος PAG, alterum FC. 5. πρὸς τὴν μεγαλόπολιν F et in
margine P, εἰς τὴν βασιλεύουσαν PAG. ἐπανέζυξε A. 8.
δὲ om. FA. 9. οἱ ἀνέκαθεν PG, of om. A. 12. κατὰ om.
G. δὲ ἄρα ἦν AG. 13. τὴν βασιλίδα καὶ μητέρα ε. τ. κ.
διηγουμένην FA. 19. αὐτὴν om. A. 21. ὠδύνας PG, ὀδύ-
ναις CA. ἐγκαρτερήσεις AG.

facile, sed summa difficultate superandus erat, qui post acceptas
clades etiam audacior exsurgeret.

8. Imperator una cum Latinis Bryennii comitis, qui in suas
partes transierant, victor in urbem reversus, ut supra narratum est,
calendis Decembribus indictionis septimae, imperatricem in ea aedium
parte, quae olim augustarum puerperiis dicata est, parturientem in-
venit. eam autem porphyram veteres appellarunt, unde porphyroge-
nitorum nomen per universum orbem manavit. diluculum sabbati
erat, cum ipsis nasceretur puella, prorsus, ut dicebant, patri simi-
lis. haec ego fui. ut imperatricem matrem meam narrantem quon-
dam audivi, triduo ante imperatoris in palatium adventum, (iam
enim revertebat ex bello cum Roberto gesto et multis istis pugnis sudo-
ribusque,) cum illa partus dolores sentiret, cruce ventrem consignans,
“mane, inquit, puer, et expecta patris reditum.” sed multum pro-

ρήσας;" ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ ἐκείνης μήτηρ· τὸ δὲ γε τῆς βασι-
 λίδος ἐπίταγμα πέρας εἰλήφει, ὕπερ κἂν τῇ γαστρὶ τὴν εἰς
 τὸ μέλλον πρὸς τοὺς γειναμένους εὖνοϊαν ἀριδῆλως ὑπέσημαί-
 P. 167 νετο. καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα εἰς ἡλικίαν ἐπιδεδωκυῖα καὶ ἀπο-
 λαβοῦσα τὸ φρονεῖν καθαρῶς, φιλομήτωρ κατὰ ταυτὸν ἔγε- 5
 γόνειν καὶ φιλοπάτωρ. καὶ μάρτυρες τοῦ τοιούτου ἦθους
 εἰσὶ μοι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων, ἤδη δὲ καὶ πάντες, ὁπό-
 σοι τὰμὰ γινώσκουσι, προσεπιμαρτυρούντων αὐτοῖς καὶ τῶν
 πολλῶν μου ὑπὲρ τῶν γονέων ἄθλων καὶ καμάτων καὶ τῶν
 κινδύνων ἐκείνων, εἰς οὓς ἔμαυτήν διὰ τὸ πρὸς ἐκείνους φιλ- 10
 τρον ἐνέβαλον, ἀφειδήσασα μὲν καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων καὶ
 αὐτῆς τῆς ζωῆς· οὕτω γὰρ με τὸ πρὸς αὐτοὺς φίλτρον ἐξέ-
 καεν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν δι' αὐτοὺς προσέσθαι πολλὰ-
 B κικ. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων. ἀνατρεχέτω δ' αὖθις ὁ λόγος
 πρὸς τὰ ἔξ αὐτῆς μοι ξυμπεσόντα γενέσεως. πάντων γὰρ 15
 τῶν συνήθων ἐπὶ τοῖς νεογνοῖς τῶν βασιλέων παισὶ δαυιλέ-
 στερον τελεσθέντων, ὡς λέγεται, εὐφημιῶν δηλαδὴ καὶ δω-
 ρεῶν καὶ φιλοτιμημάτων παρεχομένων τοῖς λογάσι τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ, πλέον ἤπερ ποτὲ ἔχαιρον, ἐσκήρτων,
 ἐπαιάνιζον ἅπαντες, καὶ μᾶλλον οἱ τῇ βασιλίδι καθ' αἷμα 20
 προσήκοντες οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὅ τι καὶ γένοιτο. μετρη-

2. ἐπίταγμα om. A. εἰλήφειν A. κἂν : ἐν G. 7. ἤδη :
 fortasse ἐτι. 11. μὲν καὶ ζωῆς καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων G. 17.
 τελεσθέντα C. 19. ἤπερ F, εἶπερ PG. 21. δ, τι CG, οἱ
 τι P.

tovestiaria, eius mater, obiurgavit, ut narrabat, filiam, et cum sto-
 macho "at, inquit, scisne, num post mensem venturus sit? et quo-
 modo par eris tantis sustinendis doloribus?" haec mater eius. sed
 quod imperatrix iusserat, factum est: qua re vel in utero obsequium
 erga parentes meum in posterum satis aperte significabatur. nam ubi
 adolevi et sapere incepti, matris perinde patrisque amantissima facta
 sum. cuius rei testes mihi sunt multi mortalium, praecipue omnes,
 qui res meas norunt, accedentibus in testimonium multis, quos pa-
 rentum causa subii, laboribus sudoribusque et periculis illis, in quae
 propter illorum amorem me immisi, neque honori, nec pecuniae,
 nec ipsi vitae parcens: adeo parentum amor me inflammabat, ut etiam
 in vitae discrimen eorum causa saepe me inferrem. sed nondum de
 his agendi tempus est: redeat oratio ad ea, quae primo, postquam
 nata sum, tempore mihi acciderunt. omnibus enim, quae solennia
 sunt in natalitiis imperatoriae prolis, impensius praestitis, acclama-
 tionibus videlicet et donis muneribusque, senatus et exercitus prin-
 cipibus dari solitis, magis quam unquam gestiebant ovabantque

τῶν δὲ τιῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν, στέφους καὶ μὲ ἀξιοῦσιν οἱ γονεῖς καὶ βασιλικῷ διαδήματος. ἔπει δέ, Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαήλ τοῦ Λούκα, περὶ οὗ πολλάκις ὁ λόγος ἐμνήσθη; συμβασιλεύοντος ἔτι τῷ αὐτοκρά-
 5 τορι καὶ ἐμῷ πατρὶ κἀν ταῖς δωρεαῖς δι' ἐρυθρῶν συνυπο- C
 γραφόντος τούτῳ κἀν ταῖς προπομπαῖς μετὰ τιάρας αὐτῷ συν-
 σφεπομένου κἀν ταῖς εὐφημίαις δευτέρου εὐφημουμένου,
 καὶ γὰρ εὐφημεῖσθαι ἐμέλλον, Κωνσταντῖνον καὶ Ἄνναν ἐν
 ταύτῳ ἐξεφώνουν ἐν τοῖς τῆς εὐφημίας καιροῖς οἱ τῆς εὐφη-
 10 μίας προεξάρχοντες. καὶ τοῦτο δὴ μέχρι καιρῶν ἰκανῶν ἐτε-
 λεῖτο, ὥς γέ μοι τῶν συγγενῶν καὶ ἐμῶν γεννητόρων ἐν ὑστέ-
 ροις πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. προμάρτυρι δὲ ἴσως
 τοῦτο τῶν ἐμοὶ ξυμπεσόντων ἦν εἴτε εὐτυχημάτων, εἴτε τοῦμ-
 παλιν δυστυχημάτων. ἔπει δὲ τοῖς βασιλεῦσι καὶ δευτέρου D
 15 ἐτέχθη Θῆλυ, ἀναφέρον μὲν κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τοὺς προγό- V. 134
 νους, ἐμφαῖνον δὲ ἅμα καὶ τὴν ἐσύστερον ἐπιλάμπουσαν αὐτῆ
 ἀρετὴν τε καὶ φρόνησιν, ἐπεπόθουν καὶ ἄρρεν τεκεῖν καὶ δι'
 εὐχῆς αὐτοῖς τοῦτ' ἦν. ἐπινημήσεως οὖν ἐνδεκάτης τρεχοῦ-
 20 ἐγενήθησαν, καὶ πένθους οὐκέτι ἔχνος αὐτοῖς ἐπιλέλειπτο, τῆς

4. συμβουλευόντος G. 6. συνεπομένου FA. 7. δευτέρου C.
 8. Κωνσταντίνου καὶ Ἄννης C. 11. ὥσπερ CG. 13. τοῦμ-
 παλιν om. AG. 15. εἰς uncis inclusit Hoeschel. vid. annotat.
 16. ὁ ἅμα A. 17. τεκεῖν: ἰδαῖν A. 18. τοῦτο αὐτοῖς ἦν A.

omnes, maxime qui sanguine imperatrici iuncti erant, qui prae laetitiam quid agerent nesciebant. diebus non ita multis interiectis, corona etiam me et regio diademate parentes ornant. Constantianus autem, filius Michaelis Ducae, antea imperatoris, cuius saepe mentionem fecimus, cum regni etiam tum consortium obtineret, et una cum imperatore patre meo donationibus rubramento subscriberet, et in pompis solemnibus tiara indutus incederet, postremo in acclamationibus secundo loco nominaretur, quoniam etiam mei in acclamationibus mentio facienda erat, Constantinum et Annam simul pronuntiabant, qui acclamationes praeibant; id quod satis longo tempore observatum esse, e consanguineis postea parentibusque meis saepe audivi. erat autem fortasse hoc augurium eorum, quae mihi eventura erant aut prospera aut adversa. sed cum etiam altera imperatoribus filia esset nata, vultu referens parentes, apparentibus simul virtutis atque prudentiae vestigiis, quae postea in ea eluxere, desiderium eos incessit etiam virilis stirpis procreandae, idque in votis erat. iam indictione undecima etiam puer ipsis natus est. ingenti de ea re gaudio parentes affecti sunt, neque tristitiae ullum vestigium

σφῶν ἐπιθυμίας εἰς ἔργον προαχθείσης. τὸ δὲ ὑπήκοον ἄπαν
 P. 168 ἐσκήριτων, τοὺς κρατοῦντας οὕτω χαίροντας ὄρων, συνέχαιρον
 ἀλλήλοις, ἐγεγήθησαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεῖα χαρμονῆς
 ἀνάπλω, καὶ πένθος οὐδαμοῦ, οὐδὲ ἑτέρας οἰασθησοῦν
 ἐννοίας, τῶν μὲν ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαίροντων ὀπό- 5
 σοι εὐνοί, τῶν δὲ συσχηματιζομένων χαίρειν. ἔστι μὲν γὰρ
 τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύσνον τοῖς κρατοῦσιν, σχηματιζόμε-
 νον δὲ τὰ πολλὰ καὶ διὰ κολακείας ἐπισπώμενον τοὺς ὑπερέ-
 χοντας. ὅμως δ' οὖν κοινὴν ἦν ἰδεῖν τότε τὴν χαρμονὴν συν-
 ηδομένων ἀπάντων. τὸ δὲ παιδίον μέλαν ἦν τὴν χροιάν, 10
 μέτωπον τούτῃ εὐρύ, παρειαὶ ὑπόξηροι, ῥίς οὔτε σιμῆ, οὔτε
 B κίμπτουσα πρὸς τὸ γρυπὸν, ἀλλὰ μέση πως ἀμφοῖν · ὀφθαλ-
 μοὶ μελάντεροι καὶ τὸ ὑποκαθήμενον ἦθος ὄξύ, ὄσον ἐκ βρε-
 φυλλίου σώματος εἰκάσαι, ἐμφαίνοντες. ἐθέλοντες τοιγαροῦν
 τουτὶ τὸ παιδίον εἰς τὴν αὐτοκράτορος περικλιθεὶν ἀναβιβύσαι 15
 καὶ κλῆρον οἶον αὐτῷ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καταλιπεῖν,
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος
 καὶ τοῦ στέφους αὐτὸ ἀξιούσιν. τοιαῦτα τοίνυν τὰ τοῖς πορ-
 φυρογεννήτοις ἡμῶν ἐξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως
 ζυμβάντα · τὰ δὲ γε ἐούστερον ζυμπεσόντα κατὰ τὸν προση- 20
 κοντα ῥηθῆσεται τόπον.

1. προαχθείσης P. 2. οὕτω CF et in margine P, αὐτοῦ PG.
 3. καὶ om. P, add. ACG. 11. οὔτε σιμῆ add. CAG. 13.
 ante ὄξύ add. καὶ PAG, om. C. ὄσον: οἶον G. βρε-
 φυλλίου G. 19. γενέσεως C, γεννήσεως PG.

ipsis reliquum erat, quoniam optata eorum evaserant. populus autem
 omnis exsultabat, principesque tanto voluptate affectos cernens, ea-
 dem laetitia perfundebatur atque gestiebat. aulam gaudii plenam
 cerneret, nec usquam moeror aut alia ulla cogitatio erat, aliis ex
 iatimo animo laetantibus, quotquot benevoli erant, aliis fingentibus
 laetitiam. nam sunt fere qui parent infesto in dominos animo, sed
 simulatione plerumque et assentando demereri student principes. ni-
 hilominus tamen communem tum cerneret laetitiam, similiter affectis
 omnibus. ceterum puerulus fusco erat colore, lata fronte, aridulis ge-
 nis; nasus neque simus erat, neque aduncus, sed forma inter utrum-
 que media, oculi nigri ingeniumque alacre, quantum ex infantis cor-
 pore conicere licet, prodentes. hunc filiolum cum ad imperatoris di-
 gnitatem extollere eique velut hereditatem Romanorum imperium re-
 linquere cuperent, in magna dei ecclesia eum sacro baptismate ini-
 tiandum et coronandum curant. haec igitur porphyrogenitis nobis ab
 ipsis ortus primordiis contigerunt; quae postea acciderunt, suo quid-
 que narrabuntur loco.

9. Ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τῶν παραλίω τῆς Βιθυνίας καὶ αὐτῆς Βοσπόρου καὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τοὺς Τούρκους ἀπελάσας, μετὰ τοῦ Σολυμᾶ εἰς εἰρηνικὰς ἐξελθὼν C λῦθει σπονδὰς, καθὼς ὁ λόγος ἀνωτέρω φθάσας ἐδήλωσε, 5 καὶ οὕτω πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὰς ἡνίας στρέψας, τὸν τε Ῥομπέρτον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαῖμουῦντον πολλὰ μογήσας κατὰ κράτος ἤττησε, καὶ μεγίστης συμφορᾶς τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐρρύσατο. κάκειθεν ἐπανελθὼν, αὐθις τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀπελχασῆμ Τούρκους οὐ τὴν ἔω ἀπλῶς κατατρέχοντας εὐ- 10 ρεν, ἀλλὰ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος καὶ τῶν παραλίω ταύτης χωρίων κατεληλυθότας. ὅπως μὲν οὖν ὁ Ἀμῆρ Σολυμᾶς τῆς Νικαίας ἐξελθὼν, τουτοῦ τὸν Ἀπελχασῆμ φρουρὸν αὐτῇ καταλέλοιπεν, ὃ δὲ Πουζάνος παρὰ τοῦ Περσῶν σουλτᾶν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐξεπέμφθη καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ D 15 σουλτᾶν Τουτοῖση ἤττηθεις ἀνηρέθη, καὶ τὸν Τουτοῖση μετὰ τὸ τὸν Πουζάνον ἤττησαι οἱ ἀνεψιαδεῖς αὐτοῦ ἀπέπνιξαν, ἀρκτέον ἤδη διηγέσθαι. ἀνὴρ τις ἐξ Ἀρμενίας ὀρμώμενος Φιλάρητος τὴν ἐπωνυμίαν, περίβλεπτος ἐπ' ἀνδρεία καὶ φρονήσει, εἰς τὴν τοῦ δομestikάτου ἀξίαν παρὰ τοῦ προβε- 20 βασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἀνενεχθεῖς, καὶ τὰ συμβάντα τῷ Διογένει θεασάμενος καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ στέρησιν βεβαιωθεῖς, διαφερόντως τοῦτον ποδῶν, οὐκ P. 169

1. Ἀλέξιος om. A. 3. Σολυμᾶν G. ἐξεληλύθει C, ἐληλύθει PG. 10. προποντίδος αὐτῆς A. 11. ταύτης AG. 16. τὸ om. G. 17. ἀρκτέον P. 18. Φιλάρητος G. 21. ξυμβάντα G.

9. Imperator Alexius, Turcis ex Bithyniae et ipsius Bosphori oris superioribusque regionibus pulsus, cum Solymano pacem fecerat, ut supra narravimus, tum versis in Illyricum habentis, Robertum filiumque eius Boëmundum multa perpeusus plane devicerat et occidentem calamitate maxima liberaverat. inde reversus, rursus Turcas, qui Apelchaseo parebant, non Orientem modo invadentes invenit, sed ad ipsam usque Propontidem et maritimas circa regiones progressos. iam vero quomodo Amer Solymas Nicaea proficiscens hunc Apelchaseum praesidio urbis praefecerit, Puzanns autem, a Persarum sultano in Asiam missus, a sultani fratre Tutuse victus occisusque sit, Tutusen rursus post superatam Puzanum consobrini eius strangulaverint, narrare incipiam. vir ex Armenia oriundus, Philaretus nomine, fortitudine ac prudentia insignis, ad domesticatus dignitatem ab imperatore Romano Diogene evectus, cum quae acciderant Diogeni vidisset, et luce eum privatum esse certo comperisset, quoniam egregie eum diligebat, ferendum

ἔφρασαν. ἀλλ' ἀποστασίαν μελετήσας, τὴν τῆς Ἀντιοχου ἐξου-
 V. 135 σίαν ἑαυτῶ περιποιήσατο. καθ' ἑκάστην δὲ τῶν Τούρκων
 ληΐζομένων τὰ περίξ, ἐπεὶ μὴ ἄνεσις τούτῳ ἐδίδοτο, ἐσκέ-
 ψατο προσελθεῖν τοῖς Τούρκοις καὶ περικυβηθῆναι, ὡς ἔθος
 αὐτοῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐπέκειτο σφόδρα τούτον τῆς παρα-5
 λόγου ἀνακόπτων ὁρμῆς, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη τὰ λήθονα συμ-
 βουλεύων. περιλῦπος τοίνυν γενόμενος, δι' ἡμερῶν ὅτῳ κατα-
 λαμβάνει τὴν Νίκαιαν, καὶ προσελθὼν τῇ Ἀμῆρ Σολυμᾷ διε-
 B γείρει τούτον εἰς πολιορκίαν τῆς Ἀντιοχείας, τὴν τοῦ σουλτα-
 νικίου τηρικαῦτα περιβεβλημένον αἴξαν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον 10
 τὸν κατὰ τοῦ πατρὸς παροξύνει. κείθεται τούτοις ὁ Σολυ-
 μῆς, ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀντιόχειαν μέλλειν ἀπέρχεσθαι τὸν
 Ἀπελχασῆμ κατέλιπε φύλακα τῆς Νικαίας ὑπερέχοντα πάν-
 των τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα τούτον κατονομάσας. ἐκεῖνος δὲ
 συνεφεπόμενον ἔχων καὶ τὸν τοῦ Φιλαρέτου υἱόν, διὰ δω-15
 δεκα νυκτῶν (διὰ τὸ ἀνύποπτον τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) κα-
 ταλαμβάνει τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξ ἐφόδου ταύτην κατέσχευεν.
 ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαρατικῆς λαθραίως συλᾷ τὴν Σινώπην,
 C χρυσοῖον ἱκανὸν καὶ χρήματα τῶν βασιλικῶν ταμείων κείθι
 ἐναποκείμενα μεμαθηκώς. ὁ δὲ Τουτούσης τοῦ μεγάλου σουλ-20
 τῶν ἀδελφός, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Μεσοποταμίας ἀπάσης

4. περισημηθῆναι P. 7. καταλαμβάνει P in margine, κατέλαβεν PG.
 9. σουλτανικίου: σουλταν καὶ οὐ G. 11. παροξύνει C, παρω-
 τρύνει G. 12. τὸν μὲν G. 13. φύλακα om. G. 16. διὰ τὸ
 ἀνύποπτον (τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) P, γὰρ om. G, add. F. lege
 γὰρ τὰς. 18. Σινώπην PG, Σινώπην CF et in margine P.
 19. χρήματα τῶν C, χρημάτων PG.

illud non existimavit. sed defectionem molitus, Antiochiae urbis impe-
 rium sibi comparavit. Turcis autem omnem circa regionem quotidie
 vexantibus, cum quiete frui omnino non liceret, transfugere ad Tur-
 cas et circumcidendum, ut mos ipsis est, praebere se in animo erat.
 filius eius magnopere institit ab insano consilio patrem revocare; sed
 auditus non est, meliora suadens. magno igitur moerore afflictus,
 octo diebus Nicaeam pervenit, Ameremque Solymam, sultanicii digni-
 tatem eo tempore adeptum, adiit, ad Antiochiam obsidendam atque
 ad bellum patri inferendum concitans. obsequitur Solymas, et cum
 Antiochiam profecturus esset, Apelchasemo custodiam Nicaeae commi-
 sit, qui omnium ducum praestantissimus esset, ducis nomen eidem
 tribuens. Ipse, Philareti filio comite, post duodecim noctium iter (nam
 ut improviso adveniret, diebus quiescebat.) Antiochiam pervenit ur-
 bemque statim cepit. eo tempore Charatices Sinopem clam occupavit,
 ubi auri vim satis magnam et regii aerarii pecunias depositas esse

καὶ τοῦ Χάλεπ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βαγδά ἔξουσιάζων καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας ἀντιποιοῦμενος, ἐπεὶ τὸν Ἀμῆρ Σολυμᾶν ἀφη-
 νιάζοντα ἔβλεπε καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρχὴν ἐαυτῷ ἤδη
 περιποιούμενον, σὺν ὄλαις δυνάμεισιν ἐν μεταχειμῶν τοῦ Χάλεπ
 5 καὶ τῆς Ἀντιοχείας καταλαμβάνει. συνηρηκότος δὲ αὐτῷ
 τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ, πόλεμος εὐθὺς ἀναρρήγνυται μέγας, καὶ D
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγονυίας, πῶτα οἱ τοῦ Σολυμᾶ ὑπο-
 σχόντες προτροπάδην ἔφευγον. πολλὰ δὲ τούτους θαρσύνων
 ὁ Σολυμᾶς, ἐπεὶ τῆς φυγῆς ἀποσχέσθαι οὐκ ἔπειθεν, ὑπερ-
 10 κεφαλῆς τὸν κίνδυνον ἐφιστάμενον ὄρων, παρεκκλίνας ἐν αἰν-
 δύνῃ τάχα ἐδοκεῖ καθεστάναι, καὶ κατὰ γῆς τὴν ἀσπίδα τε-
 θεικῶς, ἐπ' αὐτῇ προσουδίας ἐκάθητο. ἀλλ' οὐ διέλαθε
 τοὺς δημοφύλους. προσεληλυθότες γὰρ αὐτῷ τιτὲς τὸν σατρα-
 πῶν ἔλεγον τὸν θεῖον αὐτοῦ Τουτούσην μεταπέμπεσθαι αὐτόν.
 15 δὲ ἀνένευεν ὑφορώμενος τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον. ἐγκειμέ- P. 170
 νων δὲ τῶν σατραπῶν, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἰσχύος αὐτῷ ἀντικαθί-
 στωσθαι ἦν, οἷα μόνῃ ὄντι, τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμε-
 νος, κατὰ τῶν ἰδίων ὡσεὶ σπλάγγων διαμπερὲς τὸ ξίφος ἐλά-
 20 τες τῶν τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ δυνάμειων προσχωροῦσι τῷ Του-
 τούση. ὁ δὲ μέγας σουлтᾶν ταῦτα μεμαθηκῶς καὶ δεδιῶς
 τὸν Τουτούσην ἰσχυροποιούμενον ἤδη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν

6. πόλεμος — Σολυμᾶ om. CG. 14. ἔλεγον om. G. post αὐ-
 τόν add. PG ἀνέπειθον, om. C. 17. κουλεοῦ FC, κολεοῦ PG.

didicerat. sed Tutuses, magni sultani frater, qui Hierosolymis et Mesopotamiae toti et Chalepo atque adeo ad Bagdam usque imperitabat et Antiochia potiri expetebat, ubi Amerem Solymam defecisse et Antiochiae imperium sibi iam comparasse cerneret, copiis omnibus profectus, Chalepum inter atque Antiochiam consedit. occurrente Amere Solyma, proelium statim exortum est magnum: in quo postquam ad manus ventum est, Solymae copiae terga dantes effuse fugiebant. magnum sibi periculum impenderet, perspicuens, declinavit et ubi in tuto constitisse sibi visus est, clipeo humi apposito, subsedit. neque tamen latuit populares. accedentes enim ad eum satrapae nonnulli, a patruo ipsius Tutuse se missos dicebant, qui eum accirent; at ille renuit, periculum ex eo metuens. instantibus autem satrapis, ubi vi resistere non poterat, quippe qui solus esset, eductum e vagina gladium in sua intravit viscera, transfossoque corpore malus male periit. statim igitur quae reliquae erant Ameris Solymae copiae, ad Tutusem transeunt. his magnus sultanus auditis, cum Tutusem potentio rem iam factum metueret, Siausio ad imperatorem mis-

αὐτοκράτορα τὸν Σιαοὺς, μηνύσας αὐτῷ περὶ κήδους καὶ ὑπο-
 σχόμενος, ἂν τοῦτο γένηται, ἀναπτεῖλαι μὲν τοὺς Τούρκους
 τῶν τῆς παραλλίας μερῶν καὶ παραδοῦναι οἱ τὰ κάστρα καὶ
 ὀλοψύχως βοηθεῖν. τοῦτον θρασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς
 Β τοῦ σουλτᾶν γραφὰς ἔπαναγνούς, περὶ μὲν τοῦ κήδους εὐδέναι 5
 λόγον ἐπεποίητο, τὸν δὲ Σιαοὺς κουνεχῆ ἄνδρα θρασάμενος,
 ἐπυνθάνετο, πῶθεν τε ὄρηται καὶ τίνας οἱ τοῦτου γονεῖς.
 V. 136 τοῦ δὲ μητρόθεν μὲν εἰς Ἰβήρων εἶναι λέγοντος, τὸν δὲ τοῦτον
 πατέρα Τούρκων ἀνομολογούντος, πολλὴν ὁ αὐτοκράτωρ πρᾶ-
 γματείαν ἐπεποίητο, ὥστε τοῦ Θεῖου βαπτίσματος τοῦτον τυ- 10
 χεῖν. συνέθετο πρὸς τοῦτο ὁ Σιαοὺς καὶ πίστις ἐδεδόκει
 τῷ αὐτοκράτορι, ὥστε μὴ καλινοσῆσαι, τοῦ Θεῖου φωτίσμα-
 τος τυχεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐντεταλμένον ἦν αὐτῷ δι' ἐγγράφου
 προστάξεως σουλτανικῆς, ἔν' εἶπερ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τελέ- 15
 σσαι τὸ μετ' αὐτοῦ κήδος προθυμηθεῖη, ἅπαντας τοὺς τῆς πα-
 ραλλίας πόλεις κατασχόντας σατραπᾶς ἀπελάσαι ἐκέλευεν, τὸ
 περὶ τούτων διαλαμβάνον σουλτανικὸν γράμμα ὑποδεικνύς
 αὐτοῖς, ταύτη τῇ γραφῇ συγχρησασθαι ὁ βασιλεὺς τῷ Σι-
 αοὺς ὑπέθετο, καὶ ἐπὶ τούτους ἐκέλευεν ἀπελάσαι, τὰς σουλ-
 τανικὰς ὑποδεικνύων γραφὰς, αὐτοῖς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν 20
 ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ μάλιστα προθύμως τὴν Σινώπην πρότερον
 καταλαβὼν καὶ τὰς σουλτανικὰς ἐπιστολὰς ὑποδείξας τῷ Χα-

1. Σιαοὺς F et in margine P, Οὐσίαν PG hic et infra, Οὐσιᾶς C.
 4. τοῦτο G. 11. ἐδεδόκει P. 12. φωτίσματος F, βαπτί-
 σματος PG. 16. κατασχόντας F, παρασχόντας PG.

so, affinitatem eius ambit, pollicens, si voti compos fieret, abductu-
 rum se Turcas ex cunctis orae maritimae regionibus et castella ibi
 sita traditurum omnique studio auxiliaturum esse. quem ubi conspe-
 xit imperator et sultani litteras legit, affinitatis quidem nullam ha-
 buit rationem; ceterum Siausum, prudentia eius perspecta, interro-
 gavit, cuius esset et quibus parentibus ortus. eo respondente, ma-
 trem sibi ex Iberis fuisse, patrem tamen Turcam, imperator omnem
 curam adhibuit, ut sacro is baptismo se iniciandum præberet. annuit
 Siaus fidemque imperatori dedit, se domum non rediturum, ubi di-
 vini particeps baptismatis factus foret; cumque ipsi mandatum esset
 scriptis a sultano litteris, ut si imperator ad affinitatem iungendam
 paratus esset, omnes qui urbes maritimas tenerent satrapas inde pel-
 leret, exhibitis sultani litteris, quibus id praescriptum esset, impe-
 rator persuasit Siaus, isto diplomate uteretur et, expulsis hoc modo
 satrapis, in urbem rediret. itaque libentissime Sinopem primum pro-
 fectus, Charaticem, sultani litteris ostensis, inde eiecit, ne uno qui-

ρατικῆ, ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπήλασεν, μηδ' ἄχρις ἐνὸς ὄβολου τῶν βασιλικῶν ὑποκρατήσαντα χρημάτων. γίνεται δέ τι τοιοῦτον. ἐν τῇ τῆς Σινώπης ἐξέρχασθαι αὐτὸν κατεύξας τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τέμενος, D
5 δαίμονί τινι καθάπερ ἀλάστορι ἐκ θείας προνοίας παραδοθεῖς, ἔκειτο ἀφρίζων· καὶ οὕτως ἐκεῖθεν δαιμονιῶν ἐξελήλυθει· καὶ τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης ὁ Σιαοὺς Κωνσταντίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ ἀνέθετο, ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι, καὶ οὕτως τὰς ἄλλας πόλεις περικύβητων καὶ 10 τὰς σουλτανικὰς τοῖς σατραπείαις ὑποδεικνύων γραφάς, ἐκεῖθεν ἐξήλυνε, παραδιδούς πρὸς τοὺς τοῦ αὐτοκράτορος σατραπείας. ταῦτα οὖν ὁ Σιαοὺς διαπραξάμενος, ὑποστρέφει πρὸς αὐτὸν, κἀντεῦθεν τοῦ θείου βαπτίσματος τετυχηκώς P. 171
καὶ πολλῶν δωρεῶν ἐπαπολαύσας δοῦξ Ἀγχιάλου προχει-
15 ρίζεται.

10. Τῆς σφαγῆς δὲ τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν διαδραμεύσης, ὅποσοι τῶν σατραπῶν πόλεις καὶ πόλιν λιχία ἔτυχον φυλάσσοντες, ἕκαστος διὰ ἔτυχε φυλάσσωσαν κάστρον κατέσχε καὶ ἰδιοποιήσατο. καὶ γὰρ ὀπηρῖκα πρὸς 20 τὸν Ἀπελχασῆμ τὴν Νίκαιαν παρεδίδου φρουρεῖν ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὸν ἀπιέναι, διαφόροις σατραπείαις τὰ τε κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν ἅπασαν Ἀσίαν, ὡς εἴρηται, ἀνέθετο, ὥστε ἕκαστον τὸ ἴδιον λάχος

1. ὄβολου add. C. αὐτῷ C, αὐτὸ PG. C, ὑποστρέφει PG.

2. lege ἐπικρατήσαντα.

8. Δαλασσηνῷ G. 11. τοὺς τοῦ om. G.

12. ὑποστρέφει

dem obolo ex regia pecunia potitum. accidit enim tale quippiam. Sinope egrediens, cum immaculatae dominae nostrae deiparae templum violasset, daemonei velut ultori per divinam providentiam traditus, iacebat spumam agens; atque ita furore agitatus, urbe exiit. praefecturam autem Sinopes Constantino Dalasseno Siaus tradidit, qui ab imperatore ad id ipsum missus erat. dein reliquas urbes circuiens, sultani scripto satrapis monstrato, eos eiecit imperatorisque satrapis commisit. haec postquam Siaus perfecit, ad imperatorem reversus, sacrum baptismum accepit, multisque muneribus ornatus, etiam Anchiali dux creatus est.

10. Caede Ameris Solymae per totam Asiam vulgata, quicumque satraparum urbibus et oppidis praefecti erant, suam quisque arcem detinebant sibi vindicabant. etenim cum Apelchase, Antiochiam profecturus, Nicaeae custodiam committeret, compluribus satrapis oram maritimam et Cappadociam omnemque Asiam, ut narravimus, tradidit, ut quem quisque locum sortitus esset, eum tueretur, quoad ipse inde rediret. Apelchase, archisatrapa tum temporis Nicaeae,

Βφρουρεῖν, τὴν αὐτοῦ ἐκείθεν ἐπανέλευσιν ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ ἀρχισατράπης τῷ τότε τῆς Νικαίας ὄν, ταύτην κατασχών, ἐν ἧ καὶ τὸ σουλτανικίον ἦν, καὶ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πουλχάσῃ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παραχωρήσας, ἐν ἀμεριμνία τε ἦν, τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζώσασθαι οἰόμενος καὶ ἤδη ἐν χερσὶ νομίζων κατέχειν, (δεινὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ φιλοκίνδυνος,) καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐνοῦσιν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ προνομῆς ἀποστέλλων, τὴν Βιθυνῶν ἐληΐζετο ἅπασαν καὶ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος. τῇ γοῦν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, τοὺς μὲν προνομῆς ἀνέστελλε, τὸν δὲ Ἀπελχασήμ πρὸς εἰρηνικὰς σπονδὰς Συνήλαυνε. βυσσοδομεύοντα δὲ τοῦτον διαγιγνώσκων αἰεὶ κατ' αὐτοῦ καὶ τὰς σπονδὰς ἀναβαλλόμενον, δεῖν ἐλογίσατο κατ' αὐτοῦ ἀξιομάχον ἐκπέμψαι παράταξιν. τὸν Τατικίον δέ, περὶ V. 137 οὗ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμνητο, μετὰ δυνάμεως ἀποχρώσεως 15 πέπομφε κατὰ τῆς Νικαίας, ἐντειλάμενος αὐτῷ μετὰ νουνεχειᾶς τοῖς ἐχθροῖς ἀντικαταστήναι, εἴ γε τέως ἐντυχεῖν ἔξωθῆν τισι γένοιτο. ἀπελθόντος δὲ τοῦ Τατικίου καὶ ἀγχοῦ τῶν τειχῶν σχῆμα παρατάξεως διατυπώσαντος διὰ τὸ μηδένα τῶν Τούρκων τηρικαῦτα παρεῖναι, ἀναπετάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς 20 D διακοσίους ποσοῦμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἐξιπάσαντο. οἱ δὲ Κελτοὶ (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ) τούτους θρασάμενοι, κατὰ πρόσ-

2. ταύτην om. G. 5. τε: τέως C. ἔξουσιαν C. 8. ἀλλὰ
 προνομῆς C, ἀλλ' εἰς προνομῆς PG. Βιθυνίαν G. 14.
 παράταξιν: στρατεύμα P in margine. 17. εἶγε τέως ἔξωθῆν
 τισι ἐντύχοιεν C et in margine P. 20. post ἀναπετάσαντες
 exidisse videtur τὰς πύλας.

cum hanc urbem obtineret, ubi etiam sultanicium erat, et fratri suo Pulchrasae Cappadociam concessisset, securus erat, sultanicii dignitatem assecutorum se sperans atque in manibus iam tenere ratus: alacer enim erat atque ad pericula promptus: neque se finibus rerum suarum continebat, sed missis, qui praedam agerent, Bithyniam universam depopulabatur usque ad ipsam Propontidem. iisdem igitur, quam antea, artibus imperator usus, et praedatores repressit, et Apelchaseum ad pacem ineundam adiecit. sed cum clandestina adversus se consilia eum semper agitare intelligeret et foedus procrastinare, validum contra eum exercitum mittendum censuit. itaque Taticium, cuius saepe narratio mentionem fecit, cum copiarum vi idonea Nicaeam misit praecepitque, ut caute atque prudenter hostes aggrediretur, si quando contingeret, ut extra urbem aliquibus occurreret. Taticius, cum eo advenisset et aciem muris, nemine Turcarum tum obstante, admovisset, Turcae, numero ad ducentos, portis erumpunt et agmine in eum invehuntur. quos conspicati Galli,

ωπον σφοδρῆ τῇ ἔνυμη δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι κατ' αὐτῶν ἔνται, καὶ ἱκανοὺς τρώσαντες εἴσω τοῦ κάστρου τοὺς λοιποὺς συνήλασαν. ὁ δὲ γε Τατίκιος ἴστατο αὐθις ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος τῆς παρατάξεως μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐπεὶ 5 δὲ μηδεὶς ἔξω πυλῶν τῶν Τούρκων ἑωρᾶτο, ἀναποδίσας κατὰ τὴν Βασιλείαν τὸν χάρακα ἐπήξατο, δύο πρὸς τοῖς δέκα σταδίους τῆς Νικαίας ἀπέχουσαν. νυκτὸς δὲ τις προσεληλυθὼς αὐτῷ ἀγρότης τὸν Προσοῦχ διενίστατο μετὰ πεντήκοντα χιλιάδων ἐπικαταλαμβάνειν παρὰ τοῦ νεωστὶ γεγονότος σουλ- P. 172
 10 τῶν τοῦ Παργιαροῦχ ἀποσταλέντα. ταῦτα ὁ Τατίκιος καὶ δι' ἑτέρου βαβαιωθείς, ἐπεὶ πρὸς τοσαῦτα πλήθη δυνάμεις τὰς ἀντικαθισταμένας οὐκ εἶχεν, ἀναλύων τὰ δόξαντα πρότερον, ἀγαπητὸν ἐλογίζετο, εἰ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ὁσὼν διατηρήσειεν, καὶ μὴ πολλοστὸς πρὸς ὑπερπληθεῖς καὶ ἰσχυρωτέ-
 15 ρους μαχόμενος τὸ πᾶν ἀπολέσειεν. ἔνθεν τοι καὶ τὴν βασιλεύουσαν κατὰ νοῦν εἶχε καὶ πρὸς ταύτην ἑώρα, διὰ τῆς Νικομηδους βουλόμενος ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ Ἀπελχασῆμ ἄνωθεν τοῦ τείχους θεασάμενος αὐτὸν πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἀπονευσκότα καὶ ἤδη καὶ πορευόμενον, ἐξεληλυθὼς
 20 παρείπετο, ἵνα ἐπὶ ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ τοῦτον στρατοπεδεύ- B
 σαντα θεώσῃται, προσβαλῆ. καταλαμβάνοντα δὲ τοῦτον τὴν Πρένετον ἐφθακῶς, ξυμμίγνυσί τε αὐτῷ καὶ ἐκθύμως τὴν

3. γε om. G. 10. Παργιαροῦχ C et in margine P, Παργιαροῦχ PG. 12. τὰς add. C. 13. ὀπλιτικὸν G. 14. ἰσχυρότερα G, ἰσχυρότερα C. lege ἰσχυροτέρους. 16. ante διὰ add. G καὶ. 19. καὶ alterum om. G.

(erant enim sat multi,) recta in eos vehementi impetu, longis armati hastis, feruntur, multisque vulneratis, reliquos in arcem repellunt. quo facto, Taticius eodem rursus ordine stetit usque ad solis occasum; cumque nemo Turcarum extra portas conspiceretur, regressus ad Basileam castra posuit, quae duodecim stadia ab Nicaea abest. nocte autem rusticus eum adiit, qui Prosuchum cum quinquaginta millium exercitu appropinquare affirmavit, ab eo qui nuper factus esset sultano Pargiarucho missum, de quibus cum Taticius etiam ab aliis certior factus esset, quoniam tantae hominum multitudini copias suas impares erant, abiecto priori consilio, satius existimavit, exercitum totum incolumem servare, nec copiis multesimis adversus longe plures validioresque pugnans, summam rei perdere. itaque ad urbem regiam animo converso, per Nicomediam revertere statuit. sed Apelchasmus cum de muro eum Cpolin versus iter iam ingredientem cerneret, eductis copiis secutus est, ut si suo eum loco castra metatum conspiceret, aggredieretur. Preneti assequitur Taticium, pu-

μάχην ἀναρρήγγουσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θῦττον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμιον τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἰκπασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλάσαντες ὄλας ἡνίας, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἴενται, καὶ διακό-5 ψαντες τὰς φάλαγγας τρέπουσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς C τὴν βασιλεύουσαν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μόντοι Ἀπελχασὴμ οὐδαμῶς ἤρεμεῖν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν Θάλατταν πάντων καὶ 10 αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικὰς νῆας κατασκευάζειν διενόετο, τὴν Κίον καταλαβὼν· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ Θάλατταν διακειμένη· καὶ προέβαινε, ὡς ᾤετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῷ, ἀπαρτιζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτο- 15 ρα διέλαθεν. καὶ παραχορῆμα τὰς παρατυχοῦσας διήρεις τε D καὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασὴμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεῦσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασὴμ νῆας ἐμπροῆσαι, ἐν ὁποίᾳ καταστάσει ταύτας εὐρήσει. ἀλλὰ καὶ 20 τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἠπειρόθεν κατ' αὐ-

V. 138 τοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξελήλυθότων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασὴμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C; τῶν PG.

11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G.

14.

lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4.

23. Βουτουμίτην P,

alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habenis, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusan vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchase[m] quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani sceptrā, sin minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves exstruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triremes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classi praepositum contra Apelchase[m] misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchase[m] naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchase[m] conspexit hostesque

ἕννης ἥδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμμεμάθηκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἠπείρου ἐπικαταλαμβανόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενὸν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὡς μὴ ἀποχρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὴν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰππασίας, ὑπάρχει ἐκεῖ-
 θεν εἰς ἐπικαίρον τόπον ἐβουλευσατο τὰς δυνάμεις καταθεῖ-
 ναι. καταλαμβάνει τοῖνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπαρίσσιον. ἐφθακῶς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θάττον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασήμ
 10 νῆας ἐνέπρησεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἠπείρου ἐληλυθὼς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στρατεύμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ προῶς μέγχι ἐσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀπροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἐπὶ B
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένου, ἐκκατήσαντες
 οἱ Λατίνοι, κἄν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὄχλου
 ὄμως τὸν Τατίκιον, ἵν' οὗτοι καὶ μόνοι τὴν μετὰ τῶν Τουρ-
 κῶν ἀναδέξωνται μάχην. ὁ δὲ, κἄν μὴ κατὰ γνώμην τὸ
 πρῶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικὰς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασήμ, ὑπέβλεψε τῇ βουλῇ
 τῶν Λατίνων. καὶ περὶ ἀνατολῆς ἡλίου τὰς φάλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβάνοντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοῖνυν: τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FC, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασήμ Τουρκικὰς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε F,
 ἀνῆψε PG.

etiam terra appropinquare comperit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arcendum Romanorum equitatum esset: castris motis, co-
 pias loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, cele-
 rius quam dici potest naves Apelchasemi combussit; postidie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a prima
 luce ad vesperam non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchasemo pugnare conserere, per totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mo-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuvantur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congregi liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie co-
 pias Turcicas Apelchasemo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchasemo capessivit. multi

μάχην ἀναρρήγνυσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θῦπτον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμου τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἰππασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλάσαντες ὄλας ἡνίας, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἵενται, καὶ διακό-5 ψαντες τὰς φάλαγγας τρέπονσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς Ἐτὴν βασιλεύουσιν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μὲντοι Ἀπελχασὴμ οὐδαμῶς ἤρεμεῖν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκήπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν Θάλατταν πάντων καὶ 10 αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικός νῆας κατασκευάζειν διενόετο, τὴν Κίον καταλαβών· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ Θάλατταν διακειμένη· καὶ προέβαινε, ὡς ᾤετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῷ, ἀπαρτιζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτο-15 ρα διέλαθεν. καὶ παραχρῆμα τὰς παρατυχοῦσας διήρεις τε Ἄ καὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασὴμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεύσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασὴμ νῆας ἐμπροῆσαι, ἐν ὁποίᾳ καταστάσει ταύτας εὐρήσει. ἀλλὰ καὶ 20 τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἠπειρόθεν κατ' αὐ-
V. 138 τοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξεληλυθόντων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασὴμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C; τῶν PG.

11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G.

14.

lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4.

23. Βουτουμίτην P,

alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habentibus, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusam vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchase[m] quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani sceptrum, sin minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves extruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triremes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classi praepositum contra Apelchase[m] misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchase[m] naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchase[m] conspexit hostesque

ἔντης ἤδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμμεμάθηκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἡπείρου ἐπικυταλαρβανόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενὸν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὥς μὴ ἀποχωρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰππασίας, ὑπάρκας ἐκέλ-
 θεν εἰς ἐπικαίρον τόπον ἐβουλεύσατο τὰς δυνάμεις καταθεῖ-
 ναι. καταλαμβάνει τοῖνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπαρίσσιον. ἐφθακῶς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θάττον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασήμ
 10 νῆας ἐνέπρησεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἡπείρου ἐληλυθὼς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στρατεύμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ προῶας μέγχι ἐσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀκροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἐπὶ B
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένου, ἐκκατήσαντες
 οἱ Λαίτιοι, κἄν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὥχλου
 ἄνωγόν τὸν Τατίκιον, ἦν οὗτοι καὶ μόνοι τὴν μετὰ τῶν Τούρ-
 κων ἀναδέξονται μάχην. ὁ δὲ, κἄν μὴ κατὰ γνώμην τὸ
 πρῶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικὰς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασήμ, ὑπέβλεπε τῇ βουλῇ
 τῶν Λαίτιων. καὶ περὶ ἀνατολῆς ἡλίου τὰς φάλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβανόντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοῖνυν: τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FC, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασήμ Τουρκικὰς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε F,
 ἀνῆψε PG.

etiam terra appropinquare comperit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arcendum Romanorum equitatum esset: castris motis, co-
 pias loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, cele-
 rius quam dici potest naves Apelchasemi combussit; postridie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a prima
 luce ad vespem non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchasemo pugnare conserere, per totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mo-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuvantur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congregi liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie co-
 pias Turcicas Apelchasemo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchasemo capessivit. multi

C μὲν τῶν Τούρκων τηρικαῦτα κτείνονται, πλείστοι δὲ καὶ ἀλί-
 σκονται, οἱ δὲ πλείους τὰ ῥῶτα διδάσσει, μηδὲ τῶν οἰκειῶν
 σκευῶν φροντίδα ποιησάμενοι. καὶ αὐτὸς δ' Ἀπελχασήμ κα-
 τευθὲν Νικαίας ἐλάσας μόλις διασώζεται. λείαν οὖν πολλὴν
 ἐντεῦθεν ἀναλαβόμενοι οἱ ὑπὸ τὸν Τατίκιον, πρὸς τὴν οἰκειάν 5
 παλινοστοῦσι παρεμβολήν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ,
 ὁποῖος ἐκεῖνος δεῖνός θηρᾶσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην
 μαλᾶξαι φύσιν, γραφὴν τηρικαῦτα ἐκτίθεται πρὸς τὸν Ἀπελ-
 χασήμ, συμβουλευόν ἀποσχέσθαι μὲν τῶν τοιούτων κερῶν
 ἐπιχειρημάτων καὶ μὴ εἰς ἀέρα παίειν, ἀλλὰ προσεληλυθέναι 10
 P. 174 σῶν, καὶ πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι, δωρημά-
 των τε δαψιλῶν ἐπαπολαῦσαι καὶ τιμῆς. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ,
 ἐπεὶ καὶ τὸν Προσοῦχ ἐμάνθανε πολιορκούντα τὰ κατεχόμενα
 ὑπὸ τιγῶν σατραπῶν κάστρα, ἤδη δὲ καὶ τῇ Νικαίᾳ προσπε-
 λάζειν ἐφ' ᾧ πολιορκῆσαι ταύτην, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, 15
 ὁ φασί, ποιησάμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης
 καταστοχασάμενος καὶ τεθυρηκῶς, τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην
 ἀσπάζεται. τῶν δὲ ἀναμεταξὺ εἰρηλικῶν σπονδῶν τελεσθεῖ-
 P. 174 σῶν, μελετήσας καὶ ἕτερόν τι συνοῖσον ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ
 οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἀνυσθῆναι τὸ σκοπούμενον, μετακαλεῖται τοῦ- 20
 τον εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾧ καὶ χρήματα λαβεῖν καὶ
 τροφῆς ἄλις ἐπαπολαῦσαι καὶ οὕτως οἰκαδὲ ἐπαναστρέψαι.

1. πλείστοι: lege πολλοί. 2. μηδὲ: μετὰ G. 4. μόλις G.
 7. δεῖνός add. CG et in margine P. 10. εἰς G. 16. καὶ om.
 G. 18. ἀσπασσθαι G. 19. post ἐπεὶ add. PG καὶ, om. C.
 22. ἄλις τροφῆς G.

tunc caesi Turcarum, multi capti, plurimi terga verterunt, nulla ne
 vasorum quidem suppellectilisque cura habita; ipse Apelchasesem Ni-
 caeam recta contendens, vix evasit. Taticii autem milites, multa
 potiti praeda, in castra redeunt. his imperator auditis, pro ea qua
 pollebat peritia hominum quantumvis pervicacium animos flectendi,
 litteras ad Apelchasesem dedit, quibus suavit, ut inanibus istis conati-
 bus desisteret, neve aere diutius verberaret, sed ad se potius veniret,
 ut et multis supersederet laboribus, et larga munera honoresque adi-
 pisceretur. Apelchasesem cum etiam Prosuchum didicisset arces a sa-
 trapis quibusdam occupatas obsidere, iamque obsessum adventare
 Nicaeam, necessitate, ut aiunt, in virtutem versa, quoniam idem
 mentem imperatoris perspiceret, animo fidenti pacem amplectitur.
 confecta inter utrumque pace, imperator etiam alterum commodum
 spectans, cum aliter perfici non possent, quae intenderat, in urbem
 regiam eum invitat, ut et dona acciperet et iucunditati se daret,
 sicque domum reverteretur. obsequitur Apelchasesem, et Cpolin pro-

πείθεται δ' Ἀπελχασήμ. και εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, παντοίας ἀξιούται φιλοφροσύνης. ὡς δὲ τὴν Νικομήδους (πόλις δὲ αὐτῆ μητρόπολις Βιθυνίας) κατεῖχον οἱ τῆς Νικαίας ἐξάρχοντες Τούρκοι, ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἐλάσαι τούτους βου- 5 λόμενος, ἕτερον παρὰ θύλατταν οἰκοδομήσαι πολίχμιον δεῖν ἔκριεν, ἐν ὧσφ τὰ τῆς ἀγάπης ἤδραστο. τοιγαροῦν ἐν φορ- V. 139 ταιγωοῖς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη σὺν αὐτοῖς οἰκοδόμοις ἐμβάλων ἐξαπέστειλε, τὴν τούτου οἰκοδομὴν Εὐ-Β σταδίω τῷ τοῦ στόλου δρουγγαρίφ ἀναθέμενος και τὸ ἀπόρ- 10 ρητον ἐκκαλύψας, ἐπισκήψας, εἰ τινες τῶν Τούρκων διέρ- χονται, παντοίως φιλοφρονεῖσθαι και εἰς κόρον διδόντα ἐπι- λαύειν τῶν δωρεῶν, προστιθέναι δὲ τὸ μετ' εἰδήσεως τοῦ Ἀπελχασήμ τοῦτο οἰκοδομεῖν, εἶτα ἅπαν πλοῖον ἀπέλωξαι τῶν τῆς Βιθυνίας παραλίων μερῶν, ὡς μὴ δῆλον αὐτῷ γενέ- 15 σθαι τὸ γινόμενον. τῷ δὲ Ἀπελχασήμ καθ' ἐκάστην χρῆ- ματα διδούς, οὐκ ἐνεδίδου εἰς βάλανεία τε προτρεπόμενος και ἱππηλασίας και κνηγέσια, πρὸς δὲ και τὰς κατὰ τὰς λεωφόρους ἰσταμένας στήλας ἀναθεωρεῖν ἄλλα και ἱππικὸν C ἀγῶνα δι' αὐτὸν ἐστήσασθαι τοῖς διφρηλάταις ἐκέλευσε κατὰ 20 τὸ πάλαι τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ οἰκοδομηθὲν θέατρον, και καθ' ἐκάστην ἐν τούτῳ παραγίνεσθαι και τὰς τῶν ἱππων δο-

6. an δέδραστο?

10. ἐκκαλύψας C, ἐγκαλύψας PG.

11.

ἐς P, εἰς G cum Tyrtaeo 2, 10, unde locutionem sumsit.

διδόντα Diesterwegius, διδόντας PG. ἐπαπολαύειν C, ἀπολαύειν G. lege ἐπελαύειν.

12. δωρεῶν : χρειωδῶν C et in margine P.

13. οἰκοδομήσαι G.

fectus, benignissime habitus est. cum autem Nicomediam (urbs ea primaria est Bithyniae,) Turcae, qui Nicaeae imperitabant, tenerent, inde pellere eos imperator in animo habens, alteram ad mare arcem exstruendam interea censuit, dum solennia, quibus illum colebat, celebrarentur. itaque rebus omnibus ad usum necessariis una cum ipsis structoribus in naves onerarias impositis dimisit eas, postquam Eustathio, classis drungario, cui aedificandi curam commiserat consiliumque communicaverat, praecepit, ut si forte Turcae praeterirent, omni eos humanitate prosequeretur et donis ad satietatem impleret, praeterea significaret, haud inscio Apelchaseo arcem exstrui, denique omne navigium Bithyniae ora arceret, ne quae fierent iste resciret. interim Apelchaseum non destitit quotidianis demereri muneribus, ad balnea, ad ludos equestres, ad venationes invitare, praeterea ad lustrandas columnas in plateis positas adhortari. quin etiam certamen equestre eius gratia aurigas apparare iussit in theatro, quod magnus olim struxit Constantinus, atque ut eo quotidie iret equos-

κιμασίας ὄρῃν ἠρέθιζεν, ἐν' ἐντεῦθεν τριβομένου τοῦ καιροῦ, ἐκχειρία τοῖς οἰκοδόμοις δίδοται. ὡς δὲ τὸ πολέχνιον ἤδη τετέλεσται καὶ πέρας τὸ σκοπούμενον ἔσχηκε, πλείοσι δωρεαῖς τοῦτον ἀμειψάμενος, τῷ σεβαστοῦ τε ἀξιόματι τιμήσας καὶ ἐπὶ πλεόντας συνθήκας ἐμπεδώσας, διὰ τιμῆς ἐξέ-⁵πεμψεν αὐτὸν διαπόντιον. ἀγγελθείσης δὲ αὐτῷ τῆς τοῦ κάστρου οἰκοδομῆς, καὶ ἐπὶ τῇ τούτου ἀνεγέρσει κατετέρωτο τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὖν τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς, τὸ παράπαν ἐσίγησεν. τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἀλκιβιάδου ἰστόρηται. οὕτω γὰρ κἀκεῖνος Λακεδαιμονίους ἐξηπατῆκει, μὴ συγχωροῦντας ¹⁰ P. 175 ἀνοικοδομησάι Ἀθήνας καθαιρεθείσας ὑπὸ Περσῶν. παραγέλλας γὰρ ἀνοικοδομεῖν Ἀθηναίους, ἐκεῖνος ἀπώχετο πρεσβέυσων εἰς Λακεδαίμονα. εἶτα τῆς πρεσβείας τὸν χρόνον τριβοντος καὶ διδόντος τὸ ἐνδόσιμον τοῖς οἰκοδομοῦσι, μετὰ τὴν ἐξαπάτην ὅλην ἤκουσαν Λακεδαιμόνιοι τὴν οἰκοδομὴν ¹⁵ Ἀθηναίων. καὶ μέμνηται τῆς καλῆς ἀπάτης ταυτησὶ καὶ ὁ Παιανιεὺς ἐνιαγαῦ τῶν λόγων αὐτοῦ. τοιοῦτον ἄρα καὶ τοῦμοῦ πατρὸς τὰ ἐπινόημα ἦν, μᾶλλον δὲ καὶ Ἀλκιβιάδου στρατηγικώτερον. ἵπποδρομίαις γὰρ καὶ τρυφαῖς ἄλλαις τὸν βύρβαρον τοῦτον ὑποσαίνων καὶ εἰς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας παρα-²⁰

1. ἠρέθιζεν CG, ἠρέθισεν P. 3. ἔσχηκε G, ἔσχηκεν P. 4. σεβαστοῦ Ducangius Gloss. II. p. 1342, σεβαστοτάτῳ PG. 7. ante κατετέρωτο add. PG τὸ παράπαν, om. F. κατετέρωτο FP, ἐτέρωτο CG. 10. κἀκεῖνους P. 12. ἐκεῖνος F, ἐκείθεν PG. πρεσβεύσων F, πρεσβέων PG. 14. τριβοντια G. 17. ἐνιαγαῦ τῶν: G in margine "ε. ἐν ια ^{τῳ} τῶν." vid. annotat. 20. ἡμέραν C, ἡμέρας PG.

que probari spectaret, incitavit. id fecit eo consilio, ut dum tempus hic tali modo teneret, istis spatium ad aedificandum daretur. exstructa autem arce, ubi propositum ad finem pervenit, maioribus etiam donatum muneribus et augusti dignitate affectum, foedere confirmato, honorificentissime itinere maritimo dimisit. cumque is de arce exstructa certior factus esset, quanquam animum eius id pungebat, tamen silentio rem scire se dissimulavit. tale quid etiam de Alcibiade narratur. sic enim et ille Lacedaemonios sedellit, qui Athenas refici non permetterent a Persis deletas. postquam praecipit, ut Athenienses urbem renovarent, ipse legatus Lacedaemonem profectus est; ubi cum legationis tempus traxisset eiusque aedificandi otium dedisset, perfecta demum fraude, Lacedaemonii Athenas restitutas esse audierunt. cuius quidem fraudis egregiae meminit etiam Paeanieus alicubi in orationibus suis. tale etiam patris mei consilium, vel potius Alcibiade etiam prudentius. nam spectaculis aliisque voluptatibus barba-

πεμπόμενος, ἔφθασεν ἀπαρτίσας τὸ φρούριον. καὶ τηρικαυ-
τα τοῦ συμπαντος τελευθέντος ἔργου, τὸν ἄνδρα τῆς βασιλί- B
δος ἀπέλυσε πόλεως.

11. Ὁ δὲ Προσοῦχ δεινὸς μετὰ δυνάμεως, ὡς ἠλπίζετο,
5 καταλαβὼν, ἐπολιόρκει τὴν Νίκαιαν, καθὼς δ' τῷ Τατικίῳ τυ-
κτὸς προσεληλυθὼς τότε ἔλεγε. καὶ ἐπὶ μῆσὶ τρισὶ πολιορκῶν
ταύτην οὐκ ἐνεδίδον. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ καθ' αὐτοὺς οἱ
ἐντὸς καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπελχασῆμ ἑωρακότες καὶ μὴ ἐπι-
κλῆον ἀπέχειν πρὸς τὸν Προσοῦχ δυνάμενοι, διαπεμφάμε-
10 μοι πρὸς τὸν βασιλέα ἤτουντο τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας τυχεῖν,
κρείττον λέγοντες ἠγελῶσθαι δούλους αὐτοῦ ὀνομαζέσθαι ἢ τῷ
Προσοῦχ δοῦναι χεῖρας. ὁ δὲ παραχρῆμα τοὺς τῶν παρα- V. 140
τυχόντων ἐκκρίτους διελὼν, σημαίας τε καὶ σῆπτρα ἀργυ- C
ρέηλα ἐπιδιδούς, εἰς ἀρωγὴν τούτους ἐπέμπευ. οὐ γὰρ ἄν-
15 τικρος βοηθῶν τῷ Ἀπελχασῆμ στρατιὰν ἐπέμπευ, ἀλλὰ τὰ
τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς
κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασῆμ περιῖστατο. δύο γὰρ πρὸς ἀλλή-
λους μαχομένων ἔχθρῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔδει
τῷ ἀσθενεστέρῳ συνθέσθαι, οὐχ ἵνα ἐπικρατέστερος γένηται,
20 ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν ἀποκρούσῃται, ἀφ' οὗ δὲ τὴν πόλιν ἐξέλῃ-
ται καὶ τὴν τέως μὴ οὖσαν ὑπὸ τὸν κύκλον αὐτοῦ ἰδίαν
ποιήσῃται, καὶ κατὰ μικρὸν ἐκ ταύτης ἑτέραν καὶ μᾶλα ἄλ- D

2. ἔργον F. δεινῆς conl. Diesterwegius. 8. lege δὴ. 14.
17. lege παρίστατο. 18. ἡγεμονίας τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 19.
αὐχ G, οὐκ P.

rum demerens et de die in diem detinens, arcem exstruxit; atque per-
fecto demum opere, ex urbe eum dimisit.

11. Ceterum Prosoch, postquam cum iugenti copiarum vi, ut
exspectabatur, advenit, Nicaeam obsidione cinxit, prout Taticio nun-
tiaverat, qui noctu eum paulo ante adierat. tres menses in obsidione
urbis perseveravit. in summas autem angustias ubi qui intus erant et ipse
etiam Apelchasem se compulsos esse animadverterunt, neque resistere
diutius Prosocho potuerunt, legatis ad imperatorem missis, auxilium
petierunt, satius se putare dicentes servos illius nominari, quam
Prosocho manus dare. is statim ex copiis, quae forte adierat, prae-
stantissimos elegit, eosque cum vexillis argentoque clavatis sceptris
suppetias misit. neque tamen aperte auxiliaturus Apelchasemo exerci-
tium misit, sed ex imperatoris mente auxilium in perniciem Apelcha-
semi erat. duorum enim imperii Romani hostium inter se certan-
tium succurrendum erat imbecilliori, non quo validior fieret, sed ut
alterum depelleret, alteri urbem eriperet eamque extra imperii or-
bem tum positam recuperaret, et paulatim inde aliis atque aliis po-

λῆν ἐλόμενος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλατυτέραν ποιήσεται εἰς στενὸν κομιδῇ καταστᾶσαν, καὶ μᾶλλον ἐξότου τὸ τῶν Τούρκων δόρυ επικρατέστερον γέγονεν. ἦν μὲν γὰρ ὅτε οἱ ὄροι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας αἱ ἀμφοτέραι στῆλαι ἦσαν ἀνατολὴν καὶ δύσιν περιορίζουσαι, ἐξ ἐσπέρας μὲν αἱ τοῦ 5
P. 176 Ἡρακλέως ὀνομαζόμεναι, ἐξ ἑω δὲ αἱ ἀγχοῦ που ἰσταμέναι τοῦ Ἰνδικοῦ πέρατος αἱ τοῦ Διονύσου. κατὰ γὰρ πλάτος οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἦν τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τὸ κράτος, Αἴγυπτος καὶ Μερὸν καὶ Τρωγλοδυτικὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐγγύθεν τῆς διακεκαυμένης καὶ τὰ ἐξ ἑτέρου μέρους ἢ πολυθρύλιος 10
Λητος Θούλη καὶ ὅσα ἔθνη βόσκει τὸ κλίμα τὸ Βόρειον, οἷς κατὰ κορυφὴν ὁ Βόρειος ἴσταται πόλος. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνό γε τοῦ καιροῦ ἐκ μὲν ἀνατολῆς ὁ γείτων Βόσπορος ὄριον τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων, ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας ἡ Ἀδριανουῦ καθίστατο πάλις. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος ὥσπερ παίων 15
B περ ἀπὸ κέντρον τῆς Βυζαντιδος περιορχούμενος, ἠυρύνετο τὸν κύκλον τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ μὲν ἐσπέρας τὸν Ἀδριανουῦ πόντον ἔθετο ὄριον, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Εὐφράτην καὶ Τίγρητα. καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν 20
ἀνενεώσατο ἄν, εἰ μὴ γε οἱ ἐπάλληλοι ἀγῶνες καὶ οἱ πυκνοὶ πόνοι καὶ κίνδυνοι (ἦν γὰρ καὶ ἀμφοτέροις ὁ αὐτοκράτωρ με-

3. μὲν om. G. 4. τῆς om. G. 6. lege Ἡρακλέους. 9. ἐγγύθεν C, ἐγγύς P in margine, ἐκείθεν PG. 14. ἢ G, καὶ P. 21. ἄν om. C. 22. ἀμφοτέροις G.

titus, imperii Romani fines dilataret; qui quidem admodum contracti erant, praesertim ex quo Turcarum res validiores factae sunt. nam fuit, cum termini imperii Romani columnae illae erant, quae orientem et occidentem finiunt, alterae in occidente, quae Herculis dicuntur, in oriente alterae, quas ad Indorum fines Bacchus posuit. latitudo enim quanta fuerit imperii Romani, dici non potest: quippe Aegyptus, Meroe, Troglodyticae universa et quae zonam torridam adiacent regiones ab australi parte, ab altera autem Thule celeberrima et quotquot gentes boreales terras incolunt, quorum capitibus axis borealis imminet, Romanorum imperio parebant. at his temporibus ab oriente Bosphorus vicinus, ab occidente Adrianopolis regnum Romanorum terminabant. Imperator autem Alexius, veluti manibus propellens barbaros ab utraque parte instantes atque Byzantio quasi ex centro circumiens, imperii orbem dilatavit: ab occidente Adriaticum mare, ab oriente Euphratem atque Tigridem terminos constituit. atque in pristinam sane felicitatem imperium restituisset, nisi bella

γαλοκίνδυνός τε και πυκνοκίνδυνος) τούτον ἀπέστησαν τοῦ ὀρμημάτος. ἀλλ' ὅπερ εἰς ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι στρατιάν ἀποστέλλων τῷ τῆς Νικαίας τυράνῳ Ἀπελχασίμῳ, γνώμης εἶχεν οὐχ ἴν' ἐκεῖνον ἐξέλθαι τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅπως ἂν ἑαυτῷ C
 5 τὴν νίκην περιποιήσεται· οὐ μὴν ἢ τύχη πρὸς τούτῳ συνέπνευσεν. ἔσχε γὰρ οὕτω τὰ κατ' αὐτούς. οἱ γὰρ ἀποσταλέντες τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου ὀνομαζόμενον κατέλαβον πολλίγιον. οἱ δὲ Τούρκοι παραχρῆμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀνεπέτασαν. οἱ δὲ ἄνωθεν τῆς ἀνατολικῆς πόρτης περὶ τὰ κρηδέ-
 10 μνα τοῦ τείχους ἀνελθόντες, τὰς σημαίας και τὰ σκήπτρα λαθὼν κατέστησαν ἀλλαλάζοντες ἅμα και τὸ ἐνυάλιον συνερχῶς ἐνηχοῦντες. ὅφ' ὧν οἱ μὲν ἔξωθεν ἐκδειματοῦντες διὰ πυκτὸς ἐκείθεν ᾗχοντο, αὐτὸν ἐλληλυθῆναι τὸν αὐτοκράτορα νομίσαντες· αἱ δὲ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις αὐθις πρὸς τὴν βα-
 15 σιλεύουσαν ἐπέστρεψαν. οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχον πλῆθος πρὸς D
 ἔφοδον Περσικὴν ἐπιζομένην ἐκ τοῦ βάρους τῆς Τουρκικῆς V. 141
 ἐξουσίας αὐθις ἐλεύσεσθαι.

12. Τὴν δὲ τοῦ Σιαοῦς ὑποστροφὴν ὁ σουλτᾶν ἀπεκδέχόμενος, ἐπεὶ ἑώρα τούτον ἐμβραδύνοντα, ἐμεμαθήκει δὲ τὰ 20 κατ' αὐτόν, ὡς τὸν Χαρατικὴν μετὰ τράπου τῆς Σινώπης ἀπῆλασεν, ὡς τετυχῆκει τοῦ Θείου βαπτίσματος και κατὰ τὴν

3. lege γνώμην. 4. ἐὰν G. 5. lege τοῦτο. συνέπνευσεν CG. 7. τῷ PG, correxi. 11. lege ἀλλαλάζοντες. 13. ᾗχοντο ἐκείθεν G. 16. ἐπιζομένων G. Τουρκικῆς: δουρικῆς CG. 17. ἐλεύσασθαι P, ἐλεύσεσθαι CG. 21. τοῦ Θείου βαπτίσματος ὡς τετυχῆκει P, ὡς τε τύχοι τοῦ Θείου βαπτίσματος C, ὥστε τύχη τοῦ θ. β. G.

continua et frequentes labores periculaque (nam utrimque imperatori et crebra et magna subeunda erant pericula) a proposito eum deduxissent. sed, ut initio dixi, exercitum Nicaeae tyranno Apelchaseo non eo consilio misit, ut illum periculo eriperet, sed ut sibi victoriam pararet. neque tamen fortuna coeptis eius adspiravit. ita res se habuit. qui auxilio missi erant, ubi ad oppidulum pervenerunt, a domino Georgio vocatum, Turcae portas extemplo ipsis aperuerunt. hi supra portam orientalem in pinnae murorum ascenderunt, signisque ac sceptris congestis, clamorem sustulerunt continuum. qua re perterriti, qui urbem obsidebant, noctu discesserunt, ipsum imperatorem advenisse rati. Romanae autem copiae in urbem reverterunt, cum se non pares esse sentirent excipiendis Persis, quos ex intimis imperii Turcici regionibus rursus adventuros sperabant.

12. Interim sultanus, diu expectato Siasi reditu, ubi morari eum vidit comperitque, illum dolo Charaticen Sinope eiecisse, sacramque baptismum suscepisse, et in occidentem ab imperatore mis-

P. 177 ἐσπέραν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεστάλη, τὴν δουκικὴν ἐξουσίαν Ἀγχιάλου περιζωσάμενος, ἠνιάτο καὶ ἡσχαλλεν. δεῖν οὖν ἐλογίσατο τὸν Πουζάνον αὐθις μετὰ δυνάμεων κατὰ τοῦ Ἀπελχασῆμ ἀποστεῖλαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γραφὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ κήδους διαλαμβάνουσαν αὐτῷ ἐγχειρίσαι. εἶχε δὲ τὰ γράμματα οὕτως. “ἡγκόσειν, ὦ βασιλεῦ, τὰ κατὰ σὲ καὶ ὅπως τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρχὴν, ἐκ προοιμίον πολλοῖς ἀγῶσιν ἐμπέπτωκας, καὶ ὡς ἄρτι τὰ κατὰ τοὺς Λατίνους κατευνάσαντος, οἱ Σκύθαι κατὰ σοῦ Βέτοιμάζονται, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀμῆρ Ἀπελχασῆμ τὰς μετὰ σοῦ 10 τοῦ Σολυμῆ σπονδὰς καταλύσας, μέχρις αὐτῆς Δαμάλεως τὴν Ἀσίαν ληΐζεται. εἰ γοῦν βούλει καὶ τὸν Ἀπελχασῆμ τῶν αὐτοῦ μερῶν ἀπελαθῆναι καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Ἀντιοχείαν ὑπὸ τὴν σὴν γενέσθαι χεῖρα, ἀπόστειλόν μοι τὴν σὴν θυγατέρα εἰς νύμφην ἐμὴν τῷ πρωτοτόκῳ τῶν ἐμῶν υἱῶν. 15 καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδὲν σοι σκῶλον ἔσται, ἀλλὰ πάντα ῥαδίως ἐξέσται σοι ἀνύειν, ἐμοῦ σοι ἐπαρήγοντος, οὐ κατὰ τὴν ἐφῶν μόνον, ἀλλὰ μέχρις Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς ἐσπέρας ἀπάσης, διὰ δυνάμεων ἀποστελλομένων σοι παρ’ ἡμῶν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τῶν Περσῶν σουλτᾶν. ὁ δὲ Πουζάνος μέχρι Νικαίας καταλαβὼν καὶ ἀπόπειραν ταύτης οὐχ ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ 20 πόλλαις ποιησάμενος καὶ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, τοῦ Ἀπελ-

10. ὁ αὐτὸς ὁ PG, recte C. σοῦ om. CG.
PG, recte C. 17. ἀνύειν ἐξέσται σοι G.

15. πρωτοτόκῳ

sum esse, in ducis Anchiali dignitatem euectum, indignabatur atque aegre ferebat. itaque Puzanum rursus cum exercitu aduersus Apelchaseum mittendum, simulque litteras ad imperatorem eidem tradendas statuit, in quibus de affinitate cum eo coniungenda agebatur. scriptae autem erant in hunc modum. “audiui, imperator, de rebus tuis, ut accepto Romanorum imperio, statim ab initio in multa certamina incidere, utque sopito Latino tumultu, Scythae contra te bellum parent, et ipse Amer Apelchaseum foedere, quod cum Solyma tibi erat, soluto, usque ad ipsam Damalim Asiam vastet. si ergo vis et Apelchaseum ex istis partibus expelli, et Asiam ipsamque Antiochiam imperio tuo restitui, mitte tuam ad me filiam, sponsam filio meo natu maximo mihi que futuram. quod si feceris, nullum tibi in posterum impedimentum obstat, sed omnia facile perficies, me adiuvante, non per orientem solum, sed usque ad Illyricum et occidentem universum, auxilio usus copiarum, quas tibi mittemus.” haec igitur Persarum sultanus. Puzanus autem, admotis Nicaeae copiis urbeque iterum atque saepius frustra tentata, cum Apelchaseum

χασήμ γενναίως ἀνταγωνιζομένου, ἐξαιτησαμένου καὶ ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως βοήθειαν καὶ λαβόντος, πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν
 πόλεων τε καὶ πολικιῶν κατὰσχεσιν ὄρησεν, ἐκεῖθεν ὑπο-
 χωρήσας, τὴν σκηνὴν κατὰ τὸν Λάμπην πηξάμενος· ποτα-
 5 μὸς οὗτος περὶ Λοπάδιον. μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν
 ἐνδεκατέσσαρσιν ἡμιόνοις χρυσίον ἐπισάξας ὁ Ἀπελχασήμ
 δπόσον φέρειν ἠδύνατο, ἀπέρχεται πρὸς τῶν Περσῶν σουλ-
 τῶν, δῶρον αὐτῷ κομιζων ἐφ' ᾧ μὴ παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς.
 καταλαμβάνει δὲ τούτον περὶ τὸ Σπαχᾶ ἀυλιζόμενον. ὡς δὲ D
 10 οὐδὲ θεάσασθαι τούτον ὁ σουλτῶν ἤξιον, μεσίταις ἐχρήτο.
 ὁ δὲ ὄχλουμένος ὑπ' αὐτῶν ἔφη “ἐπεὶ καθάπαξ τὴν ἐξουσίαν
 τῷ Ἀμῆρ Πουζάνῳ ἀνεθέμην, οὐκέτι ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀφαι-
 ρεθῆσεσθαι βούλομαι. ἐπιδώτω τοίνυν τὰ χρήματα, ἀπελθὼν
 πρὸς αὐτόν, καὶ πῦν δ βούλεται εἰπάτω. καὶ τὸ δόξαν αὐ-
 15 τῷ καὶ ἐμὸν ἔσται θέλημα.” ἐφ' ἱκανὸν οὖν ἐγκαρτερήσας
 ἐκείσε καὶ πολλὰ μογήσας καὶ μηδὲν ἠνυκῶς, ἀπάρας ἐκεῖ-
 θεν, ὡς πρὸς τὸν Πουζάνον ἀπερχόμενος, συναντᾷ τοῖς ἐξ ἐκεῖ-
 νου κατ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσι διακοσίοις ἐκκρέτοις ἀνδράσι καὶ P. 178
 σατράπαις. οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκείνου τῆς Νικαίας ἐξέλευσις τού-
 20 τον διέλαθεν. οἱ καὶ κατασχόντες αὐτόν καὶ βρόχον ἐκ νευ-
 ρᾶς ἐπικλώσαντες τῷ τραχήλῳ τούτου περιβαλόντες ἀπέπνι-

2. καὶ λαβόντος: καταλαβόντος G. 6. ἐπισάξας C, ἐπεισάξας
 PG. 8. ᾧπερ G. 9. σπαχᾶ P in margine, πάσχα PG. 12.
 ἂν ἐθέμην P, ἂν om. CG, correxi. ἀφαιρήσεσθαι C. 17. ὡς:
 δὲ C, om. G. 18. ἀποσταλεῖσι κατ' αὐτοῦ G. ἀνδράσι καὶ
 om. C. 19. τούτους G. 20. καὶ alterum om. G.

fortiter resisteret atque auxilia ab Alexio et peteret et acciperet, ad
 ceteras urbes oppidaque expugnanda animum advertit; indeque pro-
 fectus, castra ad Lampen posuit, qui fluvius est circa Lopadium. is
 ubi discessit, tredecim Apelchases mulis tantum auri imposuit, quan-
 tum ferre poterant, atque ad Persarum sultanum profectus est, do-
 num allaturus, ne praefectura sibi abrogaretur, assequitur eum ad
 Spacha commorantem; sed cum ne in conspectum quidem ab sultano
 admitteretur, internunciis utebatur; quibus vehementer instantibus,
 ille “quoniam semel, inquit, Ameri Puzano provinciam istam detuli,
 ipsi eam eripi nolo. det ergo Apelchases aurum atque ad Puzanum
 se conferat, quocum, ut volet, de rebus suis agat. quidquid illi visum
 fuerit, etiam mihi placebit.” diu igitur ibi commoratus, cum multum
 sollicitando nihil profecisset, ad Puzanum iter ingressus, ducentis ob-
 vius fit viris lectis atque satrapis, qui a Puzano adversus eum missi
 erant. neque enim hunc latuerat, Apelchasesum Nicaea profe-
 ctum esse. isti captum laqueo ex nervo torto strangularunt. quan-

ξαν. τὸ δὲ ὄλον οὐ τοῦ Πουζάνου ἦν κατ' ἐμὸν λόγον, ἀλλὰ τοῦ σουλτᾶν ἐκείνου τοιαῦτ' οἰκονομήσαντος κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 V. 142 χασήμ δηλώσαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν Ἀπελχασήμ. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ σουλτᾶν ὑπαναγνοὺς γραφάς, οὐδ' εἰς νοῦν τὸ δηλούμενον βαλεῖν ἤθελε. καὶ πῶς γὰρ; τὸ γὰρ 5
 Β βασιλικὸν θυγάτριον, ὅπερ τὸ γράμμα ἐζήτει κατεγγυθῆναι τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἦν ἄρα δυστυχὴς, ὡς ἔοικεν, εἰ ἀνεηλύθει εἰς Περσίδα, βασιλείας μετεσχηκὸς ἀπάσης κακοδαιμονεστέρως πενίας. ἀλλ' οὔτε θεὸς τοῦτο ἐπέτρεπεν, οὔτε ὁ βασιλεὺς εἶχε γνώμης οὕτω ταῦτα προβῆναι, οὐδ' ἂν εἰς 10
 στενὸν κατηντήκει αὐτῷ τὰ πράγματα. εὐθὺς γὰρ καὶ κατὰ πρώτην ἀκοήν τοῦ γράμματος τῆς τοῦ βαρβύρου κατεγέλασεν δρέξεως, ὑποφθεγγάμενος, ὅτι “ὁ δαίμων τοῦτο εἰς νοῦν αὐτῷ ἀνεβίβασεν.” περὶ τοῦ μὲν κήδους οὕτως ἔσχεν ὁ αὐτοκρά-
 C τωρ· ἐλπίζει δὲ κενὰς τὸν τοῦ σουλτᾶν λογισμὸν ἀπαιωρεῖν 15
 δεῖν λογισάμενος, καταπεμψάμενος τὸν Κουρτίκιον μεθ' ἐτέρων τριῶν, ἀποστέλλει τούτους πρέσβεις καὶ γράμματα, δι' ὧν τὴν εἰρήνην ἐνέφαιεν ἀσπάζεσθαι καὶ πρὸς τὰ μνησθέντα κατανεύειν, ἀπαιτῶν ἅμα καὶ αὐτὸς ἄλλ' ἅττα τοῦ χρόνου παρατάσιν εἰσάγοντα. οὕτω οἱ ἐκ τοῦ Βυζαντίου πεμφθέν- 20
 τες πρέσβεις τὸν Χορασᾶν κατέλαβον, καὶ τὴν τοῦ σουλτᾶν

1. Πουζάνη G. 3. lege τὸ κατὰ. 5. λαβεῖν C. 6. ἐξήτει
 conl. Iac. Gronovius. 7. πρωτοτόκῳ PG, recte C. αὐτοῦ G,
 αὐτῷ P. 9. ἐπέτρεπεν G. 10. lege γνώμην. 13. αὐτῷ
 G, αὐτοῦ P. 16. lege μεταπεμψάμενος. 19. ἄλλα τὰ PG,
 ἀλλὰ τε τὰ C. correxi. 21. Χορασᾶν G, Χοροσᾶν P.

quam eius rei auctor ex mea quidem sententia non Puzanus erat, sed sultanus ipse, qui insidias Apelchaseo strui iusserat. hactenus de Apelchaseo. imperator, lectis sultani litteris, ne advertere quidem animum ad ea, quae significata sibi erant, voluit. quomodo enim? regia filiola, quam illius natu maximo filio desponderi epistola postulabat, sane erat infelicissima, ut apparet, si in Persidem profecta, regni facta esset consors quavis egestate tristioris. sed neque divina id lex sinebat, neque imperator haec ita perficienda censebat, vel si in summas angustias res suae redigerentur. risit igitur statim, cum primum litteras legeret, barbari apem, quam a daemone ei suggestam esse dicebat. sed de affinitate licet ita imperator sentiret, tamen inani spe sultani animum suspendi oportere ratus, Criticismum cum tribus aliis accessivit eosque legatos ad eum misit cum litteris, quibus pacis conditionem libentissime se accipere postulataque concedere significabat; expetens simul et ipse alia quaedam, quibus tempus duceretur. sed priusquam Byzantio missi legati Chorasenum pervenissent, audita

ἀναίρεσιν μεμαθηκότες ὑπέστρεψαν. καὶ γὰρ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Τουτούσης μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Ἀμῆρ Σολυμῶν καὶ τὸν ἴδιον γαμβρὸν ἐξ Ἀραβίας κατ' αὐτοῦ στρατεύσαντα τυφωθείς, καὶ τὸν σουλτᾶν μεμαθηκῶς εἰς εἰρηνικὰς σπονδὰς μετὰ τοῦ D
5 αὐτοκράτορος ἤδη ἐπέειπεσθαι, πρὸς τὸν τᾶδελφοῦ φόνον ἀπέβλεψε. δυοκαίδεκα τοῖνυν Χασίους οὕτω τῇ Περσίδι διαλέκτῳ καλουμένους φόνιον πνέοντας μετακαλεσάμενος, ὡς πρέσβεις τάχα πρὸς τὸν σουλτᾶν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν τρόπον αὐτοῖς ὑποθέμενος ἅμα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, “ἅπιτε” φά-
10 μενος “καὶ πρῶτα μὲν διακηρυκεύσατε, ὡς ἀπόρητᾶ τίνα μέλλειν τῷ σουλτᾶν ἀπαγγεῖλαι, ἐπὶ δὲ παραχωρηθῆτε τῆς εἰσόδου, ὡς τάχα πρὸς οὗς αὐτῷ ὠμιληκέναι βούλοσθε, πλησιάζαντες παραχρῆμα τὸν ἐμὸν διαμελήσατε ἀδελφόν.” οἱ δὲ πρέσβεις ἢ μᾶλλον φονεῖς, καθάπερ εἰς δεῖπνον ἢ εὖω- P. 179
15 χίαν πεμπόμενοι, προθυμώτατα πρὸς τὴν τοῦ σουλτᾶν σφαγὴν ἀπήεσαν. μεθύοντα τοῦτον καταλαβόντες, ἐπεὶ πύσα ἐκεχειρία τούτοις ἐδίδοτο, τῶν ἐμπειπιστευμένων τὴν τοῦ σουλτᾶν φυλακὴν πόρρωθεν ἐστηκότων, αὐτοὶ πλησιάζαντες, τὰ ξίφη τῆς μάλης σπασάμενοι διαμελίζουσι παραχρῆμα τὸν
20 ἄθλιον. τοιοῦτον γὰρ τὸ τῶν Χασίων ἐστὶν αἵμασι χαῖρον, καὶ τρυφὴν αὐτὸ τοῦτο λογιζόμενοι, εἰ μόνον διὰ σπλάγγων ἀνθρώπων τὸ ξίφος ἐλάσειαν. τοῦ λοιποῦ δέ, κἄν τινες αὐτοὺς ἴσως ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιθέμενοι καταχορδεύσειαν, κα- B

2. τὸν prius om. G. 3. Ἀρῆαβίας C. 7. an φόνον? 13. lege διαμελίσσατε. 14. φονεῖς G, φωνεῖς P. 22. ἐλάσειεν G. τοῦ λοιποῦ — καταχορδεύσειαν om. CG.

sultani caede, reverterunt. nam frater eius Tutuses, postquam et Amerem Solymam et generum ex Arabia adversus se profectum occidit, insolentia inflatus, cum sultanum de pace cum imperatore agere comperisset, ad fratris necem animum advertit. duodecim igitur Chasios, ut Persarum lingua dicuntur, caedem spirantes arcessivit et legatorum nomine ad sultanum statim misit, simul fraudis rationem indicans, “ite, inquit, atque primum prae vobis ferte arcana quaedam sultano vos nuntiatiuros esse: admissi, quasi ad aurem loqui velitis, accedite et statim fratrem meum trucidate.” legati igitur vel potius sicarii, ut ad convivium seu epulas missi, alacres ad sultani caedem properarunt. ebrium cum eum invenirent, quoniam omni libertate utebantur, iis, quibus custodia sultani credita erat, procul stantibus, accedebant ad eum gladiisque, quos sub ala gestabant, eductis, infelicem illico interficiunt. talis enim est ista Chasiorum gens, quae sanguine delectetur et voluptuosissimum ducat gladium in homi-

θάπερ τι κῦδος τὸν τοιοῦτον λογιζονται θάνατον, ὡςπερ τινὰ πάτριον κλῆρον τὰ φονικά ταῦτα ἔργα ἄλλος πρὸς ἄλλον διαδεχόμενοι τε καὶ παραπέμποντες. ἐκείνων μὲν οὖν ὑπέστρεψεν οὐδείς πρὸς τὸν Τουτούσην, ἀντίλυτρον οἶον τὰς ἰδίας

V. 143 ὑποσχόντων σφαγᾶς· ὁ μόντοι Πουζάνος ταῦτα μεμαθηκῶς, 5
 σὺν ὄλαις δυνάμει πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανέστρεψεν. ἐπὰν δὲ τῷ Χορασάν προσεπέλασε, δέχεται τοῦτον ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος ἀδελφὸς Τουτούσης. καὶ εὐθὺς ἀγχεμάχου τῆς μάχης γενομένης, ἐπεὶ καρτερώς ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο

C καὶ θάτερον θαιτέρῃ τῆς νίκης οὐδαμῶς παρεχώρει, πίπτει 10
 καὶ ὁ Πουζάνος καιρίαν πληγὴν γενναίως ἀγωνιζόμενος καὶ ὄλας συνταράττων τὰς φάλαγγας· ἕκαστος δὲ τῶν αὐτοῦ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἄλλος ἄλλοσε σκεδασθέντες. ὁ δὲ Τουτούσης νικητῆς πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανέστρεψεν, ὡς ἤδη τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζωσάμενος, 15
 καὶ ταῦτα τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχων. καὶ γὰρ συνητηκῶς αὐτῷ ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος Ταπάρη σουλτᾶν υἱὸς, ὁ Παργγαροῦχ, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῃ ἐπὶ σώματι κύρσας κατὰ τὴν ποιήσιν. καὶ συμβαλῶν ὅλην χειρὶ καὶ γνώμῃ, εἰς

D πολλὰ τὰς Τουτούση δυνάμεις διέσπασε, καὶ τρέψας ἀνά 20
 κρᾶτος ἐδίωκεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ Νανάτου φυ-

1. κῆδος G. θάνατον λογιζονται G. 3. οὖν om. G. 4.
 οὐδείς πρὸς Τουτούσην ὑπέστρεψεν G. 6. Χοροσάν PG utrobique . correcti. 18. Παργγαροῦχ C, Παργγαροῦχ P in margine, Σπαργγαροῦχ PG. correcti. ὡς G.

num visceribus figere. ceterum, si forte eo ipso momento alii aggressi eos discerpunt, summo honori talem mortem habent, velut paternam hereditatem cruentum istud artificium alius ab alio accipientes atque rursus tradentes. illorum quidem nemo ad Tutusen reversus est, cum mercedem quasi sceleris contrucidati darent. Puzanus, ut haec audiit, in Chorasanium cum copiis omnibus movit; appropinquantem excepit occisi sultani frater Tutuses. pugna statim cominus commissa, postquam strenue uterque exercitus pugnavit, et neuter neutri victoriam concessit, Puzanus etiam lethali vulnere percussus cecidit, fortiter pugnavit et universos conturbans ordines, milites eius fuga salutem petierunt, alii alio dispersi. Tutuses autem victor in Chorasanium rediit, iam sultanicii dignitatem adeptum se ratus. sed periculum capiti eius impendebat. etenim occisi Taparae sultani filius, Pargiaruch, obviam ei factus, velut leo gavisus est, qui magnum in corpus incidit, ut poeta ait, atque omnium virium contentione eum aggressus, Tutusis copias disiecit, disiectasque summa vi persecutus est. cecidit et ipse Tutuses, ad Novati instar inflatus. Apelchaseo cum pecuniis ad

σῶν Τουτούγης. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μετὰ χρημάτων τότε πρὸς τὸν τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἐξεληλυθότος, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἰστόρησεν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πουλχάσης τὴν Νίκαιαν καταλαβὼν κατέσχεν. αἰσθόμενος δὲ τοῦτου ὁ αὐτοκράτωρ, σαφιλεῖς τὰς δωρεὰς ὑπισχνεῖτο, εἰ ταύτης αὐτῷ παρακεχωρηκῶς ἐκείθεν ἐκστᾶιη. ὁ δὲ Πουλχάσης ἤθελε μὲν, ἀλλ' ἀνεβάλλετο αὐθις, ἀποβλέπων πρὸς τὸν Ἀπελχασήμ, καὶ λόγους ἐκ λόγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διεπέμπετο, ἀπαιτῶν ὅσον αὐτόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεκδεχόμενος ἐπανέλευσιν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται ἰ τοιοῦτον. ὁ παρὰ τῶν Χασιῶν ἀναιρεθεὶς τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἐφθασε κατασχέων τοὺς τοῦ μεγάλου Σολυμᾶ δύο υἱεῖς. οὗτοι δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ἀποδράσαντες τοῦ Χορασάν, ὄξως τὴν Νίκαιαν κατέλαβον. τούτους οἱ ἐντὸς Νικαίας θεασάμενοι, δημοκρατοῦντες ὅσον περιχαρῶς ἐδέξαντο. καὶ ὁ Πουλχάσης καθάπερ τινὰ πατρῶν κληρὸν τὴν Νίκαιαν προθύμως αὐτοῖς παραδίδοσι. προχειρίζεται δὲ σουλτᾶν ὁ πρωτογενῆς τῶν δύο, Κλιτσιασθλᾶν τὴν κλησιν. ἐκεῖνος δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία τῶν τηρικαῦτα ἐν Νικαίᾳ παρόντων μεταπέμψάμενος, ἐν αὐτῇ καθίδρυσεν, ἀποκαταστήσας τὴν πόλιν Β ταύτην σουλτάνων, ὡς ἂν τις εἴποι, κατοικητήριον. οὕτω δὲ τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν οἰκονομήσας, τὸν μὲν Πουλχάσην τῆς

5. εἰ CF, ἡ G, καὶ P. 8. τὸν add. CG. 9. ἀπεκδεχόμενον P, recte CG. 10. ἔλευσιν G. 12. μεγάλου: lege Ἀμῆρ-υιούς CG. 13. ἀποδράσαντες C. 18. Κλιτσιασθλᾶν CG. 19. παιδία: τέτρα P in margine.

Chorasani sultanum profecto, ut supra narravimus, frater eius Pulchases Nicaeam occupavit. de qua re imperator certior factus, largissima ei dona pollicitus est, si urbe sibi tradita decederet. Pulchases conditionem non aspernabatur quidem, sed Apelchasemum respiciens cunctabatur, et alias atque alias morae causas adversus imperatorem praetendebat, suspendens quasi eum, re vera fratris reditum operiens. interim tale quid contigit. trucidatus a Chasiis Chorasani sultanus Ameris Solymae filios duos ceperat. hi post illius necem ex Chorasano an fugientes, Nicaeam celeriter se conferebant; quos conspicit, qui Nicaeae erant, tumultuantes ingenti gaudio exceperunt; atque Pulchases ut paternam hereditatem Nicaeam sine mora iis tradidit. eorum natus maior, Clitziasthan nomine, sultanus creatus, uxores et liberos eorum, qui tum Nicaeae degebant, arcessivit eamque urbem incolere iussit, in qua urbe sultanorum, ut dixerit aliquis, domicilium rursus collocavit. ita Nicaeae rebus constitutis, Pulchases praefectura movet, et archisatrapae Muchumeti princi-

ἀρχῆς μεθίστησι, τῇ δὲ ἀρχισατραπίῃ Μουχούμει τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων σατραπῶν ἀναθέμενος καὶ αὐτοῦ πον καταλιπὼν, κατὰ τῆς Μελιτηνῆς ἔξεισιν.

15. Ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν σουλτάνων. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀρχισατραπίας μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καταλαβὼν τὴν 5 Ἀπολλωνιάδα καὶ Κύζικον, (πόλεις δὲ αὐταὶ καὶ ἄμφο παραλίωι) τὰ παρὰ θάλατταν ἐληΐζετο ἅπαντα. τοῦτο μεμαθῆκώς ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπὸ τῶν παρατυχόντων ἀκακίων (οὐδέπω γὰρ στόλος ἠδ' ἐπίστο) ἰκανὴν παρασκευασάμενος, καὶ ἐλεπόλεις ἐν αὐτοῖς μετὰ στρατιωτῶν γενναίων εἰσαγαγὼν, τὸν 10 C Εὐφορβὴν Ἀλέξανδρον, ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν μὲν κατὰ γένος καὶ κατὰ ἀνδρείαν περίφημον, τὴν ἡγεμονίαν τούτων αὐτῷ ἀναθέμενος, κατὰ τοῦ Ἐλχάνη ἐξέπεμψε. καταλαβὼν δὲ Ἀπολλωνιάδα, παρακρήμα ἐπολιόρκει. δι' ἔξ δὲ ἡμερῶν, μηδ' ἐν νυξὶ τῆς τειχομαχίας ὄλωσ ἀπιστάμενος, κατέσχε τὸν ἔξω- 15 V. 144 θεν τοῦ κάστρου κύκλον, ὄνπερ ἐξώπολον ἢ συνήθεια νῦν καλεῖν εἴωθεν. ὁ δὲ Ἐλχάνης καρτερῶς ἀντεποιεῖτο τῆς ἀκροπόλεως, δυνάμεις ἐλπίζων ἔξωθεν ἔλθειν. καὶ δὴ στρατιὰν βαρβαρικὴν ἀξιόμαχον ἐπικαταλαμβάνουσαν εἰς ἀρωγὴν τοῦ D Ἐλχάνη ὡς ἐθεάσατο ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν μηδὲ 20 τὸ πολλοστὸν τῆς ἐπικαταλαμβανούσης δυνάμεως σὺζώντας, βέλτιον ἔγνω, κἂν μὴ νικῶν, ἀλλὰ γὰρ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀσινεῖς διατηρῆσαι. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐλληλακότα

1. Μουχούμει C, Μοχούμει PG. 5. Ἐλεχάνης G. 7. παραλίωι G. 11. μὲν om. G. 15. νυκτι CG. 16. ἐξώπολον G. ἐξώπολον con. Possinus. vid. annotat.

patu tradito satraparum, qui Nicaeae erant, ipse hunc ibi relinquens, adversus Melitenem profectus est.

13. Elchanes autem archisatrapa, occupatis Apolloniade et Cyzico, quae urbes mari adiacent, maritimam oram universam infestam habebat. quo imperator audito, navigiorum, quae ad manus erant, (nam classis nondum erat parata,) satis multa expedit, et machinis militibusque fortibus impositis, Euphorbeno Alexandro, qui et genere et virtute clarus erat, imperium eorum tradidit, atque adversus Elchanem eum misit. is ubi Apolloniadem pervenit, urbem statim adortus, post oppugnationem sex dierum, ne noctu quidem plane omis- sam, exteriorem arcis circuitum occupavit, quod promurale hodie vocari solet. Elchanes autem fortiter obstitit, auxilia mox adventura sperans. cumque revera barbarorum exercitum satis magnum subsidio Elchani venire Alexander animadverteret, suos autem ne multesimam quidem advenientium copiarum partem esse; satius duxit, quamvis

συνορῶν καὶ ὅτι σωτηρίας τρόπος οὐχ ὑπολέλειπται, ὥς
 πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπονευέυκει. καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς-
 ελθὼν ἐν ταῖς ἰδίαις ναυσὶ πρὸς αὐτὴν διεπλωῖζετο. στο-
 χασάμενος δὲ ὁ Ἑλλάνης τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκοπὸν, προ- P. 181
 5 καταλαβὼν τὸ τῆς λίμνης κατέσχε στόμιον καὶ τὴν τοῦ ποτα-
 μοῦ γέφυραν, ἐν ἧ καὶ τέμενος πάλαι παρὰ τῆς ἀγίας ὤκο-
 δόμητο Ἑλένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ
 ὧν τὴν βπωνυμίαν ἢ γέφυρα μέχρι καὶ νῦν ἐκτίησται. τῷ
 γοῦν ἤδη φηθέντι στομίῳ καὶ αὐτῇ δὴ τῇ γεφυρᾷ ἄνδρας πο-
 10 λεμικωτάτους ἐπιστήσας ἐφ' ἐκάτερα, παρήγγειλε τὴν τῶν
 πλοίων δίοδον ἐνεδρεύειν. ὥς δὲ ἅπαντες ἐν τοῖς ἤδη φηθεῖσιν
 ἀγραρίοις εἰσελθόντες διὰ τοῦ στομίου τῆς λίμνης, ταῖς πάγαις
 τοῦ Ἑλλάνη ἐμπεπτῶκασι, θεασάμενοι τὸ καταλαβὸν αὐτοὺς B
 δεινὸν καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσειεν, τῇ χέρσῳ τὰς νῆας
 15 ἐφορμίσαντες κάκειθεν ἀλλόμενοι, περὶ τὴν ἡπειρον ἐξεληλύ-
 θεσαν. καταλαβόντων δὲ αὐτοὺς τῶν Τούρκων, μέγας ἀναρ-
 ρήγνυται πόλεμος. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν λογάδων ἀλίσκονται,
 πολλοὶ δὲ καὶ ταῖς δίναις τοῦ ποταμοῦ ἐμπεπτωκότες παρε-
 σύρσαν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ φέρων τὴν
 20 ἦτταν, ἀξιόμαχον δύναμιν μετὰ τοῦ Ὄπου διὰ τῆς ἡπείρου
 κατ' αὐτῶν ἐξέπεμψεν. ὅς καὶ τὴν Κύζικον καταλαβὼν, ἐξ
 ἐπιδρομῆς ταύτην κατέσχε. διελὼν δὲ καὶ τῶν ἰδίων ταγμα-

3. διεπλωῖζετο C, διεπλοῖζετο PG. 4. δὲ add. C. τῶν —
 σκόπων C. 5. τῷ ποταμῷ C. 12. ἀγραρίοις P, ἀγραρίοις
 G correxitque Ducangius Glossar. I. p. 17. 14. lege δράσειαν.
 15. fortasse ἀλλόμενοι.

victoria non reportata, suos incolumes servari. sed res suas in summas
 angustias adductas esse cernens, neque ullam salutis viam superesse,
 ad mare tendere statuit, et navigia ingressus, secundo fluvio eo
 traiecit. odoratus Elchanes Alexandri consilium, praeoccupavit la-
 1 cus ostium et fluminis pontem, in quo etiam templum dudum a sancta
 Helena in honorem magni Constantini exstructum erat, unde ap-
 pellationem pons iste hodieque habet. ad istud igitur ostium et in
 hoc ponte milites fortissimos ab utraque parte dispositos navigiorum
 transitum exspectare iussit. iam cum omnes naviculis illis, quas dixi,
 per lacus ostium vecti, in insidias ab Elchane structas inciderent,
 imminetis periculi metu nescii quid agerent, navibus ad littus ap-
 pulsus, in terram egrediuntur. quos ubi Turcae assecuti sunt, gravis
 committitur pugna. multi nobilium hominum capti, multi etiam fluvii
 vorticibus hausti sunt. quibus cognitis, imperator cladem inultam non
 ferens, Opum eum idoneis copiis terrestri itinere adversus eos misit. qui
 postquam Cyzicum pervenit, statim urbem cepit. electos autem e co-

των ἄνδρας τειχεσιπλήτας καὶ φιλοκινδύνους ὥσει τριακοσί-
 οὺς κατὰ τοῦ Ποιμανηροῦ ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ ἐξ ἐφρόδου
 C τοῦτο κατέσχον, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἐντὸς τούτου αὐτοῦ πο-
 κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζωογρίαν πρὸς τὸν Ὄπρον πεπόμερασιν.
 ὁ δὲ θάπτον τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέπομφεν· αὐτὸς 5
 δὲ ἐκείθεν ἀπάρας, τὴν Ἀπολλωνιάδα καταλαμβάνει, καὶ πο-
 λιορκῶν ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ὁ δὲ Ἐλάνης ἀποχρῶσαν
 ἀπάρτι πρὸς αὐτὸν μὴ ἔχων δύναμιν, τὴν μὲν πόλιν ἐθέλον-
 τῆς παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν καθ' αἷμα προσηκόν-
 των αὐτομολεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ μυθίων μὲν ἐπαπολαύει 10
 δωρεῶν, τυγχάνει δὲ καὶ τοῦ μεγίστου, τοῦ ἁγίου φημί φω-
 D τίσματος. ὁποσοὶ δὲ συνέψοσθαι τῇ Ὀπρῳ οὐκ ἤθελον, ὃ τε
 Σκαλιάριος καὶ ὁ ἐν ὑστέροις ὑπερπερίλαμπρος τιμηθεῖς * * *,
 (ἀρχισατράπαι δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐπιφανῶν,) μαθόντες τὰς εἰς
 τὸν Ἐλάνην φιλοφροσύνας καὶ θαυσιλεῖς δωρεὰς τοῦ αὐτοκρά- 15
 τορος, προσεληλυθότες καὶ αὐτοί, τῶν ἡμερομένων ἐπιτυγχάνου-
 σιν. ἦν γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀντικρὺς ἱερατικώτατος, καὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον, ὡς εἶπεν, εὐσθελείας ἀπάσης ἀρχιερεῦς.
 διδασκαλικώτατός τε γὰρ ἦν τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀπο-
 στολικὸς τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον, καὶ εἶσω τῆς ἡμετέ- 20
 V. 145 ρας πίστεως ποιῆσαι βουλόμενος οὐ μόνον τοὺς νομίμας του-
 P. 182 τουσὶ Σκύθας, ἀλλὰ καὶ τὴν Περσίδα πᾶσαν καὶ ὁπόσοι τὴν

2. Ποιμανηροῦ G. 4. καὶ om. G. 8. μὴ ἔχων πρὸς αὐ-
 τὸν G. 11. βαπτίσματος CG. 13. σκαλιάρης CG. τιμηθεῖς :
 lacunnam indicavi. 14. καὶ add. C. μεμαθηκότις P in
 margine. 16. ἡμερομένων C et in margine P, ὁμοίω PG.

piis suis viros fere trecentos, munitionibus accedere paratos atque
 ad pericula promptos, adversus Poemanenum misit; qua arce illico
 occupata, qui intus erant partim trucidantur, partim capti ad Opum
 mittuntur; hic ad imperatorem celeriter eos misit. ipse inde profec-
 tus, Apolloniadem pervenit eamque urbem obsidione clausam tenta-
 re non destitit. Elchanes, deficientibus tum quidem copiis, oppi-
 dum ultro tradidit atque una cum consanguineis ad imperatorem transiit
 a quo cum alia innumera, tum quod maximum est, sanctam
 evangelii lucem consequitur. qui Opum sequi noluerant, Scaliarius
 et qui postea hyperperilampri i. e. clarissimi titulo ornatus est * * *,
 (archisatrapae hi quoque erant ex illustribus) cum audissent, quanta
 humanitate ac munificentia ab imperatore exceptus Elchanes esset,
 accesserunt et ipsi et quae vellent consecuti sunt. quippe erat imper-
 ator religiosissimus, atque virtute et cognitione, ut ita dicam, omnis
 pietatis sacerdos summus. paratissimus idem ad praecipendum dogma
 nostrum, atque apostolicus et voluntate et oratione, fidei nostrae con-

Αἴγυπτον καὶ Λιβύην νέμονται βάρβαροι καὶ ταῖς τοῦ Μωά-
μεθ τελεταῖς ὀργιάζουσιν.

14. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις. βουλομένη δὲ δεινο-
τέραν καὶ μελῖονα τῆς προλαβούσης κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
5 ἀρχῆς ἔφοδον διηγῆσασθαι, εἰς ἀρχὴν αὐθις καθιστῶ τὸν
λόγον· ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκνυμάνθησαν. γένος τι Σκυ-
θικὸν παρὰ τῶν Σαυροματῶν καθ' ἑκάστην σκυλευόμενοι,
ἀπάραντες τῶν οἴκοι κατῆλθον πρὸς τὸν Δάνουβιν. ὡς δὲ
πρὸς ἀνάγκης ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν κατὰ τὸν Δάνουβιν οἰκούν-
10 των σπεισασθαι, τούτου συνδόξαντος πᾶσιν, εἰς ἑμιλίαν ἤλ-
θον μετὰ τῶν ἑκκρίτων, τοῦ τε Τατοῦ καὶ Χαλῆ ὄνομαζο- B
μένου καὶ τοῦ Σεσθλάβου καὶ τοῦ Σατζᾶ, (χρῆ γὰρ καὶ τῆς
ἐπωνυμίας μεμνησθαι τῶν κατ' αὐτοὺς ἀρίστων ἀνδρῶν, εἰ
καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας τούτοις καταμιαίνεται.) τοῦ μὲν
15 τὴν Ἀρίστραν κατέχοντος, τῶν δὲ τὴν Βιτζίαν καὶ τᾶλλα.
σπεισόμενοι γοῦν μετ' αὐτῶν, ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διαπερῶντες
τὸν Δάνουβιν, ἐληΐζοντο τὴν παρακειμένην χώραν, ὡς καὶ
πολίχνια τινα κατασχεῖν. κἀντεῦθεν ἐκεχειρίαν τινα σχόντες,
ἄροτριῶντες ἔσπειρον κέγχρους τε καὶ πυρούς. ὁ δὲ Τραν-
20 λὸς ἐκεῖνος Μανιχαῖος μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ καὶ οἱ
εὐ κατὰ τὴν ἀρχολοφίαν τῆς Βελιατόβης πολίχνιον κατασχόν-
τες ὁμόφρονες, περὶ ὧν ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε πλατύτερον, C

6. γὰρ τε Α. 7. ἐσκυλευμένοι Α, σκυλευόμενοι G. 8. οἰ-
κων Α. 9. τὸν om. G. 11. ὄνομαζομένων G. 12. Σε-
σθλάβου G. Σατζοῦ CG. 19. ἐπειρον P, ἔσπερον C,
repte G. 21. βαλιτιατόβης G. 22. ἐδίδαξε: ἐδήλωσε Α.

ciliare cupiebat non nomades tantum istos Scythas, sed etiam Persi-
dem universam et quotquot Aegyptum Libyamque incolunt barbari,
Moamethis sacris initiati.

14. Sed de his satis. graviorem autem et maiorem superiore in
imperium Romanum impetum cum enarratura sim, ab initio rursus
repetenda res est: nam alii ex aliis ciebantur fluctus. gens quaedam
Scythica, a Sauromatis quotidie vexata, relictis sedibus, ad Danu-
bium descendit. cumque necesse ipsis esset cum iis, qui Danubium
accolunt, pacisci, consentientibus, omnibus, conveniunt principes,
Tatum et Chalem et Sesthlabum et Satzam, (nam oportet nominatim
laudare viros inter barbaros nobilissimos, licet historiae elegantiam voca-
bula deforment.) quorum ille Dristrae praeerat, reliqui Bitzinae ce-
terisque oppidis. cum his igitur ubi pacti sunt, secure Danubio tra-
iecto, finitimas regiones depopulabantur oppidaque nonnulla occupa-
bant. sed Traulus iste Manichaeus cum iis, qui eum secuti erant, et
qui oppidum, in Beliatobes colle positum, tenebant ipsi obnoxii, de

τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας μεμαθηκότες, ὃ πάλαι ὠδινον, εἰς φῶς ἐξήγαγον. καὶ κατασχόντες τὰς τραχείας ὁδοὺς καὶ στενωπούς, μετεκαλοῦντο τοὺς Σκύθας. κἀντεῦθεν τὴν ἅπασαν Ῥωμαίων ἐληΐζοντο χώραν. γένος γὰρ οἱ Μανιχαῖοι φύσει μαχιμώτατον καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύσσειν καθαπερεὶ 5 κύνες ἀεὶ ἱμειρόμενον. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος μεμαθηκώς, παρακαλεῖται τῷ δομestikῷ τῆς ἐσπέρας Πακουριανῷ, γνώσκων αὐτὸν ἱκανώτατον οἰκονομῆσαι στρατεύμα καὶ κατὰ φάλαγγα στήναι καὶ παρτάξιν διαμηχανήσασθαι ποικιλώτα-
 Dτον, σὺν αὐτῷ τῷ Βρανᾷ (ἀνὴρ δὲ καὶ οὗτος μαχιμώματος) 10 τὰς δυνάμεις ἀναλαβόμενον κατ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. καταλαβὼν δὲ τοὺς Σκύθας διελθόντας τοὺς στενωπούς καὶ τῆς Βελιατόβης ἔνθεν τὸν χάρακα πηξάμενους, πλῆθος ἀναριθμητον τούτους θεασάμενος, πρὸς τὸν μετ' αὐτῶν εὐθὺς ἀπενάρχησε πόλεμον, βέλτιον νομίζων τὰς ἰδίας τὸ παρὸν ἀμαχητὶ διασῶσαι 15 δυνάμεις, ἢ τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδυσάμενον πόλεμον καὶ ἡττηθέντα πολλοὺς ἀπολωλέναι. ἀλλὰ τῷ Βρανᾷ φιλοκιν-
 P. 183 δυνατοτάτῳ τε καὶ θρασεῖ ὄντι ταῦτα οὐκ ἤρεσκεν. ὁ δὲ γε δομέστικος, ἴνα μὴ δειλίας ὑποψία τις κατ' αὐτοῦ ἀναβαλ-

2. καὶ στενωπούς ὁδοὺς A. 3. μετεκαλοῦντο C, μετεκάλουν A, κατεκαλοῦντο PG. 5. καθαπερεὶ C, καθάπερ οἱ PG, ὡσπερ οἱ A. 8. ἱκανώτατα G. 9. lege στήσαι. καὶ παρτάξιν διαμηχανήσασθαι om. G. παρτάξιν C, πράγματα P. ποικιλώτατα CG. 11. ἀναλαβόμενους A, ἀναλαβόμενον PG. 12. δὲ ὁ δομέστικος A. σκύθας ἔνθεν τῶν στενωπῶν βελιατόβης τὸν χάρακα A. 13. ἔνθα C. 16. lege ἀναδυσάμενον. vid. annotat. 17. ἀπολωλέναι G. 18. τε om. G. 19. δομέστικος πακουριανός A.

quibus supra pluribus egimus, ubi de Sytharum rebus audiere, quod dudum parturierant, enixi sunt. occupatis enim viis asperis et angustis, Scythas arcesserunt, Romanorumque dehinc ditionem universam infestam habebant. siquidem Manichaei natura bellicosissimi ac sanguinis, veluti canes, cupidissimi. haec ubi imperator Alexius accepit, domesticum occidentis Pacurianum, quem exercitus ducendi disponendique et aciei instruendae quam maxime peritum cognorat, una cum Brana, qui et ipse fortissimus erat, coactis copiis, adversus eos proficisci iussit. is cum ad Scythas pervenisset, qui superatis angustiis citra Beliatobam castra posuerant, eosque innumeros esse cernebat, proelio statim abstinuit, satius ducens copias suas, in praesenti pugna non commissa, servari, quam proelio inito acceptaque clade multos perire. sed Branae, qui ad pericula promptissimus atque audax erat, haec non placebant. domesticus, ne pugnam differendo ignaviae suspicionem subiret, Branae importunitati

λομένον τὸν πόλεμον δοθῆ, ἐνεδίδου ταῖς ὁρμαῖς τοῦ Βρανᾶ, καὶ θωρηξασθαί τε ἅπασι κελεύσας καὶ πολέμου σχῆμα δια-
 τυπώσας, κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐχώρησε, τὸ μεσαίτατον ἀν-
 τὸς διέκων τῆς φάλαγγος. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστόν τοῦ
 5 πλήθους τῶν ἀντιτεταγμένων τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔσωξε στρα-
 τευμα, ἐκ μόνης ὄψεως περιδεεῖς ἐγεγόνεισαν ἅπαντες. προσ-
 βαλόντες δ' ὅμως τοῖς Σκύθαις, ἀναιροῦνται μὲν πολλοὶ
 ἐν τῷ μάχεσθαι, πίπτει δὲ καιρίαν πληγεῖς ὁ Βρανᾶς. ὁ δὲ
 γε δομῆστικός ἐκθύμως μαχόμενος καὶ σφοδρὰς τὰς κατὰ τῶν V. 146
 10 ἐναντίων ἱππασίας ποιούμενος, φηγῶ προσκεκρουκῶς ἀφήρη-
 ται παραχρῆμα τὴν ψυχὴν. τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ στρατοῦ
 ἄλλος ἀλλαχοῦ διεσπάρησαν. ταῦτ' οὖν μεμαθηκῶς ὁ αὐτο-
 κράτωρ, ἐπένθει μὲν τοὺς πεπτωκότας ἅπαντας ἰδίᾳ τε καὶ
 καθ' ἕκαστον καὶ ὁμοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ τοῦ δομῆστικῆς θανάτῳ
 15 καὶ μᾶλλον στενάζων, κρουνοὺς ἤφιει δακρύων. ἐφίλει γὰρ
 ἐξόχως τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεως. οὐ μέντοι διὰ
 ταῦτα ἀναπέπτωκεν, ἀλλὰ μεταπεμψάμενος τὸν Τατίκιον
 μετὰ χρημάτων ἱκανῶν ἐπέμπει πρὸς Ἀδριανούπολιν, ἐφ' ᾧ
 τοῖς μὲν στρατιώταις τοὺς ἐπετείους διδοῖναι μισθοὺς, συλλέ-
 20 γειν δὲ καὶ ἀπανταχόθεν δυνάμεις, ἵνα στρατεῦμα ἀξιόμαχον
 αὐθις συστήσῃται. τὸν δὲ Οὐμπερτόπουλον εἰς Κῦζικον φρου- C

3. αὐτὸς om. A. 8. δὲ καὶ καιρίαν? 9. δομῆστικός: πα-
 κουριάνος A. 13. τε add. A. 14. ὁμοῦ: κοινῆ A. 15.
 καὶ om. C. μᾶλλον P in margine, μάλα PCAG. 17. ἀνα-
 πεπτώκει A. Τατίκιον C constanter, Τατίκιον PGA. 20.
 ἀπανταχόθεν A, ἀπανταχόσε PG. 21. αὐθις om. A. κατα-
 στήσῃται. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὸν τοὺς κελτοὺς ἄγοντα, μετὰ
 μόνων τῶν κελτῶν εἰς τὸν τατίκιον ἐφθακέναι A.

cedens, postquam arma capere omnes iussit atque in aciem colloca-
 vit, Scythas aggressus est, mediam ipse obtinens aciem. sed quoniam
 ne multesimam quidem hostium partem Romanus exercitus aequabat,
 solo aspectu perculti sunt omnes. tamen congressi cum Scythiis, multi
 in pugna occisi sunt; ipse Branas mortifero vulnere ictus cecidit;
 domesticus autem strenue pugnans et saepius in hostes invectus, ad
 fagum offensus, animam extemplo efflavit; reliquus exercitus alii alio
 dispersi sunt. quo nuntio accepto, imperator qui in proelio occubuerant,
 et singulos lugebat et universos simul; domestici autem mortem magis
 etiam deplorans, lacrimarum vim effudit; quippe quem praecipue
 diligeret, etiam ante imperium acceptum. neque tamen propterea
 animo concidit, sed Taticium arcessitum cum pecunia multa Adria-
 nopolim misit, qui et annua militibus stipendia solveret, et coactis
 undecunque copiis, exercitum satis magnum rursus pararet. Uberto-

ρὰν ἀξιόμαχον καταλιπόντα, μετὰ μόνων τῶν Κελτῶν εἰς τὸν
 Τατίκιον γοργῶς ἐφθάρκναι παρεκελεύσατο. οὗτος δὲ τοὺς
 Λατίνους καὶ τὸν Οὐμπερτόπουλον θεασάμενος καὶ τεθαρ-
 ρηκῶς, ἐπεὶ καὶ ἱκανὸν προεφθάρκει συλλέξασθαι στράτευμα,
 κατευθὺ Σκυθῶν ἐχώρησε παραχρῆμα. καταλαβὼν δὲ τὰ περὶ 5
 τὴν Φιλιππούπολιν, παρὰ τῆ χειλὶ τοῦ κατὰ τὸν Βλίσνον
 ῥέοντος ποταμοῦ χάρακα πῆγνυται. ἐπὰν δὲ τοὺς Σκύθας ἐκ
 προνομῆς ἐπανερχομένους ἐθεάσατο λείαν πολλὴν καὶ δορυ-
 Δλώτους συνεπαγομένους, μήπω σχεδὸν τὰς κατασκευὰς εἴσω τοῦ
 χάρακος καταθέμενος, ἱκανοὺς τοῦ στρατοῦ ἀποτεμύμενος κατ' 10
 αὐτῶν ἐπέμπευ. αὐτὸς δὲ ὄπλισάμενος καὶ πάντας θωρηξάσθαι
 κελεύσας, τὰς φύλαγας καταστησάμενος, τοῖς προπεμφθεῖσι
 παρέπετο στρατιώταις. θεασάμενος δὲ τοὺς Σκύθας μετὰ
 τῶν λαφύρων καὶ τῶν δορυλαῶτων τῷ ἐπιλοίπῳ στρατεύματι
 τῶν Σκυθῶν ἐνωθέντας κατὰ τὸν σπιορὸν ὄχθον, διχῆ τὸ 15
 στράτευμα διελὼν καὶ τὸ ἐννάλιον ἐκατέρωθεν ἠχῆσαι κελεύ-
 P. 184 σας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ προσβάλλει τοῖς βαρβά-
 ροις. καὶ καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, πίπτουσι τῶν Σκυ-
 θῶν οἱ πλείονες, πολλοὶ δὲ καὶ διασπαρέντες ἐσώθησαν. ὁ δὲ
 τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, νικητῆς τὴν Φιλιππούπολιν 20
 καταλαμβάνει. κείθι δὲ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν καταθέμενος, ἐσκό-

1. μόνων AG, μόρον P. 3. καὶ alterum om. A. 6. τὰ χεῖλη
 CG. Βλίσνον CA, βλίσνον G, Σαλίον P. 9. κατασκευὰς A,
 σκευὰς PG. 10. τοῦ στρατοῦ add. A. 11. δὲ: τε A. 14.
 τῶν alterum add. A. 15. σπιορὸν PG, πιρὸν·C, πυρὸν A et
 in margine P. lege Εὔρου. 21. ὄπλιτικὸν P.

pulum autem, relicto Cyzici praesidio idoneo, cum solis Gallis ad
 Taticium celeriter pergere iussit. hic cum Latinos atque Ubertopulum
 videret, confirmato animo, (nam idoneum ante exercitum conscri-
 pserat,) statim adversus Scythas profectus est. Philippopolin ubi per-
 venit, in ripa fluvii ad Blisnum fluentis castra metatus est; cumque
 Scythas a pabulatione redeuntes cum praeda multa atque captivis
 videret, licet nondum vasa intra vallum deposuisset, iustam in eos
 militum partem immisit. ipse, armis captis omnibusque se comparare
 iussis, aciem instruxit et praemissos milites secutus est. ubi Scythas
 cum praeda et captivis sese reliquo Scytharum exercitu in Euri ripa
 consistentium adiunxisse vidit, bifariam exercitu divisō, classicum
 utrimque cani iussit, et magno cum clamore barbaros invadit. pu-
 gna conserta acri, Scytharum plurimi occubuerunt, multi dispersi fuga
 servati sunt. Taticius praeda omni potitus, victor Philippopolin
 perrexit. ibi cum exercitum omnem collocasset, circumspiciebat, unde

πει ὄθεν χρῆ καὶ ὅπως τοῖς βαρβάροις αὐτοῖς προσβαλεῖν. ἀπειροπληθεῖς δὲ τὰς αὐτῶν γινώσκων δυνάμεις, σκοποῦς ἀπανταχόσθε ἐξέπεμπεν, ἐν ἐκεῖθεν ἔχη τὰ κατὰ τοὺς Σκυθὰς συγγάνικις ἐκμανθάνειν. ἐπαναδεδραμηκότες δὲ οἱ σκοποὶ πλη-
 5 θος βαρβάρων ἔλεγον πολὺ περὶ τὴν Βελιάτοβαν ἐνδιατρίβειν καὶ τὰ πέριξ λήϊζεσθαι. καὶ ὁ Τατίκιος προσδόκιμον τὴν τῶν Β Σκυθῶν ἐπέλευσιν ἔχων καὶ πρὸς τοσοῦτους· μὴ ἀποχρώσας ἔχων δυνάμεις, τὸ παρῶπαν ἀλύων τοῖς λογιμοῖς, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. ἀλλ' ὁμως καὶ τὸ σιδήριον ἔθηγε καὶ
 10 πρὸς μάχας ἐδώρρυνε τὸ στράτευμα. καταλαβῶν δὲ τις τὴν τῶν βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν διεμήνυε καὶ φθάνειν ἤδη διυσχυρίζετο. ὁ δὲ εὐθύς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα ἔξοπλίσας, τὸν Εὐθρον παραχρῆμα διαπεράσας, τὰς φάλαγγας Ἰλαδὸν καταστήσας, εἰσθήκει πολέμον σχῆμα δια-
 15 τυπώσας· αὐτὸς δὲ τὰ μέσον εἶχε τῆς παρατάξεως. καὶ οἱ βάρβαροι Σκυθικῶς παραταξάμενοι καὶ τὰς αὐτῶν δυνάμεις πρὸς μάχην καταστησάμενοι, ἐψέκασαν μὲν πόλεμον ἀναζητεῖν καὶ V. 147 τοὺς ἀντιπάλους ἐρεθίζειν οἷον πρὸς μάχην. ἐδεδίεσαν δὲ ὁμως καὶ ἄμφω τὰ στρατεύματα καὶ τὴν συμπλοκὴν ἀνεβάλ-
 20 λοντο, τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπερπληθὲς τῶν Σκυθῶν ὑποπῆσσαν, τὸ δὲ Σκυθικὸν τεθωρακισμένους ἅπαντας ὄρων, τὰς

3. ἀπανταχόθεν ἐξαπέστειλεν A. ἐκεῖθεν om. A. ἔχη AG, ἔχοι P. 4. ἐκμανθάνειν A, μανθάνειν PG. 5. πολὺ om. G. 6. προσδοκῆσιμον CG. 7. ἔλευσιν ἄ. 8. δυνάμεις τὸ πᾶν, ἀναλύων P, recte CG. 11. ἤδη δεινῶς ἰσχυρίζετο PG, alterum A. 13. παραχρῆμα om. A. 16. αὐτὸν P. 17. καταστησάμενοι: ὀπλίσαντες A. ἔψέκισαν A. μὲν om. A.

et qua ratione barbaros iterum aggredi posset. verum cum innumeras eorum copias esse intelligeret, exploratores dimisit, qui de Scytharum rebus crebro certiore se facerent. reversi speculatores, magnam barbarorum multitudinem circa Beliatobam versari finitimamque regionem diripere nuntiarunt. Taticius, qui adventum Scytharum expectaret, nec tanto numero pares haberet copias, plane consilii inops, in angustiis erat. tamen ferrum exacuit atque ad pugnam milites cohortatus est. interim advenit, qui barbaros adventare nuntiavit iamque prope adesse confirmavit. Taticius statim in armis erat, et exercitu omni arma capere iusso, Euroque illico trajecto, cohortes turmatim disposuit, ipse mediam aciem tenuit. barbari, qui suo more aciem instruxerant copiasque suas proelio paraverant, videbantur quidem pugnae occasionem quaerere et adversarios provocare. sed uterque exercitus timore congressum differebat; Romani enim innumeram

τε σημαίας καὶ τὸ λαμπρὸν τῶν ἀμφίων καὶ τὴν ἐκείθεν ἀποπαλλομένην αἴγλην πρὸς τὴν ἀστρῶϊαν βολὴν ἀντιστίλβουσαν. **D** μόνοι δὲ ἀπάντων οἱ τολμηταὶ Λατίνιοι καὶ Θρασεῖς τὴν μάχην προαυπάξιν ἤθελον, θήγοντες ὀδόντας ὄμοῦ καὶ σιδηρία. ἀνέστελλε δὲ αὐτοὺς ὁ Τατίκιος. ἀνὴρ γὰρ οὗτος εὐσταθῆς καὶ τοῦ μέλλοντος ῥᾶστα καταστοχάσασθαι δυνατός. ἰσταμένων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων καὶ οἷον ἐτέρου τὴν ἐξ ἐτέρου κίνησιν ἀπεκδεχομένου, καὶ μηδ' οὐτινοσοῦν τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ μεσαίχιμον ἐξ οὐδετέρου τῶν στρατευμάτων ἰππύσασθαι κατατολμῶντος, ἐπεὶ ἐν δυσμαίῃ ἦδη ὁ ἥλιος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισι. τοῦτο ἐπὶ δυσίῃν ἡμέραις ἐγένετο. καὶ πρὸς μάχην **P. 185** εὐτρεπιζομένων τῶν δημαγωγῶν καὶ πολέμου σχῆμα καθ' ἑκάστην διατυπούντων, ἐπεὶ μηδεὶς τὴν πρὸς ἕτερον ἀπεθάρρησε μάχην, κατὰ τὸ τῆς τρίτης περιόρθρον ἀναχωροῦσιν οἱ 15 Σκύθαι. αἰσθόμενος δὲ ὁ Τατίκιος τούτου, παραχρῆμα κατόπιον αὐτῶν ἤλαυνεν. ἀλλὰ πεζός, φασιν, παρὰ Λύδιον ἄρμα. προφθάσαντες γὰρ οἱ Σκύθαι διεῆλθον τὴν Σιδηράν. **B** γέμψη δ' οὕτως εἰσὶ κατονομαζόμενα· κάκεισε δὲ τούτους μὴ καταλαβῶν, ἀναλαβόμενος τὰς ὄλας δυνάμεις πρὸς Ἄδρια- 20 νοῦπολιν ἐπαναζεύγνυσι. καὶ τοὺς μὲν Κελτοὺς αὐτοῦ πον

2. ἀποστίλβουσαν A.

3. μόνοι ἀπάντων δὲ P, altero ordine AG.

5. δ' A.

7. τῶν στρατευμάτων om. CG.

8. ἐξ om. G.

οὖν PG.

11. ἥλιος ἦν P, ἦν om. AG.

12. τούτου ἐπὶ δ.

ἡ γεγονότος A.

13. εὐτρεπισμένων A.

17. πεζούς CG.

18. σιδηράν, καὶ τούτους μὴ καταλαβῶν A.

Scytharum multitudinem metuebant, Scythae percellabantur, cum omnes loriceis viderent instructos et signa et vestes splendidas et relucens inde nitorem, siderum radios referentem. soli omnium Latini audaces atque temerarii pugnam occupare poscebant, dentes simul atque gladios exacuentes. Taticius autem eos cohibuit. erat enim animo prudenti et sagax in suspicandis rebus futuris. postquam uterque exercitus, dum alter alterius impetum exspectat, sed ne ullus quidem ex militibus neutra ex parte in medium equitare audeat, ad solis occasum constitit, dux uterque in castra revertit. idem duobus factum est diebus. verum licet ad pugnam duces se pararent et aciem utroque die instruerent, quoniam neuter pugnam capessivit, tertii diei diluculo Scythae retro cedunt; quo animadverso, Taticius statim eos sequitur; sed pedes, ut aiunt, ad Lydium currum. nam occupantes Scythas Sideram (vallis id nomen est) cum assecutus non esset,

καταλιπών, τῶν δὲ στρατιωτῶν οἴκοι πορευθῆναι ἕκαστον κελύσας, μετὰ τινος μερίδος τῆς στρατιᾶς αὐτὸς ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

universas copias Hadrianopolin reduxit, Gallisque ibi relictis, militibus autem in suam quoque patriam dimissis, cum parte aliqua exercitus ipse in urbem revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ζ.

ALEXIADIS LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Scythae sive Patzinacas, dux Tzelguo, Chariopolim incurstantes, a Romanis vincuntur (1). tamen in fines Romanos irrumpere pergunt. imperator contra eos movet. Scytharum legationem decipit, solis deliquio ingeniose usus (2). proelio prope Dristram oppidum commisso, Romani funduntur, ipseque Alexius vix evadit (3). Palaeologus mirabiliter servatus (4). Scythae a Comanis, orto dissidio de praeda, in Ozolimnae palude aliquamdiu obsidentur (5). post Comanorum discessum Sythae, etsi cum imperatore pacem pepigerant, ad Cypsella usque movent. mox foedere renovato, Taurocomum recedunt (6). unde ineunte vere Chariopolim usque progrediuntur. archontopuli trecenti a Scythis caesi summo Alexii dolore. Taticius hostes ulciscitur (7). per idem tempus Tzachas, Smyrnae emirus, praeter Clazomenas, Phocaeam et Mitylenen, etiam Chio insula positur. quae insula a Constantino Dalasseno obsessa, tandem ad deditonem compellitur (8). Scythas ad Haden, Neantzis maxime proditione, imperatori gravissimam inferunt cladem (9). paulo post Alexius, licet febri correptus, eos ad Rusium in fugam vertit (10). castra Romana Tzurulum translata. Scythae ibi imperatorem obsident. is, ubi sagacissimo invento hostes depulit, Cpolin revertitur (11).

P. 188 1. Ἐαρος δὲ ἐπιφανέντος διελθὼν ὁ Τζελγὸς τὰ ὑπερ-
V. 150 κείμενα τοῦ Δανούβεως τέμπη, (ἡγεμῶν δὲ οὗτος ὑπερέχων

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἕβδομον GA. 1. ὁ Α. διελθὼν:
αὐθις, ὁ τζελιοῦ (σχύθης δὲ οὗτος) ἡγεμῶν τοῦ σκυθ. στρατεύ-
ματος, τὰ ὑπερκ. τοῦ δανούβεως πέμπει διελθεῖν σύμμικτον Α.

1. Ineunte vere Tzelgu, angustias Danubio superiacentes trans-
gressus, (dux hic erat supremus Scythicae militiae,) exercitu octo-

τοῦ Σκυθικοῦ στρατεύματος,) σύμμικτον ἐπαγόμενος στρα-
 τευμα ὡσεὶ χιλιάδας δυδοήκοντα ἐκ τε Σαυροματιῶν καὶ Σκυ-
 θῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λακικοῦ στρατεύματος οὐκ ὀλίγους, ὧν δ'
 οὕτω καλούμενος Σολομῶν δημαγωγὸς ἦν, τὰς κατὰ τὴν Χα-
 5 ριοῦπολιν παρακειμένας πόλεις ἐληΐζετο. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ φθά-
 σας τὴν Χαριοῦπολιν καὶ λείαν πολλὴν ἀναλαβόμενος, κατέ-
 λαβε τόπον τινα, Σκοτεινὸν καλούμενον. μεμαθηκώς τοῦτο
 δ' Μαυροκατακαλῶν Νικόλαος καὶ δ' Βεμπειζιώτης, τὴν ἐπα- B
 νυμίαν ἀπὸ τῆς ἐνεγκαμένης λαχῶν, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦς δυ-
 10 νάμεων καταλαμβάνουσι τὸ Πάμφυλον. ὄρωντες δὲ τοὺς περὶ
 τὰς κομποπόλεις τῶν παρακειμένων χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις
 καὶ τὰ φρούρια συνελαινομένους διὰ πτοίαν πολλήν, ἀπάραν-
 τες τοῦ οὐτωςὶ καλουμένου Παμφύλου τόπου, καταλαμβάνου-
 15 σι τὸ τοῦ Κούλη πολίχνην, τὸ ἅπαν συνεπαγόμενοι στρα-
 τευμα. ὅπισθεν δὲ τούτων ἐρχόμενοι καὶ τὸν οὐτωςὶ καλού-
 μενον σκοπὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος (λέξις δὲ αὕτη C
 ἀνήθης τοῖς στρατιώταις) εὐρόντες οἱ Σκύθαι, παρείποντο
 ἰχνηλατοῦντες οἷον τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα. ἀναγούσης δὲ P. 189
 ἤδη τῆς ἡμέρας τὰς ἰδίαις δ' Τζελγού καθιστᾶ δύναμεις καὶ
 20 τὸν κατὰ τοῦ Μαυροκατακαλῶν ἐβουλεύετο πόλεμον. ἐκεῖνος
 δὲ κατὰ τὸν ὑπερκείμενον τῆς πεδιάδος αὐχένα ἀνῆλθε μετὰ

2. ὡσεὶ — στρατεύματος om. CG, ὡσεὶ — δυδοήκοντα om. A.
 3. οὐκ P. 4. τὴν om. A. 5. παρακειμένας om. A, κειμέ-
 νας G. καὶ — Χαριοῦπολιν om. A. 6. κατέλαβε περί τε
 χωρίαν καλούμενον σκοτεινόν A. 7. τοῦτο μεμαθηκώς A. 8.
 Βεμπειζιώτας G. 1ην — λαχῶν om. A. 9. δυνάμεων om. A.
 14. τὸ τουκούλη A. 16. τόπον C. 20. ἐβουλεύσατο CG.

ginta fere millium, ex Sauromatis Scythisque conflato, nec exiguo
 Dacorum numero, quorum Solomo qui dicebatur dux erat, urbes Cha-
 riopoli vicinas devastabat; atque ipsa etiam Chariopoli occupata prae-
 daeque multa abducta, in loco conaedit, qui Scotinum dicitur. quibus
 cognitis, Nicolaus Maurocatalo et Bobetziota, nomen a patria sor-
 titus, cum copiis, quibus praeserant, Pamphylo profecti sunt. cum-
 que eos, qui vicos adiacentium regionum incolabant, in urbes vide-
 rent castellaque summa trepidatione festinantes, Pamphylo quod di-
 citur relicto, oppidulum Gule petunt copiis omnibus. Scythae, scopura
 qui dicitur exercitus Romani (vocabulum hoc usitatum est militibus)
 odorati, pone sequuntur, vestigiis quasi exercitus Romani insistentes.
 die iam illucescente, copias Tzelgu in aciem collocavit, et pugnam
 cum Maurocatalone committere in animo habuit. sed hic cum lectis
 nonnullis centurionibus iugum, quod supra planitiem iacebat, ascen-
 dit, barbarorum copias speculaturus; conspectaque Scytharum multi-

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις. ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δέ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιάν κατανοῶν μηδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσαν τῆς τῶν βαρβάρων Β δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτικῶ 5 κοῦ παντός καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκύθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατάρροπος ἦν, τριχῆ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐννύλιον ἠχῆσαι κελεύσας, ξυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν οὖν τῆνι- 10 καῦτα τρωθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἥτους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζεργὸν γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσων φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφήρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῷ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ C καλουμένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη ῥύακα, ἀπεπνίγοντο ὑπ' 15 ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγαλόπολιν. δωρεὰς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τῆνικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομestικού τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κο- 20 μνηνοῦ καὶ ἀνταδέλφου τοῦ ἀντοκράτορος.

2. Οὗτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωαννακίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στρατεύμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι con. Diesterwegius.

tudine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, anse aggredi Scythas conduceret. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copias in tres partes divisit, bellicum canis iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratres, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regionibus

μερῶν ἀπελαθόντες, παρὰ τὸν Ἴστρον αὖτις ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠπλῆζοντο καὶ ὡσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτως πάντη πα-
 ροικούντες ἐλήϊζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἤνέ- V. 151
 σχετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων εἶσω τοὺς Σκύθας παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὖτις χεῖ-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπεργύσσονται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένος καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκείθεν πρὸς τὸν Λαορδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμίῳ τῆς Δαμπόλεως καὶ Γολόης διακείμενον. κἀκεῖσε
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβηγὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τσο-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ που ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἰκανὸν δὲ συνειλοχῶς στράτευμα ἐβου-
 λεύετο, εἰ χρὴ τὰς κλεισούρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, “οὐ χρὴ” λέγων “ἐκχειρίαν P. 190
 ὄλωσ τοῖς Σκύθαις δίδουσαι,” εἰκότως τοῦτο περὶ τουτωνὶ
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπό τινος καιροῦ τῶν τσο-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαι εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἢ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ παυσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἶς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐλήϊζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἠνείχετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. κἀκεῖθεν A. 9. Δαμπόλεως P in margine, Δαμπύνας PG.
 lege Δαμπόλεως. 10. Φορβηγὸν CG. 11. Δίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλευσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τουτωνὶ τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τουτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. παυσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi consederunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitu
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorium Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunque copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stias superatis, pugnam cum Scythis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

ἐνιαύσιος τοῦτ' ἐπὶ τὸ κακὸν περιέγραψεν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανοῖς ἔτεσι
τὰ Ῥωμαίων ἐκυμαίνετο, κἄν ἐκ πολλῶν δαίμων τινῶν αὐτοὶ
ἐπεμνήσθημεν. οὐδὲ διπλοῖς ἡμερίσθησαν λογισμοῖς, κἄν ὁ
αὐτοκράτωρ πολλάκις διὰ παντοίων τούτους ἐφειλκετο· ἀλλ'
οὐδέ τις λαθῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπηνομόλησεν, ἔτι ἄμε- 5
Β τὰθετον τέως τὴν γνώμην ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Νικηφόρος ὁ
Βρυέννιος καὶ ὁ Μαυροκατακαλῶν Γρηγόριος, ὃν τιμῆς τσο-
σαράκοντα χιλιάδων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν ἐαλωκότα
ἐπρίετο, οὐδαμῶς τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸ Παρίστριον
συνεχώρουσιν πόλεμον. ὁ δὲ γε Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ 10
Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλῶν καὶ ὅποσοι ἄλλοι νέοι καὶ ἀκμά-
ζοντες πρὸ τοῦ βασιλέως προσκείμενοι θελήματι, ἐπέτρεπον
τὰ τέμνη τοῦ Ἄμμου διελθεῖν καὶ κατὰ τὸ Παρίστριον τὴν
μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μίχην. σὺν οἷς καὶ οἱ
δύο υἱεῖς Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος, Νικηφόρος τε καὶ 15
C Λέων, οἳ μετὰ τὸ ἀνερχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς βασι-
λείας περιωπὴν ἐν τῇ πορφύρᾳ ἔξ αὐτοῦ ἐτέχθησαν, κἄν-
τεῦθεν πορφυρογέννητοι προσηγορεύθησαν. ἡ δὲ πορφύρα οἴ-
κημά τί ἐστιν κατὰ τὰ ἀνάτορα ἔξ αὐτῆς τῆς βύσσεως μέ-
χρη τῆς ὀρόφου κινήσεως διὰ τετραγώνου συμπληρούμενον 20
σχήματος, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πυραμίδα ἀποτελεσιῶν, ἀφορῶν
μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὐπερ οἱ πέτρινοι

4. ἀφειλκετο G. 5. ἀπηνομόλησεν PG, recte C. 7. Βρυέν-
νιος P. 11. κατακαλῶν A. καὶ alterum om. A. 14.
σὺν τούτοις A. 17. κἄντεῦθεν — προσηγορεύθησαν add. C.

per annos multos Romanorum res perturbabatur, quanquam e multis
pauca tantum memoravimus. neque in diversas trahi poterant partes,
sicut imperator saepe vario modo eos tentaret, sed ne clam quidem
ad eum quisquam transiit, cum firmo adhuc et constanti animo es-
sent. Nicephorus igitur Bryennius et Gregorius Maurocatácalo, quem
imperator a Scythis captum quadraginta millium pretio redemerat,
ad Istrum cum Scythis acie decertari neutiquam probabant; Palaeo-
logus autem Georgius et Nicolaus Maurocatácalo, et si qui alii in-
ventute florebant, imperatori obnoxii Haemi valles transire atque ad
Istrum pugnam cum Scythis committere suadebant. quibus accedebant
etiam Diogenis imperatoris duo filii, Nicephorus atque Leo, qui patre
desinens, iam adepti, in purpura nati, porphyrogeniti appella-
bantur. purpura autem aedificium est in regibus aedibus, ab ipsa basi
usque ad tecti initium quadrata exstructum forma, hinc in pyramidem
desinens, mare versus ad portum spectans, in quo lapidel sunt boves
leonesque. marmore autem et solum constratum est et parietes inducti
sunt: non vulgaris quidem generis, nec quale ex pretiosiore marmore

βίος καὶ οἱ λέοντες, διὰ μαρμάρων δὲ τό τε ἔδαφος κατέ-
στρωτο καὶ οἱ τοῖχοι περιετέλλοντο, οὐ τῶν τυχόντων, οὐδὲ
τῶν ἄλλων ὅποσοι εὐποριστότεροι τῶν τιμωτέρων λίθων εἴ-
σιν, ἀλλ' ἔξ ὧν ἀπὸ Ῥώμης οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς ἐπεσύραν-
5 το. ἔστι δὲ οὗτος ὁ λίθος, τὸ ὄλον εἶπειν, πορφύρους δι' D
ὄλου καὶ ὄλον στίγματα τινὰ ψαμμοειδῆ λευκὰ αὐτῷ περιτρέ-
χουσιν. ἐκ τούτων τῶν λίθων, σῖμαι, πορφύραν τὸ οἶκημα
οἱ ἀνέκαθεν ἀνόμασαν. ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, ὡς οὖν ἡ σάλπιγξ
μέγα ἤχησασα ἄπαντας τὴν πρὸς τὸν Αἴμον ὁδὸν οἰσινὲ κατὰ
10 τῶν Σκυθῶν προὔτρένετο, ὁ Βρυέννιος πολλὰ κωλύων τὸν
αὐτοκράτορα τοῦ ἐγχειρήματος, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἐπιφωνημα- P. 191
τικῶς φησὶν "ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, εἰ τὸν Αἴμον διέλθῃτε, τοὺς
δρομικωτέρους τῶν ἵππων δοκιμάσεις." ἐρωτήσαντος δέ τινος, V. 152
τί ὁ λόγος οὗτοσὶ βούλεται, "ἐν τῷ φεύγειν" φησὶν "ἄπαν-
15 τας." οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τοὺς σφθαλμοὺς δι' ἀποστα-
σίαν ἔξεκέκοπτο, ἀλλὰ τό γε εἰς στρατηγικωτάτην βουλὴν καὶ
παράταξιν δεινότητος τῶν πολλῶν καὶ ποικιλώτατος ἐγνωρί-
ζετο. ὅπως δὲ τῶν δμῶντων ὁ προμνημονευθεὶς Βρυέννιος
ἀπεστέρητο δι' ἀποστασίαν ἢ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
20 τορος Βοτανειάτου, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου
τότε μεγάλου δομestίκου τυγχάνοντος τῶν δυτικῶν τε καὶ
ἀνατολικῶν στρατευμάτων κατασχεθεὶς, τῷ Βορίλλῳ παρε- B

4. ἐπεσύροντο C. 5. τὸ ὄλον C et in margine P, εἰως PG.
6. τινὰ στίγματα G. 7. τὸ οἶκημα πορφύραν G. 9. ἄπαν-
τας A, ἄπανσι PG. vid. annotat. 12. φησιν CA, ἔφη PG. 15.
ὁ om. G. 16. στρατιωτικωτάτην A. 18. προμνημονευθεὶς
P. 20. Βοτανειάτου om. G. 22. lege Βορίλλῳ ut supra.

facilius parari potest; sed ex eorum est lapidum numero, quos Roma veteres imperatores deportarunt. est is lapis purpureus fere totus, nisi quod puncta quaedam candida ad arenae instar inspersa sunt. ab huius igitur marmoris colore purpuram, arbitror, aedificium maiores vocarunt. sed redeo ad rem. cum igitur tubae cantus iter ad Haemum utpote adversus Scythas omnibus indiceret, Bryennius, ut imperatorem ab incepto revocaret, multam dedit operam; cumque non persuaderet, ad extremum "scito, inquit, imperator, Haemum si transieritis, equorum qui velociores sint, experiere." quae verba, quid sibi velent, percontanti cuidam, "fugientibus nimirum omnibus" respondit. erat hic vir, licet ob defectionem luce privatus, rerum bellicarum et exercitus in aciem collocandi peritissimus atque prudentissimus. quo autem casu excaecatus sit, cuius mentionem modo fecimus, Bryennius ob defectionem vel potius rebellionem adversus imperatorem Botaniatem, utque a Comneno Alexio magno tunc temporis occidentalium

δόθη τὰς ὄψεις ἀβλαβεῖς ἔχων, τοὺς ἐθέλοντας λεπτομερῆ-
 στερον μαθεῖν παραπέμπομεν εἰς τὸν μέγιστον Καίσαρα. ὁ
 γὰρ Καίσαρ οὗτος τοῦ μὲν Ἀλεξίου ἤδη τὰ Ῥωμαίων διέπον-
 τος σκηπτρα γαμβρὸς ἐγεγόνει, τοῦ δὲ Βρυεννίου ἐκείνου ἀπό-
 γονος. ἀλλ' ἐνταυθοὶ γενομένη, συγγέομαι τὴν ψυχὴν καὶ 5
 πένθους ἐμπίπλωμαι. σοφὸς μὲν γὰρ τὴν γνώμην ἦν οὗτος
 ὁ ἀνὴρ καὶ τὸν λόγον σοφώτατος. πάντα γὰρ κατ' ῥώμην καὶ
 τάχος καὶ κάλλος σώματος καὶ ἀπλῶς ἐς ταυτὸν συνελθόντα
 ὅσα ψυχῆς καὶ σώματος ἀγαθὰ, τὸν ἄνδρα ἐκείνον ἐκόσμησεν.
 C ἔνα γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἄσασιν ἔξοχώτατον καὶ ἡ φύσις ἀνε- 10
 βλάστησε καὶ ὁ θεὸς ἐδημιούργησε. καὶ οἶον τὸν Ἀχιλλέα
 ἔμνησεν Ὀμηρος ἐν τοῖς ἀρχαίοις, τοιοῦτον ἂν τις εἶπε τὸν
 ἐμὸν Καίσαρα ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἄσασιν ἀναπεφηνότα.
 οὗτος τοίνυν ὁ Καίσαρ καὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγωνὸς ἀριστος,
 οὐκ ἀμελετήτως ἔσχε πρὸς λόγους. ἀλλὰ πᾶσαν βίβλον ἀνα- 15
 πτυξάμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἐγκεκυφώς, πολλὴν σο-
 φίαν ἐκείθεν ἠρῶσατο, ὅση τε ἡμετέρα καὶ ὅση ποτὲ οὐχ
 D ἡμετέρα. ὕστερον δὲ καὶ πρὸς συγγραφὰς ἐξέδωκεν ἑαυτὸν,
 καὶ δὴ καὶ σύγγραμμα ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσποτίδος καὶ
 μητρὸς, τῆς βασιλίδος φημι Εἰρήνης, ἐσχεδιάσεν ἄξιον λόγον 20
 καὶ ἀναγνώσεως, ἱστορίαν συντεταχῶς τῶν πρὸ τοῦ ἀναδή-
 σασθαι τὰς τῆς βασιλείας ἡγίας πράξεων τοῦμοῦ πατρὸς, ἐν

4. τοῦδε PG. correxi. 5. συγγέομαι P in margine, συνέχομαι
 PG. τὴν γνώμην G. καὶ πένθους C, τοῦ καὶ πάθους PG.
 6. ἐμπίπλωμαι C, ἐμπίμπλωμαι PG. 8. ταῦτό C. 17. ὅση-
 δήποτε? 20. τῆς om. G.

atque orientalium copiarum domestico captus, Borilo traditus sit inté-
 gris etiam tum oculis, id qui accuratius cognoscere cupiunt, ad sum-
 mum remittimus Caesarem. nam Caesar hic et Alexii Romanorum sce-
 ptrā iam adepti gener erat, et Bryennii illius nepos. verum haec
 memorans confundor animo luctuque afficior. praestans enim consilio
 is erat et eloquentia praestantissimus; robur, agilitas, forma, po-
 stremo quaecunque sunt animi corporisque bona, ea coniuncta uni-
 versa hominem ornabant; unum enim illum in omnibus rebus praes-
 tantissimum et natura edidit et deus finxit; et qualem Achillem Ho-
 merus antiquitus celebravit, talem dixerit quispiam Caesarem meum
 inter omnes, qui sub sole sunt, extitisse. hic igitur Caesar cum rei
 militaris peritissimus esset, litterarum non erat expertus; sed omnes
 libros evolverat, omnibusque artibus imbutus, magnam sibi pruden-
 tiam comparaverat et nostrarum rerum et externarum; postea etiam
 ad historias scribendas animum appulit opusque iussu dominae
 ac matris meae, imperatricis Irenes, exaravit laude et lectione di-

ἢ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον ἀκριβέστερον ἐπεξέρχεται, καὶ
 ὁμοῦ τὰς τε τοῦ προγόνου συμφορὰς ὡς ἀληθῶς ἀφηγήσατο, P. 192
 καὶ τὰς τοῦ πενθεροῦ ἀριστείας συνέγραψε, καὶ οὐκ ἂν ἐψεύ-
 σατο, καίπερ ἀμφοῖν ὡς τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τοῦ δὲ καθ'
 5 αἶμα προσήκων. καὶ μεμνήμεθα τούτων κἂν τοῖς προτέροις
 λόγοις τῆσδε ἱστορίας. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφορβητὸν Γεώργιον
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς καὶ στόλου διὰ τοῦ Ἰστρου ἐρχόμενον
 κατ' αὐτῶν οἱ Σκύθαι ἐθεάσαντο, (ὃ δὲ ποταμὸς οὗτος ἔξει
 μὲν ἀνωθεν ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ἐκδίδεται δὲ διὰ τῶν
 10 καταρρακτῶν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ πέντε τινῶν στομάτων εἰς
 τὸν Πόντον τὸν Εὐξεινον, μέγας τε καὶ πολὺς διὰ πολ-
 λῆς πεδιάδος ἐρχόμενος καὶ ναυσίπορος ὢν, ὡς καὶ τῶν Β
 πλοίων τὰ μέγιστα τε καὶ φορητότατα τούτῳ τῷ πο-
 ταμῷ ἐπινηχέσθαι· οὐ μίαν δὲ προσηγορίαν λαμβάνει, ἀλλὰ
 15 τὰ ἀνωτέρω μὲν καὶ πρὸς τὰς πηγὰς Δάνουβις ὄνομα τούτῳ,
 τὰ κάτω δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς Ἰστρος ὁ ποταμὸς μετονο-
 μάζεται,) ἐπεὶ δὲ τοίνυν διὰ τούτου τοῦ ποταμοῦ τὸν Εὐφορ-
 βητὸν Γεώργιον ἢ τῶν Σκυθῶν μερὶς ἐθεάσατο, ἐξ ἠπίρου V. 153
 δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα μετὰ στρατεύματος πλείστου αὐτοῦς

4. καίπερ: καὶ περι C. ὡς: lege ὦν. τῷ δὲ G. 5. με-
 μνήμεθα P in margine, μέμνηται PG. 6. τῆς G. Φορ-
 βητὸν G hic et infra. 9. ὄρων A et in margine P. δὲ
 add. G. 10. καὶ om. A. 11. post Εὐξεινον add. A ἔξει.
 12. καὶ prius om. A. καί: τὰ G. 15. ἀνώτατα A, ἀνώτερα G.
 ταῖς πηγαῖς G. τούτῳ ὄνομα AG. 16. ταῖς ἐκβολαῖς G.
 ὁ ποταμὸς om. A. post ποταμὸς add. G ὁ γὰρ (leg. παρ')
 ἔβρατοις φωσῶν (leg. φισῶν ex Gen. 2, 10. coll. Leon. Diac. VIII.
 p. 129.), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς γέγγης, παρὰ αἰθιοψιν Ἰνδός, παρ'
 Ἕλλησι δὲ δανούβιος. vid. Letronn. in A. de Humbold. Geograph.
 histor. orbis novi II. p. 83. μετονομάζεται A, ἐπονομάζεται
 PG. 17. ἐπειδὴ A, δὲ om. G. 19. δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτ-
 ορα A, δὲ μετὰ στρατεύματος πλείστου τὸν αὐτοκράτορα PG.

gnum, quo rerum a patre meo ante sumptas imperii habenas gestarum
 historiam contexuit. in quo libro Bryennii res accuratius enarrat simul-
 que et avi calamitates verissime tradit, et soceri praeclara facinora
 refert, neque quidquam mentitur, licet utriusque, affinitate alteri,
 alteri sanguine iunctus. horum mentio etiam in prioribus huius histo-
 riae libris facta est. ubi igitur Euphorbenum Georgium cum exercitu
 satis magno et classe per Istrum proficiscentem contra se Scythae vi-
 derunt, (fluvius hic ex occidentalibus regionibus decurrit, atque per
 cataractas et dein per quinque ostia in Pontum Euxinum effunditur,
 summa aquae copia, per vastas planities fluens tamque navigando
 aptus, ut vel maxima et valde onusta navigia ferat. nec tamen unum
 ei est nomen, sed superior et fonti propior pars Danubius, inferior
 et ostiis propinqua Ister, mutato nomine, appellatur,) per hunc igi-

ἤδη καταλαμβάνοντα μεμαθήκεσαν, ὡς ἀμήχανον τὴν μεθ' ἑκατέρων μάχην εὐρίσκοντες, τρόπον ἐπεζήτουν, δι' οὗ γένοιε ἂν αὐτοῖς τὸ ὄξυ τοῦ κινδύνου διεκφυγεῖν. πέμπουσι τοῖνυν πρόσβεις ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα Σκύθας, ἐπερωτῶντας τάχα τὰ περὶ εἰρήνης, ἅμα δὲ καὶ ἀπειλὴν τινα μεταξὺ τῶν λόγων παρενείροντας, ἔστι δ' οὗ καὶ ὑπισχνουμένους, εἰ ταῖς τούτων νεύσει καὶ αἰτήσεσι κατανεῦσαι θελήσει, μεθ' ἱππέων χιλιάδων τριάκοντα συμμαχεῖν τῷ αὐτοκράτορι, ὀπηνίκα βούλοιο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν ἀπάντην διαγνούς τῶν Σκυθῶν καὶ ὅτι τὸν ὑπόγειον κίνδυνον φεύγοντες τοιαῦτα διαπρεσβεύονται, καὶ εἰ ἀδείας ὅλως τύχοιεν, τὸν ὑποκρυπτόμενον τῆς αὐτῶν κακίας σπιυθῆρα εἰς πυρρὸν ἀνάψουσι μέγαν, τὴν πρεσβείαν οὐκ ἐδέχετο. τούτων δὲ τῶν λόγων συνευρομένων, Νικόλαός τις τῶν ὑπογραμματεῶν ὄντων, τῷ αὐτοκράτορι προσελθὼν πρὸς τὸ οὖς καὶ ὑποψιδυρίσας φησὶ “κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν, βασιλεῦ, ἔκλειψεν τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προσδόκα γενήσεσθαι.” τοῦ δὲ διαπιστοῦντος, ἐκεῖνος ἐπαύμνυτο μὴ διαψεύσασθαι. ὁποῖος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ γοργὸς περὶ τὰς ἐνθυμήσεις, φησὶ τοῖς Σκύθαις ἐπιστραφεῖς, “θεῶ τὴν κρίσιν ἀνατίθημι· καὶ εἰ μὲν τι σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἔκδηλον γένηται,

1. ἐμεμαθήκεσαν G.	3. διεκφυγεῖν G.	6. ὑπισχνουμένου G.
10. γνούς G.	11. διαφεύγοντες A.	12. τῆς αὐτῶν κακίας om. AG.
14. σπειρομένων G.	17. προσδόκει A.	20. τι om. A.
16. ἡμέραν A, ὄραν PG.	21. ταυτην G.	ἡμέραν AG, ὄραν P.

tur fluvium ubi adventantem Euphorbenum Georgium Scytharum pars vidit, terrestri autem itinere etiam imperatorem exercitum maximum contra se iam ducere audiverunt, cum utrique impares se intelligerent, circumspiciebant, qua ratione subito periculo evaderent. itaque mittunt legatos centum et quinquaginta Scythas, qui pacem peterent, simul minas quasdam orationi intexerent: sin postulatis atque optatis responderet, triginta millia equitum imperatori se, quando vellet, auxilio missuros pollicerentur. imperator autem cum fraudem Scytharum perspiceret, eosque imminentis periculi evitandi causa de pace agere, et facultate data, mox occultam odii favillam in magnam flammam excitaturos esse, legationem non admisit. de qua re dum disceptant, Nicolaus, scribarum unus, ad imperatorem accessit inque aurem inausurrans, “hoc, inquit, die solem defecturum esse exspecta;” quo fidem denegante, iureiurando se non mentiri confirmavit. tum imperator, qua erat ingenii dexteritate, ad Scythas conversus, “deum, inquit, iudicem facio: ac si quidem signum coelo hoc

Ἐπεσθε πάντως, ὡς ἐγὼ μὲν ὑποπτον οὖσαν τὴν ὑμῶν πρε- P. 193
 *σβείαν εὐλόγως οὐ δέχομαι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἀληθείας οἱ φαλαγ-
 γάρχαι ὑμῶν τὰ περὶ εἰρήνης διαπεσβεύονται· εἰ δ' οὐ,
 διαμαρτιῶν αὐτὸς τοῦ στοχασμοῦ ἐλεγχθήσομαι." δύο οὖν
 5 οὐπω παρῆλθον ὄραι, καὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπιλέλοιπεν, ὡς
 ἀφ' ἐγγῆ τὸν ὄλον δίσκον γενέσθαι, ὑποδραμούσης αὐτῷ τῆς
 σελήνης. καὶ οἱ μὲν Σκύθαι τηρικαῦτα ἐκθαμβοὶ γεγόνασιν,
 ὃ δέ γε αὐτοκράτωρ παραδίδωσιν αὐτοὺς Λέοντι τῷ Νικερίτῃ
 (ἐκτομίας δὲ οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδιατρι-
 10 ψας καὶ ἀναφανείς δοκιμώτατος), ἐπισκήψας μεθ' ἱκανῶν B
 διασῶσαι τούτους μέχρι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ὃ δὲ
 μάλα προθύμως τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντίνου ἡματο. οἱ δὲ
 βάρβαροι διὰ παντός τῆς ἑαυτῶν φροντίζοντες ἐλευθερίας,
 ἐπὰν τὴν μικρὰν Νίκαιαν ἔφθασαν, νυκτὸς ἀναιροῦσι τοὺς
 15 φύλακας, ἀμελῶς περὶ τὴν αὐτῶν διατεθέντας φυλακὴν. καὶ
 διὰ τινων σκολιατέρων ἀτραπῶν ἐπαναστρέφουσι πρὸς τοὺς
 πέμψαντας. ὃ δὲ Νικερίτης μόγις μετὰ τριῶν σωθεῖς, κα-
 ταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γολόην.

3. Ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς καὶ πτοηθεῖς, μὴ οἱ

2. ἀληθεία G. 3. τῆς εἰρήνης G. lege et δ' οὖν ut supra
 220, 17. 4. εὐρεθήσομαι A. οὖν add. A. 6. αὐτῷ A.
 αὐτὸν PG. 8. γε om. AG. παραδίδωσιν A, δίδωσιν PG.
 αὐτοὺς τῷ ἐκ . . . Λέοντι τῷ νικερίτῃ, καὶ δε τῆς A. excidit
 ἐκτομίας. 10. ἀναφανείς P in margine, ἀφανής PG, ἀφα-
 νείς C. 12. πρὸς A, περὶ PG. idem vitium apud Phrantz. I.
 p. 112, 15. τὴν βασιλεύουσαν A. 13. ἑαυτὸν P. ἐλευ-
 θερίας: σωτηρίας A. 14. μικρὰν Νίκαιαν: νικίτζαν A. 17.
 μετὰ τῶν ἐπιλοήτων A. 19. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο A.

ipso die apparet, intelligetis sane, suspectam me legationem vestram merito non admisisse, quod non vere atque ex animo duces vestri de pace agunt; sin minus, non recuso, quin temere conceptae de vobis suspicionis arguar." nondum effluerant horae duae, cum sol ita defecit, ut totus eius orbis absconderetur luna subeunte. obstupuerunt tum Scythae, imperator autem Leoni Niceritae (eunuchus hic erat a puero innutritus castris et virtutis spectatae,) eos cum praesidio idoneo in urbem deducendos tradidit. hic alacri animo Cpolin iter ingressus est; verum barbari in occasionem recuperandae libertatis intenti, ubi Nicaeam parvam pervenerunt, custodibus, qui negligentius vigiliis agebant, noctu obruncatis, per obliquas semitas ad eos redeunt, a quibus missi erant. Nicerita cum tribus aegre servatus, Goloen ad imperatorem pervenit.

3. His auditis imperator, veritus ne legati, universis Scythis instigatis, se adorirentur, non somnio egebat, quo ut Atrai quondam

Ἐπρόσβειε ἅπαν τὸ Σκυθικὸν στράτευμα κατ' αὐτοῦ ἐρεθίσαντες ἐπιειπέσωσιν αὐτῇ, οὐκ ὄνειρου δεηθεὶς πρὸς μάχην αὐτὸν ἐποιρύνοντος, καθάπερ ποτὲ τὸν Ἀτρέως Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' ἀναζέσας πρὸς μάχην καὶ τὴν Σιδηρὰν μετὰ τῶν ταγμάτων διελθὼν, τὸν χάρακα περὶ τὴν Βιτζίαν ἐπήξατο· 5 ποταμὸς δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὄρων ῥέων. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα χορταγωγίας χάριν τοῦ χάρακος ἐξεληθόντες καὶ πορρωτέρω γενόμενοι ἀηρέθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ κατεσχέθησαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ περίορθρον ταχὺ καταλαμβάνει τὴν Πλίσκοβαν, κἀκεῖθεν εἰς ἄχρολοφίαν τινα τὴν τοῦ 10

Ἰ Συμεῶνος καλουμένην ἄνεισιν, ἣ καὶ Βουλευτήριον τῶν Σκυθῶν ἐγγχωρίως ὠνομάζετο. τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς χάριν τοῖς τῆς παρεμβολῆς μακρὰν γενομένοις συνέβαινε. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν παρὰ τινα ποταμὸν ἔρχεται ἀγχοῦ τῆς Ἀρίστρας ῥέοντα καὶ ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι πρὸς τοὺς τέσσαραιν ἀπέχοντα, κἀκεῖσε τὰς σκευὰς καταθέμενος, τὸν χάρακα πῆγνυται. ἐπεισεσόντες δὲ ἄθροον οἱ Σκύθαι τῇ τοῦ βασιλέως σκητῇ ἐξ ἑτέρου, ἀνεῖλον μὲν τῶν ψιλῶν τοῦ στρατοῦ ἱκανούς, κατέσχον δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐκθυμότερος ἀγωνισαμένων Μανιχαίων. καὶ θόρυβος ἐπὶ τούτοις τοῦ στρατεύματος ἦρθε πολὺς καὶ σύγχυσις, ὥς καὶ τὴν βασιλικὴν κα- 20

1. ἅπαν τὸ σκυθικὸν A,	τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στράτευμα PG:	4.
ἀλλ' om. G.	7. χάριν: ἔνεκα A.	8. πόρρω G.
ῥέτησαν P.	11. Συμεῶν CG.	βουλευτήριος C.
αὐτῶν C.	18. ἐξ ἑτέρου om. A.	19. καὶ ζωῶς οὐκ ὀλίγους τῶν μανιχαίων A.
	ἐκθυμότερος G,	ἐκθυμότερων P.
	20. καὶ θροῦς ἐπὶ τούτῳ A.	

filii Agamemnon, ad pugnam concitaretur, sed pugnandi cupiditate flagrans, Sideram cum legionibus transgressus, castra ad Bitzinam collocavit: fluvius hic est ex adjacentibus fluens montibus. tum multi pabulandi gratia castris egressi longiusque profecti, trucidati sunt a Scythis, multi etiam capti. imperator autem prius diluculo Pliscobam celeriter occupat, indeque in iugum, Symeonis dictum, ascendit, quod etiam Buleuterium Scytharum ab indigenis nuncupatur. eadem hic iis, qui pabulandi causa longius progressi erant, acciderunt. postridie ventum ad flumen est, quod prope Dristram fuit, stadia fere viginti quatuor distans. dum ibi, positis sarcinis, imperator castra munit, irruentes subito Scythae ab altera parte in imperatoris tentorium, magnam stragem edidere levis armaturae militum, quosdam etiam animosius repugnantes ceperunt Manichaeos. multus inde ortus tumultus est atque perturbatio, ut ipsum imperatoris tabernaculum corrueret, equis temere currentibus: quod iis, qui non

ταπεσεῖν σκηνὴν ἐξ αἰτίας τῶν ἀτάκτως θιόντων ἵππων. ὅπερ τοῖς μὴ εὐνῶς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακειμένοις κακὸς οἶο- P. 194
 νός ἔδοξεν. ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς τοὺς ἐπεισεπρόντας βαρβάρους διὰ τινος στρατιᾶς ἐξελάσας πόρρω πον τῆς σκηνῆς, 5
 ὅπως μὴ θορυβοῖεν, εὐθύς ἐποχηθεὶς ἐκείθεν, καὶ καταστείλας τὸν θόρυβον, σὺν αὐταῖς δυνάμεσι μετ' εὐταξίας τὴν πορείαν ποιησάμενος, καταλαμβάνει τὴν Δρίστραν, (πόλις δὲ αὕτη τῶν περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένων περιφανής,) πολιορκήσων ταύτην δι' ἐλεπόλεων. καὶ δῆτα τοῦ ἔργου ἀψάμενος 10
 καὶ πανταχόθεν ταύτην πολιορκῶν καὶ καταρράξας μίαν τῶν ταύτης πλευρῶν, εἰσῆει μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. αἱ δὲ δύο ἀκροπόλεις τῆς ῥηθείσης πόλεως ἔτι παρὰ τῶν συγγενῶν κατεῖχοντο τοῦ καλουμένου Τατοῦ, ἐκείνου προφθάσαντος ἀπελθεῖν ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ ἐπαναστρέψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν. ὅς ἐν τῷ ἐκείθεν ὑποχωρεῖν συντασσόμενος τοῖς ἰδίοις ἔφη, ὡς “ἐγὼ μὲν ἀκριβῶς οἶδα τὸν βασιλέα τουτὶ τὸ κάστρον πολιορκῆσαι μέλλοντα. ἐπὶ οὖν αὐτοὶ τουτόν θεάσησθε τὴν πεδιάδα ταύτην καταλαμβόντα,

1. αἰτίας om. A. ἵππων AG, ἱππέων P. 4. lege ἐξελάσας πόρρω πον τῆς σκηνῆς καὶ καταστείλας τὸν θόρυβον, ὅπως μὴ θορυβοῖεν αὐθις, ἐποχηθεὶς ἐκείθεν σὺν αὐταῖς δυνάμεσι, μετ' εὐταξίας κ. τ. λ. 6. τὴν πορείαν ποιησάμενος om. G. 9. ἀψάμενος, μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῆς καταρράξας εἰσῆει A. 10. κατάρξας G. lege καταρράξας. 12. ῥηθείσης: τοιαύτης A. πόλεως ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ τῶν Σκυθῶν ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου Τατοῦ, ὑποχωρήσαντος τῆς Δρίστρας, ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ πρὸς συμμαχίαν ἐτέρους Σκύθας ἀπελθόντος συγκαλέσασθαι καὶ ἐπαναστρέψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν G et in margine P, quibuscum consentit A, omissis tamen ἐφ' ᾧ — Κομάνους et καὶ ἐπαναστρέψαι — Σκυθῶν. 13. ἐκείνου: ἐκείθεν coni. Diesterwegius.

amico in imperatorem animo erant, infaustum omen videbatur. at imperator, postquam invectos Scythas exercitus sui parte procul a tentorio propulit tumultumque sedavit, ne sui iterum perturbarentur, motis inde castris, bono ordine Dristram pervenit, (urbs ea est inter oppida ad Istrum sita admodum celebris,) machinis eam oppugnaturus. rem igitur aggressus, urbe undique circumdata, per ruinam unius lateris cum universo exercitu ingreditur. duas autem urbis arces tenebant adhuc consanguinei Tati qui dicebatur; ipse paulo ante eo consilio inde profectus erat, ut Comanos in auxilium Scytharum arceseret. qui cum discederet, valedicens suis, “non dubito, inquit, quin imperator oppugnaturus hoc castrum sit. itaque cum planitiem istam ab eo obsessam videritis, vos quidem festinate imminens praeoccu-

σπεύσατε ὑμεῖς προκαταλαβεῖν εἰς τὸν ὑπερκείμενον ἀνέχνα ἐπικαιρότατον ὄντα τῶν ἄλλων, κάκεισε τὸν χάρακα πῆξασθε, C ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πολιορκεῖν τὸ φρου-
 ριον, ἀλλὰ καὶ ὀπισθεν ὁμῶς ἔχειν τὸν νοῦν, τὴν ἐξ ὑμῶν ὑφορώμενον βλάβην. ὑμεῖς δὲ πανηγέριοι καὶ παννύχιοι κατ' 5
 αὐτοῦ ἐμποντες ἀμοιβαδὶς στρατιώτας μὴ ἐνδιδάτε." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τοῦ δέοντος, καταλιπὼν τὴν τῶν ἀκροπόλεων πολιορκίαν, (ἐπεὶ δυσχερὴς ἦν καὶ καιροῦ δεο-
 μένη,) κάκειθεν ἐξελθὼν, περὶ τινὰ θύακα ἀγχοῦ τοῦ Ἰστρον διακειόμενον τὸν χάρακα ἐπῆξαστο, βουλευόμενος εἰ χρῆ προσ- 10
 βαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος καὶ ὁ Μαυροκατακαλὼν Γρηγόριος τὸν μετὰ τῶν Πατζινάκων ἀνεβάλλοντο πόλεμον, ὀπλισαμένους δὲ συνεβούλευον τὴν μεγάλην
 D Περισθλάβαν καταλαβεῖν. "οἱ γὰρ Σκύθαι οὕτω πορευομέ-
 νους ἡμᾶς καθωπλισμένους μετ' εὐκοσμίας θεώμενοι, οὐδαμῶς 15
 τὸν καθ' ἡμῶν ἀποθαρρῆσουσι πόλεμον" ἔλεγον. "εἰ δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς ἄτερ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πολέμου κατατολμήσειαν, εὖ ἴσθι, ὡς ἠττηθήσονται, καὶ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ ὀχύρωμα ἐρυ-
 μνότατον τὴν μεγάλην ἐξομεν Περισθλάβαν." πόλις δὲ αὕτη περιφανῆς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὕτ' ὄνομα 20
 τοῦτο ἔχουσα τὸ βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα περὶ τὴν προσ-

4. ὁμῶς PG. correxi. 6. ἀμοιβαδὶς G, ἀμειβαδὸν P. ὁ δὲ βασιλεὺς καταλιπὼν A. 8. ἐπεὶ — δεομένη add. A. 9. κάκειθεν ἐξελθὼν om. A. 11. ἀλλ' ὁ μὲν παλαιολόγος A. 12. μετ' αὐτῶν ἀνεβάλλοντο A. 14. οὕτω om. A. 15. καὶ ὀπλισμένους A. 18. ὡς om. C. 19. Περισθλάβαν A. apud Nicet. p. 486, 19 vocatur Περισθλάβα. 21. τὸ om. G. ἀπὸ τῆς προσηγορίας G.

pare iugum inter cetera opportunissimum ibique castra collocare; ne otiose vacare oppugnationi imperator queat, sed ea simul, quae a tergo fiunt, respectet metu impendentis a vobis periculi. vos autem nec diem nec noctem praetermittite, quin milites per vices adversus eum succedere inbeatis." imperator cum quid facto opus esset videret, arcium oppugnatione utpote difficili et longinqua omitta, hinc digressus, ad rivum, qui ab Istro non multum aberat, castrametatus est, equid aggredi Scythas expediret, consultans. Palaeologus et Maurocatacalo Gregorius pugnam cum Patzinacis putabant differendam; armato instructoque exercitu Peristilabam magnam proficiscendum censebant. "sic enim, inquebant, ubi paratos nos et integris ordinibus euntes Scythae viderint, nequaquam pugnare nobiscum audebunt. sin forte equites sine curribus temere aggredi nos conentur, scito eos victum iri; nobis autem praesidium iam munitissimum fore magnam Peristh-

ηγορίαν, μεγάλη πόλις και οὔσα και λεγομένη· ἀφ' οὗ δὲ Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς και οἱ ἐξ ἐκείνου γενόμενοι και προσέτι γε Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς V. 155 δυναστείας, καθάπερ ὁ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας P. 195
 5 κατέδραμον, σύνθετον ἐκτίσαστο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς Ἑλληνικῆς σημασίας μεγάλη ἐπονομαζομένη και τὴν ἀπὸ τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη λέξιν, μεγάλη Περιοθλάβα πανταχόθεν τούτοις φημιζομένη. “ταύτην τοίνυν κρησφύγετον ἔχοντες” οἱ ἀμφὶ τὸν Μαυροκατακαλὼν ἔλεγον “και ὁσημέραι δι’
 10 ἀκροβολισμῶν τοῖς Σκύθαις προσβάλλοντες, οὐ παυσόμεθα ζημιοῦντες αὐτούς, μηδ’ ὄλωσ τούτους τῆς οἰκειίας παρεμβολῆς χορταγωγίας χάριν ἢ τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς συγχωροῦντες ἐξεληλυθέναι.” τούτων οὖν τῶν λόγων τριβομένων, B ἀποβάντες οἱ τοῦ Διογένοϋς υἱοὶ τῶν σφετέρων ἵππων, οἷα
 15 νέοι και τῆς τῶν μῶθων κακότητος ἄγευστοι, ὃ τε Νικηφόρος και ὁ Λέων, τοὺς χαλινοὺς ἀφελόμενοι, πληξαντές τε αὐτούς κατὰ τῶν κέγχρων ἐξήλασαν, ἐπειπόντες “μὴ δέδιθι, βασιλεῦ· αὐτοὶ γὰρ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι διαμελίσομεν αὐτούς.” ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοκινδυνότατος ὢν και προαρπά-
 20 ζειν πεφυκὼς τὰς μάχας, οὐδ’ εἰς νοῦν ὄλωσ τῶν ἀπειρογόντων αὐτὸν τοὺς λόγους ἐβάλλετο, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν και τὰς σκευὰς ἀπάσας ἀναθέμενος τῷ Κουτζομίτῃ Γεωργίῳ

3. γε om. G. 4. ὁ om. G. 5. κατέδραμεν C. 7. τὰ-
 ξιν CG. 14. σφοδροτέρων A. 18. τοὺς: αὐτούς G. τοὺς
 σκύθας διαμελίσομεν A. 20. ἀπαγόντων G. 21. ἀλλὰ:
 τὰ A. 22. Κουτζομίτῃ C.

labam." urbs haec illustris, ad Istrum sita, olim non barbarum habebat nomen, sed graeco appellata vocabulo, Megalopolis i. e. magna urbs et erat et dicebatur. ex quo autem Mocrus, Bulgarorum rex, quique eo orti erant, et post hos Samuel, qui ultimus Bulgaris imperavit, ut Sedecias Iudaeis, Occidentem incursarunt, nomen nacta est partim ex Graeco, partim ex Slavorum genere ductum, ut Peristh-laba magna passim audiat. "ex hac igitur urbe, tanquam tuto perfugio, inquit Maurocatalo, quotidie velitantes, lacessere Scythas non desistemus, nec omnino pabulandi quaeque opus sunt comportandi causa castris egredi eos siuemus." talia dum pertractantur, Diogenis filii iuvenes et pugnae discriminum ignari, equis desilientes, fraenis eos demtis, in milii segetem propellunt, simulque "noli, inquit, imperator timere; ipsi enim acinacibus strictis concidemus eos." imperator cum ad pericula promptissimus atque ad proelia occupanda propensus esset, nulla dissuadentium ratione habita, Augustale tabernaculum et vasa omnia, Cutzomitae Georgio commendata,

πρὸς τὸ Βέτρινον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στράτευμα ἐπέταξε μὴ
 λύχρον, μηδὲ πῦρ ἀνάψαι τὸ παράπαν κατὰ τὴν ἐσπέραν
 C ἐκείνην, ἀλλὰ τοὺς ἔπλους κατέχοντας ἐργηγορεῖναι μέχρις
 ἡλίου ἀνατολῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περίουθρον ἐξείσι τῆς
 παρεμβολῆς καὶ τὰς δυνάμεις διελὼν καὶ τὰς φάλαγγας εἰς 5
 πολέμου καταστησάμενος σχῆμα, παραθέων ἐθεᾶτο τὸ στρά-
 τευμα. εἶτα τὴν μέσσην τῆς παρατάξεως χώραν εἶχεν αὐτός,
 συμπληρουμένην ἀπὸ τε τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσ-
 ηκόντων αὐτῷ συγγενῶν καὶ τῶν ἀδελφοῦ Ἀδριανοῦ τῶν Λα-
 τίνων τῇ τότε ἡγεμονεύοντος καὶ ἐτέρων γενναίων ἀνδρῶν. 10
 τοῦ δὲ γε ἀριστεροῦ κέρως κατῆρχε Νικηφόρος Καῖσαρ ὁ
 Μελισσηνός ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸ δε-
 D ξιὸν ἡγεμόνες ἴσταντο ὁ τε Κασταμονίτης καὶ ὁ Τατίκιος·
 τῶν δὲ ἐθνικῶν ὁ τε Οὐζῆς καὶ ὁ Καρατζῆς οἱ Σαυρομά-
 ται. ἐξ δὲ τὸν ἀριθμὸν διελόμενος, τὴν αὐτοῦ φυλακὴν 15
 ἐπέτρεψε, πρὸς αὐτόν τε ὄρᾳ παραγγείλας καὶ μηδενὶ τὸ
 παράπαν προσεσχηκέναι ἐτέρῳ, τοὺς τε δύο υἱοὺς φημι Ῥω-
 μανοῦ τοῦ Διογέουσι καὶ Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλῶν
 πολλὴν ἐκ μακροῦ πείραν τῶν πολέμων ἐσχηκότα καὶ τὸν
 Ἰωαννάκην καὶ τὸν ἄρχοντα Βαραγγίας Ναμπίτην καὶ Γου- 20
 λὴν τινα καλούμενον πατρῶον θεράποντα. ἀλλὰ καὶ οἱ Σκυ-
 P. 196 θαι σχῆμα πολέμου διατυπώσαντες, ἐκ φυσικῆς ἐπιστήμης

1. μὴ : μηδὲ G. 3. μέχρι τῆς τοῦ ἡλίου G. 7. μέσση A
 et in margine P, μεγάλην PG. 9. τοῦ ἀδελφοῦ A. 13.
 Κασταμονίτης AG, Κασταμμωνίτης P. scripsi Κασταμονίτης, ut
 mox p. 206 B, coll. Nicet. p. 574, 7. 19. ἐσχηκότας G. 20.
 Ἰωαννάκην C. τὸν ἀμπίτην AG. Γούλην PG, γουλήν A.
 vid. 241, 18.

Betrium misit; exercitui edixit, ne ignem neve lampadem illo uspiam
 vespere accenderent, sed paratis ad manum equis, ad solis ortum
 vigilarent. ipse primo diluculo castris egreditur, divisisque copiis et
 in aciem collocatis, obiens exercitum lustrat. dein mediam ipse te-
 nuit aciem, ubi consistebant, qui vel sanguine vel affinitate iuncti
 erant, frater eius Adrianus, qui Latinis tum praeerat, aliique viri
 fortissimi. sinistro cornu praefectus erat Nicephorus Caesar Melissenus,
 qui sororem imperatoris in matrimonio habebat; dextri cornu duces
 erant Castamonita et Taticius; sociis praeerant Uzaz et Caratzas Sar-
 matae. sex autem numero elegit, quibus sui custodiam crederet, quos
 sibi solum adesse nec ad alium quenquam animum advertere iussit:
 filios dico Romani Diogenis et Nicolaum Maurocatalonem, magnam
 longa militia rei bellicae experientiam adeptum, et Iohannacem Nam-
 pitenque Barangorum ducem, postremo Guleu quendam nomine, fa-
 mulum patrum. verum etiam Scythae, qui naturalem quandam pu-

πολεμεῖν εἰδότες καὶ κατὰ φάλαγγα ἴσταςθαι, καὶ λόχους
καθίσταντες καὶ τὰς τάξεις τοῖς τακτικοῖς δεσμήσαντες σφι-
γμασι καὶ καταπυργώσαντες οἰονεὶ ταῖς ἀρμαμάξαις τὸ στρα-
5 ζοντο πόρωθεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συναρμόσας ταῖς ἱλαῖς
τὸ στρατόπεδον, τῶν ὀπλιτῶν οὐδενὶ προπηδᾶν ἐνετέλλετο,
οὐδὲ τὸν συνασπισμὸν λύειν, μέχρις ἂν ἀγχείμαχοι τοῖς Σκυ-
θαις γένωνται. εἴτ' ἐπειδὴν τὸ μεσαίχιμον ἀποχωρῶν πρὸς
χαλινὸν ἓνα ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων κατ' ἄλλήλων ἰεμέ-
10 νων θεύσονται, ὁμοσε κατὰ τῶν ἐναντιῶν χωρῆσαι. οὕτω τοῖνυν Β
τοῦ αὐτοκράτορος ἐτοιμαζομένου, πόρωθεν ἀνεφάνησαν οἱ V. 156
Σκυθαὶ σὺν αὐταῖς ἀρμαμάξαις καὶ γυναῖξι καὶ παισὶν ἐρχόμε-
νοι. συρραγέτος δὲ τοῦ πολέμου, ἀπὸ πρώτας μέχρι δειλῆς
ἐσπέρας ἀνδροκτασίᾳ γέγονε πολλή, ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν
15 πιπτόντων συχῶν. ὀπηνίκα καὶ Λέων ὁ τοῦ προβεβασιλευ-
κότος Διογένους υἱὸς σφοδρότερον κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξιππα-
σάμενος καὶ πλέον τοῦ δέοντος πρὸς τὰς ἀμάξας παρασυρεῖς,
καιρίαν πληγὴν πέπτωκεν. Ἀδριανὸς δὲ ὁ τοῦ κρατούντος
ἀδελφός, ὁ καὶ τὴν τῶν Λατίνων ἡγεμονίαν ἐμπειπιστευμέ- C
20 νος, τότε τὴν τῶν Σκυθῶν ὁρμὴν ἀνύποιστον θεασάμενος,

2. καθιστάντες G. τὰς om. G. 6. ἐπετέλλετο G. 8.
ἐπειδὴ CG. 10. ἐναντιῶν: ἐν αὐτῷ G. 12. σὺν ταῖς ἀμά-
ξαις G, σὺν αὐταῖς ἅμα ἀμάξαις A. 13. δειλῆς om. A.
15. προβεβασιλευκότος add. A. 16. σφοδρότερον A, σφοδρώ-
τερον PG. 19. τὴν om. A. 20. τότε — θεασάμενος
om. G.

gnandi ordinesque instruendi artem habent, ubi aciem instituerunt et subsidia in occulto collocarunt, ordinesque copulis, quae ex arte adhiberi solent, devinxerunt, ac velut vallum plaustra obiecerunt, turmatim in imperatorem invecti, iacula eminus miserunt. at imperator, cum turmis exercitum coniunxisset, gravis armaturae milites prosilire scutorumque contextum rumpere vetuit, donec Scythis appropinquassent; quodsi medium inter exercitum utrumque spatium iam non latius quam in unam equorum admissionem patere cernerent, tunc cum hostibus congrederentur. sic igitur imperatore parato, procul apparuerunt Scythae cum ipsis plaustris et mulieribus liberisque invadentes; proelioque commisso a prima luce usque ad vesperam magna utrimque caedes facta est. quo tempore etiam Leo, Diogenis quondam imperatoris filius, vehementius in Scythas invectus seque ad plaustra eorum propius, quam par erat, ferri passus, gravi vulnere accepto cecidit. Adrianus autem, imperatoris frater, qui Latinis praeerat, cum Scytharum impetum iam non sustinendum cerneret,

ὄλους ὑπηῆρας ἐνδοῦς καὶ μέχρι τῶν ἀμαξῶν ἑαυτὸν ἐμβα-
 λῶν, ἔπειτα γενναίως ἀγωνισάμενος μετὰ ἑπτὰ καὶ μόνων
 ἐπανέστρεψε, τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀπο-
 σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων. τῆς δὲ μάχης ἐπὶ τρυ-
 τάνης ἰσταμένης, ἔτι ἐκθύμως ἀμφοῖν τῶν στρατευμάτων μα-
 5 χομένην, ἐπεὶ λοχαγοὶ τινες τῶν Σκυθῶν μετὰ τριάκοντα
 πρὸς ταῖς ἕξ χιλιάδων πόρρωθεν ἐρχόμενοι ἀνεφάνησαν, οὐκ-
 ἔτι στέγειν πρὸς τοσοῦτους οἱ Ῥωμαῖοι ἔχοντες, τὰ νῦτα
 D τηνικαῦτα διδύασιν. ὁ μὲντοι βασιλεὺς προβέβλητο τῆς οἰ-
 κείας δυνάμεως καὶ ξιφηφόρος εἰσήτηκε· τῇ ἑτέρᾳ δὲ τῶν¹⁰
 χειρῶν τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ὠμόφορον σημαίαν κατέ-
 χων, ἴστατο μεθ' ἱππέων γενναίων ἀνδρῶν εἴκοσι καταλει-
 φθεῖς, Νικηφόρου φημί τοῦ υἱοῦ τοῦ Διογένους καὶ Μι-
 χαήλ πρωτοστράτορος τοῦ Δούκα καὶ ἀδελφοῦ τῆς Αἰθού-
 σης, συμπαρόντων καὶ πατρῶων θεραπεπόντων. εἰσπηδή-
 15 P. 197 σαντες δὲ τινες πεζοὶ Σκυθῶν τρεῖς, οἳ μὲν αἰροῦσιν αὐτὸν
 ἑκατέρωθεν τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κνήμης τῆς δεξιᾶς.
 ὁ δὲ τοῦ ἐνός τὴν χεῖρα εὐθύς ἀποτέμνει, ἕτερον δὲ, τὸν
 ἀκινάκην ἀνατείνας καὶ ἐμβριμησάμενος, ὀπισθόρμητον ἐποίη-
 σε· τὸν δὲ τῆς κνήμης τοῦτον κατέχοντα πλήττει κατὰ τῆς²⁰
 κόρυθος. τὴν δὲ φορὰν τοῦ ξίφους ἔλαφροτέραν ἐπήνεγκε,
 οὐδ' ὄλη χειρὶ τὴν πληγὴν ἐποίει, πτοούμενος μὴ θυεῖν θά-
 τερον αὐτῷ συμβαίῃ, τῆς σφοδροτέρας φορᾶς τῶν ξιφῶν ὡς

2. ἔπειτα: καὶ A. μόνων A, μόνον PG. 3. ἀνέστρεψε A.
 4. τῶν δὲ: τε καὶ A. 10. δὲ om. A. 14. τῷ τοῦ Δούκα G.
 16. αἴρουν A. 18. εὐθύς τὴν χεῖρα G. 22. οὐδ' — ἐποίη-
 om. G. θυεῖν A, θυοῖν PG. 23. σφοδροτέρας A, σφο-
 δρωτέρας PG.

admisso equo usque ad plaustra processit, et postquam fortiter pugnavit, cum septem tantum comitibus reversus est, ceteris omnibus a Scythis aut interfectis aut captis. erat anceps adhuc belli fortuna et ab utroque exercitu pari alacritate pugnabatur, cum duces nonnulli Scytharum cum triginta sex millibus procul conspiciebantur. tum enimvero Romani, tantis hostium copiis non amplius pares, terga verterunt. at imperator ante aciem suorum stricto stabat gladio, altera manu Matris verbi divini humerale tanquam vexillum tenens, equitibus viginti fortissimis, Nicephoro Diogenis filio et Michaele protostratore Duca, Augustae fratre, paternisque servis adstantibus. cumque Scythae tres pedites inveherentur, quorum duo utrimque frenos corripiant, tertius tibiamprehendit dexteram, imperator unius statim abscidit manum, alterum acinace obiecto, graviter interminans, in fugam vertit; eum denique, qui tibiam prehenderat, pulsavit in galea. sed ictum leviores intulit, nec tota manu in plagam

ἐπίπαν διολισθαινούσης, καὶ ἢ τὸν ἑαυτοῦ πόδα πλήξῃ ἢ τὸν ἔππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, καὶ οὕτως ἀλώσιμος τοῖς ἐχθροῖς γένηται. διὰ τοῦτο καὶ δευτέραν αὐτῷ γοργῶς ἐπάγει πληγὴν, μετὰ νουνεχείας τὰς τῆς χειρὸς κινήσεις ποιούμενος. ἐν πά- B
 5 σαις γὰρ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς κινήμασι τὸν λόγον εἶχεν ἐπιστατοῦντα, οὐδ' ὑπὸ θυμοῦ ἐκφερόμενος οὐτ' ἐπιθυμίαις ὑπροσρόμενος. τῆς κόρυθος δὲ προαναδραμούσης τῇ προτέρᾳ πληγῇ, τῇ τοῦ Σκύθου κεφαλῇ ψιλῇ τὸ ξίφος προσέπεισεν. ὁ δ' εὐθὺς ἄφωνος κατὰ γῆς ἔκειτο. τὴν οὖν
 10 ἄμετρον φυγὴν τῶν ταγμάτων θεασάμενος ὁ πρωτοστράτωρ, (αἱ φάλαγγες γὰρ ἤδη διεσπίασθησαν φευγόντων ἀκρατῶς,) “ἵνα τί” φησιν “ὦ βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα πειρᾶσαι ἐγκαρτερεῖν; ἵνα τί τὴν ζωὴν προδίδως ἀφειδίχσας παντάπασι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας;” ὁ δὲ βέλτιον γενναίως μαχομένους C
 15 ἀποθανεῖν ἔφη, ἢ ἀγεννές τι πεποιηκότας σωθῆναι. ὁ δὲ V. 157 πρωτοστράτωρ “εἰ μὲν τῶν κοινῶν εἷς τις ὢν τοῦτ' ἔλεγες, ἐπαίνου ἦς ἄξιος· εἰ δὲ ὁ σὸς θάνατος κοσμικὸν ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἵνα τί μὴ τὸ βέλτιον αἰρῇ; εἰ γὰρ σωθείης, καὶ αὐθις πολεμήσας νικήσεις.” τὸν οὖν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς
 20 ἤδη ἰστάμενον ὄρων ὁ αὐτοκράτωρ, ἀναισχύντως τῶν Σκυθῶν αὐτῷ προσβαλλόντων, καὶ τὰς σωζούσας ἀπεγνωκῶς ἐλ-

1. πλήξῃ: παρέξῃ C. 4. τὰς om. G. 6. οὐδ' G. 9. προσέπεισεν C. ἔκειτο κατὰ γῆς G. 10. τῶν ταγμάτων om. PG, add. C, τὴν τῶν ταγμάτων οὖν A. 12. πειρᾶσαι ἐνταῦθα A, ἐγκαρτερεῖν πειρᾶ G. 14. σεαυτοῦ A. μαχομένοις G. 18. σωθείης AG, σωθείς P. 19. πολεμήσων A. 20. ἰδῶν A.

incubuit, veritus ne ictu gladii vehementiori, quod fit plerumque, in irritum cadente, alterutrum accideret, percuteretque aut suum ipsius pedem, aut equum, quo vehebatur, ac tali modo ab hostibus caperetur. quare alteram celeriter plagam intulit, cautissime manum moderans. in omnibus enim actionibus verbisque et motibus rationem habuit quasi dominatricem, nec ira se efferrī, nec cupiditatibus rapi passus. galea autem priore iam ictu deiecta, nudum Scythae caput gladio percussit, ut mutus hic in terram statim procideret. sed effusam ordinum fugam cum protostrator cerneret, (acies enim soluta iam erat, fugientibus sine respectu copiis,) “quid tu, inquit, imperator, diutius hic morari conaris? quid vitam profundis, nec ullam salutis tuae rationem habes?” cui ille “praestat, generose pugnantem mori, quam ignava fuga salutem petere.” sed protostrator “si unus aliquis de multis, inquit, ita diceres, laude sane dignus esses; nunc cum in tuo capite publicum agitur discrimen, cur meliora non praefers? nam servatus ubi fueris, renovato bello vinces.” itaque cum mortem impendere

πίδας, “καιρός ἤδη τῆς ἑαυτῶν σὺν Θεῷ πεφροντικῆναι σω-
 D τηρίας” εἶπε, “πλὴν ἄλλ’ οὐ τὴν αὐτὴν τοῖς φεύγουσι πο-
 ρεύεσθαι δεῖ, ὅπως μὴ οἱ τοὺς ἡμετέρους διώκοντες ἐν τῇ
 ἐπανερχεσθαι συναντῶσιν ἡμῖν, ἀλλὰ χρὴ” ὑποδείξας τῇ
 χειρὶ τοὺς κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως ἰσταμένους Σκυ- 5
 θας “κατ’ αὐτῶν ἐξιπάσασθαι, ὡς σήμερον γεννηθέντας
 καὶ τεθνηξομένους, καὶ οὕτως ὀπισθεν Θεοῦ ἐπαρήγοντος τῆς
 τῶν Σκυθῶν γεγονότες παρατάξεως, ἐφ’ ἑτέραν ἄτραπον βα-
 διούμεθα.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τοὺς ἄλλους ἐποτρύνας, πρῶ-
 P. 198 τος αὐτὸς ὡς πῦρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵεται καὶ τὸν συναντή- 10
 σαυτα παίει· ὁ δ’ εὐθὺς ἐξεκκλισθὴ τῆς ἐδρας. καὶ οὕτω
 τοῦ Σκυθικοῦ συνασπισμοῦ διασχισθέντος, μετὰ τῶν ἀμφ’
 αὐτὸν τὴν ὀπισθεν τῶν Σκυθῶν κατέλαβε χώραν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ὁ βυσιλεύς. τὸν δὲ πρωτοστράτορα, ὀλισηθέντος αὐτῷ
 τοῦ ἵππου, κατερχθῆναι συμβέβηκεν. εἰς δὲ τις τῶν αὐτοῦ 15
 Θεραπόντων παραχρῆμα τὸν ἴδιον αὐτῷ ἐπιδίδωσιν ἵππον.
 ἐφθακῶς δὲ τὸν αὐτοκράτορα, οὐκέτι αὐτοῦ χωρίζεται οὐδὲ
 βῆμα ποδός, ἐξόχως τοῦτον ποθῶν. συγχύσεως δὲ πολλῆς
 οὔσης, τῶν μὲν φευγόντων, τῶν δὲ διωκόντων, φθάνουσιν
 B αὐθις καὶ ἕτεροι Σκύθαι τὸν βυσιλέα. καὶ ὅς παραχρῆμα 20
 ἐπιστραφεῖς, πλήττει τὸν διώκοντα, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,

4. ἡμῖν : αὐτῷ A. 10. ἵεται PG, recte A. 11. ἐνέδρας A.
 12. διασχισθέντας P, διαπεφεύγοντος A, recte CG. 13. αὐ-
 τὸν P, αὐτὸν AG. κατέλαβε CA, ἔλαβε PG. 15. συμβέβη-
 κεν A, συνέβηκεν PG. 16. ἐπιδίδωσιν A, δίδωσιν PG. 20.
 καὶ prius add. A.

sibi imperator cerneret, Scythis insolenter irruentibus, omni spe ab-
 iecta, “tempus, inquit, iamiam est, saluti ope divina consulere;
 neque tamen eandem, quam fugientes copiae, viam ingredi debe-
 mus, ne qui nostros persequuntur, redeuntes occurrant nobis; sed
 in istos” manu ostendebat eos Scythas, qui in prima acie stabant,
 “invehi nos oportet, tanquam hodie natos et morituros, ut deo iu-
 vante, perruptis Scythiarum ordinibus, aliam capessamus viam.” his
 dictis, ubi ceteros adhortatus est, primus ipse ignea celeritate in Scy-
 thas involat, primumque obvium percutit atque de equo statim per-
 turbat. ita interrupta Scytharum acie, cum comitibus in aversa perve-
 nit. haec quidem imperator; protostratori autem accidit, ut equo lapso,
 in terram decideret. sed cum eidem servorum unus suum illico equum
 ultro suppeditasset, cito imperatorem assecutus, ab eius latere ne
 unquam quidem latum discessit: tanto eius amore tenebatur. pertur-
 batione autem orta maxima et fugientium et insequentium, alii rur-
 sus Scythae consequuntur imperatorem. qui repente conversus, instan-

ἀλλὰ καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους, ὡς οἱ τότε συμπαρόντες διενίσταντο, ἀνείλεν. εἷς δὲ τις Σκύθης Νικηφόρον τὸν Διογένην ἐξ ὀπισθίων φθάσας πλήτειν ἐμελλεν. ὃν ὁ αὐτοκράτωρ θεασάμενος, πρὸς τὸν Διογένην ἐφώνει “ὄρα καὶ ὀπι-
 5 σθεν, Νικηφόρε.” ὁ δὲ χοργῶς ἐπιστραφεὶς, πλήττει αὐτὸν κατὰ τῆς ὄψεως. καὶ ὡς τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις διηγούμενου ἤκηκόεμεν, οὐδέποτε τάχος τοιοῦτον οὐδὲ περιδεξιότητα ἀνδρὸς ἐθεύσατο. καὶ ὡς “ἐγὼ” φησιν “εἰ μὴ τὴν σημαίαν κατέχον κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὑπὲρ τὰς
 10 ἰδιᾶς τρίχας πλῆξας ἂν Σκύθας ἀνείλον,” οὐ περιαντολογῶν. τίς γὰρ τοσοῦτον εἰς ἔσχατον ταπεινότητος ἤλασεν; ἀλλὰ γὰρ ὁ λόγος καὶ τῶν πραγμάτων ἢ φύσις αὐτὸν ἠνάγκαζε, καὶ τὰ κατ’ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κύκλοθεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐνίστα ἐκλαλεῖν, καὶ ταῦτα παρ’ ἡμῶν πολλὰ βιαζόμενον. πρὸς δὲ
 15 τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἤκουεν ὑπέροκμόν τι τὸν αὐτοκράτορα διηγούμενον. ἀνέμου δὲ σφοδροῦ πνεύσαντος καὶ τῶν Πατινάκων προσβαλλόντων, οὐκέτι εὐτόπως εἶχε τὴν σημαίαν κατέχειν ὁ βασιλεὺς. ἐπεὶ δὲ τις Σκύθης
 μεταχειρισάμενος δόρυ μακρὸν δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, 20 ἐπληξεν αὐτὸν κατὰ τοῦ γλουτοῦ, διέτρησε μὲν τὸν χροῖτα

1. οὐκ ὀλίγους add. A. παρόντες A. διενίσταντο C et in margine P, ἐδηγήσαντο PG, ἔλεγον A. 3. ἐξόπισθεν A. 4. ἔφη A. 6. τοῖς add. A. 7. ἠκούομεν P in margine. 8. ἠπὲρ δεξιότητα P, ἢ περιδεξιότητα A, οὐδὲ περιδεξιότητα CG. καὶ ὡς, εἰ μὴ τὴν σημαίαν φησίν, ἐγὼ κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατέχον A. 18. ὁ βασιλεὺς om. C. 19. μεταχειρισάμενος P, recte AG.

tem barbarum percutit, neque hunc solum, sed et alios non paucos interemit, ut qui praesentes tum fuere, enarrarunt. Scytharum unus Nicephorum Diogenem, a tergo assecutus, gladio petebat; quo conspecto imperator, alte voce Diogenem appellans, “vide, inquit, etiam retro, Nicephore!” celerrime hic conversus, barbarum in facie percudit; ac memini impetratorem postea narrare, nullius se unquam tantam velocitatem dexteritatemque vidisse. “atque ego, addebat, nisi vexillum tenuissem illo die, plus, quam pili in capite sunt, Scytharum occidissem.” neque tamen gloriosius haec de se praedicavit; quis enim eo humilitatis atque modestiae processit? sed et narrationis serie et rerum gestarum natura cogebatur, ut etiam sua interdum facinora in privatis nostris familiarium circulis enarraret, idque vehementer instantibus nobis: adversus alieniores nemo unquam magnifice loquentem imperatorem audivit. vento autem vehementi perflante irruentibusque Patzinacis, imperator vexillum sustinere vix poterat: cumque Scytharum unus, hastam longam utraque impellens manu, clunes

οὐδαμῶς, οὐδὲν δὲ ἐνεποίησεν ἀνήκεστον, ἥτις ἐπὶ πολλοῖς
 V. 158 διέμεινε αὐτῷ ἔτεσιν. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον βιασθεῖς, τὴν
 σημαίαν περιστείλας ἐν τινι τῶν χαμαιδρῶν κατακίθησιν,
 ὡς μηκέτι ὀρθῶσαι παρά του. οὗτος δὲ διὰ τῆς νυκτὸς διε-
 σάθη εἰς Γολόην· ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολλοὶ “ἀπὸ τὴν Δρί- 5
 στραν εἰς Γολόην καλὸν ἄπληκτον, Κομνηνέ.” καὶ μεθ’ ἡμέ-
 P. 199 ρας καταλαβῶν τὴν Βερόην, διεκαρτέρει πρίασθαι τοὺς δο-
 ρυαλιῶτους ἐθέλων.

4. Ὁ δὲ Παλαιολόγος ἐν τῷ φεύγειν τῶν ταγματῶν ἡτ-
 τηθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατενεχθεῖς τοῦ ἵππου, 10
 ἀπώλεσε τοῦτον· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ὦν καὶ τὸν κίνδυνον ἰσά-
 μενον ὑπὲρ κεφαλῆς ὄρων, περιεθρήσας, εἴ που γένοιτό οἱ
 τοῦτον θεάσασθαι, ὄρᾳ τὸν τῆς Χαλκηδόνος πρόεδρον Λέ-
 οντα, περὶ οὗ ἄνωθεν ἐμνήσθημεν, τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 ἡμφισμένον, ἵππον ἐπιδιδόντα αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐπιβάς εἶχετο 15
 τῆς φυγῆς· τὸν δὲ ἱεροπρεπῆ ἐκείνον ἄνδρα οὐκέτι τεθέα-
 B ται. ἦν δ’ ἄρα οὗτος παρρησιαστικὸς τὴν ψυχὴν καὶ ἀληθῆ
 χαρακτήρα ἐμφαίνων ἀρχιερέως, φρονήματος μέντοι ἀπαλω-
 τέρου καὶ τὸν ζῆλον ἔστιν οὗ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν ἐνδεικνύμε-
 νος, καὶ οὐδὲ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀκριβῆ γινῶσιν εἶχε. διὸ 20
 καὶ ἄπερ ἄνωθεν εἴρηται συνεπεπτώκει αὐτῷ λυπηρὰ, καὶ

2. αὐτῷ om. A, ἔτεσιν αὐτῷ G. 4. παρ’ αὐτοῦ A. 5.
 ὅτε — Κομνηνέ add. A. an δευ? τῆς Δρίστρας male
 conl. Hoeschel. 6. καλλὸν A, correxit Hoeschel. 13. τοι-
 οῦτον A. 14. περὶ om. G. ἄνωθεν: ὀπισθεν A. 15.
 ante ἵππον add. A καὶ. 18. lege ἀπλωτέρου. 19. οὐ
 om. G.

eius percussisset: tametsi cutem non perforavit, gravissimum inussit
 dolorem, qui multos deinceps annos duravit. tandem hac re coactus,
 vexillum complicatum in trixagine posuit, ut a nemine iam conspi-
 ceretur. ipse nocturna fuga Goloen incolumis pervenit; unde etiam
 cives “Dristra fugienti bellum diversorium Goloe, Comnene.” luce
 orta, Beroen pervectus, captivos redimendi gratia ibi permansit.

4. Palaeologus autem, inter fugiendum, ordinibus dissipatis, eo die
 equo deiectus, hunc amisit; cumque in summis angustiis esset peric-
 ulumque capiti impendere cerneret, circumspiciens, si forte ille ap-
 pareret, videt ecce Chalcedonensem praesulem Leonem, cuius su-
 pra meminimus, sacerdotali indutum stola, equum ipsi ultro offe-
 rentem; quo ille conscenso, fugere perrexit: sanctum istum hominem
 non amplius conspexit. erat is sane animo vel maxime ingenuo veram-
 que sacerdotis speciem praestabat; quanquam simplicioris erat mentis,
 zelumque nonnunquam haud secundum scientiam ostendebat, ac ne
 canonum quidem sacrorum exactam habebat notitiam. hinc etiam, quae

τοῦ θρόνου ἐξέπεσεν. ἐξείχετο δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ Παλαιολόγος αἰεὶ καὶ διαφερόντως ἐτίμα διὰ τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς. εἴτε οὖν διὰ τὴν θερμοτάτην πίστιν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ Παλαιολόγος θείας ἔτυχεν ἐπιφανείας, εἴτ' ἄλλο τι ἦν 5 τῆς προνοίας ἀπόρητον κατὰ τοῦτον τὸν ἀρχιερέα τὸ φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν. διωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Πατζινάκων C εἰς ἐλαδίη τόπον καὶ συνηρηφῆ εἰσελθὼν, περιτυγχάνει στρατιώταις τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα. περικυκλόντων αὐτοὺς τῶν Σκυθῶν, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς 10 ἐώρων, πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν μὴ ἐξισχύοντες, τῆς τοῦ Παλαιολόγου ἐξήρτητο γνώμης, πάλαι τούτου τὸ γενναῖον καὶ ἀκατάσειστον τῆς γνώμης γινώσκοντες. αὐτὸς δὲ κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμησάμενος συνεβούλευσε, τῆς κατ' αὐτοὺς παντάπασιν ἀφειδήσαντας σωτηρίας, κἀντεῦθεν, οἶμαι, ταύτην ὠνή- 15 σασθαι. χρῆ δὲ δι' ὄρκων ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐμπεδῶσαι, (ὃ δὲ καὶ γέγονεν,) ὡς τηρικαῦτα μιᾶς γνώμης ἀπάντων γεγονότων, τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμῆς μηδένα ἀπολειφθῆναι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κίνδυνον ἴδιον ἐκάστου λογισαμένου. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος σφοδρὰν τὴν ἰππασίαν ποιησάμενος, 20 παίει τὸν αὐτῷ πρώτως ὑπαντήσαντα· ὁ δ' εὐθὺς σκοτοδιναίως κατὰ γῆς ἔκειτο. τῶν δὲ λοιπῶν μετὰ διψυχίας τὴν

5. τὸν om. A. 6. οὐκ ἔχω λέγειν om. C. ὑπὸ τῶν σκυθῶν A. 9. αὐτοὺς: δὲ αὐτὸν A. 14. ἀφειδήσαντες G. 16. ὃ δὲ καὶ γέγονεν om. C. 20. ὑπαντιάσαντα A. δ' AG, δὲ P.

supra narravimus, mala sibi contraxit thronoque excidit. Palaeologus autem perpetuo amplexus est hominem et praecipue propter summas, quibus excellebat, virtutes coluit. utrum igitur propter ferventissimam Palaeologi erga hunc virum fidem divinae apparitionis compos factus sit, an aliud fuerit providentiae consilium arcanum, quod in hoc sacerdote eluxit, non habeo dicere. Patzinacis igitur insequentibus, cum Palaeologus in palustrem ac fruticosum locum delatus esset, milites ibi offendit centum et quinquaginta. hi circumventi a Scythis, cum in angustias adductos se esse cernerent, quod tanto Scytharum numero impares erant, ex Palaeologi consilio pendebant, cuius dudum fortitudinem animique praesentiam cognoverant. is ut sua quisque salute neglecta in Scythas inveherentur, talique modo vitam redimerent, suasit. sed iureiurando, inquit, confirmari hoc consilium oportet, (quod etiam factum est) ut eodem ab omnibus consilio inito, nemo in impetu adversus Scythas faciendo desit, sed omnium et salutem et periculum ducat suum. vehementi igitur impressione facta, Palaeologus primum qui occurrit percutit, ut vertigine correptus, statim corrueret; ceteri, contracto animo aggressi, alii

P. 200 ἰππασίαν ποιησαμένων, οἱ μὲν πεπτοῦκασιν, οἱ δὲ αὖθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ συνηρηφῆς ἄλλος παλινοστήσαντες, ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι. ἐν δὲ τῷ τὸν Παλαιολόγον ἀκρολοφίαν τινα καταλαμβάνειν ὑπὸ τῶν Πατζινάκων αὖθις διακόμενον, συνέβη τὸν ἵππον πληγέντα καταπεσεῖν, αὐτὸν δὲ τηρικαῦτα⁵ εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος εἰσδύναι. ἀναζητῶν δὲ τὴν σώζουσαν ὁδόν, ἐπεὶ ῥαδίως μὴ ἐξῆν αὐτῷ ταυτὴν εὐρηκέναι, ἐπὶ ἕνδεκα ἡμέραις πλανώμενος περιτυγχάνει γυναικί τινος στρα-
 V. 159 τιώτου χήρα καὶ ἐπιξενίζεται παρ' αὐτῆς ἐφ' ἡμέραις τισί· σωθέντες δὲ τοῦ κινδύνου καὶ οἱ ταύτης υἱεὶς στρατιώται ὄντες¹⁰ Βτὴν σώζουσαν τούτῳ ὁδὸν ὑποδεικνύουσιν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τῷ Παλαιολόγῳ συμπεσόντα. οἱ δὲ γε τῶν Σκυθῶν λογάδες οὗς κατέσχον δορυαλώτους ἀποκτεῖναι ἐβουλεύοντο, τὸ δὲ πληθὸς τοῦ κοινοῦ τὸ παράπαν τοῦτο οὐ συνεχώρει, βουλόμενοι ἀπεμπολῆσαι τοὺτους τιμῆς. ταύτης γοῦν τῆς βουλῆς κυρωθεῖ-¹⁵ σης, δίδεται γνώσις τῷ βασιλεῖ διὰ γραμμάτων τοῦ Μελισσηροῦ, ὃς πολλὰ πρὸς τοῦτο, κἂν δορυάλωτος ἦν, τοὺς Σκύθας ἤρεθιζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Βερόην ἔτι ἐνδιατρίβων, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων χρήματα ἱκανὰ μετακομίσας, ἐπρίετο τοὺς δορυαλώτους.²⁰

5. Καταλαμβάνει δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ Τατὸς τὸν Ἴστρον
 C μεθ' ὧν ὑπεποιήσατο Κομάνων, οἱ τὴν τσσαύτην λείαν καὶ

1. ὡς add. C. 4. σκυθῶν A. 5. τηρικαῦτα om. A. 7. αὐτῷ add. A. 8. γυναικί τινι χήρα A. 9. ἐφ' add. A. 10. ἐκ τοῦ conl. Hoeschel. καὶ add. A. υἱοὶ A. στρατιώται ὄντες add. A. 18. διατρίβων A. fortasse ἐκ τῆς. 21. τατοῦχ AG, Τατοῦ C. 22. κομάνων A ubique. τσσαύτην CA, τοιαύτην PG.

cecidere, alii in densae silvae latebras reversi sese occulturnnt. cum Palaeologus collem ascenderet, iterum Patzinacis insequentibus, accidit, ut equus vulneratus caderet: ipse montem adiacentem subiit inde viam, qua se reciperet, quaeritans, quum facile reperiri non posset, undecim dies in saltu oberravit: tandem a vidua militis hospitio per aliquot dies exceptus est, cuius filii, periculo et ipsi perfuncti milites, viam ipsi monstrarunt. haec quidem Palaeologo acciderunt. Scytharum autem duces cum captivos interficere in animo haberent, multitudo id nequaquam permisit, sed venumdari eos iussit: haec ubi vicit sententia, imperatori res nuntiata est Melissenae litteris, qui, licet ipse captivus, multum Scythas ad hoc consilium adhortatus est. imperator, Beroae adhuc commorans, pecunia sat multa ex urbe apportata, captivos redemit.

5. Eodem tempore Tatus ad Istrum pervenit cum iis, quos collegerat, Comanis. qui ubi tantam praedam captivorumque multitudinem

τὸ πλῆθος τῶν δορυαλώτων θρασυάμενοι, τοῖς ἡγεμόσι τῶν Σκυθῶν ἔφασαν, ὡς “ἡμεῖς μὲν τὰ οἴκοι καταλιπόντες, εἰς ὑμετέραν ἤλθομεν βοήθειαν, τὴν τοσαύτην ὁδὸν διηनुκότες, ἐφ’ ᾧ καὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς κίρκης συγκοινωνοὶ γενήσεσθαι. 5 τὸ γοῦν ἡμέτερον ἅπαν συνεισενεγκόντας, οὐ χρὴ κενοῦς αὐθις ἀποπεμφθῆναι. οὐ γὰρ ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολέμου κατόπιν καιροῦ ἔφθημεν ἐληλυθότες, οὐδὲ αὐτοὶ τούτου αἰτιοὶ ἔσμεν, ἀλλ’ ὁ προαρπάσας τὸν πόλεμον βασιλεύς. ἢ γοῦν κοινῇ μεθ’ ἡμῶν τὴν λείαν πᾶσαν διαμερίσασθε, ἢ ἀντὶ συμ- 10 μάχων πολεμίους ἡμᾶς ἔξετε.” πρὸς τοῦτο ἀνένευσαν οἱ Σκύθαι. τῶν δὲ Κομάνων τοῦτο μὴ φερόντων, σφοδρὸς ἀναμείσον αὐτῶν ἀναρρήγνυται πόλεμος, καὶ κατὰ κράτος οἱ Σκύθαι ἠττηθέντες, εἰς τὴν καλουμένην Ὀζολίμνην μόλις ἐσώθησαν. στενούμενοι δὲ παρὰ τῶν Κομάνων, ἐφ’ ἱκανὸν ἐκέλευσ 15 διέτριβον, τὴν μετάβασιν μὴ ἀποδαρροῦντες. ἢ δὲ νῦν παρ’ ἡμῶν Ὀζολίμνη κατονομαζομένη μεγίστη μὲν ἐστὶ κατὰ τὴν διάμετρον καὶ περίμετρον, καὶ τῶν ὕπου δήποτε φημιζομένων παρὰ τοῖς γεωγράφοις λιμνῶν μηδεμιᾶς εἰς μεγέθους λόγον ἔλλείπουσα· κεῖται δὲ τῶν Ἑκατὸν βουνῶν ὑπερθεῖν, καὶ εἰς P. 201 20 αὐτὴν μέγιστοὶ τε καὶ κάλλιστοι συρρέουσι ποταμοί· καὶ κατὰ νότον πολλὰς τε καὶ μεγάλας καὶ φορηγγοῦς ἐστὶν ἀνέχουσα νῆας, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν δῆλον τὸ βάθος αὐτῆς ὑπό-

2. μὲν om. A. 3. ὑμετέραν AG, ἡμετέραν P. τὴν τοσαύτην ὁδὸν A, τὴν τόσῃν τε PG. 4. κοινωγούς G. 5. αὐθις: ἡμᾶς A. 6. τὴν τοῦ πολέμου CG. 15. παρ’ ἡμῶν om. A. 16. καὶ τὴν διάμετρον τε καὶ τὴν περίμετρον C. 17. ὁποῶν δὴ ποτε A. 18. γεωγράφοις PG, correxi. 19. τὸν P. 21. νότον A, νότου PG. πολλὰς τε καὶ om. A. ἐστὶν add. A. 22. εἶναι: η A. ὅπόσον τί ἐστὶν om. A.

conspexerunt, cum ducibus Scytharum ita egerunt. “sese domibus relictis, longam emensos viam, eo animo ipsis auxilio venisse, ut et periculi et victoriae participes forent. iam cum pro sua parte nihil reliqui fecissent, non decere vacuos se dimitti. neque enim data opera, bello iam finito, advenisse, nec sua id culpa factum esse, sed imperatoris proelium occupantis. itaque nisi praedam secum omnem partirentur, pro sociis se hostes futuros. id cum Scythae recusassent, a Comanis indignabundis atroci proelio funditus devicti, ad Ozolimnae quae dicitur aegre evaserunt. ubi circumsiditibus Comanis, satis diu commorati sunt, prodire metu hostium non ausi. est haec, quae nunc a nobis Ozolimna nominatur, palus amplissima, sive latitudinem sive circuitum spectas, nec ulli earum, quae uspiam a geographis celebrantur, magnitudine inferior. sita est supra Centum

σον τί ἐστιν. Ὀζολίμνη δὲ κατωνόμεσται, οὐχ ὅτι κακοῦ τι-
νος καὶ βαρυνόμενος ἀναδίδωσιν ἀποφορίαν, ἀλλ' ὅτι Οὐννικῆς
ποτὲ στρατιᾶς ἐπιφοιτησάσης τῇ λίμνῃ (τούτους δὲ τοὺς Οὐν-
νους Οὐζους ἢ ἰδιῶτις ἀπεκάλεσε γλώσσα) καὶ περὶ τοὺς
ῥχθους τῆς λίμνης αὐλισαμένης, Οὐζολίμνην τὴν τοιαύτην προσ-5
ηγορεύασι λίμνην, μετὰ προσθήκης, οἶμαι, καὶ τοῦ ν φωνήεν-
Bτος. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων οὐχ εὗρηται
πῶ συνελαθὲν ἐνταῦθα Οὐννικὸν στρατεύμα, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτο-
κράτορος Ἀλεξίου τότε πάντες ἀπανταχόθεν ἐκείσε συνερρωγότες
τῆ τόπῳ δεδωκάσι τούνομα. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς λίμνης 10
ᾧδὲ πη ἐχέτω, ὥσπερ παρ' ἡμῶν νῦν πρώτως ἰστορούμενα,
ἐν' ἐνδείξαιμεθα, ὅτι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου ταῖς πολλαῖς
καὶ πολλαχοῦ στρατηγίαις νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ, νῦν δὲ ἀπὸ τῶν
V. 160 ἐπισυρρυνέντων ἐχθρῶν πολλὰς ἐλάμβανον οἱ τόποι προσηγο-
ρίας. τοιοῦτον δὲ τι καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδό-15
νων βασιλέως καταμανθάνω. καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια
ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ'
ἐκείνου ὠνόμασται, ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ Λυσιμάχου τινὸς τῶν
ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν Λυσιμάχειαν κατονομάζεσθαι. οὐκ
ἂν οὖν θαναμασαίμην, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ζῆλον Ἀλε-20

2. Οὐγγρικῆς CPG in margine. 4. ἀπεκάλεσεν ἢ ἰδιῶτις
γλώσσα G, ἢ ἰδ. ἀπεκάλεσεν γλώσσα P, recte A. 5. αὐλι-
σαμένους C, αὐλισαμένης τῆς στρατιᾶς A. 6. καὶ om. A. 7.
μὲν om. G. 9. πάντες om. CG. 11. ἐχετο P. 13. παν-
ταχοῦ P in margine. 15. τοῦ βασιλέως Μακεδόνων A, τοῦ
Μακεδόνοιο G. 17. δὲ καὶ ἢ A. 20. θαναμάσοιμεν G.

colles, maximique et pulcherrimi in eam confluent fluvii; meridiem
versus multas magnasque et onerarias fert naves, ut vel ex hac re,
quanta sit altitudo eius, appareat. ceterum Ozolimnae nomen non ex
eo cepit, quod malum pestilentemque emittat halitum; verum cum
Hunorum aliquando exercitus ad lacum pervenisset, (hi autem Hunni
vulgari lingua Ouzi appellantur,) positus ibidem castris, Ouzolimnam
lacum nuncuparant, addita nimirum littera vocali. veterum quidem hi-
storiae nusquam tradunt, Hunnorum exercitum eo venisse. nempe id
Alexio imperante accidit. tunc universa natio, undique ad lacum
advecta, nomen ei dedit. quae res nunc primum a nobis refertur,
quo demonstramus, imperatoris Alexii multis variisque expeditionibus
saepe factum esse, ut loca modo ab ipso, modo ab hostibus, qui con-
fluxerant, nomina nanciscerentur sua. tale quid etiam de Alexandro,
Macedonum rege, accepimus: a quo et quae in Aegypto, et quae in
India sita est, Alexandria appellationem traxit; quia etiam a Lysi-
macho, comitem eiusdem uno, Lysinachiam dictam esse scimus.
quid igitur mirum, si etiam imperator Alexius, aemulatione Alexan-

ξάνδρειον ἀναλαβών, ὅπου μὲν ἐξ ἐθνῶν ἢ συρραγέντων ἢ προσκεκλημένων παρ' αὐτοῦ παριῆψε τοῖς τόποις ὀνομάτων καινότητας, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς κατεπράξατο, τῆς ἑαυτοῦ προσηγορίας τοῖς τόποις μετέδωκε. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἄνω-
5 θεν εἰρημένης Ὀζολίμνης ἐπερρίφθω ἱστορικώτερον. οἱ δὲ D
Κόμανοι, ἐπεὶ σπάνιν τῶν χρειωδῶν εἶχον, παλινδρομοῦσιν εἰς τὰ ἴδια, ἐφ' ᾧ τὰ χρειώδη συγκομισάμενοι, αὐθις κατὰ τῶν Σκυθῶν ὑπαναστρέψαι.

6. Συνάγεται ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς κείμενος εἰς Βε-
10 ρόην, ἐξοπλίξει τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν ὀπλι-
τικόν. τότε καὶ ὁ Φλάντιρας κόμης ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπανερ-
χόμενος, ἐκέισε καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν συν- P. 202
ῆθη τοῖς Λατίνοις ἀποδίδωσιν ὄρκον, ὑποσχόμενος ἅμα τῷ
τὰ οἴκοι καταλαβεῖν συμμαχούς ἀποστεῖλαι οἱ ἵππεῖς πεντα-
15 κοσίους. φιλοτιμησάμενος τοίνυν τὸν τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς,
πρὸς τὰ σφέτερα χαίροντα προέπεμψεν. ἀπύραξ οὖν ἐκείθεν
ὁ αὐτοκράτωρ μεθ' ὧν αὐθις συνέλεξάτο δυνάμεων καταλαμ-
βάνει τὴν Ἀδριανούπολιν. οἱ δὲ Σκύθαι διεληλυθότες τὰ με-
ταξὺ τέμπη, μέσον Γολόης καὶ Διαμπόλεως κατὰ τὴν λεγο-
20 μένην Μαρκέλλαν τὸν χάρακα ἐπήξαντο. ὁ δὲ γε αὐτοκρά- B
τωρ τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους μεμαθηκώς, ἐπεὶ προσδόκιμοι
ἐπαναστρέψαι ἦσαν, ἐδεδίει, τὴν ἐκείνων ἔλευσιν ὑποράμε-

1. συρραγέντων G. 5. Ὀζολίμνης C, λίμνης PG. 8. ἐπαναστρέψαι CG. 19. εἰς τὴν μαρκέλλαν A. 20. ὁ δὲ γε: ἕπερ μαθῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν συνέσιον στελλας, ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι αὐτῷ. ἀλλὰ μετὰ καιρὸν αὐθις παρασπονδήσαντες, τῆς προτέρας ἐπανθρωπίας εἶχοντο A. 21. μεμαθηκώς τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους G.

dri ductus, modo ex populis aut coortis in se aut auxilio arcessitis nova locis nomina dederit, modo ex iis, quae ipse gesserat, suum locis nomen communicarit? de Ozolimna, quam supra memoravimus, ad cognitionem rei satis dictum. Comani, commeatus penuria coacti, domum redierunt, ut re frumentaria parata, rursus adversus Scythas expeditionem susciperent.

6. Interea imperator Beroae captivos, quos redemerat, et ceterum omnem exercitum armat. eodem tempore etiam Flandriae comes, Hierosolymis rediens, imperatorem convenit et quo solent Latini, sacramento se obstrinxit, pollicitus insuper, simulac domum rediisset, quingentos equites auxilio se missurum. honorifice igitur acceptum imperator eum in patriam dimisit; ipse cum iis, quas collegerat, copiis inde profectus, Adrianopolin pervenit. at Scythae, superatis valibus mediis, Goloen inter et Diampolin ad Marcellam, quae dicitur, castra posuerunt. imperator de Comanorum expeditione certior

ρος. μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν Συνέσιον καὶ τοὺς πρὸς τοὺς Σκύθας χρυσοβούλλοις λόγοις ἐφοδιάσας, ἐκπέμπει παραγγείλας, ὡς εἰ μὲν πεισθεῖεν σπείσασθαι καὶ δοῦεν ἡμέρους, ἀναχαιτίσαι αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω φορᾶς καὶ παρασκευάσαι μένειν ἐν ᾧ προκατέλαβον τόπων, καὶ οὕτω χορηγεῖν αὐτοῖς 5
 C ἑαυτῶν τὰ χρειώδη· ἐσκόπει γὰρ τούτοις κατὰ τῶν Κομάων χρήσασθαι, εἰ τὸν Ἴστρον αὖθις καταλαβόντες πρὸς τὰ πρόσω χωρεῖν ἐπιχειρήσαιεν· εἰ δέ γε οἱ Σκύθαι μὴ πείθονται, αὐτοῦ που καταλιπεῖν αὐτοὺς καὶ ὑποστρέψαι. κατέλαβε τούτους ὁ ῥηθῆεις Συνέσιος, καὶ τὰ εἰκότα προσομιλήσας, 10
 ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. κάκειος προσκαρτερῶν πάντας αὐτοὺς θεραπείας ἤξιον, πᾶσαν περιαιρῶν σκανδάλων πρόφασιν. ἐπαναστρέψαντες δὲ αὖθις οἱ Κόμανοι παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν κατὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον, καὶ μὴ ἐντυγχόντες αὐτοῖς, ἀλλὰ μεμαθηκότες τὴν τούτων 15
 D διατῶν κλεισουργῶν ἔλυσιν, καὶ ὅτι τὴν Μαρκέλλαν καταλαβόντες εἰς εἰρηγικὰς ἦλθον μετὰ τοῦ βασιλέως σπονδᾶς, ἐξαιτοῦνται διελθεῖν τὰς κλεισούρας καὶ προσβαλεῖν τοὺς Σκύθαις. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένειυσε, προεφθικῶς σπείσασθαι 20
 V. 161 μετὰ τῶν Σκυθῶν, εἰπὼν, ὡς "οὐ χρεῖα τὸ παρὸν βοήθειας ἡμῖν· λαβόντες ἱκανὰ ἐπαναστρέψατε." καὶ φιλοφρονησάμενος τοὺς πρέσβεις, δῶρά τε ἱκανὰ ἐπιδούς, μετ' εἰρηγῆς ἀπέστειλε. τοῦτο θάρσος τοὺς Σκύθαις ἐνέβαλε, καὶ παρῶν ἀπανθροπίας εἶχοντο, ληϊζόμε-
 4. τὸ add. G. 20. ὡς om. CG.

factus, cum reditum eorum exspectaret, in metu erat. misit igitur Synesium ad Scythas, aureis instructum bullis, cum his mandatis, ut, si foedus inire vellent obsidesque dare, curaret, ne ulterius tenderent, sed in eo, quem occupassent, loco manerent, atque ita rerum necessarium largam copiam suppeditaret. habebat enim in animo, iis adversus Comanos uti, si ad Istrum isti reversi, ulterius procedere conarentur. sin autem Scythae abnuerent, statim illis ibi relictis, reverti eum iussit. Synesius ubi ad Scythas pervenit, disseruit, quae res postulabat, persuasitque, ut foedus cum imperatore inirent; ac diutius ibi commorans, officiis coluit omnes, causasque offensionum prorsus sustulit. reversi autem Comani, ad bellum cum Scythis gerendum parati, cum eos non invenissent, sed clusuras transisse et, postquam Marcellam pervenerint, pacem cum imperatore pepigisse didicissent, petunt, ut clusuras transire Scythasque aggredi sibi liceret. id ille, foedere paullo ante cum Scythis icto, abnuit dicens, in praesenti auxilio sibi opus non esse; quare muneribus cumulati, domum redirent. itaque legatos laute acceptos, donis sat multis additis, cum pace dimisit. hac re Scythae metu liberati, foedere laeso, eadem qua antea immani-

νοι τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. ἀστατεῖ γὰρ ὡς
 ἐπίπαν ἅπαν τὸ βάρβαρον καὶ σπονδὰς φυλάττειν οὐ πέφυκε. P. 203
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Συνέσιος, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα,
 αὐτάγγελος μηνυτῆς γεγονὼς τῆς τῶν Σκυθῶν ἀγνωμοσύνης
 5 καὶ παραβάσεως. τὴν Φιλιππούπολιν δὲ τούτων καταλαβόν-
 των, τοῦτο μεμαθηκὼς ὁ βασιλεύς, ἐν ἀμηχανίᾳ καθίστατο,
 ἀποχρώσας πρὸς τσαῦτα πλήθη μὴ ἔχων δυνάμεις, ὥστε
 θλῶς τὴν μετ' αὐτῶν μάχην ἀναδέξασθαι. ὁποῖος δὲ ἐκεῖνος
 ἐν ἀμηχάνοις πόρους εὗρισκων καὶ μηδ' ὀπωσοῦν καταπίπτειν
 10 ἐν περιστάσεσιν εἰωθὼς, δεῖν ἔγνω δι' ἀκροβολισμῶν καὶ
 λόχων τὴν τούτων μελετῆσαι καθαίρεσιν. καὶ οὕτω στοχα- B
 σάμενος τῶν τύπων καὶ τῶν πόλεων, ἔνθα καταλαμβάνειν
 ἐκεῖνοι πρωῖας ἔμελλον, αὐτὸς ἐσπέρας τὴν τούτων προκατε-
 λάμβανεν ἔλευσιν· εἰ δὲ ἐσπέρας τούτους ἐμεμαθήκει τόπον
 15 τινὰ καταλαβεῖν, ἐκεῖνος τὸν τοιοῦτον πρωῖας κατελάμβανε.
 καὶ ὡς δύναμις, δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόχων πόρρωθεν πρὸς
 αὐτοὺς ἀπεμάχητο, ὡς μὴ ἔγκρατεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν
 φρουρίων. κατέλαβον οὖν ἄμφω οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ αὐτο-
 κράτωρ τὰ Κύψελλα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐπιζόμενον μισθοφορικὸν
 20 οὕτω κατέλαβε, γινώσκων ὁ αὐτοκράτωρ τὸ δξυκλήτην τῶν
 Σκυθῶν καὶ ὄρων αὐτοὺς ἤδη καὶ αὐτὴν τὴν βασιλίδα κατα- C
 λαμβάνοντας τῶν πόλεων ζῆν τάχει πολλῷ, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν.

4. αὐτάγγελος P in margine, αὐτάγγελτος A, αὐτεπάγγελτος PG.
 5. καταλαβόντων CA, καταλαμβάνόντων PG. 6. τοῦτο μεμα-
 θηκὼς om. A. 9. μηθοποσοῦν PG. correxi. 18. κατέλαβον
 οὖν A, καταλαμβάνουσιν δὲ P, δὲ om. G.

tate urbes terrasque vicinas depopulabantur. nam inquieti plerumque barbari sunt, nec foedera servare solent. quod ubi Synesius vidit, ad imperatorem reversus, ultro improbitatem Scytharum atque perfidiam nuntiavit. Philippopolin autem cum imperator pervenisse eos comperisset, gravi affectus est cura; nam adversus tantam multitudinem non ita instructus erat, ut acie decertare posset. tamen, ut erat animo praesenti, quem difficultates nec frangerent ullo modo, nec conturbarent, velitationibus atque insidiis attenuandas hostium copias censebat. itaque odoratus, quem locum quamve urbem mane isti adituri essent, ea ipse praeoccupabat vespera; sin vespere eos comperit locum occupaturos, eo ipse mane se conferebat. ad hoc, quantum poterat, velitationibus insidiisque eminus aggrediebatur, ne arcibus potirentur. ita pervenerunt utrique, Scythae atque imperator, usque ad Cypsella. ubi cum qui exspectabantur, mercenarii milites nondum adessent, imperator, qui celeritatem Scytharum probe nosset videretque eos iamiam ad ipsam urbem regiam properantes, quid ageret

καὶ μὴ ἀποχρώσας δυνάμεις πρὸς τοσαῦτα πλήθη ἔχων, τὸ μὴ χειρόν, ὃ φασιν, βέλτιον λογισάμενος, πρὸς εἰρηνικὰς αὐθις ἀπέδδε σπονδάς. ἐρωτᾷ γοῦν, πρὸς βίβει ἀποστείλας πρὸς αὐτούς, τὰ περὶ εἰρήνης· οἱ δ' αὐθις τῷ τοῦ βασιλέως ὑπέβξαν θελήματι. προέφθασε δὲ πρὸ τῶν εἰρηνικῶν σπον- 5 δῶν αὐτόματος παραγενέσθαι ὁ Νεάντζης. πέμπεται τοίνυν Δὲ Μιγιδηνός, ὥστε πανηγύρεις ἐξάγειν ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν· οὗ ὁ υἱὸς εἰς τὸν γεγονότα ὕστερον πόλεμον κατὰ τὸν * * * * * τόπον ὄξέως κατὰ τῶν Πατζινάκων ὁρμήσας, καὶ παρασυρεῖς παρὰ γυναικὸς Σκυθίδος ἑάλω, διὰ σιδηρᾶς 10 ἄρκης εἴσω τῶν ἀμαξῶν ἐλκυσθεῖς. οὗ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεῖσαν ἐπρίετο ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰτήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·

P. 204 ἔπὸ δὲ τῆς ἀφορήτου θλίψεως ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροισι διὰ χερμάδος λίθου τύπτων τὸ στέρον ὁ πατὴρ τελευτᾷ. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ τὰ τῆς εἰρήνης τῶν Σκυθῶν διήρκει, ἀλλ' αὐθις 15 πρὸς τὸν ἴδιον ἔμεγον, ὡς κύνας, ἐστράφησαν. ἀπάραντες οὖν ἄπὸ τῶν Κυψέλλων, καταλαμβάνουσι τὸν Ταυρόκομον, κάκῃ παραχειμάσαντες, ἐληθίζοντο τὰς παρακειμένας κομποπόλεις.

V. 164 7. Ἐαρος δὲ ἤδη ἀναφανέντος, ἐκεῖθεν εἰς Χαριοπούλιον ἔρχονται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον διατρίβων, 20 οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν. ἀλλὰ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποτεμνόμενος

3. ἐπειθε C. 4. αὐθις : an εὐθύς? 5. προέφθασε C, προ-
 ἐφθασε PG. 14. τύπτον P. 15. τῶν Σκυθῶν om. A. 16.
 πρὸς : ἐπὶ A. 17. ἀπὸ om. A. ταυρόκομον A. vid.
 Nicet. p. 516, 4. 19. ἤδη om. AG.

nesciebat. ac quoniam adversus tantam multitudinem non sat magna copiarum vi instructus erat, quod deterius non est, ut aiunt, pro meliore habens, ad pacem rursus animum advertit, eaque de re legatos ad Scythas mittit, qui statim imperatoris voluntati satisfaciunt. prius autem quam pax facta erat, transfugerat ad Romanos Neantzēs. mittitur ergo Migidenus, ut ex regionibus locisque adiacentibus conventus educeret. cuius filius, contracta deinde pugna ad locum * * * * * neminatum, cum in Patzinacas fervide inveheretur, a muliere Scythica captus est, falce ferrea intra plaustra tractus; cuius amputatum caput imperator, rogante patre, redemit; pater ipse, dolore amens, cum per tres dies noctesque continuas saxo pectus pulsasset, animam efflavit. ceterum haud diuturna pax fuit, Scythis rursus canum instar ad proprium vomitum redeuntibus. Cypsellis igitur profecti, Taurocomum se conferunt, ibique hiemantes vicos adiacentes populabantur.

7. Orto iam vere, inde Chariopolin veniunt. at imperator, Bulgarophygi comorans, non amplius cunctabatur; sed electos e militibus primores omnes atque ipsos etiam, qui archontopuli dicuntur

ικανὸν λογάδας ἅπαντας καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀρχοντοπούλους B
καλουμένους νέους, ἀρτιφυεῖς πάντας τὸ γένειον, τὴν δρμὴν
ἀνυποστάτους, προσέταξεν ἐξ ὀπισθίων τοῖς κατὰ τὸ ἄκρον
τῶν ἄμαξῶν ἰσταμένοις προσβαλεῖν. τὸ δὲ τῶν ἀρχοντοπού-
5 λων τάγμα παρὰ Ἀλεξίου πρῶτως ἐφενύρητο. ἀστρατίαν γὰρ
ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ θραυμίαν τῶν ἀνέκα-
θεν αὐτοκρατόρων, συλλεξάμενος ἀπανταχόθεν αὐτοὺς τῶν
ἀποπεπρωκότων στρατιωτῶν νιεῖς, ἐγύμνασέ τε πρὸς ὄπλα
καὶ πόλεμον, καὶ ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ὡσανεὶ ἐξ ἀρ-
10 χόντων υἱοὺς γεγονότας, ἵνα διὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν τῶν
γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι καὶ οὗτοι θου- C
ριδος ἀλκῆς μνήσαιντο τε καὶ ἀνδρειότεροι γένοιτο, τοῦ και-
ροῦ τούτοις τόλμαν καὶ θῶμην ὑπαγορεύοντος. τοιοῦτον δὴ
τὸ τῶν ἀρχοντοπούλων τάγμα, ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν, εἰς δύο
15 χιλιάδας συμποσούμενον, ὥσπερ ποτὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν ἐφενύ-
ρητο ὁ ἱερός λεγόμενος λόχος. οὗτοι τοίνυν οἱ νεόλεκτοι
ἀρχοντόπουλοι ἐσταλμένοι πολεμικῶς ἦσαν. οἱ δὲ κάτωθεν
τοῦ αὐχένος προλοχίζοντες Σκύθαι τὰς τούτων ἐφόδους ἐπε-
τήρουσαν· καὶ θρασυμένοι τούτους κατὰ τῶν ἄμαξῶν ἐφωρ-
20 μηκότας, ἀσχετῶ ἑύμη κατ' αὐτῶν ἵενται. καὶ ἀγχεμάχου
τῆς συμπλοκῆς καταστάσης, πίπτουσι τῶν ἀρχοντοπούλων ὥσει
τριακόσιοι ἐκθύμως μαχόμενοι. περὶ ὧν ἐπὶ πολὺν χρόνον D

1. δὴ om. A. ἀρχοντοπούλους P ubique. 2. λεγομένους A.
νέους om. A. 5. lege ἀστρατίαν. 6. τῶν alterum add. CG.
7. αὐτοὺς: lege τοὺς. 8. lege πεπιωκότων. 9. καὶ ἀρχοντο-
πούλους — εὐγένειάν τε om. G. 15. Λάκωσιν: immo Θη-
βαίοις. 18. Σκύθαι om. CG. 19. ἐφωρμηκότας AG, ἀφωρ-
μηκότας P. 20. ἵενται PG, recte A. 22. ἐπὶ add. CA.

iuvenes, tenera quidem lanugine, sed virtute invicta, a tergo iussit Scythas in summis plaustris stantes adoriri. quae quidem archontopulorum cohors constituta primum ab Alexio est. nam cum militum penuria propter imperatorum, qui antecesserant, desiderium imperium Romanum laboraret, collectos undique defunctorum militum filios exercuit ad militiam et archontopulos nominavit, id est archontum filios, ut ipso nomine paternae fortitudinis virtutisque admoniti, strenuos se praebent ac generosos, si quando res postularet. ea erat archontopulorum cohors, duobus fere millibus hominum constans: quale olim etiam Lacedaemoniorum sacrum, quod dicebatur, agmen erat. hi igitur recens lecti archontopuli in Scythas, ut iussi erant, armati pergunt. sed barbari depresso loco prope iugum subsidentes, impetum eorum observabant; cumque in plaustra eos invectos cerneant, vehementi impetu adorti, conserto proelio, archontopulorum

βύθιον ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς, δάκρυα θερμὰ ἐκχέων καὶ δνο-
 μαστί ἕκαστον καθάπερ εἰ ἀπόδημον ἀνακαλούμενος. ἤτη-
 σαντες οὖν οἱ Πατιζινάκοι τοὺς ἀντιτεταγμένους, διὰ τῆς
 Χαριουπόλεως διελθόντες, ἀπονενεύκασι πρὸς τὸν Ἄπρον,
 ἅπαντα ληϊζόμενοι. τῇ γοῦν προτέρῃ μεθόδῳ χρησάμενος 5
 αὐθις ὁ βασιλεὺς προκαταλαμβάνει τούτους καὶ εἴσεισιν εἰς
 τὸν Ἄπρον· οὐ γὰρ προσῆσαν αὐτῷ ἀποχρῶσαι δυνάμεις,
 P. 205 καθάπερ πολλάκις εἴρηται, πρὸς μάχην τοῖς ἀντικαθισταμέ-
 νοις. τοιγαροῦν γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τὰς αὐγὰς ἡλίου εἰς
 προνομίην ἐξερχομένους, μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον, οὗ 10
 ὁ λόγος ἐν πολλοῖς ἐμέμνητο, ἐντετελατο συμπαραλαβεῖν μεθ'
 ἑαυτοῦ τοὺς τε καλουμένους ἠνδρειωμένους τῶν ἀγούρων καὶ
 τῶν περὶ τὴν Θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειοτέρων τοὺς λογάδας καὶ
 τοὺς Λατίνους ἅπαντας, καὶ κατὰ τὸ περιορθρον τὰς Σκυ-
 θικὰς ἐκδρομὰς διυπνισθέντας τηρεῖν, ὡσθ' ὀπηρῖκα τοὺς 15
 Σκύθας εἰς προνομίην ἐξιόντας τῆς ἰδίας πόρρω γενέσθαι πα-
 ρεμβολῆς στοχαζοῦντο, κατ' αὐτῶν τηρικαῦτα ὅλους ἐντήρας
 ἐνδοῦναι. ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον πεποιηκώς, κτείνει μὲν
 B τριακοσίους, ἱκανοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει. τί τὸ ἐντεῦθεν ;
 καταλαμβάνουσιν οἱ παρὰ τοῦ Φλάντρα ἀποσταλέντες ἱππεῖς 20
 ἕκκρητοι ὡσεὶ πεντακόσιοι, χάρισμα κομίζοντες τούτῳ ἱππους
 ἕκκρητοὺς τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα· ἀλλὰ

2. καθάπερ C, καθάπερ PG. 3. Πατιζινάκοι G, σκύθαι A.
 10. Τατίκιον APG, correxi. 12. ἠνδρειωμένους conl. Sinner.
 Stephan. Thesaur. I. p. 449. τῶν ἀγούρων: ἀγούρους A. 17.
 στοχαζοῦντο G. 19. τριακοσίους CAG, τετρακοσίους P. ζω-
 γρήσας G. 20. παρὰ add. CG. φλάντρας G. 21. χα-
 ρίσματα A.

fere trecentos generose pugnantes caedunt; quos diu gemitu lacri-
 misque Alexius persecutus est, nominatim unumquemque inclamans,
 tanquam abessent. victoria igitur potiti Patzinacae; transita Chario-
 poli, Aprum tendunt, cuncta devastantes. imperator iisdem, quibus
 antea, artibus eos praevenit Aprumque occupat. neque enim satis
 iusto ad proeliandum, ut saepius diximus, copiarum numero instru-
 ctus erat. quare cognito, prima luce pabulandi causa castris eos egredi,
 accessit, cuius identidem mentio facta est, Taticio mandavit, stre-
 nuioribus ex epheborum cohorte et famulorum, quos haberet, fidis-
 simis Latinisque omnibus assumtis, diluculo Scytharum excursions
 observaret, ut cum eos, qui pabulandi causa exissent, procul iam
 abesse a castris coniceret, vehementissimo invaderet impetu. quae
 mandata ille exsecutus, trecentos cecidit, nec paucos cepit. quid
 postea? adveniunt missi a Flandriae comite egregii equites fere quin-
 genti, munus imperatori offerentes equorum centum quinquaginta

καὶ ὄσους τῆς προκειμένης αὐτοῖς χρείας εἶχον ἐπέκεινα, ἀποδεδώκασι τούτῳ τιμῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος δεξιωσάμενος τούτους, ἱκανὰς ἀπέδιδον τὰς χάριτας. ἀγγελίας δὲ ἐκ τῆς ἐφίας καταλαβούσης, ὅσον ἤδη ὀπλιζέσθαι τὸν τὴν Νίκαιαν V. 163 φρουροῦντα, ὃν ἡ συνήθεια μὲν τῶν Περσῶν σατραπὴν ἀποκαλεῖ, οἱ δὲ νῦν τὰ Περσῶν φρονοῦντες Τοῦρκοι ἀμνηρὰν ὀνομάζουσι, τὸν Ἀπελχασῆμ κατὰ τῆς Νικομήδους, ἀποστέλλει τούτους πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας.

8. Τότε δὴ καὶ ὁ Τζαχᾶς τὴν τοῦ βασιλέως περὶ τὴν C 10 δῦσιν πολυσχιδῆ ὄχλησιν καὶ τοὺς τῶν Πατζινάκων μετ' αὐτοῦ συνηοὺς πολέμους βεβαιωθεὶς, εὐκαιρίαν εὐρών, δέον ἐλογίσασατο στόλον κτήσασθαι. Σμυρναίῳ δὲ τινι ἐντυχῶν, τὴν κίσιιν αὐτῷ τῶν ληστρικῶν ἀνέθετο πλοίων, ὡς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐμπειρίαν πολλὴν ἔχοντι. αὐτοῦ πού δὲ πολλὰς κατα- 15 σκευάσας ναῦς, πρὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἀγρόρια σκεπαστά, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνδρας εἰσαγαγὼν ἐμπείρους, λύσας τὰ πρυμνήσια προσώρμισε ταῖς Κλυζομεναῖς καὶ ἔξ ἐφόδου ταύτας κατέσχεν. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φάκαιαν ἀπελθὼν, εἶλε καὶ ταύτην ἔξ ἐπιδρομῆς. κἀκεῖθεν ἀποστείλας πρὸς τὸν τὴν D 20 διοίκησιν Μιτυληνῆς ἐμπεπιστευμένον κουράτορα τὸν Ἄλω-

1. ὄσα A. εἶχον ἐπέκεινα om. A. 2. τιμῆς om. A. Ἀλέξιος: ἀξίως A. 7. Ἀπελχασῆμ ἀδελφῶν conl. Ducangius, recte improbante Wilkenio Hist. Comn. p. 265. 9. Τζακατζᾶς Glycas p. 620, 6, sed Τζαχᾶς recte, quem exscripsit, Zonaras III. p. 236. 11. εὐρών, καὶ ναῦς κατασκευάσας πολλὰς πρὸς ἔξ καὶ τεσσαράκοντα ἀγρόρια σκεπαστά προσώρμισε A. 12. κίσιαι CG. 17. προσώρμησε G. lege Κλυζομεναῖς. 20. Μελιτώνης conl. Ducangius Gloss. I. p. 737. lege κουράτορα.

praestantium. quin et ipsi, quotquot habebant equos supra usum, eidem vendidere. imperator benevole eos excepit gratiasque magnas retulit. cum autem ex Oriente nuntiatum esset, Apelchasemum Nicaeae praefectum, quem Persae satrapam vocare solent, Turcae autem, Persis nunc obnoxii, amiram appellant, expeditionem in Nicomediam parare, equites illos ad tuendam regionem misit.

8. Eodem tempore Tzachas, de variis imperatoris in Occidente difficultatibus atque de crebris Patzinacarum cum eo proeliis certior factus, hac occasione oblata, classem ornare decrevit. cumque Smyrnaeum quendam invenisset, piraticas naves aedificandas ei tradidit, utpote harum rerum imprimis perito. multis igitur navibus, praeter ea scaphis tectis quadraginta paratis classariisque impositis, Clazomenas solvit ac statim urbem occupat. inde Phocaeam appulsus, et ipsam capit primo adventu. ex hoc loco litteras dat ad Mitylenensis ditionis curatorem, Alopnm, quibus atrocissima quaeque minitatus

πόν, πάνδεινα ἠπειλήσατο, εἰ μὴ θῦττον ἐκείθεν ἀπέλθοι, κήδεσθαι τε αὐτοῦ λέγων καὶ διὰ τοῦτο προμηνύειν, τὰ μέλλοντα τούτῳ ἔσοσθαι δεινὰ, εἰ μὴ ἐκείθεν ἐκσταίῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ἀπειλῶν ἐκδειματωθεὶς, τυκτὸς εἰς ναῦν εἰσελθὼν, τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε. τοῦτο δὲ μεμαθη-5 κῶς ὁ Τζαχᾶς, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν, ἀλλὰ παραχρῆμα P. 206 ἀπελθὼν, ἐξ ἐφόδου τὴν Μιτυλήνην κατέσχεν. ἐπεὶ δ' ἡ Μήθυμνα περὶ τὸ ἄκρον ταυτησί τῆς νήσου διακειμένη οὐ προσεληλύθει τῷ Τζαχᾶ, ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦτον πυθόμενος, παραχρῆμα διὰ πλοίων ἀποστείλας ἀποχρῶσαν δύναμιν, κα-10 τωχυρώσατο ταύτην. ὁ μέντοι Τζαχᾶς οὐδένα λόγον τῆς Μηθύμνης ἐποίησατο, ἀλλ' εὐθὺ τῆς Χίου τὸν ἀπόπλουν ποιησάμενος, ἐξ ἐφόδου κατέσχε καὶ ταύτην. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς, πέμπει κατ' αὐτοῦ στόλον ἀποχρῶντα μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν, ἡγεμόνα τούτων καταστησάμενος Νικήταν 15 Β τὸν Κασταμονίτην. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ τὸν μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάρας πόλεμον, ἠττᾶται παραχρῆμα, καὶ πολλὰς τῶν συνεπαγομένων αὐτῷ νηῶν ὁ Τζαχᾶς ἀφείλετο. τοῦ συμβάντος δὲ τῷ Κασταμονίτῃ ὁ βασιλεὺς ἐν εἰδήσει γενόμενος, ἕτερον ἐξοπλίζει στόλον, ἐπιστήσας δοῦκα τούτῳ Κωνσταντῖνον τὸν 20 Δαλασσηνόν, ἄνδρα μαχιμώτατον καὶ μητρόθεν τούτῳ προσήκοντα. ὃς κατὰ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου γενόμενος, παραχρῆμα τῆς τοῦ κάστρου πολιορκίας εἶχετο, ἐκδύμως μαχόμενος

3. δεινὰ ἔσεσθαι G. 12. τὸν om. G. 16. τὸν alterum om. G.
20. τούτῳ δοῦκα G, τούτου P. 21. Δαλασσηνόν C semper
postea.

est, nisi celerrime decederet, bene se ei velle addens ideoque praemonuisse, quas capturus esset calamitates, nisi inde abiret. his ter-
ritus curator, noctu navi conscensa, Cpolin petit; quo Tzachas au-
dito, sine mora Mitylenen profectus, extemplo eam cepit. Methymna
autem, in promontorio huius insulae sita, cum ad Tzacham non de-
ficeret, imperator ea de re certior factus, illico navibus idonea prae-
sidia misit, quibus hostis repelli posset. at Tzachas, nulla Methy-
mnae ratione habita, Chium recta profectus, statim ea quoque potitur.
quod ubi imperatori nuntiatum est, classem sat magnam cum idonea
militum manu contra eum misit, duce Niceta Castamonita. verum
hic, proelio cum Tzacha commisso, statim victus, multas naves,
quibus praecerat, amisit. ad eius cladis nuntium imperator alteram
rursus classem armat, eique ducem praefecit Constantinum Dalas-
senum, fortissimum virum et materna ipsi cognatione iunctum. is
simulatque ad Chii oram pervenit, nulla arcis oppugnandae mora fa-
cta, strenue adnitebatur, ut priusquam Tzachas Smyrna adveniret,

καὶ σπεύδων τὴν πόλιν εἰλεῖν πρὸ τοῦ τὸν Τζαχᾶν ἀπὸ τῆς Σμύρνης καταλαβεῖν. διὰ πολλῶν οὖν ἐλεπόλεων καὶ πετροβόλων δογάνων πλήξας τὰ τεῖχη, καθαιρεῖ τὸ μεταξὺ τεῖχος C τῶν δυεῖν πύργων. οἱ δὲ ἐντὸς Τοῦρκοι θεασάμενοι τὸ γε- 5 γονὸς καὶ ἐγνωκότες, ὡς ἀνυπόστατοι ταῖς δομαῖς οἱ Ῥωμαῖοί εἰσιν, εἰς ἔλεον τὸν τῶν ἀπάντων ἐπεκαλοῦντο κύριον Ῥω- μαῖζόντας. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαλασσηνὸν καὶ τὸν Ὠπον ἀκά- θεκτοι ἦσαν, σπεύδοντες εἰσω τοῦ κάστρου εἰσελθεῖν, κἄν παρ' αὐτῶν διεκώλυοντο, δεδιότων, μὴ πως τὴν προαποτε- 10 θείσαν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ λείαν ἅπασαν καὶ τὰ χρήματα εἰσε- λθόντες ἀναλάβωνται, καὶ λεγόντων, ὡς "τῆς εὐφημίας τοῦ αὐτοκράτορος λαμπρᾶς ἤδη παρὰ τῶν Τοῦρκων γινομένης ἀκούετε καὶ ὡς ὑπόσπονδοι ὑμῶν γεγόνασιν. οὐ χρὴ τοίνυν D εἰσελθόντας ἀπηγῶς τούτους κατασφάττειν." ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶν V. 164 15 τῆς ἡμέρας ἤδη παρηγγῆκει καὶ νύξ παρῆν, οἱ Τοῦρκοι ἔτε- ρον τεῖχος ἀντὶ τοῦ ἐρειπωθέντος ἀνοικοδομήσαντες, ἀπηώ- ρησαν τούτου ἕξωθεν στιβάδας καὶ βύρσας καὶ πᾶν τὸ παρα- τυχὸν πέπλον, ὡς ἂν ἡ σφοδρότης τῶν πεμπομένων λίθων ἐντεῦθεν ὑποχαλῶσα μερικῶς ποσῶς ἐνδίδωσι. καὶ ὁ μὲν 20 Τζαχᾶς τὸν προσόντα στόλον αὐτοῦ ἐξοπλίσας καὶ διὰ τῆς ἡπείρου ὡσεὶ ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύσας Τοῦρκους, τὴν πρὸς Χίον φέρουσαν ἐβάδιζεν· ὁ δὲ γε στόλος αὐτῷ ἐπηκολού- P. 207 θει παραθέων τὴν ἤϊονα. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς τοῦτο μεμαθη- κῶς, λῦσαι τὰ πρυμνήσια τοὺς ναυάρχας τοῦ στόλου παρε- 4. δυεῖν C, δύο PG. 13. τοίνυν P in margine, οὖν PG. 19. ὀποσῶς C. lege πως. 21. Τοῦρκους C et in margine P, τοὺς δρκους PG.

urbem caperet. itaque multis arietibus et ballistis moenia quatit: tandem muri inter duas turres spatium diruit. eo Turcae, qui intus erant, animadverso, quoniam Romanis nulla vi resisti posse intelligerent, communis omnium domini misericordiam, Romana usi lingua, implorabant. at Dalasseni Opique milites desiderio flagrabant arcis ingrediendae. obstabant duces, qui timebant, ne comportatam eo a Tzacha praedam omnem opesque ingressi diriperent. "auditis, inquietabant, ut manifeste iam imperatori Turcae acclament, seque in ditio- nem tradant; quid igitur crudeliter eos trucidatum itis?" sic consumto die, cum nox adesset, Turcae deiecti muri loco alterum ex- struunt, cuius exteriori in parte culcitas, pelles omnisque generis centones suspendent, ut missorum lapidum vis infracta paullulum im- minueretur. interim Tzachas classe, quae ad manum erat, armata, atque in continente octo fere millibus Turcarum collectis, Chium iter ingressus est, classemque secundo mari se sequi iussit. id ubi Dalassenus didicit, solvere navium praefectos iussit, idoneo militum

κελεύσατο, ἀποχωρῶντας εἰσαγαγὼν ἐν αὐτῇ στρατιωτάς καὶ ἡγεμόνα τὸν Ὀπον, βουλόμενος, εἴ που τούτῳ συναντήσῃ διαπλοωζομένῳ κατ' αὐτοῦ, συμμίξαι πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν ἡπειρον καταλιπὼν, κατευθὺ Χίου τὸν ἀπόπλουν ἐποίητο. καὶ συναντήσας αὐτῷ περὶ μέσας νύκτας ὁ Ὀπος, ὡς εἶδε καινὴν τινα τὴν ναυλοχίαν ποιούμενον, (καὶ γὰρ ἄλλοις κατασκευάσας παμμεγέθη, ἅπαντα τὰ αὐτοῦ ἐδέ-
 Β σμησε πλοῖα, ὡς μήτε τοὺς τρεπομένους ἀποδιδράσκειν δύνασθαι, μήτ' αὖ πάλιν τοὺς προεκτρέχειν ἐθέλοντας τῆς ναυτικῆς συντάξεως διακόπτεσθαι,) ἐκδειματωθεὶς καὶ μηδὲ προσ-
 10 πείλασαι τούτοις θαρρήσας ὄλωσ, στρέψας τοὺς οἰακας, τὴν Χίον αὐθις ἀναζήτει. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς σὺν ἐπιστήμῃ ἀκολουθῶν αὐτῷ, οὐκ ἐνεδίδου τῆς εἰρεσίας. ἐπὰν δὲ τῇ Χίῳ προσπείλαζεν ἔμελλον, ὁ μὲν Ὀπος τῷ λιμένι πρῶτος τὰς ναῦς προσώρμισε τῆς Χίου, (προεφθάκει γὰρ τοῦτον κατασχεῖν ὁ 15 Δαλασσηνός,) ὁ δὲ Τζαχᾶς περιπλεύσας τοντονὶ τὸν ἤδη ῥηθέντα τῆς Χίου ὄρμον, τῷ τείχει τοῦ κάστρου τὰς ἰδίας προσεπέλασε ναῦς. τετραὸς δὲ τῆς ἑβδομάδος ἦν. τῇ δὲ μετ'
 C αὐτὴν ἐξελάσας τῶν νηῶν ἅπαντας, ἤριθμει τε καὶ ἀπεργράφετο. ὁ δὲ γε Δαλασσηνός πολίχνιον τι ἀγχοῦ τοῦ λιμένος 20 εὐρηκῶς, ἠφάνισε μὲν τὸν χάρακα, ὃν προεφθάσας διώρυνξε, κείθι δὲ κατελθὼν καὶ ἄλλην διώρυχα ποιήσας εἰς ἀποχωρῶντα τάφρον, αὐτοῦ που τὸ ὀπλιτικὸν κατέθετο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐξοπλισάμενα κατ' ἀλλήλων παρεσκευά-

3. διαπλοωζομένῳ PG, alterum C. 7. παμμεγέθη σκευάσας G.
 ἅπαντα om. CG. ἐδέσμευσε G. 11. τούτοις G, τούτους P.
 13. εἰρεσίας G. 15. προεφθακῶς G.

numero imposito, duce Opo. mandaverat, si forte obviam fieret traicienti, pugnam committeret. Tzachas, relicta terra, recta in Chium cursum dirigit. cui Opus media nocte obviam factus, cum nova quadam ratione classem hostium dispositam cerneret, (nam catena parata longissima, omnes naves colligaverat, ut nec retrocedentes fugere, nec si qui procurrere vellent, ordinem perrumpere possent,) is igitur percussus et ne accedere quidem ausus propius, versis gubernaculis, Chium repetiit. Tzachas prudenter secutus, non destitit remigare; cumque Chio appropinquarent, Opus portum urbis, quem Dalassenus antea occupaverat, prior ingressus est; Tzachas autem praetervectus hunc, cuius memini, Chii portum, moenibus arcis naves admovit. quarta dies hebdomadis erat. postridie eductos e navibus omnes numeravit atque in tabulas retulit. Dalassenus, oppidulum quoddam portui propinquum conspiciens, avulso priori vallo, nova ad illud metatus est castra fossaque iusta altitudine munivit. eo copias universas transtulit. sequente die uterque exercitus armatus in

ζοτο. ἀλλὰ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἀτρεμοῦν ἴστατο, τοῦ Δαλασσηνοῦ κελεύσαντος, μηδένα τὸν συνασπισμὸν λύειν. ὁ δὲ γὰρ Τζαχᾶς τὸ πλεῖστον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰέναι παρέθῆξεν, ὀλιγοστοὺς δὲ καὶ ἰππαζομένους 5 συνέπεσθαι τούτοις. τοῦτον οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι, δόρατα D μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξιππάσαντο. οἱ δὲ οὐ κατὰ τῶν Κελτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἵππων τὰς βολὰς πέμποντες καὶ διὰ τῶν δοράτων δέ τινας πλήξαντες, πλείστους ἀνείλον, καὶ εἶσω τοῦ χάρακος τετραμμένους οὕτω 10 συηλάσαν. οἱ δ' ἐκεῖθεν ἐνέπιπτον εἰς τὰς ναῦς ἀλογίστη φορᾶ. τοὺς δὲ Κελτοὺς προτροπάδην φεύγοντας οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι καὶ ἐκδειματωθέντες, μικρὸν τι ἀναποδίσαντες παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ ἑηθέντος ἔστησαν πολίχνιον. καὶ θ' οὕτως P. 208 οἱ βάρβαροι εἰς τὴν ἡῖονα κατεληλυθότες τινὰς τῶν νηῶν 15 ἀφείλοντο. τοῦτο οἱ ναυτικοὶ θεασάμενοι, λύσαντες τὰ πρυμνήσια ἀπέρραξαν τῆς χέρσου, καὶ τὰς ἀγκύρας χαλάσαντες V. 165 ἴστατο καραδοκοῦντες τὸ μέλλον. ὁ μέντοι Δαλασσηνὸς παραπεπλευκέναι τὰς περὶ τὸ δυτικώτερον μέρος ἀκτὰς τῆς νήσου καὶ τὴν Βολισσὸν καταλαβεῖν παρεκελεύσατο καὶ τὴν αὐ- 20 τοῦ ἀπεκδέχεσθαι ἔλευσιν. ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχνιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησὶ τῆς νήσου διακείμενον. Σκυθαὶ δὲ τινες προσεληλυθότες τῷ Τζαχᾶ, τὴν τοῦ Δαλασσηνοῦ βου- B λὴν προκατήγγειλαν. ὁ δὲ ἐνθεν μὲν τρηκαυτὰ πενήτηντα

5. lege τοῦτο.

9. τετραμμένους P.

10. ἀλογίστη φορᾶ εἰς

τὰς ναῦς G.

16. lege ἀπὸρραξαν.

17. παραπλεύσαι G.

18. παρὰ G. lege πρὸς.

21. ἀκρωτέρον G.

aciem prodit. ac Romani quidem loco se non movebant, a Dalasseno acie excedere vetiti; Tzachas autem maximam barbarorum partem in Romanos promovit, equitibus sequi iussis pancissimis. quo Latini conspecto, cum hastis longis in barbaros invadunt. hi vero non in Gallos, sed in equos eorum iacula mittunt et hastis quoque nonnullos feriunt. ita plerisque caesis, caeteri in fugam versi intra vallum compelluntur, unde praecipiti cursu in naves sese iniiciunt. Romani, effusa Gallorum fuga perterriti, paullulum recedunt atque ad muros eius, quod diximus, oppiduli consistunt. tum Turcae ad littus usque proventi, naves nonnullas ceperunt. quod conspicati classarii, solutis funibus, naves pellunt a littore, atque in ancoris consistentes exspectant, quid futurum esset. iubet eos Dalassenus insulae oram, qua occidentem spectaret, praetervectos Bolissum tendere, ibique adventum suum praestolari; Bolissus oppidulum est in promontorio insulae istius situm. at Scythae nonnulli Tzacham adeunt, eique consilium Dalasseni produnt; quo audito, tum quinquaginta is misit spe-

σκοπούς ἐπαφῆκε θῦττον αὐτῷ διαμηνύσασθαι, ὄπηνίκα τὸ ναυτικὸν τοῦ Δαλασσηνοῦ τὰ πρυμνήσιμιν λύειν ἐπέιγεται, ἐκεῖθεν δὲ τὸν Δαλασσηνὸν μετεπέμπετο, ὡς τάχα τὰ περὶ εὐφάνης βουλόμενος ἐπερωτῆσαι, ἀπεγνωκῶς οἶμαι παντάπασιν, πρὸς τὸ τοῦ Δαλασσηνοῦ γενναῖον καὶ φιλοκίνδυνον ἀφορῶν.⁵ ὁ δὲ εἰς νέετα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρεμβολῆς ἐξεληλυθέναι τῷ Τζαχῆ ἐπηγγείλατο καὶ ἀκοῦσαι τε καὶ εἰπεῖν, ὅποσα ἀμφοῖν τούτοις συνδόξειεν. οὐδ' ὁ βάρβαρος πρὸς τοῦτο C ἀνένευσεν. ἀλλὰ προῖας ἄμφω τῷ στρατηγῷ κατὰ ταυτὸν ἐληλυθέτην, καὶ τῆς ὀμιλίας ὁ Τζαχῆς κατήρχεν, ὄνομασι¹⁰ τοῦτον καλέσας. "ἴσθι ἐμὲ εἶναι τὸ μεῖράκιον ἐκεῖνο, ὅπερ πάλαι τὴν Ἀσίαν κατατρέχον καὶ ἐκθύμως μαχόμενον, ἐξ ἀπειρίας ἀπατηθὲν εὐλων παρὰ τοῦ Καβαλίκου ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. κἀντεῦθεν ζωγρία παρ' αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ προσενεχθέν, παραχορῆμα τῇ τῶν¹⁵ πρωτονοβαλλισίμων ἀξία τετίμημαι καὶ δωρεῶν μεγάλων ἀξιοθεῖς, ὑπεσχόμεν δουλείαν αὐτῷ. ἐξότου δὲ τὰς τῆς βασιλει^Dας ἡνίας ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος περιεζώσατο, ἐκκέκοπται ἅπαντα. κἀγὼ μὲν οὖν ἦδη τὸ τῆς ἔχθρας αἴτιον ἀπαγγελλῶν ἦκω. μαθέτω δὲ ταῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἶπερ²⁰ βουληθῆ τὴν ἀναφυσέσαν ἔχθραν διαλυθῆναι, ὅποσα λαβεῖν ὀφείλων ἐστέρημαι, ἀνελλιπῶς ἀποδοθῆτω μοι ἅπαντα. εἰ δὲ σοι δοκεῖ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν συναφεῖναι, προβεβλήσθω

3. τὰ add. C. 14. lege ζωγρίαν. 15. βοτανειάτῃ G. 16. πρώτων ἡγεμόνων P in margine. 19. ἀπαγγέλλον P, ἀπαγγελλῶν G. 23. δοκεῖ C, δοκῆ PG. lege συναφεῖναι.

culatores, qui cito sibi nuntiarent, quando classis Dalasseni solvere pararet; tum ad Dalassenum de colloquio misit, pacis condiciones propositurus, diffusus puto rebus suis, cum fortitudinem Dalasseni audaciamque consideraret. promisit dux Romanus, postridie extremis castris se proditurum, ut audiret proponeretque, quae utrique placerent. accepit conditionem barbarus. itaque conveniunt mane duces ambo, atque Tzachas colloquium exorsus est, nomine Dalassenum appellans. "scito, iuvenem me esse illum, qui olim Asiam incursum et, postquam fortissime pugnavi, imprudentia circumventus, captus sum a Cabalica illo Alexandro. a quo cum imperatori Nicephoro Botaniatae oblatum essem, protonobilissimi statim dignitate honestatus donisque magnis affectus, obsequium ipsi promisi. verum ex quo Comnenus Alexius imperii habenas accepit, rescissa sunt omnia. atque ego iam adveni, ut inimicitiarum causam exponerem. nuntietur istud etiam imperatori, qui si sublatis inimicitias velit, quibuscunque privatus sum honoribus debitis, cumulate restituat. quodsi tibi etiam

μέσον ἡμῶν ἔγγραφος ἢ περὶ τούτου συμφωνία, ὡς ἔθος
 τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν τοῖς βαρβάροις ἐστί. καὶ οὕτω τῶν
 ἀπάντων ἤδη ῥηθέντων πέρας ἐσχηκότων, ἀπάσας τὰς νή-
 5 σους, αἷς αὐτὸς καταδραμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ἀφεί-
 μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ἀποπληρώσας πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαναστρέψω
 πατρίδα." ταῦτα δὲ ὁ Δαλασσηνὸς σκῆψιν λογισάμενος, ὡς P. 209
 αἰτε τοῦ τῶν Τούρκων ἦθος δολερὸν πάσαις γινώσκων, ἀνεβάλ-
 λετο τέως τὴν τῶν αἰτουμένων ἐκπλήρωσιν, παραγυμνώσας
 10 ἅμα καὶ ἦν ἔσχε περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν καὶ φάμενος, ὡς
 "οὔτε σύ, ὡς ἔφησθα, τὰς νήσους πρὸς ἐμὲ παραδώσεις,
 οὔτε ἐγὼ βουλῆς ἄτερ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς ἄπερ αὐτὸς
 ἐκείθεν ἐξ ἐκείνου καὶ ἐμοῦ ἐπιζητεῖς, καταθέσθαι δύναμαι.
 ἀλλ' ἐπεὶ δοῦξέ μεγας ὁ Ἰωάννης καὶ γυναικάδελφος τοῦ αὐ-
 15 τοκράτορος ὅσον ἤδη μετὰ παντὸς καταλαμβάνει τοῦ στόλου,
 ἐξ ἠλείρου τε καὶ θαλάττης δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος,
 ἐκεῖνος ἀκουσάτω τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων. καὶ οὕτως, εἰ B
 ἴσθι, αἱ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος σπονδαί, αὐτοῦ τὴν εἰρήνην
 μεσάζοντος, πέρας λάβοιεν." καὶ γὰρ τουτοῖν τὸν Δούκαν
 20 Ἰωάννην εἰς Ἐπίδαμνον ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ στρατιᾶς ἀξιωμα-
 χου κατέπεμψεν, ἅμα μὲν καὶ περὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου v. 166
 φρουρὰν ἐπιμελῶς διαπονεῖσθαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν
 Δαλματῶν ἀναδήσασθαι μάχην. ὁ γὰρ οὕτω καλούμενος

1. ἢ περὶ P in margine, ὑπερ PG.

3. ἤδη ῥηθέντων ἀπάν-

των G. 5. αὐτὰς στρέψω CG. lege ἀντεπιστρέψω.

6. ἀπο-

πληρώσαι G. 19. μεσάζοντος CG. 23. Δαλματῶν: κελτῶν CG.

ἀναδήσασθαι C, ἀναδύσασθαι PG.

nuptiis iungi liberos nostros placet, scribantur modo sponsales tabu-
 lae, qui Romanis nobisque barbaris mos est. ubi cuncta praestita illa
 fuerint, tum vero insulas, quas Romanae ditioni subiectas bello cepi,
 per te vicissim imperatori reddam, sicque foederis conditionibus im-
 pletis, in meam me patriam conferam." haec cum Dalasseno, qui
 dudum fraudem ac fallaciam barbarorum nosset, simulata viderentur,
 assentiri cunctatus est declaravitque simul suspicionem de eo suam.
 "neque tu, inquit, insulas mihi trades, ut affirmasti, neque ego
 imperatore inconsulto, quae ab illo atque a me postulas, annuere
 possum. verum quoniam magnus dux Iohannes, imperatricis frater,
 iam in eo est, ut cum ingentibus terra marique copiis huc adveniat,
 cognoscat is conditiones, quas proposuisti. illo intercedente, mihi
 crede, pax cum imperatore componetur." etenim hunc Ducam Iohan-
 nem Epidamnium imperator cum exercitu magno miserat, ut et Dyr-
 rhachium diligenter tueretur et cum Dalmatis bellum gereret. nam

Βοδίνος μαχιμώτατος ὢν καὶ ῥαδιουργίας πλήρης, οὐ μέγας τῶν ἰδίων ὀρίων ἐστάναι ἠβούλετο, ἀλλ' ὁσημέραι τὰς ἐγγίστα Δαλματίας κομποπόλεις κατατρέχων, τοῖς ἰδίοις προσετίθει ὀρίοις. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης ἐνιαυτοὺς δέκα πρὸς τῷ ἐνὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἐνδιατρίψας, πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τῆν 5 ἔξουσίαν Βολκάνου ἀφῆραετο φρούρια, πολλοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν Δαλμάτας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἔξαπέστειλεν. καὶ τέλος καρτεράν μετὰ τοῦ Βοδίνου μάχην συναρράξας, καὶ αὐτὸν κατέσχευεν. ἄνδρα δὲ τὸν Δούκαν τοῦτον Ἰωάννην μαχιμώτατον ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ πολλῶν ἐγνωκῶς καὶ περὶ τὰ 10 πολεμικὰ ἐπιτήθειον καὶ μὴδ' ὀπωσοῦν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐντεταλμένα ἀθετεῖν ἐθέλοντα, ἐπεὶ τοιοῦτου ἀνδρὸς κατὰ τοῦ Τζαχᾶ ἐδέετο, μεταπεμπόμενος αὐτὸν ἐκείθεν ὁ αὐτοκράτωρ, μετὰ πολλῶν δυνάμεων ἔξ ἠπίρου καὶ θαλάττης κατὰ τοῦ Τζαχᾶ ἔξεπεμψεν, δοῦκα τοῦ στόλου μέγιστον κατονομά- 15 σας. ὀπόσας δὲ μετ' αὐτοῦ μάχας συνῆψε καὶ ἐν ὄσοις κινδύνοις ἑαυτὸν ἐπιρρίψας νικητῆς ἀνεφάνη, ὁ λόγος ἐν ὑστέροις δηλώσειε. τοῦτον προσδοκίμον ὁ Δαλασσηγὸς ἔχων, ἐν τῇ πρὸς τὸν Τζαχᾶν ὀμιλίᾳ τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐρχόμενον δοῦκα ἐφαίνετο ἀνατιθέμενος. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὸ Ὅμηρικὸν ἐκεῖνο 20 ἔπος ἐδόκει λέγειν· “νῦξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πισθέσθαι.” αὐγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας πολλὰ τῶν χρειω-

2. ὄρων P, ὀρίων C, om. G. 4. ἐνιαυτοὺς τῷ δέκα πρὸς ἐνὶ P, recte CG. 5. τῶν add. C. 6. βολκανίου G. ζωγρίας CG. 7. Δαλμάτας CG, Δαλματίας P. 8. συρρήξας CG. lege συναρράξας. 11. ὀπωσοῦν C, ὀποσοῦν PG. 19. τὸν prius add. C.

Bodinus qui dicebatur, cum bellicosissimus esset et perfidiae plenus, non continuerat suis se finibus, sed quotidie propinqua Dalmatiae oppida incursans, accessionem adiecerat ditioni. Ducas autem Iohannes, undecim annos Dyrrhachii commoratus multas Bolcano arces eriperat, multosque etiam captos Dalmatas imperatori miserat; tandem gravi cum Bodino proelio commisso, ipsum cepit. huius igitur Ducas Iohannis cum imperator multis ex rebus egregiam cognosset virtutem rei que bellicae peritiam atque in exsequendis mandatis fidem summam, quoniam tali homine adversus Tzacham opus erat, accessivit eum istinc ac multis terrestribus atque maritimis copiis praefectum adversus Tzacham misit. qui quot cum barbaro pugnas commiserit quotque in periculis victor discesserit, infra narrabimus. huic igitur adventanti Dalassenus in colloquio cum Tzacha habito omnia reservare se velle significavit; Tzachas autem Homericum illud dicere videbatur “nox iam adest; bonum etiam nocti parere.” pro-

δῶν κομίσαι ὑπέσχετο. ἅπαντα δὲ δόλος ἦν καὶ ἀπάτη. καὶ P. 210 ὁ Δαλασσηνὸς οὐ πόρρω σκοποῦ ἔβαλλε. κατὰ γὰρ τὸ περιόρθρον λαθῶν ὁ Τζαχᾶς καὶ περὶ τὴν ἥϊονα τῆς Χίου κατεληλυθώς, οὐρίων τυχῶν πνεύματος, τὴν Σμύρνην κατέλαβεν, ἐφ' ᾧ πλείονας συναγγοχέται δυνάμεις καὶ αὐθις ἐπαναστρέψας ἐν Χίῳ καταλαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Δαλασσηνὸς δεύτερος πρὸς τὰς τοῦ Τζαχᾶ μηχανὰς ἐφαίνετο. εἰσελθὼν γὰρ ἐν τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, τὴν Βολισσὸν κατέλαβε. καὶ τὰς τε ναῦς περιποησάμενος καὶ ἑλε- 10 πόλεις ἐτέρας παρασκευασάμενος, τοὺς τε στρατιώτας διανα- Β παύσας καὶ πλείονας τοῦτων συμπαράλαβῶν, αὐθις ὄθεν ἐξῆλθε ἐπανέστρεψε. καὶ καρτερόν μετὰ τῶν βαρβάρων συνήρασε πόλεμον, καὶ καθελὼν τὰ τείχη ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, τοῦ Τζαχᾶ τὴν Σμύρνην ἔτι περινοστοῦντος. κάκειθεν λειοκύ- 15 μονα τὴν θάλασσαν εὐρηκώς, εὐθυπλοήσας μετὰ τοῦ στόλου παντὸς κατέλαβε τὴν Μιτυλήνην.

9. Οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν διαθέ-
μενος, ἐπεὶ τοὺς Σκύθας αὐθις τὸ Ῥούσιον καταλαμβάνειν ἐμ-
μαθήκει καὶ κατὰ τὸ Πολυβοτόν τὸν χάρακα πῆξασθαι, ἐξε-
20 ληλυθώς ὡς εἶχε τῆς Κωνσταντίνου, τὸ Ῥούσιον κατέλαβε. συν- C
εἶπετο δὲ τούτῳ καὶ ὁ αὐτόμολος Νεάντζης, δεινὴν τινα καὶ
βύθιον μελέτην κατ' αὐτοῦ τεκταινόμενος. συμπαρῆν δὲ καὶ

3. λαβῶν G. 12. τοῦ βαρβάρου G. 15. εὐθυπλοήσας C, εὐθυπλοη-
ήρθεσσε G, συνήρθεσσε P. 18. μεμάθηκε A. 19. τὸν Πολυβοτόν P, τὸν πο-
λυβοτόν G, τὸν μολυβοτόν A, τὸ πολυβοτόν C. vid. Cantacuz.
II. p. 475, 4. ἐξελεθῶν A. 21. καὶ prius add. G.

misit postridie se copiam commeatus magnam missurum; sed haec verba erant; nec Dalassenum opinio fefellit. nam diluculo Tzachas ad littus clam progressus et ventum nactus secundum, Smyrnam navigavit, ut pluribus coactis copiis, Chium reverteretur. sed nec Dalassenus anteveniri se Tzachae consiliis passus est. navigia enim, quae forte aderant, cum copiis ingressus, Bolissum proficiscitur; ubi postquam naves collegit machinasque comparavit alias, praeterea milites refecit et plures etiam collegit, rursus, unde discesserat, rediit. instaurata acriter oppugnatione moenibusque dirutis, urbem cepit, Tzacha Smyrnae adhuc commorante. cumque mare esset tranquillum, recto cursu universa classe Mitylenen profectus est.

9. Sic rebus adversus Tzacham constitutis imperator, cum Scythas Rusium tendere rursus didicisset atque ad Polybotum castra posuisse, Constantinopoli, ut erat, profectus, Rusium occupavit. sequebatur Neantzes transfuga, perniciose secreto in eum consilia coquens; ad-

ὁ Κατιζούς καὶ ὁ Κατράνης ἄνδρες πολέμων μεμνημένοι καὶ
 V. 167 ζέοντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἔχοντες. ἀπόμοιραν δὲ
 ἱκανὴν τῶν Σκυθῶν πόρρω θεασάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν ἐνα-
 ποδύεται μάχην. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μάχε-
 σθαι πίπτουσι, τινὲς δὲ καὶ ζωρηθέντες παρὰ τῶν Σκυθῶν³
 κτείνονται, ἱκανοὶ δὲ καὶ μέχρις αὐτοῦ Ῥουσιῶν κομίζονται.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς προνομεῖς τῶν Σκυθῶν. ὁ δὲ
 D βασιλεὺς, τῶν καλουμένων Μανιακατῶν Ἀκτινῶν καταλαβόν-
 των, θαρσύσας ἐβουλεύετο τῇ μετ' αὐτὴν τὸν μετὰ τῶν Σκυ-
 θῶν κατὰ συστάδην ἀναδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐ πολὺ¹⁰
 τὸ μεταίχιμον ἀμφοῶν τοῦ στρατευμάτων ἔτυχεν ὄν, τὴν ἐνυά-
 λιον οὐκ ἀπεθάρρησεν ἠχῆσαι σάλπιγγα, θέλων προαρπάσαι
 τὴν μάχην. μεταπεμψάμενος οὖν τὸν περὶ τὴν τῶν βασιλικῶν
 ἱεράκην διαπονούμενον θεραπείαν Κωνσταντῖνον, προστάττει
 τύμπανον ἑσπέρας ἀναλαμβάνον τύπτειν δι' ὅλης νυκτὸς περι-¹⁵
 νοστοῦντα τὸ στράτευμα καὶ διακηρυκτικῶς ἐποιμάζεσθαι, ὅτι
 P. 211 περιαναζούσης τῆς αὔριον ἀπερισαλπύγκτως τὸν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν ὁ αὐτοκράτωρ βούλεται συνάψαι πόλεμον. οἱ δὲ
 Σκύθαι τοῦ Πολυβοτοῦ ἀπάραντες, προκαταλαμβάνουσί τόπον
 τὸν καλούμενον Ἄσθην, κάκειθι τὸν χάρακα πῆγνυνται. οὕτω²⁰
 μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ ἐξ ἑσπέρας αὐτῆς παρεσκευάζετο. αὐ-
 γαζούσης δὲ ἡμέρας διελὼν τὸ στράτευμα καὶ εἰς φάλαγγας

1. πολέμους CG.

9. ἐβουλεύσατο G.

10. lege κατασυστά-

δην.

13. τὴν alterum add. C.

17. ἀπερισαλπύγκτως PG,

ἀπερισαλπύγκτως in margine.

19. πολυβοτοῦ G.

erantque etiam Cantzus et Catranes, viri fortes et flagranti in impe-
 ratorem studio. manum Scytharum non ita parvam ubi procul con-
 spexit, pugnam conseruit, in qua multi Romanorum cadunt, alii cap-
 ti a Scythis trucidantur, reliqui satis magno numero Rusium inco-
 lumes evadunt. verum hoc cum pabulatoribus Scytharum proelium
 erat; postero die, cum Maniacatae qui dicuntur Latini advenissent,
 aucto imperator animo, ipsa acie depugnare cum Scythis constituit.
 quoniam exercitus non magno intervallo distabant, classicum canere
 ausus non est; quippe inopiatos opprimere voluit. accessit igitur
 Constantinum, qui curam regionum accipitrum habebat, eique mandavit,
 ut tympanum a vespere per totam noctem castra circumiens pulsa-
 ret militesque ad pugnam se accingere iuberet; nam sole orto impe-
 ratorem signo non dato Scythas aggressurum. at Scythae Polyboto
 profecti, locum Haden dictum praesoccupant, ibique castra ponunt.
 tali igitur modo postquam imperator ab ipso vespere pugnam para-
 vit, oriente sole distribuit ordines, acieque instructa in hostem pro-

καταστήσας, ἴεται καὶ αὐτῶν. οὐπω δὲ τῆς συμβολῆς τοῦ πολέμου γενομένης, ἀλλ' ἐκάστου τῶν ταγμάτων ἤδη καθισταμένου, ὁ Νεάντζης κατὰ τινα παρακειμένην ἀκρολοφίαν ἀνελθὼν ἐφ' ᾧ κατασκοπήσῃ μὲν τὰς Σκυθικὰς παρατάξεις, ὡς B
 5 ἔλεγεν, ἀγγελίαν δὲ τῷ αὐτοκράτορι τῆς αὐτῶν καταστάσεως συγκομίσει, ἅπαν τούναντίον ἐποίει. καὶ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ τοῖς Σκύθαις τηρικαῦτα συνεβούλευε, τὰς ἀμάξας μὲν στοιχηδὸν καταστῆσαι, αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα, τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ἤτις καὶ πρὸς φυ-
 10 γὴν ἔτοιμον, σπάνιν τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν συμμάχων ἔχοντα. ταῦτα εἰπὼν κἀπεισι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. μίξοβαρβαρος δὲ τίς εἰδήμων τῆς Σκυθικῆς διαλέκτου, συνεῖς τὰ πρὸς τοὺς Σκύθας παρὰ τοῦ Νεάντζη λεχθέντα, ἀπαγγέλλει πάντα C
 τῷ βασιλεῖ. ἐν αἰσθήσει δὲ τούτου γενόμενος ὁ Νεάντζης,
 15 ἀνεξήτει τὸν ἔλεγχον· ἀναισχύντως δ' ὁ μίξοβαρβαρος εἰς μέσον ἔλθων ἤλεγχεν. ἐκεῖνος δὲ τὸ ξίφος ἀθρόον σπασάμενος, ἀπέκουσε τὰνθρώπου τὴν κεφαλὴν, αὐτοῦ τε τοῦ βασιλέως ὄρωντος καὶ ἑκατέρωθεν τῶν φαλαγγῶν ἰσταμένων. καί, οἶμαι, τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας ὁ Νεάντζης ἐκκλίνων ἐκ
 20 τῆς σφαγῆς τοῦ συκοφαντοῦντος, ὑποπτον μᾶλλον ἑαυτὸν καθιστᾷ. τί γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον περιέμενεν; ἀλλ', ὡς εἶκε, γλωττίαν ἐθέλων προαναιρεῖν ἐξορχουμένην τὰς κατ' αὐτὸν D

1. ἴεται PG, correki. αὐτῶν C, αὐτοῦ PG. 7. συνεβούλευεν G.
 9. τετραμμένον G, τετρεμμένον P. ἤδη ὄντα G.
 12. συνεῖς G. 13. πάντα om. CG.

cedit. priusquam exercitus congregarentur, ordinibus iam constitutis, Neantzes collem vicinnum ascendit, quo Scytharum, ut aiebat, exercitum specularetur referretque imperatori, quomodo acies eorum instructa esset. sed contraria omnia fecit. Scythis enim lingua ipsorum suavit, ut planstra ordine collocarent, neve imperatorem metuerent, ex aupertura clade iam trepidum fugamque meditantem, quippe qui nec suos nec auxiliares idoneo numero haberet. haec locutus, ad imperatorem descendit. semibarbarus autem quidam, linguae Scythicae peritus, cum intellexisset, quae Neantzes cum Scythis locutus erat, omnia imperatori nuntiavit. quod ubi Neantzes sensit, disquisitionem rei postulat; ibi tum audacter semibarbarus prodit, criminisque eum arguit. at ille, stricto confestim gladio, caput hominis abscidit, imperatore cernente ipso ordinibusque utrimque adstantibus. ita quam amovere a se proditionis suspicionem Neantzes volebat nece accusatoris, auxit potius atque confirmavit. cur enim non expectabat disquisitionem criminis? verum enimvero cum linguam effutientis fallaciam suam, ut apparet, extinctam cuperet, etiam au-

δολιότητας, τολμᾷ τι καὶ παραβολώτερον, πρῶγμα ποιήσας βαρβαρικῆς μὲν ψυχῆς ἄξιον, ὑποπτον δὲ τοσοῦτον, ὅσον καὶ τὸλμης ἐφίκετο. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἐτιμωρήσατο τὸν V. 168 βάρβαρον οὐδὲ ἐπέξῆλθε, δέον ὄν. ἀλλὰ τὴν μὲν καρδίαν παλλομένην εἰς θυμὸν καὶ ὄργην ἐπέσχευεν αὐτίκα, ἵνα μὴ 5 προσοβήσῃ τὴν θήραν καὶ ταράξῃ τὰς φάλαγγας. ἐταμιεύετο P. 212 δὲ καὶ ὑπώρυτε τὴν ὄργην τῷ Νεάντζῃ, τούτου προδοσίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἀποστασίαν καὶ ἀπὸ τῶν προειργασμένων καὶ ἐξ ἄλλων προμαντευόμενος· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς εἰστήκει τὰ τοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο περιυλακτοῦντα τὸν θυ- 10 μὸν ὁ βασιλεὺς τέως ἐπέιχευεν, ἀπορῶν ἰὸ τῆνικαῦτα, ὃ τι καὶ δράσειεν. ὁ μέντοι Νεάντζης μετὰ μικρὸν προσελθὼν καὶ τοῦ σφετέρου ἀποβάς ἵππου, ἄλλον ἤτειτο τὸν βασιλέα. καὶ δίδωσιν αὐτῷ παραχρῆμα ἵππον τῶν ἐκκρίτων μετὰ βασιλικῆς ἐφεστρίδος. εἰς ὃν ἀναβάς, ἐπεὶ τὰ τάγματα κατ' ἀλλή- 15 βλων διὰ τοῦ μισαίχμιου ἤδη ἦσαν, σχῆμα κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵππασίας ποιησάμενος, τὴν ἀκωκὴν τοῦ δόρατος ὀπισθεν στρέψας, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς φοιτᾷ, πολλὰ κατὰ τῆς βασιλικῆς παρατάξεως αὐτοῖς παραινῶν. οἱ δὲ ταῖς ὑποθημοσύναις αὐτοῦ χρώμενοι, καρτερὸν τὸν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος 20 συνάψαντες πόλεμον, τρέπουσι κατακράτος. ὁ δὲ βασιλεὺς διασπασθεῖσας τὰς φάλαγγας ὄρων καὶ φεύγοντας ἅπαντας,

3. ἐτιμωρήσατο : ἐπεπορεύσατο C et in margine P. 4. ἐπέξῆλθε C, ὑπέξῆλθε PG. 6. ἐταμιεύσατο CG. 8. τὴν om. G. 11. τὸ om. G. 15. ἐπιβάς G. ἐπὶ PG, ἐπεὶ lac. Gronovius. 20. τὸν add. C.

dacius designavit facinus, barbaro vere dignum et tam suspiciosum, quam temerario ausu. neque tamen imperator statim in barbarum, quemadmodum oportebat, animadvertit, nec in ius eum vocavit; sed exardescens ira atque indignatione animum repressit, ne protereret praedam ordinesque turbaret. ac licet prodicionem Neantzis atque defectionem mox futuram tum ex iis, quae admiserat, tum ex aliis colligeret, tamen iram in hominem tenuit dissimulavitque. cum enim res in ipso discrimine versaretur, nec imperator, quid ageret, haberet, effervescentem iracundia animum cohibuit. Neantzes autem brevi post adiit ad eum, et suo desiliens equo, alium ab imperatore poposcit. dari confestim imperator eximium ipsi atque regio ornatum strato iussit. quo consensu, cum exercitus in se iam vaderent, et ipse velut infestus in Scythas equitavit, sed hastae mucrone in nostros verso, suis se immiscuit popularibus, quibus multa de acie imperatoris praecepit. his consillis barbari usi, gravi pugna commissa, imperatoris copias plane fundunt. qui cum disiectos ordines cerneret

ἐν ἀμχανίᾳ γενόμενος, παρακινδυνεύειν ἀλόγως οὐκ ἤθελεν.
 ἔνθεν τοι καὶ τὰς ἡνίας στρέψας, μέχρι τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ
 ἐγγὺς τοῦ Ῥουσίου καταλαμβάνει. κάκειθεν τὸν γαλινὸν
 ἀνασειράσας, μετὰ τινων λογάδων ὡς ἐνὸν πρὸς τοὺς διώκον- C
 5 τας ἀπεμάχοντο, ἵππασίας κατ' αὐτῶν ποιούμενος, πολλοὺς
 μὲν κτείνων, ἔστι δ' οὗ καὶ αὐτὸς πληττόμενος. ἐπειδὴ δὲ
 ἐξ ἑτέρου μέρους καὶ Γεώργιος ὁ Πύρρος καλούμενος φεύ-
 γων τὸν ποταμὸν κατελάμβανεν, ἐμβριμησάμενος τοῦτον ὁ ἀν-
 10 τοκράτωρ μετεκαλέσατο πρὸς ἑαυτόν. ὡς δὲ τὸ ἴταμόν τῶν
 Σκυθῶν ἑώρα καὶ ὅτι ὄσαι ὄραι πληθύνουσι, καὶ ἄλλων ἐρ-
 χομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν, τὸν μὲν Γεώργιον αὐτοῦ πον
 καταλέλοιπεν μετὰ τῶν λοιπῶν, παραγγείλας μετὰ φειδοῦς
 ἀντικαθίστασθαι τοῖς Σκύθαις, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐπανέλθοι.
 γοργῶς δὲ τοῦ ἵππου τὸ ψάλλιον περιστρέψας, τὴν περὶ αὐτὸν
 15 τοῦ ποταμοῦ καταλαβών, εἴσεισιν εἰς τὸ Ῥούσιον, καὶ ὄσους D
 τῶν φευγόντων στρατιωτῶν κείθι κατέλαβε, καὶ τοὺς αὐτό-
 χθονας ἅπαντας Ῥουσιώτας, ὅποσοι στρατεύσιμον τὴν ἡλικίαν
 εἶχον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀγρότας μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀμαξῶν παρεκελεύσατο θᾶπτον ἐξεληλυθότας παρὰ τῆ χειλεῖ
 20 τοῦ ποταμοῦ καταστῆναι. τούτου δὲ θᾶπτον ἢ λόγου γεγνό-
 τος, κατὰ στοίχους τινὰς καταστήσας αὐτοὺς, αὐθις πρὸς
 τὸν Γεώργιον ἀναδεδραμήκει, κίττοι ὑπὸ τεταρταϊκοῦ κακοῦ

5. an ἀπεμάχετο?

6. μὲν CG, δὲ καὶ P.

δ' add. G.

8. τούτῳ G.

18. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγρότας G.

19. τὸ χεῖλος CG.

21. κατὰ στοίχους C, καταστοίχους PG.

22. τεταρταϊκοῦ C, τεταρταίου PG. κακοῦ ἔίγους om. G.

omnesque in fugam datos, inops consilii, temere periclitari diutius noluit; versisque habenis usque ad fluvium prope Rusium fluentem recedit. tum vero equum sistens, cum primoribus nonnullis persequentes, quantum poterat, propulsavit, invectusque in eos, multos cecidit, interdum et ipse vulneratur. ubi autem ex altera parte Georgius, cognomento Pyrrhus, fugiens ad fluvium pervenit, graviter hunc increpatum imperator ad se accessivit. sed cum temeritatem Scytharum animadverteret, augerique in horas numerum eorum, aliis super alios auxilio venientibus, Georgio cum ceteris ibi relicto mandavit, ut modice Scythia obsisteret, dum ipse reverteretur. dein celeriter equo converso, amnem traiecit, Rusiumque ingressus, quotquot fugientes illic milites invenit, indigenasque omnes Rusiotas, quicumque militari erant aetate, ipsos insuper rusticos cum plaustris suis prodire confestim atque ad ripam fluminis consistere iubet. quibus dicto citius factis, postquam ordine quodam istos disposuit, ad Georgium recur-

ρίγους πιεζόμενος, ὡς καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τῆς φρίκης προσ-
 ἀράσσειν. ἐπισυναχθὰν δὲ καὶ τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στρατεύ-
 μα ὡς τὴν διττὴν ἐθεύσαντο παράταξιν καὶ τὸν αὐτοκράτορα
 P. 213 οὕτως ἀγωνιζόμενον, τὸ φιλοκίνδυνον αὐτοῦ ἐπεγνωκότες καὶ
 ὅτι ὁ αὐτὸς κὰν ταῖς νίκαις κὰν ταῖς ἥτταις ἐστί, τὴν ἀνύ-5
 ποιστον τούτου ἐπεγνωκότες ὀρμὴν, ἐστήκεσαν μὴ ἀποθα-
 ροῦντες τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
 μέντοι ὑπὸ ῥίγους συνεχόμενος, τὸ δὲ πλεῖστον ὅτι οὐπω οἱ
 σκεδασθέντες ἅπαντες ἔφθασαν συνεληλυθέναι, ἴστατο καὶ
 αὐτὸς παραθέων καὶ μετρίως ἱππαζόμενος καὶ κατ' αὐτῶν 10
 θύρσος ἐνδεικνύμενος. συνέβαινε οὖν ἄμφω τὰ στρατεύματα
 ἀτρεμοῦντα μέχρις ἐσπέρας ἐστάναι. ἐπεὶ δὲ ἡ νύξ ἦδη
 V. 169 προῆι, ἀμαχητὶ πρὸς τὰς ἰδίας ἐπανάστρεψαν παρεμβολάς.
 Βέθεδῆσαν γὰρ καὶ ἀποθαρρεῖν οὐκ εἶχον τὸν πόλεμον. οἱ δὲ
 γε κατὰ τὴν πρώτην μάχην ἄλλοι ἀλλαγῶ σκεδασθέντες, κατὰ 15
 μικρὸν αὐθις πρὸς τὸ Ῥούσιον ἐπανήρχοντο· οἱ πλείους δὲ
 τούτων καὶ μάχης παντελῶς ἄγευστοι. ὁ δὲ γε Μοναστράς
 καὶ Οὐζῆς καὶ ὁ Συνέσιος, ἄνδρες Ἀρηίφιλοι καὶ μαχιμώτα-
 τοι, διὰ τοῦ Ἀσπροῦ καλουμένου τῷ τότε διελθόντες χωρίου,
 ἀπόμαχοι καὶ αὐτοὶ τὸ Ῥούσιον καταλαμβάνουσι. 20
 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ συνεχόντος αὐτόν, ὡς
 ἔφην, ῥίγους βιαζόμενος, κατεκλίθη μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακτη-

4. οὕτως: τοσοῦτον P in margine. 5. κὰν ἐν ταῖς νίκαις G.
 12. ἦδη om. G. 13. ὑπέστρεψαν G. 15. ἄλλοι ἀλλαγῶ-
 σε PG, ἄλλοσε ἀλλαγῆ P in margine, ἀλλαγῶ C. an ἀλλαγῶσε?
 16. πρὸς: εἰς CG. 22. ἀνακτησάμενος G.

rit, licet frigore quartanae ita affectus, ut dentes colliderentur. Scytharum copiae ibidem congregatae, cum duplicem conspicerent Romanorum aciem atque contentionem imperatoris, cuius promptum ad pericula et in victoriis iuxta cladibusque immutatum animum noscent, impetum eius sustinere se posse desperantes, invadere non audebant. imperator autem, cum frigore correptus, tum maxime, quod dispersi fuga nondum omnes convenerant, stabat et ipse, circūiens ordines crebroque obequitans et hostibus ostentans animum. quo factum est, ut usque ad vesperam uterque exercitus loco non moveret; nox autem ubi adfuit, in sua uterque castra reversus est: metu enim acie discernere non audebant. interim dispersi prima pugna alius alio, paulatim Rusium revertentibus; plerique eorum certamini omnino non interfuerant. Monastras autem Uzasque et Synesius, homines bellicosissimi, Aspro, qui dicitur locus, transito, proelii et ipsi expertes, Rusium perveniunt.

10. At imperator feбри, qua aegrum eum fuisse docuimus, coa-

ὄμενος. ἀλλ' ὅμως οὐδ' οὕτως ἠρέμει, σκεπτόμενος, τί ἂν
 χρὴ τὴν αὔριον ποιῆσαι. προσελθὼν δ' ὁ Τατράνης, (Σκυ- C
 θης δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ πολλάκις αὐτομολήσας πρὸς τὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ παλινδρομήσας αὐθις οἴκαδε καὶ τοσαυτάκις παρ'
 5 αὐτοῦ συμπαθείας ἀξιοθεῖς καὶ πολλὴν τὸν πόθον εἰς αὐτὸν
 διὰ τὴν τοσαύτην ἀνεξικακίαν ἐσχηκώς,) τὰ ἄπερ αὐτοῦ ὄλη
 ψυχῇ καὶ φρονῶν καὶ πραγματευόμενος ἔφη· “ἐλπίς ἐστί
 μοι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν αὔριον τοὺς Σκύθας κυκλώσαι ἡμᾶς
 καὶ οὕτω τὸν μεθ' ἡμῶν ἀναζητῆσαι πόλεμον. χρὴ τοίνυν
 10 προλαβόντας ἔξω τῶν τειχῶν ἀγαζούσας ἡμέρας παρατάξα-
 σθαι.” ἐπαινέσας δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀποδέξάμενος
 τῆς βουλῆς, συνέθετο ἡλίου ἀνίσχοντος πέρας ταύτην λαβεῖν. D
 ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν, ἀπελθὼν τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀπε-
 στομάτισε τῶν Σκυθῶν· “μὴ ἐπαίρεσθε διὰ τὰς προγεγενη-
 15 μένας ἦτις τοῦ αὐτοκράτορος, μηδὲ ὀλιγοστὸς ὄρωντες
 ἡμᾶς, τὴν μεθ' ἡμῶν ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαρρεῖτε μάχην. ἄμα-
 χος τὴν ἰσχύν ἐστιν ὁ κρατῶν καὶ πολὺ μισθοφορικῶν ὅσον
 ἤδη ἐλπίζεται καταλαβεῖν, καὶ εἰ μὴ τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρή-
 νην σπάσῃσθε, τὰ σώματα ὑμῶν οἴωνοι ἔδονται.” τοιαῦτα
 20 μὲν τὰ τοῦ Τατράνη πρὸς τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ γε αὐτοκρά-
 τωρ μελετήσας τοὺς κατὰ πεδιάδα νεμομένους ἵππους αὐτῶν P. 214

2. τὴν C, τὸ G, τὸν P. τραγάνης G et in margine P. 4.
 τοσαύτης CG. 11. τοῦτο CG. 19. ἀποπύσσεσθε G et in
 margine ἀποπάσσησθε. lege ἀσπάσσησθε, ut supra 308, 17.

ctus, decubuit paullulum, quo se reficeret. verum ne tum quidem
 otiosus plane erat, sed circumspiciebat, quid postero mane facien-
 dum esset. talia meditantem adit Tatraneus, (Scytha hic erat, qui cum
 saepius ad imperatorem transisset, atque ad suos rursus reversus
 esset, toties venia delicti et impunitate ab imperatore impetrata, ob
 hanc clementiam magno eum amore prosequabatur.) hic igitur impe-
 ratori toto pectore studens, “suspicio, inquit, mihi est, imperator,
 crastino mane Scythas nobiscum circumventis proelium inituros esse.
 itaque oportet nos antevertere, et prima luce aciem ante moenia
 instruere.” laudavit virum imperator, probatoque consilio eius, oriente
 sole, quae suadebat, facere constituit. Tatraneus autem, postquam ita
 ad imperatorem locutus est, Scytharum duces adiit, et “ne efferamini,
 inquit, propter victorias, quas de imperatore reportastis; neve quod
 exiguo nos numero videtis, vincendi fiducia proelium incipiatis. nam
 invicti roboris imperator est et multi auxilium milites iamiam ex-
 spectantur. nisi pacem cum eo complectamini, cadavera vestra vultu-
 ribus opulas dabunt.” haec Tatraneus ad Scythas. imperator autem in-
 numeros, qui in campo pascebantur, Scytharum equos quotidie agrum

ἀναλαβέσθαι (ἦσαν δὲ παμπληθεῖς) ληϊζομένων ἡσθημέραι τὰς
 κύβας τὴν ἡμεδαπὴν χώραν, μεταπεμπόμενος τὸν τε Οὐζᾶν
 καὶ τὸν Μοναστραῖν, ἐπέσκηψε μεθ' ἱππέων ἐκκρίτων ἐξ ὀπι-
 σθίων τῶν Σκυθῶν διελθόντας κατὰ τὸ περίορθρον τὰς πε-
 διάδας καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἱππους ἅπαντας καὶ τὰ ἄλλα 5
 κτήνη σὺν αὐτοῖς νομεῦσιν ἀναλαβέσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι
 παρεκελεύετο. “ἡμῶν γάρ, φησι, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς μα-
 χομένων, ὑμεῖς ῥαδίως τὸ κελευσθὲν ἐκπληρώσατε.” οὐδαμῶς
 δὲ τοῦ σκοποῦ διημάρτηκεν. ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθὺς ἐγε-
 Β γόνοι. αὐτὸς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπέλευσιν προσ- 10
 δόκιμον ἔχων, οὐκ ἐδίδου ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἐπι-
 νυστάζων ὄλωσ ἦν. ἀλλὰ μεταπεμπόμενος δι' ὅλης νυκτὸς
 τοὺς στρατιώτας, καὶ μᾶλλον τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας,
 πολλὰ περὶ τῶν Σκυθῶν ἀμίλει, ἐπαλείφων ὅσον αὐτοὺς καὶ
 τὰ συνοίσαντα πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἐς νέωτα μάχην ξυμβου- 15
 λεύων, ὅπως δεῖ τόξον τείνειν καὶ βέλη πέμπειν, ἔστιν οὐ καὶ
 τοὺς ἱππους ἀνασειράζειν καὶ ἀθῆις ἐνδιδόναι τὸν χαλινόν,
 καὶ ἀποβαίνειν τῶν ἱππων, εἰ καὶ τοῦτο χρή. ἀλλὰ ταῦτα
 V. 170 μὲν τὰ τῆς νυκτὸς ἔργα. μικρὸν δὲ ὑπνώσας, ἐπεὶ τῆς ἡμέρας
 C ἤδη ἐπιφωσκούσης οἱ λογάδες ἅπαντες τῶν Σκυθῶν διαπεραιω- 20
 θέντες τὸν ποταμὸν . . . τὸν πόλεμον ἀναζητεῖν ἐώκεσαν, καὶ
 ἤδη πέρασ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἐλάμβανε στοχασμός, (δεινὸς γάρ

1. καὶ νυκτὸς G. 4. περίορθρον τοὺς ἱππους τούτων καὶ τᾶλ-
 λα κτήνη A. 7. παρεκελεύεσθε CG. φησι add. A. αὐ-
 τῶν A. 8. ἐκπληρώσατε A. 10. προσδοκῶν A. 11. οὐδὲ
 A. 12. ἦν ὄλωσ G. 15. lege συνοίσοντα. vid. annotat. 20.
 ἐπιφωσκούσης CA, ἐπιφωσκάσης PG. 21. ποταμὸν τὸν πόλε-
 μον CA.

nostrum noctu devastantium capere in animo habens, Uzam Mona-
 stramque accessivit, eosque cum lectis equitibus hostium terga cir-
 cumvectos, primo diluculo planitiem occupare, atque omnes equos
 ceteraque iumenta cum ipsis pastoribus capere iussit. addit “nolite
 metuere; nobis enim a fronte pugnantibus, vos facile mandata exse-
 qui poteritis.” nec spes eum fefellit; nam quod dixerat, statim even-
 tum habuit. ipse Scytharum impetum expectans, somnum illa nocte
 non vidit oculosque ne connivere quidem passus est. sed tota nocte
 milites, iaculatores maxime, accessitos confirmavit ac multa ad usum
 pugnae postero die committendae edocuit, praecepitque, quomodo arcum
 tenderent et tela mitterent, subinde etiam equum vel refrenarent vel
 admitterent, vel, si opus esset, desillirent. haec nocte agebat; quiete
 autem modica sumta, cum prima luce duces omnes Scytharum traie-
 cto fluvio proslium capessuri viderentur, iamque coniectura impera-

ἦν προῖδέσθαι τὸ μέλλον, ἐμπειρίαν πύλλην τῇ πυκνότητι τῶν ὁσημέραι κατ' αὐτοῦ ἐπανισταμένων πολέμων λαβῶν,) ἐπιβάς παραχοῖμα τοῦ ἵππου, τὴν ἐνυάλιον ἠχῆσαι προσέειπτε σάπυγα, καὶ τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ μέ-
 5 τώπου εἰστήκει. ὄρων δὲ τοὺς Σκύθας ἰταμώτερον ἢ πρότερον ἐπικαταλαμβάνοντας, παραχοῖμα τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας ἀποβῆναι τῶν ἵππων καὶ βάδην κατ' αὐτῶν ἵεναι ἐπέ-
 10 σκησεν καὶ συνεχῆ τὰ τόξα τείνειν· τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς παρατάξεως κατόπιν τούτων ἔτετο καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ,
 15 τὸ μέσον διέπων τοῦ στρατεύματος. οἱ δὲ τοῖς Σκύθαις μετατόλμης προσέβαλον καρτεράς δὲ τῆς μάχης γεγонуῖας, τὸ μὲν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, τὸ δὲ καὶ τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συντάγματος συνασπισμὸν ὄρωντες καὶ αὐτὸν δὴ τὸν αὐτοκράτορα ἐκθύμως μαχόμενον, ἐκδειματωθέντες παλιμπόρευτοι γεγό- P. 215
 15 νασι, τὸν ποταμὸν εἰς τοῦπίσω σπεύδοντες διαπερῶν, πρὸς τὰς σφῶν ἀρμαμάξας τὴν φυγὴν ποιούμενοι. εἰδύκων γὰρ ὄλους ἐντῆρας ἀφέντες οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, οἱ μὲν τοῖς δόρασι κατὰ τῶν μεταφρένων παίδοντες, οἱ δὲ τοῖς βέλεσι τούτους βάλλοντες. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸ τοῦ παρὰ τὸ χεῖλος
 20 ἐφθακέναι τοῦ ποταμοῦ ἀναιρεθέντες πίπτουσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δύναις ἐμπίπτοντες τοῦ ποταμοῦ παρασυρόμενοι ἐναπεπνίγοντο. ἐκθυμότερον δὲ ἀπάντων κατὰ B

7. τῶν ἵππων ἀποβῆναι ἐπέσκηψε καὶ βάδην χωρεῖν κατὰ τῶν σφυῶν. καρτεράς δὲ A. 8. τῆς add. G. 12. τῇ πυκνότητι A, τὴν πυκνότητα PG. 16. ἀμάξας A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. ἀνὰ κράτος A, ἀνακράτος PG. 22. ἀποσυρόμενοι G. ἐναπεπνίγοντο CAG, ἀπεπνίγοντο P.

toris evaderet, (nam acutus erat in praecipendis futuris magnamque sibi experientiam ex proeliis quotidie commissis paraverat.) equo statim conscenso, signum dari iussit, instructaque acie, in fronte stetit ipse. cumque Scythas vehementius quam antea irruere animadverteret, confestim iaculatores descendere equis iubet et pedibus procedere, nulla iaculandi intermissione facta. quos sequebantur reliquae copiae ipseque imperator in media curans acie. audacter illi Scythas aggrediuntur; ac postquam acriter pugnatum est, barbari, et propter telorum multitudinem, et quoniam confertam Romanorum aciem imperatoremque ipsum fortissime pugnantem videbant, metu terga vertunt fluviumque iterum traicere festinant, carraginem repentes. insequiebantur toto impetu Romanorum ordines, partim hastis terga pulsantes, partim iaculis ferientes. itaque multi, priusquam ad fluvii ripam pervenirent, percussi cecidere; multi sine respectu fugientes, amnis gurgitibus hausti, misere perierunt. fortissime omnium illo die

τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα διαπονούμενοι
 θεράποντες ἠγωνίσαντο. ἦσαν γὰρ ἀκμῆτες ἅπαντες. ὁ δὲ
 γὰρ αὐτοκράτωρ ἐκδήλος ἀριστέων κατὰ ταυτηνὴν τὴν ἡμέραν
 ἀναδειχθεὶς, νικητὴς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ὑπέστρεψεν.

11. Ἐπὶ τρισὶν οὖν ἡμέραις αὐτοῦ που διαναπαυσάμε- 5
 νος, ἐκείθεν ἀπάρας καταλαμβάνει τὴν Τζουρουλόν. σκοπή-
 σας δέ, ὡς χρὴ μὴ ταχέως ἐκείθεν μεταστῆναι, τάφρον ἀπο-
 C χρῶσαν πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ πολιχνίου ταῖς
 προσούσαις αὐτῷ δυνάμεσι διορύξας, τὴν τε βασιλικὴν σκη-
 νὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπώσας εἰσὼ τούτου κατέθετο. οἱ δὲ γὰρ 10
 Σκύθαι ἐπιόντες καὶ οὗτοι κατὰ τῆς Τζουρουλουῦ, ἐπειδὴ προ-
 καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα ταύτην ἠκηκόεισαν, διαβεβηκό-
 τες τὸν ἀνὰ τὴν πεδιάδα ῥέοντα ποταμὸν ἀγχού που τοῦ πο-
 λιχνίου τούτου, (Ξηρόγυψον τοῦτον ἐγχωρίως κατονομάζουσι,) 15
 τὸν χάρακα ἐπήξαντο, μεταξὺ ἦντες τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ 15
 πολιχνίου. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἔξωθεν τὴν πόλιν ταύτην κυ-
 κλώσαντες· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον ἐναπειληπτο καθάπερ πολιορ-
 D κούμενος. ἀλλ' ἐπεὶ νύξ κατέλαβεν, ἄλλοι μὲν ἴα θεοὶ τε καὶ
 ἀνδρες ἱπποκορυσταί, τούτο δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου,
 εὔδον· τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἀλέξιον οὐκ ἔχε νήδυμος ὄπνος. 20
 ἀλλὰ διηγεῖται τε καὶ ἀνέλιττε λογισμούς, ὅπως τὸ θράσος

4. ἐπανέστρεψεν A. 5. τρισὶν οὖν A, τρισὶ γούν PG. αὐ-
 τόθι A. ἀναπαυσάμενος A. 9. τε om. A. 10. γὰρ add.
 A. 11. σκύθαι τὸν οὕτω πως ἐγχωρίως ποταμὸν τὸν καλού-
 μενον ξηρόγυψον διαβεβηκότες τὸν χάρακα ἐπήξαντο A. 15.
 ὄντες om. A. τε om. A. 19. το Ὀμήρειον A. 20. εἰ-
 χεν C. ἡδυμος C. 21. ὁ γὰρ . . . πνει A. ἀνέλιττε
 A. lege ἀγελίττε.

imperatoris domestici pugnauerunt; erant enim omnes ipso aetatis
 flore. imperator autem, qui heroem sane virtute excellentem hoc die
 se probavit, victor in castra reversus est.

11. Trium ibi dierum quiete capta, Tzurulum proficiscitur;
 unde cum non ita cito movendum censeret, castra idonea magnitu-
 dine copiae, quae tum aderant, ad orientalem oppidi metatus partem,
 tabernaculum regium vasaque omnia ibi deposuit. Scythae et ipsi
 Tzurulum adibant; sed ut praeeoccupatum oppidulum ab imperatore
 audiverunt, traiecto amne, qui per planitiem haud procul fuit (Xe-
 rogypsum indigenae eum appellant,) castra amnem inter et oppidulum
 posuerunt. atque hi quidem urbem illam circumsidebant; imperator
 intus quasi obsessus tenebatur. nox ubi adfuit, ceteri quidem dii ac
 proeliatores, ut Calliope Homeri ait, dormiebant, at imperator Ale-
 xius dulci haud declinavit lumina somno, sed vigil dispiciebat ani-

τῶν βαρβάρων τέγγη καταγωνίσηται. ἰδὼν τοίνυν ὡς τὸ πολίχνηον τοῦτο ἢ Τζουρουλὸς ἐπὶ λόφῳ ἀνεζηκότος τετείχι- V. 171
στο, τὸ δὲ βάρβαρον ἄπαν κάτω πον περι τὴν πεδιάδα ἄπαν
ἠύλισατο, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν πρὸς τσαῦτα πλήθῃ δύναμιν
ἕειλεν, ὥστε τὴν μετ' αὐτῶν ἀποθαρρῆσαι μάχην κατασυστά-
δην, ἐπινοεῖται τι καὶ μάλα εὐμήχανον. ἀναλαβόμενος τὰς
τῶν οἰκητόρων ἀμάξας καὶ ταύτας ἀφελῶν ἀπὸ τῶν ἐπικραβ-
βαίων, τοὺς τε τροχοὺς τούτων καὶ τοὺς ἄξονας ἄνω κα-
τέσχε, καὶ οὕτως ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τῶν κρηδόμενων
10 ἐφεξῆς ἀπαιωρεῖ διὰ τινῶν καλωδίων ἐναποδεσμουμένων ταῖς P. 216
ἐπάλξεσι τῶν τειχῶν. καὶ ἅμα τε τοῦτο ἐνενόησε καὶ ἐργά-
σατο. καὶ μιᾷς ὥρας ἐναπεκρέμαντο κύκλω οἱ τροχοὶ μετὰ
τῶν ἄξόνων, ὥσπερ τινὲς ἐφεξῆς κύκλοι κείμενοι, καὶ ἀλλή-
λοις ἐγγίζοντες καὶ τοῖς ἄξουσιν αὐτῶν ξυνδεσμούμενοι. πρώ-
15 θεν δὲ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς τε ὀπλισάμενος καὶ τοὺς ἄλλους
ὀπλίσας, ἔξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοὺς στρα-
τιώτας τοῖς βαρβάροις. συνέβαινε δέ, ἐφ' ἃ μέρη τὰ κύκλα
τῶν τροχῶν ἀπηώρηται, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τοὺς ἡμετέρους στρα-
τιώτας ἴστασθαι καὶ ἀντικρὺ κεῖσθαι κατὰ μίαν γραμμὴν τὸ
20 ἀντίθετον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς μέσον τῆς ἀμφ' αὐτὸν πα- B

1. καταγωνίσηται A, καταγωνήσηται P, κατασοφίσηται CG. ἰδὼν
— τετείχιστο om. CG. 2. an ἀνεστηκότος? 3. ἄπαν al-
terutrum delendum. 4. ἀποθαρρῆσαι C, ἀναθαρρῆσαι PG.
8. τούτων add. A. κατέχειν G. 10. ἐφεξῆς om. A. διὰ
καλωδίου A. ἀποδεσμουμένων A. 11. ἐνενόησε καὶ C,
ἐπενόησέ τε καὶ PG. 13. ἀλλήλοις C, ἀλλήλους PG. 14.
δεσμούμενοι CG. 15. ἀναστὰς, ὀπλισθέντας τοὺς στρατιώτας
ἔξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοῖς βαρβάροις A.
17. τοῖς βαρβάροις τοὺς στρατιώτας G, τοῖς τοῖς στρατ. βαρβά-
ροις P, recte C. 20. μέσον A, μέσης P, μὲν CG. vid. an-
notat.

mo, quomodo audaciam barbarorum arte superaret. itaque Tzurulum oppidulum cum in eminenti colle situm esset, barbarorum autem exercitus totus planitiem obtineret, quoniam non satis copiarum habebat, ut adversus tantam multitudinem cominus pugnaret, astum excoGITAVIT callidissimum. plaustra incolarum cogit; tum rotas et axes, a reliquis plaustrorum partibus seiunctas, extrinsecus e summo muro ordinae continuo suspendit, funibus ad murorum pinnas alligatis. quod consilium simul ut cepit, statim exsecutus est, uniusque horae spatio suspensae erant circa axibus connexae rotae, veluti orbes inter se contingentes. diluculo imperator surgens sese ipse armat, ceterosque armari iussos moenibus mox educit in hostes. accidit autem, ut qua parte rotarum orbes pendebant, ibi Romana explicaretur acies, atque

ρατάξεως ἐστηκώς, συνεβούλευεν, ἐπὰν ἡ σάλπιγξ τὸ ἐνυάλιον
 ἤχησῃ, ἀποβάνας τῶν ἵππων τοὺς στρατιώτας σχολῇ καὶ
 βιάδην κατὰ τῶν ἐναντίων χωρεῖν, τόξοις τὰ πολλὰ χρωμένους
 καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ τὴν φάλαγγα τῶν Σκυθῶν εἰς ἑαυτοὺς
 προκαλεῖσθαι· ἐπὰν δὲ τούτους κυρασφρέντας καὶ ἐπ' αὐ- 5
 τοὺς ἐγκεκρωγίτας τοὺς ἵππους θεύσαιτο, προτροπιᾶν ὀπι-
 σθορμήτους γενομένους ὀλίγον διαιρεθῆναι τμηκαῦτα διχῆ
 εἰς δεξιὸν τε καὶ εὐώνυμον μέρος, καὶ χώραν δοῦναι τοῖς
 ἐναντίοις ἐς τοσοῦτον, ἕως ἂν τοῦ τείχους πλησίον γένοιη·
 τούτου δὲ γεγονότος, παρήγγελο τοῖς ἄνωθεν ἐστηκόσιν ἀπὸ 10
 C τοῦ τείχους, ὀπηνίκα τὴν σχίζαν τῶν φαλάγγων θεύσαιτο,
 ξίφσει τὰ καλώδια κόπτειν καὶ ἀφεῖναι τοὺς τροχοὺς μετὰ
 τῶν ἀξόνων ἄνωθεν κάτω κατακορμηνίζεσθαι. ἐγένετο ταῦτα
 κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως παράγγελμα· καὶ ἀθρόοι μὲν ἐπαρρά-
 ξαντες ἦσαν οἱ Σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῷ ἵπποται 15
 κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς παρατάξεως, πεζῆ καὶ βιάδην κατ' αὐτῶν
 ἱεμένων πάντων, μόνου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπόχου συγκα-
 τιώντος αὐτοῖς. οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τέχνην
 ὀλίγον γόνυ γονὸς ἀμείψαντες καὶ οἷον ἀναποδίσαντες, διε-
 σχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ὥς οὐκ ἂν τις ἤλπισεν, ὥσπερ θύ- 20
 ραν τοῖς βαρβύροις πλατυτάτην εἰς τὴν εἴσοδον ὑπανοίξαν-

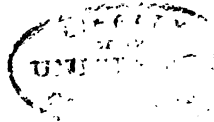
2. ἤχησῃ C, ἐπιβοήθειε P, ἐμβοήθειε A, ἐνηχήσῃ τὸ ἐνυάλιον G.
 5. αὐτὸ A. 8. τε om. G. 9. ἐς τοσοῦτον om. A. 11.
 τὴν om. G. 13. ἐγένοντο οὖν A. 14. παράγγελμα, πεζῆ
 A. lege ἐπαράξαντες. 15. ἦσαν G. 17. ἱεμένων πάν-
 των κατ' αὐτῶν AG. ἱεμένων correxi hic et infra. 18. οἱ δὲ :
 αὐτίκα γόνυ οἱ μὲν τοῦ βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκείνου τέχνην, γόν-
 νυ A. 21. πλατύτατον A. ὑπανοίξαντες A, ἀνοίξαντες CG,
 ἀνεψῆξαντες P.

exadverso hostilis exercitus staret. ipse mediam tenens aciem, suis edixit, ut, quum primum classicum cecinerit, omissis equis, lento gradu in Scythas vaderent eosque eminus lacessendo in se elicerent. iam si hos cernerent, equis incitatis, irruere, in fugam se conicerent; sed paulullum dextrorsum sinistrorsumque discedentes, hostibus locum darent tantisper, dum ad muros accessissent. quod ubi conspexissent, qui in moenibus stabant, gladiis funes dissecare rotasque cum axibus deorsum praecipitare iubentur. fiunt imperata. Scythae conferto agmine, truci sublato clamore, equis aggrediuntur, dum nostri pedibus lente procedunt, solo imperatore equo vehente. dein hi ex imperatoris consilio genua presso gradu alternantes et quasi recedentes, in duas partes discedunt praeter expectationem, ita ut aditum ad oppidum barbari haberent amplissimum. qui ubi per hoc aciei quasi ostium penetrarunt, rotae impetu ultra cubitum a muro ablatae, (nam

τες. καὶ ἅμα οἱ μὲν Σκύθαι εἴσω τοῦ στομίου τῆς ἐκατέρω-
 Dθεν φάλαγγος ἐγεγόνεισαν, οἱ δὲ τροχοὶ μετὰ τινος ῥοίζου
 καὶ καταφορᾶς ἐνεχθέντες, ὑπὲρ πῆχυν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑκα-
 5στος ἐφαλλόμενοι, ἄτε, τῶν κυρτοτήτων ἑκάστου τροχοῦ ἀπο-
 χρουσθεισῶν ἐκ τοῦ τείχους καὶ οἶον ἀποσφενδονηθεῖσῶν,
 εἰς μέσους τοὺς ἰππότητας τῶν βαρβάρων ἐξεκλιόθησαν, ῥύ-
 μνη λαβόντες σφοδρότεραν. τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἀθρόας κα-
 ταφορᾶς τῇ φυσικῇ πειθόμενοι βάρει, τὸ δὲ καὶ ῥοπήν λα-
 βόντες ἀκάθεκτον ἀπὸ τοῦ κατάντους τόπου, σφοδρῶς τε τοῖς P. 217
 10 βαρβάροις ἐνέπιπτον καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς περιέθλιβον, τὰ
 σκέλη τῶν ἵππων ὥσπερ θερίζοντες, καὶ ἀμφοτέρα ἐκατέρω-
 θεν ἀπὸ τε τῶν ἐμπροσθίων καὶ ὀπισθίων μερῶν διατεμνόμε-
 νοι, ὀκλάσαι τοὺς ἵππους, ἐφ' ἃ μέρη τὴν πληγὴν ἀνεδέξαντο,
 κατηνάγκασαν καὶ τοὺς ἰππότητας συγκαταβαλεῖν. ὧν ἐπαλλή- V. 172
 15 λων καὶ συγχῶν πιπτόντων, ἐξ ἑκατέρου δὲ καὶ τῶν στρατιω-
 τῶν κατ' αὐτῶν ἰεμένων, καὶ δεινῆς τῆς μάχης τοῖς Σκύθαις
 πανταχόθεν ἐφισταμένης, οἱ μὲν τοῖς πεμπομένοις ἀνηροῦντο
 βέλεσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν δοράτων ἐπλήττοντο, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ B
 πλείους ὑπὸ τῶν τροχῶν σφοδρῶς καταφερομένων συνωθούμε-

1. καὶ ἅμα: οἱ δὲ γε σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῷ κατὰ τῆς
 ῥωμαϊκῆς παρατάξεως ἰππῶται συρῆξαντες, εἴσω τοῦ στομίου Α.
 τῶν ἐκατέρωθεν φάλαγγων CG, τῶν ἐκατέρων φάλαγγων Α.
 3. ἐνεχθέντες τοῦ τοίχου, καὶ οἶον ἀποσφενδονηθέντες Α. ἐνε-
 χθέντες ὑπὲρ πῆχυν, ἀπὸ PG. interpunctionem mutavi. 4.
 ἀφελόμενοι CG. τροχῶν CG. 6. τῶν βαρβάρων ἰππό-
 τας G. 7. σφοδρότατην CG. καὶ om. G. 8. βάρει P.
 9. τοῦ τόπου P, τόπου CG, τόπου Α. τε om. Α. κατὰ
 τὰ βάρβαρα G, τὰ βάρβαρα C. 10. ἀνέπιπτον C. 13.
 ἐδέξαντο CG. 14. ἐπαλλήλων Α, ἐπ' ἀλλήλων PG. 15. πι-
 πτόντων ἐξ ἑκατέρων, καὶ τῶν Α. 17. ἀπανταχόθεν G. τοὺς
 πεμπομένους G. 19. κατ' αὐτῶν φερομένων Α.

orbes earum, repercussi muro, tanquam machina emittebantur,) in me-
 dios equites barbarorum devolvebantur; ac partim sua praecipitantes
 mole, partim declivitate loci vim nactae, vehementer in barbaros in-
 currebant ab omni parte eos affligebant, crura equorum quasi
 demetentes; cumque anteriora aliis, aliis posteriora frangerent, pro-
 cumbere equos, qua parte ictus acceperant, et deicere equites cogebant.
 quorum cum alii post alios magno numero caderent, utraque
 insuper ex parte milites nostri advolarent, acri undique certamine
 orto, alii sagittis obruncantur, alii hastis; reliqui perlique irruentium
 rotarum impetu ad amnem compulsi, fluctibus obruuntur. postridie
 cum superstites Scythas proelium repetere, suos autem bono omnes
 animo esse animadverteret, armari hos iussit; sumtisque et ipse ar-

νοι πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἀπεννήγησαν. τῇ δὲ μετ' αὐτῆν, ἐπεὶ πάλιν τοὺς καταλειφθέντας Σκύθας πρὸς πόλεμον ὀρμῶντας ἑώρα, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄπαντας τεθαρρηκότητας κατανοήσας, ὀπλίσασθαι παρεκελεύσατο. σιδηροφορήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσας, πρὸς τὸ προανὲς κά- 5 τεισιν. εἶτα δὴ τὰς φάλαγγας ἐπιστρέψας κατὰ πρόσωπον τοῖς Σκύθαις ἴστατο, ἐφ' ᾧ τὸν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐνόν, συνάψαι πόλεμον. αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσην τῶν ταγματίων εἶχε χώ- ραν· μάχης δὲ καρτερεῶς γενομένης, τὴν νικῶσαν τμηκαῦτια C παρ' ἐλπίδας αἱ Ῥωμαϊκαὶ εἶχον φάλαγγες, καὶ ἐδίωκον τοὺς ἀκρατῶς· ἐπεὶ δ' ἴκανὸν διάστημα τούτους ἑώρα διώ- 10 κοντας ὁ αὐτοκράτωρ, δειδιῶς μὴ λοχῶντές τινες αἰφνιδίως ἐπαισπεσόντες τοῖς Ῥωμαίοις παλίντροπον τὴν τῶν Σκυθῶν φυγὴν ἀπεργάσωνται, καὶ προστεθέντες τούτοις καὶ οἱ φεύ- γοντες μέγα τὸ δεινὸν τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατιᾷ ἐπάξωσιν, ἵππα- 15 σίας πυκνὰς ποιούμενος, ἀνασειράζειν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἔππους ἀναψύχειν τοῖς στρατιώταις ἐκέλευεν. οὕτω γοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄμφω διαστήτην τὰ στρατεύματα. οἱ μὲν γὰρ φυγάδες, ὁ δὲ βασιλεὺς χαίρων νικητῆς λαμπρὸς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισιν. οἱ δὲ Σκύθαι κατα- 20 Δ κράτος ἤττηθέντες μεταξὺ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μι- κρῆς Νικαίας τὰς σκηνὰς ἐπήγγυντο. χειμῶνος δὲ ἦδη ἐπι-

2. πάλιν om. A. πόλεμον ἑώρα τεθαρρηκότητας ὁ βασιλεὺς· καὶ αὐτὸς τὰς οικείας φάλαγγας καταστησάμενος, καὶ τὴν μέσην τῶν ταγματίων ἐπέχων χώραν, κατ' αὐτῶν ἵεται. καὶ μάχης αὐ- θις καρτερεῶς A. 11. δὲ G. διάστηματος G. του- τους διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε G. 17. ἐκέλευεν G. 18. lege διεστήτην. an respexit Hom. Il. I, 6.? 19. γὰρ om. A. 20. οἱ δὲ : οὕτω μὲν οὖν οἱ σκύθαι A. 21. βουλγαροφύγου A.

mis, ubi aciem instruxit, in declivitate colli descendit. dein ordi- nibus fronti Scytharum oppositis, constitit, ut pugnam, quantum pos- set, committeret. ipse mediam tenuit aciem. pugna atroci commissa, Romani praeter spem victoria potiti, barbaros acriter persequabantur. verum ubi satis longe hos insecutos imperator vidit, veritus, ne forte insidiae repente in Romanos coortae non solum fugam Scytharum sisterent, sed adiunctis etiam, qui fugiebant, magnam exercitui Ro- mano cladem inferrent, crebro obequitans suos, ut subsisterent equis- que requiem darent, admonuit. sic illo die uterque disiunctus est exercitus, Scythis fugientibus, imperatore victoriae compote manife- stae in castra redeunte. Scythae funditus victi, Bulgarophygam inter et Nicaeam parvam castra posuerunt, hieme autem iam ineunte, im- perator in urbem revertendam statuit, quo et se et maiorem exerci-

καταλαβόντος, δεῖν ἔγνω ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν βασιλεύουσιν ἐπανελθεῖν, ἐφ' ᾧ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ πλεον τοῦ στρατοπέδου τῶν πολλῶν ἀγῶνων ἐπανακτήσασθαι. διελόμενος οὖν τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀποκρίνας, ὅποσοι εὐψυ-
 5 χότεροι τοῦ παντὸς ἦσαν στρατεύματος, ἡγεμόνας τούτων τὸν P. 218
 τε Ἰωαννάκην καὶ τὸν Μαυροκατακαλῶν Νικόλαον προεβάλ-
 λετο, περὶ ὧν πολλάκις φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐντειλάμε-
 νος αὐτοῖς ἐν ἐκάστῳ μὲν τῶν πολιχνίων ἀποχωῶντας εἰσ-
 10 ἀπαγεῖν στρατιώτας εἰς τὴν αὐτῶν φρουρὰν, πεζοὺς δὲ ἐξ
 ὧν ἐξελάσαι. βουλόμενος γὰρ ἕαρος ἐπισταμένους τῆς κατὰ
 τῶν Σκυθῶν καρτερώτερον ἀνθέξασθαι μάχης, προεμελέτα τε
 καὶ ἠτέρεπιζε τὰ συνοίσοντα. οὕτω γοῦν ἅπαντα δεόντως
 διαθόμενος, ἐπυνέρχεται πρὸς τὸ Βυζάντιον.

2. καὶ τὸ στρατόπεδον A. 3. ἀγῶνων : καμάτων A. ἐπα-
 νακτήσασθαι, τὸν Ἰωαννάκην καὶ τὸν μαυροκατακαλῶν, ἡγεμόνας
 ἐν τοῖς κατὰ δύσιν ἑάσας μέρεσιν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἀποχε-
 εἰσαγαγεῖν στρ. εἰς τὴν τῶν ἐκεῖσε πολιχνίων φρουρὰν A. 6.
 Ἰωαννάκην A, Ἰωάννην PG. 7. ὁ λόγος φθάσας G. 8.
 ἐν om. G. εἰσάγειν G. 12. καρτερώτατα G. 13. δεόν-
 τως add. A.

tus partem ex multis laboribus reficeret. copiis igitur bifariam divi-
 sis, qui alacriores erant totius exercitus milites, eos, ut hostem propul-
 sarent, selegit. his praefecit Iohannacem et Maurocatalalonem Ni-
 colaum, quorum saepius supra mentionem fecimus, mandans, ut ido-
 neis oppida praesidiis firmarent, pedites autem ex universa regione
 cum plaustris eaque trahentibus bubus abducerent. nam vere inse-
 quente bellum adversus Scythas maiori vi instauraturus, providit iam
 et paravit, quae sibi profutura opinabatur. tali modo rebus probe
 dispositis, Byzantium revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Η.

ALEXIADIS LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Imperator ad Choerobacchos cum Patzinacis proeliatur (1). victoria potitus, Cpolin redit (2). hostibus nihilominus insolentier ad urbem usque excurrentibus, imperator Aenum movet (3). castra ad Lebunium metatur (4). Comanorum adventantium ope Patzinacae delentur (5). Comani clam discedunt; ipse Byzantium repetit (6). Arieba et Ubertopulus coniurationis poenas dant. Iohannes Comnenus, Dyrrhachii praefectus, insimulatur proditionis (7). quo crimine, intercedente Isaacio patre, ab imperatore liberatur (8). Gregorii Gaurae coniuratio (9).

P. 221 1. Μεμαθηκώς δ' αὐτοκράτωρ, ὡς ἀπόμοιράν τινα οἱ
V. 175 τῶν Σκυθῶν ἡγεμόνες ἀπολεξάμενοι κατὰ τῶν Χοιροβάχων
ἔξεπεμψαν, καὶ προσδόκιμος ἦ τούτων ἄφιξις ἦν, ὁποῖος ἐκεῖ-
νος θερμουρογὸς περὶ τὰς ἐγχειρήσεις κὰν τοῖς αἰφνιδίοις αἰεῖ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον η' AG. 1. Μεμαθηκώς: Ἐνθα (leg. μαθῶν)
πάλιν τοὺς σκύθας εἰς χοιροβάχους σηνώσαντας, καὶ ἀπειροπλη-
θεῖς ὄντας, ὡς καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου φθάσαντας, καὶ πάντα
ληϊσάμενους· ἐξελθῶν τῆς πόλεως κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς
ἀπόκρουσας καὶ ὡσεὶ πεντακοσίους μόνους τῶν οικείων μεθ' ἑαυ-
τοῦ ἐκλεξάμενος, (excidit ὀπίσσω) ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς
ἀμφ' αὐτὸν, ἐντὸς τοῦ κάστρου τῶν χοιροβάχων εἰσεληλύθειν
(leg. εἰσεληλύθει) νυκτὸς. καὶ κλεισας τὰς πύλας A.

1. Imperator ubi didicit, Scytharum duces selectam copiarum
partem adversus Choerobacchos misisse, earumque iam iam instare ad-
ventum, ut erat alacer atque in subitit etiam periculis nunquam non
paratum se praebens, licet septimum nondum diem in regia transe-

ὡς προπαρασκευασμένος δεικνύμενος, μήπω ἐβδόμην ἡμέραν ἐν τοῖς βασιλείοις διαναπαυσάμενος, μηδὲ βαλανεῖον τυχῶν, μηδὲ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κοινορτὸν ὑποτιναξάμενος, παρα-
 5 χρῆμα τοὺς ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως ἑταγμένους καὶ Β
 ὅποσοι νεόλεκτοι, ἀναλαμβάνεται ὡσεὶ πεντακοσίους τὸν ἀρι-
 θμὸν, καὶ ὀπλίσας δι' ὅλης νυκτός, κατὰ τὸ περίορθρον ἔξεισι.
 τῆρκαῦτα δὲ δῆλῃν καθίστησι τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σκύθας
 ἐξέλευσιν. τοῖς δὲ ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσήκουσιν
 αὐτῷ συγγενέσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅποσοι τῆς μείζονος τύχης
 10 ἦσαν καὶ τῷ στρατιωτικῷ συντάγματι συγκατελεγμένοι, (πα-
 ρασκευὴ δὲ ἦν ἡ τῆς ἀπόκρουσ) ταυτὶ διὰ τῶν ἀποστολέων
 παρακελευσάμενος· ὡς ἄρα γούν "ἐγὼ μὲν ἄπειμι τὴν τῶν C
 Σκυθῶν κατὰ τῶν Χοιροβάκχων ὄξειαν μεμαθηκῶς κίνησιν,
 ὑμεῖς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγον στρατεύ-
 15 σατε πρὸς ἡμᾶς. τὰς γὰρ μεταξὺ τῆς τε παρασκευῆς τῆς
 ἀπόκρουσ καὶ τῆς τυροφάγον δευτέρας ἡμέρας ὑμῖν ἐφήμι εἰς
 μικρὰν τινα ἄσπαστον, ὡς μὴ βαρὺς τις καὶ ἀδιάκριτος δό-
 ξαιμι." ἐκεῖνος μὲν οὖν παραχρῆμα κατευθὺ Χοιροβάκχων
 ἤλαυνε, καὶ εἰσελθὼν κλείει τὰς πύλας· τὰς δὲ κλεῖς αὐτὸς
 20 ἀναλαμβάνεται. εἶτα τοὺς εὐνοὺς ἅπαντας τῶν θεραπόντων
 περὶ τὰ κρήδεμνα καθίστησι τοῦ τείχους, ἐγκελευόμενος μὴ D

1. post ἡμέραν add. P ξαντὸν, om CG. 8. lege ἐξέλευσιν τοῖς
 τε ἔξ. 9. συγγενέσιν P, συγγενέσι G. 10. στρατιωτικῷ
 συντάγματι F, Ρωμαϊκῷ στρατεύματι PG. 11. ἡ om. G. 15.
 τὰς: τὰ CG. τε om. G. 16. εἰς add. F. 17. τις om. G.
 21. περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ τείχους ἐπαγρυπνεῖν ἐγκελεύεται, μὴ
 που A. ἐγκελευόμενος: παραγγελίας C.

gisset otiose, nec lavatione usus esset, nec pulverem bello collectum excussisset, tamen e vestigio et praesidiarios urbis milites et quicumque recens conscripti erant, convocat numero fere quingentos; quos cum nocte armasset tota, circa diluculum exit. tum demum adversus Scythas se proficisci palam ostendit, missis, qui cognatis affinisque suis et ceteris, qui nobili loco nati militiae erant adscripti, (erat autem feria sexta ante dominicam carnisprivii,) haec nuntiarent: "equidem ego de repentina Scytharum in Choerobacchos incursione certior factus, eo iam proficiscor; vos tyrophagi hebdomade cum copiis auxilio mihi veniatis; quod enim temporis inter carnisprivii feriam sextam et secundam tyrophagi interest, id ad quietem vobis indulgeo paullulam, ne severior atque importunus videar." itaque ille recta Choerobacchos tendit, ingressusque oppidum obsærat, clavesque ipse sumit. dein quos habuit fidos famulos, omnes in muri pinnis disposuit, cohortatus, ut segniter ne agerent, sed intente circumspiciendo caverent, ne quis civium muro ascenso colloquia cum

ἀναπεπτωκένοι, ἀλλ' ἐπαγρυπνοῦντας περιυθρεῖν τὰ τεῖχη, μή ποῦ τις ἀνελθὼν καὶ προκύψας ὁμιλήσειε τοῖς Σκυθαῖς. ἀνίσχοτος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ οἱ ἐλπίζόμενοι τῶν Σκυθῶν καταλαβόντες κατὰ τὸν συγκεκολλημένον τῷ τείχει τῶν Χοιροβάκχων ἀχένα ἔστησαν. ἔξ ὧν τηρικαῦτα ἀποκριθέντες ὡσεὶ 5 ἔξ χιλιάδες εἰς προνομὴν διεσκαδάσθησαν, ἐφθαρκότες μέχοις P. 222 αὐτοῦ τοῦ Δεκάτου, ὡσεὶ δέκα σταδίους τῶν τευχῶν ἀπέχοντος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων· ἔξ οὗ, οἶμαι, καὶ τὴν ἐπιωνυμίων ἐκτίησάντο. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτοῦ πον διαμεμενήκεσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλξεις, πε- 10 ρισκῶπει τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς βουνοὺς, εἴ ποῦ καὶ ἕτερα δόναμις τούτοις ἔπαισιν, ἢ εἴ ποῦ λόχους καθίσαντες μελετῶσιν τὸν τούτοις ἴσως προσβαλεῖν ἐπιχειρήσοντα κατασχεῖν. ὡς δ' εὐθέν τι τοιοῦτον ἐθεάσατο, (περὶ δευτέραν τῆς ἡμέρας Βῶραν ὄρα τούτους οὐ πρὸς μάχην ἠντρεπισμένους, ἀλλὰ πρὸς 15 τροφὴν καὶ ἀνάπαυσιν ἀποκλίναντας,) πλῆθος δὲ πολὺν τούτοις ὄρων καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν κατὰ συστάδην μὴ κατατολμῶν πολέμου, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ τὴν ἄπασαν ληϊσάμενοι χῶραν, καὶ αὐτοῖς τοῖς τείχεσι τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων προσπελάσαιεν, καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐξεληλυθότος, ἐφ' ᾧ τῶν- 20 τος ἀποσοβῆσαι τῆς χῶρας· μετακαλεσάμενος οὖν τοὺς ὄν'

1. ἐπαγρυπνοῦντας C, ἀπαγρυπνοῦντας P, ἀπαγρυπνεῖν καὶ ἀθρεῖν G. 5. ὡσεὶ χιλιάδες ἔξ A. 11. ἕτεροι δυνάμεις CG. 12. ἢ add. A. καθίσαντες : ποιήσαντες A. 13. ἴσως τὸν τούτοις PG, recte A. ἐπιχειρήσαντα A. 14. τι om. G. περὶ — ἠντρεπισμένους om. A. 16. τροφὴν A, τροφὴν PG. ἀποκλίναντας τούτους ἕωρα, παραχρῆμα διὰ τῆς ἀπονευκυίας A. τούτους CG. 17. lege κατασυστάδην. 20. ἐξεληλυθότος C, ἐληλυθότος PG.

Scythis sereret. oriente sole exspectatae Scytharum turmae collem muro Choerobacchorum adjacentem occupant. ex quibus ad sex milia selecti, pabulatum in omnem circa regionem excurrerunt, usque ad Decaton locum, decem fere stadia ab urbe distantem, unde etiam nomen traxit. ceteri in eo, quod dixi, iugo remanserunt. imperator, consensens murorum pinnis, campos collesque lustrabat oculis, si forte et aliae Scytharum copiae adessent dispositivae insidiis eum, qui aggressurus esset, capere in animo haberent. tale quid ubi non animadvertit, (secunda diei hora Scythas vidit, nihil minus quam pugnam cogitantes, cibo se atque quieti dedere,) cum ingenti multitudine acie decernere non ausus, turpe existimabat, si omni late regione direpta, ipsis regiae urbis moenibus appropinquarent, praesertim cum ipse ad arcendas eorum incursiones inde egressus esset. com-

αὐτὸν στρατιώτας καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν δοκιμάσαι βουλό- V. 176
 μενος, ἔφη· “οὐ χρὴ ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Σκυ- C
 Θῶν ἀφορῶντας, ἀλλ’ εἰς θεὸν ἠλικιότας τὸν μετ’ αὐτῶν συν-
 αῖψαι πόλεμον, καὶ εἰ μόνον δημογνωμονήσαιεν, πέποιθα ὡς
 5 ἤττησομεν αὐτοὺς κατὰ κράτος.” τῶν δὲ ἀπαινευομένων
 πάντη καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀναβαλλομένων, ἐκέλευε εἰς φόβον
 ἐμβάλλων πλείονα τοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνεγείρων εἰς κίνδυνον,
 φησὶν· “ἐὰν οἱ εἰς προνομίην ἐξελεθόντες ἐπανεέλθοιεν αὐθις
 καὶ μετὰ τῶν παρόντων ἐνωθεῖεν, προὔπτος ὁ κίνδυνος. ἢ
 10 γὰρ καὶ τὸ κάστρον παρ’ αὐτῶν κατασχεθήσεται καὶ ἡμεῖς
 παρανάλωμα φόνον γενησόμεθα, ἢ παρ’ οὐδὲν ἡμᾶς λογισά- D
 μενοι, ἴσως τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως προσπελάσαντες, οὐκ ἐγ-
 χωρήσουσιν ἡμῖν εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν εἰσελεθεῖν, αὐτοῦ πον
 περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ἀλλισόμενοι. λοιπὸν κινδυνεῦσαι ἡμᾶς
 15 χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρως ἀποθανεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη ἔξειμι
 καὶ ὁπόσοι βούλεσθε, προεκδραμόντος ἔμοῦ καὶ ἐς μέσον τῶν
 Σκυθῶν εἰσπηδήσαντος, συνέψεσθε, ὁπόσοι δὲ τοῦτο οὐ δύ-
 νασθε ἢ μὴ βούλεσθε, μηδὲ τῶν πυλῶν ἐκτὸς γένησθε.” πα- P. 223
 ραχρῆμα γοῦν διὰ τῆς ἀπονενευκίας ὡς πρὸς τὴν λίμνην
 20 πύλης, ὀπλισάμενος ἔξεισι. καὶ παραδραμῶν τὰ τείχη καὶ
 μικρὸν παρεγκλίνας, ἔξ ὀπισθίων τοῦ ἀνέχοντος ἄνεισιν. οὐδὲ
 γὰρ συνέψεσθαι τοῦτω διέγνω τοὺς μετ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν κα-

4. εἰ δὴ μόνον G. an δημογνωμονήσαιμεν? 7. an τοὺς
 μετ’ αὐτοῦ? 8. εἰσελεθόντες C. 10. καὶ prius C, κατὰ PG.
 11. φόνου παρανάλωμα G. γενηθησόμεθα G. 20. καὶ alterum
 om. A. 22. συνέψεσθαι τοῦτω P in margine, συναῖψαι τοῦτο PG.

vocatis igitur militibus, animum eorum exploraturus, “non decet, in-
 quit, despondere animum, conspecta multitudine Scytharum, sed deo
 confidentes, pugnam committere; modo in eadem omnes sententia
 simus, certo spero, fore ut funditus eos vincamus.” ad ea illi cun-
 ctari renuereque. tum imperator etiam maiorem suis iniicit metum,
 ac periculo eos excitans, “ad pabulandum, inquit, qui egressi sunt,
 si redierint, seque cum his, qui adsunt, coniunxerint, certum sane
 praesensque periculum erit. nam aut expugnabunt castellum, nobis-
 que mors erit parata, aut pro nihilo nos putantes, ad ipsa urbis moe-
 nia aecedent atque ab aditu nos intercludent, portis circumsessis.
 quare nil restat, nisi ut experiamur ultima et fortiter moriamur. ego
 certe iam egredior, et qui volet, praecurrentem me et in medios Scy-
 thas irruentem sequatur; quicumque id non potestis aut non vultis,
 nec porta egrediamini.” itaque extemplo porta, quae ad lacum ver-
 git, armatus exit, murosque celeriter praeitergressus, postquam paul-
 lulum declinavit, a tergo iugum conscendit. nam ad apertum cum

τασυστάδην μετὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον. καὶ πρῶτος αὐτὸς δόρυ πασάμενος, ἐς μέσους Σκύθας ἑαυτὸν ὤθησε, παίσας τὸν πρῶτος αὐτῷ ὑπαντιάσαντα. ἀλλ' οὐδ' οἱ σὺν αὐτῷ στρατιωτῶται τῆς μάχης ἀπελείφθησαν, κἀντεῦθεν τοὺς μὲν πλείους ἔκτειναν, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἤγον. εἶτα ὅποια ἐκεῖ- 5
 Βνος μηχανᾶσθαι εἴωθει, τὰς τῶν Σκυθῶν ἐσθῆτας τοὺς στρατιώτας ἀμφιέννυσι καὶ τῶν Σκυθικῶν ἵππων ἐπιβῆναι κελεύει, τοὺς δὲ ἵππους τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τούτων σημαίας καὶ τὰς ἀπομηθεισας τῶν Σκυθῶν κεφαλὰς παραδούς τισι τῶν εὐνοουστέρων, παραλαβόντας προσέταξεν εἴσω τοῦ κίστρον γε- 10
 νέσθαι ἀπεκδεχομένους αὐτόν. ταῦτα τοῖνυν οὕτως οἰκονομῆσας ἐκεῖνος, μετὰ τῶν Σκυθικῶν σημαῖων καὶ τῶν τὰ Σκυθικὰ ἀμφία περιβεβλημένων στρατιωτῶν κἀτείσειν ὡς πρὸς τὸν ἀγχοῦ Χοιροβάκχων ἕξοντα ποταμόν, ὅπου καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς προνομῆς ὑποστρέφοντας Σκύθας ἐνόμιζε διελθεῖν. οἱ 15
 δὲ γε προνομεῖς ἐκεῖνοι θεασάμενοι τούτους ἴσταμένους ἐκέισε καὶ νομίσαντες Σκύθας καὶ αὐτοὺς εἶναι, ἀφυλάκτως τούτοις προσπίπτοντες, οἱ μὲν ἀνηροῦντο, ἄλλοι δὲ καὶ κα- 20
 τεύχοντο.

2. Ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, (σάββατον δὲ ἦν,) ἐπα- 20
 νέρχεται μετὰ τῶν δορυαλώτων εἰς Χοιροβάκχους. καρτερή-

1. κατὰ σκυθῶν G. 5. πλείονας CG. ζωγρίας AG.
 ὅποιος G. 10. παραλαβόντας om. A. non male. κίστρον
 χοιροβάκχου A. 14. ὅπου: ἔνθα A. 15. διελθεῖν ἤλπιζεν A.
 16. γε add. A. 17. σκύθας καὶ αὐτοὺς A, καὶ αὐτοὺς σκυ-
 θας G, καὶ Σκύθας αὐτοὺς P. 18. προσπίπτουσι CG. ante
 οἱ μὲν add. PG καὶ, om. AC. ἄλλοι: οἱ G. καὶ om. A.
 21. εἰς Χοιροβάκχους add. A.

Scythis proelium suos secuturos se non esse intellexerat. primus ipse stricto gladio in medios Scythas invehitur, et qui primus sibi obviam fit, prosternit; nec qui eum sequebantur milites, non omittunt pugnare. quo factum est, ut plerosque caederent, nonnullos etiam caperent. dein ut solebat dolos intendere, Scytharum vestibus suos induit, equosque Scythicos conscendere iussit; suorum equos et signa militaria una cum praecisis capitibus Scytharum hominibus certis asportanda in oppidum tradidit, dato negotio, ut se ibi praestolarentur. haec postquam ita constituit, ipse cum signis Scytharum militibusque, Scythicas indutis vestes, ad amnem prope a Choerobacchis descendit, qua traiecturos putabat Scythas istos a pabulando revertentes. qui cum hos ibi stantes conspicerent, Scythas et ipsos esse rati, incaute incurrunt: pars trucidantur, alii capiuntur.

2. Sub vesperam (erat autem sabbatum) cum captivis revertitur Choerobacchos, ubi posterum diem commoratur. illucescente altero die

σας δὲ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀνγαζούσης ἤδη τῆς δευτέρας,
 ἐξῆλθε τοῦ κύστρου. καὶ διελὼν τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἔμπροσθεν
 μὲν εἰσήγαγε τοὺς τὰς τῶν Σκυθῶν σημαίας κατέχοντας, ὅπι-
 σθεν δὲ τοὺς δορυαλώτους τῶν Σκυθῶν, παρὰ χωριτῶν ἑκα-
 5 στον τούτων κατεχομένους· τὰς δὲ ἀποτμηθείσας κεφαλὰς
 δόρασι περιπεύρας, παρ' ἐτέρων αὐθις ἐν τούτοις ἀπαιωρου- V. 177
 μένας παρεκελεύσατο οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν ποιῆσθαι. τού-
 των δὲ ὅπισθεν, ἐκ διαστήματος μετρίον ἀπέχων, μετὰ τῶν D
 ὑπ' αὐτόν καὶ τῶν συνήθων τοῖς Ῥωμαίοις σημαίων ἐπόμενος
 10 ἦν. ἀνγαζούσης δὲ τῆς ἀπόκρουστος κυριακῆς, ὁ Παλαιολόγος
 θερμομοχλῶς ὦν περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις, πρὸ τῶν ἄλλων
 ἐξεληλύθει τοῦ Βυζαντίου. τὸ δὲ ὀξύρροπον τῶν Σκυθῶν
 ἐπιστάμενος, οὐκ ἀπεριμερίμωτος τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο. ἀλλ'
 ἀποδιελὼν τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ θεραπόντων ὀλίγους, πα-
 15 ρεκελεύσατο αὐτοῦ προεκτρέχειν διάστημα, καὶ τὰς πεδιάδας
 καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς ὁδοὺς περιαθρεῖν, ἐν' εἷ πού τινες τῶν
 Σκυθῶν ἀναφανείεν, ταχὺ ὑποστρέψαντες ἀπαγγείλωσιν αὐ- P. 224
 τῷ. οὕτω γοῦν πορευόμενοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν οὕτω
 καλουμένην Διμυλίαν τοὺς τὰ Σκυθικὰ περιβεβλημένους ἀμ-
 20 φία καὶ Σκυθικὰς σημαίας ἐθεάσαντο, εἰς τοῦπίσω ἀναστρέ-
 ψαντες, τοὺς Σκύθας ἤδη καταλαμβάνειν ἔφασαν. ὁ δὲ πα-
 ραχρηῆμα ἐν τοῖς ὄπλοις ἦν. κατὰ πόδας δὲ καὶ ἕτερος ἐλθὼν,
 διενίστατο λέγων, ὡς ὅπισθεν τῶν τάχα Σκυθῶν ἐξ ἱκανοῦ

3. εἰσήγαγε τὰς τῶν σκυθῶν σημαίας καὶ τοὺς ταύτας κατέχον-
 τας A. 4. ἑκαστὸν τούτων om. A. 5. παρεχομένους A.
 6. αὐθις: τούτων δὲ ὅπισθεν A. 8. μετρίου αὐτὸς ἐπόμενος
 ἦν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν A. 23. ὡς om. CG.

oppido egressus, bifariam divisit copiis, in primo agmine locat eos, qui
 Scytharum signa tenebant; quos sequebantur captivi Scytharum, ab
 indigenis quisque ducti; capita autem praecisa Scytharum alios rur-
 sus hastis fixa gestare sicque viam ingredi iussit. modico post hos
 intervallo ipse cum suis signisque Romanorum usitatis agmen claud-
 ebat. carnisprivii autem dominica Palaeologus, ut erat ad bellum im-
 piger, ante ceteros Byzantio exierat; cumque celeritatem Scytharum
 probe nosset, non sine cura iter faciebat. itaque aliquot ex
 famulis, quos comites habebat, intervallo praecedere, et campos sal-
 tusque et vias circumspicere iussit, ut, si forte Scytharum aliqui ap-
 parerent, statim reversi nuntiarent. tali modo iter facientes, ubi in
 planitie, quae Dimylyia vocatur, illos Scytharum vestibus indutos mi-
 lites Scytharumque signa conspexerunt, reversi Scythas iam advenire
 edixerunt. Palaeologo e vestigio arma expediente, statim alter adest
 nuntius, qui affirmat, hos, qui Scythae viderentur, intervallo modico, Ro-

διαστήματος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαίας καὶ στρατιῶται
 κατοπιν θέοντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι
 Βέστοχαζόντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
 γὰρ κατοπιν ἐλαῦνον στρατεύμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ
 τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε- 5
 μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐσταλμένον τῆς
 Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας
 ἡμφιέννυντο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
 ἡμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παράγγελμα,
 ὁπότεν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή- 10
 κασιν, ὡς φθῆσας ὁ λόγος ἐδήλωσε. τοῦτο δὲ καὶ ἀπερχή-
 Cσατο τηρικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν
 τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπίτην τε καὶ φενάκην, ἵνα οἱ προεντυχά-
 νοντες αὐτοῖς δρωδοῦεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις
 ἡμῶν ἐμπίπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικὸν τε καὶ ἕπιον 15
 γέλωτα φόβῳ ξυμμεμιγμένον. περιῆ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς,
 ἐθάρρουν τὸν βασιλέα κατοπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
 αὐτοκράτωρ τοὺς ἕπαντῶνας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
 τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
 λαιολόγος πολυπειρίᾳ τοὺς ἅπαντας ὑπερβύλλων, καὶ εἰδῶς 20
 D ὁποίως ἐστὶν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνω-
 ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλέξιόν τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐναντὸν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
 τε om. G. 15. ἕπιον: ἥπιον C et in margine P. 18.
 ἕπαντῶνας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant,
 partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur
 agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator
 id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani
 erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem ince-
 debant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum
 speciem omentiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; par-
 tim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos no-
 stros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterrefierent, in Scy-
 thas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret
 iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum
 revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occur-
 rentibus terrorem iniiecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea,
 quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu su-
 peraret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, in-
 tellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse re-
 cepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρραῖν ἀνέπειθα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλήθος ἄπειν τὸ κατόπιν συνέρωσεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν κατ' αἷμα προσηκόντων ζυγκείμενον. ἔσπευδον γάρ, ὡς
 φρόντο, φθάσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μενα. φθάσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρεω, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφαγῷ. οὐ μὴν ἔφθησαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέ-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 γιγνῆν ὀξέως ἐξεργασίμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμένους ἐώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοίπους,
 οὓς τὸ ξίφος οἴπω ἐξέτεμε, δεσμώτας ἠγμένους καὶ ἐξηγκονι- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλω ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ποιεῖ. πλήν τοσοῦτον μαν-
 15 θάνω περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγούντο,) ὡς ἄσχετλίαζέ τε καὶ τοῦ καθυστερῆσαι τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρήν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένῳ ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῃ νίκῃ τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεινος εὐκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνυ ἐβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διώξεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρῳεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἐώρων om. G.
 12. οἴπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεινε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdo-
 made constitutus fuerat. sed priusquam urba egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixis conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, victos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt,) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythis victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum non

διαστήματος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαλαὶ καὶ στρατιώται
κατόπιν θέοντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι
Βέστοχάζοντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
γὰρ κατόπιν ἐλαῦνον στρατεύματα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ
τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε- 5
μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐσταλμένον τῆς
Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας
ἠμφιέννυντο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
ἀμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παράγγελμα,
ὁπόταν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή- 10
κωσιν, ὡς φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή-
Cασατο τηρικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν
τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπάτην τε καὶ φρενάκην, ἵνα οἱ προεπνυχά-
νοντες αὐτοῖς ὀρθωδοῦεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις
ἡμῶν ἐμπίπτοντες, καὶ ἕμια παρέχοι στρατηγικόν τε καὶ ἕπιον 15
γέλωτα φόβῳ ζυμμεμιγμένον· περιγὴ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς,
ἐθάρρουν τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
αὐτοκράτωρ τοὺς ἕπαντιῶντας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
λαιολόγος πολυπειρίᾳ τοὺς ἕπαντιῶντας ὑπερβύλλων, καὶ εἰδὼς 20
Dὀποῖός ἐστιν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ-
ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλεξίου τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐαυτὸν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
τε om. G. 15. ἕπιον : ἦπιον C et in margine P. 18.
ἕπαντιῶντας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem omentiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterrefierent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniicit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρρεῖν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλῆθος ἄπαν τὸ κατόπιν συνέρρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἷμα προσηκόντων ζυγκείμενον. ἔσπευδον γάρ, ὡς
 ἔγοντο, φθῆσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μена. φθῆσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρεω, κα-
 θάρπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφάγῳ. οὐ μὴν ἔφθησαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέι-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νίκην ὀξέως ἐξεργασάμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμένους ἐώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοιπούς,
 οὓς τὸ ξίφος οἴπω ἐξέτεμε, δεσμώτας ἠγμένους καὶ ἐξηγκωνί- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ἐποίει· πλὴν τοσοῦτον μαν-
 15 θάνω περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ἔσχετλάζετε καὶ τοῦ καθυστερησαί τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρῆν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένῳ ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ νίκη τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεινος εὐκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνυ ἐβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διώζεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρρωγεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἐώρων om. G.
 12. οἴπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεινε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdo-
 made constitutus fuerat. sed priusquam urba egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixis conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, victos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt,) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythia victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum non

σουσι μοριάδας;” μονονουχί γάρ κατ’ ἐκεῖνο καιροῦ ὁ βασι-
 λεὺς Ἀλέξιος, πρὸς τοσοῦτον βαρβάρων πλῆθος ἑαυτὸν ἀντι-
 καταστήσας, τὸ βῆρος ὄλον τοῦ πολέμου μέχρι καὶ τῆς νίκης
 αὐτῆς καλῶς διωκονομήσατο. εἰ γάρ τις τοὺς συνόντας λο-
 γίσαιτο, ὅπόσοι τε ἦσαν καὶ ποδαποί, καὶ οὕτως ἀντιπαρα-
 5 βάλλοι τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα καὶ τὸ τούτου πο-
 λύτροπον μετὰ τῆς ῥώμης καὶ τόλμης πρὸς τὸ βυρβαρικὸν
 πλῆθος καὶ τὴν ἰσχύν, μόνον ἂν ἐφεύροι τοῦτον τὰ τῆς νί-
 κης καταπραξάμενον.

C 3. Οὕτω μὲν οὖν τηρικαῦτα θεὸς τὴν παράδοξον ταύτην 10
 τῇ κρατοῦντι δέδωκε νίκην. εἰσερχόμενον δὲ ὄρωντες αὐτὸν
 οἱ Βυζάντιοι ἔχαιρον, ἐκπληττόμενοι τὸ τάχος, τὴν τόλμαν,
 τὴν περιδεξιότητα τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τὸ ἕξ ὑπογυῖον τρό-
 παιον, ἐπαιάνιζον, ἐσκίπτων, θεὸν ἀνύμουν, σωτήρα καὶ εὐ-
 15 εργέτην τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς Νικη-
 φόρος δακνόμενος ἐπὶ τούτοις καὶ μὴ φέρων, ὅποια τὰ ἀν-
 θρώπινα, ἔφη “ἡ νίκη αὐτῆ χαρὰ μὲν ἀκερδῆς, λύπη δὲ αἰχί-
 20 μιος.” οἱ μέντοι Σκύθαι ἀπειροπληθεῖς ὄντες ἀπανταχοῦ τῆς
 D ἑσπέρας διασπαρέντες, ἐλήϊζοντο ἅπαντα, καὶ οὐδὲν τὸ παρῶ-
 παν τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς τὴν ἐκείνων ἀκάθεκτον ἀνέκο-
 25 πτε τόλμαν. ἐνιαχοῦ δὲ τῆς ἑσπέρας καὶ πολίχνιύ τινα κα-

3. μέχρι om. G. 11. αὐτὸν ὄρωντες A. 12. τὴν τόλμαν
 om. A. 13. τὸ: τοῦ PG, τὸ CA. 14. ἔσκαλλον, καὶ ἀνύμουν
 τὸν σωτήρα, ὁ εὐεργέτης τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα ἄρακτα A.
 18. ἀπανταχοῦ om. CG.

solus illo tempore imperator Alexius, cum ingenti barbarorum mul-
 titudini sese obiecisset, totam belli molem ita sustinuit, ut ipsam re-
 portaret victoriam. etenim si quis commilitones eius quot quales-
 que fuerint, reputaverit, et sic demum artes imperatoris et solertiam,
 cum virtute audaciaque coniunctam, barbarorum multitudini ac robori
 composuerit, solum hunc victoriam confecisse reperiat.

3. Ita tum temporis deus inopinatam hanc imperatori victoriam
 concessit. quem cum ingredientem Byzantii cernerent, admirati cele-
 ritatem, audaciam, dexteritatem moliminis victoriamque subitam, lae-
 tari, laudibus efferre, exsultare ac deo gratias agere, qui hunc ipsis
 salutis auctorem defensoremque concessisset. Melissenus autem Ni-
 cephorus moleste haec ferens atque, ut sunt homines, laude aliena
 dolens, “ista, inquit, victoria gaudium quidem sine lucro nobis, at
 hostibus dolor sine damno est.” ac sane Scythae, cum innumeri es-
 sent et per totum Occidentem dispersi, omnia depopulabantur, nec
 quidquid iis acciderat, impotentem eorum audaciam refrenavit. non-
 nunquam etiam oppida expugnabant, ne iis quidem vicis temperan-

τελchon, μηδὲ τῶν ἀγγοῦ τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων κωμοπό-
 λεων φειδόμενοι, παραγενόμενοι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὔτω
 καλουμένου Βαθῆος ῥύακος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν P. 226
 μάρτυσι μεγίστου Θεοδώρου τέμενος ἰδρῦται. πολλοὶ μὲν
 5 γὰρ καὶ ἐφοίτων ἐντευξέως τοῦ ἁγίου χάριν καθεκώστην·
 ὀπηρῖκα δ' ἢ κυριακὴ παρῆν, πάνδημον οἱ εὐσεβεῖς ἐποιοῦντο
 τὴν πρὸς τὸ ἱερόν τούτου τέμενος ἔλευσιν, παννύχιοι καὶ
 πανημέριοι κύκλῳ τε καὶ κατὰ τὸν πρόδρομον καὶ ὀπισθόδρομον
 τοῦ νεῶ προσμένοντες. ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπεσχύρισεν ἡ τῶν
 10 Σκυθῶν ἀκάθεκτος ὀρμῆ, ὡς μηδὲ τὰς πύλας ὑπανοῖξαι τοῦ
 Βυζαντίου τολμᾶν τοὺς εἰς τὸν μάρτυρα φοιτᾶν βουλομένους
 διὰ τὴν ἀθρόας ἐφόδους τῶν Σκυθῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
 εἰς ἡπίερον τῆς ἐσπέρας προσπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι δεινά.
 οὐ μέντοι γε οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν θύλατταν ἀνέτως εἶχεν, ἀλλὰ B
 15 καὶ λίαν ἐπικινδύνως, τοῦ Τζαχᾶ αὔθις στόλον κτησαμένον
 καὶ τὰ παρὰ θύλατταν ἅπαντα κατατρέχοντος. ἐπὶ τούτοις V. 179
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν, ἅπανταχόθεν βαλλόμε-
 νος ταῖς φροντίσιν. ἐπειδὴν δ' ἠγγέλη τούτῳ, ὡς ἤδη καὶ
 πλείονα στόλον ἐκ τῶν παραλίῳν κτησάμενος ὁ Τζαχᾶς καὶ
 20 τὰς ἐπιλοίπους, ᾧν προφθῆσας κατέσχε νήσων, πορθήσας,
 καὶ κατὰ τῶν ἐσπερίων χωρῶν διανοεῖσθαι ἐπικεχειρήκε, καὶ

1. post ἀγγοῦ add. PG ἀγρῶν, om. C. κωμοπόλεων om. G.
 3. τὸ om. G. 5. καὶ om. G. 6. παρῆν C, ἢ PG. 7.
 τούτου C, τοῦτο PG. 8. πρόδρομον P, πρόδρομον G. ὀπι-
 σθόδρομον G. 9. lege ὑπερίσχυσεν. 12. ἀθρόους G. 14.
 οὐδὲ om. G. 15. κτισαμένου CG. 16. ἐπει P, ἐπὶ G. 19.
 κτισάμενος G.

tes, qui urbi regiae adjacent, usque ad locum Bathyn Rhyaca dictum
 progressi; quo loco etiam Theodori, summi martyris, aedes est. multi
 eam adorandi sancti causa frequentabant quotidie; dominicis autem
 diebus tota piorum multitudo ad sacram illius peregrinabatur aedem,
 noctem diemque vel circumcirca vel in vestibulo vel in postica
 templi parte permanentes. tum vero haud sustinendus Scytharum
 impetus in tantum creverat, ut qui martyrem colere vellent, ne
 portas quidem Byzantii aperire auderent propter crebras Scytharum
 incursiones. haec a continente occidentali imperatori adversa conti-
 gere. nec vero mari res secure habebant, sed in summo versabantur
 discrimine, cum Tzachas, classe rursus parata, totam maritimam oram
 infestaret. his rebus imperator angebatur et dolebat, curarum undique
 quasi telis ictus. cumque nuntiatum esset, Tzacham iam, maiore
 classe ex maritimis oris coacta, et reliquis, quas ante ceperat, insu-
 lis devastatis, etiam ad occidentales regiones animum adiecisse, Scy-
 thisque missis legatis suasisse, ut Chersonesum occuparent, praeterea

πρὸς τοὺς Σκύθας διαπεμπόμενος συνεβούλευε τὴν Χερρόνησον καταλαβεῖν οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἐκ τῆς ἐφίας προσεληλυθὸς τῷ αὐτοκράτορι μισθοφορκίῳ, τῶν Τούρκων φημί, συνεχώρει τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς ἀρραγεῖς τηρεῖν, ὑποσχέσεσι χρησταῖς ὑποσάβωνων, εἰ τὸν αὐτοκράτορα καταλιπόντες αὐτῷ προσχωρήσαιεν, 5 ὁπνηκία τὰς κριθὰς καταλάβοι· ταῦτα γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰ τε κατὰ θάλατταν τὰ τε κατὰ τὴν ἡπειρον λίαν κακῶς αὐτῷ διετίθετο, καὶ ὁ χειμὼν σφοδρῶς ἐπικείμενος τὰς ἐξόδους παντάπασιν ἔκλειεν, ὥστε μὴδὲ ἀποζυγοῦσθαι τὰς τῶν οἰκημάτων θύρας διὰ τὸ τῆς χύονος ἐπιβρωδῆς, (συνέβη γὰρ τότε ἰο πολλὴν ἐπιφορηθῆναι καὶ ὕσιν οὐδεὶς ποῦ πρότερον ἔγνωκεν,) 10 Δὴ δὲ ἐνὸν διὰ γραμμάτων ἀπανταχόθεν ἔσπευδε μισθοφορικὸν μετακαλέσασθαι. τοῦ ἡλίου δὲ τὴν ἑαρινὴν τροπὴν ἀπάρτε καταλαμβάνοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεφῶν ἀπειλούμενος πόλεμος ἤχετο καὶ ἡ θάλαττα τοῦ θυμοῦ μετεβέβλητο, δεῖν ἔλο- 15 P. 227 γίσαστο, ἐκατέρωθεν τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων, τὰ κατὰ θάλατταν μᾶλλον καταλαβεῖν, ἵνα ὁμοῦ καὶ τοῖς ναυσιπόροισ ἐχθροῖς ἐαδίως ἔχοι ἀντικαθίστασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἡπείρου ἐσχερῶς μάχεσθαι. παραχρῆμα τοίνυν τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἀποστείλας μετεκαλεῖτο θάττων ἢ 20 λόγος τὴν Αἰὼν καταλαβεῖν. ἔφθασε γὰρ διὰ γραμμάτων δηλώσας συλλέξασθαι, ὁπόσους ἂν δυνηθεῖη, οὐκ ἀπὸ τῶν ἡδη ἐστρατευμένων, (ἐκείνους γὰρ φθάσας εἰς τὰς πόλεις ἀπαν-

2. ἐκ om. G. 6. ὁπνηκία τὰς κριθὰς καταλάβοι om. P, add. CG et in margine P. 8. σφοδρῶς C. 15. μετεβάλλετο G, μετεβάλλετο C. 18. ἔχοι C, ἔχη PG. 19. τὸν Νικηφόρον G. 23. ἐκείνοι G.

etiam Turcas, qui ex Oriente imperatori auxilio venerant, magnis pollicitationibus tentasse, ut foedus cum imperatore pactum violarent ad seque, illo deserto, accederent, simulatque copiam pabuli comparasset, — haec igitur postquam imperator audivit, quoniam terra marique res admodum erant afflictæ, hiemeque gravî occlusi plane exitus, ita ut aedium fores ne aperiri quidem possent propter vim nivis, (nam plurima tum delapsa erat et quantam nemo antea vidit,) per litteras, quantum poterat, mercenarios undique milites cogere nitentur. sole autem ad verni æquinoctii cardinem progresso, ubi et pax a coelo fuit et maris ira deservit, optimum factu duxit, hostibus ab utraque parte instantibus, loca maritima petere, quo simul et mari advectis hostibus et qui a continente urgebant, facile obsistere posset. statim igitur Nicephorum Melissenum caesarem missis legatis dicto citius Aenum petere iussit; nam per litteras iam antea ei mandaverat, ut quam plurimos posset milites conscriberet, non

ταχῆ τῆς ἐσπέρας δέσπειρεν, ἐφ' ᾧ φρουρεῖν τὰ κυριώτερα
 τῶν πολιχνίων,) ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὑπό- B
 σοι τε ἐκ Βουλγάρων καὶ ὅποσοι τὸν νομίμα βίον εἰλοντα,
 (Βλάχους τούτους ἢ κοινῆ καλεῖν οἶδε διάλεκτος,) καὶ τοὺς
 5 ἄλλοθεν ἐξ ἁπασῶν τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἵππεας τε καὶ
 πέζους. αὐτὸς δὲ τοὺς τοῦ Φλάντρα πεντακοσίους Κελτούς
 ἐκ Νικομηδείας μεταπεμφάμενος, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐταῦ
 ἐξεληλυθώς τῆς Βυζαντιδος, θᾶπτον τὴν Ἄβινον καταλαμβάνει.
 καὶ τηρικαῦτα ἐν ἀμφιρύνῳ εἰσελθὼν καὶ παραδραμῶν, τὴν
 10 τοῦ ὄλου ποταμοῦ θέσιν καὶ τὴν ὄλην αὐτοῦ κοίτην κατα-
 σκεψάμενος ἐκάτερωθεν, καὶ διαγνοῦς, ὅποι τὸ στρατιωτικόν C
 καταθεῖναι βέλτιον, ὑπέστρεψε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τοὺς λο-
 γάδας συναγαγὼν τοῦ στρατεύματος, τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν
 καὶ τὰ τούτου παρ' ἐκάτερα διηγείτο, καὶ ὡς "χρὴ τὴν αὐ-
 15 ριον διαπεράσαντας καὶ ὑμῶς τὴν ὄλην περιαθρῆσαι πεδιάδα.
 καὶ ἴσως οὐκ ἀδόκιμος ὑμῶν ὃν αὐτὸς ὑποδείξω τόπον φανί-
 ται, οὗ χρὴ τὰς σκηρὰς πῆξασθαι." τοῦτο δὲ πᾶσι συνῶξαν-
 τος, ἀνυμνοῦσης ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς τὴν περαιᾶν κατέλαβε,
 κἀθ' οὕτως ἤπαν αὐτῷ συνέλειπε τὸ στρατιωτικόν. καὶ μετὰ
 20 τῶν λογάδων αὐθις κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ V. 180
 καὶ τὴν ὑπερκειμένην πεδιάδα, καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον αὐ-
 τῷ ὑποδείξας αὐτοῖς, (ἀγχοῦ δὲ ἦν πολιχνίου τινὸς τοῦ οὐ-

2. lege καταλέγειν.

450 A.

κοίτην om. G.

δέξω ὃν αὐτὸς P,

αὐτῷ G.

10. ὄλου: exspectabam Eῦρω. vid. p.

13. κατὰ: καὶ G.

16. ὑπο-

δείξω ὃν αὐτὸς P, altero ordine G.

17. lege τούτου, ut su-

pra 153, 17. 228, 8. 323, 10.

18. τὴν add. CG, om. P.

19. συνέλειπε αὐτῷ G.

veteranos, quippe quos in praecipuis Occidentis urbibus disposuisset, ut praesidio iis essent, sed partim tirones colligeret cum ex Bulgaris tum ex nomadibus, quos Blachos vulgari lingua vocare solent, aut si qui alii aliunde se offerrent equites peditesque. ipse, accessit e Nicomedia quingentis illis Gallis equitibus, a Flandriae comite missis, una cum necessariis Byzantio egressus, Aenum contendit. ibi navem conscendit, et urbem praeteryectus, Eurii fluvii situm totumque alveum exploravit ab utraque parte, et postquam cognovit, qui locus castris metandis aptissimus esset, rediit; dein noctu convocatis centurionibus, de flumine et utraque eius ripa exposuit, significavitque cupere se, ut postridie secum ipsi, trajecto fluvio, omnem vise- rent campum; fortasse quem monstraturus esset locum, haud ineptum castris visum iri. assentientibus cunctis, ipse, simul illuxit, pri- mus fluvium traiecit; copiae mox secutae sunt universae. postquam una cum centurionibus iterum ripas fluvii et campum imminetentem

τωσί Χοιρηγούς ἐγγωρίως ἐπονομαζομένον, ἐξ ἐνός μὲν μέρους ἔχοντος τὸν ποταμόν, ἐξ ἑτέρου δὲ βαλτωίδης ὄν,) ἐπεὶ ἰκάνον δγύρωμα καὶ πᾶσι ἁμοῦ τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, θᾶτον τάφρον διορύξας, ἅπαν ἐκεῖ τὸ στράτευμα κατατίθησιν. αὐτὸς δὲ αὐθις μεθ' ἰκανῶν πελταστῶν πρὸς τὴν Αἶνον ἐπά- 5 νεισιν, ἐφ' ἧ τὰς τῶν Σκυθῶν ὁρμὰς ἐς ἡμᾶς ἐκείθεν ἐρχομένων ἀναστέλλειν.

4. Πυθόμενοι δὲ οἱ κατὰ τὴν γενομένην εἰς Χοιρηγούς ταφρείαν ἀμυθῆτων Σκυθικῶν στρατευμάτων ἔλευσιν, δηλοῦσι περὶ τούτων τῷ αὐτοκράτορι περὶ τὴν Αἶνον ἔτι ἐνδιατρίβον- 10 P. 228 τι. ὁ δὲ παραχρῆμα ἐν ἀμφιρύνῳ πλοίῳ εἰσελθὼν καὶ παραπλεύσας, τὸν ποταμόν διὰ τοῦ στομίου διελθὼν, ἠνώθη μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. τὰς δὲ ἰδίας ὁρῶν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστημόριον τοῦ Σκυθικοῦ σωζόνσας στρατεύματος, ἐν ἀμηνανίᾳ καὶ φόβῳ ἦν, μὴ ἔχων τὸν ἐπαρήγοντα κατὰ ἄνθρω- 15 πον. οὐκ ἀνέπιπτα δὲ ὁμῶς, οὐδὲ ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ πολλοὺς τοὺς παρ' ἑαυτῷ κυμαινομένους εἶχε λογισμοὺς. μετὰ γοῦν τετάρτην ἡμέραν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους πόρρωθεν ὁρᾷ Κομανικὸν στράτευμα, ὡσεὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἐπικαταλαμ- B βάνον ἤδη. σκεψάμενος δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς Σκυθαῖς προσ- 20 τεθέντες δεινὸν τὸν κατ' αὐτοῦ ποιήσονται πόλεμον, (καὶ

2. lege ἔχων. 3. ἁμοῦ add. C, om. PG. 6. τὰ τῶν Σκυθῶν πλήθῃ G. 10. malim τούτου. περὶ om. PG. add. C.
11. παραπλεύσας G, περιπλεύσας P. 12. διὰ τοῦ στομίου om. G. 16. δλως CG. 18. Κομανικὸν G hic et infra.
20. σκεψάμενος: δεδιώς A. δὲ: lege γάρ. 21. τὸν om. CG., ποιήσονται A.

lustravit, locumque castris delectum ostendit, (prope aberat ab oppidulo, quod Choereni indigenis appellatur, una ex parte fluvio, altera palude munitis,) quoniam omnibus simul ducibus satis firma munitio videbatur, fossa quam primum ducta, totum illic exercitum collocat. ipse cum peltastarum numero idoneo Aenum revertitur, ut Scytharum ab ista parte invadentium impetus reprimeret.

4. Sed qui in castris ad Choerenos erant, cum innumerabilia Scytharum agmina appropinquare comperissent, id imperatori nuntiant, Aeni adhuc commoranti. is statim navigium conscendit, et maritimam praetervectus oram fluviumque per ostia ingressus, ad castra suorum pervenit. quos cum ne minimae quidem parti Scytharum pares sensisset, consilii inops erat et timore affligebatur, quoniam non habebat, qui sibi subveniret, quantum homines prospicere possunt. neque tamen animo concidit ignavumque se praestitit, sed multa secum cogitationum aestu volvebat. quarto abhinc die ex altera parte procul vidit Comanorum exercitum quadraginta fere mil-

οὐδὲν ἄλλο ἐντεῦθεν τὸ ἐπιζόμενον ἢ πανωλεθρία,) δεῖν ἐλο-
γίσαιτο ὑποποιήσασθαι αὐτούς· καὶ γὰρ προέφη τούτους
μετακαλέσασθαι. τοῦ δὲ Κομανικοῦ στρατεύματος πολλοὶ μὲν
καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογορ-
5 τὰς, ὁ Μανιάκ καὶ ἕτεροι ἄνδρες μαχιμώτατοι. τὴν δὲ πλη-
θὺν τῶν ἐπικαταλαμβανόντων ἤδη Κομάνων ὄρων, ἐδέδκει,
τὸ εὐάγωγον πάλαι γινώσκων τῆς αὐτῶν γνώμης, μὴ οἱ σύμ-
μαχοι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι γεγονότες μεγίστην βλάβην αὐτῶν
προξενίσειαν. ἀσφαλέστερον δὲ λογισάμενος ἐκείθεν ἀπάραν-
10 τα μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός διαπερᾶσαι αὐτίς τὸν ποτα-
μόν, δεῖν ἐλογίσαιτο πρότερον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Κομάνων
μετακαλέσασθαι. οἱ δὲ παραχορῆμα προσέρχονται τῷ βασι-
λεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ Μανιάκ, κἄν ὀψιαίτερον τῶν ἄλλων,
πρότερον ἀναβαλλόμενος. δαψιλῆ τοίνυν τράπεζαν αὐτοῖς
15 παρατεθῆναι τοῖς ὀψοποιοῖς ἐπέταξε. καλῶς οὖν εὐωχηθῆν-
τας μετὰ ταῦτα φιλοφρονησάμενος αὐτούς καὶ παντοίων
δωρεῶν ἀξιώσας, ὄρκον καὶ δμήρους ἐξ αὐτῶν ἤτειτο, ὑπο-
πτειῶν τὸ τῆς αὐτῶν γνώμης εὐεξαπάτητον. οἱ δὲ ἐτοί-
μως τὸ προσταχθὲν ἐπλήρουν τὰς πίστειν παρασχόμενοι, αἰτή-
20 σάμενοι παραχορηθῆναι τὸν μετὰ τῶν Πατζινακῶν πόλε-
μον συνάψασθαι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις· καὶ εἰ τὴν νίκην αὐ-

1. ἡ G. 4. προαγωγοὶ CG. Τογορτὰς CG. 8. γεγο-
νότες καὶ πολέμιοι G. 9. lege προξενίσειαν. 12. μετα-
καλέσασθαι C, μετακαλέσεσθαι PG. 15. ἔταξε A. εὐωχη-
θέντας μετὰ ταῦτα om. A. 18. δ' A. 19. τὰς πίστειν
παρασχόμενοι om. A. 20. Πατζινακῶν : Σκυθῶν A.

lium iam adventantem. nempe veritus, ne et ipsi, Scythiis coniuncti, exitiosum Romanis bellum inferrent, (nec sane quidquam nisi internecio hinc exspectari poterat,) eos sibi conciliandos statuerat; nam ipse eos accessiverat. duces Comanorum erant cum multi alii, tum primi omnium Togortac, Maniac ceterique viri fortissimi. multitudine vero adventantium iam Comanorum conspecta, cum, quam mobili essent animo, dudum nosset, veritus est, ne ex sociis hostes atque adversarii facti, maximam sibi cladem inferrent. itaque cum tutius arbitraretur, hinc cum exercitu toto reversum fluvium rursus traicere, tamen prius duces Comanorum accessendos statuit. qui continuo ad imperatorem se contulerunt, ipse etiam Maniac, licet serius reliquis, ut qui initio colloquium detrectasset. magnificentum iis convivium parari iussit, lauteque epulatos ubi benigne salutavit ac variis ornavit muneribus, iusiurandum et obsides poposcit, fraudulentiam eorum suspicatus. libenter, quod iussi sunt, faciunt, fideque data, petunt, ut sibi cum Patzinacis configere tribus diebus liceret; quodsi deus

ταῖς δοίῃ δ θεός, διχῆ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς ἄπασαν λείαν
 διελόντας, θύτερον μέρος ἀφορίσιν τῷ βασιλεῖ ὑπισχυοῦντο.
 ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τρισὶ μόναϊς ἡμέραις, ἀλλ' ἐπὶ ὕλαις δέκα με-
 τελεύεσθαι τοὺς Σκυθας κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν ἄδειαν
 V. 181 ἐδεδώκει, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἄπασαν ἀφαιρεθησομένην λείαν, 5
 P. 229 εἰ γε τέως τὴν νίκην αὐτοῖς παράσχοι θεός, ἀποχαρισάμενος.
 ἦσαν μὲν οὖν ἐπὶ ταυτοῦ τέως μένοντα τὰ Σκυδικὰ καὶ Κο-
 μάνων στρατεύματα, τῶν Κομάνων δι' ἀκροβολισμῶν πειρω-
 μένων τῆς Σκυδικῆς στρατιᾶς. τριῶν δὲ ἡμερῶν οὐπω διελ-
 θουσῶν, μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀπτιλοχον, (ἀνήρ δὲ 10
 οὗτος τῶν εὐγενῶν καὶ δραστηριότητι γνώμης τῶν πολλῶν
 διαφέρων,) ἐπισκῆπτει αὐτῷ γέφυραν κατασκευάσαι. Θάττον
 δὲ διὰ πλοίων ἐπιζευχθέντων μακροτάτους ξύλοις κατασκευα-
 σθείσης γεφύρας, μεταπεμψάμενος τόν τε πρωτοστράτορα Μι-
 χαῆλ τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἴδιον 15
 Βάδελφον Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον, πυρεκελεύσατο
 πρὸς τῇ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἐστάναι καὶ μὴ συγχωρεῖν συμ-
 μίγην διαπερᾶν πεζούς τε καὶ ἵππους, ἀλλὰ τοὺς πεζοὺς
 τῶν ἵππέων πρότερον διακρινομένους καὶ τὰς ἁμάξας μετὰ
 τῶν σκευῶν καὶ τὰς φορταγωγούς ἡμιόνους. διαπερασάντων 20
 οὖν τῶν πεζῶν, δεδιώς τὰς Σκυθῶν καὶ Κομάνων δυνάμεις
 καὶ τὰς λαθραίας τούτων ὑποπεύων ἐφόδους, θάττον ἢ λό-

1. δώη αὐτοῖς G. 4. βουλευτὸν A, βουλευτὸν PG. 5. ἀφαι-
 ρεθησομένους CG. 6. ὁ θεός PG, θεός C. 11. δραστηριώ-
 ταιος CG. γνώμη G. 14. καὶ Μιχαῆλ G. 16. Ἀδρια-
 νὸν C, Ἀνθριανὸν PG.

victoriam sibi cōnoederet, praeda omni bifariam divisa, alteram par-
 tem imperatori se reddituros. imperator non tribus solum, sed de-
 cem integris diebus Scythas, utcumque vellent, vexandi potestatem
 fecit, et quam capturi essent praedam, victoriam deo annuente, eam
 his concessit universam. ceterum Scytharum et Comanorum exercitus
 loco non movebant, Comanis iaculando Scythicas copias lacessenti-
 bus. triduum nondum abierat, cum imperator accessitum Antiochum,
 virum nobilem et strenuitate animi plerisque antecellentem, pontem
 aedificare iussit. pons ubi celeriter navigiis per longissimas trabes
 coniectis factus est, Michaelē Ducam protostratorem, uxoris fratrem,
 suumque fratrem Adrianum, magnum domesticum, accessit, iisque man-
 davit, ut ad ripam fluvii consisterent, nevé sinerent promiscuè equites
 peditesque transire, sed pedites prius ab equitibus segregatos, et plau-
 stra cum sarcinis mulosque clitellarios. transgressis igitur pediti-
 bus, Scytharum et Comanorum copias metuens eorumque clandestinas
 incursiones suspectans, fossam summa celeritate duxit, intra quam

γος τάφρον πεποιηκώς, ἐντὸς τούτου εἰσήγαγεν ἅπαντας, εἶτα
 καὶ τοὺς ἰπποτάς παρεκελεύσατο διαπερῆν. καὶ αὐτὸς δὲ
 παρὰ τῆ χειλέι τοῦ ποταμοῦ ἰστάμενος τοὺς διαπερῶντας C
 εἶώρα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς καθ' ἣν φθάσας ἐδέξατο γραφὴν τοῦ
 5 αὐτοκράτορος πεπονηκώς καὶ συλλέξας δυνάμεις ἀπανταχόθεν,
 ἀπὸ δὲ τῶν ἐγγύς καὶ πελοῦς ἐξελάσας ἐπεισάξαντας ἐν ἀμά-
 ξαις ὑπὸ βοῶν ἔλκομέναις τὰς ἰδίαις σκευὰς καὶ τὰ πρὸς
 χρεῖαν ἅπαντα, σπουδαίως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψεν.
 οἱ δὲ φθάσαντες ἤδη ἐκ διαστήματος, καθῆσον ὀφθαλμὸς
 10 ἐξικνεῖται περιιθρεῖν τὸ δρώμενον, ἀποσπας τῶν Σκυθῶν ἐδό-
 κει τοῖς πλείστοις κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἰέναι. ἤδη δὲ καί
 τις τεθαρρηκώς καὶ τῆ δακτύλῃ ὑποδεικνύς τῷ αὐτοκράτορι,
 Σκύθας διενίστατο εἶναι. ὁ δ' ἀληθὲς τὸ φηθὲν οἰηθεὶς καὶ D
 πρὸς τοσοῦτους μὴ ἐξισχύων, ἐν ἀμηχανίᾳ κωθεισθηκε. με-
 15 ταπεμψάμενος οὖν τὸν Ῥοδομηρὸν τηρικαῦτα, (ἀνὴρ δὲ οὗτος
 ἐκ Βουλγάρων δρμαόμενος εὐγενὴς καὶ μητρόθεν συγγενὴς τῆς
 Ἀγροῦστης καὶ μητρὸς ἡμετέρας,) τοῦτον ἀποστείλας ἐπέ-
 σκηψε κατασκοπῆσαι τοὺς ἐρχομένους. ὁ δὲ τάχῃ τὸ κελύ- P. 230
 σθὲν διηνηκώς, ὑποστρέψας τοὺς ἐκ τοῦ Μελισσηνοῦ πεμ-
 20 φθέντας εἶναι ἔλεγεν. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ περιχαρῆς γεγονὼς
 καὶ μικρὸν ἐγκαρτερήσας φθασάντων, διαπερῆσιν αὐτοῖς, καὶ

1. εἶτα om. CG. 6. lege ἀπό τε. τὸν P. lege ἐπισά-
 ξαντας. ἐπεισάξαντας — αὐτοκράτορα om. CG. 7. σκευὰς,
 καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα σπουδαίως libri. interpunctionem
 mutavi. 10. ἀποσποράς CG. lege ἀποσπάδας. vid. 209, 19.
 δὲ τῶν G. 11. τοὺς πλείστους G. 16. τῆς Ἀγροῦστης P in
 margine, αὐτῆς PG. 17. ἐπέσκηψε P in margine, ἐπεμψε PG.
 19. Μελισσηνοῦ C.

omnes collocavit; dein equites quoque traicere iussit. ipse in ripa
 fluvii traicientes lustrabat. Melisseus autem secundum mandata,
 quae ab imperatore per litteras antea acceperat, cum copiis undique
 collegisset, et ex vicinia pedites abduxisset, qui plaustris, a bubus
 tractis, impedimenta atque ad viam necessaria omnia apportarent,
 eos diligenter ad imperatorem miserat. qui cum tantum accessissent,
 quantum oculi prospicere possunt, Scytharum pars plerisque in im-
 peratorem inveni videbatur; atque erat etiam, qui digito advertan-
 tes commonstrans, quovis pignore eos Scythas esse contendere. quod
 cum imperator pro certo haberet, neque tantae multitudini par es-
 set, consilii inopia laboravit. itaque Rodomerum, nobilem hominem
 ex Bulgaris oriundum et materno genere ipsi Augustae matri mense
 propinquum, exploratum misit, quinam isti essent. is celeriter re-
 perfecta, redux missos a Melisseno esse dixit. summo inde affectu

παραχρήμα τὴν γενομένην ταφροῖαν ἐπιπλέον ἐπανεξήσας, ἤνωσε
 τούτους μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος. οἱ δὲ Κομάνοι παρα-
 χρήμα τὴν τάφρον καταλαμβάνουσι, ὅθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ
 ὀπλιτικοῦ παντὸς ἀπάρας διεπέρασεν, αὐτοῦ πον κατασκηνώσαν-
 τες. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάρας ὁ αὐτοκράτωρ, κατα- 5
 Β λαμβάνειν ἔμελλε τὸν κάτωθεν τοῦ ποταμοῦ πόρον τοῦ Φιλοκά-
 V. 182 λου ἐγγωρίως καλούμενον· ἱκανοὺς δὲ τῶν Σκυθῶν ἐντυχῶν
 καὶ τηρικαῦτα προσβαλὼν αὐτοῖς, καρτερόν συνῆψε πόλεμον.
 καὶ κτείνονται μὲν οὖν ἐν τῷ μάχεσθαι ἕξ ἑκατέρων πολλοί·
 ὁμως δὲ τὴν νικῶσαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἠτήσας τοὺς Σκύθας 10
 κατὰ κράτος. οὕτω γοῦν τῆς μάχης διαλυθείσης καὶ τῶν
 στρατευμάτων διακριθέντων πρὸς τὰς οἰκίας παρεμβολάς,
 αὐτοῦ πον τὸ Ῥωμαϊκὸν προσέμεινε στράτευμα δι' ὅλης τῆς
 τότε νυκτός. ἀνγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραντες,
 καταλαμβάνουσι τόπον τινα καλούμενον τοῦ Λεβούνη· βου- 15
 C νὸς δὲ τῆς πεδιδάδος ὑπερκείμενος. ἄνεσι μὲν οὖν ἐκείσε ὁ
 αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ πᾶν τοῦ στρατεύματος ὁ ὑπερ-
 κείμενος ἐχώρει τόπος, περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ διώρυχα
 ποιήσας καὶ τάφρον ἀπογρῶσαν τῷ παντὶ στρατεύματι, ἐκεῖ
 τούτους κατατίθησι. πρόσσεισι δὲ τηρικαῦτα τῇ αὐτοκράτορι 20
 αὐθις αὐτόμολος ὁ Νεάντζης καὶ σὺν αὐτῷ ὀλίγοι Σκύθαι.
 ὃν θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς προτέρας αὐτοῦ ἀγνωμο-

1. γεγεννημένην G. 4. διεπέρασεν CG, διεπέρασαν P. 9.
 καὶ add. A. οὖν add. C. ἑκατέρων τῶν στρατευμάτων A.
 10. ὁμως: τέως A. 12. τὰς om. G. 13. τῆς om. G. 22.
 αὐτοῦ add. AG.

gaudio imperator, ubi advenientes paulisper praestolatus est, fluvium
 cum iis traiecit, valli que circuitu celeriter aucto, reliquo exercitui re-
 centes copias adiunxit. Comani autem in eum extemplo locum, unde
 imperator toto exercitu traiecerat, accesserunt ibique castra posue-
 runt. postridie imperator inde movens ad vadum fluvii inferius,
 quod Philocali indigenae appellant, cum in Scytharum copias haud
 exiguas incidisset, acrem commisit pugnam. licet multi utrimque oc-
 cubuissent, palmam tamen imperator reportavit, Scythis funditus vi-
 ctis. tali modo pugna finita et exercitibus ad castra reversis, ibidem
 Romani pernoctarunt; sole orto inde profecti, ad locum Lebune no-
 minatum pervenerunt. collis est planitiei imminens. eum imperator
 conscendit. quoniam vero exercitui toti capiendū collis non erat,
 ad radices eius fossam duxit vallumque idoneum, ibique copias col-
 locavit. eo tempore Neantzēs transfuga imperatorem rursus adiit pau-
 cis cum Scythis. quem conspicatus imperator, prioris perfidiae eum

σύνης ἀναμνήσας καὶ ἄλλ' αἷτα προσθέμενος, ἔμφρουρον αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ σιδηρόδετον εἶχεν.

5. Οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς. οἱ δὲ γε Σκυθαὶ κατὰ D τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μαυροποτάμου κείμενοι ὑπεποι- 5 οὔντο λαθραίως τοὺς Κομάνους, συμμαχικούς προσκαλούμενοι. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἤρεμον, τὰ περὶ εἰ- ρῆνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δολεροῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στο- χαζόμενος, προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποίητο, ἀπαιρωεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ που καὶ τὸ ἐκ τῆς 10 Ρώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κο- μάνοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατζινακῶν ὑποσχέσεις, οὐ πάνν τι αὐτοῖς προστίθεντο, ἀλλ' ἐσπέρας μηνύουσι τῷ βασιλεῖ. “μέχρι πόσου τὴν μάχην ἀναβαλλόμεθα; ἴσθι τοί- νυν, ὡς ἐπὶ πλέον οὐκ ἐγκατερήσομεν, ἀλλ' ἡλίου ἀνατέλ- 15 λοντος λύκον ἢ ἀρνίον κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς P. 231 ἀκούσας καὶ τὸ δῆθ' τῆς τῶν Κομάνων γνώμης διαγνούς, οὐκ- ἔτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν. ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί- νην κρίσιν τοῦ πολέμου δημοτελεῖ θέμενος, ἐκείνοις μὲν κατὰ τὴν ἐπιούσαν τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπέσχετο πόλεμον, αὐτὸς 20 δὲ παραχρῆμα μετακαλεσάμενος τοὺς ἡγεμόνας καὶ πεντηκον-

1. καὶ add. CG. 2. σιδηρόδετον A, σιδηρόδετην PG. 4. τὸν om. G. 6. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεμπον A. ἤρε- μουν πέμποντες G. τὰ om. G. 7. τὸ δολερόν αὐτῶν στο- χαζόμενος A. 8. προσηκούσας ἐποιήσατο τὰς ἀποκρίσεις A. 11. ἀμφιβόλως A. τὰς om. G, τὰς μετὰ τῶν A. 13. ἀνα- βαλλόμεθα G. 14. ἐπιπλέον A. 15. ἀρνείου C. 16. ἀκούσας ὁ βασιλεὺς A. καὶ om. G. 20. τοὺς ἡγεμόνας C, ἡγεμόνας P, τοὺς ἡγεύοντας μετακαλεσάμενος G.

admonuit, aliisque quibusdam exprobratis, in vincula una cum ceteris coniecit.

5. Atque haec quidem imperator; Scythae autem ad ripas Mauropotami, qui dicitur, subsidentes, Comanos clam aggrediebantur inque societatem vocabant; iidem tamen missis ad imperatorem legatis pacem petere non desistebant. hic cum dolosa eorum consilia perspiceret, responsa eiusmodi dedit, quibus animos eorum suspenderet, quoad, quos Roma exspectabat mercenarios milites, adventirent. Comani autem, cum ambiguae Patzinacarum promissiones essent, nequaquam in partes eorum transierunt, sed vespere haec imperatori significarunt: “quo usque pugnam differamus? scito, diutius nos exspectaturos non esse; sed oriente sole aut lupi carnem aut agni comedemus.” quibus auditis imperator, cum promptum Comanorum animum perspiceret, proelium diutius non distulit; sed armis plane decernendum ratus, illis proximo die cum Scythiis conficturum se esse

τάρχας καὶ λοιποὺς προσέταξε διὰ παντός τοῦ φροσάτου δια-
κρηκεῦσαι τὸν ἐς τὴν αὐριον ταμειευθέντα πόλεμον. ἀλλὰ
κᾶν τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἐδεδίει ὁμως τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν
B Πατζινακῶν καὶ Κομάνων, ὑποπτεύων τὴν ἄμφοτέρων σύμ-
βασιν. ταῦτα γοῦν διασκοπουμένου τοῦ βασιλέως, κατέλαβον 5
πρὸς αὐτὸν τῶν ὀρεινοτέρων μερῶν ἄνδρες τολμηταὶ καὶ
Ἄρχειμάνιοι αὐτόμολοι πρὸς συνασπισμὸν αὐτοῦ, εἰς χιλιάδας
ποσοῦμενοι πέντε. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν ἔτι τὰ τῆς μάχης οὐκ
εἶχε, θεὸν ἀρωγὸν ἐπεκαλεῖτο. δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, προῶ-
τος αὐτὸς κατήρχε τῆς πρὸς θεὸν παρακλήσεως, λαμπρὰν τε 10
δαδουχίαν ποιούμενος καὶ προσήκοντας ὕμνους ᾄδων αὐτῷ.
οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἄπαν φροσάτον ἠρεμεῖν συνεχώρει, ἀλλὰ τὰ
C αὐτὰ ἐκάστω μὲν τῶν συνετωτέρων πράττειν συνεβούλευε,
V. 183 τοῖς δὲ ἀγροικότεροις ἐπέσκηπτε. τηνικαῦτα γοῦν τὸν μὲν ἥλιον
ἦν ὄρῃν τοῦ ὀρίζοντος δύνοντα, τὸν δὲ ἀέρα πεφωτισμένον, 15
οὐχ ἐνὸς ὡσπερ ἡλίου λάμποντος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων
ἀστέρων λαμπρὰν τὴν φωῦσιν παρεχομένων. ἄπαντες γὰρ
τοῖς ἰδίοις δόρουσι πῆξαντες λαμπάδας καὶ κηρούς, ὡς ἕκαστος
δυνάμεως εἶχεν, ἀνῆψαν. αἱ δὲ γε παρὰ τοῦ στρατεύματος
ἀναπεμπόμεναι φωναὶ μέχρις οἴμαι τῶν οὐρανίων ἀντύγων 20

1. διακρηκεῦσαι P, recte CA. 2. ταμειευθέντα om. A. 6.
τολμηταί PG, recte C. 7. ἀρχειμάνιοι G. 11. ποιησάμε-
νος G. 12. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάντας πράττειν ἐβούλευε. τὸν δὲ
ἥλιον ἦν ὄρῃν τοῦ ὀρίζοντος ἤδη δύνοντα. τὸν δὲ αυτοκράτο-
ρα δέονον παρσιρατί. καὶ οὐχ ἐνὸς ἡχέτο λείποντος, ἀλλὰ
πάντων λαμπρὰν τὴν δέουσι παρεχομένων A. 15. ἦν om. G.
18. τοῖς om. G. πῆξαντες add. A. 19. δυνάμεως εἶχε P,
εἶχε δυνάμεως G, δυνάμεως εἶχεν A. ἀνῆψαν A, ἀνῆψεν PG.

promisit. ipse convocatis statim centurionibus ceterisque ordinum
ductoribus mandavit, ut per castra universa proelium in posterum
diem indicerent. verumtamen licet haec ita constituisset, tamen
innumeram Patzinacarum Comanorumque multitudinem reputans me-
tuebatur, ne utriusque arma coniungerent. haec cum imperator animo ver-
sabat, advenerunt ad eum montanarum regionum incolae bellicosi ac
fortes, numero quiaque fere millia, qui operam ultro suam offerebant.
cumque procrastinare proelium diutius non posset, dei opem imploratu-
rus, occidente sole precationem praesivit pompa facibus ardentibus hy-
mnorumque cantu; nec universum exercitum quiescere passus est, sed
prudenter, ut idem facerent, suavit, agrestioribus praecepit. ibi tum,
etsi sol occiderat, aërem cerneret illustratum, non unius quasi solis
lumine, sed innumeris altis sideribus lucem fundentibus. omnes enim
milites faces candelasque cereas, pro eo ut cuiusque facultates fere-

ἔφθονον, μάλλον δέ, εἰ χρῆ τᾶληθές εἰπεῖν, εἰς αὐτὸν τὸν δεσπότην θεὸν ἀνεφέροντο. ἐκ τούτου δ' οἶμαι τεκμαίρεσθαι χρῆ τὴν τοῦ βασιλέως εὐσέβειαν, ὡς ἄρα τὰς πρὸς ἐχθρούς D προσβολὰς οὐκ ἐδόκει ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκείθεν ἐπαρωγῆς. οὐδ' ἄρα ἐν ἀνδράσι καὶ ἱπποῖς καὶ στρατηγικαῖς μηχαναῖς καὶ οὗτος ἐθάρρει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῇ ἄνω ῥοπῇ ἐδίδου. καὶ ταῦτα μὲν μέχρι μέσης ἐτελεῖτο νυκτός· μικρὸν δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ σῶμα διαναπαύσας, ἀνέθαρσεν τοῦ ὕπνου, καὶ τοὺς ψιλοὺς τῶν στρατιωτῶν ὄπλιζε καρτερῶς, ἔστιν οὐ καὶ τινὰς ἀμφία καὶ P. 32

10 περικεφαλαίῳ ἐκ σηρικῶν πέπλων ὁμοχρόων κατασκευάσας περιέβαλεν, ἐπεὶ μὴ ἀπέχρη τούτῳ πρὸς πάντας ὁ σίδηρος. ἡμέρας δὲ ὑπὲρτι διαγωγῆς, καρτερῶς ὀπλισάμενος τῆς φάραγγος ἔξεισι, τὸ ἐνυάλιον ἠχῆσαι κελεύσας. καὶ κάτωθεν τοῦ λεγομένου Λεβουνίου (τόπος δὲ οὗτος * * *) τὸ στρα-

15 τευμα διελὼν, τὰς φάλαγγας ἰλαδὸν ἱστησιν. αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ προμετώπιος ἵστατο, δριμύ μόνος πνέων. τοῦ μέντοι δεξιοῦ καὶ ἐωνύμου μέρους καὶ κέρως ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος κατήρχον ὁ Δαλασσηνός. ἐξ ὑπερδεξιῶν δὲ τῶν Κομάνων ὁ Μοναστραῖς ὀπλισάμενος μετὰ B

20 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἵστατο· ἤδη γὰρ κάκελνοι τὰς Ῥωμαϊκὰς φάλαγγας καθιστῶντα τὸν αὐτοκράτορα ὀρῶντες, τὰς σφῶν ὄπλιζον δυνάμεις, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν πολέμου διετύπουσαν σχῆμα·

2. θεὸν τὸν δεσπότην G.
λαγγος PGA.

13. φάραγγος PG in margine, φά-
λαγγος PGA. 14. καλουμένου C. 18. ὁ Δαλασσηνός κα-
τήρχον G, Δαλασσηνός C. 21. ὀρῶντες τὸν αὐτοκράτορα A.

bant, summis hastis fixas accenderant. preces autem, ab exercitu sursum missae, ad coeli, arbitror, verticem vel, ut verius dicam, ad ipsum deum penetrarunt. atque hinc meo quidem iudicio probari potest imperatoris religio, quod hostes sine divino auxilio aggredi noluit. non enim in viris ille, non in equis, non in machinis bellicis fiduciam collocabat, sed in divino numine omnem spem positam habebat. haec igitur usque ad mediam acta sunt noctem. dein postquam paullulum quietis cepit, surrexit levemque armaturam gravioribus instruxit armis; nonnullis etiam, quoniam ferrum non suppetebat, thoracem et galeam, ex sericis eiusdem coloris confecta, induit. prima luce armatus, postquam signum tuba dari iassit, e vallo procedit; et infra Lebunium, quod dicitur, (locus hic est ***) diviso exercitu, turmatim milites constituit. ipse in fronte aciei stabat imperator, Martem spirans; dextro laevoque cornibus Palaeologus Georgius et Constantinus Dalassenus praecerant. a dextra Comanorum Monastras cum suis in armis stabat: siquidem Comani imperatorem ordines explicantem conspicati, suas itidem copias armarant et arbi-

ἐξ εὐωνύμου δὲ τούτων ὁ Οὐζᾶς καλούμενος, τὸ δὲ γε πρὸς
 δύσειν ὄρων, ὁ Οὐμπερτόπουλος μετὰ τῶν Κελτῶν. οὕτω
 γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ταῖς φάλαγξι πυργώσας οἶον τὸ στρα-
 τευμα καὶ ταῖς ἴλαις περισφίγξας, τὴν ἐνούλιον αὐθις ἐκέ-
 λευσεν ἠχῆσαι σάλπιγγα. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεδιότες τὸ ἀπει-
 ροπληθῆς τῶν Σκυθῶν καὶ τὰς ἀμυθῆτους ἀρμαμάξας, τειχῶν
 C ὡσπερ παρεχομένης αὐτοῖς χρεῖαν, τὸν ὄλων κύριον εἰς ἔλεον
 μᾶφ φωνῇ ἐπικαλεσάμενοι, ὄλας ἠνίας χαλάσαντες τὴν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν μάχην ἐπέσπευδον, τοῦ αὐτοκράτορος ἀπάντων προπί-
 ροιθεν θέντος. μνηοειδοῦς δὲ τῆς παρατάξεως γεγυνοῦσας, ἐν 10
 ταύτῳ καὶ ὡσπερ ἐξ ἑνὸς συνθήματος παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν Κομάνων τὴν κατ' αὐτῶν ποιησαμένων ὄρμην,
 στοχασάμενος τοῦ μέλλοντος Σκύθης τις τῶν ἐκκρίτων ἡγεμῶν
 τηρικαῦτα κάθειστώς, προηρηπάκει τὴν σωτηρίαν, καὶ ὀλίγους
 συμπαράλαβὼν πρόσπεισι τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοις. κἂν 15
 γὰρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκθύμως καὶ οὕτοι ἐμάχοντο, ἀλλὰ θαρ-
 ρήσας μᾶλλον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοῖς προσεληλύθει, ἄφ' ἧ
 D μεσότητις τούτοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χρήσασθαι. τοῦτο ὁ αὐ-
 τοκράτωρ θεασάμενος, καὶ πτοηθεὶς μὴ τούτοις καὶ ἕτεροι τῶν
 V. 184 Σκυθῶν προσχωρήσαντες ἀναπέσωσι τοὺς Κομάνους τὰ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν φρονήσαντας κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος στρέψαι

1. οὐζᾶς A.	3. γοῦν: γὰρ οὖν G.	8. ὄλας A.	9.
ἔσπευδον G.	10. ἐν ταύτῳ om. A.	12. τὴν κατὰ τῶν	
σκυθῶν A.	13. Σκύθης: συνήθης C.	20. παραχωρήσαντες	
G. ἀναπέσωσι A.	21. αὐτῶν A et in margine G, αὐ-		
τῶν PG.	φρονῆσαι G, φρονεῖν· τῷ τὴν βασιλικὴν A.		

tratu suo aciem instruxerant: a sinistra eorundem Uzaz; occasum
 versus Ubertopulus cum Gallis. ita postquam exercitum imperator
 phalangibus quasi muniit turmisque constrinxit, classicum iterum cani
 iussit. Romani, cum infinitam Scytharum multitudinem et innumera
 plaustra, quae moenium loco ipsis essent, metuerent, deo omnium
 rerum domino uno ore invocato, vehementissimo impetu pugnam cap-
 passiverunt, imperatore ante omnes praecurrente. lunata autem cum
 Romana acies esset, totusque exercitus et ipsi etiam Comani velut
 signo dato eodem omnes momento in Scythas irruerent, imminens
 exitium auguratus unus e ducibus Scytharum, suae prospicere saluti
 statuit, paucisque assumtis, ad Comanos transfugit, ut qui eadem
 uterentur lingua. nam licet et ipsi strenue contra Scythas pugnarent,
 tamen fidenti animo, potius quam Romanos, hos adiit, quos apud im-
 peratorem precatores fore speraret. quo imperator animadverso, ve-
 ritus, ne ad Comanos alii quoque transirent iisque persuaderent,
 secum ut facerent, ac mutata voluntate, in Romanam aciem inveh-

μετὰ τῆς γνώμης καὶ τὰς ἡνίας, παραχρῆμα, ὁποῖος ἐκεῖνος
 δραστήριος ἐν δεξιᾷ ῥοπῇ τοῦ συνοίσοντος καταστοχάσασθαι, P. 233
 τῷ τὴν βασιλικὴν σημαίαν κατέχοντι ἐπέταξε ταύτην ἐν χε-
 ροῦν φέροντι μετὰ τῆς τῶν Κομάνων στήναι παρεμβολῆς. τῆς
 5 Σκυθικῆς δὲ ὁμαιχμίας διασπασθείσης ἤδη, καὶ παραχωρη-
 σάντων ἀλλήλοιν τοῖν στρατοπέδοιν, ἀνδροκτασίαν ἦν θεάσα-
 σθαι τηρικαῦτα, ὅποιαν οὐδεὶς πάποτε ἐθεάσατο. τῶν δὲ
 Σκυθῶν δεινῶς ἀποσφαττομένων, ὡς ἐγκαταλειφθέντων ἤδη
 10 ὀρεῶ καὶ πυκνῇ κινήσει τῶν ξιφῶν, λειποθυμοῦντες ἀνεκό-
 πτοντο τῆς ὀρηῆς. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐν μέσοις τοῖς πολεμί-
 οῖς ἐξιππαζόμενος, ὅλας συνετάραττε φάλαγγας, πλήττων μὲν
 τοὺς ἀντικαθισταμένους, καταπτήσων δὲ καὶ τοὺς πόρρω τοῖς
 ἐμβοήμασιν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἥλιον ἐπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀκτῖνας
 15 βάλλοντα ἐώρα, μεσημβρίας ἀπᾶρτι οὕσης, προμηθεύεται τι
 τοιοῦτον. μεταπεμψάμενός τινας ἀποστέλλει, ἐφ' ᾧ ἀγρότας
 ἄσκους πλησαντας ὕδατος καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπεισάξαντας ἡμιό-
 νοις ἐξιέλσαντας ἀγαγεῖν. τούτους δὲ ἦδη θεασάμενοι καὶ οἱ
 μὴ προκληθέντες τῶν πλησιοχώρων, τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποίουν,
 20 τοὺς τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν χειρὸς αὐτοῦς ἀπαλλάττοντας ὁ
 μὲν δι' ἀμφορέως, ὁ δὲ δι' ἄσκου, ὁ δὲ δι' ὀποίου τύχοιεν ἄγγους C

2. κατὰστοχάσασθαι PG, recte C. 4. μετὰ: an κατὰ? 5.
 lege προσχωρησάντων. 6. θεάσασθαι AG, θεᾶσθαι P. 14.
 ὑπὲρ AG, περὶ P. 16. καὶ μεταπεμψάμενος A. ἀγρότας
 ἄσκους πληρεῖς ὕδατων ἀγαγεῖν. τοῦτο οὖν ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν
 δι' ἀμφορέως A. 17. lege ἐπισάξαντας. 21. τύχοιον PG,
 τύχοιεν CA.

rentur: statim, qua erat celeritate in perspicendis iis, quae condu-
 cerent, signifero regio praecipit, ut cum vexillo, quod manibus tene-
 bat, ad castra Comanorum consisteret. Scytharum autem acie iam
 soluta, ubi coniunctim uterque exercitus conflixit, tum vero caedem
 cerneret, quantam nemo unquam vidit. itaque magna Scytharum
 strage facta, ut qui destituti plane essent divino auxillio, nostri, ve-
 hementi et assidua armorum vibratione defessi, impetum remiserunt.
 imperator in medios invectus hostes, totas conturbabat phalanges,
 caedens obvios, procul stantes minacibus percellens vocibus. sed ubi
 animadvertit, solem supra vertices pugnantium radios fundere, cum
 meridies iam esset, tale quid providit. misit, qui rusticos iuberent
 utres aqua implere, iumentisque impositos apportare. quos conspi-
 cati, etiam qui non iussi erant accolae, idem faciebant iisque, qui
 Scytharum vexationibus se liberabant, aquam utribus alii, alii ampho-
 ris et quae forte ad manum erant vasis ministrabant. milites, aqua

ἀναψύχοντας ὕδατι. - οἱ δὲ μικρὸν τοῦ ὕδατος σπώμενοι, αὔθις τῆς μάχης ἀντίεχοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν θέαμα καινόν, ἕθνος ὄλον, οὐ μυριάσθρωνον, ἀλλ' ἀριθμὸν ἅπαντα ὑπερβαῖνον, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἄρδην κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἀπολωλός. ἦν δὲ μηνὸς Ἀπριλίον εἰκοστὴ πρὸς τῇ ἐνάτῃ ἡμέρᾳ, τρίτῃ δὲ τῆς ἐβδομάδος. ἔνθεν τοι καὶ παρῴδιόν τι οἱ Βυζάντιοι ἐπῆδον, φάσκοντες "διὰ μίαν ἡμέραν οἱ Σκυθαὶ τὸν Μάϊον οὐκ εἶδον." ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς ἦδη ἦν, καὶ ἅπαντες μὲν ξιφῶν ἔργον γεγῶνασι, καὶ τὰ τέκνα φημί καὶ αἱ μητέρες, πολλοὶ δὲ καὶ ζωγρίαν ἐλήφθησαν, τὸ ἀνακλητικὸν κει-10
λεύσας ὁ αὐτοκράτωρ ἤχῃσαι, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπάνεισι παρεμβολήν. καὶ ἦν τῷ κατανοοῦντι θαῦμα ἰδέσθαι, πῶς οἱ πάλαι κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξερχόμενοι καλώδια τοῦ Βυζαντίου ἐξωνούμενοι καὶ ἰμάντας, δι' ὧν δεσμώτας ἄγειν τοὺς τῶν Σκυθῶν ἐαλωκότας, τούναντίον πεπόνθασιν, αὐτοὶ τε παρὰ 15
P. 234 τῶν Σκυθῶν ἐαλωκότες καὶ δεσμῶται γενόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τότε, ὀπηνίκα κατὰ τὴν Δρίστραν ὁ μετὰ τῶν Σκυθῶν γέγονε πόλεμος. καὶ γὰρ τὸ φρόνημα τότε τῶν Ῥωμαίων καθεῖλε θεός. ἐν ὑστέροις δέ, καθ' ὃν ὑφρηγοῦμαι καιρὸν, ὀπηνίκα περιδεῖς τούτους ἔγνω καὶ τὰς σωζούσας ἀπολελω-20
κότας ἐλιπίδας, πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἐξισχύντας, τὴν νί-

1. ὕδατι ἦσαν τοὺς τῆς δεινῆς τῶν σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάτ-
τοντας A. οἱ δὲ στρατιῶται ἄχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπισπά-
μενοι, πάλιν τῆς μάχης A. 5. μην Ἀπριλλίος εἰκοστῇ A. 7.
ἡμέραν τὸν μάϊον οἱ σκύθαι τὸν μάϊον AG. 10. ζωγρίαν A,
ζωγρία PG. ἐλείφθησαν G. 11. τὴν om. P, add. CAG.
13. scribe τοῦ Βυζαντίου καλώδια. καλώδια C, κάλωσ δια PG.
14. ἄχθιεν G.

hausta, proelium repetebant. ibi tum novum cerneret spectaculum, cum gens non decem quidem millium hominum, sed omnem excedens numerum, eo ipso die cum mulieribus liberisque ad internecionem tota deleteretur. fuit hic vicesimus nonus Aprilis dies, hebdomadis tertius. hinc carmen Byzantiis iactatum: "unum ob diem Scythae Maium non viderunt." solis occasu, cum essent omnes ferro interempti, ne liberis quidem matribusque exceptis, multi etiam capti, imperator receptui cani iussit inque castra reversus est. ac mirabilis sane hic exitus erat, praesertim reputantibus, quam qui olim in Scythas profecti sunt Byzantio, funes loraque emercati, quibus captos Scythas vincirent, contraria passi sint, ipsi a Scythis capti vinculisque constricti. verum id illo tempore accidit, quo ad Dristram cum Scythis pugnatum est: tum spiritus Romanorum fregit deus. postea autem, in quibus dicendis nunc versamur temporibus, cum summo eos affe-

κην παραδόξως ἐχαρίσατο τοῦτοις, ὡς καὶ δεσμεῖν καὶ σφάττειν καὶ ζωογρίαν ἄγειν τοὺς Σκύθας, οὐ τοῦτο δὲ μόνον, (τάχα γὰρ τι τοιοῦτον κἂν τοῖς μερικοῖς τῶν πολέμων πολλάκις εἴωθε γίνεσθαι,) ἀλλὰ καὶ ὅλον ἔθνος μυριάνδρον κατὰ μίαν 5 καὶ μόνην ἀφανίσαι ἡμέραν.

6. Τῶν ταγματῶν δὲ τοῦ τε Κομανικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ V. 185 ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντων, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ λύ- B χνων ἀφᾶς πρὸς δεῖπνον ὑπιδόντος, δυσχεραίνων εἰστήκει ὁ καλούμενος Συνέσιος, "τί τὸ γινόμενον καὶ τίς αὕτη ἡ καινὴ 10 οἰκονομία;" λέγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. "ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν ἀνὰ τριάκοντα καὶ πλείω δεσμώτας ἔχει Σκύθας. ἡ τῶν Κομάνων πληθὺς ἐγγὺς ἡμῶν ἐστίν. εἰ γοῦν ὑπνώσασαιεν εἰ στρατιώται, καθάγως καὶ δεῖ, τοσοῦτον κεκοπιακότες, καὶ οἱ Σκύθαι ἄλλος ἄλλον λύσαντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι 15 ἀναιρήσουσιν αὐτούς, τί τὸ λοιπὸν ἔσται; ἀλλὰ κέλευσον C ἀναιρεθῆναι θῦπτον τοὺς πλείονας." ὁ δὲ βασιλεὺς δριμύ πρὸς αὐτὸν ἐνιδὼν, ἔφη "κἂν Σκύθαι, ἀλλὰ πάντως ἀνθρώποι, κἂν ἐχθροί, ἀλλ' ἐλείους ἄξιοι. αὐτὸς δ', οὐκ οἶδα, τί φρονήσας ταῦτα ληρεῖς;" τὸν δ' ἐνιστάμενον μετ' ὀργῆς ἀπέ- 20 πέμψατο. προσέταξε δὲ τηρικαῦτα διαλαλιὰν εἰς ἅπαν τὸ στρατεύμα γενέσθαι, ἅπαντα τὰ τῶν Σκυθῶν ἀναλαβεμένους

3. τε add. C. 6. τῶν δὲ A. Ῥωμαϊκοῦ καὶ κομανικοῦ A, καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ G. 8. ἐπιδόντος G. 9. συνέσιός τις καλούμενος δυσχεραίνων εἰστήκει A. καινὴ om. AG. 11. πλείους CG. ἔχει Σκύθας δεσμώτας G. 12. ἐστὶν ἡμῶν G. 14. ἀκινάκεις A, ἀκινάκας PG. 17. ἰδὼν A. 18. δὲ AG. 19. ἐνιστάμενον A. ὀργῆς αὐτὸν A. 21. ἅπαντας G.

ctos timore cerneret et de salute sua desperantes, quippe tantae multitudini impares, praeter expectationem victoriam dedit, ita ut et vincirent Scythas et trucidarent et captos ducerent, immo etiam (nam tale quid etiam in minoribus proeliis haud raro usuvenit,) universam gentem multitudine innumerabilem funditus delerent uno isto ac solo die.

6. Digressio in suas quibusque stationes Comanicis Romanisque copiis, cum imperator prima face ad coenam iturus esset, indignabundus quidam, Synesius nomine, adstitit et "quid hoc, inquit, sibi vult, et quae ista nova agendi ratio est? unusquisque militum ad triginta et amplius Scythas captivos tenet; Comanorum multitudo prope adest. quid si indormierint milites, ut par est, tantis exantlatis laboribus, et Scythae alterius vincula solverint, strictisque gladiis eos confoderint? quamobrem plerosque barbarorum quamprimum trucidari iube." at imperator truci vultu "etsi Scythae, inquit, tamen sunt ho-

ἔπλα εἰς ἓνα καταθέσθαι τόπον, τοὺς δὲ δεσμώτας παραφυλάττειν. ταῦτα κελεύσας ἐν ἀμεριμνίᾳ τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς ἦν. περὶ μέσσην δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς, εἴτε ἐκ θείας ὀμφῆς, **P.** εἴτε καὶ ὅπως οὐκ οἶδα, ὁμῶς δ' οὖν ὡς ἐξ ἑνὸς συνδήματος μικροῦ πάντας οἱ στρατιῶται ἀπέκτειναν. τοῦτο ὁ βασιλεὺς 5 ἀνυπακούσας ἡμέρας ἀκηκῶς, ὑποπτον εὐθὺς τὸν Συνεσίον εἶχε. μετακαλεῖται τοίνυν παραχρῆμα τοῦτον. καὶ αἰτιώμενος σφοδρῶς ἠπειλεῖτο. λέγων "τοῦτο τὸ ἔργον σόν." τοῦ δὲ ἐπομνυμένου μὴ εἰδέναι, ἐπέταξε δεσμηθέντα τοῦτον κατασχέθηναι, "γνώτω" λέγων "ὅποσον καὶ μόνον ὁ δεσμὸς κα- 10 κὸν ἐστίν, ὡς μηκέτι κατὰ ἀνθρώπων τοιαύτας ἀποφάσεις ποιεῖσθαι." τάχα δὲ ἂν καὶ ἐκόλασε τοῦτον, εἰ μὴ προσελθόντες **P.** 235 οἱ καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγγιστείας προσήκοντες τῷ αὐτοκράτορι μεγιστᾶνες κοινῆν τὴν ὑπὲρ τοῦ Συνεσίου ἱκετηρίαν ἐποιοῦντο. τῶν δὲ Κομάνων οἱ πλείους προηθέντες, μὴ τι δεινὸν καὶ 15 κατ' αὐτῶν ὁ αὐτοκράτωρ νυκτὸς μελετήσῃε, τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενοι, νυκτὸς ᾗχοντο, τὴν πρὸς τὸν Δάνουβιον φέρουσαν ὀδεύοντες. αὐτὸς δὲ ἀνυπακούσας ἡμέρας, φεύγων τὴν τῶν νεκρῶν σωμάτων δυσωδίαν, ἀπᾶρας ἐκείθεν ἔρχεται ἐπὶ

1. τόπον καταθέσθαι G. 3. ἐπ' ἐκ A. 4. ὁμῶς correxi, ὁμῶς codices. ὡς om. G. 5. βασιλεὺς κατὰ τὴν πρωτὴν ἀκηκῶς A. 8. τὸ: γὰρ A. 11. τοιαῦτα G. 15. καὶ add. A. 16. αὐτῶν CAG, αὐτὸν P. 18. φεύγων om. G. 19. σωμάτων om. A. ἀπᾶρας τῶν χοιρητῶν (ἔκεισε γὰρ ὁ πόλεμος ἐγγεγονέ) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κατὰ δ. καλούμενον ἔρχεται A.

mines; etsi hostes, tamen misericordia nostra digni. tibi vero, nescio, quid in mentem venerit ita deliranti?" instantem ulterius iratus dimisit; tum edicto per castra promulgato admonuit milites, exuerent Scythas armis, eaque collecta omnia uno in loco deponerent, captivos ipsos diligenter custodirent. his ita provisus, securus reliquum transegit noctis. circa mediam autem noctem, divino impulsu, an quo alio casu, incertum: eodem momento veluti signo dato ferme universos Romani trucidant. quod ubi imperator exorta luce audivit, suspectum extemplo habet Synesium. arcessitum de scelere compellat, et atrociter minitans, "huius quidem, inquit, tu auctor es facinoris." hic licet iuraret, se inscio id factum esse, tamen vinculis eum constringi iussit; nam "discat, inquit, quantum mali vel sola habeant vincula, ne posthac de hominibus isto modo statuat." et fortasse etiam castigasset eum, nisi cognati et affines imperatoris, homines nobilissimi, intercessissent pro eo coniunctis precibus. Comanorum autem plerique veriti, ne quid mali etiam sibi imperator noctu strueret, praeda omni sumta, Danubium versus iter ingressi sunt. ipse

τινα τόπον Καλά δένδρα καλούμενον, σταδίους δέκα πρὸς τοὺς ὀκτώ ἀπέχοντα τῶν Χοιρητῶν. ἀπερχόμενον δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ὁ Μελισσηγός. οὐ γὰρ ἔφθασε παραγενέσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἀσχολούμενος τὴν πληθὺν ἐκείνην τῶν Β
5 νεολέκτων ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλήλους τοίνυν ἀσπασάμενοι καὶ συγχαρόντες, ὡς εἰκός, τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπορίας περὶ τῶν συμπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν Σκυθῶν ἤττη ἀμίλουν. μεμαθηκώς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, δηνικά τὰ Καλά δένδρα κατέλαβε, τὸν δρασμὸν τῶν Κομάνων, ὅποια τούτοις
10 ἀνῆκε πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς, ἐπιστάξας ἐν ἡμίονοις, ἀποστεῖλε πρὸς αὐτούς, ἐντειλάμενος σπεῦσαι καταλαβεῖν αὐτούς καὶ πέρασεν, εἰ δυνηθεῖεν, Δανούβεως καὶ V. 186
δοῦναι τὰ ἀποσταλέντα. βαρὺ μὲν αὐτῷ ἦν διὰ παντός, μὴ C
μόνον ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ δοῦναι ψεύδεσθαι, ὁμίλιαν ἱκα-
15 νῆν πρὸς ἄπαντας περὶ ψεύδους ποιουμένῳ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν φευγόντων· τοὺς δὲ γε λοιποὺς ἐφεπομένους αὐτῷ εἰστία τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας δαψιλῶς. δεόν δὲ ἐλογίσατο, μὴ τηρικαῦτα τοὺς ἀνήκοντας δοῦναι μισθοὺς, ἀλλὰ μεθεῖναι τοὺς εἰς ὕπνον τραπέντας καταπέσαι τὸν οἶνον, καὶ
20 οὕτω τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συλλεξαμένους ἐν ἐπιγνώσει γενέσθαι τοῦ πραττομένου. τῇ μετ' αὐτὴν οὖν μετακαλεσάμενος ἄπαντας, οὐ τὰ προὔπεσχημένα δίδωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ

2. ἀπερχόμενον C, ἀπερχόμενος PG. 4. τὴν τῶν CG. 9. ὅποια: πάντα τούτοις ἀνῆκε, πρὸς τὴν τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς ὄλην A. 11. ἡμίονους ἐπιστάξας A. posterius recepi, ἐπεισάξας PG. 16. πεφευγόντων P in margine. δέ γε καταλειφθέντας εἰστία A.

illucescente die, cadaverum foetorem defugiens, inde profectus, in locum se contulit, cui Caladendra nomen est, qui octodecim stadiis a Choerenis distat. eo tendentem Melissenus convenit; neque enim pugnae tempore adesse potuerat, multitudine illa recens lectorum ad imperatorem mittenda occupatus. ambo amplexibus ac gratulationibus, ut assolet defuncti, in reliquo itinere de iis, quae in pugna cum Scythis commissa acciderunt, confabulati sunt. ad Caladendra ubi perventum est, imperator de fuga Comanorum certior factus, quae ipsis concesserat pacto, iumentis imposita ad eos misit, mandans, ut itinere accelerato vel ultra Danubium, si possent, eos assecuti, munera traderent. quippe grave ipsi semper videbatur, non solum mentiri, verum etiam in mendacii suspicionem incidere: de cuius turpitudine orationem sat longam ad omnes habuit. sed haec de fugientibus; ceteros, qui remanserant, per diem reliquum accepit lautissime. neque tamen praemia debita tum temulentis danda censuit, sed cra-

D πολλῇ πλείονα. σκεψάμενος δέ, ἐπεὶ ἀκολύειν τούτους οἴκαδε
 ἐβούλετο, μὴ ἐν τῇ ἀπιέναι εἰς προνομήν σκεδασθέντες οὐ μι-
 κρὰν ταῖς κατὰ τὴν ὁδὸν παρακειμέναις κομποβόλεσι τὴν βλά-
 βην ἐπάξωσιν, δμήρους ἐξ αὐτῶν λαμβάνει. αἰτησαμένων δὲ
 καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀσφαλίσασθαι, δίδωσιν 5
 αὐτοῖς τὸν Ἰωαννάκη, (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἀνδρεία καὶ φρονήσει
 διαφέρων,) τὴν τῶν ἀπάντων οἰκονομίαν διαθέμενος καὶ τὴν
 μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Κομάνων εὐθέτησιν. τοιαῦτα
 μὲν οὖν τὰ τοῦ αὐτοκράτορος θεῖα πάντως προνοία. πάντα γοῦν
 P. 236 κατὰ τὸ πλήρες τελέσας, τροπαιοφόρος αὐτὸς νικητὴς πρὸς τὸ 10
 Βυζάντιον ἐπανερχεται, Μαΐου περιπευόντος μηνός. ἀλλὰ τὰ
 μὲν τῶν Σκυθῶν ὧδέ πη πέρας ἐχέτω, κἄν ἐκ πολλῶν ἕλιγα
 μοι εἴρηται, ἄκρω δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀψαμένη πελά-
 γους. τὰς γὰρ λαμπρὰς τοῦ αὐτοκράτορος νίκας, τὰς μερι-
 κὰς τῶν πολεμίων ἤττας, τὰς καθ' ἓνα τούτου ἀνδραγαθίας, 15
 τὰ ἐν τῇ μεταξὺ συμπίπτοντα τοῖς τότε καιροῖς, καὶ ὅπως
 πρὸς ἄπαντας ἐποικίλλετό τε καὶ διὰ παντοίας μεθόδου διέλυε
 τὰ συμπίπτοντα δεινά, οὐδ' ἂν Δημοσθένης ἄλλος ἢ καὶ ὁ
 ἄπας τῶν ρητόρων χορός, οὐδ' ἂν ἡ Ἀκαδημία πᾶσα καὶ ἡ

3. κατὰ CA et in margine P, παρὰ PG. τὴν alterum om. A. 4.
 αἰτησαμένων: καὶ τὸν Ἰωαννάκη δούς διασῶσαι τούτους μέχρις
 αὐτοῦ ζυγοῦ, οἴκαδε τούτους ἀπέλυσε A. 5. τὰ om. G. 6.
 Ἰωαννάκη C. τῇ ἀνδρεία καὶ τῇ G. 8. Ζυγοῦ scripsi. vid.
 p. 245 A. libri ζυγοῦ. 9. post προνοία punctum posui; libri
 uno tenore προνοία πάντα. 10. τελέσαι G. τὸ alterum om. G.
 12. σκυθῶν οὐτω: κἄν A. 17. an ἄπαντα? 18. ὁ om. G.
 19. ἡ prius om. G.

pulam edormire sivit, quo mente recepta beneficii sensum haberent.
 itaque postridie eius diei convocatis omnibus, non ea solum, quae
 pollicitus erat, sed multo plura persolvit. sed cum domum eos di-
 mittere vellet, veritus, ne in reditu praedabundi oppidis viam adia-
 centibus haud parvam calamitatem inferrent, obsides iis imperavit;
 vicissim et ipsis securitatem itineris petentibus, Iohannacem comitem
 dedit, fortitudine ac prudentia praestantem, cui omnium rerum pro-
 curationem incolumitatemque Comanorum commendavit, usque dum
 ad Zygom pervenissent. atque ita quidem imperator divina plane
 providentia. omnibus igitur abunde persolutis, ipse triumphans By-
 zantium revertitur, Maio mense. hactenus de bello Scythico; licet
 ex multis pauca tantummodo narraverim, Adriaticum quasi mare
 summo digito tangens. nam splendidas imperatoris victorias ac levio-
 res hostium clades singulaeque ab eodem praeclare gesta et quanta
 arte, quae interim acciderant, malis se expediverit, haec omnia ver-
 bis aequare nec Demosthenes alter posset, nec universus oratorum

Στοὰ εἰς ταῦτόν συνελθουσίην καὶ προὔργου παντός τὰς Β
Ἀλεξίου πράξεις ἐποιήσαντο, τούτων ἐφικέσθαι ἐξίσχουσαν.

7. Οὐ πολλαὶ διήλθον ἡμέραι τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὰ
ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, καὶ ὁ Ἀρχιέβης Ἀρμένιος καὶ ὁ Κελ-
5 τὸς Οὐμπερτόπουλος (λογάδες οὗται ἄνδρες τῶν ἐπιφανῶν
Ἀρμενίαιοι) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετήσαντες ἐφωράθη-
σαν, πλῆθος οὐκ ἀγεννὲς πρὸς ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐπισυρό-
μενοι. καὶ οἱ ἔλεγχοι παρήσαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπαρρησιάζετο.
κατάκριτοι δὲ ἤδη καταστάντες οἱ ἐπίβουλοι, δήμευσιν καὶ
10 ὑπερορίαν τηρικαῦτα κατεκρίθησαν, τῶν ἐκ τῶν νόμων ποι-
νῶν τοῦ αὐτοκράτορος σχολὴν παντελῆ καταψηφισαμένου, μη- C
δενὸς τὸ σῶμα λαβηθέντος. λογοποιουμένην δὲ Κομάνων ἐφο-
δον μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκείθεν δὲ καὶ τὸν Βοδῖνον καὶ
αὐτοὺς Δαλμάτας παρασπονδήσαι τε καὶ κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς
15 χωρῆσαι βουλομένους, ἐμερίζετο τοῖς λογισμοῖς, πρὸς ὅπτε-
ρον ἂν ἀπονεύσειε τῶν ἐχθρῶν. δέον οὖν αὐτῷ ἐδόκει κατὰ
τῶν Δαλματῶν πρώτως ἐξοπλίσασθαι καὶ προκαταλαβεῖν τὰ
ἀναμεταξὺ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ αὐτῶν διακείμενα τέμπη καί,
ὡς ἐνόν, ἀσφαλίσασθαι. συναγαγὼν τοίνυν ἅπαντας καὶ ἀνα-
20 κοινωσάμενος τὸ σκοπούμενον, ἐπεὶ συνόισον ἅπασι τοῦτ' ἐδό- V. 187
κει, ἔξεισι τῆς μεγαλοπόλεως, τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν προμη- D
θευσόμενος. καὶ ταχὺ τὴν Φιλιππούπολιν καταλαβών, καὶ

3. οὐ πολλαὶ: τότε καὶ ὁ ἀρχιέβης A. 4. Ἀρχιέβης G. 6.
ἀρμενίαιοι G. 7. ταυτηνὴν om. A. 10. ἐκρίθησαν CG. 13.
ὁ αὐτοκράτωρ μανθάνων G. 14. αὐτοῦς: lege τοὺς. 14. ἡμετέ-
ρας G. 19. ἅπαντας: excidit fortasse τοὺς λογάδας. 21.
μεγαλουπόλεως C. προμηθευσάμενος G.

chorus, neque si Academia tota Stoaque ad celebrandas Alexii res ge-
stas convenirent.

7. Non multi dies effluxerant ab imperatoris in palatium reditu,
cum detecta in eum coniuratio est Ariebis Armenii et Ubertopuli
Galli, nobilissimorum fortissimorumque hominum, qui multitudinem
non contemnendam in partes suas traxerant. aderant testes et rem
libere profitebantur. convicti cum essent insidiatores, bonorum pub-
licatione et exilio multati sunt, capitis poenam, legibus praescriptam,
remittente imperatore. iam cum imperator fama Comanos irruptionem
fecisse accepisset, ab altera autem parte Bodinum et Dalmatas, foe-
dere rupto, incursionem in fines nostros meditari, incertus erat animi,
utri prius adversariorum occurreret. tandem satius duxit, contra Dal-
matas primum arma parare, vallesque nostros inter et illorum fines
sitas occupare et, quantum fieri posset, munire. convocavit igitur
primores omnes aperuitque consilium; quod cum probatum esset
omnibus, urbe egressus est, Occidentem placaturus. celeriter Philip-

γράφματα δεξάμενος τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας χρηματίζοντος περὶ τοῦ δουκὸς Λυρραχίου Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, διαβεβαιούμενα ἀποστασίαν ἐκείνον ἀδίνειν, ἀθύμων διὰ πάσης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦν, πῆ μὲν διὰ τὸν ἐκείνου πατέρα ἀναβαλλόμενος τὴν τῆς ὑποθέσεως 5
 P. 237 ἔξετασιν, πῆ δὲ καὶ δεδιώς, μὴ ἄπερ ἡ φήμη λέγει οὐ ψεύσεται. καὶ ἐπεὶ μειράκιον ἦν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἐπίπαν τὰς τῶν τοιούτων ὁρμὰς ἀκαθάρτους γινώσκων, ἐδεδίει, μὴ τι νεωτερίσεις καὶ λύπης ἀφορήτον ἀμφοῖν τῶ τε πατρὶ καὶ θεῷ πρόξενος γένοιτο. δεῦν οὖν ἐλογίαστο διὰ πάσης μεθόδου σπεῦ- 10
 σαι τὴν ἐκείνου σφῆλαι βουλήν. ἐκήδετο γὰρ τοῦτου, ὅπως ἂν τις εἴποι. μεταπεμψάμενος οὖν τὸν τότε μέγαν ἑταιρειάρχην Ἀργυρὸν τὸν Καρατζάν, Σκύθην μὲν ὄντα, φρονιμώτατον δὲ καὶ ἀρετῆς καὶ ἀληθείας ἐπιμελούμενον, διττὰς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ γραφάς, τὴν μὲν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοιαῦτα 15
 B διαλαμβάνουσαν. “ἡ μὲν βασιλεία μου βαρβαρικὴν διὰ τῶν κλεισουρῶν ἔλευσιν κατ’ αὐτῆς μεμαθηκυῖα, ἐξηελύθει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ’ ᾗ τὰ μεσαιχμία τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀσφαλίσασθαι. δεόν οὖν ἐστὶ καὶ αὐτὸν σε παραγενέσθαι, τὰ κατὰ τὴν ὑπό σε ἀρχὴν ἀναδιδάξοντα. (δέδρα γὰρ καὶ 20
 τὸν Βολκάνον, μὴ καὶ αὐτὸς ἐναντία καθ’ ἡμῶν φρονήσας μελετήσῃ,) πρὸς δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Δαλματίαν ἀναγγελεῖν

3. διαβεβαιούμενος CG. 14. ἐπιμελούμενον C. 15. τοιαῦτα C, ταῦτα PG. 18. ἐφ’ ᾗ — ἀσφαλίσασθαι om. CG. 20. ἀναδιδάξαντα G. 21. Βολκάνον G hic et infra.

popolin pervectus, a Bulgariae, qui tunc erat, archiepiscopo de Dyrhachii duce, Iohanne, sebastocratoris filio, litteras accepit, quae hunc defectionem moliri affirmabant. quo nuntio allato, diem noctemque laboravit, partim propter illius patrem detrectans inquisitionem rei, partim veritus, ne, quod fama ferebat, evaderet. cumque iuvenis esset Iohannes, qua aetate impotenti plerosque animo esse norat, metuebat, ne seditione is mota, intolerandi doloris utriusque, et patri et patruo, auctor foret. itaque omnem statuit operam dare, ut consilium illius impediret; nam iuvenem diligebat quam maxime. arceesivit igitur magnum tum temporis hetaeriarchoem Argyrum Caratzam, genere quidem Scytham, sed prudentissimum hominem et virtutis verique studiosum eique duas tradidit epistolas, quarum altera ad Iohannem in hunc sensum scripta erat: “maiestas nostra certior facta, barbaros per clusuras in imperium irrupisse, Cpoli egressa est, ut Romanorum fines tutaretur. itaque opus est etiam te ad me pervenire, ut de provinciae, cui praees, statu referas. vereor enim, ne Bolcanus infesta adversus nos moliat. praeterea de Dalmatiae re-

πρὸς ἡμᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Βολκάνου, εἰ ταῖς εἰρηνηκαῖς ἐμμένει σπονδαῖς, (καὶ γὰρ οὐκ ἀγαθαί μοι περὶ αὐτοῦ ἀγγελίαι καθ' ἑκάστην κομίζονται,) ἵνα σαφέστερόν τι μεμαθηκότες καὶ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἐπιπλέον παρασκευασώμεθα μηχα- C
 5 νᾶς, καὶ σοὶ τὸ δέον ὑποθέμενοι, αὐθις πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν ἐκπέμψωμεν, ὅπως ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῖς ἐχθροῖς μαχόμενοι, τὴν νικῶσαν, θεοῦ ὑπαρήγοντος, σχοίημεν." ταῦτα μὲν ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννην γραφῇ διελάμβανεν. ἢ δέ γε πρὸς τοὺς λογάδας τῶν ἐποίκων Λυθραχίου τοιαῦθ' ὑπηγόρευεν. "ἐπεὶ
 10 καθ' ἡμῶν μελετᾶν τὸν Βολκάνον αὐθις μεμαθηκότες, τῆς Βυζαντιδος ἐξελήλυθειμεν, κατασφαλισόμενοι τε τὰ ἐν μεσαιχμίῳ τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ τῶν Δαλματῶν διακειμένα τέμνη, ἅμα δὲ καὶ τὰ καθ' αὐτὸν καὶ τοὺς Δαλμάτας ἀκριβώσασθαι· διὰ τοιαῦτα δέον κρίναντες μετακαλέσασθαι τὸν D
 15 ὑμέτερον δοῦκα καὶ ποθοῦμενον ἀνεψιὸν τοῦ κράτους ἡμῶν, τουτοῖν τὸν τὴν ἡμετέραν ἐγχειρίζοντα ὑμῖν γραφῇ ἐξαπε-
 στελλάμεν, δοῦκα τοῦτον προχειρισόμενοι. δέξασθε αὐτὸν καὶ ὑμεῖς, καὶ εἰς πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ προστατιόμενον ὑπέικετε." ταύτας οὖν τὰς γραφὰς ἐγχειρίσας τῷ Καρατζῆ, ἐντετατο
 20 ἀπελθόντα πρῶτα μὲν ἐγχειρίσαι τῷ Ἰωάννῃ τὴν πρὸς αὐτὸν P. 238
 γραφῆν. καὶ εἰ μὲν ἀνθαιρέτως ἔπεται, ἐκείνον μὲν ἐκείθεν μετ' εἰρήνης προπέμψαι, αὐτὸν δὲ τὴν φρουρὰν τῆς χώρας ἀναδέξα-

7. lege ἐπαρήγοντος. μὲν οὖν G. 8. διελάμβανε γραφῇ G.
 11. ἐξελήλυθαμεν G. μεταχμίῳ G. 20. ἀπελθόντα om. G.

bus certiores nos facias velim atque de ipso Bolcano, num stet pacis conditionibus. siquidem haud laeti de eo quotidie ad me perferuntur nuntii. cuius consilii, ubi certi aliquid ex te cognoverimus, melius poterimus occurrere; te vero, mandatis instructum, in Illyricum remitemus, ut ab utraque parte impetu in hostem facto, victoria, deo iuvante, potiamur." haec ad Iohannem perscripta erant; alterius epistolae, ad nobiliores Dyrrhachii cives datae, argumentum hoc erat. "de Bolcano bellum in nos rursus parante certiores facti, Byzantio egressi sumus, ut montium angustias, quae nostros Dalmaticosque interiacent fines, praesidiis firmemus; simul etiam probe cognoscamus, quid ille et Dalmatae agant; cumque eam ob causam opus esse duxerimus, ducem vestrum, carissimum nostrae maiestatis nepotem, isthinc ad nos evocare: hunc, qui nostram vobis epistolam reddet, ad vos misimus ducemque creavimus. itaque accipite eum et ipsi, atque in omnibus, quae praescripserit, obsequium ei praestate." has epistolas cum Caratae tradidisset, mandavit, ut, eo advectus, prius Iohanni epistolam redderet; quem, si sua sponte obtemperaret, cum

σθαι, μέχρις ἂν ἐκεῖνος ἀθθεις ἐπανέλθοι· εἰ δὲ ἀντιτείνει καὶ μὴ κείθεται, μεταπέμψασθαι τοὺς ὑπερέχοντας τῶν Λαοραχι-
τῶν καὶ τὴν ἑτέραν ὑπαναγγῶναι γραφὴν, ἐφ' ᾧ συνάρασθαι
αὐτῷ ἐπὶ τῷ τὸν Ἰωάννην κατασχέιν.

8. Ταῦτα ἐνωτισθεῖς ὁ σεβαστοκράτωρ ἐν Κωνσταντι-5
νουπόλει διατρέβων, σπουδαίως ἐξῆει καὶ ἐπὶ δυοῖν νυχθημέ-
ροις καταλαμβάνει τὴν Φιλιππούπολιν. ὑπνώττοτος δὲ τοῦ
B βασιλέως, εἰσὸς τῆς βασιλικῆς σκηνῆς ἀποφητὶ εἰσελθῶν, εἰς
τὴν ἑτέραν κλίνην τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ κατακλιθεῖς καὶ
αὐτὸς ὑπνωττε, τοὺς κατευναζοντας τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς 10
χειρὸς ἡσυχάζειν ἐπιτάξας. ὡς γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦ ὕπνου
ἀνέθορε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρ' ἐλπίδας ἐθεάσατο, ἡσυχάζων
τέως ἦν καὶ τοὺς παρατυχόντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν καὶ αὐτὸς
ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ ἐξυπνος γενόμενος
τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα γρηγοροῦντα ἐθεάσατο, κάκεινος ἐνι- 15
δὼν αὐτὸν, προσελθόντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους καταπαύζοντο.
εἶτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπυνθάνετο, τί ἄρα καὶ βούλοιο καὶ τίς
C ἢ αἰτία τῆς αὐτοῦ ἐλευσεως. ἐκεῖνος δὲ "σοῦ ἔνεκα" ἔρη.
καὶ ὁς "μάτην σεαυτὸν συνταίνας τοσοῦτον κεκοιπίακας." ὁ δὲ
σεβαστοκράτωρ τέως οὐκ ἀντεφθέγγετο, ἀλλ' ὄνειρώττων ἦν 20
τὰ ἀπὸ τοῦ Λαοραχίου μετὰ τοῦ προπεμφθέντος παρ' αὐτοῦ
κομισθησόμενα μηνύματα. καὶ γὰρ ἅμα τῷ ἐνωτισθῆναι τὰ
θρῦλλοῦμενα περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, δισύλλαβον ἐγχαράξας

1. αὐθεις om. G. ἀνιταίνῃ et κείθεται PG, alterum C. 11.
ἐπιτάξας ἡσυχάζειν G. 17. μὲν ὁ G.

pace dimitteret; ipse curam provinciae susciperet usque ad reditum illius. sin recusaret et parere nolle, primoribus Dyrrhachiensium ad se vocatis alteram epistolam ostenderet, ipsorumque auxilium exposceret ad Iohannem comprehendendum.

8. His cognitis sebastocrator, qui Cproli degebat, sine mora urbe profectus, duorum dierum totidemque noctium itinere Philippopolin pervenit. dormiente imperatore, in tabernaculum regium sine strepitu ingressus, in altero lecto somno se dedit, postquam manus signo imperatoris cubicularios, ut quiescerent, monuit. experrectus imperator, ubi fratrem praeter opinionem vidit, quietus tum quidem mansit, quique aderant, vetuit et ipse strepere. tandem cum sebastocrator, somno itidem solutus, imperatorem fratrem exsomnia cerneret, atque hic vicissim alterum, ambo se invicem amplexi et osculati sunt. dein rogante imperatore, quae causa eius adventus esset, Isaacius "tua, inquit, causa veni." tum ille: "frustra tantum itineris laborem suscepisti." ad haec sebastocrator tum quidem nihil respon- dit; sed expectavit, quid nuntius, quem Dyrrhachium miserat, refer-

πρὸς αὐτὸν γράμμα, παρεκλεύσατο θῦπτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φοιτῆσαι. ὡς καὶ αὐτὸν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ τοῦ Βαζαντίου ἐξεληλυθότα πρὸς Φιλιππούπολιν ἀπείγασθαι, ἐφ' ᾧ τὰ κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰσηγηθέντα κατασεῖσθαι, ὅτα εἰκότα πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα ἑμιλήσαντα. ἅμα δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐγκαρτερῆσαι ἄφιξιν. ὑποχωρήσας δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ἀποτεταγμένην αὐτῷ σκηπὴν ἄπεισιν. παραχρῆμα δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀποσταλαῖς γραμματοκομιστῆς δραμαλὸς εἰσίσιν ἐκεῖθεν ἐπα-
 10 νελθάν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀπαγγέλλων ἄλευσιν. τῆς ὑποψίας οὖν τηρικαῦτα ὁ σεβαστοκράτωρ ἀπαλλαγείς καὶ κρείττοσιν ἀναρρώσας ἑαυτὸν λογισμοῖς, θυμοῦ πλησθεὶς κατὰ τῶν πρώτως P. 239 εἰσηγησαμένων τὰ κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τετραγαγμένος πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆει. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον θρασυάμενος, ἐγγώκει
 15 μὲν παρεσθὴ τὴν αἰτίαν, ἠρώτα δ' ὅμως, ὅπως ἔχοι. ὁ δὲ “κακῶς” ἔφη “ἐξ αἰτίας σῆς.” οὐδὲ γὰρ ὄλωσ τὸν θυμὸν περιλυκτοῦντα χαλιναγωγεῖν ἠπίστατο, παρεφέρετο δὲ καὶ ὑπὸ ψιλοῦ, εἰ ἔτυχε, ῥήματος. ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἄλλο τι προσέθετο λέγων, “οὐ τοσοῦτον κατὰ τῆς σῆς λελύπημαι βα-
 20 σιλείας, ὅσον κατὰ τουτοῦ” (τὸν Ἀδριανὸν τῷ δακτύλῳ ὑποδείξας) “καταψευδομένου.” πρὸς ταῦτα δὲ ὁ πραῦς ἐκεῖνος καὶ ἡδύς βασιλεὺς οὐδ' ὄτιοῦν ἐφθόγγετο. ἐγένωσκε γὰρ, ὅπως ζέοντα τὸν θυμὸν τᾶδελφοῦ καταπαύσει. συγκαθεσθέντες οὖν B

8. σκηπὴν G, σκηπὴ P. 15. ἐχη G. 20. Ἀδριανὸν G hic et infra. 21. δὲ om. C.

ret. nam sparsos de filio rumores ut audir, brevi exarata epistola eum illico ad imperatorem tendere iusserat; se quoque Byzantio festinare Philippopolin, ut, quae res postularet, imperatorem fratrem doceret crimenque dilueret. ibidem eius se adventum praestolaturum. itaque digressus ab imperatore, in assignatum ipsi tabernaculum se contulit. brevi post missus ad Iohannem tabellarius accurrit, Iohannis adventum nuntians. tum vero Isaacius, e suspicionis sollicitudine ad maiorem erectus fiduciam, iraque incensus in eos, qui primi nomen filii detulerant, magno animi motu imperatorem adiit. is conspiciatus fratrem, quamquam causam statim intellexit, tamen quomodo haberet, percontatus est. “male, respondit ille, idque propter te.” nempe colibere iracundiam prorsus non didicerat; immo efferebatur vel simplici, si forte, verbo. praeterea addit: “neque tamen tuae maiestati tantum succenseo, quantum huic (Adrianum digito monstrabat) calumnianti.” ad haec mitis ille ac suavis imperator nihil omnino reposuit; norat enim, quo modo exardescentem fratris iracun-

ἄμφω, μετὰ τοῦ Μελισσηνοῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος καὶ
 τινῶν τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς
 μόνοι πρὸς ἀλλήλους ὀμίλουσιν περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 ἐηθέντων. ὡς δὲ τὸν Μελισσηνὸν καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφόν
 Ἀδριανὸν κατατρέχοντας ἐσχηματισμένως τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἑώρα, 5
 V. 189 αὐτοὺς τὸν θυμὸν παφλάζοντα μὴ δυνηθεῖς κατασχεῖν, δριμύ
 πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἀτενίσας, ψιλῶσαι τὸν αὐτοῦ πάγωνα
 ἠπειλήσατο καὶ διδάξαι, μὴ προφανῶς ψευδόμενον τοιούτων
 συγγενῶν ἀποστερηῆσαι τὸν βασιλεῖα ἐπιχειρεῖν. ἐν τούτοις ὁ
 C' Ἰωάννης κατέλαβε, καὶ παραχρῆμα εἰσω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς 10
 εἰσάγεται, καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτοῦ λαληθέντων ἀκούει. οὐ
 μέντοι γε εἰς ἐξέτασιν ὄλωσ ἄγεται, ἀλλ' ὁ κατάκριτος ἐλεύ-
 θερος ἴσταται, τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν εἰπόντος. "πρὸς
 τὸν σὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐμὸν ἀφορῶν, οὐδ' ἀκοῦσαι τῶν
 κατὰ σοῦ λαληθέντων ἀνέχομαι. ἔσο τοίνυν ἀμερίμνος διὰ- 15
 γων, ὡς τὸ πρότερον." ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐπὶ τῆς βα-
 σιλικῆς ἐρρήθη σκηνῆς, μόνων τῶν συγγενῶν, ὀθνεῖον δὲ οὐ-
 δενὸς παρόντος. οὕτω γοῦν τῶν λαληθέντων ἢ μελετηθέντων
 ἴσως κατευνασθέντων, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, τὸν σεβαστοκράτο-
 Dρα φημι Ἰσαάκιον, μετακαλεσάμενος σὺν αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ 20
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ, πολλὰ ὀμιλήσας πρότερον, ἔφη πρὸς τὸν σε-
 βαστοκράτορα "σὺ μὲν χαίρων ἄπιθι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν,

1. κατὰ CG. 2. αὐτοῖς C, αὐτοῦς P, αὐτοῦς προσηκόντων G.
 9. ὁ om. G. 12. ἐλεύθερον G. 14. ἐμὸν ἀδελφόν G. 17.
 ἐρρήθη C, εἰρήθη G. 19. ἴσον CG. κατευνασθέντα G.
 21. τῷ G, καὶ P. πρότερον ὀμιλήσας πολλὰ G.

diam sedaret. considerentes igitur ambo, una cum Melisseno Nicephoro caesare nonnullisque aliis, sanguine et affinitate iunctis, soli de crimine Iohannis colloquebantur. ubi autem Melissenum fratremque suum Adrianum oblique in filium invehi sensit, effervescenti iterum impar comprimendae irae, Adriano truci vultu comminatur, vulsurum se ipsi barbaram atque ita tractaturum, ut in posterum non conaretur propalam mentiendo talibus imperatorem propinquis orbare. interea Iohannes advenit, et statim in regium tabernaculum admissus, quae in eum dicta erant omnia, audit. neque tamen in quaestionem adducitur; sed reus adstat liber, imperatore haec ad eum verba faciente: "patrem tuum, meum fratrem, respiciens, ne audire quidem sustineo, quae in te coniecta crimina sunt. esto igitur animo securo, ut antea." haec omnia intra regium tabernaculum acta sunt, solis propinquis praesentibus, extraneo nemine. tali modo sopitis, quae vel falso insimulata vel meditata etiam fuerant, Isaacium fratrem sebastocratorem una cum Iohanne filio accessivit, multaque cum utroque

τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ μητρὶ ἀνακοινωσόμενος. ἐγὼ δὲ τουτονὶ”
 (τὸν Ἰωάννην φησὶν ὑποδείξας) “σφιδίς, ὡς ὄρας, ἐκπέμπω
 πρὸς τὸ Δυρράχιον, ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐπιμελῶς ἐνεργεῖν.” οὕτως οὖν ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν τῆς πρὸς
 5 τὸ Βυζάντιον τῇ μετ' αὐτὴν εἶχετο, ὁ δὲ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 στέλλεται.

9. Οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔστη.
 ἀλλ' ἐπεὶ Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς ἐνδημήσας ἦν ἐν τῇ βασιλευ-
 ούσῃ, γινώσκων τὸ τούτου ὄβριμοεργὸν καὶ περὶ τὰς πράξεις P. 240
 10 ὄξυ, βουλόμενος τούτον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, δοῦκα Τραπε-
 ζοῦντος προϋβάλλετο, πάλαι ταύτην ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀφε-
 λόμενον. ὤρητο μὲν γὰρ οὗτος ἐκ Χαλδαίας καὶ τῶν ἀνω-
 τέρω μερῶν, στρατιώτης δὲ περιφανῆς γενόμενος, ἐπί τε φρο-
 νήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε
 15 ἔργου ἀψάμενος καὶ ἀτυχήσας, ἀλλὰ πάντων αἰεὶ τῶν πολε-
 μίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Τραπεζοῦντα ἔλων καὶ ὡς
 ἴδιον λάχος ἑαυτῷ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. τούτου τὸν
 υἱὸν Γρηγόριον ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς εἰς
 μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἰσώκισατο. ἀνήβων δὲ ἄμφω τῶν B
 20 παίδων ὄντων, γαμήλια μόνα σύμφωνα ἀναμεταξὺ προέβησαν.
 εἶτα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον εἰς χεῖρας τῷ σεβαστοκράτο-
 ρος παραθέμενος, ἔν' ὀπηνίκα νομίμου ἄψωνται οἱ παῖδες

1. ἀνακοινωσάμενος G.

2. φησὶν om. G.

5. τὸ prius

om. G. τῇ om. G.

9. ὄβριμοεργὸν P, ὄβριμοεργὸν CG.

17. ἑαυτοῦ G.

locutus, sebastocratori “tu quidem, ait, salvus in urbem revertere, et quo loco res nostrae sint, matri renuntia. hunc vero (Iohannem digito monstrabat) rursus, ut vides, Dyrrhachium dimitto, ut provinciae suae curam gerat.” ita discedentes, alter Byzantium postridie iter iniit, alter Dyrrhachium missus est.

9. Exiit etiam alia tunc in imperatorem conspiratio. etenim Theodorum Gauram, Cpoli commorantem, cuius imperator animum audacem et promptum norat, ut urbe exterminaret, ducem Trapezuntis creaverat, quam is dudum Turcis eripuerat. oriundus hic e Chaldaea superiori, eximiam in militia laudem tulerat, quod et consilio et virtute omnes superabat, neque unquam vel minimam rem susceptam non feliciter perfecerat; cumque omnes semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Comnenus sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerant. tum tradito Gauras Gregorio filio sebastocratori, ut cum legitimam

ἡλικίας, καὶ ἡ μνηστεία τελεσθῆ, αὐτὸς συνταξάμενος τῷ βασιλεὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανήει χώραν. τῆς δὲ ὁμεινέτιδος αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοινὸν ἀποδεδωκυίας χρέας, ἄλλην αὐθις ἐξ Ἀλανῶν ἠγάγετο εὐγενεστάτην. ἔτυχε δὲ τὴν τε τοῦ σεβαστοκράτορος ὁμεινέτιν καὶ ἦν ὁ Γαβρᾶς ἔλαβε, δυοῖν ἀδελ-
 5 φοῖν θυγατέρας εἶναι. τούτου δήλου γεγονότος, ἐπεὶ ἀπὸ τε
 C τῶν νόμων ἀπὸ τε τῶν κανόνων ἢ τῶν παίδων ἐκολύετο συν-
 ἀφεια, δισεπάσθη τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα. γινώσκων δὲ ὁ
 βασιλεύς, ὅποτος ὁ Γαβρᾶς στρατιώτης ἐστὶ καὶ ὅποσα πρά-
 γματα συνταράττειν δύναται, οὐκ ἤθελε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρη-
 10 γόριον, διασπασθέντος τοῦ τοιοῦτου συναλλάγματος, παλι-
 δρομῆσαι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατέχειν τοῦτον εἰς τὴν βασιλευ-
 ουσαν δυεῖν ἕνεκα, ἵν' ἅμα μὲν ὡς ὄμηρον αὐτὸν παρακατέ-
 χοι, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ Γαβρᾶ εὐνοίαν ἐπισπάσαιτο· κἄν-
 V. 190 τεῦθεν, ἐὰν πονηρὸν τι βούληται, ἀπόσχηται τοῦ τοιοῦτου.¹⁵
 D μιᾷ γοῦν τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Γρηγόριον συνάψαι ἐβούλετο.
 διὰ τοι ταῦτα ὑπερετίθετο τὴν τοῦ παιδὸς ἀποστολήν. κατα-
 λαβὼν δὲ αὐθις ὁ Γαβρᾶς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ μη-
 δὲν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετωμένων συνείς, ἐσκό-
 πει τὸν ἴδιον υἱὸν λεληθότως ἀναλαβέσθαι. εἶχε δὲ τέως τὸ 20
 βεβουλευμένον ἀνεκφορον, κἄν ὁ αὐτοκράτωρ παρηγνίσσετό τι
 καὶ παρενέφαινε αὐτῷ περὶ τοῦ σκοπομένου. ὁ δὲ εἶτε μὴ
 γνοῖς, εἶτε καὶ ἀκηδιάσας διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γεγονυῖαν τοῦ

13. δυεῖν C, δυοῖν PG. 14. Γαυρᾶ G. 15. an βουλευῆται?
 17. τοι om. G. 20. δὲ om. G. 21. κἄν — σκοπομένου
 om. CG.

†etatem illi attigissent, nuptiae perficerentur, imperatorem salutavit domumque reversus est. ibi defuncta haud multo post eius uxore, cum alteram ex Alanis nobilissimam duxisset, contigit, ut sebastocratoris coniux et quam Gauras sibi adiunxerat, fratrum duorum filiae essent. quo patefacto, quoniam et civilibus et ecclesiasticis legibus filiorum nuptiae prohiberentur, diremta illa sponsalia sunt. verum imperator reputans, quam esset Gauras bello egregius quamque efficax turbandis rebus, sponsalibus solutis, reverti ad patrem Gregorium noluit, sed detinere ipsum Cpoli duabus de causis decrevit, primum ut fidei Gaurae obsidem haberet, dein ut benevolentiam eius sibi conciliaret; propter quae ille, si quid machinaretur, coeptis assisteret. itaque sororum mearum unam connubio ipsi iungere voluit. eam ob causam pueri reditum distulit. at Gauras Byzantium reversus, cum nihil eorum, quae imperator meditabatur, intelligeret, filium clam abducere in animo habuit. sed celavit tum consilium, licet imperator obscuris verbis ei significaret, quid in animum induxisset. quae

τοιούτου κήδους διάζευξεν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤτειτο τὸν υἱὸν
δοθῆναι οἱ ἐπαναστρέφοντι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀνένευε πρὸς
τοῦτο. σχηματιζόμενος δὲ ὁ Γαβρᾶς ἐκοντὶ τοῦτον καταλιμ- P. 241
πάνειν καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ κατὰ τὸ παιδίον ἀναθέ-
5 σθαι γνώμῃ, ἐπεὶ συνταξάμενος αὐτῷ ἀπάρτι τοῦ Βυζαντίου
ἐξίεναι ἔμελλεν, ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ σεβαστοκράτορος διὰ τὸ
παρακολουθῆσαν κήδος καὶ ἦν πρὸς αὐτὸν ἐκ ταυτησί τῆς
αἰτίας ἔσχε συνήθειαν, ἔνθα τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Φωκᾶ
τέμενος ἰδρῦται· προάσκειόν τι τοῦτο περὶ τὴν Προποντιδα
10 διακείμενον περικαλλές. δαμιλῶς οὖν αὐταῦ που εὐωχηθέν-
τες, ὁ μὲν σεβαστοκράτωρ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπαγγίσει, ὁ δὲ
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤτειτο παραχωρηθῆναι οἱ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν
συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς κατένευεν. ὁ δὲ πολλάκις ῥηθεὶς B
Γαβρᾶς, ἐπεὶ τῇ μετ' αὐτὴν χωρίζεσθαι ἤδη τοῦ παιδὸς
15 ἔμελλε, τοὺς παιδαγωγοὺς ἤξιόν συνεψοσθαι οἱ μέχρι τοῦ
Σωσθενίου· κείθι γὰρ ἔμελλε κατασκηνοῦν. οἱ δὲ κατανεύ-
σαντες συναπήεσαν μετ' αὐτοῦ, κῆθ' οὕτως καὶ ἐν τῷ μέλ-
λειν αὐθις ἐκεῖθεν ἀπαίρειν τὸ αὐτὸ τοὺς παιδαγωγοὺς ἤτε-
το, συνεψοσθαι τούτῳ τὸν υἱὸν καὶ μέχρι τοῦ Φάρου. οἱ δὲ
20 ἀνένευον. ὁ δὲ σπλάγχνα τε πατρικὰ προεβύλλετο καὶ ἀπο-
δημίαν μακρὰν καὶ ἀλλάττα συνείρων τοῖτοισι, κατέκλασε τὰς
τῶν παιδαγωγῶν καρδίας, καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις

5. αὐτῷ τοῦ ἀπάρτι Βυζαντίου P, αὐτῷ τοῦ om. C, ἀπάρτι τοῦ
Βυζαντίου G, omissis itidem αὐτῷ τοῦ. 13. συνεῖναι CG. 15.
τοῦ add. G. 19. καὶ om. G.

ille sive non intelligens, sive ob dirempta nuper sponsalia parum cu-
rans; filius ut secum domum rediret, postulavit. id imperatore re-
cusante, Gauras non invitum se facere simulans, ut filium relinque-
ret et imperatoris tutelae committeret, cum valere hunc iussisset
iamque Byzantio discessurus esset, a sebastocratore propter affini-
tatis coniunctionem et natam inde familiaritatem hospitio acceptus
est ad magni martyris Phocae, in suburbano pulcherrimo ad Propontidem
sito. ubi cum opipare essent epulati, sebastocrator Byzantium
revertitur; alter dari id sibi petiit, ut filius postero quoque die se-
cum una esset. statim annuit sebastocrator. at Gauras, quem saepe
diximus, cum postridie iam discessurus a filio esset, paedagogos pueri
rogavit, ut comitarentur se usque ad Sosthenium; ibi enim diversurus
erat. anntuentes illi una ibant, cum et hinc discedendum fuit,
idem paedagogos rogavit, ut filium ad Pharum usque se sequi pate-
rentur. id illi recusare. verum alter amorem paternum obtendere et
itineris longinquitatem et eiusmodi alia addere. ita fregit paedagogo-

C συνείποντο αὐτῷ. τὸν Φάρον τοίνυν καταλαβών, εἰς φῶς τὴν
 σκῆψιν προήγαγε. καὶ ἀναλαβόμενος τὸ παιδίον καὶ ἐμβα-
 λῶν εἰς ὀκνάδα, τῆ τοῦ Πόντου βοθίῳ ἑαυτὸν τε καὶ τὸν
 υἱὸν ἐπαφῆκε. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, θῆτον
 ἢ λόγος δρομάδας νῆας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν, ἐντειλάμενος 5
 τοῖς ἀπερχομένοις τῷ μὲν Γαβρᾶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐγχειρίσαι
 γραφάς, τὸ δὲ παιδίον σπεῦσαι μετὰ τῆς ἐκείνου γνώμης
 ἀναλαβέσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἐχθρὸν τὸν αὐτοκράτορα βούλοιο
 ἐσχηκέναι. καταλαμβάνουσι τοίνυν αὐτοὺς οἱ ἀπελθόντες ἐν-
 D θεν τῆς Αἰγίνου πόλεως κατὰ τὴν πόλιν τὴν οὐτωσί ἐγχωρίως 10
 Κάραμβιν καλουμένην. καὶ δὴ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσαντες
 γραφάς, δι' ὧν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέφαινε, μιᾶ τῶν ἐμῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ παιδίον βούλεσθαι συναρμόσαι, καὶ πολλὰ ἄλλα πρὸς
 αὐτὸν ὠμιληκότιες πείθουσιν ἐκπέμψαι τὸν υἱόν. ὄνπερ θεα-
 σάμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐγγράφων μό- 15
 νων τάχα τὸ συνάλλαγμα ἐμπεδώσας, παιδαγωγῷ παραδέδω-
 κεν ἐνὶ τῶν τῆς βασιλίδος θεραπόντων, Μιχαῆλ τῷ ἔκτομια,
 καὶ οὕτω περὶ τὰ ἀνάκτορα ἐνδιατρίβοντα πολλῆς ἐπιμε-
 V. 191 λείας ἤξίου, τὰ τε ἤδη διορθούμενος καὶ πᾶσαν παιδείαν στρα-
 τιωτικὴν ἐκδιδάσκων. ὅποια δὲ τὰ τῶν νέων, μὴ βουλούμε- 20
 P. 242 νος ὄλωσ ὑποτάσσεσθαι τι, ἡνιάτο, ὡς μὴ προσηκούσης δῆ-

5. ἐξέπεμψεν CG, ἐξέπεμπεν P. 6. ἐπαρχομένοις P, ἐπερχο-
 μένοις G, recte C. Γαυρῆ G hic et infra. 9. αὐτοὶ C.
 11. Κάραβιν CG. 17. τῶν add. C. 19. ἤδη CG, ἤδη P. 21.
 δῆθεν add. C.

rum animos, seque ut comitarentur, evicit. Pharum sic proventus,
 quid vellet, patefecit. nam arrepto puero et in oerariam navem
 coniecto, maris fluctibus se filiumque commisit. quod simulatque
 imperator cognovit, dicto citius celoces misit, vectoribus mandans, ut
 Gaurae litteras ad eum datas redderent, puerumque sine mora ab eo
 repeterent; sin negaret, utique minarentur hostem ipsi imperatorem
 fore. assequuntur Gauram citra Aeginum urbem, ad oppidum ab
 indigenis Carambim appellatum. statim reddunt imperatoris litteras,
 quibus se sororum mearum unam puero in matrimonium daturum
 significabat, et multis ad eum verbis factis, tandem persuadent, ut
 filium remitteret. quem ut imperator vidit et legitimis solum pactio-
 nibus continuo nuptias firmavit, paedagogo puerum tradidit, famulo-
 rum imperatricis uni, Michaeli eunucho. ac multa dehinc eum in
 palatio commorantem cura complexus, et mores adolescentis ad hu-
 manitatem informavit, et universae rei militaris scientia eundem im-
 buit. verum ut sunt puerorum ingenia, cum parere prorsus nollet,
 indignabatur, quod iusti scilicet sibi honores non haberentur. huc

5 *Ἰεν ἀξιούμενος τιμῆς. δυσαρρεστῶν δὲ ἅμα καὶ πρὸς τὸν παιδαγωγόν, ἐσκέπτετο πρὸς τὸν ἴδιον φοιτῆσαι πατέρα, δέον μᾶλλον εὐχαριστεῖν ἐπιμελείας τοσαύτης ἀξιούμενον. οὐ μέγχι δὲ τούτου περιῖστατο τούτῳ τὸ βούλευμα, ἀλλὰ καὶ ἔργον ἦπτετο. προσελθὼν οὖν ἀνακινουῖται τισι τὸ ἀπόρητον. ἦσαν δὲ ὁ τε Γεώργιος τοῦ Δεκανοῦ, Εὐστάθιος ὁ Καμύτζης καὶ Μιχαὴλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρην συνήθως οἱ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ὀνομάζουσιν. ἄνδρες δὲ οὗτοι μαχιμώτατοί τε καὶ τῶν λίαν προσφκειωμένων τῷ βασιλεῖ. τούτων ὁ Μιχαὴλ προσελθὼν ἀπαγγέλλει πάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ β δὲ οὐ πᾶν πιστεύειν ἔχων, ἀνένευε πρὸς τὰ ῥήματα. ἐπικειμένον δὲ τοῦ Γαβρᾶ καὶ τὸν δρασμὸν ἐπειγόντος, οἱ εὐνότερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακείμενοι ἔφασαν, "εἰ μὴ δι' ὄρκου ἡμῖν τὸ βεβουλεμένον πιστώσειας, οὐ συννεφόμεθά
 15 σοι." τοῦ δὲ κατανέυσαντος, τὸν ἅγιον ἦλον, δι' οὗ τὴν τοῦ ἐμοῦ σωτήρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἐνύξαν, ὑπεδείκνυνον οὗ ἔκειτο, βουλευσάμενοι ἀναλαβέσθαι καὶ ἐξαγαγεῖν, ὥστε εἰς τὸν δι' αὐτοῦ τραθέντα ἐπωμόσασθαι. πείθεται τούτοις ὁ Γαβρᾶς, καὶ εἰσελθὼν ἀναλαμβάνεται λαθραίως τὸν ἅγιον
 20 ἦλον. εἰς δὲ τις τῶν προκαταγγειλάντων τῷ αὐτοκράτορι τὴν βουλὴν δραμαῖος εἰσελθὼν ἔφη, ὡς "ἴδε καὶ ὁ Γαβρᾶς, καὶ ὁ ἦλος ἐγκόλιος αὐτῷ." καὶ παραχρῆμα, ἐπισκῆψαντος τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὁ Γαβρᾶς εἰσήγετο, καὶ ὁ ἦλος τοῦ κόλπου*

4. περιῖσταται G. 6. an Καμύτζη? 11. πιστεύων PG, recte C. 16. ὑπεδείκνυτο CG. 19. ἀναλαμβάνει CG. 22. αὐτοῦ G.

accedebat, ut offenso in paedagogum animo esset. itaque fugam ad patrem meditabatur, cum tam diligentis institutionis gratiam potius referri oporteret. neque in meditando constitit; immo rem aggressus est etiam. communicavit igitur consilium cum Georgio Decani, et Eustathio Camytza et Michaele a poculis, quem pincernam vulgo aulici vocant, fortissimis viris iisdemque imperatori familiarissimis. ex quibus Michael totius rei indicium ad imperatorem detulit. is nullam omnino fidem dictis habuit. acrius autem Gaura ad fugam urgente, qui animo erga imperatorem fideli erant, "nisi iure iurando, inquit, consilio tuo fidem addideris, non sequemur te." quod cum ille non recusasset, locum ipsi ostendunt, ubi sacra lancea, qua salvatoris mei latus impii pupugerunt, recondita erat. hanc inde auferret, suadent, ut per eum, cuius latus illa percussus esset, iuraret. paruit adolescens, sacrariumque ingressus, lanceam surripuit. tum vero eorum unus, qui rem imperatori prodiderant, accurrens, "ecce, inquit, Gauras, sacram lanceam in sinu gestans." statim imperatoris

εὐθύς ἐξήγετο. ἐρωτηθεὶς δέ, ἀπήγγειλε πάντα ἐκ ψιλῆς ἀπερωτήσεως, τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας καὶ τὰ βεβουλεμένα ἅπαντα. αὐτοῦ μὲν οὖν καταψηφισάμενος, παραδίδοσι πρὸς τὸν δοῦκα Φιλιππουπόλεως Γεώργιον τὸν Μεσοποταμίτην, ὥστε ἔμφρουρον τοῦτον τηρεῖν δεσμώτην ἐν τῇ 5 ἀκροπόλει. Γεώργιον δὲ τὸν τοῦ Δεκανοῦ μετὰ γραμμύτων D πρὸς Λέοντα τὸν Νικερίτην δοῦκα τῷ τότε τοῦ περὶ Δουνάβου τυγχάνοντα πέπομφεν, ὡς δῆθεν καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνῳ τὰ περὶ τὸν Δάνουβιν φυλάττειν· τὸ δὲ πᾶν, ἵνα μᾶλλον ἐκεῖνος παρὰ τοῦ Νικερίτου ἐπιτηροῖτο. ἔμφρούρους δὲ καὶ 10 αὐτὸν Εὐστάθιον τὸν τοῦ Καμύτζη καὶ τοὺς λοιποὺς περιορίσας εἶχεν.

1. πάντα : ταῦτα CG. 6. τοῦ om. G. 7. τὸν add. CG., τῷ om. CG. τοῦ om. G. lege τῶν. παρὰ G. Δαννοῦβου C, Δανούβου G, Δανουβλου Ducangius, Δάνουβιν ego, ex consuetudine scribentis. 9. Δάννουβιν PG, recte C.

inssu Gauras inducitur, et lancea sinu educitur. atque cuncta ad simplicem interrogationem confessus est, et consciis editis et consiliis omnibus. damnatum Philippopolis duci Georgio Mesopotamitae tradidit in arce custodiendum; Georgius Decani cum litteris ad Leonem Niceritam, qui tunc regionum Danubio adiacentium dux erat, missus est, tanquam cum illo scilicet custodiam horum finium acturus, revera ut ipse potius a Nicerita custodiretur; Eustathium denique Camytzae reliquosque, ex urbe itidem expulsos, carcere inclusos habuit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Θ.
ALEXIADIS LIBER IX.

ARGUMENTUM.

Imperio a Dalmatarum incursionibus munito, Alexius Iohannem Ducam in Tzacham mittit: Mitylene, Samus aliaque insulae receptae (1). Carycae et Rhapsomatis defectio (2). Tzacham rursus bellum parantem sultanus Clitziasthan, quem imperator in auxilium vocaverat, inter epulas confodit (3). Dalmatarum princeps, Bolcanus, Romanam ditionem depopulatur, pulso Iohanne Comneno duce (4). contra quem dum Alexius ipse movet, patefacta est coniuratio Nicephori Diogenis (5). eiusdem ortus, consilia, virtutes (6). ad confessionem sceleris frustra admonitus (7), per tormenta conscios edere cogitur (8). a militibus, in concionem convocatis, Nicephorus et Cecaumenus Catacalo excaecantur, incertum an Alexio auctore (9). Bolcanus pacem impetrat, obsidibus datis. Nicephorum, novis iterum studentem, venia imperator donat (10).

1. Οὕτως οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Γρηγόριον τὸν P. 245
Γαβρᾶν δ' αὐτοκράτωρ οἰκονομήσας, ἀπάρας τῆς Φιλίππου-V. 194
πόλεως, τὰ ἀναμεταξὺ Δαλματίας καὶ τῆς ἡμεδαπῆς τέμμη
καταλαμβάνει. καὶ τὸν ὅλον αὐχένα διαδραμῶν τοῦ οὕτως
5 πῶς ἐγχωρίως καλουμένου Ζυγοῦ, οὐκ ἐποχοῦμενος, (οὐ γὰρ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Θ G. 1. οὕτως G, οὔτος P. 2. γαυρᾶν G.
5. πῶς ἐγχωρίως om. CG. Ζυγοῦ scripsi, ζυγοῦ PG. ἐπο-
χοῦμενος CG, ἐποχοῦμενον P.

1. **H**is ita de Iohanne et Gregorio Gaura constitutis, imperator Philippopoli profectus, quae Dalmatiam Romanamque ditionem interiacent valles occupavit. cumque totas emensus esset angustias Zygi,

· ἐδόδοι τοῦτο ἐς αἰεὶ ὁ τόπος δ' ἁγῶδης τε καὶ χαρὰδρῶδης
 ὦν καὶ συνηρηφῆς καὶ μικροῦ ἄβατος,) ἀλλὰ περὶ ἅπαντα
 διερχόμενος καὶ νείκειοις περιαρθρῶν ὀφθαλμοῖς, μὴ διαλάθῃ
 τι ἀφύλακτον, δι' οὗ ἔραδία τοῖς πολέμοις πολλάκις ἢ δίοδος
 γένηται, καὶ οὗ μὲν διώρυγας ἐπιτρέπων γενέσθαι, οὗ δὲ καὶ 5
 Βξυλίνου κατασκευασθῆναι πύργους καὶ πολίχνια, ἐνθα ὁ τό-
 πος παρεῖχε, γενέσθαι διὰ πλίνθων ἢ λίθων ἐπέταττε, τὰ
 ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα καὶ τὰ μεγέθη αὐτὸς διαμέ-
 τρων· ἔστι δ' οὗ καὶ οὐρανομήκη δένδρα ξιζοτομηθέντα
 κατατεθῆναι εἰς τὸ ἔδαφος διετάξατο. καὶ οὕτω τὰς τῶν πο- 10
 λεμίῶν δίοδους ἀποταφρεύσας, ἐπάνεισι πρὸς τὴν μεγαλοῦ-
 πολιν. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ἔραδιαν ἕως τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν
 τοῖς ἀκραταῖς παρίστησιν· ὅπως δὲ τὸν ἰδρωτὰ ὁ αὐτο-
 C κράτωρ τῷ τότε ἐπέστη, μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν τότε παρόν-
 των καὶ εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων. ἀλλ' οὐ πολὺς παρελη- 15
 λύθει καιρὸς, καὶ τὰ κατὰ τὸν Τζαχῶν ἀκριβέστερον αὐτῷ
 ἐπηγγέλλετο, ὡς οὐδὲν τῶν συμβάντων αὐτῷ κατὰ τὴν
 θάλατταν καὶ τὴν ἡπειρον τῆς πρότερον γνώμης ἀπέστησαν,
 ἀλλὰ τοῖς προσήκουσι βασιλεῦσι χρῶται παρασήμοις, βασι-
 λέα ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τὴν Σμύρνην οἰκῶν καθαπερεὶ βα- 20
 σίλειά τινα, στόλον εὐπεπέζει, ἐφ' ᾧ τὰς τε νήσους αὐτῆς
 δηώσασθαι καὶ μέχρι αὐτοῦ φθάσαι Βυζαντίου καὶ εἰς αὐ-

1. τε om. G. 3. περιαρθρεῖν G. lege περιαρθρῶν. 9. δὲ
 G. 10. πολέμων G. 11. lege μεγαλόπολιν. 18. lege
 ἀπέστησεν. 19. χρῶται G.

quod vulgo vocant, non equo vectus, (nam id per locum praeruptum et salebrosum fruticibusque tectum ac fere invium non ubique licebat,) sed pedibus semper incedens et suis ipse oculis dispiciens omnia; ne quid praesidio destitutum lateret, unde facile irrumperere hostes possent: fossas hic duci iussit, alibi ligneas exstrui turres et, sicubi id locus sivit, oppida e latere aut saxo aedificari, quorum inter se distantiam magnitudinemque ipse dimetiebatur. nonnunquam etiam celsissimas arbores, radicibus excisas, prosterni humi iussit. ita cum hostium aditus interclusisset, Cpolin revertitur. ceterum opera haec ex narratione mea levior fortasse auditoribus videtur; at quanti sudoris imperatori fuerit, multi eius comites hodieque testari possunt. non multo post imperator de Tzacha certior fit, nihil eum de priori spe remittere ob ea, quae illi terra marique accidissent; quin potius insignibus ornatum regis, regem se ipsum nominare; Smyrna velut regni metropoli facta, classem ibidem parare, qua et insulas rursus vastaret et ad urbem usque progressus, imperio ipso, si posset, potiretur. his quotidie nuntiatis, imperator non socordī, nec demisso ad

την δέ, εἰ δυνατόν, τὴν τῆς βασιλείας ἀνένεχθῆναι περιο- D
 πῆν. ταῦτα δ' αὐτοκράτωρ βεβαιούμενος ὀσημέραι, δεῖν ἔγνω
 μὴ ἀναπίπτειν, μηδὲ μαλακίζεσθαι πρὸς τὰ θρολλοῦμενα,
 ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἔτι λείποντος ἔαρινου καιροῦ
 5 καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ καρτεροῦς
 πρὸς αὐτὸν ἀντικαταστήναι καὶ σπεῦσαι διὰ πάσης μηχανῆς, P. 246
 μὴ μόνον φροῦδα τὰ ἐκείνου ἀναδείξαι ἅπαντα, τὰς βουλὰς,
 τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀπελάσαι τῆς
 Σμύρνης καὶ ὅσα ἄλλα προφθάσας κατέσχε, τῆς ἐκείνου χει-
 10 ρὸς ῥύσασθαι. τοῦ χειμῶνος δὲ ἤδη παρῶχηκός, ἐπεὶ προσ-
 μειδιῶν ἤδη τὸ ἔαρ παρῆν, μεταπεμψάμενος ἀπὸ τῆς Ἐπι-
 δάμνου τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, μέγαν
 δοῦκα τοῦ στόλου προεχειρίσατο. καὶ ἡπειρώτας δὲ στρατὸν
 ἐπιλεκτὸν ἐπιδούς, παρεκελεύσατο αὐτὸν μὲν διὰ τῆς ἡπείρου
 15 τὴν πρὸς τὸν Τζαχᾶν πορείαν ποιεῖσθαι, τῷ δὲ γε Κωνσταν-
 τίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ τὴν τοῦ στόλου ἡγεμονίαν ἐγχειρίσαι,
 ἐντειλάμενον οὕτω τὴν ἡῖονα παραθέειν, ἐν ἅμα τὴν Μιτυ- B
 λήνην καταλαβόντες ἐξ ἀμφοῖν θαλάττης τε καὶ ἡπείρου τὸν
 μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψωσι πόλεμον. καταλαβὼν τοίνυν τὴν
 20 Μιτυλήνην ὁ Δούκας παραγῆμα ξυλίνους κατεσκευάσσε πύργους V. 195
 καὶ ὥσπερ ἐξ ὀρημάτων τινος ἐκεῖθεν ἀφορμῶν καρτερωτέ-
 ρον τοῖς βαρβάροις ἀντικαθίστατο. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν τῆς
 Μιτυλήνης φρουρὰν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γαλαβάτζη προανα-
 θέμενος, ἐπεὶ μὴ ἐξαρκοῦντα τοῦτον πρὸς μάχας τοιοῦτον ἀν-

1. lege δὴ. τὴν βασιλειον CG. 4. ἔαρινου: an θερινοῦ? 5.
 καὶ κατὰ coui. Brockhoffius. 17. ἡῖονα C. 23. αὐτοῦ add. CG.

ea animo esse oportere ratus, per aestatis quod supererat tempus et per sequentem hiemem eos belli apparatus facere decrevit, quibus non tantum consilia, spes moliminaque Tzachae irrita redderet, verum etiam ipsa Smyrna eum depelleret et quidquid antea locorum occupaverat, ipsi eriperet. hiberno igitur tempore praeterito, cum ridens iam ver adesset, Iohannem Ducam fratrem Augustae, Epidamno arcessitum, magnum classis creavit ducem. cui insuper terrestres copias attribuit lectissimas, cum iisque ipsum iubet pedestri itinere in Tzacham proficisci, classis autem praefecturam Constantino Dalasseno dare, qui sic oram legeret, ut ambo eodem tempore Mitylenem pervenirent et terra marique bellum cum Tzacha capesserent. itaque ubi primum Ducas Mitylenem pervenit, ligneas turres exstruxit, unde quasi ex arce quadam fortiter cum barbaris contendit. Tzachas Mitylenes custodiam fratri suo Galabatzae commiserat; quem ubi tanto adversario haudquaquam parem cognovit, non distulit ipse Ducam

δρὸς ἐγίνωσκε, θάπτον φθάσας καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώ-
 σασ, ξυμμίγνυται τῷ Δούκα. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γενο-
 μένης, ἣ νύξ ταύτην διέλυσε. κᾶκτοτε δ' Δούκας διὰ τρι-
 τῆς σεληριακῆς περιφορᾶς οὐκ ἐνεδίδου καθ' ἐκάστην ἡμέραν
 προσβάλλων τε τοῖς τείχεσι Μιτυλήνης καὶ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ 5
 λαμπροῦς πολέμους συναίρων ἐξ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυ-
 σμῶν. καὶ οὐδὲν πλέον ἦν τῷ Δούκα τοῦ τοσοῦτου καμάτου.
 ὅπερ μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ ἠνιάτο καὶ ἡσαλλεν. ἐπερω-
 τήσας δὲ ποτε τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα στρατιώτην καὶ διαγνούς,
 ὡς οὐδὲν ἄλλο τῷ Δούκα ἢ μάχαι τε καὶ πόλεμοι, καὶ περὶ 10
 τοῦ καιροῦ ἤρετο, καθ' ὅποιαν ὥραν αἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ
 μάχαι συνίστανται. τοῦ δὲ περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐ-
 θυὰς εἰρηκότος, ὁ βασιλεὺς αὐτῆς "καὶ τίνας τῶν μαχομένων
 πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσι;" καὶ ὁ στρατιώτης "τὸ ἡμέτε-
 ρον" εἶπε "στράτευμα." ξυνεῖς οὖν τηρικαῦτα τὴν αἰτίαν, 15
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δεῖον εὐρίσκων, γράμματα
 πρὸς τὸν Δούκαν σχεδιάζει, ξυμβουλευῶν ἀποστήναι τῆς κατὰ
 τὰς ἀυγὰς τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Τζαχᾶ μάχης, καὶ μὴ ἔνα
 πρὸς δύο μάχεσθαι, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δηλαδὴ καὶ αὐτὸν
 τὸν Τζαχᾶ· ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τὸν μεσημβρινὸν κύκλον διελ- 20
 θῶν πρὸς δυσμὰς ἀποκλῖνῃ, τηρικαῦτα προσβάλλειν τοῖς ἐναν-
 τίοις. ἐγγειρίσας οὖν τὸ γράμμα τῷ στρατιώτῃ καὶ πολλάκις
 P. 247 περὶ τούτου παραγγείλας, τέλος ἀποφαντικῶς εἶπε "εἰάν κλί-

6. ἀνατολῶν CG.

17. ξυμβουλευῶν C.

20. lege Τζαχᾶν.

invadere. committitur proelium grave, quod nox diremit. dehinc per trium mensium spatium Ducas non desitit quotidie Mitylenes muros quaterne atque cum Tzacha acriter congregi a primo mane ad vesperam usque. neque tamen ullum tanti laboris fructum tulit. quo imperator comperto, indigne molesteque rem ferebat. cumque reducem e castris militem percontatus audivisset, nihil aliud Iohannem quam proelia committere, item interrogavit, quonam diei tempore ista cum Tzacha certamina inirentur. "sub solis ortum," respondit miles. tum imperator: "utri pugnantium in ortum versus spectant?" "noster exercitus," miles ait. perspexit ille causam statim et, qua erat ingenii alacritate in excogitando eo, quod facto opus esset, litteras ad Ducam exaravit, quibus monebat, ne aciem strueret solis radiis adversis, neve unus pugnaret contra duos, solem nimirum et Tzacham ipsum; sed cum sol, superato meridiano circulo, in occasum vergeret, tum hostes adoriretur. militi igitur ubi litteras tradidit verbisque eadem praecepta identidem dedit, ad extremum asseveranter edixit: "sole in occasum inclinante, si pugnam cum hostibus iniveritis,

νοτος τοῦ ἡλίου προσβαλεῖτε τοῖς ἐναντίοις, νικηταὶ παρα-
 χρημα ἔσεσθε." ταῦτα τοῦ Δούκα διὰ τοῦ στρατιώτου με-
 μαθηκότος καὶ μηδέποτε τοῦ αὐτοκράτορος μηδὲ τὴν ἐπὶ τῷ
 τυχόντι παραβλεψαμένον συμβουλήν, τῇ μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ
 5 σύνηθες οἱ βάρβαροι ὀπλισάμενοι, ἐπεὶ τῶν ἀντιμάχων οὐδεὶς
 ἐφαίνετο, (ἡρέμουν γὰρ αἱ Ῥωμαϊκαὶ φάλαγγες κατὰ τὰς τοῦ
 αὐτοκράτορος ὑποθήκας,) τὴν μάχην ἀπηλπικότες κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, αὐτοῦ πον μεμενήκασιν, τὰ ὄπλα ἀποθέμε-
 νοι. ἀλλ' ὁ Δούκας οὐκ ἡρέμει. εἰς μεσουράνημα γὰρ τοῦ
 10 ἡλίου ἦδη ἐφθασκός, αὐτός τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν ἐπὶ Β
 τοῖς ὄπλοις ἦν. καὶ κλίνοντος ἤδη τοῦ ἡλίου, πολέμου τάξιν
 διατυπώσας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ αἰφνιδὸν κατὰ τῶν
 βαρβάρων ἕεται. οὐ μέντοι οὐδ' ὁ Τζαῆς ἀνέτοιμος ἐφάνη.
 ἀλλ' εὐθὺς καρτερῶς ὀπλισάμενός συμμίγννοι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
 15 φάλαγγιν. πνεύσαντος δὲ τήνικαῦτα καὶ ἀνέμου σφοδροῦ καὶ
 ἀγγεμάχου τῆς μάχης γεγυίας, ὁ κονίσσαλος ἐς οὐρανὸν
 αὐτὸν ἤρτο. καὶ τὸ μὲν τοι κατὰ πρόσωπον τὸν ἥλιον λάμ-
 ποντα ἔχοντες, τὸ δὲ τι καὶ τοῦ ἀνέμου τὰς ὄψεις διὰ τῆς
 κόνεως τρόπον τινα κατασβολοῦντος, τῶν τε Ῥωμαίων καρτε- C
 20 ρώτερον εἶπερ ποτὲ προσβαλόντων, ἠττήθησαν τὰ νῶτα δεδα-
 κότες. καὶ οὕτω μὴ φέρων ὁ Τζαῆς τὴν ἐπὶ πλέον πολιορ-
 κίαν καὶ πρὸς τὴν ἀδιάστατον μάχην μὴ ἐξαρκῶν, τὴν περὶ
 εἰρήνης ἐπερωτᾷ, τοῦτο καὶ μόνον ἐξαιτούμενος, ἐκχωρηθῆναι

4. τῇ CG, τῷ P.
 22. lege τὰ περι.

17. lege τὸ μὲν τι.

20. προσβαλόντων C.

statim vincetis." haec Ducas per militem accepit, cumque quodvis
 imperatoris vel in minimis rebus consilium magni semper faceret, pos-
 tera luce hostibus more solito ad pugnam paratis, nemo ex Roma-
 norum exercitu apparuit; siquidem omnes ordines quieti manebant ex
 praecepto imperatoris. itaque barbari, pugnam eo die desperantes,
 armis positis, considerabant secure. at Ducas haud quievit. nam sub-
 vecto sole in coeli verticem, ipse cum toto exercitu in armis erat;
 et ad occasum solis aciem instructam magno cum clamore subito ad-
 movet. sed nec Tzachas quidem imparatus erat. immo statim copiis
 bene armatis, pugnam iniit cum Romanis. quoniam autem ventus
 tum erat vehemens, ubi ad manum res venit, ingens excitatus est
 pulvis. cumque barbari partim adversos haberent solis radios, partim
 etiam pulvis, vento actus, oculis caliginem quodammodo offunderet,
 Romani autem fortius quam unquam instarent, victi terga verterunt.
 ita cum Tzachas neque oppugnationem amplius ferret, neque cominus
 pugnando esset, pacem petiit, hoc unum rogans, ut sibi tuto Smyr-

ν. 196 οἱ ἀβλαβῆ τὸν πρὸς τὴν Σμύρνην ἀπόπλουν. πείθεται τούτῳ ὁ Δούκας, καὶ λαβῶν ὁμήρους δύο τῶν ἐκκρίτων σατραπῶν, ἐπεὶ κάκενος αὐτοῖς ἄλλους ἤτελλο τὸν Δούκαν, ἐφ' ᾧ τὸν μὲν μηδένα τῶν Μιτυληναίων ἀδικῆσαι ἐξερχόμενον ἢ συνεπαγαγέσθαι ἀποπλέοντα πρὸς Σμύρνην, τὸν δὲ διατηρῆσαι 5
 D αὐτὸν ἀβλαβῆ τὸν ὡς πρὸς Σμύρνην ἀπόπλουν ποιούμενον, δέδωκε τούτῳ τὸν τε Εὐφορβητὸν Ἀλέξανδρον καὶ Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην· ἄνδρες οὗτοι φιλοπόλεμοί τε καὶ γενναῖοι. εἶτα πίστεις ἐξ ἀλλήλων λαβόντες, ὁ μὲν ἀμεριμνίαν ἤδη εἶχε τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι τὸν Τζαχᾶν βλάβην τινὰ τοῖς Μι- 10
 τυληναίοις ἐπαγαγεῖν, ὁ δὲ ἐν τῷ διαπερᾶν μὴ παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κάκωσιν ἐσχηκέναι. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὀρθῶς βαδίζειν οὐκ ἐμάνθανεν, οὐδ' ὁ Τζαχᾶς τῆς πρότερον ἀφίστατο πονηρίας. πάντας γὰρ τοὺς Μιτυληναίους ἐπεπειροῦτο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐαυτῷ συνεπαγαγέσθαι. ἐν ὄσῳ δὲ 15
 P. 248 τηρικαῦτα ὧν καὶ μήπω ἐφθακῶς, κατὰ τὰ ἐντεταλμένα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Δούκα εἰς ἀκρωτήριόν τι τὰς ναῦς προσορμίσας, ἐπεὶ ταῦτα μεμαθήκοι, ἐλθὼν ἡξίου τὸν Δούκαν παραχωρηθῆναι οἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψαι πόλεμον. ὁ δὲ τὸν 20
 προγεγονότα εὐλαβοῦμενος ὄρον, ἀνεβάλλετο τέως. ὁ δὲ Δαλασσηνός ἐνέκειτο λέγων, ὡς "σὺ μὲν δμῶμοκας, ἐγὼ δ' οὐ παρῆν· καὶ σὺ μὲν τῆρει ὡς δέδωκας πίστεις ἀραγεῖς, ἐγὼ

5. τὸν : τοῦ C. 7. τε om. G. Μιχαὴλ G. 8. Βουτο-
 μίτην C constanter. 11. ἐπιγαγεῖν P, recte CG. 16. Δα-
 λασηνός C semper. Θαλασσοκρατήσας CG. 18. προσορ-
 μίσας C, προσορμήσας PG. 23. ἀραγεῖς C. lege ἀραγαεῖς.

nam solvere liceret. obsequitur Ducas, et postquam duos e praeci-
 puis satrapis obsides accepit, ut barbarus Mitylenaeos iniuria disce-
 dens ne afficeret neu quemquam secum Smyrnam aveheret, Tzachae,
 itidem obsides securi reditus poscenti, Euphorbenum Alexandrum et
 Manuelem Butumitem, viros fortissimos, tradidit. ita fide mutuo
 data, nec alter iam verebatur, ne abiens Tzachas molestiae quidquam
 Mitylenaeis inferret, et alter traiectum sibi tutum fore a Romana
 classe confidebat. verumenimvero cancer recta ingredi non didi-
 cit; nec Tzachas a prava consuetudine recessit. omnes enim Mityle-
 naeos cum uxoribus et liberis conabatur secum abducere. haec dum
 geruntur, Dalassenus Constantinus, qui Romanae classi praefuit neque
 dum advenerat, classe ad promontorium quoddam, ut Ducas iusse-
 rat, appulsa, ubi ista comperit, accurrat magnoque opere egit, ut
 Ducas bellum cum Tzacha gerendum sibi permitteret. verum is, iu-
 risiurandi memor, abnuebat. cui Dalassenus instans, "nempe tu,

δ' ὁ μήτε παρών, μήτ' ὁμομοκῶς, μήτε τι τῶν συνδοξάντων ἀμφοῖν γινώσκων, ἐπαποδύσομαι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ Τζαχᾶ πόλεμον." ἐπεὶ δ' ὁ Τζαχᾶς τὰ πρυμνήσια λύσας, ὡς εἶχε, κατευθῦ Σμύρνης τὸν ἀπόπλον ἐποιεῖτο, καταλαμβάνει τοῦ- B
 5 τον ὁ Δαλασσηνός θᾶττον ἢ λόγος, καὶ παραχρῆμα προσβαλὼν ἐδίωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Δουκάς τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Τζαχᾶ λῦον τὰ πρυμνήσια ἐφθακῶς, κατέσχε μὲν τὰς ναῦς καὶ τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς τοὺς δορυαλώτους ἀπαντας καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δεσμῶτας αἰχμαλώτους ἐρρύσατο. ὁ δὲ
 10 Δαλασσηνός, πολλὰ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ληστρικῶν πλοίων κατασχών, τοὺς ἐνότας σὺν αὐτοῖς ἐρέταις ἀναιρεῖσθαι παρεκελεύετο. τάχα δ' ἂν καὶ ὁ Τζαχᾶς αὐτὸς ἐαλώκει, εἰ μὴ πανούργος ὢν καὶ τὸ μέλλον ὑφορώμενος, εἰς ἐν τῶν κουφοτέρων ἀκατίων μεταβάς, διὰ τὸ ἀνύποπτον διεσώθη λαθῶν. C
 15 στοχαζόμενος γὰρ τοῦ συμπεσότος αὐτῷ, ἐκ τῆς ἡπειρου Τούρκου παρεσκευάκει εἰς τι ἀκρωτήριον εἶσθαι καὶ δοῦν, μέχρις ἂν ἡ τὴν Σμύρνην ἀκινδύνως αὐτὸς καταλάβοι, ἢ πολεμίοις περιτυχῶν πρὸς αὐτοὺς τὴν ναῦν ἐξορμίσῃ καθάπερ εἰς τι κρησφύγετον. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἤστοχευε. ἀλλ'
 20 ἐκεῖ τὴν ναῦν προσορμίσας, μετὰ τῶν ἀπεκδεχομένων αὐτὸν Τούρκων ἐνωθεῖς, ὡς πρὸς Σμύρνην ᾤχετο. καὶ δὴ καὶ ταύτην κατέλαβεν. ὁ δὲ Δαλασσηνός νικητῆς ὑποστρέψας ἐνοῦ-

3. ὡς om. G.

9. αὐτῷ G.

13. ὑφορώμενος G, ὑποφο-

ρώμενος P.

15. στοχασάμενος G.

18. ἐξορμίσῃ C, ἐξορ-

μήσῃ PG.

19. τι add. C.

ἤστοχευε CG.

inquit, iurasti; ego non adfui. ergo tu quam dedisti fidem, inviolatam serva; at ego, qui nec adfuerim, nec iuraverim, nec quicquam eorum, quae inter vos convenere, norim, in certamen cum Tzacha descendam." iam ubi Tzachas, soluta nave, Smyrnam sine mora vela dedit, Dalassenus assecutus eum celeriter, impetu facto, in fugam vertit. sed et Ducas, reliqua eius classe, priusquam solveret, oppressa, navibus potitus est captivosque inibi repertos a barbarorum potestate liberavit universos. Dalassenus autem praedatorias naves magno numero cepit, quarum vectores cum ipsis remigibus iussit occidi. atque etiam ipse Tzachas captus foret, nisi caute proviso periculo, naviculam ingressus, latendo evasisset. cum enim, quid sibi eventurum esset, praesagivisset, a continente ad promontorium quoddam Turcas iusserat in statione esse ibique observare, dum aut Smyrnam pervectus esset incolumis, aut hostibus obviam factus, nave appulsa, ad ipsos confugisset. nec fefellit consilium. eo enim postquam navem applicuit, comitantibus Turcis, qui opperti eum erant, Smyrnam celerrime se re-

ται τῷ μεγάλῳ δουκί. καὶ ὁ Δούκας τὰ κατὰ τὴν Μιτυλή-
 D νην ἀσφαλισάμενος, ἐπεὶ καὶ ὁ Δαλασσηνὸς ἐκεῖθεν ὑπέστρε-
 ψεν, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου πολὺ μέρος ἀφελόμενος, κατὰ
 τῶν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ κατεχομένων (καὶ γὰρ ἱκανὰς ἔφθασε
 νήσους χειρῶσασθαι) ἐξαπέστειλε. καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν τε 5
 Σάμον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους κατασχών, ἐπανέρχεται πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν.

2. Οὐ πολλαὶ παρῆλθον ἡμέραι, καὶ μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τὴν τοῦ Καρύκη ἀποστασίαν καὶ ὅτι τὴν Κρήτην
 κατέσχευε, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ῥαυσομάτης τὴν Κύπρον, μετὰ στόλου 10
 V. 197 μεγάλου κατ' αὐτῶν τὸν Δούκαν Ἰωάννην ἐξέπεμψε. καὶ κα-
 ταλαβόντα δὲ τὸν Δούκαν τὴν Κάρπαθον οἱ Κρηῖτες μεμαθη-
 κότες, ἐπεὶ οὐ πόρρω ταύτην εἶναι ἐγίνωσκον, ἐπιθέμενοι τῷ
 Καρύκῃ, δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτοῦ ἀπειργάσαντο. καὶ
 οὕτω τὴν Κρήτην τῷ μεγάλῳ δουκί παραδεδώκασιν. κατα- 15
 P. 249 σφαλισάμενος δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὁ Δούκας καὶ ἀποχρῶσαν
 δύναμιν εἰς τὴν αὐτῆς φρουρὰν καταλιπών, ἐπὶ τὴν Κύπρον
 τὸν κατὰ τὸν ποιεῖται. καὶ ἅμα τῇ ταύτῃ προσοκεῖται, ἐξ
 ἐφόδου τὴν Κυρήνην κατέσχευε. ὁ δὲ Ῥαυσομάτης τοῦτο με-
 μαθηκῶς, καρτερῶς δπλίξεται κατ' αὐτοῦ. ἀπὸ Λευκουσίας 20
 τοιγαροῦν ἀπάρας καὶ τὰς ἀκρολοφίας τῆς Κυρήνης καταλα-
 βών, ἐκεῖ που τὸν χάρακα ἐπήξατο, ἀναβαλλόμενος τέως τὸν
 πόλεμον, ὡς ἀπειροπόλεμος καὶ στρατηγικῶν τεχνασμάτων
 ἀδαής. χρεῶν γὰρ τούτοις ἀνετοίμοις ἐπεισεπεσεῖν. ὁ δὲ ἀνεβάλ-

10. Ῥαυσομάτης A. 11. αὐτὸν G. καὶ om. C. 12. δὲ
 om. A. 14. φόνον τούτου A. 20. Λευκωσίας Ducangius,
 sed vid. Cinnam. IV. p. 179, 1. 24. ἀνεβάλλετο — μάλα
 om. G.

cepit. Dalassenus, victoria reportata redux, magno se duci iunxit.
 qui, idoneis praesidiis firmata Mitylene, quando inde Dalassenus rediit,
 magnam Romanae classis partem segregatam adversus insulas, quas
 Tzachas ditioni suae additas sat multas obtinuit, misit. ac statim
 occupata Samo aliisque nonnullis insulis, Cpolin reversus est.

2. Non multi dies praeterierant, cum imperator, cognito defe-
 cisse Carycem Cretamque occupasse, Rhapsomatem autem Cyprum,
 ingenti classe Iohannem Ducam adversus utrumque misit. quem cum
 Carpathum pervenisse Cretenses comperissent, freti eius vicinia, Ca-
 rycem adoriuntur ingenti clade. ita Cretam magno duci dedunt.
 constitutis ibi omnibus idoneoque praesidio relicto, Ducas Cyprum
 versus tendit, appulsuque ibi primo Cyrenem cepit. qua re Rhapso-
 mates comperta, valide sese in eum armavit. ac postquam Leucosia
 profectus, iuga collium Cyrenae imminentium occupavit, castris loca-

λετο τέως τὴν μάχην, οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρα-
 κευασθησόμενος, ὡς δῆθεν ἀνετοίμως ἔχων, (παρεσκευάστο B
 γὰρ εὖ μάλα, καὶ εἴπερ ἐβούλετο, συνεκρότησεν ἂν αὐτίκα τὸν
 πόλεμον,) ἀλλ' ὡς ἂν μηδὲ συμπλακῆναι βουλόμενος, ὥσπερ ἐν
 5 παιδιαῖς μειρακίων τὰ τοῦ πολέμου ἐπικειρήκει, μαλακῶς τε
 πρὸς αὐτοὺς διαπρεσβευόμενος καὶ μειλιχίους λόγοις ἐφέλικεσθαι
 τούτους ὥσπερ οἰκονομούμενος. καὶ οἶμαι ἢ δι' ἀπειρίαν πολέ-
 μων ταῦτ' ἐποίει, (ἦν γάρ, ὡς ἔγωγε περὶ τούτου ἤκουον,
 χθὲς καὶ πρῶην ἡμμένοσ ξίφους καὶ δόρατος καὶ μηδ' ἐπιβῆ-
 10 ναι ἐφ' ἵππον εἰδώσ, ἀλλ' εἰ καὶ τύχοι ἐπιβεβηκῶσ, καὶ οὐ-
 τωσ ἐξιππάσασθαι βούλοιτο, ταραχὴν εἶχε καὶ σάλον· οὕτωσ C
 εἶχε περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ἀείρωσ ὁ Ῥαψομάτης,) ἢ
 τοίνυν διὰ ταῦτα ἢ καταπλαγεῖσ τὴν ψυχὴν τῷ αἰφνιδίῳ
 τῆσ ἐφόδου τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, τὰσ φρένασ περι-
 15 πεπλάνητο. ἔνθεν τοι καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τινωσ δυσελπιστίασ
 ἐπιχειρήσαντι οὐκ εἰσ καλὸν αὐτῷ ἀπηγτήκει τὰ πράγματα.
 ὁ γάρ Βουτουμίτης ὑποποιησάμενόσ τινασ τῶν ἐκείνω συνα-
 ραμένων, αὐτομολήσαντασ τῷ ἰδίῳ συγκατέλεξε στρατεύματι.
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὰσ φάλαγγασ στήσασ ὁ Ῥαψομάτης, τὸν
 20 μετὰ τοῦ Λούκα ἐζήτει πόλεμον, διὰ τοῦ πρηνούσ τῆσ ἀκρο-
 λοφίασ βραδεῖ ποδί στείχων. ὡσ δὲ τὸ μεσαιχμίον ἀμφοῖν
 τοῖν στρατοπέδοιν ἀπαστενοῦτο ἤδη, ἀπόμοιρά τισ τῶν τοῦ D
 Ῥαψομάτου εἰσ ἑκατὸν ποσομένη τὸν ἀριθμόν, διακριθεῖσα

5. τὰ τοῦ πολέμου om. G. 16. ἐπεχειρήσατο G. 17. γὰρ:
 γοῦν CG. 21. μεταίχμιον G. 23. ποσοῦμενοι G.

tis, proelium defugit, rei bellicae artisque imperatoriae plane ignarus. cum enim imparatos hostes oporteret improviso opprimi, pugnam defugit, non modo ad eam se adornaturus, utpote qui imparatus esset, (immo optime se paraverat, ac dummodo voluisset, proelium illico committere poterat,) sed configere omnino veritus, quemadmodum pueri colludentes solent, bellum tractavit, missis prae ignavia legatis, qui pollicitationum illecebris illos in partes suas traherent. atque ita, opinor, sive ob imperitiam rei bellicae, (audivi enim, heri eum ac nudiustertius tractare hastam ensemque coepisse, equum autem ne conscendere quidem scivisse, aut si forte conscendisset velletque equitare, perturbatione plenum vacillasse: adeo rei militaris imperitus erat Rhapsomates,) sive igitur eam ob causam, sive repentino nostri exercitus adventu percussus, animo fluctuabat. bellum dein cum quadam desperatione aggresso non prospere res cessit. Butumites enim quosdam ex eius militibus, ad defectionem pellectos, suis copiis adiunxit. postridie vero cum Rhapsomates, Ducae pugnandi facultatem

ὡς τάχα κατὰ τοῦ Δούκα τὰς ἡνίας ὄλας ἐνδόντες, τὰς ἀκω-
 κάς τῶν δοράτων ὄπισθεν στρέψαντες, προσχωροῦσιν αὐτῷ.
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Ῥαψομίτης, τὰ νῶτα παραχρῆμα δίδω-
 σιν, ὄλας ἡνίας εἰς φυγὴν χαλάσας, ὡς πρὸς τὴν Νεμεσὸν
 ἀπονευενκῶς, εἴ που γένοιτό οἱ ταύτην καταλαβόντι πλοίῳ ἐν-
 5 τυχεῖν, δι' οὗ τῆ Συρία προσορμίσας τὴν σωτηρίαν ἑαυτῷ
 περιποιήσαιο. Μανουὴλ δὲ ὁ Βουτουμίτης ἐξ ὀπισθίων αὐ-
 τοῦ διώκων ἤλαυνε. ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ κατεπειγόμενος καὶ τῆς
 ἐλπίδος διημαρτηκῶς, τῷ ἐπὶ θάτερα προσεχώρησεν ὄρει, εἰς
 τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίον σταυροῦ ἀνεγερθέντα πάλαι νεῶν 10
 προσπεφενγῶς. ὁ δὲ Βουτουμίτης, (οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ
 διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο,) τοῦτον αὐτοῦ που κα-
 ταλαβῶν, λόγον ἀπαθείας αὐτῷ δίδωσι καὶ συμπαραλαβῶν
 P. 250 ἄγει πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα. κἀντεῦθεν πάντες τὴν Λευκου-
 σίαν καταλαμβάνουσι. κἀκεῖθεν τὴν ὄλην νῆσον ὑπὸ τὴν ἰδίαν 15
 χεῖρα ποιησάμενοι, ἡσφαλίσαντο κατὰ τὸ ἐγγωροῦν, τῷ αὐτο-
 κράτορι τὰ συμπεσόντα ἅπαντα διὰ γραμματίων δηλώσαντες.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὸν ἀγῶνα, δεῖν ἔγνω τὰ
 κατὰ τὴν Κύπρον ἀσφαλίσασθαι. κριτὴν μὲν οὖν τῆνικαῦτα
 καὶ ἐξισωτὴν τὸν Καλλιπάριον προῦβάλλετο. ἀνὴρ δὲ οὗτος 20
 V. 198 τῶν ἐπισήμων, μαρτυρίαν δὲ πολλὴν δικαιοπραγίας τε καὶ

3. δίδωσιν καὶ CG.	4. Λέμεσον G.	5. ἀπονευενκεν CG.
6. προσορμίσας C, προσορμήσας PG.	7. Μιχαὴλ CG.	9.
ἡμαρτηκῶς G.	11. προπεφενγῶς C.	14. μέγαν δοῦκα A,
Δούκα PG.	Λευκοσίαν G.	17. ἐμπεσόντα G.
τα add. CG.	21. τε om. G.	ἅπαν-

daturus, aciem instructam de collibus per declive tardo gradu deduxisset, angusto iam inter utrumque exercitum spatio, Rhapsomatis equites numero fere centum, effusissimis Ducam versus, velut ad pugandum, habenis progressi, hastarum cuspidibus conversis, ad eum transeunt. quo viso Rhapsomates, terga statim dedit, citatoque equo aufugit Nemesum; ubi navigium se inventurum sperabat, quo in Syriam delatus, salutem sibi pararet. instabat Manuel Butumites fugienti, qui cum ad incitas redactus esset speque excidisset, ad montem, in altera parte situm, accessit ibique in aedem sanctae cruci olim structam confugit. ibi Butumites, cui insequendi curam Ducas commiserat, eum cepit ac, securitate data, ad magnum ducem secum abduxit. hinc omnes Leucosiam petunt et postquam totam insulam subiectam, quantum licuit, praesidiis firmarunt, imperatori per litteras, quae acciderant, nuntiarunt. imperator, laudata ipsorum virtute, iam id sibi faciendum putavit, ut Cyprum insulam tutam praestaret. quapropter iudicem et peraequatorem constituit Calliparium, virum nobilem ac

ἀφιλοχρηματίας καὶ ταπεινοφροσύνης συνεπαγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος ἢ νῆσος ἐδεῖτο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος, τὸν Β Φιλοκάλην Εὐμάδιον, τὴν ταύτης ἀναθέμενος φρουράν, στρατοπεδάρχην προχειρίσαστο, ναῦς πολεμικὰς δεδωκὼς αὐτῷ καὶ 5 ἵπποτας, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν Κύπρον διὰ τε θαλάσσης καὶ ἠπείρου ἀσφαλίσεσθαι. ὁ μέντοι Βουτουμίτης ἀναλαβόμενος τὸν Ῥαφομάτην καὶ τοὺς συναποστατήσαντας αὐτῷ ἀθανάτους, ἐπάνεισι πρὸς τὸν Λούκαν. καὶ οὕτως εἴσεισι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

10 3. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὰς νῆσους, τὴν Κύπρον φημί καὶ Κρήτην. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς, ἀνὴρ ὢν φιλοπόλεμος, δραστηριότητι γνώμης οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὴν Σμύρνην ἐπελθὼν κατέλαβε. καὶ αὐθις ληστρικὰς ἐπιμε- C λῶς κατεσκευάζε ναῦς, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις καὶ τριήρεις 15 καὶ ἄλλ' ἅττα τῶν κουφοτέρων νηῶν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐχόμενος. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐκ ἀνέπιπτεν αὐθις, οὐδ' ἀνεβύλλετο, ἀλλ' ἐκ θαλάττης καὶ ἠπείρου ἔσπευθε τοῦτον καταγωνίσασθαι. τὸν μὲν οὖν Κωνσταντῖνον τὸν Δαλασσηνὸν θαλασσοκράτορα προχειρισάμενος, τηνικαῦτα μετὰ 20 τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἐξέπεμψε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ. τὸν δὲ γε σουλτάνον συνοῖσον ἐδόκει διὰ γραμμῶν ἐρεθίσαι κατ' αὐτοῦ. εἶχε δ' οὕτω τὰ γράμματα. "οἶδας, μεγαλοδοξότατε D

3. Εὐστάθιον G. 11. τζαχᾶς πάλιν οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, φιλοπόλεμος ὢν, καὶ αὐθις τὴν Σμύρνην κατέλαβε καὶ δρόμοντας A. 12. ἐθελεν G. 13. ἐπελθὼν CG. 21. διερεθίσαι κατ' αὐτοῦ διὰ γραμμῶν G.

multa iustitiae, abstinentiae modestiaeque laude commendatum. quoniam autem praeterea insula, qui praesidio esset, postularet, Philocallem Eunathium ducem creavit eique naves bellicas et equites tradidit, quibus Cyprum terra marique tueretur. ceterum Butumites Rhapsomaten et qui cum eo defecerant immortales, ad Ducam deduxit. dein Cypolin revertitur.

3. Hactenus de insulis Cypro et Creta. at Tzachas, inquieti vir animi et belli amans, quiescere noluit, sed paulo post Smyrnam adortus cepit. ac rursus piraticas naves studiose paravit, dromones, biremes, triremes aliasque id genus leviores, in eodem consilio perseverans. sensit imperator, nec otiantium cunctandumve ratus, terrestribus eum maritimisque debellare copiis statuit. itaque Constantinum Dalassenum, cui classis praefecturam dederat, cum omnibus copiis maritimis in Tzacham misit. ad hoc e re videbatur, sultanum per litteras contra eum concitare. quae hunc ferme in modum scriptae erant. "scis, nobilissime sultan Clitziasthan, sultanicii dignitatem hereditario iure

σουλτάν Κλιτζιασθλάν, ὅτι τὸ σουλτανικὸν ἀξίωμα σοι πατρόθεν προσήκει. ὁ δὲ σὸς γαμβρὸς ὁ Τζαχᾶς κἄν κατὰ τῆς βασιλείας Ῥωμαίων τῷ φαινομένῳ ὀπλίζηται, βασιλέα ἑαυτὸν ἀποκαλῶν, ἀλλὰ τοῦτο πρόδηλος σκηψίς ἐστιν. οὐ γὰρ λέληθεν αὐτὸν πολυπειρίαν ἔχοντα καὶ ἀκριβῶς γινώσκοντα, ὡς 5 οὐ προσήκει τούτῳ ἢ βασιλεία Ῥωμαίων, καὶ ἀδύνατον τοιαύτης ἀρχῆς ἐπιδράσασθαι. τὸ δὲ πᾶν σκαιώρημα κατὰ σοῦ ἔξαρτέεται. οὐ χρὴ τοιγαροῦν ἀνέχεσθαι αὐτοῦ, οὔτε μὴν ἀναπετωκέναι, ἀλλ' ἐργηγορέναι μᾶλλον, ἵνα μὴ τῆς ἀρχῆς παραλυθῆς. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥω- 10

P. 251 μαίων ὄρων ἀπελάσω, θεοῦ ἀρήγοντος· κηδόμενος δὲ σοῦ παρεγγυῶμαι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας φροντίσεως ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ πῆ μὲν μετ' εἰρήνης, πῆ δέ, εἰ μὴ ταύτην ἀσιπίζοιτο, μετὰ ξίφους σπεύσης αὐτὸν καθυποτάξαι." τούτων οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως οἰκονομηθέντων, καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον 15 ὁ Τζαχᾶς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων ἐξ ἠπείρου, καὶ ἐπολιόρκει ταύτην δι' ἐλεπόλεων καὶ παντοίων πετροβόλων ὀργάνων. οὐδὲ γὰρ παρήσαν τούτῳ ἔτι ληστρικάι νῆες μήπω ἀπαρτισθεῖσαι. ὁ δὲ γε Δυλασσηνὸς εἶχετο μὲν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων τῆς πρὸς Ἄβυδον φερούσης, φιλοκινδυνότατος καὶ εὐψυ- 20

B χότατος ὢν ὁ ἀνὴρ· ὁ δὲ σουλτάν Κλιτζιασθλάν δεξιόμενος τὰ

1. Κλιτσιασθλάν CG, κλιτσιασθλάν A. 2. γαμβρὸς: κηδεστῆς A.
 3. ὀπλίζεται G. 5. καὶ add. C. 6. τούτων G. 10.
 τῶν ὑπὸ ῥωμαίους ὄρων A: 11. δὲ om. G. 12. ὡς ἂν
 τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας φροντίσεως. A. 14. σπεύσης C,
 σπεύσεις PA. 15. τὰ παρὰ PG, τὰ om. CA. 18. ἐτι του-
 τῳ A. οὐπω A. ἐπαρτισθεῖσαι G. 21. κλιτσιασθλάν A.

ad te pertinere. tuus autem affinis Tzachas etiamsi in imperium Romanum se armet, imperatoris nomine assumpto, tamen ista reapse simulatio est. non enim praeterit eum, quo est rerum usu ingeniique acumine, Romanorum imperium ad se nihil pertinere, neque unquam fieri posse, ut regno illo potiatur. immo tibi omnes parantur insidiae. proinde non aequum est eum pati, nec vero etiam remisso animo esse, sed advigilare potius, ne imperio priverere tuo. ego certe istum finibus Romanae ditionis, deo opitulante, expellam; tibi autem timens auctor sum, ut et ipse tuendi principatus tui curam geras illumque vel pace vel, si eam respuerit, armis subigas." his ita ab imperatore provisus, Abydum Tzachas, per continentem cum exercitu profectus, balistis omnisque generis machinis oppugnabat. naves enim piraticae ei praesto non erant, quippe nondum perfectae. Dalassenus, vir ad pericula strenue subeunda promptissimus, cum copiis recta Abydum tendit. at sultan Clitziasthlan, accepto imperatoris nuntio,

παρὰ τοῦ βασιλέως διαμνηθέντα, ἔργου εὐθὺς εἶχετο, τῆς
 πρὸς τὸν Τζαχῶν φερούσης ἀψάμενος σὺν παντὶ τῷ στρατεύ-
 ματι. τοιοῦτον γάρ τὸ βάρβαρον ἅπαν ἔτοιμον πρὸς σφαγὰς
 καὶ πολέμους. ἔγγιστα δὲ τούτου γενομένου, ἐπεὶ δὲ ἠπείρου
 5 καὶ θαλάττης τοὺς πολεμίους ἑώρα ἐπιόντας, πλοῖον δὲ οὐδα-
 μοῦ, μήπω τῶν παρ' αὐτοῦ ἐτοιμαζομένων νηῶν ἀπαρτισθει-
 σῶν, μήτε δυνάμεις ἀποχρώσας ἔχων πρὸς τε τὸ Ῥωμαϊκὸν
 καὶ τὸ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Κλιτζιασθλὰν στρατεύ- V. 199
 μα, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. προούμενος δὲ καὶ τοὺς ἐποί-
 10 κους καὶ στρατιώτας Ἀβύδου, δεῖν ἐλογίσατο προσεληλυθῆναι C
 τῷ σουλτᾷ, ἀγνοῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτοῦ κατα-
 σκευασθεῖσαν τυρεία. ὁ δὲ σουλτὰν τοῦτον θεασάμενος, ἴλα-
 ρὸν εὐθὺς ἐδείκνυ βλέμμα καὶ ἀσπασίως ἐδέχετο. τράπεζαν
 τοῖνον, ὡς ἔθος, ἐτοιμάσας καὶ συνδειπνῶν μετ' αὐτοῦ, ζω-
 15 ρότερον πιεῖν τὸν Τζαχῶν κατηνάγκαζεν. ὀπηνίκα δὲ τοῦτον
 ἐμφορηθέντα τοῦ οἴνου διέγνω, σπασάμενος ξίφος κατὰ τῶν
 λαγόνων ᾤσεν αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτοῦ που νεκρὸς ἔκει-
 το· ὁ δὲ γε σουλτὰν τὰ περὶ εἰρήνης τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν
 αὐτοκράτορα διαπρεσβεύεται. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐ διή-
 20 μαρτε. δέχεται γὰρ αὐτοῦ τὴν αἴτησιν ὁ αὐτοκράτωρ. καὶ D
 τῶν εἰρηλικῶν σπονδῶν, ὡς ἔθος, τελεσθεισῶν, ἐν καταστάσει
 τὰ παρὰ θάλασσαν ἦσαν ὄρια.

1. μνηθέντα A. 8. σουλτὰν om. CG. 9. εἰστήκει A.
 12 θεασάμενος τοῦτον G. 15. πιεῖν A, πίνειν PG. 16.
 ἐμφορηθῆναι οἴνου PG, alterum A. 17. που add. A.

rem statim aggressus, in Tzacham movet copiis omnibus; sic est bar-
 barorum ingenium ad caedem et bella proclive. quo adventante, cum
 Tzachas a terra marique hostes videret instantes, navigium autem
 nusquam, (quae enim naves exstruebantur nondum perfectae erant,)
 nec satis copiarum haberet ad Romanum simul et affinis sui exer-
 citus sustinendos, inopia consilii conflictabatur. cumque etiam Abydi
 incolae et praesidia formidaret, optimum factu putavit, sultanum ad-
 ire, ignarus eorum, quae imperator adversus ipsum machinatus erat.
 quem ubi sultanus vidit, vultu statim ad hilaritatem composito, excep-
 tit eum comiter. et cum epulas, ut fit, instruxisset, unaque accum-
 bens, meracius Tzacham bibere invitasset, postquam vino plenum eum
 vidit, eductum gladium in eius latus impulit; quo ille vulnere iacuit
 exanimis. tum sultanus misit, qui cum imperatore de pace agerent.
 nec frustra. accepit enim condiciones imperator; foedereque rite
 icto, ora maritima in tranquillum rediit.

4. Μήπω δὲ τοσούτων φροντίδων ὁ αὐτοκράτωρ ἀπαλαγείς, μηδὲ τῶν ἀπὸ τούτου κακώσεων καθαρειύσας, (εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς μὴ παρῆν ἔν τισιν, ἀλλὰ γε ταῖς φροντίσι καὶ ταῖς οἰκονομίαις συμπαρῆν καὶ συνέπραττεν,) εἰς ἕτερον ἀγῶνα αὐθις ἠπείγετο. ὁ γὰρ Βολκάνος, (ἀνὴρ δὲ οὗτος τὸ πᾶν 5 τῆς ἀρχῆς τῶν Δαλματῶν φέρων, δεινὸς μὲν εἰπεῖν, δεινὸς δὲ καταπράξασθαι,) μετὰ διττὴν ἡλίου περιφορὰν τῆς τῶν Σκυθῶν καταλύσεως, τῶν ἰδίων ὄρων ἐξεληλυθώς, τὰς παρακει-
 P. 252 μένας ἐληζετο πόλεις καὶ χώρας, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Λιπένιον κατασχών, πῶρ ἐμβαλῶν ἐνέπρησε. ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμα- 10 θηκῶς, οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν, ἀλλ' ἀποχρώσας δυνάμεις συναγροχῶς, κατὰ τῶν Σέρβων κατευθὺ τοῦ Λιπενίου ἤλαυνε, (τοῦτο δὲ πολίχνιον τι μικρὸν περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ τοῦ διαιρουντος τὴν Δαλματίαν ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς χώρας,) ἐφ' ἧ τῷ Βολκάνῳ, εἰ τύχοι, ἀντικαταστήσαι πόλεμον 15 συνάψαι καρτερόν, καὶ εἰ τὴν νίκην δολῆ αὐτῷ θεός, τό τε Λιπένιον καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα ἀνεγείραι καὶ εἰς τὸ πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα. ὁ δὲ Βολκάνος τὴν τοῦ αὐτοκράτο-
 Βρος μεμαθηκῶς ἔλευσιν, ἀπάρας ἐκείθεν καταλαμβάνει τὸ Σφεντζάνιον· πολίχνιον δὲ τοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἤδη ῥηθέντος 20 Ζυγοῦ διακέμενον ἐν μεσαιχμίῳ τῶν τε Ῥωμαϊκῶν ὄριον καὶ τῆς Δαλματίας. ὀπηρῆκα δὲ τὰ Σκόπια ὁ αὐτοκράτωρ κατελήφει, ἀποστείλας ὁ Βολκάνος διετίθετο τὰ περὶ εἰρήνης, καὶ

6. δὲ om. G. 9. αὐτὸ δὲ A, αὐτὸς δὲ PG. λιπένιον A.
 15. τύχοιεν CG. post ἀντικαταστήσαι excidit καὶ. G κατα-
 στήναι.

4. His curis imperator vix solutus necdum incommodis inde natis emersus, (etenim is earum etiam rerum, quibus praesens, cum gererentur, non intererat, sollicitudinem haud minorem sustinebat absens,) ad aliud rursus certamen properavit. Bolcanus enim, vir et consilio et manu strenuus, qui Dalmatiae ditionem obtinebat, post alterum a Scytharum interitu annum suis finibus egressus, finitimas urbes regionisque infestavit atque ipsum Lipenium igne delevit. ea nequaquam tolerabilia imperator ratus, contractis idoneis copiis, in Serbos movit rectaque Lipenium petiit, (oppidulum id est sub Zygom montem situm, qui Dalmatas a nostris discludit,) ut cum Bolcano, si forte, acriter confingeret ac, deo victoriam annuente, tum Lipenium tum reliqua loca omnia in pristinum statum restitueret. verum Bolcanus, adventu imperatoris cognito, Sphentzanium inde se contulit. est id oppidum exiguum, supra Zygom, quod diximus, in ipsis Romaniae Dalmatiaeque confiniis situm. sed quum Scopia venisset imperator, missis legatis, Bol-

εαυτὸν ἄμα τῆς αἰτίας τῶν κακῶς γεγονότων ἀπολύων καὶ τὸ
 αἴτιον ὅλον τοῖς σατραπείαις τῶν Ῥωμαίων ἀνατιθείς, λέγων
 ὡς "ἐκεῖνοι τοῖς οἰκείοις ὄροις μὴ ἐμμένειν βουλόμενοι, δια-
 φόρους ἐκδρομάς ποιούμενοι, οὐ μικρὰν τὴν βλάβην τῇ Σερ-
 5 βίᾳ προσῆξαν. ἐγὼ δὲ οὐκέτι τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ διαπραΰσο-
 μαι, ἀλλ' ἐπαναστρέψας καὶ ὁμήρους ἀποστελῶ τῶν ἐμῶν C
 συγγενῶν τῇ σῆ βασιλείᾳ καὶ τῶν οἰκείων ὄρων οὐχ ὑπερβή-
 σομαι." πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς κατένευσε. καὶ καταλείψας
 ἐκεῖσε τοὺς μέλλοντας τὰς ἐριπωθείσας πόλεις ἀνεγείραι καὶ
 10 ὁμήρους ἀναλαβεῖσθαι, πρὸς τὴν βασιλευούσαν ἐπανεξέτευξεν.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ὁμήρους ἀπαιτούμενος, οὐκ ἐδίδου τού-
 τους, ἀλλ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερετίθειτο. ἐνιαυτοῦ δὲ μήπω
 παρῳηκτότος ὅλου, αὐθις εἰς προνομὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χω-
 ρῶν ἐξεληλύθει. καὶ διάφορος γραφὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 15 δεξάμενος, ἀναμνησκοντος αὐτὸν τῶν συνθηκῶν καὶ ὑπο-
 σχέσεων, ἃς φθάσας πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, οὐδ' οὕτως τὰ D
 ὑπεσχημένα τελέσαι ἤθελε. μεταπεμψόμενος οὖν ὁ βασιλεὺς
 Ἰωάννην τὸν υἱὸν τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ ἀνταδέλφου αὐ- V. 200
 τοῦ, κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψε μετὰ ἀποχώσης δυνάμεως. ὁ δὲ
 20 οὗς ἀπειροπόλεμος καὶ σφαδάζων ὡς νέος πρὸς μάχας, ἀπел-
 θὼν καὶ τὸν τοῦ Λιπενίου ποταμὸν διαβάς, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ Ζυγοῦ κατευθὺ τοῦ Σφεντζανίου τὸν χάρακα ἐπή-
 ξατο. οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν Βολκάνον. καὶ πάλιν περὶ εἰρή-

9. τὰς om. G. ἐριπωθείσας supra 185, 18. 243, 2. 288, 4.
 363, 15. vid. Hasius ad Leon. Diacon. p. 433. 23. an τὰ περὶ
 εἰρήνης?

canus de pace egit omnemque malorum culpam in Romanos duces
 derivavit, qui excursionibus crebris ultra fines suos factis, haud par-
 vam calamitatem Serbiae attulissent. addebat se nihil eiusmodi post-
 hac ausurum, sed simulac domum rediisset, obsides missurum ex con-
 sanguineis suis, nec ultra limites amplius egressurum. his imperator
 annuit; relictisque illic, qui destructa oppida reficerent obsidesque re-
 ciperent, ipse Cpolin est reversus. neque tamen Bolcanus obsides
 petentibus dedit, sed diem de die distulit. tandem, anno nondum
 praeterito, rursus finibus excessit, Romanam ditionem vastaturus. ac
 licet crebris imperator litteris eum ad foederum pactorumque memo-
 riam excitaret, tamen conventis stare noluit. itaque imperator Io-
 hannem, Sebastocratoris fratris sui filium, adversus eum misit iusto
 militum numero. is, quippe inexpertus belli et pugnandi cupiditate
 iuvenilliter ardens, amne prope Lipenium sub Zygun montem traiecto,
 ex adverso Sphentzania castra posuit. neque hoc latuit Bolcanum,

της καὶ πρὸς αὐτὸν ἠρώτα, ὑπισχνούμενος καὶ τοὺς ὑπεσχη-
 μένους δμήρους δοῦναι καὶ καθαρὰν τὴν εἰρήνην μετὰ τῶν
 Ῥωμαίων τοῦ λοιποῦ τηρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν μόναις
 ψιλαῖς ὑποσχέσεσιν· αὐτὸς δὲ ἐξωπλιζέτο ἀγνώστως αὐτῷ
 P. 253 προσβαλεῖν. καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην φεροῦσης τοῦ Βολ- 5
 κάνου ἀψαμένον, μοναχὸς τις πρόκαταλαβὼν τὸ μελετώμε-
 νον ἀπαγγέλλει τῷ Ἰωάννῃ, καὶ καταλαμβάνειν τὸν ἐχθρὸν
 ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ μετὰ θυμοῦ τοῦτον ἀπεπέμψατο,
 ψεύστην καὶ ἀπατεῶνα ἀποκαλῶν. ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸν λόγον
 προέφθασεν πιστώσασθαι. νυκτὸς γὰρ ἐπεισπεσὼν αὐτῷ, 10
 πολλοὺς μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐντὸς τῶν σκηρῶν ἀνείλε, πολλοὶ
 δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις τοῦ κάτω ῥέοντος
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεπνίγησαν. ὅσοοι δὲ σταθροτέρως
 Β γνώμης ἦσαν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀναζητήσαντες σκηρῆν, ἐκθύ-
 μως μαχόμενοι ταύτην ἐπὶ ταύτου μόγις διετήρησαν. οὕτω 15
 γοῦν τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ἔχετο.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ἰδίους ἀναλεξάμενος καὶ ἀνελθὼν ἄνω-
 θεν τοῦ Ζυγοῦ κατὰ τὸ Σφεντζάνιον ἔστη. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
 Ἰωάννην τούτους θεασάμενοι, ὀλίγοι ὄντες καὶ μὴ μετὰ το-
 σοῦτων μάχεσθαι δυνάμενοι, ἐβουλεύσαντο εἰς τοῦπίσω δια- 20
 περᾶσαι τὸν ποταμόν. τούτου δὲ γεγονότος, καταλαμβάνουσι
 τὸ Λιπένιον, ὥσει δώδεκα σταδίους τούτου ἀπέχον· ἐπιπλέον
 δ' ἀντέχειν τοὺς πλείστους ἀπολωλεκῶς μὴ δυνάμενος, τὴν
 C ὡς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε· καὶ οὕτως τεταρρη-

18. δὲ G. 20. δυνάμενοι μάχεσθαι μετὰ τοσοῦτων G. 21.
 γενομένου CG. 22. ἀπέχοντος CG. 24. ὡς add. C.

qui rursus de pace etiam cum illo egit, obsides, quos ante promississet, redditurum se pollicens pacemque cum Romanis integram in posterum servaturum. verum haec mera tantum promissa; aggredi nec opinantem parabat. iamque Bolcano adversus Iohannem proficiscente, monachus quidam praecurrens rem Iohanni indicat hostemque iam iam adventare affirmat. quem ille cum stomacho facessere abs se iussit, ut inendacem ac fraudulentum; sed mox fidem nuntio res ipsa addidit. Bolcanus enim per noctem invadens, plerosque militum in ipsis castris concidit; alios trepida ruentes fuga fluminis infra labentis undae hauserunt. qui autem fortiore erant animo, tabernaculo Iohannis occupato, strenue pugnantes locum vix obtinebant. sic dissipatis maximam partem Romanis, Bolcanus cum suis reversus; supra Zygom ad Sphentanzium constitit. quos conspicati, qui cum Iohanne erant, cum numero essent exiguo nec tantis hostium copiis pares, trans flumen recedendi consilium ceperunt. quo facto, Lipenium perveniunt, duodecim fere stadia inde distans. cumque plerisque amis-

κῶς ὁ Βολκάνος, ὡς μὴ τινος τοῦ ἀντικαδισταμένου περιλει-
φθέντος, ἐλήϊζετο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. καὶ
τῶν Σκοπίων τὴν ἔξω χώραν τελείως ἠρίπωσε, τὸ δὲ τι καὶ
κατέκασεν. οὐ μέχρι δὲ τούτου. ἀλλὰ καὶ τὸν Πόλοβον κα-
5 ταλαβῶν καὶ ἄχρι Βρανέας φθάσας καὶ δηώσας ἅπαντα, πολ-
λὴν τε λείαν ἐκείθεν ἀφελόμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε
χώραν.

5. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμαθηκὸς οὐκ ἐτ' ἀνεκτῶς εἶχεν.
ἀλλ' εὐθὺς αὖθις ἐξωπλίσατο, μὴ πάνν τι μηδὲ τοῦ αὐλητοῦ
10 Τιμοθέου πρὸς τοῦτο δεόμενος, καθάπερ Ἀλέξανδρος περιμείνας
τὸν ὄρθιον νόμον. αὐτὸς τε οὖν ὁ αὐτοκράτωρ περιθήμενος D
ὄπλα καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας τοὺς τότε παρατυχόντας, τῆς
κατευθῦ Δαλματίας φερουσίης εἶχετο, σπεύδων τὰ μὲν φθά-
σαντα ἐριπωθῆναι τῶν κάστρων ἀνεγείραι αὖθις καὶ εἰς τὸ
15 πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα, καὶ ἀντίποινα τῶν παρ' αὐ-
τοῦ πεπραγμένων ἐκ περιουσίας κατ' αὐτοῦ διαπραΰσασθαι.
ἀπάρας οὖν τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ Δαφνούτιον καταλα-
βῶν, (πόλις δὲ τοῦτο παλαιά, τῆς Κωνσταντινίου σταδίους
ἀπέχουσα τεσσαράκοντα,) καὶ τοὺς μῆπω ἐφθακότας τῶν
20 συγγενῶν ἐκδεχόμενος, αὐτοῦ που ἐκαρτέρει. τῇ γοῦν μετ' P. 254
αὐτὴν καταλαμβάνει Διογένης ὁ Νικηφόρος πλήρης θυμοῦ

4. Πολοβῶν G. καταλαβῶν add. C. 5. Βρανίας CG.
9. τοῦ om. A. 12. τῆς κατὰ A. 13. σπεύδοντα μὲν φθά-
σαι τὰ ἐριπωθέντα G. 17. μεγαλουπόλεως CG. Δαφνού-
σιον CG. 18. τοῦτο : αὐτῆ G. Κωνσταντινουπόλεως CG.
19. ἀπέχουσα σταδίους G. 20. lege ἐγκαρτέρει. 21. ὁ
διογένης νικηφόρος A.

sis, Iohannes amplius resistere non posset, viam Cpolin versus in-
gressus est. tum aucta Bolcanus confidentia, tanquam nemine, qui
prohiberet, reliquo, ex finitimis oppidis pagisque praedas egit. ac
Scopiorum quidem agrum suburbanum igni ferroque vastavit; neque
ibi substitit; sed usque ad Polobum Braneasque progressus, cuncta la-
trociniis infestavit, praedaque onustus domum rediit.

5. Haec cum imperator comperisset, non amplius ferenda duxit,
sed extemplo rursus ad bellum se accinxit, nihil prorsus, ut quondam
Alexander, indigens Timotheo tibicine, qui orthium modularetur.
postquam igitur et se et reliquos, qui praesto tum erant, armis in-
struxit, recta in Dalmatiam contendit, ut tum castella repararet de-
structa atque in integrum restitueret, tum iniurias multo gravius re-
poneret. Cpoli igitur profectus Daphnautium, (oppidum id vetus est,
ab urbe quadraginta stadiis dissitum.) ibi substitit, qui nondum ad-
venerant e consanguineis, opperiens. eo postridie se contulit Nice-

V. 201 καὶ φρονήματος· τῷ συνήθει δὲ χρώμενος προσωπεῖω, τὴν
 ἀλασπεκὴν περιεβέβλητο, καὶ τὴν ὄψιν χυρυστέραν διατιθείς,
 τῷ βασιλεῖ προσφέρεισθαι ἔλευθέρως ἐσχηματίζετο. τὴν μὲν-
 τοι σκηπὴν οὐ τῷ συνήθει ἀποστήματι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶ-
 νος ἐπῆξατο, ἀλλ' ἀγχοῦ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα εἰσαγωγῆς⁵
 ἀνόδου. Μανουὴλ δὲ ὁ Φιλοκάλης τοῦτο θεασάμενος καὶ ὡς
 ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεὶς, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ παρ' αὐτοῦ μελετώμενα
 τοῦτον διελάνθανεν, αὐτος παρὰ χροῖμα εἰστήκει. μόλις δὲ
 Β συναγαγὼν τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς, πρόσεισιν εὐθύς τῷ βα-
 σιλεῖ καὶ φησιν “οὐχ ἀπλοῦν τὸ γινόμενόν μοι δοκεῖ, ἀλλὰ¹⁰
 δεός μοι ἐπείσει, μὴ τι νυκτὸς κατὰ τῆς σῆς νεωτερισθῆ βα-
 σιλείας. ῥήμασι γοῦν τισὶ πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἐκέειθεν
 μεταβῆναι τοῦτον παρασκευάσω.” ὁ δέ, ὅποῖος ἐκεῖνος ἀκα-
 τάσειστον ὡς ἐπίπαν ἔχων τὸ φρόνημα, οὐδαμοῦ παρεχώρει
 τοῦ ἔργου τῷ Φιλοκάλῃ. πολλὰ δὲ τούτου βιαζομένου, “ἔα”¹⁵
 φησίν. “οὐ χρὴ πρόφασιν τοῦτον ἐξ ἡμῶν ἐσχηκέναι. ἔστω
 τῆς καθ' ἡμῶν μελέτης αὐτὸς ὁ αἴτιος πρὸς τε θεὸν καὶ ἀν-
 θρώπους.” ἀχθόμενος δὲ ὁ Φιλοκάλης καὶ τύπτων τὰς χεῖ-
 ρας, μεματαιωμένον τε τὸν βασιλέα ἀποκαλῶν, μεθίστατο.
 C οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῦ βασιλέως σὺν αὐτῇ τῇ βασι-²⁰
 λίδι ἀπεριμερίμνωσ ὑπνώττοντος, περὶ μέσῃν φυλακῇν τῆς
 νυκτὸς ἄνεισιν ὁ Διογένης, ξίφος ὑπὸ τὴν μάλῃν φέρων· καὶ

5. ἐπῆξατο κοιτῶνος G. 8. παραντίκα A. 11. μὴ τι κατὰ
 τῆς βασιλείας σου νεωτερισθῆ A. 13. παρεσκευάστο A. 17.
 ὁ om. G. 19. μεθίσταται CG. 20. αὐτῇ om. A. 22.
 εἰσεισιν A.

phorus Diogenes, qui cum ira arrogantiæque plenus esset, quasi vulpina
 pelle indutus, veterem gratiam vultu referebat ac liberaliter impera-
 tore uti simulabat. tabernaculum non solito intervallo a cubiculo re-
 gio, verum proxime eum locum posuit, unde ad imperatorem aditus
 erat. id ubi vidit Manuel Philocales, quasi fulmine ictus, (quippe
 compertum habebat, quid ille pararet,) illico obstupuit; mox revoca-
 to, ut potuit, animo, imperatorem adiens, “hoc, inquit, consilium
 mihi non expers fraudia videtur; sed vereor, ne quid mali per noc-
 tem contra maiestatem tuam moliat. quare conveniam eum effi-
 ciamque, ut inde se amoveat.” at ille, imperterrito plane animo, non
 sivit id fieri. Philocali autem instantius flagitanti, “desine, inquit;
 non enim oportet nos odii praetextum ei dare; si quid molitur, deus
 hominesque sciant illum in culpa esse.” discessit Philocales aegri-
 tudine complodens manus et imperatorem temeritatis incusans. non
 multo post imperatore cum ipsa Augusta secure dormiente, circiter
 mediam noctis custodiam, ascendit Diogenes in cubiculum, enses sub

ἐπιβεβηκώς τῶν οὐθῶν ἔστη. κοιμωμένῳ γάρ τούτῳ τῷ βασιλεῖ οὔτε θύραι ἐπεζυγούντο, οὔτ' ἐκτός ἐπηγρύπνει φρουρά. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν βασιλέα. τὸν δέ γε Νικηφόρον θεία τις τῷ τότε δύναμις ἀπεῖρξε τοῦ ἐγχειρήματος. 5 τὴν παιδίσκην γὰρ θεασάμενον τὴν τὸν ἀέρα ἀναρριπίζουσαν καὶ πόρρω ποι τοὺς κώνωπας ἀπωθουμένην τοῦ τῶν βασιλέων χρωτός, παραχρῆμα ὑπὸ τε τρόμος ἔλλαβε γυνῆ, ὧχρός τέ μιν εἶλε παρειάς, κατὰ τὸν ποιητὴν φάσαι, ἐς νέωτα τὸν φόνον ἀναρτήσαντα. καὶ οὗτος μὲν τὴν ἀποφάσιστον τοῦ ἀντοκράτορος σφαιγὴν ἐμελέτα διαπαντός, ἐκείνον δὲ οὐδὲν τῶν μελετηθέντων κατ' αὐτοῦ διελάνθανε. ταχὺ γὰρ ἡ παιδίσκη τοῦτο προσελθοῦσα τὸ δρᾶμα ἀπήγγειλε. τοιγαροῦν ἐκεῖθεν τῇ μετ' αὐτὴν ἀπάρας, τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχετο, τὸν ἀγνοοῦντα μὲν ὑποκρινόμενος, οἰκονομῶν δὲ καὶ τὰ ἅτα' αὐτὸν 15 τοσοῦτον, ὥς ἅμα μὲν καὶ φυλάττεσθαι, ἅμα δὲ καὶ μηδ' ἠντιμαοῦν εὐλογον λαβὴν δίδόναι τῷ Νικηφόρῳ. ἐν τοῖς μέ- P. 255
 ρεσιν οὖν γενόμενος τῶν Σερρῶν, ἐπεὶ ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας συνεπόμενος τῷ ἀντοκράτορι ἤτειτο εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν καταλῦσαι ἐπιτερεπῆ ὄντα καὶ ὕδασι ψυ-
 20 χροῖς καὶ ποτίμοις κατάρρυστον καὶ ἀποχρῶντα οἰκήματα ἔχοντα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑποδοχὴν, (Πεντήγιστις τούτῳ τὸ

1. κοιμωμένον γὰρ τουτου G. 3. τὰ om. CG. 5. θεασά-
 μένος A. τὴν alterum om. G. ἀναρριπίζουσαν PG, recte A.
 8. φάσαι μὲν A. τὸ φαῦλον A. 12. lege τούτῳ. 15. μὲν
 add. CG. 21. τοῦ add. CG.

ala gestans, atque ipso in limine stetit. etenim hic imperator ita decumbere solebat, ut neque fores clauderentur cubiculi, nec ulla extra excubaret custodia. caeterum Nicephorum a perpetrando scelere divina quaedam vis tuam avertit. cum enim ancillam videret, cui ventuli faciendi culicesque ab imperatorum facie abigendi negotium erat, extemplo tremor occupat artus pallorque eius capit genas, ut cum poeta loquar, caede in crastinum diem prolata. nec vero imperatorem quicquam eorum, quae Nicephorus aperte machinatus erat, latebat; statim enim ancilla expergefacto, quid accidisset, narravit. itinere tamen postridie continuato, dissimulavit se id nosse, quanquam ita se gessit, ut et a Nicephoro sibi caveret, nec ullam offensionis causam probabilem ei daret. itaque cum in fines Serrarum ventum esset rogassetque imperatorem Constantinus Ducas Porphyrogenitus, qui itineris comes erat, ut ad villam suam diverteret peramoenam aquisque abundantem salubribus atque ita amplam, ut commodum imperatori hospitium esset, (Pentegostis huic nomen erat,) imperator roganti obsecutus, ibi divertit. sed ne postridie quidem, cum in viam

ὄνομα,) ὁ βασιλεὺς ὑπέβη τῷ τούτου θελήματι, αὐτοῦ που κατέλυσεν. ἀλλ' οὐδὲ τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῳ ἐξελεθεῖν ὁ Πορφυρογέννητος συνεχώρει· ἡξίου δὲ μᾶλλον ἐγκαρτερῆσαι καὶ ἔτι, ἐφ' ᾧ ἀνακτῆσασθαι τε ἑαυτὸν τῆς ὀδοιπορίας καὶ Β τὸ σῶμα τοῦ κοινοῦ καθᾶραι λουσάμενον. ἠντρεπίστο 5 γὰρ αὐτῷ ἤδη καὶ τὰ πρὸς εὐωχίαν δαψιλῆ. ὁ δὲ καὶ αὐθις τῷ τοῦ Πορφυρογεννήτου ὑπέβη θελήματι. ὡς δὲ λουσάμε- V. 202 νον καὶ τοῦ βαλανείου ἐξελεθόντα τοῦτον μεμαθήκοι Νικηφόρος ὁ Διογένης, πάλαι τυραννιωῶν, ἐπιτηρῶν δὲ εἶπου καὶ αὐτόχειρ δυνηθῆ τούτου γενέσθαι, περιζωσάμενος τὸν ἀκινύκην 10 εἰσῆει, ὡς δῆθεν ἐκ θήρας ἐπανιωῶν κατὰ τὸ σύνηδες. τοῦτον οὖν ὁ Τατίκιος θεασάμενος καὶ πάλαι γινώσκων τὸ παρ' αὐτοῦ μελετώμενον, ἀπόσατο ἐπειπὼν "Ἴνα τί ἀσυντάκτως οὕτω καὶ ξιφήρης εἰσέρχῃ; καιρὸς βαλανείου καὶ οὐχὶ ὀδοιπορίας οὐδὲ θήρας ἢ μάχης ἐστίν." ὁ δὲ τοῦ σκοποῦ διη- 15 μαρτηκῶς ὑπεχώρησεν. ὑπολαβὼν δὲ ὡς ἤδη ἐπέγνωσται, (δεινὸς γὰρ ἔλεγχος ἢ συνείδησις,) δρασμῶ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν πραγματεῦσασθαι ἐβουλεύετο, καὶ εἰς τοὺς ἐν Χριστουπόλει ἀγροὺς τῆς βασιλίδος Μαρίας ἢ εἰς τὸν Πέρινον ἢ εἰς τὸν Περιτζὸν προσχωρήσαι, κἀκεῖθεν αὐθις πρὸς τὰ 20 συμπύπτοντα τὰ κατ' αὐτὸν εὐ διαθέσθαι. προεφθάκει γὰρ ἢ βασιλὶς Μαρία τοῦτον προσλαβέσθαι, ἀδελφὸν ὄντα μητρόθεν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀνδρὸς αὐτῆς Μιχαὴλ τοῦ Δούκα,

8 lege μεμαθήκει. 12. Πατρικιος G. 14. καὶ prius om. A. καὶ οὐχ ὀδοιπορίας ἢ θήρας A. 20. Πετριτζὸν G. τῷ συμπίπτοντι . . G. 22. προσλαβέσθαι C, προλαβέσθαι PG.

se dare vellet, id Porphyrogenitus sivit; immo petiit, ut diutius etiam ibi maneret, quae recrearet se ab itinere pulveremque abstergeret lavando. quippe lautitiarum apparatus iam provisus ab eo erat. quare iterum imperator precibus Porphyrogeniti cessit. cum autem Nicephorus Diogenes eum e balneo prodisse comperisset, quoniam regnum dudum affectans illius interimendi tempus aucupabatur, acinace cinctus ingreditur, tanquam e venatione, ut solebat, rediens. quem ut vidit Taticius, consiliorum eius haud ignarus, repulit hisce verbis: "quid insolenter sic cum telo intras? tempus balnei est, non itineris, nec venationis aut pugnae." ille re infecta se subduxit. quia autem iam deprehensus sibi videbatur, (tanta enim conscientiae vis est,) fuga salutem quaerere parabat atque in villas imperatricis Mariae, quae ad Christopolin erant, vel Pernicum vel Perizum discedere, unde pro re nata rursus sibi prospiceret. hunc enim iam ante sibi adiunxerat Maria imperatrix, quod is coniugis nuper regnantis Michaelis Ducae frater erat, eadem cum illo matre natus, sed patribus diversis.

καὶ τὰ ἐς πατέρασ διήλλαττον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τριτάτος
 ἐκείθεν ἔξεισι. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον αὐτοῦ που καταλείπει D
 ῥωσιτῶν χάριν, δεδιὼς τὸ ἀπαλὸν καὶ ἀσύνηθες τοῦ νεανίου
 τότε πρώτως τῆς ἐνεγκαμένησ πρὸς ἐκστρατεῖαν ἐξεληλυθότος.
 5 ἦν γὰρ μονογενὴς τῇ μητρί. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σφόδρα τοῦ
 νεανίσκου κηδόμενος, πάσης ἀνάσεωσ συνεχώρει ἐπαπολαύειν
 αὐτὸν σὺν τῇ βασιλίδι μητρί, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἴδιον ἀπαρτί
 τέκνον ἐξόχωσ φιλῶν τούτου.

6. Ἄλλ' ἵνα μὴ συγκεχμημένος ὁ λόγος προῖη, τὰ κατὰ
 10 τὸν Διογένην Νικηφόρον ἐξ αὐτῆσ ἀρχῆσ ἱστορεῖται. ὅπως
 μὲν οὖν ὁ τούτου πατήρ Ῥωμανὸσ εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη
 περιωπὴν καὶ ὅποσον τέλος ἔσχε τὰ κατ' αὐτόν, διαφόροισ τῶν
 ἱστοριογράφων ἐμέλησε, κακείθεν ἐξέσται τὰ περὶ τούτου ἀνα- P. 256
 λέγεσθαι τοῖσ βουλομένοισ. ἐπὶ παισὶ δὲ ὅμως τετελευτήκει
 15 τῷ τε Λέοντι καὶ τῷ Νικηφόρῳ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιοσ
 ἐκ προουμιῶν τῆσ αὐτοῦ ἀναρρήσεωσ παραλαβὼν τούτουσ
 ἰδιώτασ ἐκ βασιλέων, (καὶ γὰρ ἅμα τοῦ τῆσ βασιλείασ ἐπιβῆ-
 ναι ὁ Μιχαὴλ καὶ αὐτάδελφοσ αὐτῶν αὐτοῦσ μὲν τῶν ἔρυ-
 θρῶν ἀπογυμνοὶ πεδίλων καὶ τὰ στέφη τούτων ἀφαιρεῖται,
 20 καὶ ὑπερορίαν ἔχῃ τῇ μητρί αὐτῶν τῇ βασιλίσῃ Εὐδοκίᾳ εἰς
 τὴν μονὴν τοῦ Κυπεροῦδῃ καταψηφίζεσται,) παντοίας θερα-
 πείασ ἤξιου, τὸ μὲν τι δι' ὃ πεπόνθασι οἰκτείρων αὐτούσ, B

4. ἐκστρατεῖαν C, ἐκστρατίαν PG. 10. ἀρχῆσ αὐτῆσ G. 11.
 ἀνηχθῆ G. 14. τετελευτήκει PG. correxi. 17. τοῖσ CG.
 lege τῷ. 18. καὶ : ὁ CG. τῶν om. G. 19. τῶν πεδί-
 λων G. 21. καταψηφίζεσθαι G. 22. τι : τοι G.

ceterum imperator triduo post inde proficiscitur. Constantinum au-
 tem ibi, ut otio frueretur, reliquit, tenero timens adolescenti, qui tum
 primum domo in bellum profectus erat. unicus enim matris erat
 filius, quem etiam imperator ipse non minus, quam filium, carum ha-
 bebat.

6. Verum, ut ordine narratio procedat, Nicephori Diogenis memoria
 ab ipsis originibus repetenda est. pater eius Romanus quomodo ad impe-
 rium sit evectus quemque exitum habuerit, a variis scriptoribus traditum
 est; unde historiam eius cognoscere, qui volet, poterit. hoc unum mo-
 nebo, decedentem enim duos reliquisse filios, Leonem et Nicephorum,
 quos imperator Alexius initio imperii sui privatos ex imperatoribus in-
 venit. etenim cum Michael, frater ipsorum, rerum potitus esset, et ru-
 bris calceis et diademate ipsis interdixerat; quin etiam exsulare eos
 cum matre Eudocia imperatrice in monasterio Cyperudae iusserat. movit
 Alexii misericordiam tum tristis iuvenum casus, tum quod eos vide-

τὸ δὲ τι καὶ τοὺς νέους ὄρων κατὰ τε σώματος ὄραν καὶ
 ῥώμην διαφέροντας τῶν πολλῶν, χροάζοντας μὲν καὶ ἀρτι-
 φρεῖς τὸ γένειον, ὑψηλοὺς καὶ ἰσομέτρους ὡσπερ ὑπὸ κανόνα
 τὸ μέγεθος, καὶ αὐτὸ τὸ νεότησιον ἤδη ἐκφύοντας ἄνθος, εἰς
 αὐτῆς τε ὄψεως τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν καὶ γενναῖον τοῖς μὴ διὰ 5
 πάθος τυφλώτουσιν ἀριδῆλως ἐμφαίνοντας, καὶ σκύνουσι οἷον
 λέοντος· καὶ ἄλλως δέ, ὁποῖος ἐκεῖνος μὴ ἐπιπολαίως ὄρων,
 μήτε πρὸς τὴν ἀλήθειαν μύων, μηδὲ πάθεισι ἀλισκόμενος
 C ἐπιψόγοις, ἀλλὰ ταλαντεύων τὸ ὄν ἐν ἰσορροπῇ στάθμῃ τῆς
 συνειδήσεως, καὶ τὸ ἕπος εἰς οὐδὲν ἐπετιώκεσαν λογιζόμε- 10
 νος, ἐνηγκαλιζέτο ἴσα καὶ τέκνοις ἰδίους, τί μὲν οὐ λέγων, τί
 δὲ οὐ πράττων ἀγαθὸν ἐς αὐτούς, τί δὲ οὐ προσητευόμε-
 V. 203 νος; κἄν ὁ φθόνος βάλλων αὐτούς τοῖς τοξέμασι οὐκ ἀνίει.
 ἐκ πολλῶν γὰρ κατ' αὐτῶν ἐρεθιζόμενος ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸς
 μᾶλλον πάσης αὐτούς ἐπικουρίας ἤξιον, ἴλαρόν ἐνατενίζων 15
 αἰεὶ καὶ ἐνωραίζόμενος οἷον ἐπὶ αὐτοῖς, συμβουλευέων τε δια-
 παντὸς τὰ συνούσαστα. ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑπόπτους ἄν
 D ἐλογίσαστο τούτους καὶ ἐκποδῶν διὰ παντοίας μεθ' οὐδὲν αὐτῆς
 ἀρχῆς ποιῆσαι ἐσπούδασεν ἄν· οὗτος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰς τῶν
 πολλῶν κατὰ τῶν νέων εἰσηγήσεις παρ' οὐδὲν ἐτίθειτο, ἐξόχως 20
 τούτους φιλεῶν, τὴν μέντοι μητέρα τούτων Εὐδοκίαν καὶ δω-
 ρεῶν ἄξιων καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης βασιλίσσαις μὴ ἀπο-

13. τοῖς om. CG.
 ἀρχῆς αὐτῆς G.

16. αἰεὶ: αὐτοῖς CG.
 19. ποιῆσαι om. G.

ἐπ' G.

18.

ret forma ac robore corporis ceteris praestantes. ambo malas prima
 flavescabant lanugine; statura erant procera et magnitudine ad amu-
 sim pares, ipso iuventutis flore; vultus ipse fortitudinem generosita-
 temque animi tam aperte prodebat, ut nisi qui odio obcaecatus es-
 set, leonis catulorum instar eos haberet. cumque praeterea impera-
 tor, homo et mentis acie pollens ad cernendum verum, nec pravis im-
 peditus affectibus, quominus iustum aequa conscientiae lance pensicaret,
 id quoque reputasset, quanto ex fastigio rerum iuvenes cecidissent,
 eos velut proprios filios amplexabatur, et verbis et re amorem curamque
 ipsis probans. quanquam invidia non desinebat tela in eos iaculari. sed
 quo plures imperatoris iram adversus eos concitare studebant, tanto
 ipse maiori eodem praesidio dignabatur, cum blando semper vultu
 iuvenes exciperet iisque quasi superbiret et rationibus ipsorum omni
 modo prospiceret. alius fortasse suspectos illos habuisset omnibusque
 artibus de medio tollere iam ab ipso initio studuisset; at hic impe-
 rator, contentis delatorum calumniis, eximie caros habebat. ac ma-
 trem quidem eorum Eudociam et donis prosequabatur et nulla hono-

στερωῶν, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Νικηφόρῳ τὴν τῆς κρήσου Κρήτης ἀρχὴν ἀνέθετο εἰς ἐνδιαίτημα ἴδιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς. τούτων δὲ ὁ μὲν Λέων, φρονήματος ὢν ἀγαθοῦ καὶ P. 257 γνώμης ἐλευθέρας, ὄρων δὲ καὶ τὴν βασιλείωσ εἰς αὐτοὺς 5 εὐμένειαν, ἕστεργε τὴν λαχοῦσαν, ἐπαναπαυόμενος οἷον ἐπὶ τοῖς παροῦσι κατὰ τὸν εἰπόντα “Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμη.” ὁ δὲ γε Νικηφόρος δύσοργος καὶ βαρύνμητις ὢν, καὶ βυσσοδομεῶν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τυραννήσειν μελετῶν οὐκ ἐπαίετο· ὑποβρύχιον δὲ δημοῦ εἶχε τὴν βο- 10 λήν. ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου ἀπαρξάμενος, γνησιωτερόν τισι προσωμίλει. οὐκ ἐλάνθανε τοῦτο τοὺς πλείστους· δι’ ὧν καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς ἔφθανε τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς B καινόν τι ποιῶν, μεταπεμπόμενος τούτους ἐν καιροῖς ἀρμοδίοις, οὐκ ἐπέφαινε μὲν τὸ ἀκουσθέν, εὐφρῶς δὲ παρήνει καὶ 15 τὰ εἰκότα συνεβούλευε. καὶ ὅσω μᾶλλον τῆς ἐπιβουλῆς ἐν γνώσει ἐγένετο, τοσούτῳ μᾶλλον ἐλευθερώτερον πρὸς αὐτοὺς διετίθετο, οὕτω βουλόμενος τούτους κερδαίνειν. ἀλλ’ ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἐλευκαίνετο. ἔμεινε γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ μετεδίδου τῆς λύμης, ὅποσους ἂν προσεπέλασε, τοὺς μὲν δι’ ὄρκων, τοὺς δὲ 20 δι’ ὑποσχέσεων σφετεριζόμενος. τοῦ μὲν οὖν κοινοῦ τοῦ στρατοῦ οὐ τοσοῦτον ἔμελλε τῷ Νικηφόρῳ· ἤδη γὰρ ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἀπονευκάσι· ἀλλ’ ὄλος πρὸς τοὺς μεγί- C

4. lege τε καὶ. 6. ἔλαβες G. ταύτην CG. 7. δύσοργος ὢν καὶ βαρύνμητις G. 8. καὶ prius om. G. τυραννεῖν συμμελε-
τῶν οὐκ ἐπαύσατο CG. 17. κερδάνειν PG, recte C. 21. lege
ἔμελε. 22. ἀπονευκάσι πρὸς αὐτὸν G. μεγιστάνους CG.

ris parte, qui imperatricibus debetur, defraudabat; Nicephoro autem ipsi principatum insulae Cretae proprium dedit. ita quidem imperator. iuvenum autem alter, Leo, bona indole ingenuoque praeditus animo, cum imperatoris in se caritatem perspiceret, sorte contentus erat fortunaque, qua utebatur, acquiescebat, secundum illud: “quae tibi Sparta obtigit, eam orna.” sed Nicephorus, natura impotens et iracundus, consilia adversus imperatorem agitare tyrannidemque affectare non desistebat. consilium tamen celabat. tandem rem iam aggrediens, familiariter cum quibusdam colloquebatur. id continuo palam factum est; unde res brevi ad imperatoris quoque notitiam pervenit. verum ille, nova quadam usus ratione, postquam suō quemque tempore accessivit, non indicavit quidem, quod audiverat, sed salubria dedit consilia et quae res postulare videbatur, admonuit. et quo certiore conspirationis cognitionem nactus erat, eo liberalius cum iis agebat; ita sibi eos conciliare studens. sed Aethiops non albescit. mansit enim idem Nicephorus et contagione, quoscunque

στανας ἀπονευεσκώς, τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν τῆ συγκλήτῳ κατελεγμένων προκρίτων ἀνδρῶν πολλὴν φροντίδα ποιούμενος, ὑπεποιεῖτο αὐτούς. ἦν γὰρ τὴν φρένα μὲν δεξιότερος ἀμφιστόμον ξίφους, στάσιμος δὲ σὺδαμῶς, εἰ μὴ ὅσον πρὸς τὸ τυραννῆσειν τὸ ἀμετάθετον ἐνεδείκνυτο· μελιχρὸς ἐν λόγοις, ἐν 5 συναναστροφαῖς ἡδύς, ταπεινοφροσύνην μὲν ὡς ἀλωπεκῆν ποτὲ περιβαλλόμενος, ἔστιν οὖν καὶ τὸ θυμοειδὲς καθάπερ λέων ἐμφαίνων ποτὲ, ῥωμαλέος καὶ πρὸς Γίγαντας ἐγκαυχώμενος. Δάμιλλᾶσθαι, σιτόχρους τὴν ὄψιν, εὐρύς τὰ στέφρα, ὑπερωμίας τῶν τότε καιροῦ ὄντων ἀνδρῶν. εἰ δὲ σφαιρίζοντα τοῦ- 10 V. 204 τον εἶδέ τις, εἰ δὲ ἰππαζόμενον, εἰ δὲ οἰστόν πέμποντα, εἰ δόρυ κραδαίνοντα καὶ ἰππασίας ποιούμενον, θαῦμα ἐδόκει καινὸν θεᾶσθαι, ἐκεχῆνει τε καὶ μόνον οὐ πεπηγὼς ἦν. διὰ P. 258 τοῦτο καὶ μᾶλλον τὴν τῶν πολλῶν ἐπεσπᾶτο εὐνοίαν. τοσοῦτον δὲ τὸ σπουδαζόμενον αὐτῷ προῆει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἐπ' 15 ἀδελφῆ τοῦ αὐτοκράτορος γαμβρὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην τῷ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμώμενον ἀξιώματι ὑποποιήσασθαι.

7. Ἄλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον αὐθις ὅθεν ἀπερρήη καὶ καθ' εἰρμὸν ἐκτέον τῆς διηγῆσεως. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ 20 τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχων, ἐξ οὐπερ τὴν καθ' εἰντοῦ τοῦ

3. ὑποποιεῖτο PG, recte C. 5. τυραννίσειν G. 7. lege
ἔστιν οὐ. 15. τὸν add. C.

accedebat, contaminavit, alios iuramentis sibi adiungens, alios promissis. ac vulgus quidem militum, non tantum operae dedit, ut pelleret: iam enim omnes in ipsum se inclinabant: sed totus in eo erat, ut civitatis principes, tam exercitus duces quam qui in senatu plurimum auctoritate pollebant, omni cura sibi devinciret. habebat enim mentem ancipiti gladio acutiorem, constantem autem minime, praeterquam quod tyrannidis occupandae tenax esset. dulcis sermone, consuetudine comis, modestiae se plerumque specie tanquam pelle vulpina tegebatur, sed idem non raro iracundus, ut leo, apparebat. corporis robore Gigantibus parem se gloriabatur. triticeus color oris, latum pectus. totis humeris eminebat supra eos qui tunc erant homines. iam vero cum vel pila luderet, vel equitaret, vel iaculum mitteret, vel hastam quateret, vel equestris pugnae specimen daret, admirationi spectantibus erat, qui tantum non attoniti adstabant. ea res maiorem etiam multitudinis favorem ipsi conciliavit. ac tam prospere inceptum succedebat, ut ipsum imperatoris ob ductam sororem affinem, Michaelem Taronitam, panhypersebasti dignitate ornatum, in partes suas traheret.

7. Sed redeundum est, unde deflexit narratio. imperator igitur, ex quo Diogenis adversus se odium perspexit, inde animo repetens,

Διογένους μελετήν ἀνέγνωκεν, καὶ ὅπως ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς
 αὐτοῦ ἀναρρήσεως ἀμφοῖν ἐχρήσατο τοῖν ἀδελφοῖν, ὁπόσης τε
 φιλοφροσύνης καὶ κηδεμονίας ἐπί τοσοῦτοις ἔτεισι αὐτοὺς ἤξιον,
 κἂν οὐδὲν τούτων τὴν τοῦ Νικηφόρου γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον Β
 5 μετηλλοίωσεν, εἰς ἀμηχανίαν ἐπέπιπτεν. ταῦτ' οὖν ὁ βασι-
 λεὺς ἀναλογιζόμενος πάντα καὶ ὅπως μετὰ τὸ σφαλῆναι αὐτίς
 εἰσῆι, ὅπως ἀπίσθη παρὰ τοῦ Τατικίου, καὶ γνοὺς ὅπως τὸ
 φονουργὸν σιδήριον θήγων κατ' αὐτοῦ αἵμασιν ἀνατιοῖς σπέν-
 δει χρᾶναι τὰς χεῖρας, καὶ ὁ τέως ἐφεδρεύων καὶ νυκτὸς τὸν
 10 φόνον ἐπιτηρῶν τελέσαι ἀπαρακαλίπτως τοῦτον ἤδη ἐπισπεύ-
 δει, πολλοῖς ἐκυμαίνεται λογισμοῖς. ἤθελε μὲν οὖν οὐδαμῶς
 τὸν Διογένην μετελεύσεσθαι δι' ὃν πρὸς αὐτὸν ἐγκάρδιον
 ἐκέκτητο πόθον, ἐξόχως τὸν ἄνδρα φιλοῦν. ἀπαζαπλῶς δὲ
 ἅπαντα συνελών, ὅπη τε προβήσεται τὸ δεινὸν ἔνοσῶν, ἐπεὶ C
 15 τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον αὐτῷ ἐφιστάμενον ἔγνω, πλήττεται
 τὴν καρδίαν. καὶ εἰς ἓν τὸ πᾶν συναγαγών, δεῖν ἔκριεν κα-
 τισχεῖν τὸν Νικηφόρον. ἐκεῖνος δὲ τὸν μελετώμενον ἐπισπεύ-
 δων δρασμὸν καὶ βουλόμενος νυκτὸς τῆς πρὸς Χριστοπολείως
 φεροῦσης ἄψασθαι, ἐσπέρας ἀποστείλας εἰς τὸν Πορφυρογέν-
 20 νητον Κωνσταντῖνον τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως
 ταχυδρόμον ἵππον ἤτειτο ἀποχαρίσασθαι οἱ. ὁ δὲ καὶ ἀνέ-
 νευσε, λέγων μὴ δύνασθαι δῶρον τοιοῦτον αὐθήμερον τοῦ βα-

4. κἂν: καὶ G. 7. πατρικίου G. γνοὺς om. CG. 13. ἐκέ-
 κτητο ἐγκάρδιον G. 20. αὐτοῦ G. 21. καὶ om. CG. lege δ
 δέ γε.

cum reputaret, quemadmodum ab ipso imperii sui initio se erga
 utrumque adolescentem gessisset quantamque iis tot annis benevolen-
 tiam curamque praestitisset, licet nihil ista profecissent ad delinien-
 dum Nicephori animum, consilii inopia affectus est. ad hoc conside-
 ravit, ut Nicephorus post irritum caedis consilium rursus ad se ir-
 rupisset, ut repulsus esset a Taticio; cumque intellexisset, illum cru-
 entum ferrum acuentem insonti sanguine manus pollutum proferare,
 et qui insidiis modo noctuque ipsius vitam appetivisset, eundem iam
 aperte caedem festinare, inter varia fluctuabat consilia. noluit qui-
 dem gravius aliquid de Diogene statuere ob exinium, quo hominem
 prosequeretur, amorem. tamen cum omnia secum perpenderet uni-
 versa et quo evasurum esset malum, quoniam vitae periculum sibi
 imminens cognovit, timore perculsus, Nicephorum comprehendendum
 statuit. is fugam, quam meditabatur, parans ac noctu Christopolin
 versus contendere cupiens, misit sub vesperam ad Constantinum Por-
 phyrogenitum, ut sibi equum celerem, quem imperator ei dederat,
 concederet. at hic renuit, dicens, non posse se, tale imperatoris mu-

- Δοιλέως ἀποποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ πρῶίης ὁ βασιλεὺς τῆς προκειμέ-
 νης ὁδοῦ ἤψατο, συνείπετο τοῦτῃ καὶ ὁ Διογένης, τοῦ ἰδιασκε-
 δάζοντος βουλὰς καὶ λογισμοὺς ἀθετοῦντος λαῶν θεοῦ τοῦτον
 σφῆλαντος, γνωσιμαχοῦντα μὲν τὸν δρασμόν, ὑπεριθήμενον
 δὲ ὄραν ἐξ ὄρας, ὁποῦα τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα. κατασκηνώσας 5
 οὖν ἀγχοῦ τῶν Σερρῶν, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν τῶν
 συνήθων εἶχετο λογισμῶν, ὡς πεφωραμένος ἤδη καὶ δεδιώς
 τὸ μέλλον. ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεῖται τηρικαῦτα τὸν ἴδιον
 P. 259 ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομῆστικον κατ' αὐτὴν τὴν
 ἐσπέραν, ἐν ἧ καὶ ἡ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐτελεῖτο 10
 μνήμη. καὶ κοινοῦται αὐθις τοῦτῃ τὰ τοῦ Διογένους, μηδὲ
 τὸ πρότερον ἀγνοοῦντι, ὡς ξιφήρης εἰσῆει, ὡς ἀπώσθη τῆς θύ-
 ρας, ὡς τὸ πάλαι βεβουλευμένον, εἰ δυνατόν, ἴσταται σπεύδων
 τελέσαι. τηρικαῦτα οὖν ἐπισκῆπτει τῷ δομῆστικῷ ὁ βασιλεὺς
 V. 205 τὴν Διογένην εἰς τὴν ἰδίαν μετακαλέσασθαι σκηρὴν καὶ διὰ 15
 μειλιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων πείσαι ἀνακαλύ-
 ψαι ἅπαντα τὰ βεβουλευμένα, ἀπάθειαν αὐτῷ ὑπισχνουμένην
 καὶ ἀμνηστίαν τοῦ λοιποῦ τῶν κακῶν, εἰ μὴ ὅτι οὖν ἀποκρύ-
 B ψειεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνίστορας ἐξείποι ἅπαντας. ὁ δὲ ἀθυ-
 μίας πλήρης γενόμενος, ὅμως ἐπλήρου τὸ κελευσθέν. ποτὲ 20
 μὲν οὖν ἀπειλῶν, ὅτε δὲ ὑπισχνούμενος, ὅτε δὲ καὶ συμ-

3. βουλὰς om. G. 4. ἀφελαντος G. τὸν δρασμόν om. CG.
 6. Σερῶν C. 9. Ἀδριανόν G. 16. πείραι P, δεῖσαι G,
 πείσαι C. 17. ὑπισχνούμενος CG. 20. τὰ κελευσθέντα CG.
 21. ὅτε prius: ποτὲ CG.

nus eodem, quo accepisset, die alteri donare. postridie autem impe-
 ratore inceptum iter continuante, etiam Diogenes sequitur, a divino
 numine, quod hominum cogitationes pervertit et gentium consilia
 irrita reddit, in perniciem datus. cum enim fugam cogitaret, tamen,
 ut sunt dei consilia, horam ex hora trahebat. itaque dum prope
 Serras, ubi et ipse imperator erat, commoratur, eadem quidem consi-
 lia agitabat, utpote qui iam deprehensus esset futuraque timeret.
 imperator autem arcessivit fratrem suum Adrianum, magnum domesti-
 cum, illa ipsa vespera, qua magni martyris Theodori celebrabatur
 memoria; cumque rursus huic, qui nec ea ignoravit, quae antea ac-
 ciderant, exposuisset, ut gladio armatus introisset, ut ab ostio repul-
 sus esset, ut consilium dudum agitatum, si posset, exsequi propera-
 ret, domestico mandavit, evocaret Diogenem in suum tabernaculum
 eique blandis verbis et promissionibus omnis generis persuadere ni-
 teretur, ut omnia aperiret consilia; quorum si nihil celasset omnes-
 que etiam coniurationis socios edidisset, impunitatem et criminum in
 posterum oblivionem polliceretur. Adrianus sollicitudine plenus,

βουλευών, οὐκ ἔπειθε τὸν Διογένην ὄλωσ οὐδ' ὀτιοῦν τῶν βε-
 βουλευμένων ἀνακαλύψαι. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἤχθετο μὲν
 ὁ μέγας δομέστικος καὶ ἡνιῶτο, οὗ κακῶν φέρεται ὁ Διο-
 γένης, στοχαζόμενος. ἔαχε γάρ τούτον προφθάσας ὁ Διογέ-
 5 νης γαμβρόν ἐπὶ τῇ ὑστάτῃ τῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν.
 ἔνθεν τοι καὶ μετὰ δακρύων ἐκλιπαρῶν αὐτὸν οὐκ ἀνίει· ἐπει-
 θε δὲ οὐδαμῶς, καὶν αὐτὸς ἐνέκειτο, ἀναμιμνήσκων ἅμα καὶ
 τῶν ὀπισθεν. σφαιρίζοντι γάρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ C
 ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἰππηλάσιον ἀνὴρ τις βάρβαρος ἐξ
 10 Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέ-
 ρων, ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν συσφαιριζόντων ἀνασειρά-
 σαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾧ πνευστιῶν-
 τα τὸν ἵππον ἀναψῦξαι, πρόσσεισι μὲν τῷ αὐτοκράτορι γονυ-
 πετῶν ἅμα καὶ αἰτεῖσθαι ὑποκρινόμενος. ὁ δὲ ἀνασειράζει
 15 τὸν ἵππον εὐθύς καὶ ἐπιστραφεὶς ἐπυνθάνετο, τί ἂν τὸ αἰτού-
 μενον εἴη. ὁ δὲ φονεὺς μᾶλλον ἢ προσαιτήης ὢν, τὴν χεῖρα
 ὑποβαλὼν καὶ τοῦ ξίφους ἀψάμενος εἴλκε τοῦ κουλεοῦ. τὸ δ' D
 οὐ συνέπετο τῇ χειρὶ. ἄπαξ οὖν καὶ δις τοῦ μὲν ξίφους ἀπο-
 πειρώμενος, τοῖς δὲ χεῖλεσι ψευδεῖς αἰτήσεις συνείρων, ἀπο-
 20 γνοὺς καὶ προσουδίσσας ἑαυτὸν τῇ γῆ, ἔκειτο συγγνώμην ἐξαι- P. 260
 τόμενος. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν στρέψας τὸν χαλινόν, ἠρώτα ὅτου
 χάριν συγγνώμην αἰτεῖ. καὶ ὃς τὸ ξίφος σὺν αὐτῷ κουλεῷ

3. lege οἱ κακῶν. 8. τὸ ἐν om. G. 11. ἐπὶν : ἐπ' αὐτὸν
 CG. σφαιριζόντων CG. 19. συνείς CG.

tamen quod iussus est, exsequitur. verum nec minando, nec polli-
 cendo, nec suadendo Diogenes adduci potuit, ut vel minimam consi-
 liorum partem detegeret. quid postea? magno domestico, qui bene
 nosset, quo malorum Diogenes rueret, gravem ea res dolorem attu-
 lit. siquidem Diogenes sororem germanam natu minimam ei in ma-
 trimonio collocaverat. quapropter etiam lacrimis eum obsecrare non
 desiit. nihil tamen quidquam profecit, etsi veteris memoriae recor-
 dationem repeteret. Iudente enim aliquando imperatore pila in ma-
 gni palatii area, barbarus quidam ab Armeniis et Turcis oriundus,
 gladio sub vestibus abdito, cum illum frenis adductis a ceteris so-
 ciis, quo equo anhelanti respirandi spatium daret, segregasse se ani-
 madvertisset, accidit ad pedes imperatoris, petentis specie. is, equo
 statim retento, conversus ad eum percontatur, quid vellet. tum ille,
 qui sicarius potius quam mendicus erat, submissa manu gladium e
 vagina educere parabat. cumque, semel iterumque facto conatu, fru-
 stra esset, mendaci verborum supplicatione, humi prostratus, veniam
 orabat. imperatori ad eum converso percunctantique, cuius rei pe-

ἐδείκνυ· στερονοτυπῶν δ' ἅμα καὶ ἐκθαμβούμενος καὶ βοῶν ἔλεγε "νῦν σε δοῦλον τοῦ θεοῦ γνήσιον ἔγνωκα, νῦν τὸν μέγαν θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέαμαι. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ τῇ σῆι τουτί τὸ ξίφος κατασκευάσας καὶ λαβὼν οἰκοθῆν, ἐν-
 ταῦθα πάρειμι, ἐφ' ἧ κατὰ τῶν ὄσων ὠθήσω σπλάγγων. 5
 ἄπαξ δὲ καὶ δις καὶ τρις τοῦτο σπασάμενος, οὐδαμῶς ὑπέ-
 κων ἔσχον τῇ βίᾳ τῆς ἐμῆς χειρός." ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς κα-
 Β. θάπερρει μὴδέν τι τοιοῦτον ἀκηκόως, ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος
 θαρσαλέως εἰσῆλθε. συνέδραμον δὲ πρὸς αὐτὸν παραχορήμα
 ἄπαντες, οἱ μὲν ἀκροασόμενοι τῶν λεγομένων, οἱ δὲ ἐκθαμ- 10
 βούμενοι ἐπὶ τούτοις. οἱ δὲ εὐνούστερον πρὸς τὸν αὐτοκρά-
 τορα διακείμενοι, καὶ διασπαράττειν αὐτὸν ἐπεχείρουν, κἄν
 αὐτὸς νεύματί τε καὶ χειρὶ καὶ σφυροῖς ἐμβροιμήμασιν ἀπειργε
 τῆς ἐγχειρήσεως. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; παντελῶς ἀφέσεως ὁ
 φονεὺς ἐκεῖνος παραχορήμα τυγχάνει στρατιώτης, οὐκ ἀφέσεως 15
 δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγίστων δωρεῶν· ἐπὶ τούτοις καὶ ἔλευ-
 C. θείας παραπολαύει. πολλοὶ μὲν οὖν τούτων καὶ ὀχλοῦντες
 V. 206 ἐνέκειντο τῆς βασιλευούσης ἀπελαθῆναι τὸν φονέα ἐκεῖνον· ὁ
 δὲ οὐκ ἐπέθετο, λέγων "ἐάν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μά-
 την ἡγρόυνησεν ὁ φυλάσσων. λοιπὸν θεῶ ἐπέυχεσθαι δεῖ, 20
 τὴν ἡμετέραν ἐκέλθεν ἔξαιτουμένους διαμονὴν καὶ φρουράν."

1. στερονοτυπῶν CG. vid. Lobeck. Phryn. p. 593. 7. γὰρ :
 lege οὖν. 9. θαρσαλέως G. 10. ἀκροασάμενοι G. τῶν
 λεγομένων om. G. 8 G. 11. εὐνούστερον C, εὐνούστε-
 ροι PG. 13. τε om. G.

teret veniam, gladium iste vaginae affixum monstravit; simul pectus tundens reique miraculo percussus exclamavit: "nunc te verum dei servum cognovi, nunc deum maximum tueri te hisce oculis vidi; etenim cum huc advenissem, ut ensam hunc, ad tuam caedem paratum, in viscera tua conderem, semel iterumque ac tertio eum stricturns, neutiquam manui meae parentem habui." imperator, quasi nihil eiusmodi audiisset, eodem habitu imperterritus stetit. concurrunt repente omnes, alii rei cognoscendae cupidi, partim admiratione affecti. qui benevolentiore erga imperatorem animo erant, etiam discerpere istum aggrediebantur; verum ipse nutu manuque ac multis minis inceptum represit. quid postea? omnino venia sicario statim datur, nec solum venia, sed larga etiam munera; ad hoc libertas concessa, ac licet complures enixe flagitarent, ut sicarius urbe pelleretur, tamen non obsecutus ille, "nisi, inquit, dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. proinde ad deum precemur oportet, nostram inde expectentes salutem praesidiumque." susurrabant tum nonnulli, Dioge-

ὑπεψιδύριζον οὖν τινές, μετὰ τῆς τοῦ Διογένους γνώμης τῷ
 τοῦ αὐτοκράτορος φόνῳ ἐπικεχειρηκέναι τὸν ἄνδρα ἐκείνον,
 κἄν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὄλωσ ὑπέιχε τούτοις τοῖς λόγοις τὰ ὄτα.
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐβαρυνμηγία κατ' αὐτῶν, τοσοῦτον αὐτοῦ ἀνε-
 5 χόμενος, ὡς μέχρις αὐτοῦ λαιμοῦ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ἕξιδους
 φθανούσης, τὸν ἀγροῦντα ὑποκρίνεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὕτω. τούτων οὖν ἀναμνήσας αὐτὸν ὁ μέγας δομεστικός D
 καὶ μηδαμῶς πείθων, προσελθὼν ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ
 τὴν τοῦ Διογένους ἔνστασιν καὶ ὅτι ἔξαρονος παντάπασιν
 10 ὁ Διογένης ἐστί, καίτοι πολλὰ παρακληθεῖς, ὡς ἔλεγε, παρ'
 αὐτοῦ.

8. Παραπέμπεται τοίνυν τὸν Μουζάκην. καὶ ἐπισκή-
 πτει ἔνοπλον μεθ' ἑτέρων παραγενόμενον, ἀναλαβέσθαι τοῦτον
 τῆς τοῦ μεγάλου δομεστικού σκηνῆς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀπαγα-
 15 γεῖν κἀκέῃσε μετὰ ἀσφαλείας τηρεῖν, δεσμῶν ἄτερ καὶ ἑτέρας
 κικώσεως. ὁ δ' εὐθύς τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου. καὶ παραλα-
 βὼν τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάγει σκηνήν. ἐπεὶ δὲ δι' ὄλης P. 261
 νυκτὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ συμβουλευέων οὐ μόνον οὐκ ἐπει-
 θεν, ἀλλὰ καὶ ἀναισχύντως ἀντιᾶ προσφερόμενον ἑώρα, θυμοῦ
 20 πλησθεῖς, καὶ ἃ μὴ προστέτακτο ἐπιχειρεῖν ἠπειέγετο. δοκι-
 μάσας οὖν ἐτάσαι αὐτόν, ἥδη δὲ καὶ ἐτάζων, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς τὴν
 πρώτην προσβολὴν ὁ Διογένης ἀντισχῶν ἅπαντα ἀνομολογῆσαι
 διεββαιοῦτο, τῶν μὲν δεσμῶν λύει παραχρῆμα, καὶ γραφεὺς

10. ὡς παρ' αὐτοῦ ἔλεγε P, recte G. 20. πλησθεῖς C, πλει-
 σθεῖς PG.

ne haud inscio hominem aggressum esse caedem. at Augustus, ser-
 monibus hisce spretis, graviter etiam succensebat, eo usque illum per-
 ferens, ut licet ipsum iugulum admoto mucrone peteret, tamen ne-
 scire id simularet. his igitur in memoriam revocatis, cum magnus do-
 mesticus animum Diogenis flectere non posset, reversus imperatori
 contumaciam eius renuntiavit et quod negando omnino perstaret, etsi
 multum a se, ut aiebat, admonitus.

8. Tum imperator accersitum Muzacen cum armatis praesto
 esse iubet et Diogenem ex tabernaculo magni domestici in suum
 ipsius transferre ibique custodire, nullis tamen adhibitis viu-
 culis aliave contumelia, fecit ille extemplo, quod imperatum
 erat, comprehensumque in tabernaculum suum abduxit. ubi vero
 per totam noctem adhortando et admonendo non solum eum non
 movit, verum etiam insolenter tractatum se vidit, ira incensus,
 quae non erat iussus, facere properavit. etenim decrevit tormentis
 eum exquirere; cumque iam exquireret Diogenesque ad primum do-

τηνικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων· Γρηγόριος δὲ ἦν ὁ Καματηρός νεωστὶ προσληφθεὶς καὶ ὑπογραμματῶν τῷ αὐτοκράτορι καὶ Διογένης ἅπαντα ἀπαγγέλλον, οὐδὲ τὸν φόνον παρεσιώπα. ἀναλαβόμενος δὲ πρωΐας ὁ Μουζάκης τὰς τε ἐγγράφους αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἄς ἀναζητήσας εὔρε παρὰ τινων πρὸς αὐτὸν πεμπομένης γραφάς, δι' ὧν ἐφαίνετο καὶ ἡ βασίλις Μαρία τὴν μὲν ἀποστασίαν τοῦ Διογένους εἰδέναι, τὸν δὲ φόνον μηδαμῶς συγχωρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀπείργειν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τοῦ φόνου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξ αὐτῆς ψιλῆς ἐνοίας, κομιῶζει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ταύτας 10 ἐπαναγνοὺς καὶ πλείων τῶν ὑποπτενομένων ἐγγεγραμμένους εὗρηκώς καὶ τούτους ἐκκρίτους ἅπαντας, ἐν ἀμυχανίᾳ ἦν. οὐδὲ γὰρ ἔμελλεν τῷ Διογένει τοσοῦτον τῆς κοινότητος· εἶχε ὧ γὰρ αὐτοὺς πάλαι ὄλη ψυχῇ κεχρητότας καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπονευκτότας· ἀλλὰ πᾶν τὸ τὰ πρῶτα φέρον τοῦ στρατιωτι- 15 κῶν τε καὶ πολιτικοῦ συντάγματος ἐσπευδεν ὑποποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἀνεκφορα μένειν ἤθουλετο. καὶ μέντοι καὶ διετήρησε τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς δι' ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ πρὸ τοῦ τὰ τῆς βασιλείας ἀναδέξασθαι σκῆπτρα. διεδίδото δὲ 20

1. an προκαλεῖται? γραφίδια G. 3. φόνον G. 5. ἄς om. G. 11. ἐπαναγνοὺς G, ὑπαναγνοὺς P. lege πλείους. lege ἐγγεγραμμένους. 13. lege ἐμελε. 14. καὶ transponendum videtur post αὐτὸν. 18. διετήρει G. 19. ὁμολόγως G.

loris sensum omnia fassurum se esse polliceretur, statim remissis fiduculis, scriba advocatur, stilo instructus. Gregorius is erat Camaterus, qui nuper imperatori ab epistolis factus erat. Diogenes omnia confessus est ac ne caedem quidem reticuit. mane igitur Muzaces, quibus confessiones illius perscriptae erant, tabulas et quas indagaverat litteras, a quibusdam ad Diogenem datas, ex quibus apparebat, imperatricem quoque Mariam defectionem Diogenis non ignorasse, sed caedis tamen consilium minime probasse, quin etiam operam dedisse, ut eum non a caede tantum, sed ab ipso consilio revocaret, haec igitur scripta imperatori defert. quae cum is legisset, magna affectus est sollicitudine. quippe plures, quam suspicatus erat, litteris consignatos reperit, et eos quidem principes civitatis omnes. Diogenes enim non admodum studuit demerendae multitudini, cuius egregiam erga se voluntatem studiumque dudum nosset, sed quidquid castrensium atque urbanae nobilitatis erat, conciliare sibi nitebatur. imperator, quae quidem imperatricem Mariam attinebant, sempiterno silentio premi voluit; ac sane nihil quidquam eorum se scire assimulavit ob amicitiae foedus, quod inierat cum illa, antequam imperii potitus esset.

πανταχοῦ, τὴν τοῦ Διογένους βουλὴν παρὰ τοῦ Πορφυρογενή-
του Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῆς διαμνηθῆναι
τῷ βασιλεῖ, κἄν ἄλλως εἶχε τὸ πρῶγμα. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν
ἐξυψηροτουμένων τῷ Διογένει τὰ τῆς βουλῆς ἡρέμα διεπορθ- D
5 μεύετο. ἐπεὶ δὲ ὁ Διογένης περιωρᾶτο καὶ δέσμιος ἦδη καὶ
ὑπερόριος καθίστατο, καὶ οἱ τῆς αὐτοῦ βουλῆς ἔκκριτοι ὑπό-
πτους ἑαυτοὺς οἱ μὴ φθάσαντες ἀλῶναι ἦδη γεγεννημένους
διαγνόντες, περιφοβοὶ τε ἐφαίνοντο καὶ σκεπτόμενοι ὅ τι καὶ
δράσαιεν, τούτους οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὕτω κυμαίνομένους
10 καταρουῶντες, ἐν ἀμηχάνοις ἐστάναι ἐδόκουν, ἐν στενωῷ κομιδῇ
τὰ κατ' αὐτὸν ὄρωντες, ὡς εἰς ἤητους τινας περιγραφείσης ἦδη
τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀγωγῆς, τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπι-
στάμενον ἦδη ἔχοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλύων P. 262
εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς καὶ ποσάκις κατ' αὐτοῦ ὁ Διογένης ὀρηγίας
15 καὶ σφαλεῖς ἐκ θείας δυνάμεως, αὐτὸς αὐτόχειρ τούτου φο-
νεὺς ἦδη ἐφίστατο, πολλοῖς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. καὶ πολ-
λὰς νοημάτων λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς παρ' ἑαυτῷ,
ἐπεὶ ἅπαν τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος διε-
φθορὸς ταῖς τοῦ Διογένους θωπείαις ἐπέγνων, ἀποχρῶσαν μὴ
20 ἔχων δύναμιν, ὥστε φρουρὰν πρὸς τοσοῦτους ἐπιστῆσαι, μήτε

2. αὐτοῦ G. 3. τῷ αὐτοκράτορι CG. δὲ: lege γὰρ. 5.
an ἐπεφωρᾶτο? 6. ὑπόπτους ἑαυτοὺς transpone post ἀλῶ-
ναι. 9. κυμαίνόμενοι CG. 11. ὡς — ἐφιστάμενον om. G.
an μετρητοῦς? idem supra 237, 11. 282, 13. 296, 21. 12.
lege ἀρωγῆς. 15. φονεὺς τούτου G.

quod autem vulgo ferebatur, Diogenis coniurationem a filio eiusdem
Mariae Constantino Porphyrogenito, imperii insignibus ornato, dete-
ctam esse imperatori, id secus erat. ab ipsis enim Diogenis fami-
liaribus consilia eius paulatim erant divulgata. ceterum cum Dioge-
nes, sceleris compertus, in custodiam iam datus esset atque exsilio
multatus, qui nondum capti erant coniurationis participes, quoniam
in suspicionem se venisse intelligebant, conturbabantur metu nec,
quid agerent, habebant. quos ubi imperatoris familiares ita anxios
animi sollicitosque viderunt, ipsi difficultatibus circumventi sibi vide-
bantur, cum in summas angustias imperatorem adductum conspicerent,
quippe cuius salus, imminente periculo, paucorum tantum praesidio
niteretur. atque hic animo reputans omnia inde ab initio et quo-
ties Diogenes, insidiis sibi structis, divino numine frustratus, vitam
suam ferro appetivisset, magno cogitationum aestu fluctuabat. tandem,
multum re secum deliberata, cum senatus exercitusque principes
omnes Diogenis blanditiis corruptos nosset, destitutusque esset copiis,
quibus tot custodiendos traderet, nec vero etiam multitudinem in-

μὴν ἀκρωτηριάσαι λαὸν παμπληθῆ ἐθέλων, τὸν μὲν Διογένην καὶ Κεκαυμένον τὸν Κατακαλῶν τοὺς πρωταίτιους ἐς Καισαροπόλιν ἐξέπεμψεν, ἐφ' ᾧ ἐμφρούρους καὶ δεσμοῦτας εἶναι μόνον, μηδὲν ἄλλο δεινὸν τέως κατ' αὐτῶν βουλευσάμενος, κἂν πάντες ἀκρωτηριάσαι τούτους αὐτῷ ξυνεβούλευον. ἡγάπα γὰρ τὸν Διογένην διαφερόντως καὶ τῆς προτέρας ἔτι περὶ αὐτὸν εἶχετο κηδεμονίας. ὑπερόριον δὲ καὶ τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην καὶ τὸν * * * * καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἀφελόμενος. τὰ δὲ γε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλὲς ἐλογίσατο μηδὲ εἰς ἐξέτασιν ἀγαγεῖν ὄλωσ, ἀλλὰ διὰ συμπαθείας τούτους μᾶλλον καταμαλθάσαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐσπέραν ἕκαστος τῶν ὑπερορίων τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ κατελάμβανεν, καὶ ὁ Διογένης τὴν Καισαροπόλιν· τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς τῆς οἰκείας μεθίστατο κατιστάσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ταύτου ἅπαντες μεμενήκεσαν.

9. Ἐν τούτοις δὲ τοῖς δεινοῖς ὄντων, τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῳ τοῦ αὐτοκράτορος μετακαλέσασθαι πάντας καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαπράξασθαι, ὅποσοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἐγκάρδιον ἔτρεφον τῶν τε ἐξ αἵματος καὶ ἀγγιστείας αὐτῷ προσηκόντων, καὶ ὅποσοι πατρῷα θεράποντες τότε παρῆσαν, ὄβριμοεργοὶ καὶ ταχεῖς μὲν συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀγγίνοι δὲ τὸ συνοῖσον ἐν ἀσκέπτῳ καταπράξασθαι χρόνῳ, δεδιότες μη

2. Κεκαυμένον CG. 4. μηδὲ G. 7. εἶχεν G. 10. ἀσφαλῶς G. 14. ἀλλ' G. 20. πρώην οἱ CG. lege πατρῷοι.
21. ὄβριμοεργοὶ G, ὄβριμοεργοὶ P. ἀγγίνοιες CG. vid. Lo-
beck. Paralip. p. 174.

gentem poena afficere vellet, Diogenem et Cecaumenum Catacalonem coniurationis auctores Caesaropolim mittendos ibique in custodia citra noxam habendos statuit, quamquam omnes, ut excaecari eos iuberet, suadebant. quippe amantissimus erat Diogenes eademque, qua antea, cura eum prosequeretur. relegavit quoque sororis suae coniugem, Michaelem Taronitam et * * * *, bonaque eorum publicavit. reliquos e re videbatur ne in examen quidem vocare, sed ignoscendo potius sibi conciliare. sub vesperam igitur Diogenes Caesaropolim et alii alio, quo relegati erant, perrexere; ceterorum nemo loco summotus est, sed eodem omnes statu mansere.

9. In hac tanta difficultate rerum imperator convocare postridie concionem et quae sibi viderentur, exsequi cogitabat. quicumque ei cupiebant ex cognatis affinibusque, et quotquot paterni ministri aderant, viri fortes nec minus acres in conficiendis futuris, quam in iis, quae usui erant, exsequendis promptissime: hi igitur metuebant, ne postridie, multitudine conflente, nonnulli eum adorti in ipso solio

πως τῇ μετ' αὐτὴν τοῦ πλήθους συρρεύσαντος ἐφορησάντο
 τινες διαμελίσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλάκις ξίφη ὑπὸ D
 τὰ ἀμφία φέροντες, ὥσπερ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ σφαιρίζοντι τούτῳ
 ἐν σχήματι προσαίτου προελθὼν, (τὸ δὲ οὐκ ἄλλην εἶχε τὴν
 5 θεραπείαν ἢ τὸ τὰς πρὸς τὸν Διογένην ἀπάντων περιελεῖν ἐλπί-
 δας, τὴν τῶν τούτου δμμάτων ὡς ἐν παραβύστῳ διαφημισάν-
 των ἐκτύφλωσιν,) μεταπεμψάμενοί τινας διαπέμπονται τοὺς
 τοῦτο πρὸς πάντας διακηρυκεύοντας ἐν ἀπορρήτοις, κὰν μὴδ'
 εἰς νοῦν οὐπω τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος ὄλωσ ἀνήει. ὁ δὲ P. 263
 10 λόγος οὗτος κὰν ψιλὸς τότ' ἦν, εἰς ἔργον ὅμως προὔβεβηκε,
 καθὼς ὁ λόγος κατωτέρω διαφρανῶσειεν. ἐπὰν δὲ ὁ ἥλιος τοῦ V. 208
 οὐρίζοντος ὑπερκύψας λαμπρὸς ἀνέθορεν, ὁπόσοι τῶν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορα μὴ τῆς τοῦ Διογένους λύμης μετεilhάσασιν καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ πάλαι τῶν βασιλικῶν σωμάτων τεταγμένοι φύ-
 15 λακες, πρῶτοι πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐχώρουσιν σκηνὴν, οἱ μὲν
 ξίφη περιεζωσμένοι, οἱ δὲ δόρατα φέροντες, οἱ δὲ τὰς βυρ-
 σιδήρους ῥομφαίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐκ διαστήματός
 τινος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου εἰς μηνοειδῆς σχῆμα ἑαυτοὺς ἰλα-
 δὸν καταστήσαντες καὶ οἷον ἐναγκαλισάμενοι τὸν αὐτοκράτορα, B
 20 θυμῷ στρατηγούμενοι πάντες καὶ θήγοντες, κὰν μὴ τὰ ξίφη,
 ἀλλὰ τὰς καρδίαις. ὅσον δὲ συγγενὲς εἴξαιματός τε καὶ ἀγχι-

1. lege ἐφορησάντο τινες καὶ διαμελ. vid. annotat. 3. τού-
 του G. 4. lege προσελθὼν. 10. προὔβεβηκε CG. 11. τρα-
 νῶσειεν CG. 14. lege δῆ. 16. δῶρα CG. 18. μηνοειδῆς
 F, μηνιοδῆς P, μοειδῆς G. 21. δὲ om. CG.

concliderent, gladios fortasse vestibibus tegentes, sicut ille, qui quon-
 dam mendici habitu ludentem eum pila adierat. cui rei cum non
 aliter occurri posset, quam si omnium spes, in Diogene posita, ita prae-
 cideretur, ut eum clam excaecatam esse in vulgus spargerent, mise-
 runt, qui hoc omnibus secreto renuntiarent, quamquam id ne in men-
 tem quidem imperatori venerat. etsi is tunc quidem rumor erat merus,
 tamen in rem mox evasit, ut narratio infra docebit. luce igitur orta,
 quotquot ex imperatoris familiaribus Diogenis scelere infecti non
 erant, atque ipsi illi ad imperatorum praesidium olim constituti mi-
 lites, ad regium tabernaculum primi tendunt, ensibus partim, partim
 hastis armati, alii rhomphaeas ferreas magno pondere humeris gestan-
 tes, nec procul ab imperatorio solio lunata acie turmatim consistunt
 imperatoremque quasi cingunt, strenui omnes et, si non tela, certe
 animos exacuentes. quidquid sanguinis aut affinitatis necessitudine
 eum contingebat, proxime solium stabat utrimque; a dextra laeva-
 que ceteri collocati erant milites. imperator in throno terribilis ad-
 spectu sedebat, non regio magis quam militari ornatu, nec admodum

στείας τούτω προσήκον, ἀγγυῶ τοῦ βασιλικῶ θρόνου ἐφ' ἐκά-
 τερα ἴσταντο. δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐνούμων ἕτεροι καθίσταντο
 ὑπασπισταί. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ θώκου φοβερὸς προῦκάθητο,
 οὐ βασιλικῶς ἐσταλμένος μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς, οὐδὲ πολὺ
 μιστέωρος, ὅποια τὰ ἐκείνου μὴ ἐφημένα. χρυσὸς δὲ ὁμοῦ τὸν 5
 θρόνον ὑπέλειπεν, ὑπερνεστέθει τε τὴν κεφαλὴν. συνέσταλλο
 C δὲ τούτου τὸ ἐπισκύνιον, τὴν δὲ παρεϊάν ἐπιπλέον τότε ὁ ἀγὼν
 κατεφοίνισσε, τὰ δὲ ὄμματι πεπηγότα ἐπὶ συννοίας καὶ πλήρη
 ἐνθουσιασμάτων ὑπεμφαίνοντα τὴν ψυχὴν. συνέθεον δὲ ἅπαντες
 ἑμοῦ πεφοβημένοι καὶ τὰς ψυχὰς μικροῦ ἐς ἀέρα ὑπὸ φόβου 10
 ἐξερεύξασθαι ἐκβιαζόμενοι, τῶν μὲν ὀξύτερον βέλους ὑπὸ τῆς
 σφῶν συνειδήσεως κεντουμένων, τῶν δὲ τὴν καινὴν ὑπόψιαν
 δεδιότων. φωνὴ δὲ τις παρ' οὐδενὸς ἐξηκούετο, ἀλλ' ἀπενὸς πρὸς
 τὸν ἐφειστηκότα τῇ πύλῃ τῆς σκηνῆς ἀπονεύοντες ἐπτοημένοι
 ἐσπτήκεσαν. ἀνὴρ δὲ οὗτος καὶ εἰπεῖν συνετὸς καὶ καταπρά- 15
 ξασθαι δυνατός. Τατίκιος τούτω τὸ ὄνομα. τούτω ὁ βασι-
 λεὺς ἐνατενίσας, δοῦναι τοῖς ἐξῶθεν τὴν εἰσοδὸν διὰ τοῦ βλέμ-
 D ματος ἐπέφησεν. ὁ δὲ παραχρῆμα τῆς εἰσοδῶν τούτοις παρα-
 χωρεῖ. οἱ δὲ καίπερ δεδιότες, ἀλλ' ὁμοῦ εἰσῆσαν, τετραμ-
 μένοι τε τὰς ὄψεις καὶ βραβεῖ ποδὶ στείχοντες. κατὰ στοί- 20
 χους δὲ τὴν στάσιν λαχόντες, ἐκαροδόκουν τὸ μέλλον ἕκαστος
 δεδιώς, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς λοιπὸν δρόμον δραμούμενος.
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐθάρρει παντάπυσιν, (κατ'

1. αὐτῶ CG. 3. φοβεροῦ G. 4. μηδὲ CG. 5. ἐπηρ-
 μένου G. 6. lege ὑπέλειπεν. 10. ὑπὸ ἐξερεύξασθαι φό-
 βου P, recte CG. 11. βιαζόμενοι CG. 15. συνετὰ — θυ-
 νατὰ G. 17. ἐξω CG. 19. lege τετραμμένοι.

excelsus, ut statura haud procera erat. quamquam auro erat solium
 circumdatum, et ipse supereminebat capite. supercilia eius contracta
 erant, genae ob animi contentionem solito rubicundiores, oculi in
 cogitatione defixi animumque consiliorum plenum prodentes. con-
 currebant cuncti pariter conterriti et prae metu tantum non exani-
 mes, quippe qui partim conscientia aculeo acrius pungerentur, partim
 novam timerent suspicionem. nec ulla vox a quoquam audiebatur, sed
 pavidi stabant, intentis in tabernaculi portas custodem oculis. erat is
 Taticius, vir et consilio prudens et manu strenuus: quem cum nutu
 iussisset imperator eos, qui foris essent, intro admittere, intrandi iis
 continuo potestatem dedit. illi, quantumvis trepidi, tamen introiere,
 confuso vultu et pede cunctabundo. mox ordine collocati, quid futu-
 rum esset, expectabant animo anxio, tanquam de vita periclitaturi.
 nec vero imperator ipse plane vacuus erat metu, (humanitus dico,

ἄνθρωπον λέγω, εἰ μὴ ὅσον εἰς θεὸν ἀναφέρῶν τὸ πᾶν,) δε-
 διῶς τὸ σύμμικτον τῶν παρεστώτων, μὴ ἄλλο τι ὄξυ καὶ
 δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. στερροτέροις δὲ λογισμοῖς
 ἑαυτὸν ἐδράσας καὶ ἄπαξ τοῖς ἀγῶσιν ἐγκαταστάς, τῆς πρὸς P. 264
 5 αὐτοὺς δημηγορίας ἤρχετο· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἰχθύων ἀφω-
 νότεροι ἐστήκεισαν, καθάπερ εἰ τὰς γλώττας ἐγκεκομμένοι·
 “οἴδατε,” λέγων, “ὡς οὐδὲν δεινὸν παρ' ἐμοῦ ὁ Διογένης ἐπε-
 πόνθει ποτέ. οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ταυτησί τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ
 10 πατρὸς αὐτοῦ ἀφειλόμην ἐγώ, ἀλλ' ἕτερος, οὐδὲ τι δεινὸν ἢ
 λυπηρὸν τὸ παρῶπαν εἰς αὐτὸν πέπραχα. καὶ τῆς βασιλείας
 εἰς ἐμὲ θεοῦ πάντως νεύσει μεταβιβασθείσης, οὐ μόνον αὐτὸν
 καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λέοντα ἐπὶ ταύτου διεφύλαξα, ἀλλ' ὡς
 οἰκίους παῖδας καὶ ἐπόθησα καὶ ἐχρησάμην. τὸν δὲ Νικηρί-
 15 σμπυθείας ἤξιῶσα. καὶ μηδὲ πάλιν διορθούμενον ἠνειχόμεν
 ἐπικρύπτειν τὰ πολλὰ τῶν αὐτοῦ μηνιμάτων, κατανοῶν τὴν V. 209
 τῶν ἀπάντων πρὸς αὐτοὺς δυσμένειαν, κἄν μηδὲν τῶν παρ'
 ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένων ἀγαθῶν τὸ δολερὸν τῆς αὐτοῦ
 γνώμης ἠλλοίωσεν. ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ πάντων θάνατόν μοι ἐπε-
 20 ψηφίσατο.” ἐπεβόησαν δ' ἐπὶ τούτοις ἅπαντες, ὡς οὐ βού-
 λονται ἄν ἕτερον προεστηκότα ἐν βασιλείῳ ἰδεῖν σχήματι, οὐ
 τοῦτο οἱ πλείους βουλόμενοι, ἀλλ' ἦσαν θῶπες αὐτῶν οἱ λό-

3. στερροτέρον CG. 15. an διορθουμένου, ἠνειχόμεν ἐπικρύ-
 πτων? 17. αὐτὸν τὴν G.

sine fiducia respectu, qua in deo acquiescere solebat,) verebatur enim a multitudine omnis generis, ne quid gravius contra se moliretur. tamen cum se animo obfirmasset semelque periculum subisset, verba facere hunc in modum coepit, dum illi ipsis piscibus multiores adstant, tanquam linguis excisis. “scitis, inquit, nulla unquam in re laesum esse a me Diogenem. non enim ego patrem eius imperio privavi, sed alius, nec omnino iniqui in eum molestive quicquam feci; immo imperio dei voluntate ad me translato, non modo ipsum eiusque fratrem Leonem eodem in statu manere sivi, verum etiam paterno amore, acsi filii essent mei, amplexus sum. Nicephorum autem, saepius in insidiis mihi struendis deprehensum, nunquam non venia donavi, et cum parum ad bonam frugem proficeret, sustinui tamen pleraque ab eo scelerate suscepta negligere, commune in istam familiam odium reputans. quamquam nihil eorum, quae bene illi feci, subdolum eius animum frangere potuit, sed pro his omnibus ipse mihi necem inferre decrevit.” ad haec cuncti nolle se alium principem clamabant, etsi plerique non ita sentiebant, sed adulabantur

Cγοι, τὸν ὑπόγυιον διαδραῖναι κίνδυνον ἐντεῦθεν μηχανώμενοι.
 ὁ δὲ βασιλεὺς προαρπάσας τὸν καιρόν, συμπαθείας κοινῆς τοὺς
 πλείους ἤξιον, ὡς τῶν αἰτίων τῆς βουλῆς ὑπερορίαν πρότε-
 ρον κατακριθέντων. ἐπὶ τούτου θροῦς ἦρτο πολὺς, οἷον οὐ-
 δεῖς πω τῶν τότε παρόντων εἰς ἔτι καὶ νῦν τῶν ὄτων, ὡς 5
 λέγουσιν, ἐντὸς εἰσεδέξατο, τῶν μὲν ἐπαινούντων τὸν βασιλέα
 καὶ θαναμαζόντων τῆς ἀνεξικακίας καὶ πρῶτης, τῶν δὲ τοὺς
 ὑπερορίους διασυρόντων καὶ θανάτου ἀξίους εἶναι διενιστα-
 μένων, ὅποια τὰ τῶν ἀνθρώπων. ὃν γὰρ τὴν σήμερον μακα-
 ρισμοῦ ἀξιοῦσι, προπέμπουσί τε καὶ διὰ τιμῆς ἄγουσιν, ἐπὶ 10
 Περικτραπέντα τοῦτῳ τοῦ βίου τὸν κύβον θεάσονται, πᾶν τοῦ-
 ναντίον εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι οὐκ αἰσχύνονται. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύματι τούτους κατασιγᾶσας, αὐθις ἔφη· “οὐ χρὴ
 θορυβεῖσθαι, οὐδὲ συγγεῖν τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. ἐγὼ γὰρ
 γὰρ, καθὼς ἔφην, ἅπαντας συμπαθείας ἀξιώσας, πάλιν ὁποῖος 15
 τὰ πρότερα πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι.” ἐν ᾧ δὲ τούτους συμπαθείας
 ὁ βασιλεὺς ἤξιον, ἄτερ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἀποστείλαντες οἱ
 P. 265 τὴν βουλὴν ἐκείνην βουλευσάμενοι τῶν ὀμμάτων τὸν Διογένην
 ἐστέρησαν. ταῦτά τοῦτῳ καὶ κατὰ τοῦ Κεκαυμένου Κατακα-
 λῶν ὡς τῆς αὐτοῦ βουλῆς κεκοινωνηκότα τῷ Διογένηι κατε- 20
 ψηφίσαντο. ἡμέρα δὲ ἦν, ἐν ᾗ ἡ τῶν κορυφαίων Ἀποστό-

1. an μηχανώμενων? 5. πω add. CG et in margine P. ὄτων
 C, ὄντων PG. totum locum sic corrige τῶν τότε παρόντων καὶ
 εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων τῶν ὄτων. 9. μακαρισμῶν C, μα-
 καρισμὸν G. 18. ἐκείνου CG. 20. lege αὐτῆς. lege κε-
 κοινωνηκότος.

tantum, quo praesens periculum effugerent. imperator vero, hac op-
 portunitate usus, gratiam se facere plerisque criminis dixit, quod con-
 iurationis principes exsilio damnati iam essent. ibi tum ingens oritur
 tumultus, qualem nemo eorum, qui tum aderant atque etiamnum super-
 stites sunt, audire se meminit, aliis quidem laudantibus imperatorem ac
 propter patientiam clementiamque admirantibus, aliis exsules laceran-
 tibus morteque dignos contendentibus, ut hominum mos est. quem
 enim hodie beatum praedicant, cui pompam faciunt, quem omni pro-
 sequuntur honore, simulac vitae sortem conversam viderint, nullo
 pudore prohibentur, quominus contraria omnia faciant. imperator,
 nutu silentio indicto, “non decet, inquit, tumultuari et propositam
 causam interrompere. ego enim, ut dixi, ceteros omnes indulgentia
 dignatus, erga vos rursus, qualis antea, ero.” interea dum hi venia
 donantur, consilii illius auctores, imperatore invito, mittunt, qui
 Diogeni oculos eruerent. eodem supplicio et Cecaumenum Catacalo-
 nem, quippe eius participem consiliorum, affecerunt. dies erat princi-

λων μνήμη ἐτέλεετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον λογοποιεῖται. εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου παρ' αὐτῶν εἰσηγηθεὶς ἐνδέδωκεν, ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνου γνώμης ἦν, Θεὸς ἂν εἰδείη· ἔγωγε τέως οὐ πᾶν τι γινώσκω 5 ἔχω βεβαίως.

10. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ Διογένους συμπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι, παραδόξως τῆς ἀμάχου τοῦ ὑψίστου χειρὸς ὄντα μὲν τούτου ἐξ ὑπογυίου κινδύνου. αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδὲν Β τῶν συμπιπτόντων ἐμαλακίετο, ἀλλὰ καὶ ὡς κατενθῶ Δαλμα- 10 τίας ἤλαυνε. μεμαθηκῶς δὲ ὁ Βολκάνος τὴν εἰς τὸ Λιπένιον τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν καὶ ἐπικαταλαβόντα τούτου Θεασά- μινος, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς παρατάξεις καὶ τὸν συνασπισ- μὸν ἐκείνου καὶ τὴν στρατηγικὴν πανοπλίαν μὴδ' ἀντωπῆ- σαι δυνάμενος, ἀποστείλας παραχορῆμα τὰ περὶ εἰρήνης ἡρώ- 15 τα, ὑπισχνόμενος ἅμα καὶ αὐτοῦς τοὺς προὔπεσχεθέντας ὁμήρου ἀποστεῖλαι καὶ μὴδὲν τι δεινὸν τοῦ λοιποῦ διαπρά- ζασθαι. δέχεται τοίνυν τὸν βάρβαρον ἀσμένως ὁ αὐτοκρά- τωρ, ἀκηδῶν οἶον καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν ἐμφύλιον μάχην· C κἂν γὰρ Δαλμάται ἦσαν, ἀλλ' ὅμως Χριστιανοί. ἐκεῖνος δ' 20 εὐδύς τεθαρρηκῶς προσελήλυθει συνεπαγόμενος τοὺς τε συγ- γενεῖς καὶ ἐκκρίτους τῶν ζουπάνων, καὶ προθύμως ὁμήρου τοὺς αὐτῷ ἀνεψιαδεῖς τῷ αὐτοκράτορι παραδέδωκε, τὸν τε

15. τοὺς om. G. προὔπεσχημένους CG. 18. τὴν ἐμφύλιον om. CG. 19. καὶ G. δὲ G.

pum Apostolorum memoriae sacratus. atque haec quidem fama ex illo tempore etiam nunc tenet. utrum etiam imperator, edoctus ab illis, assenserit, an totum ipsius fuerit consilium, deus sciverit: ego certe ea de re nihil prorsus habeo comperti.

10. Tali modo a Diogene insidiae structae erant imperatori, quem mirum in modum invicta summi numinis vis ex praesenti periculo eripuit. ipse ob ea, quae sibi acciderant, nihilo demissiore erat animo, sed vel sic recta in Dalmatiam contendit. quem ubi Bolcanus Lipenium advenisse cognovit, quoniam Romanorum aciem omnemque bellicum apparatus ne intueri quidem contra sustinuit, statim legatos de pace misit, pollicens se et promissos obsides rediturum et ab omni deinceps iniuria temperaturum. accepit perlibenter barbarum imperator, bellum exosus civile; quanquam enim Dalmatae, Christiani tamen erant. ille statim magna fiducia se ad eum confert, comitantibus cognatis zupanorumque electis, ac lubenti animo obsides imperatori tradidit consobrinorum suorum filios, unum Uresin nomine, alterum Stephanum Bolcanum, praeterea alios, nu-

Οὐρεσιν καλούμενον καὶ Στέφανον τὸν Βολκάνον, καὶ ἑτέρους
 τὸν εἴκοσι ἀριθμὸν ἀποπληροῦντας. οὐ γὰρ ἐνὸν ἦν αὐτῷ
 V. 210 ἄλλως πως τοῦ λοιποῦ διατεθήσεσθαι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ
 ὁπόσα διὰ μάχης καὶ σιδήρου ἀνύεσθαι πέφυκεν, εἰρηλικῶς
 διαλύσας, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεψεν. τοῦ μέντοι 5
 D Διογένους ἐκήδετο πάνυ, καὶ δακρύων ὠρᾶτο καὶ βῦθιον στέ-
 νων δι' αὐτὸν ἐξηκούετο. πολλὴν τε τὴν περὶ αὐτὸν φιλο-
 φροσύνην ἐπεδείκνυτο, καὶ ἀνακτᾶσθαι τοῦτον ἔσπευδεν, καὶ
 τοῖς πλείοσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων αὐτίς τοῦτον ἀπο-
 κατέστησεν. αὐτὸς δὲ κατακώχμιμος ὑπὸ τῆς λύπης ὦν καὶ 10
 τὴν ἐν μεγαλοπόλει διατριβὴν ἀποστρεφόμενος, τοῖς ἰδίῳις
 P. 266 ἀγροῖς ἐμφιλοχωρῶν ἦν, ταῖς τῶν παλαιῶν προσανέχων διό-
 λου βίβλοις, ἄλλων ὑπαναγινωσκόντων αὐτῷ. στεροῦμενος
 γὰρ φωτός, ἑτέρων ἐχρᾶτο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὄμμασιν.
 ἀνὴρ δὲ οὗτος τοσοῦτος τὴν φύσιν, ὡς καὶ μὴ ὄρων τὰ τοῖς 15
 ὄρωσι δυστέκμαρτα ῥαδίως καταλαμβάνων. πᾶσαν μὲν δὴ
 ἔκτοτε παιδείαν διελθὼν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν περιέκλυτον γεω-
 μετρίαν, τὸ καινότατον, φιλοσόφων τινὶ ἐντυχῶν διὰ στε-
 ρεῶν τοῦτω τὰ σχήματα παρέχειν ἐπέταττεν. ὁ δὲ τῆ τῶν
 χειρῶν ψηλαφήσει ἀπάντων τῶν τῆς γεωμετρίας. Θεωρημά- 20
 Β των τε καὶ σχημάτων ἔσχε κατάληψιν, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ
 Δίδυμος, ὃς δι' ὀξύτητα νοῦ καὶ ἄνευ ὀμμάτων μουσικῆς καὶ

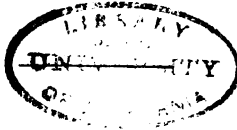
1. Βελκάνον CG. 5. ἐπανέστρεψεν CG. 14. ὄμμασιν om.
 P, recte CG. 15. ὄρωντα PG, em. Brockhoffius. 16. lege
 καταλαμβάνειν.

mero viginti. neque enim alia conditione pacisci ei in posterum li-
 cuit. at imperator, quae bello armisque confici solent, pace conse-
 cutus, in urbem rediit. Diogenis autem rebus non desiit consulere
 eiusque casum lacrimis et gemitu prosequi. ac magnam omnino be-
 nevolentiam homini praestitit consolarique eum studuit et pleraque
 bona, quibus multatus erat, eidem restituit. at Diogenes, aegritudini
 indulgens, urbanae vitae odio in praediis suis degebat et in veterum
 scriptis omne studium collocabat, aliis ei praelegentibus. etenim lu-
 minibus privatus, alienis ad legendum utebatur oculis. atque hic vir
 tanto erat ingenio, ut, cum caecus esset, tamen ea facile perspiceret,
 quae oculis praediti vix perspiciunt. universum exinde disciplinarum
 orbem emensus est atque ad ipsam, quod maxime mirere, geometriam
 illam accessit, duce philosopho quodam, quem sibi ex solida mate-
 ria figuras efformare iussit. manuum enim contractatione omnia geo-
 metriae theoremata atque figuras comprehendebat, sicut Didymus ille,
 qui oculis captus ingenii quaedam vi summam artis musicae et geo-

γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἐλήλυθεν, εἰ καὶ μετὰ τὴν γνῶσιν τού-
των εἰς αἴρεσιν ἄτοπον συνηλάθη, τὸν νοῦν ἐκτυφλωθεὶς ὑπὸ
κενοδοξίας, καθάπερ ὑπὸ πάθους τὰ ὄμματα. θαυμάζει μὲν
οὖν ἅπας ταῦτα ἀκούων. ἐγὼ δὲ καὶ τεθέαμαι τὸν ἄνδρα καὶ
5 τεθαύμακα καὶ περὶ τοιούτων λαλοῦντος ἀκήκοα· μὴδ' αὐτῇ
δὲ τῶν τοιούτων παντάπασιν ἀμελέτητος οὖσα, ἐπεγίνωσκον C
τοῦτον ἀκριβῆ τῶν θεωρημάτων γνῶσιν ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ
περὶ λόγους ἡσχόλητο, τῆς παλαιᾶς ὄμως κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
τορος οὐκ ἀφίστατο μηνίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς τυραννίδος λογι-
10 σμὸν ὑποτυφόμενον εἶχε διδόν. καὶ μέντοι καὶ τισιν αὐθις
τοῦ ἀπορητόν τούτου κεκοινώηκε λογισμοῦ, ἀφ' ὧν εἷς τις
τὰ βεβουλευμένα προσελθὼν προσαγγέλλει τῷ αὐτοκράτορι.
μεταπεμπσάμενος δὲ τὸν Διογένην, ἐπυνθάνετο περὶ ὧν τε βε- D
βούλεται καὶ περὶ τῶν τῆς βουλῆς αὐτῷ κεκοινωνηκότων.
15 καὶ ὅς πάντα θᾶπτον ἀνομολογήσας, παραχρῆμα συμπαθείας
ἤξιωτο.

2. συνηλάθη τὸν νοῦν, ἐκτυφλωθεὶς PG. correxi. 5. τού-
των G. 12. an ἀπαγγέλλει? 14. αὐτοῦ G. 15. ὅς : οὐ G.

metriæ nactus est scientiam; quamquam is quidem ex harum rerum
cognitione in absurdam hæresin incidit, cum mentem eius obcaeca-
ret superbia; quemadmodum morbus oculos. scio hæc audientibus
mira visum iri. ego vero Diogenem et vidi et admirata sum et de
eiusmodi rebus disserentem audivi; cumque ipsa in eo genere non
plane rudis essem, accuratam eum theorematum cognitionem habere
intellexi. quamvis autem litteris vacaret, a veteri tamen in Impera-
torem odio non destitit, sed gliscentem semper tyrannidis cogitatio-
nem habuit; quin etiam nonnullos rursus clandestini huius consilii
participes fecit. e quibus unus rem ad imperatorem detulit, qui Dio-
genem accessivit eumque et de iis, quae ipse moliretur, et de con-
iurationis sociis interrogavit. atque hic omnia quantocius confessus,
veniam statim impetravit.

B O N N A E
T Y P I S C A R O L I G E O R G I I .
